

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

HAAVARD ROSTRUP

H. W. BISSEN

ANDET BIND

KUNSTFORENINGEN I KØBENHAVN 1945

Hermann Wilhelm Bissen
1798-1868

BILLEDHUGGEREN
H. W. BISSEN

1798-1868

AF

HAAVARD ROSTRUP

ANDEN DEL · NOTER · BILAG · FORTEGNELSE · REGISTER · KØBENHAVN 1945

**NOTER OG KILDEHENVISNINGER · BILAG
KRONOLOGISK FORTEGNELSE OVER
H. W. BISSENS ARBEJDER
REGISTER**

FORKORTELSER

Foruden de gængse og let opløselige forkortelser er følgende sigler anvendt. AD: Kunstakademiets dagbog. B.: H. W. Bissen. BZ: Haavard Rostrup, Der Bildhauer H. W. Bissen als Zeichner. "From the Collections of the Ny Carlsberg Glyptothek" III, Kbh. 1942, p. 317—400. KB: Det kgl. bibliotek. RA: Rigsarkivet.

Hvor intet andet angives, findes breve til og fra H. W. Bissen blandt dennes papirer i KB Ny kgl. saml. 3341 4°.

FØRSTE AFSNIT

I

1798–1816

1. Th. Hauch-Fausbøll, Slægtshaandbogen (Kbh. 1900), p. 37. — Om Bisbing > Bissen, se de i bilag A publ. dokumenter. Navnet Bissen forekommer ogsaa som stednavn i Tyskland, f. ex. Bissendorf lidt nord for Hannover. Sml. Johs. v. Schröder u. Herm. Biernatzki, Topographie der Herzogthümer Holstein u. Lauenburg etc. 2. Aufl. (Oldenburg 1855), II, p. 396: »Schieren, Dorf 3/4 M. östlich von Segeberg, A. Traventhal, Ksp. Warder . . . Ein Wirtshaus heisst *Bissen* (Bissenkrug), bei dem eine Brücke über die Bisnitz führt.« — H. W. Bissens oldefader var bosat i Celle (Hannover). Hans navn var Johann Hinrich Bissen. Hans søn Hinrich Leopold Bissen indgik d. 8. okt. 1754 i Glückstadt ægteskab m. Margreth Elsabe Pienings, sel. Clay Witwe (Trauregister der evangelisch-lutherischen Kirchengemeinde zu Glückstadt, Jahrg. 1754). Han døde i en alder af 62 aar, d. 26. sept. 1791 og blev begravet d. 28. sept. s. a. I første ægteskab var en søn Christian Bissen, der omtales som »Schuster, wohnhaft in Schleswig«. Hans anden kone var Hedewig Maria Sägern (Sagern), med hvem han havde 3 børn: 1. Johann Jacob Gottlieb, »der auf Reisen sich gegenwärtig befindet«. 2. Gottlieb Wilhelm, »in Condition zu Schleswig jetzo befindlich«. 3. Anna Maria, »ist zu Crempe in Diensten«. Endelig indgik han tredje gang ægteskab med Maria Catharina Erichsen, med hvem han ingen børn havde. (Sterberegister d. evang.-luth. Kirchengemeinde zu Glückstadt. Jahrg. 1791, Nr. 58). — Meddelt af Propstei-Kirchenbuchamt Glückstadt.
2. Trauregister d. evang.-luth. Kirchengemeinde in Schleswig, Dom. Jahrg. 1798, Nr. 7. — Meddelt gennem Stadtarchiv i Slesvig.
3. Geburts- og Taufregister d. evang.-luth. Kirchengemeinde in Schleswig, Friedrichsberg. Jahrg. 1798, Nr. 56. — Meddelt gennem Stadtarchiv i Slesvig. Sml. en af C. F. Callisen 1816 12/3 udfærdiget daabsattest i Statsanstalten for Livsforsikring, København. Trauregister d. evang.-luth. Kirchengemeinde in Schleswig, Dom. Jahrg. 1798, Nr. 7. — Geburts- og Taufregister d. evang.-luth. Kirchengemeinde in Schleswig, Friedrichsberg. Jahrg. 1798, Nr. 56. — Sterberegister d. evang.-luth. Kirchengemeinde in Schleswig, Dom. Jahrg. 1831, Nr. 20. St. Michaëlis, Jahrg. 1848, Nr. 56; Jahrg. 1849, Nr. 65; 1858, Nr. 30a; 1873, Nr. 98; 1873, Nr. 109. Meddelt af Stadtarchiv og Kirchenvorstand, Schleswig. — Kirchenbücher der Gemeinde Gelting, Taufregister 1801 og 1803. Meddelt af Kirchenvorstand, Gelting. — Personalhist. Tidsskr. IX,5 (1932), p. 251. (Gravskrifter fra Slesvig Bys Kirkegaarde. Samlede 1892 af Louis Bobé). Sml. J. W. Dubell til B. 1856 7/10. Se iverdigt den i bilag B meddelte stamtavle.
4. BZ no. 10 og 11.
5. Med familien Elfendeil tabtes forbindelsen meget hurtigt. Da Bissen i slutn. af 1850'erne udførte et gravmæle over forældrene til opstilling paa kirkegaarden i Slesvig viste det sig, at ingen af børnene var klar over, hvordan moderens pigenavn egentlig stavedes. »Das ganze ist ein Wirwar«, skriver Friedrich Bissen til broderen 1859 7/11. Navnet findes i mange forskellige former, bl. a. Elfendehl, Elfendahl, Elfendiehl, Delfendehl, Effendehl etc. Sml. brev fra

- Antoinette Bissen 1857 28/3; samme 1858 27/8; Georg Hamrich 1859 3/11, der giver den rigtige form: Elfendeil.
6. Schul- und Pfandprotokoll für Gelting 1800, fol. 155. Købesummen var 9.200 rbd., med en udbetaling af 3.200 rbd. — Meddelt gennem Amtsgericht, Kappeln. — Ejendommen synes stadig at existere og at være identisk med den, der i 1942 ejedes af hr. Wolf Westerfeld (meddelt af hr. baron von Hobe-Gelting).
 7. F. C. Olsen i Dansk Folkekalender 1842, p. 25 ff. — Schul- und Pfandprotokoll für Gelting 1812 synes ikke mere at existere.
 8. RA Tyske Kancellis Forestillingsprotokol I, no. 132 (1815 13/6).
 9. RA Tyske Kancellis Forestillingsprotokol IV, no. 144 (1834 30/8). »Er schreibe von allen, die sich um Copistenstellen beworben hätten, die schönste Hand, sei überhaupt brauchbar in Geschäften und scheine, wenn auch bejahrt, noch rüstig zu sein.«
 10. Kgl. Res. 1839 10/8. RA Tyske Kancellis Forestillingsprotokol IV, no. 63.
 11. Brev til sønnen 1849 20/8. »Aus dem Alt. Mercur wirst du, lieber Wilhelm, wohl gelesen haben, dass ich aus S. H. Regierung ausgeschieden bin . . .«
 12. F. C. Olsen i Dansk Folkekalender 1842, p. 25 ff. — Dette er den vigtigste af de trykte kilder, fordi oplysningerne stammer fra Bissen selv. Kun meddelelsen om, at moderen var »Datter af en Skipper fra den dansktaale Deel af Slesvig« maa bero paa en misforstaaelse. Hun var, som anført, datter af en skomager fra Slesvig by.
 13. Antoinette Bissen til Anna Bissen 1869 12/12. Den tyske original er forsvundet, men brevet kendes gennem en med Anna Bissens haand foretagen dansk oversættelse.
 14. BZ no. I og p. 321. — Ca. 1810–12.
 15. Helene Nyblom, Livsminder fra Danmark (Kbh. 1923), p. 145/46. Om Bissens forhold til det danske og tyske sprog, cfr. hans egne udtalelser i (udateret) koncept blandt hans efterladte papirer (Ny kgl. saml. 2047 fol. V): »... Sie haben ganz Recht, wenn Sie sagen, dass die dänische Sprache meine zweite Muttersprache geworden ist, da ich nun schon in so langen Jahren nur dieselbe spreche [rettet for: nur in derselben denke und . . .]. Wenn Sie aber glauben, dass Hochdeutsch meine erste Muttersprache ist, so irren Sie sich sehr. Im väterlichen Hause wurde nur Plattdeutsch gesprochen, und in den 2 Jahren, in denen ich die Schule besuchte [?], lernte ich nur sehr nothdürftig lesen, vermuthlich[?] [rettet for: welches mir um so schwieriger wurde] weil ich sogleich eine fremde Sprache erlernen musste[?] . . . das gemüthliche Plattdeutsch ist mir noch immer lieb und ich spreche es gerne, wenn ich Gelegenheit dazu finde, wogegen das Hochdeutsche mir immer als fremd, kalt und vornehm erscheint. Was ich von demselben verstehe habe ich zuerst hier und später in Rom gelernt, wo ich viel mit Süddeutschen Künstlern umgieng, weswegen ich auch wohl viele Ausdrücke, die nur in Oberdeutschland gebräuchlich sind, benutzte!, wie Sie sehr richtig bemerkten . . .«
 16. Antoinette Bissen anf. brev. Dette hus har ikke kunnet paavises. Derimod ved man, ifølge meddelelse fra Stadtarchiv Schleswig, at »Schreiber Bissen« i 1820 boede i Altstadt (Dom-gemeinde), I. Quartier Nr. 23, hvor han betalte en aarlig husleie af 38 Rtlr. Cour. (cf. fortegnelse i Stadtarchiv dat. 1820 29/6. Bd. D 6 Anlage). Dette hus er identisk med det endnu bevarede Kattsund Nr. 5 (afb. I, side 7). Her var det altsaa, at H. W. Bissen d. 23. oct. 1820 tegnede ikke alene begge sine forældre, men ogsaa sine fire søskende og sin svigerinde. Sml. BZ nos. 10–16 og p. 322.
 17. C. N. Schnitgers Erindringer eines alten Schleswigers. Hrsg. v. H. A. Chr. Philippsen (Schleswig 1904), p. 131 ff. — Sml. H. A. Chr. Philippsen, Alt-Schleswig (Schleswig 1928), p. 111 ff. Zeitschrift f. Schlesw.-holst. Geschichte, Bd. 44, p. 125 ff.
 18. H. Philippsen, Alt-Schleswig (1928), p. 84. — Samme, Alt-Schleswig (1924), p. 60–61.
 19. Ibid. (1928), p. 82 f.
 20. A. Halling, Beiträge zur Familiengeschichte des Geschlechtes Callisen (Glückstadt 1898),

- p. 154 ff. — C. F. Callisen (1777–1861) var født i Glückstadt som søn af justitsraad, højesteretsadvokat Christian Callisen (1742–1836), der i 1767 — året efter Bissens faders fødsel — havde slået sig ned i denne by. Det er saaledes muligt, at der allerede fra den tid har været forbindelse mellem de to familier, idet Bissens bedstefader Heinrich Leopold Bissen jo ogsaa levede i Glückstadt. — Christian Callisen var broder til den berømte læge Heinrich Callisen i København. Dennes datter Johanne Leonhardine ægtede i 1803 sin fætter Christian Friedrich Callisen.
21. Afb. hos A. Halling anf. st. ved p. 121 og ved p. 187. Deres nuværende ejer ubekendt.

II

1816–1823

1. Bissen til Thiele 1826 19/11 (paabeg. 1/9). KB Ny kgl. saml. 1540 fol. — Sml. V. Thorlacius-Ussing i Festskrift til Frederik Poulsen 1941, p. 123. — Joh. Wilh. Dubell til B. 1856 7/10 »Denken Sie mal zurück an die Stunde in Kiel, als Sie die erste Reise mit dem Paketboote nach Kopenhagen machten . . .«).
2. »Hermann kom saaledes i Begyndelsen af Juni Maaned 1803 til Kbenh: i Nærheden af Vibenshuus hvor han kunde oversee den heele store Bye, sagde han bevæget: »Der ligger den i vor Familie saa meget omtalte Bye, i denne foregaaer der vist meget Und og Godt, Gud ved hvad den vil bringe mig . . .« Joh. Fried. Freund, Biografi af H. E. Freund (G. Chr. Friends papirer. Erhvervet af KB 1942. Utilg. 242).
3. Harro Harring, Rhonghar Jarr. Fahrten eines Friesen (München 1828) II,73: »Kaum hatte er [Ϛ: Harring alias Rhonghar] den Gang des academischen Lebens in Copenhagen durchschaut, und die Unmöglichkeit eingesehen, dort als Anfänger in der Kunst existieren zu können, als er mit dem Freunde Wilhelm [Ϛ: Bissen] den Plan entwarf, nach Jahresfrist eine Wanderung nach Deutschland anzutreten«. Sml. ibid. II,93. Harring kom til København i 1817. Se P. H. Harring, Biographisk Skitse (Kbh. 1863).
4. 1816. 23/11 betalt 3 rdl. 4 mk. 8 sk. (RA Kunstakad. arkiv. Skoleregnskaber 1814–35. Sml. Akad. elevprotokol for 1815–18).
5. Doris Schnittger i Die Heimat XI, 1901, p. 147: »Auch lebensgrosse Porträts nach der Natur gerieten dem garnicht Geschulten vortrefflich«. — Denne artikel bygger for en del paa mundtlig tradition, bl. a. gennem C. F. Callisens datter, der dengang levede endnu.
6. I 1823/24 angiver Tregder (Haandbog for Reisende. Kbh. 1824, p. 127) antallet til mellem 4 og 500. »[Academiet] er at ansee, deels som Konstskole til at danne Konstnere, deels som Konstelskab til at udbrede Konstsmag, ogsaa i Haandværksstanden, hvortil de fleste af Eleverne henhøre . . .« Sml. Emil Hannover, C. W. Eckersberg (Kbh. 1898), p. 10 f.
7. Ca. 1818–21. RA Kunstakad. arkiv. — Meddelt af arkivar, froken Henny Garbo.
8. Tregder p. 259.
9. Rhonghar Jarr I, p. 210. — Schnittgers Erinnerungen p. 139 og 345.
10. Tregder p. 265.
11. L. Schroder i Hist. Maanedsskr. IX, 1887, p. 154 ff. — H. Bech, Gunni Busck. 2. udg. Kbh. 1878. — Minder fra gamle Grundtvigske Hjem. III. Udg. af H. P. B. Barfod. Kbh. 1923, p. 78 ff.
12. Sml. brev fra faderen 1823 26/2, hvori han spørger, om Bissen vil paatage sig at udføre et portræt af Hr. v. Rumohrs datter, der opholder sig hos R.s svoger etatsraad Höpp i Schleswig. Prisen skulde være 8 rdlr.(!).
13. Sml. Mario Krohn i Kunstbladet V, 1903.
14. BZ p. 322 ff.

15. Brev fra G. Friese til Bissen 1845 14/2. — Et tredje medlem af kredsens var en physicus ved navn Deckmann, der senere blev professor i Kiel. BZ 27. Sml. breve fra Bissens fader 1824 27/9 og 1829 9/11.
16. Rhonghar Jarr II, p. 89. — Joh. Friedr. Freund, Biografi af H. E. Freund (KB Utilg. 242): »i særdeleshe lagde han Vind paa Anatomien, som han ansaa saa vigtig at han baade besøgte Forrelæsnings paa Kunstakademiet, som og paa det Chirurgiske Academie. Han benyttede enhver Leilighed, hvoraf han kunde lære, saaledes besøgte han om Løverdagsaften sin Onkels Værksted for at studere de kræffulde Arme og Skuldre, som til Vaskningen var blodtet.«
17. Rhonghar Jarr, II, p. 61 ff. Det tilføjes, som en yderligere karakteristik, at Bissen »in sein Gespräch über das Altarblatt in Schleswig einging«. Brüggemanns altertavle har altsaa optaget ham paa den tid.
18. RA Kunstakad. arkiv AD 1815–21, Litra H, p. 225.
19. AD Litra H, p. 263.
20. Doris Schnittger anf. st. p. 147.
21. Rhonghar Jarr II, p. 93–94.
22. AD Litra H, p. 337.
23. BZ no. 2. 0,627×0,415. Bet. foroven t. h. »Dajon« og forneden »N«.
24. Modeltegninger fra Akademiets Modelskole 1754–ca. 1855. Udst. Kunstforeningen 1942. Kat. no. 29. — Sort og hvidt kridt. Graat papir. 0,63×0,45. Bet. foroven t. h. »Dajon« og »O«.
25. BZ no. 3.
26. Aug. Krafft til Bissen 1819 25/10.
27. Haavard Rostrup, H. W. Bissen og hans svoger Hendrik Flindt Møller. »Tilskueren« 1938, p. 221 ff.
28. Fritz Westphal til Bissen 1820 28/9. Bravo til Bissen 1822 23/4. Minder om en udflugt til Frederiksdal forrige aar, 2. pinsedag. De badede: »Es war ein heisser Tag, wir waren recht, recht froh«. Sml. skitsebog BZ IV, 74. — H. Harring til Bissen 1822 9/4. Blunck til Bissen 1822 20/5.
29. BZ no. 6. — Den der udtalte formodning, at tegningen forestiller C. A. Jensens broder Boy Jensen, er saaledes næppe rigtig. Sml. L. Schrøder i Hist. Tidsskr. IX, 1887, p. 163.
30. Tilh. salgschef H. Bech, Kbh.
31. Brev fra Goos, Westphal og Jahn til Bissen 1824 5/5. — En række tegninger af Küchler i kobberstiksaml. viser fuldkommen overensstemmelse i motivet med tegninger af Bissen i skitsebog BZ VII, 26, 29, 43, 48, 58, 69.
32. BZ VII, 43. Sml. tegning af Küchler i kobberstiksaml.
33. Rhonghar Jarr III, p. 293.
34. Ibidem III, p. 263–67. Om Brødhojene se Eiler Nystrøm, Fra Nordsjællands Øresundskyst (Kbh. 1938), p. 220 f.
35. Sml. skitsebog BZ IV, 88. — Carl A. A. Goos, der i 1821 og 1822 udstillede klassiske emner (Ulysses; Elektra; se Liunges Litt.-, Kunst- og Theaterblad 1821–22), mødte i 1823 og igen i 1827 med motiver fra Ossian (Skilderiet 1827, sp. 536). Sml. Ditlev Martens til J. L. Lund 1826 15/8 (KB Nyere Brevsaml. D XI): »Hansen (Historienmaler) er hatte auf der letzten Ausstellung aus Ossian das selbe welches Kratze[n]stein früher behandelt hat.«
36. RA AD Litra H, p. 361 og 366.
37. 1819 20/9. Ibid. p. 369.
38. Litt.-, Kunst- og Theaterblad. Udg. af A. P. Liunge. 1821–24. I, 5 (30/6 1821), p. 27. — Anmelderens paastand om, at Bissen med dette billede viste sig som en heldig elev af Eckersberg, rummer en mild overdrivelse. Det har ført en upaaagtet tilværelse i familiejeje i Flensborg og er, efter fotografi at dømme, et saare svagt begynderarbejde, hvori J. L. Lunds indflydelse

er fremherskende, medens Eckersbergs paavirkning synes at være indskrænket til behandlingen af baggrundsarkitekturen. De andre bevarede arbejder — foruden »Hakon Jarl«-billedet, tegninger og skitsebøger — fra disse tidlige aar taler heller ikke om en saadan indflydelse, men kun om J. L. Lund og akademisk tradition. Det er forøvrigt ikke uden interesse at konstatere, at der allerede paa dette tidspunkt har været et modsætningsforhold imellem kunstskolens tyske og danske elever, analogt med den senere konflikt mellem »de brunette« og »de blonde«. I et brev til Bissen dat. 1824 5/5 skriver Goos saaledes: ». . . bey der Akademie ist jetzt eine grosse Spannung zwischen der Eckersbergischen Schule und den deutschen; denn den ganzen Witz bey Klaus auf der Norderbrücke[?] haben sie Eckersberg erzählt, welcher jetzt sehr kalt gegen uns ist, und wir werden in Eckersbergs Malerschule nicht anders als die deutsche Klike genannt. Lund ist hingegen die Freundlichkeit selbst.« Da Harro Harring kom til København i 1817, var det ikke ualmindeligt, at der raabtes »tyske Avekat« efter ham paa gaden (se Rhonghar Jarr II, passim).

39. Dagen 1821 19/4.
40. RA AD Litra H, p. 26.
41. KB Ny kgl. saml. 3341 4°.
42. Dat. »Grün Donnerstage« og fortsat 1822 9/4.
43. Litt.-, Kunst- og Theaterblad. Udg. af A. P. Liunge 1822, no. 17, p. 67 ff.
44. Dagen 1822 12/4.
45. Heinrich Callisens Lebensbeschreibung, aus dessen Chirurgie, nebst hinzugefügten biographischen Anmerkungen, welche die Callisensche Familie betreffen. Copenhagen 1824, p. 28. — Sml. A. Halling, Beyträge zur Familiengeschichte des Geschlechtes Callisen (Glückstadt 1898), p. 80.
46. Victor P. Christensen i Kunstmuseets aarskrift VI, 1920, p. 113. — Udst. af Skulptur fra det 18. aarh. Kunstforeningen 1919 (Kbh. 1919), p. 11, no. 21. — Det københavnske medicinske Selskabs udst. (Kbh. 1922), kat. no. 46.
47. Kirurgisk akademis deliberationsprotokol (RA univ. ark. 1564) p. 24: »Professor Colsmann skjænkede Academiet Conferentsraad Callisens Büste, som bestemtes at opstilles i Forsamlingsstuen« (1822 3/2). — Johs. Colsmann (1771–1830) ~ 1808 31/10 i Kbh. m. Charlotte Elisabeth Callisen (1782–1864), datter af Heinrich Callisen og dennes 2. hustru, hvis moder ogsaa var født Colsmann. Ved Callisens død i 1824 fulgte han efter ham i embedet som generaldirektør for kirurgien. Sml. Gordon Norrie, Kirurgisk Akademis Historie. III (Kbh. 1923), p. 85. — 1823 27/9 er der sendt takkebrev til Dajon »for afd. Etatsraad Winsløws tilsendte Büste« (ibid. p. 29. 1824 24/1).
48. Et exemplar i gips af Callisen-busten ejedes, tilligemed et exemplar af busten af Bissens moder, ca. 1900 af Hauptpastor Otto Schnittger i Slesvig (ifølge meddelelse fra Stadtarchiv Schleswig). I 1901 skriver Doris Schnittger (i Die Heimat XI, 8, p. 148), at der i hendes hjem fandtes to originalarbejder af Bissen, hvoraf det ene var »eine lebensgrosse Gipsbüste des Generalsuperintendenten Adler von so grotesker Ausprägung der Hässlichkeit, dass sie aus des empfindsameren Meisters [ø: Thorvaldsens] Hand gewiss anmutender hervorgegangen wäre.« Da der ellers ikke vides noget om en buste af Bissen forestillende C. F. Callisens forgænger i embedet som generalsuperintendent, Jacob Georg Christian Adler (1756–1834), saa maa man antage, at der foreligger en forveksling, saa meget mere som der var en vis lighed imellem Adler og Heinrich Callisen. Et portrættik af J. G. C. Adler afb. Rom og Danmark I, p. 281. Andre portrætter se Westergaard I, p. 16, nos 112–116. Bricka I, p. 129 ff. Sml. Otto Fr. Ahrends, Gejstligheden i Slesvig og Holsten. I, 1932, p. 3. — C. A. A. Goos havde udført Adlers portræt, kopieret 1835 af C. A. Jensen. Se Sigurd Schultz, C. A. Jensen. II, no. 591. — Omkring 1835 skal det have været paa tale at lade Bissen udføre en statue af Adler til opstilling i Slesvig domkirke, men planen maatte opgives paa grund af manglende tilslutning til

- subscriptionen. Se P. v. Hedemann-Heespen, Die Herzogtümer Schleswig-Holstein u. die Neuzeit (Kiel 1926), p. 850.
49. Tilskuere okt. 1938, p. 224.
 50. 1822 27/7. — Sml. Antoinette Bissen til Amalie Bissen 1869 12/12.
 51. Dansk Folkekalender for 1842, p. 25 ff.
 52. Berlin, Rauchmuseets arkiv. Dat. 1822 30/12. — Meddelt gennem Nationalgalerie, Berlin.
 53. Tegningen fandtes paa J. L. Lunds dødsboauk. 1867 13/5, no. 298, og købtes af den kgl. kobberstiksamlng for rdb. 4. 1. 8. Sml. nos. 93–95 (Engel med en Palmegren; Bedende Engel; Engel med en Harpe).
 54. Dagen 1829 3/4.
 55. Thiele, Thorvaldsens Biographi III (1854), p. 52.
 56. F. C. Olsen i Dansk Folkekalender for 1842, p. 25 ff. — BZ, no. 25.
 57. BZ no. 26. — Brevet fra J. L. Jensen dat. 1823 15/3.
 58. Nordisk Tidsskr. 1884, p. 649 (F. J. Meier). — Sml. Kollegialtidende 1826, p. 201 ff. S. Stern, Beskrivelse over København 1841, p. 481 ff. Architecten V, 1902–3, p. XXXII ff. (Fr. Schiøtt). Ibid. VI, 1903–4, p. XX–XXI. — Tidsskr. f. Industri 1911, p. 142 (C. M. Smidt).
 59. Dagen 1823 19/4. — Liunges Litt., Kunst- og Theaterblad 1823, 23/4 og 24/4. — Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn 1824 6/4. — Dagen 1824 13/4; 1829 3/4.
 60. Blunck til Bissen udateret [1824]. »Ueber deine Arbeiten hatte Prof: Lund dein Portrait gehangen, welches er nach dir gemahlt hat . . .« Sml. J. L. Lund til Bissen 1825 2/11: »Bertha [=: Lunds lille datter] spricht viel von Ihnen, u. wenn wir auf Ihr Bild zeigen u. fragen wer ist da, so antwortet sie: min Kiereste.«
 61. Peder Hjorts artikel optrykt i hans »Kritiske Bidrag etc.« Kbh. 1854, p. 121 ff.
 62. Johs. Fibiger, Mit Liv og Levned. Kbh. 1863, p. 358/59.
 63. Thorvaldsens museums arkiv. Trykt hos Thiele III, p. 174 ff. Ligeledes i breve af 1825 26/2 og 1826 25/11. Ibid. p. 253 og p. 294.
 64. Thiele III, p. 165. — Det meddeles her, at den svenske billedhugger Byström havde set Bissen beskæftiget med pendentifs-reliefferne til slotskirken. Cfr. Eckersbergs dagbog 1822: »den 11 May ankom Billedhugger Byström hertil paa sin Reise til Rom« (KB Add. 1138c 4°). Sml. V. Thorlacius-Ussing i Festskrift til Frederik Poulsen 1941, p. 119.
 65. J. L. Lund til Rauch 1823 7/9. Rauchmuseets arkiv. Meddelt gennem Nationalgalerie, Berlin.
 66. RA AD Litra I, p. 193.
 67. KB Ny kgl. saml. 3341 4°.
 68. I Ny Carlsberg Glyptotek. Sml. derimod V. Thorlacius-Ussing i From the Collections of the N. C. G. II, 1938, p. 234: »Soviel ich weiss, ist es die einzige plastische Skizze zu einer Goldmedailliarbeit, die aus älterer Zeit bewahrt ist . . .«
 69. Liunges Litt., Kunst- og Theaterblad IV, no. 16 (1824 24/4), p. 62.
 70. BZ IV, 38/39; 43; 129.
 71. BZ V, 46/47.
 72. N. C. L. Abrahams, Af mit Liv (Kbh. 1876), p. 165 og noten. — Sml. Breve til J. M. Thiele, KB Ny kgl. saml. 1540 fol. »I Studenterforeningen forsvarede Høyen: Den 28 Juni 1821: 1) Den nordiske Mythologi er ikke anvendelig for de bildende Kunster. 2) Det er ikke altid en Vinding for Kunsten, at dens Gebeet udvides. 3) Om endogsaa en geniensk Kunstner kunde frembringe et fortjenstfuldt Arbeide i den nordiske Mythologi, vilde dog dette snarere skade end gavne Kunsten. — Opponent: Kroyer og Güntelberg.«
 73. P. Johansen, Nordisk Oldtid og dansk Kunst (Kbh. 1907), p. 55 ff.
 74. P. O. Brøndsted om H. E. Freund i brev (koncept) til J. P. Mynster, dat. Rom 6. april 1822 (KB Ny kgl. saml. 1578 fol. II, p. 39): »Den meget duelige og flittige Freund har nyelig indsendt, til EtR: Collin og de øvrige Præmieuddelere for Opgaver af den nordiske Mytho-

- logie, adskillige Tegninger efter af ham forfærdigede Skizzer deals i Basrelief deals i runde Figurer. Bestrøb Dem for at faae disse smaa Tegninger at see. Man kan vel ikke efter dem bedømme Compositionens fulde Værd, men de ville dog ret fornøje Dem; og især synes mig særdeles vel en Loke, en Odin, Thor og en Basrelief forestillende Mimer, Nornerne &c[;] det var saare at ønske at gode og kloge Mænd der hjemme vilde stikke Hovederne sammen for at tilvejebringe Muelighed for Freund til her at udføre nogle af disse Figurer i det Store enten i Marmor eller i Terra cotta. Ogsaa kan jeg forsikkre at dette vilde være Thorwaldsen, som er ganske forlibt i et par af Friends Smaafigurer, særdeles kjært.« — Sml. Kunstblatt 1822, no. 73, p. 292: »Kopenhagen, Juli 1822. — Auf Veranlassung der von einer Gesellschaft hiesiger Gelehrten und Kunstfreunde ausgesetzten Prämien für die besten Handzeichnungen über Sujets aus der nordischen Mythologie, kamen zur bestimmten Zeit ein und zwanzig solche Zeichnungen zur Concurrrenz ein. Die Sujets, deren Wahl den Künstlern selbst überlassen war, sind folgende: *Entwürfe zu Gemälden*: 1. *Mimer und Balder*, die Weissagung der Nornen (der Schicksalsgöttinnen) erforschend. 2. *Vola* zeigt sich dem Kriegsgott *Thor*, nach Niederlage der *Jetten* (Riesen) und weissagt den Untergang Walhalla's [note: Aus Oehlenschlägers Darstellung der nordischen Mythologie in *Nordens Guder*, eine Reihe epischer Gedichte, herausgegeben Kopenhagen 1819]; (Skizze in Oelfarbe). 3. Die drey grossen Nornen unter dem Baum *Hydraul*. 4. *Hakon Jarl*, vor den Bildsäulen der Götter, indem er ihnen seinen Sohn Erling opfern will (Oelgemälde, aus *Oehlenschlägers* Hakon Jarl). [Sml. hermed Bissens I, side 23 afb. maleri]. 5–6. Zwey Zeichnungen von Einem Künstler; die erste hat das nämliche Sujet wie Nr. 2; die zweyte stellt die Scene vor aus Oehlenschlägers Epos, »Nordens Götter«, wo *Skirner* das Bild *Frey's* aus dem Wasser schöpft, um es *Gerda* zu bringen. — *Entwürfe zu Basreliefs*. 7. In der Mitte die drey Nornen; zur Rechten *Mimer* und *Baldur*, ihre Wahrsagung zu hören; zur Linken stehen die drey Valkyrien, den Befehl der Nornen zu empfangen; (aus »Nordens Götter«). — *Entwürfe zu Statuen und Gruppen*. 8–19. Zwölf Zeichnungen; drey stellen *Odin* dar, drey: *Thor*, und zwey: *Loke*; die übrigen: *Idunne* oder *Ydun*; *Bragi*; *Freia* nebst *Hnos* und *Siofna*. 20. *Idunna*. 21. Dieselbe, in den Wolken sitzend, — (skizzirtes Oelgemälde). Die Beurtheilung dieser Zeichnungen und Gemälde hatten, nach Verlangen des obigen Vereins, der Director nebst mehreren Mitgliedern der Kunst-Academie auf sich genommen. Professor und Historienmaler *J. L. Lund* erhielt für Nr. 1. die ausgesetzte Prämie 100 Rbthlr. Silbermünze; der dänische Maler *A. L. Koop*, gegenwärtig in Rom, erhielt für Nr. 2. die Prämie 60 Rbthlr. Silbermünze und für Nr. 21. 50 Rbthlr. Dem dänischen Bildhauer zu Rom, *H. Freund*, ward die Prämie 100 Rbthlr. Silbermünze für Nr. 7. und 50 Rbthlr. Silbermünze für die Zeichnungen 8–19, ertheilt. — Die diesjährige Ausstellung der Kunst-Academie hatte schöne Gemälde von Lorenzen . . . In der Bildhauerkunst zeichnete sich *H. Bissen* aus.« Sml. Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn 1823 6/5 (om Lunds og Friends præmierede tegninger, udst. paa Charlottenborg. Nornerne gruppe). — Koop malede 1823 i Rom et billede, der forestillede »Thors Kamp med Jætterne« (se Liunges Litt.-, Kunst- og Theaterblad IV, 1824, p. 76).
75. RA Kunstakad. arkiv. Breve og ansøgn. fra forskellige. H. W. Bissen til akademiet 1823 6/10. — AD Litra I, p. 198 og 199.
76. Akad. til H. W. Bissen 1823 3/12. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. I.
77. Bissen til akad. 1823 3/11. RA Kunstakad. arkiv. Breve og ansøgninger fra forskellige.
78. AD 1823 1/12 og 15/12. Litra I, p. 211 og 212.
79. Akad. til H. W. Bissen 1823 26/12. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. I.
80. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. I. — I Eckersbergs dagbog for 1823 findes under 11/12 følgende notat: »En Afskedsaften for Bissen.« KB Ny kgl. saml. Add. 1138 c 4°.
81. Fr. Münter til K. A. Böttiger 1823 13/12. Sächsische Landesbibliothek, Dresden. Meddelt af cand. mag. Øjvind Andreassen.
82. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. I.

1. BZ VIII, 52 ff. — Sml. brev fra faderen 1829 9/11. — De i optegnelserne nævnte kunstnere er: Johan Christian Heinrich Hansen (1791-1863). Portrætmaler. — Jes Bundsen (1766-1829). Landskabs- og arkitekturmaler. — F. C. Gröger (1766-1838). — Heinrich Jakob Aldenrath (1775-1844). Miniatur- og portrætmaler, Grögers medarbejder. — Friedrich Rosenberg (1758-1833). Landskabsmaler, fra 1823 bedemand i Altona. — Franz Gustav Joachim Forsmann (1795-1878). Arkitekt. — Hvem der menes med Kreumann, er ikke klart. Maaske skal der læses Kaufmann: Hermann Kauffmann (1808-89). Landskabsmaler.
2. BZ IX.
3. J. L. Lund til Rauch 1823 10/12. Rauchmuseets arkiv. Meddelt gennem Nationalgalerie, Berlin. Sml. brev fra samme til samme 1824 21/6, hvori der tales om »Bissen, der mir mit so vieler Wärme über Deine Arbeiten und ganzes Wirken geschrieben«. Ibidem.
4. N. L. Høyen til Birgitte Westengaard 1822 22/9 og 29/9. Samme til adjunkt L. C. Westengaard i Vordingborg, Dresden 1822 11/10. KB Ny kgl. saml. 2385 4°. Sml. J. L. Ussing, N. L. Høyens Levned. I (Kbh. 1872), p. 34 ff., hvor der gives et resumé af indholdet af disse breve.
5. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. I. — Karl Wilhelm Wach (1787-1845). Historie- og portrætmaler. Prof. ved akad. i Berlin. — Johann Gottlob Samuel Rösel (1768-1843). Landskabsmaler. — Friedrich Georg Weitsch (1758-1828). Maler. Direktør for akad. i Berlin fra 1797. — Samme-steds findes bl. a. ogsaa en seddel fra Eckersberg af følgende indhold: »Hr. Kupferstecher Berger. / der Maler Schadow / der Vater. Bildhauer. / Auch Hern Rauch / alle in Berlin / sämtlich zu grüssen. / — In Dresden / Hern Dahl und / Fabricius [∴: Fabritius-Tengnagel] und wer sonst / noch da seyn mag. / — Zu München / den Hern Prof. Gäertner / und Flachner und unsre / Landsleute /. — Zu Rom. / die Brüder Riepenhausen / der schwedische Bildh: Byeström / alle unsre Landsleute / und wer sich sonst noch meiner / erinnern mag /. Eckersberg.« Schadow-citatet hentet fra: Gottfried Schadow, Aufsätze u. Briefe. Hg. Jul. Friedlaender (Stuttg. 1890), p. 32 f.
6. Rauchmuseets arkiv. — Meddelt gennem Nationalgalerie, Berlin.
7. Friedr. u. Karl Eggers, C. D. Rauch. II (Berlin 1878), p. 126.
8. Edmund Hildebrandt, Friedrich Tieck (Leipzig 1906), p. 97, note 2; afb. 12.
9. For det følgende, sml. BZ IX ff.
10. RA Kongehusets arkiv. — Sml. AD 1824 29/3 og 11/10 (Litra I, p. 292-293). Blandt antiker i München var det især en gipsafstøbning af »Colossen paa Monte Cavallo«, der havde glædet ham. — Sml. skrivelse til kunstakademiet 1824 12/9. RA Kunstakademiets arkiv.
11. Han gensaa her sin fantastiske ven Harring, der var vendt tilbage efter sin deltagelse i den græske frihedskrig. Han tegnede atter hans portræt, som maaske er identisk med det, der i BZ, 83 har faaet en noget senere datering. Breve fra Harring til Bissen 1861 20/5 og 22/5.
12. BZ XI, 73.
13. Efter udflugten til Livorno og Pisa vendte B. igen tilbage til Florens, hvorfra han 12/9 skrev til J. L. Lund, at han »endnu i samme Uge« vilde afrejse til Rom. AD Litra J, p. 293. — Datoen for Bissens og Ernst Meyers ankomst til Rom findes i et brev fra B. til J. M. Thiele, dat. Rom 1833 29/9: »Jensen [∴: blomstermaleren J. L. Jensen] er kommen hertil med Konen paa samme Dag som jeg og Meier for 9 Aar siden den 20 Sept:« KB Ny kgl. saml. 1540 fol. — BZ XII, 82, 83, 86, 88. — Ernst Meyers tegninger i kobberstikslg. Td. 114. — Faderens brev 1824 29/12. Bissens første romerske opholdspas er udstedt i Rom 1824 8/11 og var gyldigt et halvt aar til 1825 8/5. KB A. Bondes autografslg. (1944 fra Nyborg folkebibliotek).

14. RA Kongehusets arkiv.
15. 1823 29/3 var følgende udnævnt til æresmedlemmer af kunstakademiet i København: I Rom: Vincenzo Cammuccini. — I Florens: Benvenuti. Rafael Morghen. Giovanni degli Alber- (præsident for Accademia delle belle arti og dir. for galleriet). — I Venedig: grev Cicognara, dir. for kunstakad. i Venedig. AD Litra J, p. 138–39.
16. Tyveriet blev begaaet paa rejsen fra Florens til Rom. — Se brev fra faderen 1824 29/12.
17. Brev fra Bissen til J. L. Lund 1824 12/9. — Se AD Litra I, p. 292–293. — BZ IV, 112. — Sml. skrivelse til kunstakademiet 1824 12/9. RA Kunstakademiets arkiv.
18. J. M. Thiele, Af mit Livs Aarbøger I (Kbh. 1917), p. 131–132 og 202 ff. — V. Thorlacius-Ussing i Festskrift til Frederik Poulsen (Kbh. 1941), p. 119 ff. — Bissens adresse i Rom var først Via di Porta Pinciana 41, senere Via Cappuccini 19. Se Fr. Noack, Das Deutschtum in Rom (Berl. Lpz. 1927) II, p. 90. Samme forfatter, Deutsches Leben in Rom (Stuttg. Berl. 1907), p. 426. I huset i Via di Porta Pinciana boede ogsaa P. O. Brøndsted 1819–27. Samme gades no. 21 var identisk med Villa Malta, hvor J. M. Wagner residerede. 1830/31 boede B. Via de due Macelli, ovenover Petzholdt og Kùchler. Se Tilskueren febr. 1918, p. 151. Senere (1845/46) havde B. studier i Via Pontefici og i Via Margutta no. 49. Fra 1850 i Via Purificazione.
19. Høyens papirer. KB Ny kgl. saml. 2385 4°. — BZ, 45.
20. Carsten Hauch, Minder fra min første Udenlandsreise (Kbh. 1871), p. 239. — Blandt de breve, Bissen havde tabt, var bl. a. et brev fra prinsen til Freund og et brev med anbefaling af ham selv til Cammuccini. Sendes paany ved Adler 1824 1/12. KB Add. 257 fol. Bissen anbefales til Friends »Venskab og Velvillie«. — Sml. brev fra prins Christian Frederik til Freund 1825 26/2 KB Add. 257 fol. — Til belysning af det kølige forhold mellem Thorvaldsen og Bissen i disse første aar, kan yderligere anføres nogle brevdtalelser, af hvilke der findes afskrifter i Ph. Weilbachs efterladte papirer, der fra det kgl. bibliotek for nylig er afgivet til kunstakademiets bibliotek. Brevene er anonyme og angives at stamme fra H. E. Friends papirer, hvor originalerne imidlertid ikke længere synes at befinde sig; Weilbach formoder, at brevskriveren har været Fick (den senere auktionsdirektør), men en sammenligning mellem de her anførte udtalelser og *Bødtchers* karakteristik af Bissen (sml. i det følgende note 33) viser, at de efter al sandsynlighed skyldes denne digter. — 1. *Brev fra Rom 1825 28/6*: »B. fylder et Skab i sin Stue med smaae Grupper i Leer, den ene smukkere end den anden. Thorv. har af Thieles Buste, det eneste af Bissens Arbejder, han har seet, haft nok til at ytre sig særdeles fordelagtigt om ham . . .«. 2. *Brev fra Rom 1825 23/11*: »B. har fuldent en særdeles vakker Gruppe i næsten halv Legemst., der forestiller en siddende blind Olding, for hvem et Barn beder om Almisse. Det er Skade, at B., uden Tvivl ved Andres Sladder baade fra Hjemmet og her, har overtalt sig til at tro, at en Nærmelse til Thorvaldsen vilde skade hans fremtidige Renommée og være hans Konst til ingen Nytte. Han er altid forlegen i hans Nærværelse og søger kun hans Studier, naar han veed, at Th. ikke er der. Th. taler aldrig til ham. Tillige er hans Levemaade altfor ussel, og han tager det knappere end godt og fornødent er etc.«. 3. *Brev fra Rom 1825 23/11*: »B. var igaar hos Th. for at bede ham om at tage den omtalte Gruppe i Øjesyn. Th. lovede at komme om Eftermiddagen, men kom ikke. Idag ventes han igen: den Gamle er ikke hidsig og giver sig nok lidt Tid med Vilje.« 4. *Brev fra Rom 1826 23/3*: ». . . Hans fremmede kolde Forhold til Thorv. vedvarer desværre endnu, og der er i al den Tid, han har været i Rom maaske ikke skiftet tyve Ord imellem dem. Himlen maa vide, hvad B. har under det [?], eller hvo der har givet ham dette skadelige Raad. Thorv. kan jo le deraf.«
21. Carsten Hauch, anf. st. p. 212 ff.
22. Ibidem p. 222.
23. Thiele, Af mit Livs Aarbøger I, p. 203.
24. Brev fra J. Bravo og historiemaleren Chr. Heinrich Hansen fra Altona (1791–1863). Dat. Florenz 1825 21/4, men først afsendt 29/4.

25. 1825 15/1. Brevet er stilet til prins Christian Frederik, men refereret i AD Litra J, p. 316. Mødet 1825 28/2. — Ligeledes ibidem p. 325. — Se tillige brev fra faderen 1824 29/12.
26. Ludwig Richters Lebenserinnerungen. Hg. v. Heinrich Richter (Volksausgabe des Dürerbundes. Lpz. 1909) p. 514 ff.
27. Thiele, Af mit Livs Aarbøger I, p. 205.
28. Tegningen har tilhørt J. L. Lund og fandtes paa dennes dødsboauk. 1867 13/5, no. 544 (9 rdl.). Tilh. den kgl. kobberstiksamling. — BZ, 43. — I et brev til kunstakademiet 1825 28/5 (RA Kunstakad. arkiv) hedder det, at tegningen er afsendt tilligemed en del andre sager fra Livorno, men at direktionen maa vise overbærenhed, »da die Figur erst halb fertig war, als ich sie machte«. Brevet offentliggjort af Th. Stein i »Museum« 1896, men her med urette betegnet som »Bissens første brev fra Rom«. — Sml. note 24. — Sml. faderens brev af 7/4 1825. — Byströms »Bacchantinde« afb. Thure Nyman, Johan Niklas Byström (Stck. 1939), p. 35 og 37. »Juno med Herkulesbarnet« ibidem p. 57.
29. V. Thorlacius-Ussing i Festskrift til Frederik Poulsen (Kbh. 1941), p. 120 ff.
30. Høyens papirer. KB Ny kgl. saml. 1553 fol. Kapsel 13. Paabegyndt i marmor 1825 21/11 (AD Litra J, p. 416), andendagen efter at man i Rom havde fejret Thieles udnævnelse til sekretær ved kunstakademiet. H. E. Freund til Thiele 1825 20/11. KB Ny kgl. saml. 1540 fol. — Sml. brev fra Bissen til J. L. Lund 1826 2/4: »Ich habe als Probestück in Marmor Thieles Büste vorgenommen und bin so gut wie fertig damit.« KB Nyere brevsamling D II. — Sml. brev fra Rom (muligvis fra Bodtcher) 1826 23/3: »B. över sig i denne Tid i at behandle Marmor og udarbejder i den Hensigt Thieles Buste i Marmor . . .«. Ph.Weilbachs papirer (afskrift). Kunstakademiets bibl.
31. Som fjernere forbilleder for Thiele-busten kan nævnes Thorvaldsens buste af Tyge Rothe (udst. i Kbh. 1815 i anledning af Frederik VI's kroning) og af Jakob Baden (hjemsendt i marmor 1825); begge disse buste er i hermeçon ligesom portrættet af Sommariva fra 1818. Sidstnævnte har, i modsætning til de to andre, blikket angivet ved indridsning af pupil og iris. — Thiele-bustens haarbehandling er afhængig af augustæiske forbilleder, navnlig bronzer som f. ex. Augustushovedet i Vatikanets bibliotek. — Se Kluge & Lehmann-Hartleben: Die antiken Grossbronzen II, p. 9; III, tav. III. — Sml. kopi efter hovedet af »Idolino« (Brunn-Bruckmann tav. 274 ff.), repr. G. Kaschnitz-Weinberg: Sculp. d. Mag. d. Mus. Vaticano (1936), tav. XXVIII, 108. For den stjerneformede nakkehvirvel sml. Pompeiusbusten i Ny Carlsberg Glyptotek.
32. Brev fra Høyen til Gitte Westengaard 1825, 1/1. KB Ny kgl. saml. 2385 4°. — Brevet resumeret af J. L. Ussing, N. L. Høyens Levned I (Kbh. 1872), p. 136.
33. I privateje. Efter en af professor Johs. Brøndum-Nielsen foretagen afskrift meddelt af hr. fuldmægtig L. Dolleris.
34. Nær og Fjern 1878, no. 305/6.
35. Brev fra Thiele til prins Christian Frederik 1825 24/4. Oplæst i akademiet 20/6 (AD Litra J, p. 341). — Sml. brev fra Thiele til Bissen, München 1825 25/7: »P.S. Efter at jeg havde endt dette Brev, fik jeg Brev fra Prinds Christian, og det vil maaskee være dig behageligt at høre, at dit Forhold til Thorw. og hvad jeg i den Anledning havde skrevet, ganske tilfredsstillende ham.«
36. BZ, 50–52 og XIII, 90, 94, 96.
37. Bissen til kunstakademiet 1825 28/5. RA Kunstakademiets arkiv. — Sml. Bissen til J. L. Lund 1826 2/4. Tegningen kaldes her »nur ein flüchtiger Entwurf ohne allen Zusammenhang«. Bissen tilføjer: »So wie mir überhaupt die Bibel, die ich in der letzten Zeit fleissig gelesen, eine wahre Goldgrube zu seyn scheint . . .«. KB Nyere brevsaml. D II.
38. KB Ny kgl. saml. 3341 4°.
39. Thiele til Bissen 1825 17/5.

40. Bissen til Thiele 1825 31/5. KB Ny kgl. saml. 1540 fol.
41. Bissen til Thiele 1826 1/4. KB Ny kgl. saml. 1540 fol. — Belisarius paabegyndt sommeren 1826. — Sml. skrivelse fra B. til Christian Frederik 1826 29/3. RA Kunstakademiets brevarkiv og AD Litra J, p. 416 og 418. — Se kopibog 1826 12/5 og skrivelse fra B. til akademiet 1826 2/4. Kunstakademiets brevarkiv. — Bissens stipendium forlængedes: 1° 1826 8/5. 2° 1827 3/11. Se Henny Glarbo, *Oversigt over Kilder til da. Kunsthistorie i Rigsarkivet* (Kbh. 1939) p. 51.
42. Sml. brevafskrift i Ph. Weilbachs arkiv (kunstakad.), dat. Rom 1825 23/11: »B. har fuldendt en særdeles vakker Gruppe i næsten halv Legemstørrelse, der forestiller en siddende blind Olding, for hvem et Barn beder om Almissee.« Ibidem: »Da Hamburg nu ikke vil være ringere end Altona i Henseende til aarlige Konstudstillinger, vil B. betjene sig af denne Lejlighed for at faa sin Gruppe portofrit dertil, hvorfra den maaskee i April vil komme til Kbh.« — Sml. ibidem 1826 23/3: »Hans smukke Gruppe, hvoraf en særdeles skjøn Tegning nok nu er i Kbh., har ogsaa staaet her [o: i Rom] paa den tyske Konstudstilling. Den undgik ikke lidt Kritik, skjønt den naturligvis hævdede sig en særdeles hæderlig Plads blandt de udstillede Sager.« — C. E. Sonne: *Contourer af Arbeider, udstillede i det kongelige Academie for de skønne Kunster. 1826. 2det Hefte.* — Sml. brev fra Thiele til B. 1826 26/4. — Brev fra B. til J. L. Lund 1826 2/4. KB Nyere brevsaml. D II. — Tegningen, der hjemsendtes 1826 11/2 sammen med arkitekt O. J. Schmidts tegninger (KB Collinske brevsaml. XXIVa. O. J. Schmidt til Jonas Collin sen., Rom 1826 12/2), og som B. senere forærede Thiele (B. til H. E. Freund 1831 10/11. KB Add. 257 fol.), var udstillet igen paa Charlottenborg i 1829 og omtales i følgende vendinger i *Kjøbenhavns Morgenblad* 1829 22/4, no. 47/48: »Inden vi gaee over til at betragte Malerkunstens Productioner, bør endnu omtales et vel i Omfang lidet, men i sjældent Kunstværd vigtigt Arbeide, hvormed Udstillingen i de sidste Dage er bleven beriget. Det er en original Tegning af en Gruppe, som Billedhuggeren Bissen formodentlig allerede har udført, eller agter at udføre. Det er sjældent, at Tegninger give et saa fuldkomment Begreb om, hvad Kunstneren har villet og formaaet, som denne. Vi see en blind Olding, nedtrykt af Livets Byrde, og omendskjøndt ej nogen Belisaire, dog altid en ædel Figur, der ligesom med et Slags Uvillie, eller indre Følelse af at have fortjent en bedre Skjæbne, lader sit Barnebarn udrække Haanden for at bede de Forbigaaende om en Almissee. Men hvorledes beder denne Dreng? Med Livlighed, med Hiertelighedens og Inderlighedens Udtryk, og det saaledes, at man føler, det vilde være vanskeligt at nægte ham en Gave. — Den med Kunsten mere fortrolige beundrer den Mesterlighed, hvormed de vanskeligste Forkortninger her ere givne, de ædle Drapperier, den skjønne Maade, hvorpaa Gruppen forbinder sig, og mangfoldige andre Fortrin, som slet ikke ville bemærkes af sædvanlige Beskuere; og findes end een eller anden lille Deel mindre heldig, er dog det Hele saa skjønt og mesterligt, at man maa søge efter en saadan mindre smuk Enkelthed for at finde den. Sædvanlige Billedhuggere, der alene ved Modellering have faaet Begreb om Formerne, pleie ikke at udmærke sig som Tegnere, og tye i Almindelighed til andre Kunstnere, naar de ville vise deres Arbeider paa denne Maade, Intet er vissere end at Hr. Bissen ikke behøver dette, og man føler tydeligt, at han har været Tegner, førend han blev Billedhugger.« — Det kunde herefter synes at bero paa en misforstaaelse, naar man har ment, at tegningen kun udstilledes 1826 og selve gruppen i marmor 1829 (V. Thorlacius-Ussing i *Festskrift til Frederik Poulsen* (1941), p. 127, note 9). Men i et brev fra Thiele til B., dat. 1829 20/4, hedder det: »Din skjønne Gruppe Belisar, som du nok har sendt til Prins Frederik (eller maaske solgt!) er paa Udstillingen i et skjønt Lys, den staaer i Gebauers forrige Attelier, som nu er indrettet til en Malerstue for Modelskolen . . .« — Sml. *Dagen* 1829 3/4.
43. Amelung, Vatican. Kat. II, Taf. 51, no. 399. Text p. 602 ff. — Sml. Roschers *Lex.* I², 2779.
44. KB Nyere brevsaml. D XI. — Sml. B. til Thiele 1826 1/9: »Jeg har gjort Bötchers Byste, som har funden Thorvaldsens Bifald.« Ny kgl. saml. 1540 fol.

45. Udført sept.-okt. 1826. — Se V. Thorlacius-Ussing i Festskrift til Frederik Poulsen (1941), p. 123 f.
46. KB Ny kgl. saml. 1540 fol. — Sml. brev fra B. til J. H. Koch 1826 22/11. KB Ny kgl. saml. 1977 fol. — Rejseplanerne nævnes allerede 1826 29/3 i brev til Christian Frederik (RA Kunstakademiets brevkopier), hvor B. angiver som sin hensigt »diesen Sommer eine Reise nach Neapel zu machen . . . , den künftigen Sommer nach Florenz, Pisa und mehreren kleinen Städten, die alle reich an Werken der christlichen Kunst sind, zu gehen.«
47. BZ XX, 96. — Sml. brev fra Dalhoff 1827 19/2: »Det gør mig ondt, at jeg ikke om nogle Dage kan rejse med Freund og Bissen til Neapel; thi jeg har begyndt paa Thorvaldsens Buste, som jeg gerne først vil have færdig.« N. Dalhoff, J. B. Dalhoff. Kbh. 1915/16, p. 120–121. — Sml. brev fra Lindau til Thiele, Rom 1827 1/4. KB Ny kgl. saml. 1540 fol. — I skitsebogen BZ XX, 96 skriver B.: »Den 23. F. machten wir, F.[freund] u. K.[rüger] u. ich, [uns] von Rom auf, von Petrich u. seiner Frau, Bravo u. Dalhoff begleitet. Fearnley u. Lindau kamen auch. Das Wetter ward gut. Wir gingen durch Albano u. kamen gegen 7. in Lariccia an . . .«. Turen gik videre over Velletri, Terracina og Fondi til Neapel, som naaedes om eftermiddagen d. 28. febr. B.'s pas fra Napoli til Pæstum, dat. 1827 6/3. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. I. — Carl Reinhard Krüger (1794–1879). Ty. Medailleur. I Rom 1826–1827. Aug. Kopsich (1799–1853). Ty. Maler og forfatter. I Italien 1823–1829. Opdagede 1826 den »Blaa Grotte« paa Capri.
48. Gli Studi eller Palazzo degli Studi er den gamle betegnelse for museet i Neapel. — Sml. Th. Oppermann, Thorvaldsen I, p. 104, noten til p. 98.
49. KB Ny kgl. saml. 1540 fol.
50. Udat. brev fra Ernst Meyer til Freund og B. i Neapel (1827). KB Add. 257 fol.
51. Dalhoff skriver fra Rom 1826 9/9 til sin familie i Kbh.: »Jeg indser nu først, hvor godt man har ment det med mig, at jeg skulde arbejde hos Hopfgarten. Det er nemlig bestemt, at alle de Figurer, som kommer udvendig paa Kirken [ø: Frue K. i Kbh.], skal gøres i Bronze, og da vi jo ingen har, som kunde paatage sig dette Arbejde, vil man, at jeg ret skal udstudere Støberiet og overhovedet Behandlingen med Figurer. Hvor vigtigt dette altsaa er for mig, vil du indse, især da Freund interesserer sig særdeles for Bronzearbejde, og han saavel som Bissen har forsikret mig, at efter deres Hjemkomst skal deres meste Arbejde bestaa i Bronze for ikke at lade de mange Penge gaa ud af Landet til Marmor.« N. Dalhoff, J. B. Dalhoff. Kbh. 1915/16, p. 108. — I Rom havde Dalhoff efter 8. tome af værket »Pitture di Ercolano« kopieret en mængde antike lamper og lysestager, fundne i Herculanium og Pompeji (brev 1826 4/2. N. Dalhoff, anf. værk, p. 114). — B.'s skitsebøger fra samme tid viser, at han har drevet lignende studier. BZ XIII.
52. Karl Rottmann (1798–1850). Tysk maler. I Italien 1826–27 og 1829–30.
53. BZ, 62. — Oplysningerne om Bissens sicilianske rejse er for storstedelen hentede fra hans skitsebøger, navnlig BZ XVIII, 48–50 og XX.
54. Ditlev Martens til Eckersberg, Rom juli 1827. KB Add. 302¹ fol. — Smstds. meddeles det, at Freund i Agrigent beundrede »die berühmten Basreliefs in der Kirche«, ø: Hippolytos-sarkofagen i katedralen, som ogsaa havde vakt Goethes beundring. Se Robert, Die ant. Sarkophag-Rel. III, 2, no. 152 samt Vagn Poulsen i Tilskueren 1936, p. 208. Ligeledes Max Wegner, Goethes Anschauung antiker Kunst (Berl. 1944) p. 94 og fig. 59. Sml. Arch. Anzeiger 1940, sp. 599 ff. — Det er muligt, at der i Bissens Paris faa aar senere kan anes en reflex af de slanke ynglingskikkelse fra Hippolyt-sarkofagen; i hvert fald er der en vis overensstemmelse i ponderation, hoveddrejning og den lidt usikre vægtfordeling.
55. B. til J. L. Lund 1828 1/3–28/5. KB Nyere brevsaml. D II.
56. H. E. Freund til prins Christian Frederik 1827 30/6. RA Kunstakad. arkiv.
57. Lindau til J. M. Thiele 1827 10/7–10/8. KB Ny kgl. saml. 1540 fol. Om Martens se endvidere Henny Glarbo i Medd. fra Thorv. mus. 1944, p. 53 ff.

58. RA AD Litra K, p. 30 (marts 1828). — Dagen 1828 2/4. — BZ XIX.
59. C. W. Eckersberg til B. 1827 14/8 (med tilføjelse af J. M. Thiele). — B. til Thiele 1827 11/10. KB Ny kgl. saml. 1540 fol.
60. B.'s brev til akademiet 1827 11/10. RA Kunstakad. arkiv. — Sml. AD Litra I, p. 489 og 534. Der bevilges ham et aars forlængelse af stipendiet. C. W. Eckersberg til Bissen 1827 6/11.
61. Ferdinand Pettrich (1798–1872). Tysk billedhugger. — Sml. BZ, 93.
62. Se bilag C.
63. V. Thorlacius-Ussing, Einige Reliefs des Bildhauers Hermann Ernst Freund (1786–1840) in der Ny Carlsberg Glyptothek. From the Coll. of the N. C. G. II, 1938, p. 231 ff.
64. Carl Robert, Die antiken Sarkophag-Rel. (Berlin 1904), III, 2. Taf. LXXXIX, 275 (Wilton House). Sml. Donatellos gravlæggelse i Peterskirken. — Taf. XC, 276 (Vatikanet). — Taf. XCII, 278 (Villa Albani). Sml. Zoëga, Li Bassirilievi antichi di Roma. 1808. I, tav. 46. — Taf. XCIII, 281 (Museo Capitolino). Ibid., 282 (Florens, Palazzo Montalvo. Sml. Donatellos gravlæggelse i S. Antonio, Padua). Samme Reinach, Rép. Rel. III, 34,3 (solgt 1902). — En afvigende fremstilling af emnet er f. ex. givet af Gavin Hamilton i 1760'erne. Repr. L. Haute-coeur, Rome et la renaissance de l'antiquité, p. 147.
65. Dagen 1828 10/4. Etatsraad Hvidts skib Therese er ankommet til Kbh. 8/4 m. 70 kister med kunstværker af Thorvaldsen (Christus og 12 apostle, karyatiderne, gratierne etc.), men desuden arbejder af Freund og Bissen (et relief og adskillige buste). — Kjøbenhavns-Posten 1828 22/4 (»Hectors Lig«. »Dette Basrelief har været udstillet i Rom og er der seet med meget Bifald«).
66. KB Ny kgl. saml. 1540 fol.
67. KB Ny kgl. saml. 3341 4°.
68. B. til Thiele 1827 11/10; 27/12; 1828 3/6. KB Ny kgl. saml. 1540 fol. — Kopenhagener Kunstblatt 1831 1/1. — Sagen omtales desuden regelmæssigt i korrespondancen mellem Thiele og B.
69. KB Ny kgl. saml. 3341 4°.
70. Sml. brev fra Freund til Thiele, dat. Florens 1828 29/2: »I Fjor fulgte Bissen mig som en tro Ledsager til Syden. I Aar følger jeg mig selv til Norden . . .«. KB Ny kgl. saml. 1540 fol. — Freund rejste 1/3 fra Florens over Bologna. Ibidem. — Om hans rejse op igennem Frankrig se Th. Oppermann, p. 96. Under 19/5 1828 skrev P. O. Brøndsted fra Paris til Jonas Collin sen.: »Den brave, elskelige og meget dygtige Freund er hos os i disse sidste 3 Uger. Ham har og faaer Du end ydermere Ære af; det kan Du være vis paa; ogsaa er han *Din* med Liv og Sjæl. Jeg har tilhjulpet, hvad jeg kunde, at han har seet det Allerbedste af Hvad som falder i hans Radd udi dette store Sammersorium af alskens Godt og Ondt. Jeg vilde grumme gjerne havt at han skulde gaet med mig i næste Maaned til London, især for at benytte de uforlignelige græske Marmore fra Athens Acropolis; men baade han og jeg ere bange for at dette ikke just *nu* vilde tækkes Vedkommende, somhelst da H^s K. H. Prinds C. F. i sit sidste Brev til mig bad mig at *paaskynde* Freund's Hjemrejse. Naar han nu i denne Uge bliver færdig med Muscet og med vort fælleds Gjennemsyn af det store Kongel: Myntkabinet &c samt med en temmelig betydelig Spedition (som Prindsen eller Konstacademiet til megen Glæde og nogen Bryderie for mig har overdraget os) af mange skønne Afstøbninger efter Antiken herfra til vort Academies Samlinger — saa maa han nok atter paadrage sine Siebenmeilenstiefel (thi Freund har ikke lange Been omsonst) og følger jeg ham da til Fontainebleau, hvorfra han maa syvmilestøvle videre over Strassburg, Stuttgart, München og Berlin til Hjemmet. Naar han om nogle faa Maaneder kommer hjem, da hold fremdeles din Haand over denne kjære og dygtige unge Mand (thi Du kanst det) at Fixfæxerne ikke tilsidesætte ham (thi at de skulde kunne *forknytte* ham, frygter jeg ikke for). Jeg vilde gjerne (entre nous soit dit) at Freund skulde blive Professor i Sculpturen ved Konstacademiet; det vilde være godt for mange Ting. Jeg kan nok lade falde et Ord herom til Prindsen; men videre frygter

jeg, at jeg ikke kan tilvirke denne Sag. Mere om denne Din og min kjære *Ven* i et senere Brev.«
KB Collinske brevsaml. XXI b, 9.

71. B. til J. L. Lund 1828 1/3–28/5. KB Nyere brevsaml. D II.
72. BZ XXII.
73. B. til J. L. Lund 1826 2/4 og 1828 1/3–28/5. KB Nyere brevsaml. D II.
74. BZ, 74 og 75. — Om freskerne i Villa Massimo, se A. F. Heine i Schubring-Festschrift, Lpz. 1929, p. 97 ff. — Gerstenberg u. Rave, Casino Massimi, Berl. 1934 (Jahresgabe d. Dtsch. Ver. f. Kunstw.). — Heise, Overbeck u. sein Kreis. — C. B. Carus, der i 1828 sammen med kronprins Ludwig af Bayern besøgte Villa Massimi, var skuffet over »das enge Local dieser kleinen Gartenzimmerchen« og over behandling og kolorit i billederne. Reise durch Deutschland, Italien etc. I, Lpz. 1835, p. 350 f.
75. KB Ny kgl. saml. 1553 fol. Kapsel 13.
76. Sml. auk. Victor Hansen II. afd. 1915 20/4, kat. no. 68: Odysseus' Kamp med Bejlerne. Bly og Farve (køber: Mülberg). — Ligeledes auk. F. S. Bang 1877 5/11, kat. no. 61: En antik Frise med kæmpende Krigere. Blyant (køber: branddir. Birch).
77. D. Blunck til J. L. Lund 1830 16/1. KB Nyere brevsaml. D II. »Bissens Figur [ø: Blomsterpiggen] ist natürlich nicht vorwärts geschritten, dahingegen hat er während seiner Krankheit ein sehr hübsches Basrelief componirt, die Fusswaschung des Herrn.« — Samme til samme [1830] 6/7 (ibidem): »... während seiner Krankheit hat er ein gar hübsches Basrelief, die Fusswaschung modellirt — hinsichtlich der Composition und des Reliefs, auch des Gefühls, ist es mir das liebste, das ich von ihm kenne, das ganze ist nur klein, die Figuren höchstens einen Fuss lang.« — Blunck malede selv 1831–32 et billede med samme motiv til C. F. Hansens kirke i Neumünster. Se Lilli Martius, Detlev Conrad Blunck (Heide i. H. 1938), p. 283 f., abb. 5. — Sml. B. til J. M. Thiele 1831 27/6 (Thorvaldsens museums arkiv). — Sml. Thorvaldsen: Kristus overgiver Peter Himlens Nøgler. Relief. Marmor. Kapellet paa Villa Poggio Reale ved Florens. Anbragt paa forsiden af alterbordet. 1818/19. Afb. Th. Oppermann, Thorvaldsen 1797–1819, p. 165.
78. D. C. Blunck til J. L. Lund 1829 23/1. KB Nyere brevsaml. D II. »Bissen arbeitet sehr fleissig an seinem Blumenmädchen, nebenbey auch an einem ziemlich grossen Basreliefe wie *Christus nach Golgatha geführt die Weiber tröstet* ...«. Sml. B. til H. E. Freund 1829 1/1. KB Add. 257 fol. — Dagen 1829 3/4. — BZ, 74. (21) og 78.
79. B. til J. L. Lund 1828 1/3–28/5. KB Nyere brevsaml. D II. »Dass der junge Prinz hier gewesen, werden Sie erfahren haben, aber vielleicht nicht, dass er bey allen dänischen Künstlern Bestellungen gemacht hat. Jeder der Mahler bekömmt 200 Sc., wofür er ein Bild malt. Mir hat er eine kleine Statue bestellt, die eben jetzt fertig geworden, wofür ich, wie mir Thorvaldsen sagt, da ich sie unmöglich für genannte Summe würde machen können, etwas mehr erhalten werde. Thorvaldsen hat die Büsten des Prinzen u. seiner Braut gemacht und arbeitet übrigens fleissig an dem Monument des Pabsten. Meine kleine Statue, sie stellt ein Blumenmädchen vor u. ist halber Lebensgrösse, hatte ich für die Akademie bestimmt, werde sie aber jetzt, da ich sie in Marmor machen soll nicht hinsenden, sondern darum bitten, dass man mir die Erlaubniss, später eine andere einsenden zu dürfen giebt, um deren Bestellung ich soeben an die Baucommission geschrieben habe.« Senere i det samme brev hedder det: »Bedenken Sie nur, ich habe 4 ganze Monathe an die kleine Statue gearbeitet u. doch ist sie noch schwach[?]« — Sml. udateret skrivelse fra B. til prinsens sekretær, J. G. Adler (i dennes privatarkiv, RA).
80. KB Ny kgl. saml. 3341 4°.
81. RA Slotsbygningscommissionens arkiv. Journal C 776/1828. Dok. vedr. H. W. Bissen. Skr. fra denne til Comm. 1828 27/5.
82. Ibidem.

83. Ibidem. — Sml. BZ, 71—72.
84. Ibidem. Journal C 776/1828 og 815/1829.
85. B. til H. E. Freund 1829 1/2 (paabeg.), 11/2 (afsendt). KB Add. 257 fol.
86. Ny Carlsberg Glyptotek. Billedtavler XII, kat. no. 157. Replik i Museo Torlonia, Rom. — Billedtavler XI, kat. no. 155. En lign. figur afb. paa en sarkofag i Neapel (Notizie degli Scavi 1934, p. 235, fig. 10). — For motivets vedk. kan man ogsaa henvise til en antik Flora-statue i Museo Capitolino, Rom (Brunn-Bruckmann tav. 257).
87. B. til H. E. Freund 1830 13/4. KB Nyere brevsaml. D II.
88. D. C. Blunck til J. L. Lund 1829 7/11. KB Nyere brevsaml. D II. — Hambro deponerede 1500 eller 1200 scudi hos Chiaveri, idet han overlod til Thorvaldsen at arrangere bestillingerne. Endvidere stillede han i udsigt, at han hvert aar vilde træffe en lignende ordning.
89. J. M. Thiele til B. 1833 2/4.
90. N. L. Høyens papirer. KB Ny kgl. saml. 1553 fol. Kapsel 13. Kopi af Ph. Weillbach. KB Ny kgl. saml. 2308² 4°. — Notatet, der øjensynlig er nedskrevet umiddelbart efter en undersøgelse af figuren, lyder i sin helhed saaledes: »d: 13 Juni 1843 seet: Bissens *Blomsterpige* til Hofraad Hambro (udført 1830–31). Under Legemsstørrelse. Den er senere udført end Blomsterpigens for Kronprindsen, og efter Kunstnerens egen Mening ogsaa bedre. Hovedet syner lidt vel stort. Hun holder Blomsterkosten i den høire Haand — visende — *ei rækkende*. I den venstre lige nedhængende Haand er en fuld Krands, der støtter sig paa Toppen af Blomsterne i Kurven ved hendes Fod. — Hun er nogen, blot Kastklæde gaaer om Hofterne, men er alt gledet saa dybt ned paa den høire Side, at selv det øverste af Laaret (Lysken) er aldeles blottet. — Det klæber fast oven paa den venstre glutæus, hvad der bagtil frembringer en uskøn Linie. — Udførelsen yderst flittig og reen, og nydelig; jeg gad sige jomfruelig; uskyldig; men med den Almindelighed, som man seer i en Mængde antike Statuer. Puntelli mellem Brystet og det høire Haandleed og mellem samme Haands yderste Fingre. — *Underarbejdede Lillieblade*. — Klædet falder i bløde Folder, men dets Omgivelse af det venstre Smalbeen og Ankel forekom mig ei heldig. Jeg følte ei Benets *Støtten*. Der manglede mig Fylde i dette Parti. — Al den Udførelse frembringer dog ei Blomster i Stenen; i alt Fald som Blomster af Conchylier eller fiine Muslingskaller. — Den venstre Haands Pronation ikke ziirlig udtrykt; Armen er der lidt bred; der mangler Ziirlighed og Lethed. Det er især Character, jeg savner. Efter Kostumet kan det ligesaa godt være en Flora som en Blomsterpige, ja bedre; men for en Gudinde alt for forsigt[ig]. — Lignende Mangel i *Ceres*. Det er ikke den mægtige *Dea*. — Kunstneren siger selv at han har anvendt umaadelig Fliid paa Blomsterpigens til Hambro; alt er gjort af ham selv lige fra Punkterne. Han savner selv Livet heri: — men syntes at mene, at han havde anvendt al denne Møie for at erhverve sig Frihed. Der er noget gaadefuldt eller noget meget beklageligt i den nuværende Sculpturpraktik. Selv efter saa megen Fliid har B: dog forst meget senere erhvervet sig Klarhed i Fremgangsmaaden, i Behandlingen.« — De to Blomsterpiger omtales desuden følgende steder: H. W. Bissen til prins Christian Frederik 1828 30/5. RA Kongehusets arkiv. H. W. Bissen til J. M. Thiele 1828 3/6. KB Ny kgl. saml. 1540 fol. Berliner Kunstblatt II 1829, p. 30 ff. (udst. i Pal. Caffarelli). Slotsbygningsscomm. til B. 1828 1/12. KB A. Bondes autografsamling. — D. C. Blunck til J. L. Lund 1829 30/3. KB Nyere brevsaml. D II. Samme til samme 1829 1/8. Ibidem. — Dagen 1829 3/4. — B. til J. M. Thiele 1829 10/4. KB Ny kgl. saml. 1540 fol. — J. F. Schouw til N. L. Høyen 1829 30/11. KB Ny kgl. saml. 1537 fol. II. — D. C. Blunck til J. L. Lund 1830 16/1. KB Nyere brevsaml. D II. — Samme til samme [1830] 6/7. Ibidem. — Troels Lund til J. M. Thiele 1830 10/11. KB Ny kgl. saml. 1540 fol. (B. »pousserer Modellen« til Hambro). — Samme til samme 1831 19/2. Ibidem. (Modellen fuldendt). — D. C. Blunck til J. L. Lund 1831 19/2. KB Nyere brevsaml. D II. — Samme til samme 1831 16/5. Ibidem (Marmorexpl. til prinsen færdigt; Hambros expl. støbt i gips). — B. til J. M. Thiele

- 1831 18/5. KB Ny kgl. saml. 1540 fol. (Haaber at faa figuren til prins Frederik færdig i næste uge). — Troels Lund til Jonas Collin sen. 1831 23/6. KB Collinske brevsaml. XXIIIA, 10. (»Den Blomsterpige, som Bissen har forfærdiget til Prins Frederik er aldeles færdig, og den Anden, som efter en nye og forskjønnet Model bliver udført for Etatsraad Hambro, bliver hugget ud af det Raae i denne Tid —«). — B. til J. M. Thiele 1831 27/6. Thorvaldsens museums arkiv. (»Endelig, endelig er da ogsaa med Guds Hjelp Figuren til Prinzen bleven fertigt og sendes af i disse Dage . . .«). — B. til J. L. Lund 1831 12/7. KB Nyere brevsaml. D II. (Prinsens figur »zur Absendung eingepackt«). A. Kùchler til J. M. Thiele 1831 10/7. KB Abrahams' autografsaml. 4°, 74. — B. til J. M. Thiele 1832 28/1. KB Ny kgl. saml. 1540 fol. Troels Lund til Thiele 1832 17/3. KB Ny kgl. saml. 1540 fol. — J. M. Thiele til B. 1832 3/4. Sml. B. til etatsraad Adler, udateret [1832]. RA Adlers privatarkiv. B. til J. M. Thiele 1832 9/12. KB Ny kgl. saml. 1540 fol. B. til prins Christian Frederik 1833 10/1. RA Kongehusets arkiv. D. C. Blunck til J. L. Lund 1833 14/1. Samme til samme 3/4. KB Nyere brevsaml. D II. Chr. Christensen til H. E. Freund 1833 1/3. KB Add. 257 fol. B. til J. M. Thiele 1833 juni. KB Ny kgl. saml. 1540 fol. (Figuren til Hambro færdig »og gaar hjem med Fregatten«). B. til H. E. Freund 1833 23/6. KB Add. 257 fol. D. C. Blunck til J. L. Lund 1833 27/7. KB Nyere brevsaml. D II (Hambros figur afsendt fra Rom).
91. KB Ny kgl. saml. 1540 fol.
92. KB Add. 257 fol.
93. I Carrara talte han med Bienaimé og saa Thorvaldsens Kristus, der var ved at blive hugget i marmor. »Marmoret er som en Klokke og foruden mindste Feil.« B. til Thorvaldsen, Florens 1828 6/6. Thorvaldsens museums arkiv.
94. Vilhelm Frederik Meyer (1799–1866). Bygningsinspektør i Slesvig.
95. Georg Friedrich Ziebland (1800–1873). Ty. arkitekt og maler.
96. Nærmere detaljer om rejseruten i skitsebøgerne BZ XXI, XXIII og XXIV.
97. BZ XIX, 59–60.
98. B. til J. M. Thiele 1828 25/9. KB Ny kgl. saml. 1540 fol.
99. Sml. V. Thorlacius-Ussing i *From the Collections of the Ny Carlsberg Glyptotek II*, 1938, 242 ff. — E. S. v. d. Launitz (1797–1869). Tysk billedhugger. I Rom 1817–31. Sml. B. til H. E. Freund 1830 13/9. KB Nyere brevsaml. D II: »Launitz, som Du veed, havde indrettet en Terracottafabrik, men den gik til agters, og han forlader nu Rom, skjændende paa Kunsten som en forfængelig Daarskab. Jeg troer vel, at han aldrig har følt dybt for den.« — Jos. Dan. Böhm (1794–1865). Østrigsk billedhugger. I Rom 1822–29. Udst. i Pal. Caffarelli 1829 »Kopier efter oldgræske Værker i Athen og middelalderlige af Giovanni Pisano fra Perugia«. Berliner Kunstblatt II, 1829, p. 30 ff. (Kunst-Ausstellung im Palast Cafarelli während der Anwesenheit Sr. Königl. Hoheit des Kronprinzen in Rom). — Cfr. Fr. Noack, *Das Deutschland in Rom* (Lpz. Berl. 1927), p. 347–96.
100. Hirschsprungske saml. Hannover, Eckersberg, p. 98, fig. 47.
101. Om antike fremstillinger af bejlerdrabet se L. Curtius i *Röm. Mitt.* LIV, 1939, p. 220 ff. — C. Robert, *Die antiken Sarkophag-Rel.* II, tav. 53, no. 151–153.
102. Ny kgl. saml. 1553 fol. Kapsel 13. — Sml. V. Thorlacius-Ussing i *From the Collections of the Ny Carlsberg Glyptothek II*, 1938, p. 243 (»eine heroische Kampfszene . . . vermutlich den Kampf vor Troja«).
103. L. Curtius anf. st. p. 240–41. — H. Brunn, *I rilievi delle urne etrusche I*, tav. 97, 5–6. — Amazonekampe: Reinach, *Rép. Rel.* III, 351, 1–3. — C. Robert, *Die antiken Sarkophag-Rel.* II, tav. XXXIV, 80 a–b (Rom, Vatikanet). — Amelung, *Vat. kat.* II, pl. 18. — Robert anf. st. II, tav. LXXXVII (sarkofag m. Theseus og amazonerne. Museo Capitolino).
104. Sml. *Dansk Kunstblad I* 1837, sp. 163. Sml. »Nord og Syd«. Ny rk. 1857, I, p. 217 ff. Om polykromien i Friends Ragnarokfrise (Midgaardsormen var sort, Surturs drageheste ildrøde).

105. Ny Carlsberg Glyptotek. Kat. no. 771.
106. Brev fra Rumohr til Bunsen 1828 11/10. Jahrbuch der preussischen Kunstsammlungen XLVI, 1925, Beiheft p. 19.
107. B. til J. M. Thiele 1829 10/4. KB Ny kgl. saml. 1540 fol.
108. J. M. Thiele til B. 1829 20/4.
109. B. til H. E. Freund 1829 9/5. KB Add. 257 fol.
110. D. C. Blunck til J. L. Lund 1829 1/8. KB Nyere brevsaml. D II.
111. B. til H. E. Freund 1829 25/8. KB Add. 257 fol.
112. D. C. Blunck til J. L. Lund 1829 7/11. KB Nyere brevsaml. D II.
113. D. C. Blunck til J. L. Lund 1830 16/1. KB Nyere brevsaml. D II.
114. B. til Thorvaldsen 1830 18/1. KB Nyere brevsaml. D II. — Kopenhagener Kunstblatt 1832 12/4, p. 37. Charlb. udst. kat. no. 203. Sml. J. Hambro til B. 1831 28/4 (busten af prins Christian kommer for sent til dette aars udstilling). KB A. Bondes autografsamling. — Muligt identisk med et marmorexpl. paa Bregentved.
115. Troels Lund til Jonas Collin sen. 1830 27/2. KB Collinske brevsaml. XXIII a, 10.
116. Ove Malling (1746–1829). Historiker, gehejmestatsminister. — Mallings monument paa Gentofte kgd. udførtes 1832 af H. E. Freund (Oppermann p. 162, no. 60).
117. Nicolai Abraham Holten (1775–1850). Medlem af direktionen for statsgælden og den synkende fond. 1817–39 chef for bureauet for de udenlandske betalinger og Frederik VI's finansielle raadgiver. 1839 direktor for Øresundstolden. Thiele havde i 1829 ægtet hans datter Sophie (1806–35).
118. B. til J. M. Thiele 1830 april. KB Ny kgl. saml. 1540 fol.
119. B. til H. E. Freund 1830 13/9. KB Nyere brevsaml. D II. — I dette brev fremsætter B. flere betragtninger over forskellige kunstnere, bl. a. følgende om Overbeck: »Overbek gjør for nærværende Tid en Karton til et stort Billede for Frankfurth: den christliche Kunsts Seier over den hedenske. Et eget Emne, især da denne Seir kunde være svær at bevise, og Overb: skulde dog vel være for beskeden til selv at træde op som Seiervinder. — Øverst i Billedet seer man Madonna med Barnet umgivet af Helgen. I Mellegrundten er der en Brøn, i hvis klare Vand, troer jeg, Himlen skal speile sig: die første christliche Kunstnere Giotto, Brunelleski p. p. staaer omkring samme; længer i Forgrundten sildigere Kunstnere som Raphael o. a. En Architect benytter Deele af et græsk Afgudsbillede som Underlag for et Kapitæl han arbejder paa. — Vel, troer jeg, er det for ham, at han har synderslagen Statuen, at den ikke kan vidne imod ham. Jeg holder ikke af den Maade at seire paa.« Blunck og Kùchler var til gengæld meget begejstrede for billedet og bad J. L. Lund foranledige prinsen til at købe en skitse dertil, en plan, som dog ikke lod sig realisere. D. C. Blunck til J. L. Lund 1833 14/1 og april. KB Nyere brevsaml. D II. Repr. Gazette des Beaux-Arts 1864, II, p. 135.
120. D. C. Blunck til J. L. Lund [1830] 6/7. KB Nyere brevsaml. D II.
121. B. til L. Bødtker 1830 10/8. KB Abrahams' autografsaml. — Brevet er i uddrag og ikke ganske nøjagtigt citeret af Th. Stein i »Nord og Syd« okt. 1898, p. 6. Sml. BZ, p. 317. — L. Bødtkers svar i KB A. Bondes autografsaml. (erhvervet fra Nyborg 1944). Sml. F. Petzholdt til Hendrik Møller 1830 26/12–1831 2/1. Cit. Tilskueren 1938, p. 229.
122. Troels Lund til J. M. Thiele 1830 10/11. KB Ny kgl. saml. 1540 fol. Ligeledes Kùchler, der i midten af oktober ankom til Rom i selskab med maleren Petzholdt, billedhuggeren Jahn og de to tyske malere Børkel og Brandes. Brev til J. L. Lund 1830 12/11. KB Nyere brevsaml. D IX.
123. D. C. Blunck til J. L. Lund 1830 16/11. KB Nyere brevsaml. D II. »... ferner hat er eine Büste modellirt für den König von Baiern zu Valhalla, die jetzt aus dem Punktur gehauen wird.« — Troels Lund til J. M. Thiele 1831 19/2. KB Ny kgl. saml. 1540 fol. »Bissen har været ret rask hidtil i Vinter, men skranter i disse Dage og er bleven aareladt . . . Han arbejder

- paa den Büste, som blev bestilt til Kongen af Bayerns Valhalla, og den gaar rask fremad i Marmor.« — B. til J. M. Thiele 1831 27/6. Thorvaldsens museums arkiv. »Bysten for Kongen af Baiern er da endelig bleven heelt fertig og indpakket.«
124. Troels Lund til Petzholdt 1831 24/3. KB Nyere brevsaml. D X.
125. BZ 95.
126. D. C. Blunck til J. L. Lund 1831 16/5. KB Nyere brevsaml. D II. — Sml. A. Kuchler til J. M. Thiele 1831 10/7. KB Abrahams' autografsaml. 4°. Hæfte 74.
127. B. til H. E. Freund 1832 14/1. KB Add. 257 fol. For dens tilblivelse er der gjort detailleret rede af V. Thorlacius-Ussing i Festskrift til Fr. Poulsen 1941, p. 124 ff. Bestillingen foretaget ved skr. fra J. Collin til B. 1831 26/1. KB A. Bondes autografsamling. D. C. Blunck til J. L. Lund 1831 16/5. KB Nyere brevsaml. D II. — A. Kuchler til C. W. Eckersberg 1831 17/5. KB Bøll. brevsaml. 4°. Trykt i Det 19. Aarhundrede 1876-77. — B. til Thiele 1831 18/5. KB Ny kgl. saml. 1540 fol. — A. Kuchler til Petzholdt 1831 23/6. KB Nyere brevsaml. D IX. — Samme til Eckersberg 1832 5/2. Ibidem. — B. til »Herr Konferenzrath« [Jonas Collin] 1831 7/4. Glyptotekets arkiv: »Die Büste von Thorvaldsen habe ich jetzt fertig modelliert; sie ist mir nach Thorvaldsen eigner, und Aller Aussage gelungen und bis jetzt keine ähnlichere von ihm gemacht worden. Ich werde sie nach einigen Wochen in Marmor anfangen lassen und sie dann bald möglichst selbst zu Ende fördern.« J. Collin til B. 1831 14/5. KB A. Bondes autografsamling. — Troels Lund til Jonas Collin sen. 1831 23/6. KB Collinske brevsaml. XXIII a, 10. — Samme til samme 1831 12/11. Ibidem. — Troels Lund til J. M. Thiele 1831 25/6. KB Ny kgl. saml. 1540 fol. (Ligger mellem B.'s breve til Thiele). — B. til J. M. Thiele 1831 27/6. Thorvaldsens museums arkiv. J. Collin til B. 1831 28/6. KB A. Bondes autografsamling. — A. Kuchler til J. M. Thiele 1831 10/7. KB Abrahams' autografsaml. 4°. Hæfte 74. — B. til J. L. Lund 1831 12/7. KB Nyere brevsaml. D II. — E. C. F. Petzholdt til Edv. Collin 1832 28/2. KB Coll. brevsaml. (»[Bissen] er færdig med Bysten og lader den i Morgen indpakke. Thorvaldsen var heroppe forleden Dag for at se den og var meget fornøjet med den ...«). — J. M. Thiele til B. 1832 3/4. — B. til J. M. Thiele 1832 20/6. KB Ny kgl. saml. 1540 fol.: »Jahn havde Lyst til at begynde Thorvaldsens Byste, jeg har gjort, og sende den til Kjob: troer du, naaer Bysten skulde gefalle, at han kunde sælge den?« — Samme til samme 1833 28/1 (ankomstdato): Donner fra Altona har købt Jahns kopi efter Thorvaldsen-busten. — B. til prins Christian Frederik 1833 10/1. RA Kongehusets arkiv. — Severin Bindsbøll til M. G. Bindsbøll 1833 10/1-19/1. KB Add. 297 fol.: »Jahn arbejder paa Thorvaldsens Büste i Marmor (efter Bissens, det er den bedste Büste af Thorvaldsen, jeg har seet endnu; men, det er sandt, I har den jo i Kbhn.) bestilt af Donner i Altona; man veed ikke, hvorfor [han] ikke ligesaa godt kunde have bestilt den hos Bissen selv.« — D. C. Blunck til J. L. Lund 1833 14/1. KB Nyere brevsaml. D II. — RA AD Litra K, p. 398-99.
128. J. M. Thiele, II (1854), p. 434.
129. Skrivelse af 17/11 1832. RA Kunstakademiets brevarkiv 1832. V, no. 27. Aftrykt V. Thorlacius-Ussing anf. st. p. 125/6.
130. BZ XVII, bagpermen.
131. Afb. Th. Oppermann, H. E. Freund, p. 75.
132. KB Ny kgl. saml. 1540 fol.
133. Heinrich Aug. Kümmel (1810-55). I Rom fra 1833. — A. Kuchler til F. Petzholdt 1831 23/6. Nyere brevsaml. D IX: »Bissen er Mand for sin Hat, han har modeleret en udmærket Byste af den Gamle og er nu iferd med sit Eget.« Samme til J. M. Thiele 1831 10/7. KB Abrahams' autografsaml. 4°. Hæfte 74: »[Bissen] har modeleret Bluncks og sin egen Büste ...«
134. Sml. B. til J. M. Thiele 1831 27/6. Thorvaldsens museums arkiv. »Saa eensformigen og ube-kient med hvad der skeer stort sniger sich mit Liv til det uendelige Hav, som en Flod igjen-nem Sumper; kun Usselhed vidste jeg at melde dig, naar jeg ikke vilde tale om de politiske

- Umvæltninger, og herom siger Du, det er beder at tie end at give Hjertet Luft i fulde Strøme — — Tiden kommer vel ogsaa, hvor man sikkert kan tale om det, Hjertet banker for.« Sml. Andreas Oppermann, Ernst Rietschel. Lpz. 1863, p. 154–55.
135. D. C. Blunck til J. L. Lund 1830 2/9. KB Nyere brevsaml. D II.
136. Troels Lund til J. M. Thiele 1831 12/11. KB Ny kgl. saml. 1540 fol. — Om sygdommen sml. samme til Jonas Collin sen. 1831 12/11. KB Collinske brevsaml. XXIII a, 10.
137. B. til H. E. Freund 1831 10/11. KB Add. 257 fol. — Sml. Troels Lund til J. M. Thiele 1831 12/11. KB Ny kgl. saml. 1540 fol. — J. Sonne til kunstakademiet 1831 28/11. RA Akad. arkiv (»Han har valgt en »Paris, som er i Tvivl om, hvem han skal tildele Prisen . . .«). — A. Koop til J. M. Thiele 1832 5/1. KB Ny kgl. saml. 1540 fol. — A. Kùchler til C. W. Eckersberg 1832 5/2. KB Nyere brevsaml. Dansk IX (»Gamle Bissen befinder sig nu fulkommen vel, har fuldend Thorvaldsens Byste i Marmor, og begyndt en Paris i naturlig Størrelse, en Bestilling af en ung rig Kjøbmand fra Frankfurd.«). — Troels Lund til J. M. Thiele 1832 8/5. KB Ny kgl. saml. 1540 fol. — B. til samme 1832 20/6. Ibidem. Sml. note 143. — Se BZ XIII, 100, 102, 126. — Bernus du Fay til B. 1833 20/1. — E. C. F. Petzholdt til Edv. Collin 1833 12/2. KB Coll. brevs. (»hans Paris bliver nu punkteret. Alle der have seet den ere ganske indtaget deraf, og den vil vist gjøre megen Opsigt, naar han først faar den udført i Marmor«).
138. Dat. 1831 25/11.
139. B. til H. E. Freund 1832 14/1. KB Add. 257 fol.
140. B. til J. M. Thiele 1831 27/6. Thorvaldsens museums arkiv. (»Jeg tager mig den Frihed at lægge en liden Tegning af en Skizze, jeg har gjort efter Kunstforeningens Omgave, til dine og beder dig at overlevere den til Vedkommende.«). — Sml. BZ XIII, 140–41. — Sml. Kunstforeningen i Kjøbenhavn. Udg. af Bestyrelsen (Kbh. 1864), p. 10–15. — Kunstforeningen til B. 1832 28/1 (bestilling). KB A. Bondes autografsamling. — B. til J. M. Thiele 1832 20/6. KB Ny kgl. saml. 1540 fol. (»Bestillingen af Kunstforeningen, den lille Hercules, er præpareret i Marmor, og jeg tager fat paa den i disse Dage, dog vil den neppe blive saa gesvint fertig, at den i *September* kan være i Kjøb. Du veed, hvor seent det gaaer med Transporterne.«). Samme til samme 1832 9/12. Ibidem (»det lille Basrelief Hercules, til Kunstforeningen, saa got som fertig . . .«). — B. til J. M. Thiele 1833 28/1 (ankomstdato). Ny kgl. saml. 1540 fol. (». . . neppe at jeg har faaet Hercules fertig, saa har jeg maattet tage fat paa Figuren til Hambroe, thi han er gnaven over, at han maae vente saa længe, han har Ret, men jeg har ogsaa Ret. — Og naar den er fertig, saa venter Paris paa mig.«). — Chr. Christensen til H. E. Freund 1833 1/3. KB Add. 257 fol. (»Et Basrelief forestillende Herkules som qvæler Slangerne, er fuldendt, og som Han agter med det første at afsende.«). — B. til J. M. Thiele 1833 21/2. KB Ny kgl. saml. 1540 fol. (Relieffet indpakkes og afsendes). Samme til samme 1833 4/5. Ibidem (Relieffet afsendt 18/3).
141. Troels Lund til J. M. Thiele 1832 8/5. KB Ny kgl. saml. 1540 fol. — A. Koop til samme 1832 14/5. Ibidem. Om rejsen se iøvrigt BZ XXV, 97–95. Afrejsen fra Rom fandt sted 11/4 1832.
142. B. til J. M. Thiele 1832 20/6. KB Ny kgl. saml. 1540 fol.
143. A. Kùchler til J. L. Lund 1832 25/7. KB Nyere brevsaml. D IX. (»Bissen er snart færdig med sin Paris, en overordentlig skjøn Figur, og jeg ville for Bissen øndske, at der blev sendt en Afstøbning af samme til Kjøbenhavn.«). — Samme til J. M. Thiele 1832 23/9. KB Ny kgl. saml. 1540 fol. — Samme til F. Petzholdt 1832 23/10. KB Nyere brevsaml. D IX. (»Bissen har Bylder i Røven og har faaet Blodigler paa samme Sted. Hans Figur er afstøbt.«). — B. til J. M. Thiele 1832 9/12. KB Ny kgl. saml. 1540 fol. (»Jeg selv har kludret forskrækkelig paa hin Figur Paris, dog er den skjont til min store Missbehag bleven fertig.«).
144. Severin Bindesbøll til M. G. Bindesbøll 1833 10/1–19/1. KB Add. 297 fol. (»Bissen, der bestandig er sygelig, arbejder paa at udføre sin Paris i Marmor . . .«).

145. Høyens papirer. KB Ny kgl. saml. 1553 fol. Kapsel 13. — B.'s oevvrefortegnelse i Glyptotekets arkiv. Se bilag C.
146. B. til J. M. Thiele 1832 9/12. KB Ny kgl. saml. 1540 fol.
147. J. M. Thiele til B. 1831 5/7. — 1 sit brev til Thiele af 18/5 1831 havde B. skrevet: »... det kunde vel være, at jeg tager nærmere Deel i din Lykke, idet jeg vender tilbage til det kjære Fædreland ...«. KB Ny kgl. saml. 1540 fol.
148. Talen er om Thorvaldsens »Alexandertoget«. Se herom og om Thorvaldsens andre arbejder til Christiansborg, Thiele III (1854) p. 178 ff. og 467 ff.
149. B. til J. M. Thiele 1832 20/6. KB Ny kgl. saml. 1540 fol.
150. B. til J. M. Thiele 1833 28/1 (ankomst dato). KB Ny kgl. saml. 1540 fol. — B. til prins Christian Frederik 1833 10/1. RA Kongehusets arkiv. — B. til Jonas Collin 1833 10/1. KB Collinske brevsaml. B. til Slotsbygningscommissionen 1833 3/1. RA Slotsbygnings-Commissionens arkiv. Journal Ltr. C, no. 953. — Ført til journalen 1833 5/2 og forsynet med følgende vedtegning: »Henlægges for det Første, indtil Etatsr. Thorvaldsens Ankomst.«
151. J. M. Thiele til B. 1833 31/1.
152. B. til J. M. Thiele 1833 21/2 ff. KB Ny kgl. saml. 1540 fol. — B. havde desuden af Thiele faaet den kommission at bede Thorvaldsen forebringe Vernet kunstforeningens ønske om at lade mesteren portrætter af den berømte og feterede maler. Senere i samme brev meddeler han resultatet i følgende vendinger, der viser hans veludviklede kritiske sans: »Das Wichtigste, was ich zu schreiben hätte und warum der Brief so lange liegen geblieben, wäre dann die Antwort von Vernet, die ich gesternabend erhielt. Er hat die Bestellung angenommen, weiter kann ich dir nichts sagen, da ich nicht selbst mit Th[orvaldsen] gesprochen habe ... Zu Verbindlichkeiten wird er sich doch schwerlich verstehen, da die Summe für ihn sehr geringe seyn muss, indem er 400 Sc. für ein einfaches Porträt erhält. Meine Meinung ist übrigens, lieber Thiele, dass der Schaden nicht so gross seyn würde, wenn nie ein Bild von ihm nach Dänemark käme, da ich ihn, und viele andere auch, für einen sehr oberflächlichen Mahler halten, der mit seinen brillanten Farben u. ungeheuren technischen Fertigkeit manches gute in der Kunst verderben kann, aber schwerlich etwas gutes stiften.« — Berømmelse og virtuositet imponerede aldrig Bissen. — Vernet's billede af Thorvaldsen, dateret 1835, findes nu i Thorvaldsens museum.
153. Ludwig von Schwanthaler (1802–1848). Tysk billedhugger. — Peter Cornelius (1783–1867). Tysk maler.
154. J. M. Thiele til B. 1833 2/4.
155. F. u. K. Eggers, Chr. D. Rauch (Berl. 1886) III, p. 27.
156. B. til J. M. Thiele 1833 4/5. KB Ny kgl. saml. 1540 fol.
157. J. M. Thiele til B. 1833 14/5. — Sml. Thiele, Thorvaldsen III (1854), p. 481–83.
158. B. til prins Christian Frederik 1833 11/6. RA Kongehusets arkiv.
159. B. til J. M. Thiele 1833 [11/6]. KB Ny kgl. saml. 1540 fol.
160. Gaarden Friheden ved Høsterkøb, som tilhørte Emilie Møllers fader, den velhavende Peder Christen Møller. Se herom og om livet paa Friheden »Tilskueren« 1938, p. 221 ff. (Haavard Rostrup: H. W. Bissen og hans svoger Hendrik Flindt Møller). — Sml. BZ, 38 og 39. — P. C. Møller var død i 1828 og havde efterladt gaarden til sønnen H. F. Møller (1804–80). BZ, 30. Sml. C. Christensen, Hørsholms Historie fra 1305 til 1875 (Kbh. 1879), p. 291 ff. (afb.) og p. 289.
161. B. til H. E. Freund 1833 23/6. KB Add. 257 fol. Sml. H. E. Freund til B. 1833 28/5. KB A. Bondes autografsamling. Publ. i Medd. fra Ny Carlsberg Glyptotek 1945, p. 49 ff.
162. Sagen findes kun omtalt i et brev fra B. til Bravo, skrevet i Høsterkøb den sidste april 1835 og i et brev fra Bravo til B., skrevet i Rom fra 27/8 til 13/10 1835. Man forstaaer, hvor overordentlig pinligt det maa have været for B. at beskæftige sig hermed saa kort tid før sit bryllup

- med Emilie. — Det fremgaar af denne korrespondance, at B. havde et barn, en lille pige (Bravo omtaler hende som »la creatura tua« eller »la piccola«) med en italienerinde, der synes at have plejet ham under hans sygdom. (Sml. hermed følgende efterskrift af F. C. Hillerup i et brev fra Thiele til B. 1826 12/9: »Har Du besvangret din Vertinde? Fy, Bissen, det er højest uanstændigt, det havde jeg ikke troet om dig.« KB A. Bondes autografsaml.). B. ønsker ikke, at barnet overgives til moderen, der aabenbart har været en slet person (»kåme das Kind zu Hause, so würde es ja doch nur zur Hure, du kennst die Sipschaft«), som søgte at presse saa mange penge som muligt ud af ham og truede med skandale, hvis han ikke betalte. Han beder derfor Bravo søge at anbringe den lille i S. Spirito, men vennen svarer, at de dér ikke mere tager mod ganske smaa børn, og foreslaar, at hun i stedet for sættes i pleje hos en kvinde i Cavi. — Dette er alt, hvad der foreligger om det mørke punkt i B.'s ungdomshistorie.
163. Rudolf Wiegmann (1804–65). Ty. arkitekt, maler og kunsthistoriker. Brev af 20/4 1833.
164. Chimairophonos (»la ménade au chevreau«) i Pal. dei conservatori i Rom, afb. G. E. Rizzo, Thiasos (Roma 1934) fig. 5. — Sml. BZ XIII, 34 og 40.
165. B. til J. M. Thiele 1833 28/1 (ankomstdato). KB Ny kgl. saml. 1540 fol. Prins Christian Frederik havde skrevet til Donner og anbefalet ham at gøre en bestilling hos B. — Se J. M. Thiele til B. 1833 2/4. — Sml. B. til Thiele 1833 4/5. KB Ny kgl. saml. 1540 fol. »Etaatsrath Donner er her igjen; jeg var imorges hos ham uden at træffe ham. Du raader mig, at jeg skal anmode ham om et Arbeide? gode Thiele, det kan jeg ikke paa nogen Maade, det var jo et rent Tikkerie.
166. B. til J. M. Thiele 1833 [11/6]. KB Ny kgl. saml. 1540 fol. — Samme til H. E. Freund 1833 23/6. KB Add. 257 fol.
167. B. til J. M. Thiele 1833 29/9. KB Ny kgl. saml. 1540 fol. — L. Bødtcher til Jonas Collin 1833 14/9. KB Coll. brevsaml. XXI b, 11. — Samme til samme 1833 6/12 (»Bissens skønne Statue: Ceres . . . vikler sig daglig meer og meer ud af et herligt Stykke cararisk Marmor«). Begge breve aftrykt hos A. Schumacher, Ludvig Bødtcher. Et.Digterliv. Kbh. 1875, p. 93 og p. 99. — Chr. Christensen og B. til H. E. Freund 1833 24/10. KB Add. 257 fol. — B. til J. M. Thiele 1834 11/1. KB Ny kgl. saml. 1540 fol. — Chr. Christensen til H. E. Freund 1834 17/5. KB Add. 257 fol. — B. til J. M. Thiele 1834 28/6. KB Ny kgl. saml. 1540 fol.
168. Dr. Zeuthen, Min Udenlandsrejse 1833–34. Kbh. 1875, p. 71.
169. Saakaldt Julia Titi i Vatikanet, Braccio nuovo (Matrona romana di Età flavia). Afb. Ame-lung, Vatikan. kat. I, Taf. 9, no. 56. Text p. 75–76. Overdelen »bis zum Ansatz der Beine mit den Armen in verschiedenen grossen Stücken aus verschiedenartigen Marmor, die grosse Falte an der r. Körperseite« etc. Indgaaet i samlingerne 1824. — S. Reinach, Rép. Stat. II, 1, p. 243, no. 7. — Mostra Augustea della Romanità (Roma 1937–38), kat. tav. LXXXI. — Sml. Athena Farnese: Furtwängler, Meisterwerke, p. 104, fig. 15, og Athena Hope: Monu-ments Piot III, pl. II.
170. B. til H. E. Freund 1833 24/6. KB Add. 257 fol. — I et senere brev til Freund (sammen med Chr. Christensen) siger B., at han kun har anvendt lidt mere end tre uger derpaa (1833 24/10. Ibidem).
171. B. til J. M. Thiele 1833 29/9. KB Ny kgl. saml. 1540 fol.
172. BZ, 97 (1–16). Tillige i Ny Carlsberg Glyptotek følgende forarbejder, som ikke er optaget i BZ, da de ansaas for at være forsvundne og først senere atter kom for dagen: a. Den nordiske gudekreds. Udkast til frise. Kalkering efter tegning af B., udført af fru Lehmann, f. Puggaard. Bly. 0,14×7,85 (I. N. 2063). — b. Samme motiv. Udkast til frise, delvis meget løst skitseret. Bly. 0,109×5,357 (I. N. 2071). — c. Forskellige løse udkast til den nordiske gudefrise. Paa bagsiden udkast til Ceres- og Bacchusfrisen. Bly. 0,106×1,607 (I. N. 2073). — d. Den nordiske gudekreds. Udkast til frise. To friserækker over hinanden. Paa bagsiden udkast til enkelte figurer. Bly. 0,107×0,557 (I. N. 2079). — e. Udkast til dele af den nordiske gudefrise. Havvæsener, jætter o. l. Bly. 0,074×0,867 (I. N. 2086).

173. KB Ny kgl. saml. 1540 fol.
174. En Biskob: kan formentlig ikke sigte til nogen anden end Sjællands biskop Peter Erasmus Müller (1776–1834 4/9), der var kendt som en lærd gransker af nordens oldtidshistorie og mytologi.
175. Jørgen Hansen Koch (1787–1860). Arkitekt, hofbygmester.
176. Ernst Meyer (1797–1861). Maler.
177. Albert Kùchler (1803–86). Maler. — Sml. Kùchler til J. L. Lund 1834 2/2. KB Nyere brevsaml. D IX: »... den Thid [nærmer sig snart,] at jeg kun ved mine Arbeider kan forlænge mig Opholdet her i Rom, som er mit høieste Ønske, og for at opnaae dette, indseer jeg meget vel, at jeg bliver nød til for det første at beskjæftige mig med mindre Arbeider som Genrebilleder og deslige, der desværre nu er den gangbare Mynt blandt Puplicum; hvor lykkelig ville jeg være, om jeg kunde begynde et historisk Arbeide ...«.
178. De i dette afsnit nævnte personer er: Ditlev Conrad Blunck (1798–1854). Maler. — Jørgen Valentin Sonne (1801–90). Maler. — Fritz Petzholdt (1805–38). Maler. — Chr. Christensen (1806–45). Medaillør. — Johan Laurentz Jensen (1800–56). Blomstermaler. Gift 1825 med Signe Marie Vilhelmine Visby (1804–85). — Prinsesse Charlotte Frederikke (1784–1840). Prins Christian Frederiks fraskilte gemalinde, Frederik VII's moder. — Se Rom og Danmark. Red. af Louis Bobé II (Kbh. 1937), p. 241 ff. — H. C. Andersen (1805–75). Sml. brev fra A. Kùchler til F. Petzholdt, dat. Rom 16/11 1833 (KB Nyere brevsaml. D IX): »Digteren Andersen er her; det er en forunderlig Börste.« Kùchler malede H. C. Andersens portræt (Frederiksborgmuseet) ved nyttaarstid 1834 (Repr. Rom og Danmark II, p. 79). — B. til J. M. Thiele 1834 11/1. KB Ny kgl. saml. 1540 fol.: »Andersen er nedsloet, fordi han er saa slem medtaget derhjemme, men der mangler ham sikkert indre Roe og Klarhed. — Ellers er det en herlig Fyr.«
179. Den tyske maler Fr. Overbecks (1789–1869) billede »Triumph der Religion in den Kùnst« findes i Staedel-Inst. Frankfurt a. M.
180. P. Cornelius' »Jüngstes Gericht«, der m. sine 1500 kvadratfod skal være verdens største maleri, udf. til Ludwigskirche i München 1836–39. Forarbejder i Rom fra 1830–35.
181. B. til J. M. Thiele 1834 28/6. KB Ny kgl. saml. 1540 fol. — De tre tankestreger staar for arkitekt C. F. Hansens navn, Friends gamle dødsfjende. Det vilde sikkert have passet denne udmærket, om B. til riddersalen havde udført en frise, der kunde stille Friends Ragnarokfrise i skygge.
182. Sml. J. M. Thiele til B. 1833 2/4.
183. B. til J. M. Thiele 1834 11/1. KB Ny kgl. saml. 1540 fol.
184. BZ XIII, 138. — Om Bluncks portræt af B. (Frederiksborgmuseet), se brev fra D. C. Blunck til J. L. Lund 1831 16/5. KB Nyere brevsaml. D II (»auch hat er meine Büste modelirt, ich werde ihn dafür mahlen —«). — Samme til samme 1834 6/6–12/6. Ibidem (»... auch hoffe ich Bissens Portrait Kniestück in Lebensgrösse mitabschicken zu können, da ich in 3–4 Tagen damit fertig werden kann ...«). — B. til J. M. Thiele 1834 24/6. KB Ny kgl. saml. 1540 fol. (»flere Landsmænd sende i disse Dage Malerier hjem, alle i een Kasse. Deribland vil du finde ogsaa mit Portrait af Blunk, som jeg advarer dig ikke at blive bange for — thi det har et gevaldigt rødt Skjæk.«). — D. C. Blunck til J. L. Lund 1835 14/1. KB Nyere brevsaml. D II. (»... Zweitens machte Bissen mir hier das Anerbieten, da er meine Stellung hier in Rom ja sehr genau kennt, dass ich sein eignes Portrait, falls es Liebhaber finden würde, sehr gern verkaufen möchte ...«).
185. E. Hannover, Const. Hansen (Kbh. 1901), no. 122. Omtalt p. 70 ff. Afb. p. 73.
186. B. til J. M. Thiele 1834 28/6. KB Ny kgl. saml. 1540 fol.
187. B. til J. M. Thiele 1833 28/1 (ankomstdato). KB Ny kgl. saml. 1540 fol.
188. Fr. u. K. Eggers, Christian Daniel Rauch III (Berl. 1886), p. 153. — Sml. for det følgende

- J. M. Thiele, Thorvaldsen III (Kbh. 1854), p. 460 ff. og 505 ff. — Sigurd Schultz, Thorvaldsens Gutenberg. Særtryk af Grafisk Cirkels Jubilæums-Publication: Det trykte Ord. Kbh. juni 1940. — Sml. Aufruf an die plastischen Künstler, ihre Ideen, Entwürfe und Modelle über das Denkmal für Gutenberg mitzuthemen. (Mainz 1832 30/3). — Gedenkbuch an die festlichen Tage der Inauguration des Gutenberg-Denkmal in Mainz am 13., 14., 15. und 16. August 1837 ... Mainz 1837. — W. Velke, Zur Geschichte des Gutenberg-Denkmal zu Mainz. »Gedenkbücher zur Gutenbergfeier am 50. Jahrestage der Errichtung des Gutenberg-Denkmal ... Mainz 1887. — Aloys Ruppel, Die Errichtung des Mainzer Gutenberg-Denkmal. Mainz 1937 (p. 30: ved grundstensnedlæggelsen 1837 8/7 blev bl. a. »alle Papiere, die sich auf die Geschichte des Denkmal beziehen« nedlagt i fundamentet). — Kunsthistorikeren Henrik Bramsen har — baade i en artikel i tidsskriftet »Danmark« II, 7 (1942), p. 214, og i sin bog »Dansk Kunst fra Rokoko til vore Dage« (Kbh. 1942), p. 229 — placeret statuen i — Nürnberg.
189. Breve fra Commissionen til oprettelse af et monument for Gutenberg i Mainz 1832-35. — G. C. Braun til Thorvaldsen 1832 3/3. Thorvaldsens museums arkiv (no. 33). — Sml. ibidem: Heuss til Thorvaldsen 1832 20/8 (no. 72). — J. B. Pitschaft til Th. 1832 20/12. — J. B. Pitschaft og G. C. Braun til Th. 1834 15/7 (no. 40). — Heuss til Th. 1834 2/8 (no. 41). Overlader til Th. at bestemme om statuen skal støbes i Paris eller München.
190. Joseph Franz Scholl (1796-1842). I Rom nov. 1829 til slutn. af febr. 1830.
191. Herom en meget grovkornet bemærkning i et brev fra Kändler til F. Petzholdt 1832 23/10. KB Nyere brevsaml. D IX.
192. Julius Lange, Sergel og Thorvaldsen (Kbh. 1886), p. 158, note 1. »Jeg anfører Gutenberg som Thorvaldsensk Figur, uagtet jeg vel ved, at Thorvaldsen ikke direkte har gjort Mere ved den end at angive dens Stilling. H. V. Bissen har ikke alene modelleret den store Statue, men ogsaa Skitsen, som Museet bevarer, og som Enhver kan se ikke er modelleret af Thorvaldsens Haand. Men der kan ikke være Tvivl om, at Bissen, som senere blev en selvstændig Kunstner, dengang ganske underordnede sig Thorvaldsens Stil og Aand, saa meget mere, som han jo helt arbejdede for ham.« Sigurd Müller, Nordens Billedkunst (1905), p. 49.
193. Ludwig von Schwanthaler (1802-48). Se Alexander Heilmeyer, Die Plastik des 19. Jahrh. in München (München 1931), p. 42 ff. — Thorvaldsen anbefalede i 1832 S. til professoratet i billedhuggerkunst i München. Se L. v. Urlichs, Thorvaldsen in Rom (Würzburg 1887), p. 25.
194. B. til J. M. Thiele 1833 29/9. KB Ny kgl. saml. 1540 fol.
195. D. C. Blunck til J. L. Lund 1833 27/7. KB Nyere brevsaml. D II. — Ogsaa det umiddelbart foregaaende afsnit af brevet fortjener at fremhæves: »Dass Bissen sich entschlossen mit Thorwaldson nach Kophg: zu reisen, wird Ihnen wohl schon bekannt seyn, — wann aber diese Reise vor sich geht, ist eine Sache die keiner genau weiss — ziemlich sicher glaube ich Ihnen indess sagen zu können, dass solche wohl bis zum nächsten Frühjahr aufgeschoben werden dürfte — aber lieber Herr Professor, ich bitte gar schön, meine Worte nicht weiter — ich stehe so sehr klein angeschrieben bey unserm grossen Landsmann, und erführe er, dass ich Ihnen dieses geschrieben, würde gar alles vorbey sein, — ich bin ja kein Eleve von Eckersberg, und das ist in seinen Augen ein halber Fehler. — In seinen Studien ist es ordentlich leer geworden, er ist jetzt sehr eifrig mit dem Monumente für Baiern beschäftigt; Eine kleine Statue, die er von sich selber als *Scizze* verfertigt, scheint die allgemeine Meinung, als habe er im Sinne sich ganz von *Rom* trennen zu wollen, zu bestätigen, er hat sich nemlich bedeutungsvoll an ein *Méta* gelehnt dargestellt — *Rom* verliert unendlich viel an diesen Mann; Sobald ich etwas näheres über seiner Reise erfahre, werde ich es Ihnen wissen lassen.« — Sml. brev af 7/11 1833 fra J. M. Wagner til kong Ludwig I. af Bayern, hvori det hedder, at Thorvaldsen »durch einen dänischen Bildhauer Namens Bissen einen kleinen Entwurf unter seiner Leitung anfertigen liess.« L. v. Urlichs, Thorvaldsen in Rom (Würzburg 1887), p. 26.

196. Sigurd Schultz, anf. st. p. 19.
197. Se Ernst Neeb, Zur Geschichte des Mainzer Gutenberg Denkmals. »Gutenberg Festschrift« 1925, p. 331 ff. (m. dobbelttavle 33). For henvisning til dette værk og til Lindenschmits tegning tav. 33,1 er jeg bibliotekar ved det kgl. bibliotek R. Paulli tak skyldig. — Ludwig Lindenschmit (1809–93). Senere grundlægger og leder af Röm.-Germ. Zentralmuseum i Mainz. Ved officiel skrivelse af 24/12 1832 takker commissionen ham for »die gefällige, uneigennützig gefertigte Zeichnung von Trachten des 15. Jahrhunderts, zum Behufe der plastischen Darstellung der Gutenbergischen Statue durch Thorwaldsen.« — I Thorvaldsens museum opbevares en del af det tilsendte arbejdsmateriale, bl. a. to blade med ialt otte tuscherede kostumetegninger af dragter fra 1403–1460. Stillingsmotiv og dragt i den med aastallet 1438 betegnede type (Sigurd Schultz anf. st. p. 9 og 18) har nogen, omend ikke megen lighed med Gutenberg-figuren.
198. Thiele, Thorvaldsen III (1854), p. 508–9. Gutenberg-statuen og de to udforte relieffer afb. i konturstik hos Thiele, Thorvaldsen og hans Værker III (Kbh. 1848), tav. 41, 42 og 43. Selve monumentet afb. hos Th. Oppermann, Thorvaldsen III (Kbh. 1930) p. 89. Sml. afbildn. i Gedenkbuch etc. 1837, og Aloys Ruppel anf. st. p. 49 ff. — Schultz anfører uden kildeangivelse, at det tredje relief skal være omtalt som paabegyndt af Bissen. Anf. st. p. 12.
199. Chr. Christensen og B. til H. E. Freund 1833 24/10. KB Add. 257 fol. — Sml. Bødtcher til Jonas Collin 1833 6/12. KB Collinske brevsaml. XXI b, 11. — D. C. Blunck til J. L. Lund 1833 14/12. KB Nyere brevsaml. D II. — B. til J. M. Thiele 1834 11/1. KB Ny kgl. saml. 1540 fol.
200. A. Kuchler til J. L. Lund 1834 2/2. KB Nyere brevsaml. D IX: »Bissen begynder i Morgen paa Statuen Guttenberg.« — Chr. Christensen til H. E. Freund 1834 17/5. KB Add. 257 fol.: »Bissen kan nu snart være færdig med sin colossale Statue Guttenberg i Leeret, og hans Ceres gaær paa samme Tid rask fremad i Marmor, som er en ypperlig Figur.«
201. D. C. Blunck til J. L. Lund 1834 6/6. KB Nyere brevsaml. D II.
202. Cit. efter Sigurd Schultz anf. st. p. 11. — Sml. note 186.
203. Heuss til Thorvaldsen 1834 12/11. Thorv. mus. brevarkiv (no. 66). — J. B. Pitschaft til Thorvaldsen 1835 4/5. Thorv. mus. brevarkiv (no. 38).
204. J. B. Pitschaft til B. 1835 23/8. — Samme til Bravo 1835 4/10. »Was das Modell betrifft, so ist dasselbe leider nicht so unversehrt, als wir erwarten durften, in Paris angekommen, indem ausser dem Kopfe, welcher glücklicherweise ganz unbeschädigt geblieben, der Rumpf und die Beine so wie die Basreliefs in mehr als 50 Stücke gebrochen sind, so dass es der Meisterhand eines Crozatier bedarf, um das Ganze wieder in seiner Originaliteet herzustellen. Diese bedeutende *avarie* scheint durch den Landtransport von Marseille nach Paris entstanden zu sein, indem die Verpackung für diese Art der Versendung nicht sorgsam genug gewesen zu sein scheint . . .«. Bravo anmodes om at bede Thorvaldsen »die Dimension des Piedestal's und der Stufen angeben zu wollen, worauf die Statue gestellt werden soll, indem wie natürlich uns alles daran gelegen ist, dass auch hierin nichts verfehlt wird, und wir mit Stolz es laut der Welt sagen dürfen, dass das Monument Gutenberg's in allen seinen Theilen vom grossen Thorwaldsen erdacht und geschaffen sei.« — Samme til samme 1836 8/1. Tegningen til piedestalen ikke ankommet. Alle tre breve i KB Ny kgl. saml. 3341 4° I. Sml. Aloys Ruppel anf. st. p. 24–25. Thorvaldsen havde bedt arkitekt Knapp i Rom om at udføre tegning til soklen. I aug. 1835 bad commissionen Crozatier henvende sig desangaaende til en fransk arkitekt, som heller ikke afleverede, skønt han havde faaet 400 frs. udbetalt. Endelig tegnede arkitekt Geier i Mainz soklen og forelagde sine skitser 12/1 1836. Senere ankom pariser-arkitektens tegninger, men blev ikke benyttet. — G. Moller til C. Rauch 1838 1/3: »Bei der Stellung von Thorvaldsens Guttenbergstatue zu Mainz wurde nach langem Beratschlagen die Statue mit dem Rücken gegen Süden gekehrt, was mir

- durchaus unpassend scheint, da die Beleuchtung des Gesichts nun höchstens bei niedrigem Stande der Sonne morgens und abends möglich ist.« Meddelt af prof. Franz Nieländer, Brieg, Bez. Breslau.
205. J. B. Pitschaft til B. 1835 23/8. Samme til Bravo 1836 8/1. KB Ny kgl. saml. 3341 4° I. Om montenhederne, se Christian Noback, Vollständiges Handbuch etc. (Rudolstadt 1833), p. 154. 1 Louis d'or = 9 Floriner 12 Kreuzer.
206. Aloys Ruppel anf. st. p. 24 f.
207. Andreas Oppermann, Ernst Rietschel (Lpz. 1863) p. 198. Sml. Briefwechsel zwischen Rauch und Rietschel. Hrsg. v. Karl Eggers. Bd. 2. (Berl. 1891), p. 9. Brev fra Rietschel til Rauch 1841 25/3.
208. B. til N. L. Høyen 1841 18/12. Glyptotekets arkiv. Sml. J. L. Ussing, N. L. Høyens Levned I (Kbh. 1872), p. 224. David d'Angers havde ført tilsyn med støbningen af Gutenbergstatuen til Mainz hos Crozatier.
209. B. til J. M. Thiele 1834 11/1. KB Ny kgl. saml. 1540 fol.
210. B. til J. M. Thiele 1834 28/6. KB Ny saml. 1540 fol.
211. B.'s pas til hjemrejsen udstedt 31/7 1834. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. I. — BZ XXVII, 1. — Sml. Thorvaldsen til H. E. Freund 1834 7/8. Jul. Lange, Udv. Skrifter I (1900), p. 131–32. A. Kückler til J. L. Lund 1834 12/8 ff. KB Nyere brevsaml. D IX: »Jeg skal hilse Dem ret meget fra Overbeck og Cornelius, som jeg for nogle Dage siden besøgte med Bissen, da han skulde reise . . . Ved Bissen vil De snart have den Fornoielse at meddeles mundtlige Efterretninger fra Rom. Han forlod os den 2^{den} August og vil fortsætte sin Reise saa hurtig som hans Helbred tillader ham det.« — Ernst Meyer til J. M. Thiele 1834 17/8. KB Ny kgl. saml. 1540 fol. — M. G. Bindsbøll til S. Bindsbøll 1834 5/9. KB Add. 297 fol.: »Bissen har været omtrent paa samme Thid i Nürnberg som jeg, uden at vi saae hinanden.« — B. har selv givet en skildring af rejsen i et brev til Bravo 1835 21/3. KB Ny kgl. saml. 3341 4°: »Nach einer glücklichen Reise über München, wo ich mich einige Tage aufhielt, und viel Schönes, aber auch viel Schlechtes sah, erreichte ich Hamburg, wo ich deine gute Mutter und Brüder, die vollkommen wohl waren, besuchte. Sie empfingen mich freundschaftlich und erwiesen mir alle möglichen Dienste. Meyers Eltern traf ich nicht in der Stadt. Von da ging ich über Kiel nach Schleswig zu meinen Eltern, die auch wohl waren, doch fand ich sie bedeutend gealtert. Nach einem 3 wöchentlichen Aufenthalt zu Hause, machte ich mich auf, die Seland suchen, wo ich mit vieler Liebe empfangen wurde.« — B. tegnede aaret efter i Hamborg et portræt af Bravos moder og sendte det til ham. Bravo til B. 1835 3/10. — Sml. BZ, 208. — Om August Lucas (1803–63), se samme brev fra Bravo, samt BZ, 94.
212. Amalie Freund til H. E. Freund 1834 8/9. G. Chr. Friends privatarkiv. Overgaaet til KB 1942. Utilg. 242.
213. C. N. Schnittgers Erinnerungen eines alten Schleswigers. Hrsg. v. H. A. Chr. Philippsen (Schleswig 1904), p. 295.
214. KB Ny kgl. saml. 1553 fol. Kapsel 13. (»1834 . . . I Schlesvig modell. Faderens Buste. — I Efteraaret kom han til København.«). Moderens buste modelleret i Slesvig sept. 1835. Sml. I, p. 156.
215. Doris Schnittger, Der Thorvaldsen-Schüler Wilhelm Bissen. »Die Heimat« XI, 1901, p. 148 ff.: » . . . eine fast lebensgrosse Büste von Bissens geliebter Mutter, jener Geltinger Bauerfrau. Das Haar ist unter einem schlicht und wenig schön geschlungenen Kopftuch verborgen; aber das alternde Antlitz strahlt in einem wohltuenden Gemisch von Güte und Kraft, die tiefliegenden Augen, der feingeschnittene Mund zeugen von energischer Eigenart: »Se ist dar, gans se sülbst.« M. h. t. portrætterne af Bissens fader gives der sammesteds følgende oplysninger: »Einer ausgezeichneten kleinen Statue von Vater Bissen erinnerte sich der

kürzlich in Schleswig gestorbene englisch-hamburgische Maler Bottomley, den die beschriebene Mutter Bissen immer in Begeisterung versetzte. In Rom, wo er unsern Bildhauer getroffen, hatte dieser seinen Vater aus der Erinnerung höchst charakteristisch modelliert. Derselbe Alte ist 1840 noch einmal vom Sohne in eigenartiger Haltung sitzend dargestellt; die Stellung erinnert an den Greis in Thorwaldsens »Winter«. Diese Statuette ist im Besitz eines Grossneffen des Künstlers, des Herrn Professor Dr. W. Petersen in Flensburg.« Sidstnævnte statuette, som stadig er i familieje i Flensburg, afbildes her I, side 140. Forældrenes buster afb. i Meddelelser fra Ny Carlsberg Glyp. I, 1944 (marts) p. 5. Dateringen af den mageløse, barokt overdaadige buste af svigerfaderen P. C. Møller (afb. I, p. 139) volder nogen vanskelighed, idet den enten maa være udført inden udenlandsrejsen i 1824, altsaa samtidig med Callisen-busten, hvad der i betragtning af den myndige overlegenhed, hvormed den er formet, ikke ret vel er tænkeligt, eller ogsaa efter svigerfaderens død (1828) og da paa grundlag af en af Bissen selv *ad vivum* udført tegning (i familieje). Overensstemmelsen mellem denne tegning og busten gør den sidste mulighed overvejende sandsynlig. Afb. Medd. fra Ny Carlsb. Glyp. I, 1944 (marts), p. 6-7.

216. Thorwaldsens buste af Madam Høyer (1809) har, al naturnærhed til trods, alligevel et drag af noget heroisk eller pathetisk, som ganske mangler i busterne af B.'s moder og svigermoder.
217. Eckersbergs dagbog 1834 22/9: »Billedhugger Bissen skal være kommet hertil i Søndags.« Ibid. 1834 23/9: »Havt Besøg af Bissen. Til Aften hos Thiele med Bissen og fleere.« Ibid. 1834 2/10: »Indbudt til Middag hos Hetsch med Müller, Thiele og Bissen.« KB Ny kgl. saml. Add. 1138 c 4°.

IV

1834-1848

1. Const. Hansen til M. G. Bindsbøll 1834 28/10. KB Add. 297 fol.: »At Bissen er kommet hertil veed Du jo, men at han er blevet forlovet med Jfr. Møller fra Høsterkjøb veed Du maaskee ikke, og det anden Dag efter hans Ankomst (han boer hos Thiele).« — Amalie v. Würden til H. E. Freund [1834] 3/10. KB G. Chr. Friends privatarkiv: »Hvor usigelig dit sidste Brevs Indhold glæder mig, kan jeg ikke sige dig; vel havde jeg ventet det saaledes, da jeg jo vidste, at Bissen havde skrevet til Emilie, dog noget afgjørende vidste du ikke selv, der kunde jo ikke heller være skeet noget førend Gjensynet, det er nu Gud være lovet gaaet efter begges Ønske, og begges Lykke er vist saa stor som den kan være, det bekræfter da og et kjert Brev, som jeg i dette Øieblik modtog fra Emilie, og som du maa takke hende meget for, hvis du seer hende, førend jeg skriver til hende; nu er vist det forknytte og melankolske, som undertiden viste sig, flygtet fra det ellers af Naturen livlige og glade Ansigt? det kan jo heller ikke være andet, Skjæbnen har været saa blid og god for dem begge, jeg under dem det saaledes, de ere det begge værd. Bissen boer jo hos Thiele, og det vil da vist blive behageligt for Emilie, naar hun kommer til Byen, at komme der, da du nok kan huske, at Fru Thiele isærdeleshed gefaldt hende saa vel.« — Samme til samme 1834 14/11. Ibidem: »At Emilie og Bissen ere saa lykkelige glæder mig usigelig, den blideste Skjæbnes Lod har truffet dem; Held dem, som trækker saa lykkelig!«
2. J. M. Thiele, Af mit Livs Aarbøger II (1917), p. 35-38.
3. RA AD Litra K, p. 514. 1834 27/10.
4. Jul. Lange, Udv. Skrifter I (1900), p. 155.
5. RA AD Litra K, p. 552, 559, 569. 1835 23/3 og 30/3. — Sml. brev fra akademiet til B. 1835 23/3. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. I.
6. Frølich-bogen p. 23 ff.

7. Const. Hansen benyttede ham i 1855 som model til Thor i Ægirsgildet. Hannover no. 335.
8. B. til Bravo 1835 30/4: »Ich sehe oftmals zu unseren Fenstern hinauf u. lasse dann Bilder der Vergangenheit in der Seele aufleben.«
9. B. til Bravo 1835 21/3.
10. Sml. Henrik Bramsen, Dansk Kunst fra Rokoko til vore Dage (Kbh. 1942), p. 236 ff.
11. Jørn Rubow i Danmarks Malerkunst, red. af Erik Zahle (Kbh. 1937), p. 136–37.
12. KB Add. 297 fol.
13. Cit. J. L. Ussing, N. L. Høyens Levned I (Kbh. 1872), p. 240.
14. KB Ny kgl. saml. 3341 4°.
15. B. til Bravo 1835 30/4.
16. RA Slotsbygningsscommissionens arkiv. Journal D no. 42. Bilagene samlet i pakken: Sager vedk. Bissen, Eckersberg, Jerichau og J. L. Lund. 1820–45. Sml. Deliberationsprotocollen 1834 17/12. — Journal D no. 50. Forestilling af 30/12 og kgl. resolution af 1835 13/1. Skrivelse til B. af 20/1. Orig. i Bissens arkiv. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. II. — Sml. Hist. Medd. om København. III Rk. 1. Bd. (1934), p. 243 ff. (Fr. Weilbach, Civiletatens Materialgaard). Samme forfatters C. F. Hansens Christiansborg (Kbh. 1935), p. 141 ff.
17. P. Winfred Frhr. von Pölnitz, Ludwig I. von Bayern und Johann Martin Wagner (München 1929), p. 137 f. Frisen fuldførtes 1836, og B. havde et intimt kendskab til den fra Rom, hvor hans gode ven Pettrich havde været Wagners medarbejder. — Sml. Alexander Heilmeyer, Die Plastik des 19. Jahrhunderts in München (München 1931), p. 38–48.
18. E. Hildebrandt, Tieck (Lpz. 1906), p. 35–36.
19. B. til J. L. Lund, Friheden 1835 26/4 (arbejder flittigt paa frisen). KB Nyere brevsaml. D II. B. til Bravo, Høsterkøb 1835 30/4. — BZ, 111. Tegn. dat. 6/6 1835. Efter afslutningen af denne fortegnelse over B.'s tegninger er endnu følgende udkast til Ceres- og Bacchusfrisen fremdraget (alle i Glyp.): 1. Ceres- og Bacchusfrisen. Udkast. Bly. 0,15×6,58 (I. N. 2064). — 2. Do. Udkast. Bly. »Sondag den 5te Sept. 35«. 0,147×2,86 (I. N. 2065). — 3. Do. To friserækker paa hver side af papiret. Udkast. Bly. 0,109×1,765 (I. N. 2075). — 4. Do. Udkast paa bagsiden af papiret (kæmpende kentaurer etc.). Bly. 0,106×0,888 (I. N. 2076). — 5. Do. Udkast paa bagsiden af papiret. Bly. 0,106×0,810 (I. N. 2077). — 6. Do. Løst udkast paa bagsiden af papiret. Bly. 0,105×1,130 (I. N. 2080). — 7. Do. Meget løst udkast. Bly. 0,090×0,912 (I. N. 2082). — 8. Do. Gennemarbejdet udkast. Bly. 0,097×3,647 (I. N. 2083). — 9. Do. Udkast i lille format. Bly. 0,092×2,093. Bacchustoget meget løst skitseret. Ceresprocessionen gennemarbejdet. Paa bagsiden løse udkast til samme. Forsynet med egenhændige spørgsmaal vedr. nogle af grupperne, formentlig rettet til Høyen eller Thiele. (I. N. 2084). — 10. Do. Udkast i lille format. Bly. 0,079×2,104. Forsynet med egenhændige spørgsmaal som foreg. Delvis løst skitseret (I. N. 2085). — 11. Udkast til dele af Ceres- og Bacchusfrisen. Bly. 0,071×1,063 (I. N. 2087). — 12. Do. Bly. 0,072×2,467. Paa bagsiden løse udkast til samme (I. N. 2088). — Sml. BZ XIII, 45–47, 51, 53, 57, 58, 59, 91, 153. BZ, 112–113. — Den færdige tegning til riddersalsfrisen udstilledes i 1836. I et af sine breve omtaler Sev. Bindsbøll dette udkast og kalder det »rigt paa Ideer, livligt, yndigt i Grupper og Enkeltheder.« Sev. Bindsbøll til M. G. Bindsbøll 1836 10/6. KB Add. 297 fol. — Sml. samme til samme 1835 18/10. Ibidem.
20. B. til Slotsbygn.comm. 1835 15/7. RA Slotsbygn.comm. journal D no. 75, 26/7. — Deliberationsprotocol 1835 26/8. — Skrivelse fra comm. til B. 1835 1/9. Orig. i KB Ny kgl. saml. 2047 fol. II. — B. til comm. 1835 29/10. RA Slotsbygn.comm. journal D no. 86, 5/11. — Skrivelse fra samme til B. 1835 10/11. Orig. i KB Ny kgl. saml. 2047 fol. II. — B. til comm. 1835 24/11. RA Slotsbygn.comm. journal D no. 92. — Allerunderdanigst forestilling fra comm. til Kongen 1835 1/12. Kgl. res. af 1835 8/12. RA Slotsbygn.comm. journal D no. 97. — Comm. til B. 1835 15/12. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. II.

21. Ove Theobald Thielemann (1819–1903). Bissens første elev og medarbejder. — Adolf Moritz Jahn (1803–81). BZ, 34. Sml. Briefwechsel zwischen Rauch u. Rietschel. Hrsg. Karl Eggers (Berl. 1890) I, p. 286. Rauch an Rietschel 1835 19/1: »Jahn bærtig und wohlbeleibt ist hierdurch nach Copenhagen zu Bissen gereist.« — Carl Julius Rosenfalk (1815–78). Arbejdede hos B. fra 1835.
22. RA Slotsbygn.comm. arkiv. — Arbejdets gang kan følges gennem udbetalingerne til B. og dennes kvitteringer: 1836 9/2 (500 rdl.). (B. har under 1/2 meddelt, at modelleringen er begyndt, og at nogle af de første stykker er fuldført). — 1836 23/8 (1000 rdl.). (»1836 18/8: Da jeg ved at albenytte Sommerens lange Dage har seet mig i Stand til at fuldføre den eene af de korte Sider . . .«). — 1837 21/3 (1000 rdl.). — 1837 20/10 (500 rdl.). — 1837 23/12 (1000 rdl.). — 1839 24/5 (1000 rdl. 7/4: » . . . har fuldend den første Halvdeel . . . og arbejder paa det andet Endestykke . . .«). — 1839 29/10 (1000 rdl. 24/10: »Har i løbet af sommeren ofte været syg og har først nu kunnet fuldende det andet Endestykke«). — 1840 6/10 (2000 rdl. 28/9: »Halvdelen af det resterende lange Sidestykke er fuldendt«). — 1841 6/2 (2000 rdl. 1/2: » . . . Efter at den mig saaledes bestemte Tid nu er forloben, har jeg den Ære at indberette, at bemeldte Frise nu fra min Haand er fertig og afleveret . . .«). — Sml. Dansk Konstblad I, 1836 23/3, sp. 12–13. — II, 1837 28/1, sp. 168. — III, 1838 25/4, sp. 73. — III, 1838. Tillæg til Konstbladet no. 15, sp. 30.
23. Ludvig Brandstrup i Berl. Tid. 1915 21/2.
24. B. til Bravo 1835 21/3.
25. KB Add. 297 fol. — Generalsuperintendent J. G. C. Adler døde 22/8 1834 og ligger begravet i Slesvig; men hans grav er — i følge meddelelse fra Stadtarchiv i Slesvig — ikke prydet med noget monument, der synes at have krævet kunstnerisk medvirken. Sml. Hedemann-Heespen, Die Herzogtümer Schleswig-Holstein u. die Neuzeit. 1926, p. 850.
26. H. Lawaetz, Peter von Scholten (Kbh. 1940), pl. ved p. 15: Gauno-exemplaret (angives her fejlagtigt som værende af marmor). Marmor-exemplaret findes formodentlig stadig paa St^t Thomas. — B.'s regnskabsbog 1840 15/9: »Modtaget for at forandre General Scholtens Buste samt Gibs Afstøbninger, Kasser og Indpakning: 156 rdl.« Ibidem 1836 2/7: »For en Marmorbuste af General Scholten: 220 rdl.« KB Ny kgl. saml. 2047 fol. IV.
27. B. til Bravo, Kändler og Kümmel 1835 7/2. (Kopi). KB Ny kgl. saml. 3341 4°. Egenhændig koncept sammesteds. — Sml. en af Kümmel forfattet liste over det afsendte (Ny kgl. saml. 2047 fol. III): »Kiste N° 1. Die Figur der Ceres in Gyps. — 2. die in Marmor punktirte Figur von Paris. — 3. dieselbe Figur in Gyps. — 4. Zwey Schifertafeln. die Büsten von Thorvaldsen und Blunck. Vier Basreliefs, darstellend, die Fusswaschung, Orpheus in der Unterwelt, Hercules als Knabe die Schlangen tödtend, u. ein Amor welcher Pfeile schleift. Zwey kleine Figuren, ein Basrelief, aus der nordischen Mythologie. — eine bronzene Lampe. — Zwey Skizzen in Thon. — Verschiedene Werkzeuge für Bildhauer d. h. Eisen, Bohren, Hämmer, Bohrmaschinen nebst Violinen. Zirkel worunter sich einer wegen seiner Grösse auszeichnet — eine Kiste mit verschiedenen Sachen welche sich bei Kändler befanden, — eine andere mit Kupferstichen. Der Raum der scheinbar nicht gefüllt ist, ist voll mon meinem Danck für die mir geschenkten Sachen. — H. Kümmel.«
28. B. til Bravo 1835 30/4–1/5. — J. M. Thiele, Af mit Livs Aarbøger II (Kbh. 1917), p. 44–45. — Carl Vilhelm Lodberg (1814–44), Billedhugger, specialist i malmstøbning og ciselering.
29. Skrivelse fra B. til rentekammeret 1835 26/1 (ansøgn. om anvisning af atelier). Koncept i B.'s papirer. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. — Skrivelse fra akademiet til B. 1835 2/7. Ibidem. Henvi. til skr. fra rentekammeret af 27/6 og kgl. res. af 6/6. Den bevilgede sum var 1292 rdl. 10 sk. Sml. Hist. Medd. om Kbh. III. rk. 1. bd. (Kbh. 1934), p. 243 ff. (Fr. Weilbach).
30. Kontrakt og brandpolice. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. IV. Huslejen betales sidste gang

- forud for et halvt aar 1837 13/10. Fra 1838 til 1841 boede Bissen Halmtorvet 61 (nu Raadhusplads no. 55) og efter sin hjemkomst fra Italiensrejsen 1841–42 i Freunds gamle lejlighed Frederiksholms kanal 245 (nuv. no. 28). Sml. Kraks Minderige Huse 1770–1870.
31. B. til Thiele 1835 27/8. KB Ny kgl. saml. 1540 fol. — Oplysninger om den i brevet omtalte buste af en af Hamburgs borgmestre har ikke kunnet fremskaffes. Maaske er planen ikke blevet realiseret, B.'s udtalelse har jo en i høj grad hypotetisk karakter. — Donners oktagon blev først færdig det følgende aar, da B. igen var i Altona for at lede opstillingen af figuren og aflevere busten. Sml. C. H. Donner til B. 1836 29/7 og 9/8 (»Wenn nicht früher, erwarte ich Sie dennoch in den ersten Tagen Septbr. für Ihre Ceres und mit meiner Buste.«). J. M. Thiele til B. (i Altona) 1836 21/9. — Sml. C. H. Donner til B. 1835 26/6. — Sml. Thorvaldsens buste af Donner (1839), afb. Johs. V. Jensen og Aage Marcus, Thorvaldsens Portrætbuster (1926), pl. 71.
 32. Friedrich Georg Stammann (1799–1871). Tysk arkitekt, virkede i Hamborg. Breve fra ham til B. (1825 22/7, 1839 27/12). Ligeledes KB A. Bondes arkiv (1845 7/6).
 33. Hoyens optegnelser. KB Ny kgl. saml. 1553 fol. Kapsel 13. — Antoinette Bissen til B. 1837 26/12: »Mutter hat viele Sorge gehabt, da wir durch Bruhn, der uns Mutters Büste brachte, erfuhren, dass deine Frau unwohl gewesen sey. Mutter ist sehr ähnlich, sie freut sich sehr dazu, und lässt dich herzlich danken.« Sml. brev fra faderen nytjaar 1838.
 34. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. IV.
 35. F. C. Olsen i Dansk Folkekalender for 1842.
 36. J. H. Koch til M. G. Bindesbøll 1836 22/11. KB Add. 297 fol. (Brevet ligger fejlagtigt under Roeds navn).
 37. Vedr. Ørsted-busten, se endvidere: J. C. Drewsen til J. F. Schouw 1836 15/5. KB Ny kgl. saml. 1529 fol. IV: »Jeg saa imidlertid forleden Ørsteds Büste paa Udstillingen, og fandt den meget lignende. Ogsaa veed jeg, at der med Alvor tænkes paa Statuen, thi Høyen sendte mig forleden et Papir, hvorpaa jeg satte mit Navn ved Siden af Deres, og andre gode Mænds Navne.« — J. F. Schouw til B. 1836 25/6: ang. busten af Ørsted til forsalen til stænder-salen i Viborg. Kongen har berammet forsaml. slutn. til 16/7, og en gipsafstøbning maa derfor uden ophold afsendes tilligemed en passende pedestal. Kongens tilladelse maa skaffes gennem Koch eller Collin. Dernæst kan arbejdet i marmor paabegyndes. Sagen ønskes saa lidt omtalt som muligt, da man gerne vil overraske Ørsted. — B. til J. F. Schouw 1836 2/7. KB Ny kgl. saml. 1529 fol.: ang. Ørsteds buste til Viborg, hvor Schouw var præsident for stænderforsamlingen. Sender 3 tegninger til pedestalaler, som Koch har tegnet. Afstøbn. af busten faar B. tirsdag d. 5. juli og skal strax sende den. Marmoret skal paabeg. snarest. Kongen har overfor Koch bifaldet ideen. — Stænderforsamlingen i Roskilde beg. 1/10 1835 og sluttede 27/2 1836. Stænderforsamlingen i Viborg beg. 11/4 1836. Cfr. Hans Jensen, De danske Stænderforsaml. Hist. I (Kbh. 1931) og II (1934), p. 66.
 38. KB Ny kgl. saml. 1529 fol. V.
 39. Secretair Muhle: Carl Adolf Muhle (1786–1855). Opr. stempelskærer, senere sekretær og bogholder ved den færøske handel i Kbh. Fader til B.'s elev (fra 1835) Mogens Thorvald Muhle (1823–1877). Sml. Otto Borchsenius, H. V. Kaalund (Kbh. 1918. 2. udg.), p. 10–11. H. N. Clausen (1793–1877). Teolog, politiker. F. C. Sibbern (1785–1872). Filosof. Ungdomsven af brødrene Ørsted. Jonas Collin (1776–1861). Finansdeputeret.
 40. KB Ny kgl. saml. 1553 fol. Kapsel 13. Skrivelse af 29/5 1836: »Undertegnede træde herved sammen i den Hensigt, at understøtte Hr. Billedhugger Bissen i hans Forsæt, at udføre Hr. Conferensraad Ørsteds Statue i Legemsstørrelse og i siddende Stilling, hvortil han netop nu foler sig særdeles oplagt, da han for nylig har havt en fortrinlig Leilighed til at studere det Characteristiske i denne Mands Ydre under Modelleringen af hans Buste. Vi forpligte os derfor til sammen at udrede den Sum af tohundrede Rbdl. r. S. til 1ste October i inde-

værende Aar, for dermed at dække Omkostningerne, som Modellens Udførelse i Leer maatte udkræve. Saasnart Modellen er fuldført, hvad der sandsynligvis vil ske i Løbet af næste Vinter (1836, 37), ville vi atter træde sammen for at tage nærmere Bestemmelse angaaende Statuens videre Udførelse.

Kiøbenhavn d. 29 May 1836.

N. Høyen. J. Deichmann. Schouw. Kolderup Rosenvinge. H. N. Clausen. Koch.
J. M. Thiele. P. B. Scavenius. H. Gamst. Drewsen.«

Skrivelsen bærer følgende paategning: »For modtagelsen af bemeldte 200 Rbdl. quiteres. Bis-sen.« Dansk Konstblad III, 1838 25/4, sp. 73. — III, 1838. Tillæg til Konstbladet no. 15, sp. 30 (N. Høyen, Udsigt over det Mærkeligste paa Kunstudstillingen). Jul. Langes bemærkning, at Ørsted synes »saa overvældet af sin egen lærde Dialektik, som om han ikke befandt sig ganske vel« er mere malicios end rammende (Udv. Skrifter I (1900), p. 161). — Sml. Carl W. Schnitler, Slegten fra 1814 (Kria. 1911), p. 117. — Troels G. Jørgensen, A. S. Ørsted (Kbh. 1913), p. 284/85.

41. Fr. u. Karl Eggers, Chr. D. Rauch V (Berl. 1891), Taf. 45. Samme II (Berl. 1878), p. 307 ff. — Samme III (Berl. 1886), p. XVIII–XIX. — En figur som Tiecks stive og extatiske Iff-land (1824–27. Kgl. Schauspielhaus, Berlin) har derimod ikke andet end kostumet tilfælles med Bissens Ørsted. Se E. Hildebrandt, Fr. Tieck (Lpz. 1906), p. 97/8, tav. VI, fig. 12. — Noget lignende gælder Teneranis elegante statue af grev Orloff (omtrent samtidig med Ørsted), afb. Oreste Racci, Pietro Tenerani (Firenze 1880) ved p. 176. M. h. t. de antike for-billeder, se Karl Scheffold, Die Bildnisse der antiken Dichter etc. (Basel 1943), p. 110, 120 og 164.
42. Fr. u. Karl Eggers, anf. v. II (Berl. 1878), p. 312.
43. Karl Eggers, Rauch und Goethe. Urkundliche Mitteilungen (Berl. 1889), p. 60 (Brev no. 14. 1824 8/3); ibidem p. 51 f. (brev af 6/10 1823). — Sml. Fr. u. Karl Eggers, Chr. D. Rauch II (Berl. 1878), p. 313.
44. Stillingen var maaske karakteristisk for Ørsted. I hvert fald har Eckersberg i sit 1821 malte brystbillede (kunstmuseet) benyttet det samme motiv. I den antike kunst er denne gestus udtryk for sorg. Sml. C. Blümel, Kat. d. gr. Skulp. des V. u. IV. Jahrh. (Berlin 1928), K 13 a og b. Taf. 20.
45. Høyens papirer. Kladder (til »Billedstøttens Historie«) i KB Ny kgl. saml. 1553 fol. Kapsel 13.
46. Berlingske Tidende 1836 13/4.
47. N. L. Høyen til J. F. Schouw 1837 1/8. KB Ny kgl. saml. 1529 fol. V: »... vi tage til Vognserup — desværre uden Monumentet [ø: H. E. Freunds gravmæle for Høyens svigerfader, provst Westengaard i Kundby]. Brændingen af Basrelieffet er igjen mislykket, og det bliver vel et Spørgsmaal, om Monumentet kommer til Kundby i dette Efteraar ... *Bissen har fuldendt sin Model af Ørsted, og den bliver afstøbt i disse Dage. Modellen har behaget mig meget.* Freund og Købke, der have været paa Bornholm, sværme for denne Oes Naturskønheder, og for de interessante — tildeels endog meget smukke — Øboer og Øboerinder.«
48. J. L. Ussing, N. L. Høyens Levned (Kbh. 1872), p. 305–309. — Orla Lehmann til N. L. Høyen 1842 9/5. KB Ny kgl. saml. 1537 fol. I. — Sml. Caspar Paludan-Müller til N. L. Høyen 1842 23/12. KB Ny kgl. saml. 1537 fol. II. Sender ti rdl. fra grev Reventlow, Trolleborg, til Ørsteds statue: »... jeg [C. P.-M.] maa have meget vægtige Grunde til at skille mig ved 5 Rbd., og det synes mig ikke jeg har i dette Tilfælde, hvor jeg vel efter ringe Evne vilde give min Skjerv til Bevarelse af et herligt Kunstværk, men ikke til at forevige Billedet af en Mand, som i den seneste Tid ikke har behandlet den danske Nation saaledes, at vi danske kunne have nogen Lyst til at skaffe ham et uforglemmeligt Æreminde. Jeg veed det meget vel, at det her gjælder om Bissens Arbeide, ikke om Ørsteds Træk; men jeg for min Part formaer ikke gandske at abstrahere fra Statuens reele Indhold.

Ørsteds Færd i den slesvigske Sag har dybt saaret mine Følelser; — er han da ikke en dansk Mand? ...«. — N. L. Høyen til Orla Lehmann 1842 11/5. RA O. Lehmanns privatarkiv. — Koncept til Høyens svar til Lehmann. KB Ny kgl. saml. 1552 fol. — Sstds. skrivelse fra Høyen til d'hrr. Clausen, Deichmann, Drewsen, Gamst, Koch, Kolderup-Rosenvinge, Scavenius, Schouw, Thiele, dat. 1842 11/4, med opfordring til at komme til et møde i anledning af, at B. i Rom gerne ønsker at udføre statuen i marmor. — Ligeledes trykt indbydelsesskrift, udsendt i maj 1842, underskrevet af de samme, blot er J. C. Drewsen erstattet af gross. Suhr.

49. Malthes egenhændige beretning om denne berømte episode findes bl. Høyens papirer (KB Ny kgl. saml. 1552 fol.) og lyder saaledes:

»Frederiksborg Slot 19 Januar 1871.

Her Professor Ussing!

Paa Deres ærede Forespørgsel om, hvad jeg veed om »A. S. Ørsteds Portraitstatue«, vilde det glæde mig personlig at komme til Dem og besvare Spørgsmaalet, men jeg ligger syg, og kan ikke vente mig nogenlunde rask til at reise, førend ind i næste Maaned.

Da jeg Dagen efter den ved det Ørstedske Ministeriums Fald fremkaldte Folkedemonstration og Fakkeltøget, kom i Atelieret, havde Professor Bissen givet den Ordre, at Gipsmodellen til Ørsteds Statue, øieblikkelig skulde tilintetgjøres, og da den Mand til hvem Ordren var givet, tidligere havde udført lignende Bedrifter, saa vidste jeg, at dette vilde blive punktlig udført; jeg nedlagde herimod den alvorligste Protest, derfra gik jeg op til Bissen, hvor det efter en meget heftig Ordstrid med ham, lykkedes mig at tage ham paa Ordet »Jeg vil aldrig see den Statue for mine Øjne« osv. — hvorefter jeg maatte gjøre ved den, hvad jeg vilde, men Statuen skulde være borte fra Atelieret, naar Bissen igjen gik igjennem dette.

Jeg formastede mig ikke til at tage mig den Ret til Indtægt og gjøre denne ypperlige Statue, som jeg altid havde seet op til med stor Ærefrygt til min Eiendom, men vilde kun redde dette Kunstværk for Efterverdenen.

Statuen lod jeg strax flytte ned i et uafbenyttet Kjælderrum, hvor der aldrig kom Nogen, da Døren dertil var spærret med Brændestabler; der har den staaet i Fred i mange Aar, og mellem Bissen og mig er der aldrig senere vexlet et Ord om den Ting.

Nu staaer Statuen paa Charlottenborg i det Atelier, hvor den norske Billedhugger Bergslien modellerer Carl Johans Rytterstatue.

Dersom det til mig rettede Spørgsmaal er tilfredsstillende besvaret, vil det glæde mig. Med Hilsen og megen Agtelse er jeg Deres hengivne

Malthe.«

50. Uvenlig karakteristisk af Koch som menneske, cit. Museum 1894, I, p. 67 ff (P. Hjort til Sibbern 1818). Sml. Vilh. Klein, Architectportr. KB Ny kgl. saml. 3055 4° (»Bøffelmanden«).
51. A. Bauer i Museum 1890, p. 232 f. — Dansk Folkeblad 1840 28/8, p. 116: »Desværre mislykkedes Oceanus (der var formet i Leer, som Johannesgruppen) ved Brændingen og dermed standsedes Arbeidet paa Slotsfrontonen.« — N. Dalhoff, J. B. Dalhoff (Kbh. 1915–16) p. 243 ff. Oceanusgruppen udf. efter Thorvaldsens skitse af G. Borup og opsattes 1847. Repr. Architecten 1912, p. 465. — Thiele IV (Kbh. 1856), p. 213–221. Sml. ibidem II (1852), p. 91–92.
52. RA Kongehusets arkiv. — Sml. B.'s regnskabsbøger 1837 18/10: For en Frontespis til et Seminarium i Skaarup: 200 rdl. — 1837 23/12: For Olie til at stryge Frontespisen med, til Skaarup: 3. 3. 8. — KB Ny kgl. saml. 2047 fol.
53. N. L. Høyen til Jonas Collin sen. 1836 20/10. KB Collinske brevsaml. XXII b, 16.
54. Fr. u. Karl Eggers, Chr. D. Rauch V (Berl. 1891), tav. 29.

55. *Ibidem* II (Berl. 1878), p. 307 ff. — Thiele III (Kbh. 1854), p. 593–599.
56. Bernus du Fay til B., dat. Heidelberg 1837 21/9. — I et senere brev af 11/4 1838 skriver Bernus følgende: »... Die mir gesandten Skizzen kann ich Ihnen noch nicht senden, wenn ich es überhaupt je thun werde: denn Kunstdiebstähle lasten nicht schwer auf meinem Gewissen. Doch muss ich zu meiner Rechtfertigung dabei bemerken, dass ich die gezeichneten Skizzen unter Glas und Rahmen bei unserer Ausstellung zur Ansicht des grösseren Publikums gebracht habe und diese Ausstellung vorerst noch nicht endet, und dass Hr. Barch (?), der hier eine vorzügliche Bronzegiesserei hat, auf meine Veranlassung das Figürchen des Hirtenknaben in ganz derselben Grösse wird giessen lassen. Ihr Name wird darauf graviert, ich sende Ihnen ein Exemplar so wie es fertig ist. Es wird gewiss etwas recht gutes, und ich freue mich darauf, denn der Hirtenknabe ist eine der schönsten u. graziösesten Arbeiten die ich kenne.« Sml. statuette i statens mus. f. kunst, kat. no. 1049.
57. Sml. BZ, 117–122.
58. Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn 1825 19/2. — Sml. Johs. v. Schröder u. Herm. Biernatzki, *Topographie der Herzogthümer Holstein u. Lauenburg etc.* 2. Aufl. (Oldenburg 1855), I, p. 222. Oehlenschlägers *Erindringer* IV, p. 259.
59. O. J. Schmidt til Jonas Collin sen. 1826 4/5. Samme til samme. Udat. brev. KB Coll. brev-saml. XXIV a.
60. J. M. Hansen til B. 1837 4/11. Svar paa B.'s brev af 30/10 s. a. Flere breve vedr. denne sag fra 1838 og 1839. Benyttet for det følgende er navnlig 14/3, 10/4, 31/12 1838, samt 14/2 1839. — Skrivelser fra G. Fr. Baur ang. det samme af 6/4 og 1/6 1838; 15/2 og 19/2 1839. — G. Fr. Baur og B.: Kontrakt af 26/5 og 1/6 1838. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. II. Sml. J. M. Hansen til B. 1837 17/3. KB A. Bondes autografsamling (skitserne modtaget i beg. af marts).
61. B. til J. Bravo 1838 4/5.
62. C. G. Bissen til B. 1838 17/10. — Sml. Høyens optegnelser: »Cephalus og Atalante modelleret for Baur Vinteren 1837–38. Bissens Rejse til Fyen og Schleswig om Foraaret 38. Psyche om sommeren for Baur. Paris ommodelleret. Da Psyche blev stobt, blev Paris slaaet sammen. 1839: Narcis modelleret for Baur om Sommeren. Paris ommodelleret 3de og 4de Gg. efter hinanden. Det sidste Anlæg gaet før Narcis, men endt efter den.« KB Ny kgl. saml. 1553 fol. Kapsel 13. — De to forste, Cephalus og Atalante, meldtes helt færdige i Gips 1839 26/1. J. M. Hansen til B. 1839 14/2. — Det er sandsynligvis først og fremmest Paris, men vel ogsaa Cephalus og Atalante, der sigtes til med følgende udtalelse i et brev fra M. G. Bindesbøll til Sev. Bindesbøll, dat. 1838 1/12: »Bissen har begyndt at trennere sine smukkeste Statuer, saa at de ere blevne lit mere rørlige og gratiøse.« KB Add. 297 fol.
63. Fr. u. Karl Eggers, Chr. D. Rauch V (Berl. 1891), tav. 80.
64. G. Fr. Baur til B. 1842 3/6.
65. Sml. bilag C. — Derimod er det sikkert urigtigt, naar det hos Schröder og Biernatzki i den ovenfor anf. topografi hedder: »In dem geschmackvoll erbauten Wohnhause befinden sich die vorzüglichen Bildhauerwerke Bissen's: Cephalus, Atalante, Psyche und *Narcissus* aus Marmor.« — Sml. Høyens optegnelser (KB Ny kgl. saml. 1553 fol. 13): »1839. Narcis — blot Model.« I en af B.'s regnskabsbøger er der opført udgifter for model til Narcis i tidsrummet fra 4. til 31. dec. 1840. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. IV.
66. J. M. Thiele II (Kbh. 1852), p. 75. III (1854) p. 38, 56.
67. J. M. Thiele III (1854), p. 165–166; p. 548. — M. G. Bindesbøll til Sev. Bindesbøll 1836 28/7. KB Add. 297 fol.
68. Ny kgl. saml. 2047 fol. II. Et løst blad, hvorpaa med Høyens haand er givet henvisning til *Viscontis Iconographie* I, t. 8 og 9 samt *Museo Pio-Clementino* III, t. 13. — B.'s figurer og udkastene til reliefferne afb. Francis Beckett, Københavns Raadhus (Kbh. 1908), p. 5–7.

69. Se Leo Swanes afhandling: Om Høyen, i Tilskueren 1908, p. 730–744.
70. Ph. Weilbach i Nordst. Søndagsblad 1881, no. 15, p. 115. Sml. ibidem no. 16, p. 123 ff.
71. C. Rosenberg i Hviletimer 1860, no. 13, 15 og 16.
72. Dagen 1829 3/4. — Allerede i 1821 havde det været paa tale at lade udføre figurer til Dronningens trappe. Se Dsk. Saml. 2. Rk. V, 1876–77, p. 209 og 245, 248 (Victor Freund, H. E. Freund og Slotsbygningscommissionen).
73. Høyens papirer. KB Ny kgl. saml. 1553 fol. 13.
74. E. Hildebrandt, Fr. Tieck (Lpz. 1906), p. 50, note 1.
75. Kladden skrevet af Høyen i Bissens papirer. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. II. — De originale skrivelser (m. kopier) i RA Slotsbygnings-commissionens arkiv: pakken bet. »Sager vedr. Bissen, Eckersberg, Jerichau og J. L. Lund.« Sml. Journal Litra D no. 255 (4/6 1839) og 298. — B. til Slotsbygnings-comm. 1839 20/3. Journal Lit. D no. 240. — Deliberations-protocollen for onsdagen d. 3. juni 1839: »Fra Billedhugger Bissen var indkommen ... en Forklaring over 24 Figurer, som han med Conferentsraad Thorvaldsens Bifald havde forfærdiget i smaae Skitser, og i det Større ønskede at udarbejde for Slottet, til Udfyldelse af de ledig værende Nischer paa Dronningens Trappe og under Colonaden samt til Portalet i den indre Slotsgaard. Æmnerne vare tagne baade af den græske og af den nordiske Historie, og allegorisk sammenstillede efter deres characteristiske Eenhed. — Med Hensyn til Prisen, havde han bemærket, at han kun saae sig istand til at opgive den for de Figurer, der maatte bestemmes udførte i Gips, hvilket han formeente vilde blive Tilfældet med de 18, der behøves til Dronningens Trappe, nemlig 200 Sp. for hver i naturlig Størrelse. Hvad de øvrige, som maaske kunde ønskes i terra cotta, Steen eller Marmor, vilde koste, berøede for en Deel paa Udfaldet af den Prøve der for Tiden anstilles fra Thorvaldsens Atelier med en større Figur. Commissionen ... ansaa ... det nødvendigt nærmere at tage Sagen i Overveielse, hvorfor den indtil videre blev udsat.«
76. RA Slotsbygnings-comm. arkiv. (Prof. Bissens Sager). »Ej journaliseret«. Skrivelsen forelagdes i commissionens møde d. 24/10 1839, hvor det vedtoges »at gjøre Kunstneren opmærksom paa Prindsens ændringsforslag«. Det vedtoges derhos at nedlægge forestilling om de 18 figurer i gips til dronningens trappe à 400 rdl. sølv og saaledes, at kunstneren selv leverede gips. Allerunderdanigst Forestilling fra comm. til kongen 8. febr. 1840 (dog kun ang. de 18 statuer til trappen). Kgl. res. 13/2, communiceret B. 18/2. Skrivelse fra comm. til B. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. II.
77. B.'s papirer. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. II. Cfr. note 68. »Pax. — romerske kejsermynter hun har Oliegreen og cornucopia. Cfr. Thorvaldsen i Alexanders Triumph. Vesta. — Statue i Galleria Giustiniana. Kobberen til Winckelmanns Werke Tav. IV. Winckelm. VII Bd. (det 5te Blad fra Enden). Hoved paa en romersk Familiemynt: Millers Galerie mythol. tav. LXXXII, p. 334. Næmest kan du see det i Hertz mythologisches Bilderbuch tav. VIII, no. 10, 11, 12.«
78. N. L. Høyen i Ill. Tid. 1860 29/7, p. 359 ff. Optrykt i Saml. Skr. udg. af J. L. Ussing (Kbh. 1871), p. 481. — Udat. skrivelse fra Høyen blandt B.'s papirer. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. II. Henvisninger til affildninger i B. de Montfaucon, Les monuments de la monarchie française (Paris 1729–33) og i [R. Gough], Sepulchral Monuments in Great Britain (London 1786–96). Sml. BZ XIX, 71, 75, 80–81 og 83 (dragtstudier til Esbern Snare, Valdemar II og Dagmar).
79. Sml. beskrivelse af trappens udstyr hos S. Sterm, Beskrivelse over Kjøbenhavn (Kbh. 1841) p. 473. I vestibulen var der romersk-doriske, i mezzaninen græsk-doriske søjler; i Dronningens etage »ioniske med ferniserede Kapitæler« og i Kronprinsens etage »en composit Orden«. Alle løb og reposer var hvælvede, væggene af gult glitmarmor, lofter og gesimsr af hvidt stuk. Trapperne var af mahogni, gelænderne af ferniserede bronzebalustre m. mahognihaandgreb.

80. Saml. Skr. I (1871), p. 486.
81. N. L. Høyen til Jonas Collin sen. 1838 3/10. KB Coll. brevsaml. XXII b, 16.
82. KB. Ny kgl. saml. 2047 fol. IV. Kvittering for 1839-40.
83. C. N[yrop] i Tidsskr. f. Industri 1885, p. 159: »Da man i 1839 skjænkede Frihedsmanden, Overretsassessor T. Algreen Ussing en Guldpokal, blev den gjort af Dalhoff. »Til Folkerepræsentanten Tage Algreen Ussing. Fra erkjendtlige og fædrelandssindede Medborgere.« — stod der paa den. Tre allegoriske Figurer, Friheden, Retfærdigheden og Sandheden, modellerede af H. V. Bissen, ere antydede paa Pokalens Bæger; Foden bæres af emaljerede Svaner som Veltalenhedens Symbol, paa Laaget ses en Krans af Egeløv, og øverst sidder en Ørn som Begejstringens og Modets Sindbillede. Pokalen er tegnet af G. F. Hetsch og vejer $75\frac{1}{4}$ Lod i noget over 20 Karats Guld.« — Afb. N. Dalhoff, J. B. Dalhoff (Kbh. 1915-16), p. 260. Hans Jensen, De danske Stænderforsamlings Historie II (Kbh. 1934), p. 118.
84. B.'s regnskaber 1840 20/1: For at modelere adskillige Ting til Fredrich den 6 Sarkofag modtaget 360 Rdl. — Høyens papirer: 1839. Castrum doloris til Fred. 6.
85. N. L. Høyen til J. F. Schouw [1840] 3/1. KB Ny kgl. saml. 1529 fol. IV.
86. Baronesse Stampes Erindringer om Thorvaldsen. Udg. af Rigmor Stampe (Kbh. 1912), p. 329.
87. RA Jonas Collins privatarkiv. Pække C. »Komiteen for Frederik VI's Statue i Frederiksberg Have« 1840-59. Cfr. Vejledn. i Arkivreg. II, p. 228. — M. Stein, Om H. W. Bissens Monument for Frederik VI i Frederiksberg Have (1941). Universitetsopgave, maskinskrevet.
88. F. C. Olsen i Dansk Folkekalender 1841, p. 39. — Philip Jean (Johann) Josef Scholl, f. 26/8 1805 i Bremen, d. 7. okt. 1861 i Kbh. — Weilbach II, p. 357-58. Reitzel p. 601. — G. I/2 1845 m. Theodora Jucunda Dalhoff, halvsøster til J. B. Dalhoff (1826-92). Deres datter var solodanserinden Anna Tychsen (1853-96). Scholl udst. 1842 »et Forsøg i Kunsten at male Marmor«. Se ogsaa Johanne Brix i Berl. Søndags Magasin 1944 14/5.
89. Sml. Scholls dagbog for 1840-41. Thorvaldsens museums arkiv: »1840 31/7. [Besøger Blunck, som han kendte fra Rom]. In Bissens Studium mit Matthiae gewesen, welcher 4 Figuren in Marmor auszuführen hat. Er selbst war auf dem Lande. Abends sah ich auch Bindsbøll. Den 4ten August angefangen bey Bissen zu arbeiten, Psyche in Marmor. 8^t Nov. den Jäger angefangen. — 1841. 3. April am Paris angefangen. 13 April an der Attalante angefangen. 8^t May wieder am Paris gearbeitet bis den 25^t 17 Tage
- früher 10 —

 27 —
- 25 May wieder an der Attalante angefangen. 1841. den 14 November mit der Attalante fertig geworden. den 15^t Eingepackt. [Vorausschlag zu Orsted's Figur 3000 Spezien. Anfang May Orsted's abgegangen. 3 May Attalante].« — Brev til B. af 10/5 1840 fra N. Johannsen i Sønderborg, der har udf. en skitse efter B.'s Psyche og agter at udføre den i forstørret maalestok. — Fædrelandet 1841 24/8, spalte 4961. Anlæggelse af et museum i Kiel. »Bissen har foræret Museet Afstøbninger af alle sine Værker og lovet saadanne for Fremtiden.« Heribl. var ogsaa statuerne til Baur, sml. F. C. Olsen anf. st. Disse afstøbninger kendes dog ikke mere i museet i Kiel. Et gl. fotografi af gipsmodellen til Atalante i Glyptotekets besiddelse. — Sml. Dansk Folkeblad 1840 11/9, p. 128: »Efterat siden Wiedewelts Tid neppe nogen større Statue er udført hertilands, er der i Bissens Atelier for Øieblikket ikke mindre end fire Marmorstatuer under Arbeide ...«. Heri omtales ogsaa frisen, og det siges, at fem sjettedele var færdige og opsatte. Ligeledes skrivelse fra B. til slotsbygn.comm. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. II. 1840 28/9 (koncept). B. anmoder om udbetaling af 2000 Rdl., da han har fuldf. halvdelen af det lange sidestykke til riddersalen.
90. F. Kjerstrup. Stenhugger. Jacob Hallager (1822-96). Opr. billedhugger-medhjælper hos Thorvaldsen og B. Senere graver paa Assistens kgd., hvor han ogsaa ligger begravet. Fre-

- derik Georg Hertzog (1821–92). Elev hos B. fra 1840. David Jensen (1816–1902). Andreas J. Kolberg (1817–69).
91. Slotsbygn.comm. til Jonas Collin 1840 27/11. KB Ny kgl. saml. 743 fol. — Svar paa skrivelse fra Collin af 18/11 s. a., hvori han meddelte, at B. »af Velvillie for Enken efter Professor Freund« har tilbudt at ville forestaa og vejlede Freunds elever til udførelsen og tilendebringelsen af den afdødes ufuldendte arbejder. — Vedr. fuldendelsen af Ragnarokfrisen og Lukasstatuen, se endvidere N. L. Høyen til Jonas Collin sen. 1841 29/3. KB Coll. brev-saml. XXII b, 16. Samme til samme 1841 2/6. Ibidem (frisen færdig til opstilling. Tilbud om at udføre Lukas). Jonas Collin til slotsbygn.comm. 1841 19/8. KB Ny kgl. saml. 743 fol. (B. har »i disse Dage opdaget, at Freunds originale Statue aldeles svarer til det opgivne Maal og har netop den Størrelse, som den efter Nischen skal have«). — B.'s i det følgende citerede brev til Høyen (udateret) findes i KB. Nyere brevsaml. D. II. Sml. Th. Oppermann, H. E. Freund, p. 77. — Skrivelse fra slotsbygn.comm. til B. 1841 23/8. KB Add. 257 fol. (Fuldendelsen af Ragnarokfrisen overdraget B. ved kgl. res. af 5/8). — Dansk Folkeblad 1840 18/9. Om Freund: Af Ragnarok kun $\frac{1}{4}$ eller $\frac{1}{5}$ gjort færdig, før han døde. Fuldendes nu under B.'s ledelse af Freunds elever, Andreas Kolberg og David Jensen. »For Øieblikket arbeides i Freunds Atelier paa Fuldendelsen af Monumentet over Kronborgs Commandant, Generalmajor Ohlrogge.« Afb. Th. Oppermann, H. E. Freund, p. 116–17. Inscriptionen til Ohlrogges monument findes bl. B.'s papirer. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. II. — Sml. brev fra Høyen til B. 1842 7/8: [Scholl omtales meget rosende som »en høist reel Charakter«]: »Han arbeidede med en Omhu og med en Flid paa din Atalante, som ikke kunde have været større, om du selv havde været tilstede. Han har taget sig meget af Freunds Monument, som skal til Helsingør [ø: Ohlrogges]. At dette forhuggede Arbeide nu vil tage sig anstændigt ud, er ene Scholls Fortieneste . . .«.
 92. Rasmus Møller (1763–1842) var som bekendt fader til Poul Møller og stedfader til Chr. Winther. Hans mindesten paa Maribo kirkegaard rejst 1844 19/6. Berl. Tid. 1844 22/6. Lollands-Posten 1844 20/6. — Om Hornsylds monument sml. Peter Linde, Ved Ewalds Grav (Kbh. 1943), p. 56 ff. (afb.).
 93. Gottlieb Collin til B. 1840 1/5. — Michael Gottlieb Birchner Collin (1806–85), g. m. Alexandrine Josephine Augusta Petzholdt (1801–65), datter af grosserer Johan Jakob Petzholdt (1766–1836), søster til Fritz P.
 94. AD Litra M, p. 741. 1840 9/11. — B.'s regnskaber 1841 30/1 og 1/4 (ialt 1100 rdl.).
 95. J. Bravo til B. 1838 9/10. Meddelelsen om selvmordet skyldes Petzholdts rejsefælle fra Triest til Corfu, historiemaleren Emil Jacobs (1802–66). — Sml. samme til samme 1838 13/12.
 96. Se f. ex. J. N. Svoronos, Das Athener Nationalmuseum. II, tavle CIII, CIV, CVIII. Ligeledes A. Furtwängler, Kat. Glyp. München (2. udg.) no. 206.
 97. Const. Hansen til Hilker [1840] 4/9. KB Ny kgl. saml. 1857 fol. I. — Wilhelm Matthiae (ca. 1807–88). Ty. billedhugger. Fra 1829 i Rom som Thorvaldsens medhjælper.
 98. 1840: B.'s ansøgning af 4/9. Enstemmig valgt til professor ved modelskolen 12/10. Kgl. approbation 23/10. AD Litra M, p. 729 og 735. — Fædrelandet 1840 4/11.
 99. 1841 10/6. Den 10. juni 1844 anmodes han om at indsende en levnedbeskrivelse til brug for ordenens (i 1884 brændte) historiske samling samt edsformularen i underskreven stand, en anmodning der gentages den 22. jan. 1852 (!). Denne uimponerethed er karakteristisk for B.'s jævne og usnobbete sindelag. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. I.
 100. Høyens papirer: Freund modelleret i februar, Høyen og Waagepetersen i marts. — B.'s regnskaber 1841 28/5. — Chr. Waagepetersen (1787–1840). Hofagent, vinhandler. Sml. K. F. Wiborg, Konstudst. i 1841 (Kbh. s. a.), p. 16. Figaro, red. af Georg Carstensen. 1841 19/11 (Biskop R. Müllers Buste af Bissen, udst. i Kunstforeningen).

101. Georg Brandes, Saml. Skr. Saml. Skr. XV, 1905, p. 134 ff.
102. Sev. Bindsbøll til Jonas Collin sen. 1840 15/10. KB Coll. brevsaml. XXI a, 8. I anledn. af biskop Rasmus Møllers embedsjubilæum 1841 skriver S. B. fra Nakskov og meddeler, at man har tænkt at oprette et legat til bedste for en studerende fra stiftets eneste latinske skole i Nykjøbing, som til ære for jubeloldingen skulde bære hans navn. S. B. foreslaar, at der præges en medaille til hans ære i anledning af 50-aars jubilæet. Hans forslag forkastet paa provstemødet. — I sit svar har Collin aabenbart stillet et andet forslag, muligvis om en buste. 1842 6/1 taler S. B. om biskop R. Møllers buste i marmor, hvortil der udsendes indbydelser. Ibidem. — Sml. Journal for Litt. og Kunst 1843, II, p. 56: Biskop Müllers Buste af Prof. Bissen [udst. i Kunstforen. torsdag d. 2/6 1843].
103. B. til J. M. Thiele 1841 7/5. KB Ny kgl. saml. 1540 fol. Samme til samme 1841 19/5. Ibidem (»Reisen til Loland gik heldig, og jeg befinder mig bedere efter den.«). Om de mærkelige og besværlige omstændigheder, der knyttede sig til udførelsen af denne buste, se: [P. Ross] Skildringer af ... Rasmus Møllers private Liv (Nykøbing F. 1871), p. 78–81. Ibidem p. 96: »Hans Buste af Marmor blev given til Mariebo Kirke, og enhver af de Kirker, hvor han havde været Præst, fik hans Buste i Gibs.« — I Maribo kirke er busten nu opstillet i Landemodesalen bag alteret. Om den opr. opstilling i en niche indhugget i en af pillerne, se N. L. Høyen, Saml. Skr. udg. af J. L. Ussing. II (Kbh. 1874), p. 323.
104. Hof- og Statskalenderen 1841. Danmarks Adels Aarvog 1910. — Tegning til frontonrelieffet i Ny Carlsberg Glyptotek (I. N. 2502). — Sml. BZ 132. — Notatet lyder saaledes: »Jeg sender Dem, Herr Baron, hermed den ønskede Tegning og beder om De behageligst vilde bemærke paa samme hvorvid den finder Deres Bifald. — Jeg ved ikke om De foretrækker den ydere eller indre Linie af Fro[n]tespisen?« — »det falder mig ind at Raffael har fremstillet Constanza med en Egegreen, og da denne smager mig bedre, har jeg valgt den istedenfor Seulen.« Sml. Klassiker der Kunst I, p. 70 (»klogskaben« er her urigtigt betegnet som »sandheden«). — Weidenhaupts relief afb. Fr. Weilbach, C. F. Harsdorff (Kbh. 1928), p. 219, fig. 147; og »Forskønnelsen« 1938, no. 4, p. 41.
105. Bernus du Fay til B. 1842 12/8. Philipp Veit (1793–1877). 1830–43 direktør for Städel-inst. i Frankfort a. M. Edw. Jakob v. Steinle (1810–86). Ty. maler. Johann David Passavant (1787–1861). Ty. maler og kunsthistoriker. Fra 1840 inspektør ved Städel-institut i Frankfort a. M. Johann Nepomuk Zwerger (1796–1868). Ty. billedhugger. Veits ca. 1840 udf. portræt af Freifrau von Bernus afb. E. Waldmann, Das Bildnis im 19. Jahrh. (Berl. 1921), p. 72.
106. Pas udst. Kbh. 25/8 1841. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. I. — Kiel 27/8; Hamburg 7/9; Frankfurt 20/9; Genf 28/9; Turin 2/10; Genua 4/10; Civitavecchia 8/10. — Kort før sin afrejse fra Kbh. havde B. sammen med Scholl og komponisten Weyse foretaget en køretur til Roskilde, hvor de to billedhuggere formentlig agtede sig hen i anledning af restaureringsarbejderne paa dronning Margrethes sarkofag. B. udtalte sig her om Rom med en begejstring, der fik Weyse til at konkludere: »Hvo, som stikker Næsen ind i Rom, bliver italienskgal og bilder sig ind at være i Himmerige.« Sml. Carl Thrane, Weyses Minde. Væsentlig efter utrykte Breve (Kbh. 1916), p. 137 og 143.
107. Baronesse Stampes Erindringer om Thorvaldsen (Kbh. 1912), p. 154 — angiver den 8., men den rigtige dato i Emilie Bissens brev af 13/10 1841.
108. Breve fra Emilie Bissen til Amalie Møller 1841 14/9, 19/9, 13/10, 23/11, 23/12; 1842 18/1–14/2, 17/3, 21/4, 15/5, 12/7, 1/8. — Breve fra Amalie Møller til Emilie Bissen 1841 27/9, 2/11; 1842 12/2. Hendrik og Amalie Møller til Emilie Bissen 1841 27/1. C. G. Bissen sen. til B. 1842 10/5 (om lille Amalies død. Om hendes fødsel se brev af 1841 16/1). Alle breve i KB Ny kgl. saml. 3341 4°.
109. Breve fra B. til N. L. Høyen. Glyptotekets arkiv. 1841 19/9, 18/12; 1842 19/3, 14/7.
110. Rumohrs introduktionsskrivelser for B., dat. 1841 24/8, til den preussiske konge og til hans

- adjutant Major von Willisen. I det første kaldes B. »den genialen und trefflichen Bildhauer«, i det andet hedder det: »Unser Herrgott hat diesen Mann zum ersten Künstler seiner Art, unter seinen Zeitgenossen, creirt ...«. Endelig kan følgende passus fremhæves: »Er gehört aber sowohl den Deutschen als den Dänen an ...«.
111. H. N. Clausen til B. 1841 26/8. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. V.
112. N. L. Høyen til B. 1842 11/1.
113. Gravmæle for P. C. Møller paa Birkerød kirkegaard. Hendrik Møller til Emilie Bissen 1842 28/1: »... vi vare [for nogle Dage siden] hos Freunds ... saae der Faders Monument, som nu er færdig, og hvorover jeg blev meget glad, tak Bissen herfor ... sig ham at Schjold [o: Scholl] lovede naar Foraaret kommer at vilde hjælpe mig med at faae det opsat, og at jeg vilde bede Bindeshøll om at give mig Tegning til et Gitter til samme.« — Allerede i 1836 havde B. ligeledes udført en portrætbuste af sin svigermoder, meget levende og ukonventionel, med tørklæde om hovedet ligesom busten af B.'s egen moder. Se herom C. G. Bissen til B. 1842 1/9: »Die Büste der lieben Grossmutter von Friheden, die du erhalten hast, möchten wir alle wohl mal sehen.« Sml. I, p. 140 og II, p. 32.
114. Peter Petersen (1810–92). Gravør og medaillør.
115. Emilie Bissen til Amalie Møller 1842 17/3. Sml. B. til J. M. Thiele 1842 16/3. KB Ny kgl. saml. 1540 fol.: »Jeg har modellert en Amor som sliber sine Piile og en Pige som sætter sit Haar. Amor er allerede temmelig avanceret i Marmor ... Treschows ere kommen hertil i forgaars og ere vel ... Jeg er nu fertig med Pigen der sætter sit Haar, og sitter i mit Studium og skriver dig dette Brev, ventendes paa fornem Besøg, thi naar et Arbeide er fertig her saa ryktes det straks og jeg har allerede havd Mylords, Grever og Baroner hos mig, men ingen har Penge til at kjøbe ... *Treschows tager ovennævnte Statue*. Først i Dag den 19 komer Brevet afsted. Vi ere nu næsten alle vel Gud være lovet!« Sml. Eddelien til C. W. Eckersberg 1842 13/5. KB Add. 302¹ fol. Willum Frederik Treschow (1786–1869). Gehejmekonferensraad, advokat og politiker.
116. BZ XXVI, 26. — Venus Anadyomene, afb. Vat. kat. II, tav. 75, no. 433.
117. B.'s regnskaber: »1842 12/5. For at punkttere Træskovs Buste. 11 scudi. 2/6. For at tage Form af Etatsraad Thræskovs Buste. 2 scudi.« — Emilie Bissen til Amalie Møller 1842 21/4. »Bissen har gjort Træskov Buste og den skal da hugges i Marmor. Den er bestilt af den unge Træskov.«
118. J. A. Jerichau til J. M. Thiele 1841 6/4. KB Ny kgl. saml. 1540 fol. — Endnu i 1845 nævner han B. blandt de venner, han omfatter med hengivenhed. Brev til Thiele 1845 6/11. Ibidem. Uvenskabet synes at være begyndt omkring nytår 1850.
119. B. til J. M. Thiele 1842 16/3. KB Ny kgl. saml. 1540 fol. — Samme til N. L. Høyen 1842 19/3. Glyptotekets arkiv. — C. G. Bissen sen. til B. 1842 2/11. (Efter hjemkomsten til Kbh.).
120. B. til Herman Bech, Ariccia 1842 24/6. »Om hvad jeg bestiller her, har jeg nok skrevet Dig i mit sidste Brev, at det første var en Amor, der sliber sine Piile, saa en Pige, der sætter sit Haar, denne Figur har Treschow bestilt i Marmor, og den er allerede temlig fremmed og Marmoret heldigt, saa Treschows Buste og tilsidst een af Figurerne til Slotstrappen. Herude modelerer jeg en Fiskerdreng, hvortil Du har seet Skizzen i Kjøben[havn]«. — Bech var død 13/6 s. a. og brevet blev derfor returneret til B. Sml. brev fra Marie Amalie Bech, f. Callisen, 1842 30/7. — Det skyldes sikkert den nedbøjede tilstand, hvori B. dengang befandt sig, og som han giver udtryk for i brevet til Bech, at han har forsynet baade Pigen, der fletter sit haar, og Fiskerdrengen med den gale dato 1841: »Gode Bech, jeg har været meget nedbøiet i de 3 Maaneder hans [o: Vilhelms] Sygdom varer og, skjønt jeg har troet mig svag, finder jeg mig dog svagere og føler mig hverken i Besittelse af nok Hengivenhed i Guds Vilje, eller Philosophi til at holde mig opreist.«
121. A. Michaëlis i Arch. Jahrbuch 1886, p. 15 ff. Lansdownetypen (m. begge bryster bløttet):

- Rom, Vat. kat. I. tav. 11, no. 71. Sciarra (tidl. Barberini): Glyp. kat. no. 54; sml. Vagn Poulsen i *From the Coll. of the N. C. G.* III, 1942, p. 82 ff., fig. 47. Mattei (m. h. bryst dækket): Vat. kat. II, tav. 50, no. 265 a. Sml. endvidere Bull. *Metrop. Mus.* 1933, 1, p. 2 ff.
122. Heinrich Bulle, *Zum Pothos des Skopas.* Arch. Jahrb. 56, 1941, p. 121 ff. Saml. A. Furtwängler, Gemmen I, tav. 43, no. 52; II, p. 208 f. — Roschers *Lex.* III, 2, sp. 2903 ff.
123. B. til N. L. Høyen 1842 14/7. Glyptotekets arkiv. Høyens svar 1842 7/8. Sml. Emilie Bissen til Amalie Møller 1842 12/7; 1/8. — AD Litra N, p. 154. B. atter tilbage og deltager i mødet 1842 3/10. Cfr. akad. forsaml. 19/9. RA Kunstakad. arkiv.
124. B. til kunstakademiet 1841 5/2. RA Kunstakad. arkiv V, 2. — Akad. forsaml. 1841 29/3, Tilladelsen til at overtage Friends bolig m. m. i Materialgaarden givet ved kgl. res. af 18/3, meddelt i skrivelse fra rentekammeret af 27/3. — Det atelier, B. hidtil havde benyttet i civiletatens materialgaard, overtoges nu af Chr. Christensen. Se Th. Stein, Christen Christensen. *Museum* 1894 II, p. 214.
125. Ny Portefeuille 1843, I, p. 120 (1. januar): »... han [o: Bissen] er nu beskæftiget med et eiendommeligt opfattet Basrelief: Quinderne ved Christi Grav, bestemt for Conferensraad Bechs Grav.« Sml. BZ, 53^b, 74²⁴, 76, 77; XXIV, 22. Thorvaldsens relief *De tre Marier ved Jesu Grav* er fra 1817. J. M. Thiele, *Thorvaldsens Biographi I* (Kbh. 1852), p. 317. Sml. studie-tegninger i *Thorv. mus.* no. 446. Afb. Julius Lange, *Sergel og Thorvaldsen* (Kbh. 1886), p. 164.
126. *Journal for Lit. og Kunst* 1843, I, p. 230 ff. — Sml. *Fædrelandet* 1843 16/4, no. 1207.
127. *Journal for Litt. og Kunst* 1843, II, p. 183 (juli-aug.). — *Hist. Medd. om København*, III Rk. I. Bd., p. 455 ff. — *Kbh.'s Univ. Aarboeg* ... 1843, p. 28 ff. og 151 ff. (cfr. *ibidem* 1837, p. 124. Bl. forskellige arbejder til »Bygningens fuldstændige Tilendebningelse« nævnes ogsaa »Anbringelse af tvende Statuer af Apollo og Minerva i Vestibylen«). — *Medd. ang. Kbh.'s Univ.* 1849-56, p. 963.
128. Ny Portefeuille 1843, IV, sp. 23. *Ibid.* sp. 219 (5/11 1843). Sml. J. M. Thiele til J. Bravo 1843 10/10. KB Ny kgl. saml. 1857 fol. II: »Bissen har næsten fuldført de to Statuer i Universitetets Vestibule Minerva og Apollo. Han har det som sædvanligt.« Sml. Henny Glarbo, *En Brevveksling mellem Maleren Constantin Hansen og Orla Lehmann* (Kbh. 1942), p. 36. — *Skrivelse af 20/1 1844 fra universitetet til B. ang. betalingen for Apollo og Minerva.* Ved res. af 7/7 1843 er der bevilget et honorar paa 1200 rdl. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. II.
129. P. H. Bechs dagbog. Tilh. salgschef H. Bech, Kbh. — Peter Henrik Bech (1822-1887). Præst i Stenbjerg 1853-64. Otto Fr. Arends, *Gejstligheden i Slesvig og Holsten.* I, 1932, p. 36-37. Wiberg, *Alm. da. Præstehistorie* II, p. 301. Michler, *Kirchl. Statistik d. Provinz Schlesw. Holst.*, p. 286. Elvius, *Danmarks Præstehist.*, p. 533 ff. M. Groshennig & Th. Hauch-Fausbøll, *Danmarks Præstehistorie* II, p. 296-99. L. Schröder, *Henrik Bech i Hist. Maanedsskr.* IX, p. 154 ff. H. Bæk, *Minder fra Præsten H. Bechs og Fru Marie Bechs Hjem i Lem Præstegaard. I: Minder fra gamle Grundtvigske Hjem.* III. Udg. af H. P. B. Barfod (Kbh. 1923), p. 78 ff. *Kirkebogen i Stenbjerg har følgende tilføjelse om P. H. Bech: »Er war ein fanatischer Däne, hatte aber ein liebevolles Herz«.* *Medd. af skolebestyrer Svend Johannsen, Slesvig.*
130. Ang. de antike forbilleder for Apollo, se G. Lippold, *Vat. kat.* III, 1, (Sala delle Muse) no. 516, text p. 60 ff. Apollo Kitharoedos. Laurbærkrans om haaret; fremadskridende; hovedet nærmest frontalt. Chitonen uden apoptygma. (Sml. O. Deubner, *Hellenistische Apollogestalten.* Diss. Athen 1934, p. 73). Derimod med apoptygma: *Vat. kat.* III, 1 (Sala a croce greca), no. 582. Baade denne og foreg. afb. *Ausonia* 1907, tav. VIII, 1-2. Hovedet har en vis lighed med B.'s Apollo. Benstilling og underdelens foldekast ligeledes. Sml. dog for underdelens vedk. en som Ceres urigtig restaureret statue (overdelen moderne) i Florens, Pal. Corsini, afb. *Ausonia* 1907, p. 25, fig. 6; hele fig. afb. Arndt-Amelung, *Einzelaufnahmen* no. 334.

- Cfr. endelig den saak. »Musa Barberini« i Glyp. i München. Afb. Ausonia 1907, p. 24, fig. 5; samt Kephisodots Eirene med Plutosbarnet sammesteds. — De første skitser til Apollo gaar tilbage til en type som den, først i 1849 fundne, fra Villa Borghese stammende Apollostatue no. 74 i Glyptoteket, af hvilken flere repliker kendes, cfr. Reinach, Rép. Stat. II, 1, p. 92. Sml. teksten til Glyp. kat. no. 60.
131. Ang. de antike forbilleder for Minerva, se Vat. kat. I, no. 114 (tav. 18; text p. 138 ff.). Minerva Giustiniani. — Hovedets type muligt influeret af Myrons berømte Athena i Frankfurt a. M. Dog maaske snarere beslægtet m. en replik (uden aegis) af Minerva Giustiniani i det kapitolske museum. H. Stuart Jones, Museo Cap. (Oxf. 1912), plate 20, no. 29. Anton Hekler, Neues zur Athena Giustiniani. I: »Alexis Petrovics Festschrift« (Budapest 1934), fig. 64–65. Max Wegner, Goethes Anschauung antiker Kunst (Berlin 1944), p. 48 ff.
132. Fædrelandet 1843 9/11, sp. 11315–18. — Sml. Frølich-bogen p. 110. Brev fra Lundbye til Frølich 1843 25/11. — Museum 1893, I, p. 376 ff. (M. Mørk Hansen, Nogle Minder fra Studenterlivet for 50 Aar siden).
133. Ny Portefeuille 1843, IV, sp. 286 ff.
134. Ny Portefeuille 1843 12/11, sp. 252; 19/11, sp. 286 ff. — Fædrelandet 1843 23/12, sp. 11676 og 1844 9/1, sp. 11783. Sml. ibidem 1844 20/3, sp. 12286; 18/4, sp. 12468; 18/9, sp. 13504; 1845 6/3, sp. 14687–88. — AD 1843 4/12. — Dansk Pantheon 1845. BZ, 74, 1–26. — Da Orla Lehmann 24. juni 1845 holdt sin berømte »Ridehustale«, var salen smykket med løv og kærter, talerstolen med »Purpur og Hermelin, med levende Blumster og Bissens Statuer af Apollo og Minerva«. (Efterl. Skrifter, IV, p. 156).
135. KB Ny kgl. saml. 1857 fol. II.
136. Sml. Museum 1893, I, p. 3. (Th. Stein, Billedhuggeren F. G. Hertzog): »Hertzog var samtidig saa optagen af egne Studier, og han var saa samvittighedsfuld ved sit Arbejde, at det varede hele *sex* Aar, før han fik Apollo færdig, men tillige fortræffeligt gjort.«
137. Christian Ulrich Sundt (1766–1849). Sml. J. Davidsen, Fra det gamle Kongens Kjøbenhavn I (Kbh. 1880), p. 352–54. — Breve fra Sundt til B.: 1843 23/8, 29/11; 1844 24/1, 16/3, 8/5, 11/12; 1845 27/1, 8/4. Koncept til B.'s svar til Sundt (med tegnet skitse af døbefonten). KB Ny kgl. saml. 2047 fol. V. — Et gipseksemplar (originalmodel?) i Ny Carlsberg Glyptotek bærer dateringen: »K. 15. Feb. 44«.
138. [C. Aarsleff m. fl.] Thorvaldsens Musæum (Kbh. 1914) p. 17 ff.: Oversigt over Kunstværkernes Udførelse i Marmor. Sml. J. F. Schouw til B. 1847 21/9. Liste over de af Thorvaldsens arbejder, som dels er udf., dels skal udf. af B. (o: Scholl under B.'s ledelse). — Genpart af Thorvaldsens gavebrev og testamentet samt tillægsbestemmelser hertil, dat. Kbh. 1838 5/12; findes blandt B.'s papirer. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. I. Tillægsbestemmelsen, der er dat. 1843 25/1, indeholder i § 1 bestemmelsen vedr. fuldførelsen af Th.'s ufuldendte værker, hvilket mod godtgørelse af museumsfonden skal overdrages til B., der tillige udnævnes til med-executor og anmodes om at »paatage sig det specielle konstneriske Tilsyn med Museet i det Hele.« Sml. Fædrelandet 1844 25/3 og 28/3. De andre executores var Collin, Thiele, Clausen og Schouw.
139. Sml. Baronesse Stampes Erindringer om Thorvaldsen (Kbh. 1912), p. 257.
140. Foredrag i det skandinaviske Selskab 1843–44 (Kbh. 1843–44).
141. K. F. Wiborg, Konstudstillingen i 1844 (Kbh. 1844), p. 27. — Om statuen af Christian IV, som var en bestilling af Christian VIII til gravkapellet i Roskilde, se J. M. Thiele: Thorvaldsens Biographi IV (Kbh. 1856), p. 108 ff. — Hvor almindelig kravet om og trangen til det nordisk-nationale var blevet, har man et kuriøst eksempel paa i en notits fra »Den Frisindede« (Claudius Rosenhoff's blad) 1844 5/11, p. 516, i anledning af at et tysk »akademisk Kunstnerselskab under Anførelse af Prof. Quirin Müller fra Berlin« gav plastisk-mimiske forestillinger paa Vesterbros nye theater: »Da Hr. M. har leveret flere Grupper af

- svenske Kunstnere, som Amor og Psyche af Sergel og Åkerström, Naturstudium, et yndigt Billede, af Bystrom, saa finde vi, at han ogsaa ret vel foruden Thorvaldsens kunde benytte andre af vore Kunstneres Værker. Det vilde saaledes vist interessere Kjøbenhavnerne at see f. Ex. Billeder fremstillede af den nordiske Mythologi, efter Freunds og Bissens Arbejder, hvor da Hr. Müllers kraftige Figur fortrinligen egnede sig til at personificere en Odin eller Thor.« — Samme aar udforte en af B.'s elever, den senere maler David Jacobsen (1821-71), en gruppe i gips af tre kvindelige figurer, symboliserende Skandinavien. Fædrelandet 1844 2/2.
142. Vincenz Priessnitz (1790-1851). Biographisches Lexikon der hervorragenden Ärzte aller Zeiten u. Völker. Hg. von Dr. August Hirsch. IV, 1932, p. 674 f.
143. J. Bravo til B. 1841 20/4. — Blandt Ernst Meyers tegninger i Den kgl. kobberstiksaml. findes bl. a. et prospekt af kuranstalten i Gräfenberg og et portræt af Priessnitz selv.
144. Brev fra Dr. Rudnick, Rostock, til B. 1859 19/8 (B. troede, han skulde dø, da han i 1844 kom til Gr.). — J. M. Thiele til J. Bravo 1844 26/4: »Bissen reiser i Mai til Gräfenberg for at bruge Vandcuuren.« Samme til samme 1844 15/11: »Bissen er vendt tilbage i en forynget Skikkelse fra Gräfenberg. Han har aldrig, siger han, fundet sig saa rask og sund paa Siæl og Løgeme.« KB Ny kgl. saml. 1857 fol. II. — C. C. A. Böhdel til J. L. Lund, 1844 13/8 (B. har opholdt sig i Slesvig fra d. 8. til d. 12. maj paa rejse til vandkuren i Gräfenberg). KB Nyere brevsaml. D III. — Bissen sen. til B. 1844 13/6 (Graefenberg im Oesterreichischen Schlesien). Samme til samme 1844 22/8 (Hjemrejsen bestemt til september).
145. Udateret skrivelse, men med paategning af Høyen: »1844. Sommeren«. Glyptotekets arkiv. Sml. N. Dalhoff, J. B. Dalhoff (Kbh. 1915-16), p. 273 ff.
146. Det af Gottfried Semper opf. Hoftheater i Dresden nedbrændte 1869. — Altstädter Hauptwache opf. efter tegn. af Friedrich Schinkel 1831-33.
147. Ernst Rietschel (1804-61). Ty. billedhugger. Virkede i Dresden.
148. Ernst Hähnel (1811-91). Ty. billedhugger. Virkede i Dresden.
149. Om Roeds portræt af B., se AD Litra O, pp. 127, 139 og 185: 1844 2/9. Roed melder sit portræt af B. færdigt. 1844 7/10. Roed antages som medlem. 1844 16/12. Roed ansøger om at laane portrættet, for at Bærentzen kan udgive det i et lithografisk blad.
150. Ang. busten af Priessnitz se N. Dalhoff anf. st. p. 276 og 279. — Brev fra H. Walther, Breslau, til B. 1844 12/8 (busten skulde efter B.'s form støbes i to eksemplarer af en gipser i Breslau). Brev fra Hendrik Møller til B. 1845 6/7.
151. J. M. Thiele, Thorvaldsens Biographi IV (Kbh. 1856), p. 227-228.
152. Ibidem p. 231.
153. N. L. Høyen til B. 1844 29/5. — Jonas Collin til bestyrelsen for Thorvaldsens museum 1844 14/5. Th. mus. arkiv. Journ. no. 27 (Breve fra Bestyrelsens Medlemmer) 1844; det siges udtrykkelig, at det var Simon Zelotes, Kolberg vilde laane, og tillige, at han havde anført, at det var »efter Bissens Tilskyndelse og Raad.«
154. N. L. Høyen til B. 1844 18/7. — Maaske er det rimeligst at antage, at der kun har været een sammenstyrtning, og at Thiele har husket galt, naar han placerer uheldet før Thorvaldsens død. Wilckens udtaler sig dog i overensstemmelse med Thiele, se C. F. Wilckens, Træk af Thorvaldsens Konstner- og Omgangsliv (Kbh. 1874), p. 104.
155. Johs. Vilh. Zillen (1824-70). — G. Chr. Freund (1821-1900). — B.'s regnskaber 1846-47 ff. Sml. Copie-Bog for Breve angaaende Kunstværkers Anskaffelse til Christiansborg Slot 1846-48 (beroer hos slotsforvalteren, Christiansborg). Forsk. originalskrivelser samt kladder til B.'s svar findes i KB Ny kgl. saml. 2047 fol. II. — J. Dalhoff til Edv. Collin 1847 7/8. KB Coll. brevsaml. XXIX.
156. 1843 29/4 skriver Jonas Collin til Bravo (KB Ny kgl. saml. 1557 fol.): »Thorvaldsen skal nu modellere 4 store Figurer for Christiansborg Slot, og i den Anledning bliver der gjort

- ryddeligt i hans Atelier.« — Suzette Schouw, f. Dalgas til Chr. Dalgas, Livorno 1843 24/5. Dalgas' privatarkiv, RA. Thorvaldsen har udf. skitserne foruden flere andre ting paa mindre end en maaned. — N. Dalhoff, J. B. Dalhoff (Kbh. 1915–16), p. 230: »Herkules havde Thorvaldsen modelleret, og den var støbt i Gibs, da han døde; de øvrige 3 modellerede Bissen efter T's smaa Modeller, og jeg støbte dem.« Herkules var iøvrigt færdigstøbt, men ikke samlet i maj 1845. Sml. ibidem p. 273. Typen synes at gaa tilbage paa Herakles Lansdowne. Brunn-Bruckmann no. 691. M. h. t. Asklepiostypen sml. K. A. Neugebauer i 78. Berl. Winkelmanns Programm (Berl. 1921).
157. Sml. udat. koncept til skrivelse til en »Conferensraad« (muligvis Jonas Collin). KB Ny kgl. saml. 2047 fol. II. — Ang. opstillingen af de fire bronzestatuer paa siderne af slotsporten: »De ere modellerede til de Nischer, som ere paa Bygningen, og hele deres Form i Anlægget, saavel som Udførelsen af Detaillerne ere rettet derefter. De kunne kun gjøre den tilsigtede Virkning i Nischerne, og de maa nødvendigvis tabe og forfeile denne tilsigtede Virkning, saasomt de opstilles frit foran Bygningen. Jeg kan ikke andet, end efter min fulde Overbevisning fraraade endog ethvert Forsøg paa at opstille dem anderledes end de ere tænkte under Udførelsen«. Christian VIII ønskede, at de 4 statuer skulde være færdige i sept. 1848 til det oldenborgske kongehus' 400 aars regeringsjubilæum. Kongens død og oprøret i Slesvig forhindrede dette. Sml. »Copie-Bog for Breve etc.« 1847 16/11 og 1848 13/12. (Hos slotsforvalteren, Christiansborg).
158. J. Bravo til B. 1844 10/9. — Peter Schöpf (1804–75). Tysk billedhugger.
159. J. Th. Lundbye til L. Frølich 1847 9/10. Cit. Frølich-bogen p. 190.
160. C. G. W. Bissen til B. 1845 25/1 og 16/8.
161. Berl. Tidende 1844 2/4, no. 90. — J. M. Thiele, Thorvaldsens Biographi IV (Kbh. 1856), p. 249. — AD Litra O, p. 75 samt p. 89–90, 111, 206–07, 213. — Skrivelse fra akad. til B. (udat.). KB Ny kgl. saml. 2047 fol. II. — Sammesteds en opgørelse over udgifterne, der beløb sig til 32.521 rdl. + 2.500 rdl. for fodstykket, altsaa en overskridelse af det budgetterede beløb paa over 5000 rdl.
162. N. Dalhoff, J. B. Dalhoff, p. 283, 286 og 288. Breve af 1/7, 6–7/7 og 19/7 1845. C. Bruun og L. P. Fenger, Thorvaldsens Museums Historie (Kbh. 1892), p. 108. — Det angives her, at selve Victoria-figuren skal være modelleret i Rom 1846. — Den tanke at støbe hestene i ét stykke har det aabenbart ikke været muligt at realisere; en undersøgelse har vist, at benene er støbt for sig.
163. German Hafner, Viergespanne in Vorderansicht. Die repräsentative Darstellung der Quadriga in der griechischen und der späteren Kunst. »Neue deutsche Forschungen« Bd. 166 (Berl. 1938), p. 127–129. — Karl Anton Neugebauer, Pytheos oder Bryaxis? Arch. Jahrb. Bd. 58, 1943, p. 69–70.
164. Vatican. kat. II, Taf. 53. — Sml. K. P. Moritz, ANΘΟΥΣΑ oder Roms Alterthümer. Berl. 1791. Tavle overfor p. 341.
165. Se herimod Th. Oppermann, Thorvaldsen III, p. 111–112.
166. J. Th. Lundbye til L. Frølich 1847 9/10. Frølich-bogen p. 190.
167. KB Add. 297 fol.
168. Skrivelse fra A. W. Moltke 1844 7/6 ang. opstilling af Dagmar, Amygone og Antiope. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. II.
169. Naar Edmund Hildebrandt i indledningen til sin Tieck-monografi (Lpz. 1906), p. VII–VIII, siger følgende: »Es ist eines der grössten Verdienste der Kunstbewegung der letzten Jahrzehnte, uns gelehrt zu haben, dass wir die wahren Geistesverwandten der Antike nicht in dem Alexanderzug oder dem Merkur Thorwaldsens, sondern in dem Gattamelata Donatellos, dem heiligen Bruno Houdons oder dem Débardeur Meuniers zu erkennen haben« — saa viser jo rigtignok det sidste navn, at han i nogen grad skyder over maalet. Til gengæld har han

næppe uret, naar han fortsætter: »Aber wir haben andererseits gelernt, dass nie eine grosse Kunststepoche, um sich den Weg zu verkürzen, an die Werke der Vergangenheit angeknüpft hat, sondern aus eigenem elementaren Studium der Natur sich mühsam von Jahrzehnt zu Jahrzehnt zu einer neuen Höhe emporgearbeitet hat.«

170. Brev fra B. Beech til kammerjunker Rothe, dat. »St. Croix 11th January 1845«. (KB Ny kgl. saml. 3341 4°): »You are aware that the Monument or Tablet, is intended to be placed in S. Paul's church at Frederickstadt, in the South East corner and to be fixed against the Wall, and over the end of the Pew, which has been recently erected for the Governor General; it will face to the westward; the space allotted for its reception, is an oblong, of 8 feet 2½ inches high, measuring from the upper part of the Pew, to the cornice under the plate of the roof of the church, and 4 feet 10 inches wide from the Southern wall to a window opening to the Eastward . . . As regards symbolical decorations we shall say nothing, we leave them entirely to the judgment of the sculptor and yourself. — I gave you a lithograph likeness of the Doctor, which some of the subscribers have thought might serve the sculptor to copy from, if in his judgment it seemed advisable to put a profile half bust on the upper part of the monument, and if he could preserve the likeness in increasing the size . . .«.
171. Om Rauchs besøg i Kbh. aug. 1845, se F. & K. Eggers, Chr. D. Rauch, III, p. 305 f. Sml. Kunstmus. Aarskrift II, 1915, p. 13.
172. Bravo til B. 1845 21/8. Ronci afrejst fra Rom d. 17. samme maaned.
173. AD Litra O, p. 299 og 325. 1845 3/11 og 1846 12/1. — B. til N. L. Høyen 1845 14/12. Glyptotekets arkiv. — Sml. C. C. A. Böhdnel til J. L. Lund, Slesvig 1845 22/12. B. har uventet besøgt forældrene paa gennemrejse til Italien 8/11. KB Nyere brevsaml. D III. P. Petersen til B. 1845 6/9 og 1846 26/5.
174. 1845 28/3. B. deltager atter i akademiets møder, hjemvendt fra Rom. AD Litra O, p. 375.
175. Ang. antikke Hylasfremstillinger, se Roschers Lexicon I¹, 2795–96. Pauly-Wissowa, Real-Encyclopädie IX, 113. G. Türk, De Hyla. Breslauer phil. Abh. VII, 4, 74 ff.
176. Sml. ogsaa for benstillingens vedkommende med den saak. Diomedesstatue i Neapel og med Augustus fra Prima Porta. Endvidere Odescalchi-efeben i Ny Carlsberg Glyptotek, kat. no. 271; afb. From the Coll. of the N. C. G. III, p. 91, fig. 54.
177. P. Petersen til B. 1846 26/5. (»Sauli har begyndt paa Hylas for 8 dage siden, og Marmoret synes at være godt«). Samme til samme 1846 12/6 (Marmoret til Hylas er blødt). Sml. breve fra Th. Thielemann til B. 1846 31/8 (om det bløde og plettede marmor til Hylas. Vil kunne begynde den midt i september). 1846 26/10 (vanskeligheder m. marmoret til Hylas. Der vil mindst hengaa 3 maaneder, før han kan begynde). 1846 11/11 (»Den første Hylas har [Zauli] ladet gjøre heelt færdig; da han formoder De dog tager den, naar De selv kommer hertil.« Nye marmorblokke ankommer). 1847 25/1 (»Zauli er nu endelig begyndt at punctere en nye Hylas . . .« Marmorblok hertil købt af den tyske billedhugger Wolff). 1847 7/6 (»Hylas har jeg taget fat paa og har arbeidet paa den i 8 Dage.« Ogsaa dette expl. er plettet). 1847 29/8 (Hylas avancerer stadig. Glasvand fra München anvendt m. held for at styrke marmoret. B. ventes til Rom i oktober). Ligeledes J. Bravo til B. 1846 25/5 (Zauli har i de sidste 8 dage punkteret paa Hylas). 1846 7/9 (Zauli vil efter B.'s ønske holde inde med arbeidet paa Hylas og beg. paany, naar et nyt og pletfrit stykke marmor er kommet. Thielemann skal hugge den, naar den er færdig punkteret). 1848 1/2 (»Dein Hylas steht jetzt fertig . . .«). — Breve fra P. O. Winquist til B. 1859 15/5; 1860 10/1, 12/4, 24/5, 13/7, 29/8; 1861 18/1. Vilh. Bissen til B. 1859 28/3. (P. O. Winquist har samme dag henvendt sig til ham for at spørge, om han kunde købe Hylas i den hensigt at skænke den til museet i Stockholm). Samme til samme 1859 28/7. (Hylas parat til at indpakkes og afgaa ved første skibslejlighed). Brev fra P. O. Winquist til Kgl. Öfver Intendent Embetet 1860 14/4 (tilbyder sta-

- tuen til museet). Nationalmuseum, Stockholm. Meddelt af museumsdirektør Axel Gauffin, Stockholm.
178. B. til J. M. Thiele 1846 5/1. KB Ny kgl. saml. 1540 fol.
179. Talen er om Jerichaus frise »Alexanders og Roxanes bryllup«, som var bestilt i 1842 til dronningens kabinet paa Christiansborg.
180. J. A. Jerichau til dr. Abendroth 1846 31/3 (poststemplets dato; J. har ved en fejltagelse skrevet 1845). Glyp. arkiv.
181. Sml. forøvrigt C. Blümel, Griechische Bildhauerarbeit. Jahrb. d. Dtsch. Arch. Inst. Ergänzungsheft XI (Berlin 1927). Samme: Griechische Bildhauer an der Arbeit (Berlin 1940). — Sml. nogle karakteristiske bemærkninger om Thorvaldsens teknik og materialebehandling af billedhuggeren Jørgen Gudmundsen-Holmgreen i Hist. Medd. om Kbh. III, 3. p. 5–9.
182. Georg Brandes, Julius Lange (Kbh. 1898), p. 57/58. Ogsaa i Saml. Skr. XIV (1904), p. 433. — Monumentet bærer forøvrigt følgende indskrift: »Hvor Herrens Aand er, der er Frihed.«
183. Kammerjunker W. v. Lindholm til B. 1846 30/8. (Takker for den buste af storfyrstinde Alexandra, som Hs. Durchlaughtighed har erholdt. Prinsen vil selv takke for »dette vellykkede Arbeide«). Storfyrstinde Alexandra af Rusland (1825–44) var kort før sin død blevet formælet m. landgreve Frederik af Hessen-Kassel (1820–84).
184. Carl Theodor Melchior (1826–98). Maler og billedhugger. Fra 1843 i B.'s atelier.
185. »Münchener König« afb. Fürtwängler, Meisterwerke Taf. 23. Brunn-Bruckmann, Taf. 122.
186. Regning til prins Frederik af Hessen. 1848 22/2. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. II.
187. Anton Rosing, John Fr. Damme, J. O. Middelthun og Chr. Eckhardt til Joh. Peter Molin. Dat. Kbh. 1847 16/1. Tilh. bureauchef A. Molin, Stocksund, Sverige. Meddelt af kunsthistorikeren Henning Gran, Oslo, der forbereder en Middelthun-monografi. J. P. Molin (1814–73) var elev hos B. 1843–45; Jul. Middelthun (1820–86) i henved ti aar indtil 1850.
188. »En Vandbærerske« o: B.'s Amynone. — J. L. Lunds billede »Christi Himmelfart«: Skitse udst. 1844, billedet 1849. — Niels Simonsen »Beduinerfamilie«: Formentl. identisk m. det 1847 udst. maleri »En arabisk Familie i Ørkenen«, der tilh. Christian VIII. — »Christian IV paa Trefoldigheden«: om dette billede har intet kunnet oplyses. — C. F. Sørensen (1818–79). Marinemaler. Vandt 1847 den Neuhausenske præmie. — O. D. Ottesen (1816–92). Blomstermaler. Vandt Neuhausen 1845, 1847 og 1849. — J. B. Dalhoff havde i 1846 ved transporten af en af bronzehestene til quadrigaen fra B.'s atelier i materialgaarden til Thorvaldsens museum det uheld at faa sit ene ben haardt kvæstet. Se herom N. Dalhoff, J. B. Dalhoff, p. 292. — N. L. Hoyens forelæsninger over den klassiske oldtids kunst i vinteren 1846–47, se J. L. Ussing, Hoyens Levned, p. 317–18. — Nicolaj François Habbe (1827–89) vandt i dec. 1846 den mindre sølvmedaille for tegning efter den levende model. Han har for B. udført en hel del tegninger efter hans figurer; flere af dem i kobberstiksamlingen. — I en anbefaling, som B. har skrevet for Habbe 1847 12/11 (KB Nyere brevsaml. D II) taler han om dennes svage helbred og fremsætter følgende karakteristiske udtalelse, der i nogen grad har karakteren af en selvbekendelse: »Da jeg tidligere har havd Leilighed til at erfare, hvor smukt et Talent, selv i den kummerligste Sundhedstilstand kan udvikle sig, naar der blot nogenlunde skænkes det saa taalelige Forhold, at det i stil Ro kan benytte ethvert heldigt Oieblik, saa . . .«. Sml. B.'s regnskaber december 1847. — M. G. Bindsbøll havde fra 1844 bygget koncertsalen ved Klampenborg, der dog ikke blev udf. ganske efter hans plan. — Med Vilh. Gertner (1818–71) havde B. og Høyen i 1845 haft en polemik. Se bl. a. Dansk Album for Litteratur og Kunst 1845 1/6 (n° 22).
189. Skrivelse fra konsistorium (F. C. Sibbern) til B. 1846 21/2 (forts. af skr. 1845 19/11). KB Ny kgl. saml. 2047 fol. II. — Sml. Suzette Schouw, f. Dalgas til C. A. Dalgas i Livorno, 1843 24/5. RA Chr. Dalgas' privatarkiv.
190. C. H. Donner til B. 1846 10/4, 4/5. Sml. Chr. Magnussen (Bredstedt) til samme 1845 16/8.

— Bronzemonument for grev Konrad Daniel von Blücher-Altona (1764–1845) rejst paa Palmaille i Altona 1852 af Franz Bernhard Schiller (1815–57). Rump, Lex. d. bild. Kstler Hamburgs u. s. w. 1912.

191. Kunstforeningen i Kjøbenhavn. Dens Historie og Virksomhed fra dens Stiftelse til 1863. Udg. af Bestyrelsen. Kbh. 1864, p. 69. — Fædrelandet 1846 6/5 og 9/5.
192. J. L. Heiberg til B. 1846 12/5. »Conferensraad Treschow har sagt mig, at Hr. Professoren ønskede at kjende Conferensraad Schumachers Bemærkninger angaaende de forskjellige Fremstillinger af Tycho Brahe. De vil finde det Attraaede i vedlagte to Breve, som jeg herved har den Ære at sende Dem til Gjennemsyn.

Ogsaa Hr. Stud. theol. Petersen har jeg bedt om at meddele Dem hans Brev til mig, da jeg selv ikke har det, thi Confer. Treschow har faaet det idag for at tage det med til Fyen.

Med Hoiagtelse

Deres ærbødigste

Søquæsthuis, 12 Mai 1846.

J. L. Heiberg.«

H. Chr. Schumacher (1780–1850). Astronom. Sml. W. F. Treschow til Orla Lehmann 1847 4/1 (RA Orla Lehmanns arkiv. A 3. Tillæg). Takker for den interesse for Tycho Brahes mon. som O. L. »fra første Begyndelse« har lagt for dagen. Beder ham tage sig af sagen i »det skandinaviske selskab«. Sender 10 expl. af den indbydelse, som er udstedt om bidrag til billedstøtten, tilligemed et lign. antal expl. af »stud. theol. Petersens lille Skrift«. — Samme til samme 1847 11/1 (ibidem). Nærer nogen frygt for, »at Tingen i denne vel materielle og upoetiske Tid vil komme i Stand«. Har ikke meddelt Bissen Lehmanns svar. Denne finder dog store betænkeligheder ved at begynde paa modellen, førend han ved, om midler haves til at udføre den i bronze. I hvert fald vil det først kunne ske i begyndelsen af maj, idet B. mener, at det vil blive nødvendigt at oprejse et skur, hvori han kan udføre arbejdet i den gunstige aarstid. Indbydelsen, af hvilken et exemplar tilhører Tycho Brahe-forskeren, kustode ved det kgl. bibl. Harald Mortensen, der venligst har stillet det til min raadighed, er dateret den 24. december 1846 — 300 aarsdagen for T. B.'s fødsel — og medunderskrevet af Treschow, Hetsch, F. M. Knuth, Schumacher og J. Th. Suhr. — Stud. theol. Petersen er identisk med Lauritz Wilhelm Petersen (5/11 1817–4/11 1879), assistent ved det kgl. bibl. (professor 1860). Cfr. Chr. Bruun, Erindringer fra det gamle kongelige Bibliothek (Kbh. 1906), p. 9 og 18. Hans i 1846 udsendte skrift bærer titlen: »I Anledning af den Billedstøtte, som agtes reist for Tycho Brahe i Kjøbenhavn«. For disse meddelelser takker jeg ligeledes kustode Mortensen. — Schumacher til J. L. Heiberg, 1846 21/4 og 5/5. KB Ny kgl. saml. 2973 4°.

193. BZ XXIX, 122 og 132–34.

194. Fædrelandet 1847 1/1, 6/4; 1848 17/11. — Kunstforeningen i Kjøbenhavn etc. p. 72 og p. 80 ff.

195. Bissen sen. til B. 1846 22/4 og 1847 21/4. Sml. B.'s regnskaber 1847 marts. — J. M. Thiele til J. Bravo 1847 22/4. KB Ny kgl. saml. 1857 fol. II. — J. Bravo til B. [m. familie i Gräfenberg] 1847 9/7. — AD Litra P, p. 127: 1847 31/5. »Bissen anmeldte, at han førstkommande Mandag d. 7. juni tiltræder en Reise paa nogle Uger for at afbenytte Vandcuren i Greffenberg.«

196. J. M. Thiele, Thorvaldsens Biographi III², p. 238 ff. — Havnebygmester M. B. Kolbye til B. 1847 17/2: »Undskyld, at jeg formedelst Upasselighed ikke før nu har kunnet meddele Hr. Professoren den omtalte Skizze af Toldbodtrappen. Jeg vil haabe, at De vil finde uovervindelig Vanskelighed ved Løvens Anbringelse paa den store Midter-Pille, og at dette væsentligst vil bevirke, at vi blive frie for disse Løver, som med deres høie Piedestaler ville meget skade Udsigten fra Toldbodpladsen og i flere Henseender være til stor Gene.« — Samme til samme 1847 14/3: »... Vilde De tillige med et Par Ord have den Godhed at underrette mig om, hvorledes Sagen angaaende Løverne staaer, og hvormeget De nu troer, at de 3 Løver med Pjdestaler og Fundamenter etc. ville koste, da vilde det meget interessere mig ...«. —

- Sml. Bissens regnskaber 1847 maj-juni. — Sml. B. til overhofmarskal J. G. von Levetzau 1847 7/10 (koncept i KB Ny kgl. saml. 2047 fol. III). Anmoder om at maatte laane »en af de paa Christiansborg i Hovedvestibulen fremstillede Modeller af Løver«. Sml. bilag E.
197. C. H. Siegel og Chr. Hansen i Athen til B., 1847 2/3 (ligger under Hansen). — Chr. Magnussen i Rom til samme, 1847 19/12.
198. B. til H. N. Clausen 1847 25/5. RA Universitetets arkiv, pakke 204 (dekorationsarbejder i forhal og festsal).
199. Glyp. I. N. 2501. Sml. Glyp. kat. 23.
200. Bissens regnskaber. Sept. 1847 (Ronci). Høyens papirer (vinteren 1847-48). Originalmodellen i Aalborg dat. »22 MAI 48«.
201. Oehlenschlägers Erindringer IV, 282 (sept. 1847). — Wilh. Stier til B. 1847 27/9. — Wilh. Stier (1799-1856) var i Rom 1822-27.
202. Jonas Collin til J. Bravo 1847 24/7. KB Ny kgl. saml. 1557 fol. (Krohn's autografsaml.): »Bissen er desuden for det meste syg.« J. og E. Roed til M. G. Bindesbøll, 1847 nov. KB. Add. 297 fol.: »Fru Bissen er faldet tilbage og har ikke mere nogen Tro til Vandcouren, desuagtet vil Bissen nok snart reise til Italien.«
203. Georg Hamrich til B. 1847 22/11; 1848 11/1, 20/2 og 9/7. Sml. BZ 126-131.
204. P. B. Scavenius til B. 1847 19/4. »S. T. Hr. Professor Bissen! Jeg har faaet Deres Tegning tilbage fra min Søster — som i det hele synes vel om den — nemlig den paa *venstre Side*, hvor den er fremstillet i Forbindelse med hele Monumentet. Forsaavidt de fremstillede Figurer skulle være Portrait, vil maaskee den quindelige blive noget for hoi, — at den bliver saa vidt mueligt beklædt, — navnlig Brystet ikke blottet, — troer jeg, at min Søster meget ønsker — Portraiter, saavel af min Søster som af den Afdøde ville blive Dem tilstillede, saa snart De maatte ønske dem, — men hun haaber, at De ikke vil begjere dem, forinden de virkelig behøves, — hun vil saa saare nødig undvære sin sal. Mands Portrait. — Om hele Monumentet skal være af eet Stykke Marmor (: dog med Undtagelse, som naturligt, af det egentlige Fodstykke, som vel i alle Tilfælde bedst bliver Sandsteen:) — eller kun det Stykke deraf, hvor Basreliefet anbringes, — det overlades til Hr. Professorens eget bedste Skjøn- nende at bestemme. Over Basrelieffet ønskes anbragt de Ord: Ikke tabt, men gaaet forud! — — Andre Bemærkninger, saasom at den hele Fronton synes noget svær i Forhold til det øvrige, — vil jeg ikke videre berøre, — da jo den hele Tegning maa betragtes som et løst Ud- kast, — og Hr. Professoren bedre end nogen anden vil vide at iagttage de rigtige Forhold, naar De først tager for Alvor fat derpaa. — Min Søsters indstændige Begjering er nu, at De saasnart det er Dem muligt, vil lægge Haand paa Værket, for at hun saa snart det lader sig gjøre kan have den Tilfredsstillelse, at see den kjære Afdødes Grav passende ziret. — Et Besøg af Dem paa Kongsdal vilde meget glæde hende. — Ærbødigst P. B. Scavenius.« — Hector Frederik Janson Estrup (1794-1846) til Kongsdal. Gift 1822 i Holtug m. Jacobine Scavenius (1800-1829); derefter 1833 paa Kongsdal m. Anne Christine Scavenius (1798-1882), søster til hans første hustru. — I B.'s regnskaber omtales Estrups monument fra marts 1848. I oktober 1849 synes B. at være rejst til Undløse for at lede opstillingen, og samtidig modtager han et honorar paa 1000 rdl. for sit arbejde.
205. Vilh. Saxtorph, Portrætter af N. F. S. Grundtvig (Kbh. 1932), p. 27. — Edv. Lehmann, Grundtvig (Kbh. 1929), p. 13. — F. Rønning, N. F. S. Grundtvig IV², (Kbh. 1913-14), p. 78, vil vide, at busten var »bestemt for Grundtvigs højskole«, men begrundet ikke dette nærmere. Sml. skrivelse fra H. Carlsen, Gl. Kjøgegaard, til Rosenørn-Lehn, 1880 24/7. Kunst- museets brevarkiv.
206. Frølich-bogen p. 191. Heinr. Bech til Frølich 1847 26/10.
207. Fr. Hebbels Tagebücher. Sämmtl. Werke II, p. 443, no. 3257 (Rom 18.-28. okt. 1844).

ANDET AFSNIT

I

1848–1858

1. Sml. Axel Linvald, Christian VIII (Kbh. 1943), p. 141 ff.
2. Christoffer Borch 1817–96 — Peter Støhrmann Daniel 1821–1901 — Otto Fr. Theobald Evens 1826–95 — Georg Chr. Freund 1821–1900 — Niels Valdemar Fjeldskov 1826–1903 — Frederik Gottlieb Hertzog 1821–92 — Johan Heinrich Krollpfeifer 1819–69 — Rasmus Secher Malthé 1829–93 — Carl Theodor Melchior 1826–98 — Chr. Carl Peters 1822–99 — Ferd. Edv. Ring 1829–86 — Ronci: Italiensk gipser — Carl Julius Rosenfalk 1815–78 — Aug. Vilh. Saabye 1823–1916 — Philip Jean (Johann) Josef Scholl 1805–61 — Jens Johs. Vilh. Seehusen 1826–49 — Frederik Chr. Strambøe 1833–1908 — Ove Theobald Thielemann 1819–1903 — Stefan Peter Johs. Hjort Ussing 1828–55 — Johs. Vilh. Zillen 1824–70.
3. J. Bravo til B. 1847 17/11, 23/11; 1848 1/2, 24/2; 1849 1/1, 25/3 og 4/4, 8/6, 23/11. 1848 16/5 meddeler Bravo, at skibet »Madonna di Montenero«, der sejlede fra Livorno til Rom med Friends, af Bissen udførte, bronzebuste af J. M. Wagner (samt to bogkasser til skand. bibl.) er forlist udfør Piombino den 30. marts.
4. Preben Bille-Brahe til B. 1848 29/9. Sender maal paa »den indvendige Højde af Nischen over Nedgangstrappen til Gravcapellet i Horne«. — Bissens regnskaber marts 1849.
5. Blixen-Finecke til B. 1848 5/12; 1849 14(?) / 7. (»Da jeg i April Maaned maatte gjøre en Reise til Sverrig hvorfra jeg først nylig er tilbagevendt havde jeg kort i forveien været i Deres Atelier og seet den nydelige Gruppe som De er saa god at udføre for mig, den var dengang næsten færdig modelleret og nærmer sig vel nu sin Fulendelse med stærke Skridt . . .«).
6. B. til Blixen-Finecke 1854 15/9. Koncept i KB Ny kgl. saml. 2047 fol. »Jeg har selv hele forrige Winter arbejdet paa den«. Blixen-Finecke til B. 1854 26/11. Gruppen (o: de kyssende børn) er meldt færdig, og han glæder sig til at se den, skønt marmoret altsaa ikke er »som det er bestilt«. — B.-F. havde nemlig stillet det uopfyldelige krav, at marmoret ikke maatte have en eneste plet. Et paabegyndt exemplar blev derfor stillet tilside. Sml. højesteretsadvokat G. Brock til godsforvalter Thiele (koncept i Bissens papirer. KB Ny kgl. saml. 3341 4°) 1855 20/12. Det meddeles, at gruppen mod betaling af 2500 rbd. kan afhentes tilligemed modellen og det efter samme paabeg. marmorarbejde senest 12/1 1856. I modsat fald vil den blive solgt ved auktion for B.-F.s regning. I Carl Jacobsens haandkatalog for 1888 (Glyptotekets bibl.) findes følgende notater: »Gruppen de to Børn blev udført paa Bestilling af Blixen-Finecke og skulde leveres i pletfrit Marmor. Den første Blok havde Pletter og henstod i lang Tid ufuldendt. Den anden Blok, som var pletfri, blev af B.-F. foræret til Prinsesse Alexandra ved hendes Bryllup. Den originale Model skulde slaas itu og blev ogsaa slaet itu, men Vilh. Bissen, som ikke havde givet noget Løfte, og som fandt Stumperne paa Moddingen, samlede disse sammen, og det er denne af ham samlede Model, som nu er her. Da den plettede Blok senere skulde udføres, og man ikke vidste, at den originale Model var genopstanden, blev den udført efter *Hukommelsen* af Thielemann, som havde udført det første Marmor-exemplar. Dette

Exemplar, som nok endnu er i B.-F.s Familie, skal man altsaa tage sig i Agt for!!! (1888)«.

»Exemplaret af de to Børn blev mig nu i Sommer 1905 tilbudt af Bl. Fin. Heldigt at jeg var advaret! C. J.« J. M. Thiele til B. 1856 27/6. Kvitterer paa Blixen-Fineckes vegne for modtagelsen af »en Gruppe i Marmor udført af Hrr. Professoren, samt en ditto ligeledes i Marmor men ikke fuldført, som og en Gibsmodel af samme Emne . . .«

7. Th. Oppermann i »Skønvirke« 1922, VIII 2, p. 22.
8. Vilh. Klein (1835–1913), Architektportraiter. KB Ny kgl. saml. 3055 4°. Arkitekt Knud Millech har venligst henledt min opmærksomhed paa dette sted. Sml. Vilh. Klein, De nyere Kunstretninger (Kbh. 1897). — Den i citatet omtalte Wegener er Bindeshølls søsterson Theodor Gustav W. (1817–77), der havde studeret i Berlin og München. Hans billede »Dronning Dagmars Ankomst til Danmark« udst. 1853 (og 1869).
9. Breve fra cand. theol. Henry E. Fearnley, Christiania (maleren Thomas Fearnleys broder) til Bissen 1849 18/7 (B.s svar 10/8); 1850 24/7; 1851 26/5 (monumentet skal afsløres paa Withs fødselsdag 25/6).
10. Frederik Ditlev Reventlow (1791–1851). Buste i marmor paa Frederiksborg-museet. — Sml. brev fra samme til B., dat. London 11/4 1850: »Kiære Herr Professor, Da De under Udførelsen af min Büste flere Gange yttrede det Ønske, at den ogsaa maatte svare til sin Bestemmelse, at gjøre min Kone og mine Børn ret megen Glæde, saa kunne mine mangfoldige Forretninger ogsaa allene tjene til min Undskyldning for, at jeg først i Dag siger Dem min Families varmeste Tak for Deres i Sandhed mesterlige Arbeide, og for, hvad Kone og Børn visseligen ere de kompetenste Dommere af, den ligesaa mesterlige Opfatning og Liighed af mine Lineamenter.

Büsten staaer nu ligeover for Thorvaldsens, af min uforglemmelige Konge, Velgiorer og Ven Christian d. 8de, og vil, saa haaber jeg, af mine Efterlevende blive seet paa med samme velvillige og veemodige Følelser, som jeg ofte betragter denne sidste med.

Deres Amor vinder alles Hjerter; og hvilket Nederlag vilde han først anrette, hvis han istedenfor at slibe sine Pile, faldt paa, at afskyde dem; min yngste Datter paa 3 Aar, der tidt forlanger af sin Nurse, at hun skal løfte hende op for at kysse Englen, som hun kalder Deres Amor, spurgte den forleden, om den ei, naar Sommeren kom, vilde blive varm og bruge sine Vinger, hvilket jeg tænker, er den største Compliment, der kan gøres Kunstneren.

Da vores rigt-velsignede Lands Productioner, jeg mener Korn og Fedevare, just ei synderligt passe sig til den store Udstilling for alle Nationer, som er berammet til at finde Sted her næste Aar, saa beder jeg Dem om Tilladelsen til at lade Deres Amor vise England et Kunstværk af Dansk Herkomst, som jeg er vis paa i sit Slags vil vinde Prisen over samtlige andre Nations Frembringelser.

I Øvrigt gives her mange, som meget tvivle om, at denne ligesaa nye som store Entreprise vil svare til Ophavsmændenes Forventning.

I det Haab at disse Linier maa træffe Dem ved god Helbred, henlever jeg, kiære Herr Professor / med sand Hoiagtelse / Deres hengivne / F. Reventlow.« Sml. Smidt [o: af bankierfirmaet Smidt & Le Maire] til B. 1849 5/6 (sender betaling for busten).

Andreas Christian Kierulff (1782–1846). Buste i marmor paa Frederiksborg-museet, hidtil betegnet som »ubekendt«. Sml. koncept i B.s papirer: »At jeg, for at have, efter Fru Fogts Model udført i Marmor en Buste af salig Overpresident Kjørulff har modtaget den Sum af 450 rbd. som jeg ved Aftale med afdøde Professor Ursin er blevet enig om at erholde for dette Arbeide, bevidnes herved. Ærbødigst Bissen«. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. — G. F. Ursin døde 4/12 1849. Emilie Adelgunde Vogt (1811–92) f. Herbst, gift 1844 i Neapel m. etatsraad Frederik Sigfred Vogt.

11. Notat blandt B.s papirer. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. 11. — Sml. B. til Bravo 1850 17/11. KB Ny kgl. saml. 1857 fol. I: »Ich bin eben heute mit dem Orestes fertig geworden und er-

- warte Morgen den Former. Nach dem Ausspruche aller Freunde, ist er meine beste Arbeit. Auf jeden Fall geht er von London [o: fra udstillingen] nach Carrara.«
12. N. L. Høyens Skrifter III (Kbh. 1876), p. 353. — Sml. Høyens papirer. KB Ny kgl. saml. 1553, kapsel 13.
 13. *Pentheus*. Relief. Fouilles de Sir Savile Lumley. Reinach, Rép. Rel. III, 330, 1 (Italie. Rome. Musée des Thermes et Dépôts). Bull. com. XV, 1887, pl. 13; omt. p. 215–19 (Luigi Borsari). Not. degli Scavi 1887, p. 186. Raoul-Rochette, Mon. inéd. 36. Roscher I 1331 (afb.). Sml. O. Jahn, Pentheus und die Mainaden. Kiel 1841 (vasemaleri fra en vase fundet i Basilicata, repr. tav. I a). L. Curtius, Pentheus. 88. Winckelmannsprogramm. Berl. 1929. — *Orestes*. Maleri af Theon fra Samos (Benndorf). Roscher I 1334 (O. i jægerdragt, holder sværdet opad, skede i v. haand, flagrende kappe, hovedet drejet tilbage. Efter Millingen, Vas. Cogh. 29, 1). — Robert, Die ant. Sarkophag-Rel. II, pl. LVII 170 (rel. fra Villa Albani, Leningrad. Sml. replik i München, repr. ibid. no. 167. Winckelmann, Mon. ant. ined. II 1767 no. 149. Gennem Wagner solgt til München 1817). Andre fremst. Robert II, pl. LIV–LVII no. 155 (Lateranet), 156 (Pal. Giustiniani), 158 (Vaticanet), 160 (ibid.). — Sml. Julie Winther til G. Chr. Freund, Kbh. [1856] 24/9. KB G. Chr. Friends privatarkiv. Utilg. 242: »Jeg kan ikke sige Dem, hvor Bissens Orest gjorde en stor Virkning herovre paa Udstillingen, den var deilig og slog ganske Borcks Jæger ihjel, som dog var et smukt Arbeide, men man havde begaaet den Feil at stille disse To ved Siden af hinanden.« C. Borchs marmorstatue »Jægeren« findes nu paa Knuthenborg tilligemed en kvindelig pendantfigur (udst. 1856). Om Orest se endvidere Fædrelandet 1856 9/5, p. 441. Anmeldelse af Konstudstillingen paa Charlottenborg, sign. A. A. (o: Ph. Weilbach). Ligeledes Fædrelandet 1859 24/5, p. 489. — Den franske billedhugger Pierre-Charles Simart (1806–57) havde paa salonen i 1840 udstillet en i Rom modeleret statue forestillende »Oreste réfugié à l'autel de Pallas« (Musée de Rouen). Se S. Lami, Dict. des Sculpteurs (1921) IV, p. 258–59.
 14. Thiele III 1854 p. 548 f. — Glyp. kat. no. 474. Thorvaldsens museum, Müllers kat. I no. 554. Francis Beckett, Københavns Raadhus (Kbh. 1908), p. 2 og 5–7.
 15. Dokumenterne denne sag vedr. findes samlet i RA Dir. f. offentlige Bygninger. 3 B. (1849/51). Magistraten til J. H. Koch 1849 19/11. — Koch til kunstakad. (koncept) 1850 14/2 (sml. Kunstakad. journ. 1850, No. IV, 6). — Akad. til Koch 1850 20/2. — Koch til magistraten (koncept) 1850 28/2. — Overslag fra J. Dalhoff 1850 22/3. — Koch til magistraten (koncept) 1850 26/3. Magistraten til Koch 1850 18/3 og 13/4. — Akad. til Koch (genpart) 1850 14/5. — C. F. Christensen til Koch 1850 20/6. — N. S. Nebelong til Koch 1850 27/7. — Magistraten til Koch 1850 13/12. — N. S. Nebelong til Koch 1851 14/1.
 16. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. II.
 17. B. til Orla Lehmann 1850 7/2. RA Orla Lehmanns privatarkiv.
 18. RA AD Litra Q p. 25 (1850 25/2); ibidem p. 31–33 (1850 11/3); Kunstakad. journ. 1850 no. IV p. 18 (1850 24/3); AD Litra Q p. 51 (1850 24/3); ibidem p. 61 (1850 15/4). Sml. Fædrelandet 1850 1/3 p. 202. Valget af Koch ulovligt efter de gældende love.
 19. Flyveposten 1850 30/3, 6/4, 9/4, 19/4. Fædrelandet 1850 13/2–14/2, 4/4 og 10/4. Sml. B. til Bravo 1850 18/6: »Du weisst dass hier Spaltungen sind, in der Kunst wie im Leben, überall, die verschiedenen Ansichten sprechen sich scharf und bestimmt aus, und von der Partei die mir (ich gehöre mit allen älteren Freunden zur sogenannten Høyenschen Partei) gegenübersteht, sogar pöbelhaft. Dieses verursacht, dass ich Lessøe u. s. w. selten sehe; denn er und Jerichau haben sich mir gegenübergestellt Ich bin nun Director der Akademie und hoffe als solcher für eine lange gewünschte vernünftige Reform thätig seyn zu können. Übrigens haben wir in den alten Parüken eine grosse Oposition, zu denen sich als Wortführer Jerichau gesellt hat; er glaubt dass die alten Herren mit ihrer Pedantri[?] noch regieren, er irt sich aber, wir haben jetzt einen förnünftigen Minister stadt eines Königs zum

- Hau[p]t. — Doch still! schweigen schadet nie, wohl aber plaudern. —« KB Ny kgl. saml. 1857 fol. I.
20. Om komitebetænkningerne af 1849 og 1853 samt reformforslagets gennemførelse af 1857 se F. Meldahl og P. Johansen, Det kgl. Akad. for de skønne Kunster 1700–1904 (Kbh. 1904), kap. XVIII og XXIV. Sml. Fædrelandet 1861 30/12 p. 1236.
 21. Jonas Collin til J. Bravo 1850 11/4 og 6/11. KB Ny kgl. saml. 1557 fol. (Krohn's autografsaml.).
 22. J. M. Thiele til J. Bravo 1850 20/11. KB Ny kgl. saml. 1857 fol. II.
 23. Udateret koncept fra B. til Bernus. Han ønsker at benytte statuetten »als Leitfaden«. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. V. Bernus til B. 1851 25/3 (poststemplets dato 24/3). — Flere udtalelser i breve fra og til Bravo viser, at det var Bissens hensigt at lade saavel Orestes som statuen af Emilie Bissen udføre i marmor. Det lykkedes ogsaa Bravo, efter mange besværligheder, at fremskaffe egnede blokke, men projektet blev alligevel aldrig realiseret. Dette er saa meget mere beklageligt som de under Vilh. Bissens ledelse udførte marmorrepliker (i Glyp. og Kunstmus.) er alt andet end heldige og forraader værkerne ved at give dem netop det tilskud af naturalisme, som de ikke kan taale. Navnlig ved staten af fru Bissen er virkningen pinlig. — Se B. til Bravo, Skovgaard 1853 24/7: »Wie mag es mit Orestes stehen? hat er [o: Lazzerrini] noch immer keinen Blok dazu gefunden, auch nach dem Blok zur sitzenden Figur sehne ich mich, es hilft aber wohl nicht, dass man ihn treibt . . .«. Samme til samme 1853 24/8: »Dass der Blok zur Statue meiner verstorbenen Frau endlich gefunden ist, freut mich.« KB Ny kgl. saml. 1857 fol. I. Da Bissen i 1862 fik overdraget at udføre en kopi i marmor af Thorvaldsens Hebe, som skulde anvendes til bryllupsgave i anledning af prinsesse Alexandras formæling med Albert Edward, prins af Wales (1863 10/3), nodtes han til at anvende den marmorblok, som var bestemt til statuen af Emilie Bissen. Oscar Bloch, H. V. Bissen (Kbh. 1927), p. 142.
 24. Aug. Baggesen til B. 1849 28/8. Se endvidere: Lieutenant Fr. Juell, Chria. (»Agershus' Fæstnings Arbeidsanstalt«) til samme 1850 10/3, 8/8 og 6/9. (Ligeledes Ny kgl. saml. 2047 fol. II). Arkitekt N. S. Nebelong til samme 1850 8/5; 1851 1/3, 31/3, 14/4 og 29/5. P. F. Steinmann til samme 1850 13/4–15/6 (inscriptionen forfattet af etatsraad Ingemann). C. F. Holm, regning dat. 1850 15/12 (Buste af general Rye støbt i bronze 250 Rbd.) KB Ny kgl. saml. 2047 fol. III. Fædrelandet 1852 5/5. Da Ryes buste stod færdig i gips, blev den taget i øjesyn af generalinden, der fandt den lignende, især forfra, set i profil noget fremmed. Udateret koncept fra Bissen. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. V.
 25. B. til J. Bravo 1850 18/6 og 19/6. KB Ny kgl. saml. 1857 fol. I. — Den notits i »Flyveposten« for 19/6 1850, hvortil Bissen hentyder, er saaledes affattet: »*Mindesmærket for Slaget ved Fredericia*. Den til Oprettelsen af det nævnte Mindesmærke nedsatte Comitee havde i Mandags Aftes sammenkaldt en Forsamling af Kunstkjendere og for Sagen Interesserede i Hoftheatrets Forsal for at tage en Bestemmelse over, hvilken af de tvende til Monumentet udarbejdede Skizzer af Bissen og Jerichau der skulde vælges. Efter en kort Discussion, i hvilken Minister Clausen, Prof. Holst, Skuespiller Holst, Sectr. Muhle o. Fl. deeltog, gik man over til Afstemning, hvorved det med 73 St. mod 19 vedtoges, at Bissens »Landsoldat« skal gives Fortrinnet for Jerichaus »Thor«. Det er imidlertid at vente, at Bissens Skizze, der unegtelig med Hensyn til Udførelsen staaer tilbage for Jerichaus, vil blive underkastet forskellige Modificationer.«
 26. Francis Beckett, Den danske Landsoldat. Kunstmuseets Aarsskrift II, 1915, p. 3 ff.
 27. Kunstmuseets Aarsskrift V, 1918, p. 170.
 28. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. II.
 29. Sml. B. til J. Bravo 1850 27/10: »Ich selbst werde diesen Winter eine Vorarbeit zum Landsoldaten machen und ihn künftigen Sommer im grossen vollenden, und dann nach Italien eilen um nächsten Winther dort zuzubringen.« KB Ny kgl. saml. 1857 fol. I. — Samme til samme

- 1850 17/11: »In der nächsten Woche fange ich meine Vorarbeit zum Landsoldaten an ...« Ibidem. — Samme til samme 1851 2/2: »Ich mache jetzt eine Vorarbeit zum Landsoldaten, die mir zu kämpfen giebt ...« Ibidem. — Samme til samme 1852 26/8: »Der Landsoldat wurde gleich nach meiner Ankunft angefangen ... Er wird bald fertig seyn ...« Ibidem.
30. Fædrelandet 1851 9/5 p. 426 ff. Sml. ibid. 1851 3/6 p. 505. Naar Francis Beckett i sin ovenfor cit. afhandling har hævdet, at man ikke har andre midler til at konstatere, om folkets store helhed fulgte opfordringen til at subscribere, end en verslinie af Carl Ploug, saa kan det kun skyldes ukendskab til de af monumentkomiteen offentliggjorte beretninger og detailerede regnskaber. Den første udsendtes i jan. 1850, den anden 15/7 1850 og den tredje 1858 (Seiersmindet i Fredericia. Udg. af Monument-Comiteen. Indtægten er bestemt til Bidrag til Mindet om General Bülow. Kbh. 1858). Det hedder heri (p. 5): »Den folkelige Betydning af dette Mindesmærke er ikke mindst betegnet ved den Udstrækning, hvori Bidrag ere blevne ydede fra den hele Befolkning i Kjøbstæder og Landsogne, og endogsaa fra Danske udenfor Riget«. Der var ialt indkommet 12.054 rdl. 68 sk. Den samlede udgift beløb sig til 11.907 rdl. 88 sk. i stedet for de budgetterede ca. 16.000 rdl. Der var altsaa et overskud paa 146 rdl. 76 sk. »Overskuddet anvendes til Udgivelse af nærværende Regnskab og Beretning, og vil derefter, i Forbindelse med den mulige Indtægt af Skriftet, blive ydet som Bidrag til Mindet over Seierherren ved Fredericia.«
31. B. til J. Bravo 1852 26/12: »Der Landsoldat ist, wie gesagt, jetzt fertig und wird in diesen Tagen gegossen ...« KB Ny kgl. saml. 1857 fol. I.
32. C. Peters til B. (i Rom) 1853 8/12. R. Secher Malthé til B. 1854 17/2: »... Jeg har igaar været hos Holm for at see, hvorledes det gaar med Støbningen. Han har nu støbt det venstre Been, to Arme og Hovedet til Landsoldaten, og han er færdig med at gjøre Formen til de mindre Ting, saasom Patrontasken. Holm er meget tilfreds med Støbningen og jeg synes ogsaa han har Grund dertil ...« — C. F. Holm kvitterer for forskud paa støbningen af Landsoldaten jan. 1855. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. III. B. til Bravo 1855 15/8: »Der Landsoldat ist jetzt fertig in Bronze; er wird cicilirt und ohne Zweifel zu nächstem Frühling fertig. —« KB Ny kgl. saml. 1857 fol. I. Samme til samme 1858 3/7: »Endlich sind wir denn so weit, dass wir den Landsoldaten aufstellen können. Morgenfrüh reise ich nach Fredericia um den 6ten bey der feierlichen Abdeckung zugegen zu seyn.« Ibidem.
33. Scholls dagbog. 1856 8/10–1857 17/2. Thorv. mus. arkiv. — B. til J. Bravo 1857 22/5: »Dass der Landsoldat endlich fertig geworden ist, wirst Du erfahren haben ...« KB Ny kgl. saml. 1857 fol. I. Sml. Nord og Syd 1857, II, p. 3 (afb.).
34. Edmund Gosse, To Besøg i Danmark. Overs. af Valdemar Rørdam (Kbh. 1912) p. 59.
35. BZ XXIV 76–77.
36. Francis Beckett, anf. afhandl. p. 11.
37. Konrad Lange, Das Motiv des aufgestützten Fusses in der antiken Kunst und dessen statuarische Verwendung durch Lysippos. »Beiträge zur Kunstgeschichte« III. Lpz. 1879. Sml. J. Tikkanen, Den uppstödda foten och de i kors slagna benen. »Finsk tidskrift« LXXI 1911, 2, p. 244/64. (udg. R. F. v. Willebrand. Helsingfors 1911). Arch. Jahrb. L 1935, p. 330.
38. Sml. Konrad Lange anf. st. p. 22 og 27.
39. Konrad Lange anf. st. p. 22. Pausanias VI 25, 1. Sml. statue i Berlin: Carl Blümel, Kat. der gr. Skulpturen der V. u. IV. Jahr v. Chr. (Berlin 1928) Taf. 6, K 5 (Gewandstatue einer Aphrodite mit Schildkröte).
40. Konrad Lange anf. st. p. 27, 28 og 50. Tikkanen anf. st. p. 249–50. — Konrad Lange paa-viser endvidere, hvordan »dieses Setzen des Fusses auf ein besiehtes, erobertes oder bestraftes Wesen« finder en videre anvendelse i romersk kunst som symbolsk herskerpositur. Ludwig Curtius har i en aandfuld undersøgelse godtgjort, at Tizian til sin Johannes Døber (ca. 1548/49) i akademiet i Venedig har benyttet en saadan Augustusfremstilling paa et relief i Ravenna.

- Ludwig Curtius: Zum Antikenstudium Tizians, i Archiv für Kultur-Geschichte XXVIII, 2, p. 235 og afb. 2. Sml. Oskar Fischel: Tizian. Klassiker d. Kunst (1904) III p. 102.
41. Johannes Overbeck, Kunstmythologie (Lpz. 1872/87). Atlas Taf. XII no. 32. Text III p. 281 note b: »Ital. Marmor Höhe 1^m; ergänzt beide Arme, der r. mit der ganzen Schulter, der l. vom Oberarm an. Dass auch die Füße und der Plinthos modern seien, ist ein, brieflich von Hettner berichteter Irrthum; die Füße sind nur gebrochen und mit einem Stüchle des antiken Plinthos in die moderne Basis eingelassen«. Hettner, Kat. Dresden p. 107 no. 201. Paul Herrmann, Kat. Dresden (2. udg. 1925) p. 46 no. 160. Sml. bronzestatuette i Wien. Overbeck anf. st. Taf. III 1 og III p. 282. F. Eichler, Führer durch d. Antikenslg. (Wien 1926) p. 48 no. 270.
 42. F. ex. en statue som den saakaldte Alkibiades i Vatikanet. Brunn-Bruckmann tav. 129. (H. ben støttet paa en hjelm; sværd i h. haand hvilende paa laaret; v. ben sat tilbage; v. haand strakt bagud; skægget hoved drejet fremad).
 43. M. G. Bindsbøll til Sev. Bindsbøll 1834 11/8. KB Add. 297 fol.
 44. A. Heilmeyer, Die Plastik des 19. Jahrhunderts in München (1931) p. 44 (repr.).
 45. Gottfried Schadow, Aufsätze und Briefe nebst einem Verzeichnis seiner Werke. Hg. v. Julius Friedländer (2. udg. Stuttg. 1890) p. 136–37. — Georg Treu, Hellenische Stimmungen in der Bildhauerei von einst und jetzt. »Das Erbe der Alten« I (Lpz. 1910) p. 32 fig. 29.
 46. Selve statuen er udført i marmor. Afb. Pietro Toesca, Torino. Coll. di Monografie ill. 62. (Bergamo 1911) p. 144; sml. p. 59 og 83. Om Vincenzo Vela (1820–91) se Giuseppe Delogu, Ital. Bildhauerei (Zürich 1942) p. 305 (m. bibliografi).
 47. Se f. ex. Flyveposten 1850 30/3. Opraabet dateret marts 1850. Sml. M. G. Bindsbøll til B. (Aarhus) 1851 18/8. Ang. relieffet til soldatergraven i Fredericia. Bissens tilsagn om at udføre relieffet fremlagt i møde 7/8. Comiteen ønsker, at Bissen vil overtage udførelsen for den af ham selv forlangte sum (3500 rdl.) indtil 6/7 1852.
 48. Vort Forsvar 1899 9/7. V. Vaupell i Festskrift i Anledning af Fredericia-Slagets 50-Aarsdag 6. Juli 1849–99 p. 65. H. Boeck, 12. Bataillons Historie 1679–1929 p. 369. Vilh. Wanscher, M. G. Bindsbøll »Artes« I 1932 p. 130–31 (afb.) og p. 152. Ivar Bentsen, Om G. M. Bindsbøll. »Arkitekten« XLIV 1938 p. 205–7. H. Boeck, Danske Mindesmærker og Krigergrave (Kbh. 1940) p. 60 ff.
 49. Vilh. Klein, Architektportraiter. KB Ny kgl. saml. 3055 4°.
 50. BZ 138.
 51. BZ 137–38. Sml. desuden de senere fremdragne tegninger i Glyp. I. N. 2503–2505.
 52. BZ 144.
 53. Anf. st. p. 11.
 54. Tilskueren 1939 I p. 272.
 55. Ludwig Curtius, Zum Antikenstudium Tizians. Archiv für Kultur-Geschichte XXVIII, 2, (1938) p. 233 ff. Sml. H. Stuart Jones, Catal. of the Sculptures of the Museo Capitolino pl. 65, 115; Robert, Die ant. Sarkophagreliefs III 2, Taf. XCVII no. 293.
 56. Vilh. Wanscher i »Artes« I 1932 p. 130–131. Sml. L. Canina, L'antica Etruria Marittima. Roma 1846–49. George Dennis, The Cities and Cemeteries of Etruria. London 1878 p. 452 ff. Franz Messerschmidt, Nekropolen von Vulci. Arch. Jahrb. Ergänzungsheft XII 1930. Massimo Pallottino, La Necropoli di Cerveteri. Itinerari dei musei e monumenti d'Italia no. 70, Roma 1929 p. 22, 23, 24, 26, 30. Pericle Ducati, Storia dell'Arte etrusca II tav. 12 (Firenze 1927).
 57. Sml. Ducati anf. st. II pl. 207 og 238. [Ludwig Goldscheider] Etruscan Sculpture, London 1941 fig. 61 og 63.
 58. Pauly-Wissowa, Realencyclopädie V A, sp. 1245 ff. Carl Robert, Thanatos. 39. Winckelmannsprogramm. Berlin 1879. Taf. 1–2 og p. 27. Sml. Gazette des Beaux-Arts 1874 I p. 132. Chr. Blinkenberg, Søvn og Død »Kunstmus. Aarskr.« IV 1917 p. 130 ff. Sml. Arch. Jahrb. 1895

p. 86 ff Taf. 2. A. S. Murray—A. H. Smith, *White Athenian Vases in the Brit. Mus.* London 1896 pl. IX og XI. Franz Studniczka, *Die griechische Kunst an Kriegergräbern.* Berl. 1915. Sonderabdruck aus dem XXXV. Band der Neuen Jahrbücher für das Klassische Altertum, Geschichte u. deutsche Literatur p. 14 ff. Sml. Pamphaioskaalen i Brit. Mus. Ernst Pfuhl, *Mal. u. Zeichn. d. Griechen III*, p. 99, 345 (Münch. 1923). Gioia Schubring, *Schlaf u. Tod in der griechischen Vasenmalerei.* Schubring-Festschrift (Lpz. 1929) p. 115 ff.

59. Glyp. arkiv. Francis Becketts notater.

60. B. til Bravo 1851 2/2. KB Ny kgl. saml. 1857 I fol.

61. J. M. Thiele til Bravo 1851 23/7: »Bissen er kraftig og kiæk igien og vendte forfrisket tilbage fra Norge, for nu snart over England at reise til Italien«. KB Ny kgl. saml. 1857 fol. II. Rejsen varede fra 6.–15. juni. Oplysninger herom i Bissens papirer (KB Ny kgl. saml. 3341 4°. T–Z). Sml. cand. theol. Henry E. Fearnley til B. 1851 26/5.

62. B. til Bravo 1851 22/9. Sml. samme til samme 1850 18/6. Samme til samme 1850 27/10. *Mar-morexpl. af Amor var det grev Reventlow i London tilh., medens Fiskerdrengen var udf. af Thielemann 1850.* KB Ny kgl. saml. 1857 fol. I. — Skrivelse fra Comiteen til her i Landet at fremme Deeltagelse for Industriudst. i London i 1851, dat. 1850 24/9. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. I. Off. Dokumenter. Brev fra B. til Chr. Freund, fra London 1851, cit. af Th. Stein i »Nord og Syd« 1898 p. 10–11. Ogsaa Jerichau udstillede det aar paa verdensudstillingen i London, og Elisabeth Jerichau Baumann fremsætter i et brev til H. C. Andersen 1851 20/6 følgende karakteristiske udtalelser: »Min Mands Arbejder paa den store Udstilling i London skal efter Tilreisendes Beretninger være de heldigst opstillede af de Danskes Sager og gjøre megen Lykke, hvilket sidste ogsaa er bleven skreven hertil af Minister Reventlow. Beklageligt er det at Skulpturen ikke endnu er bleven gjort til Gienstand for en alvorlig Droftelse, hvorved det store Publikum i London kunde henledes til at erkjende den danske Skulpturs store Fortrin. — Derfor vilde det vist nok være meget ønskværdig, hvis nogen Stemme hævdede sig i London for at henlede Opmærksomheden paa den danske ædle ved Thorvaldsen grundede Skulpturskole, hvis Fortrin frem for de andre Landes Skulptur-Præstationer saa tydelig betegnes ved den ædle plastiske Ro, den Reenhed i Form og Udtryk, den plastiske Holdning, hvor Gjenstandene kræver Bevægelse ligeoverfor de andre Nationers Sculpturer, som jo betegnes snart ved en vis sød Affecterethed, ellers ved Frivolität, snart ved krampagtig Higen efter Effect, ellers ved bizarre colossale Former, hvorved det store Publikum ofte vildledes, og deres Opmærksomhed ofte fraledes fra Konstens dens sjælelige, dens inderlige, dens sande Øjemed« KB. Coll. brevsaml. IX.

Høyen foretog sammen med Hages en rejse til London, Bryssel og Paris, der varede fra 11. sept. til 30. okt. J. L. Ussing, N. L. Høyens Levned (Kbh. 1872) p. 337/8. De to venner var altsaa sammen i London, hvilket ogsaa fremgaar af et brev fra B. til Høyen 1851 31/12. Glyp. arkiv. Breve fra familien til Bissen i London 1851 29/9; 1/10–2/10; 8/10; til Bissen i Paris 27/10; i Rom 9/12. KB Ny kgl. saml. 3341 4°. Sml. AD Litra Q p. 303/4 (1852 31/3). B. til Bravo 1853 31/3–1/4. KB Ny kgl. saml. 1857 fol. I: »Heute vor einem Jahre verliess ich Rom.«

63. N. L. Høyens Skrifter. Udg. af J. L. Ussing III (Kbh. 1876) p. 277–365.

64. Glyp. arkiv. Poststemplets dato 31/12 1851.

65. Linde, *Medd. ang. Kbh. Univ. 1849–56* (Kbh. 1860) p. 1083 ff. Sml. Selmers Univ. Aarb. 1845 p. 59. *Hist. Medd. om København III Rk. I* p. 449 ff (Skat Arildsen, H. N. Clausen og Kunsten i København), navnl. p. 465. — Brev fra H. N. Clausen til B. af 21/4 og 11/7 1851. Skrivelse fra Bissen og Jerichau til consistorium 1858 27/3. Ang. udførelsen af Moses og David, hvortil overslag er givet for 7 aar siden. Enhver af statuerne vil koste 5–6000 rdl. Søger om tilskud paa 1000 rdl., da man ikke har faaet bevilget metal fra det kgl. arsenal. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. II.

66. Høyens oeuvreliste. KB Ny kgl. saml. 1553 fol. Kapsel 13.
67. KB Ny kgl. saml. 3341 4°.
68. B. til Bravo 1852 26/8. KB Ny kgl. saml. 1857 I fol. Samme til samme 1852 26/12: »[Der Landsoldat ist, wie gesagt, jetzt fertig und wird in diesen Tagen gegossen] — und sobald der Platz frey wird, werde ich Moses wieder anfangen; wir wollen hoffen, dass es diesmal besser gehen soll.« Ibidem. Samme til samme 1853 3/7: »Ich bin gebunden, indem der Moses erst halb fertig ist und noch 2 gute Monathe erfordert ehe er fertig wird«. Ibidem. R. Secher Malthe til B. 1853 7/12: »... »Moses« ... er godt støbt i Gips, og den er i dag samlet og opstillet ved den store Kakelovn, hvor Landsoldaten stod forrige Vinter for at tørres, ...«. C. Peters til B. 1853 8/12. Marie Bissen til B. 1853 24/11: »Formen til Moses er færdig.« B. til Bravo 1857 22/5: »Moses in Metall angefangen ...« KB Ny kgl. saml. 1857 fol. I. Samme til samme 1858 7/2: »Moses wird nach 3–4 Monathen fertig seyn ...« Ibidem. Samme til samme 1858 3/7: »Der Moses ist nun auch gegossen, ich erhielt neulich das letzte Stük«. Ibidem. — Sml. Ill. Tid. 1859 23/10 p. 32 (afb.): »For et Par Aar siden blev den ført i Støberiet og dens Udførelse i Bronze er et Beviis paa Mechanikus Thomsens Konstfærdighed.« — Fædrelandet 1859 26/10: afsløret mandag d. 24. oktober. van Dockum til J. Bravo 1853 26/10. KB Ny kgl. saml. 1557 fol. — Jerichaus David opstilledes i 1860.
69. Brev til Ph. Weilbach fra provinsarkivet for Sjælland 1898 24/6 (m. udskrift af Garnisons kirkes ministerialbog). KB Ny kgl. saml. 2308² 4°. Sml. kongebrev for H. W. Bissen og Marie Sonne til vielse »uden foregaaende Lysning af Prædikestolen, hjemme i Huset ... af hvilken Præst, de det begjære og dertil kunne formaae«. 1852 12/7. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. I. — Cathrine Marie Bissen var født 31/12 1809 og døde 5/7 1892. Sml. Ph. Weilbach. H. V. Bissen (Kbh. 1897) p. 116.
70. J. M. Thiele til J. Bravo 1852 6/10. KB Ny kgl. saml. 1857 fol. II.
71. G. Chr. Freund til sine forældre 1852 12/12. KB G. Chr. Friends privatarkiv. Utilg. 242.
72. Skrivelse fra bygningsdirecteuren til Bissen m. anvisn. paa 400 rdl. for Thyra Danebod. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. II. Statuen er signeret »30. IAN. 53« (ikke 56 som angivet i Glyps katalog). En sammenligning med de antike vestalindefremstillinger vilde være fristende, men disse er først fremdragne 1882/83. Se R. Paribeni, Mus. naz. (Rom 1932) p. 68. Eugenia Strong, La Scultura romana II (Firenze 1926) p. 404. Lanciani i Not. degli Scavi 1883 p. 434 ff. Van Deman i Amer. Journ. of Arch. 1908 p. 324 ff. Arndt-Amelung, Einzelaufnahmen nos. 3217/20.
73. B. til Høyen 1853 15/7, 25/7, 5/8. Glyp. arkiv. *Kron*: Frederik Christoffer Krohn (1806–83). Medaillor, gift m. maleren C. Købkes søster Sofie Susanne Dorothea Købke († 1853).
74. Sml. Marstrand til Høyen, »Skovgaard« 1853 6/8. KB Ny kgl. saml. 1537 fol. I (»Bissens Familieliv er saa behageligt, at det er os en Fryd at leve sammen med dem ...«). Samme til Const. Hansen, »Skovgaard« 1853 11/8. KB Add. 450 fol. VII. — BZ XXIX, 20 og 23.
75. B. til Bravo 1853 31/3–1/4. KB Ny kgl. saml. 1857 fol. I.
76. Vilh. Kyhn til Lor. Frølich »Sommer 1853«. Cit. Frølich-bogen p. 250. I begyndelsen af 50'erne brød fjendskabet mellem B. og Jerichau ud i lys lue, i anledning af at Jerichau, medens B. var i Italien, havde tilbudt Thorvaldsens museums bestyrelse at overtage marmorudførelsen af en del af Thorvaldsens arbejder. Det lykkedes Thiele og B. ved forenede kræfter at faa tilbudet afvist. Materialet til fremstilling af denne ikke uinteressante episode, til hvilken forfatteren andetsteds agter at vende tilbage, findes dels blandt B.'s papirer, dels i Thorvaldsens museums arkiv.
77. B. til kunsthøjskolen 1853 15/11. RA Kunsthøjsk. ark. (Reg. ad III 7). Det opgivne emne til konkurrencen var »Barnemordet i Bethlehem«. — N. L. Høyen til justitsraad Freund i Altona 1853 24/11. KB G. Chr. Friends privatark. Utilg. 242. — Jonas Collin sen. til J. Bravo 1853 22/11. KB Ny kgl. saml. 1557 fol.

78. RA Akad. forhandl. 1853 16/11.
79. B. til N. L. Høyen, Rom 1853 6/12–19/12. KB Ny kgl. saml. 3525 4° III.
80. Sml. koncept BZ XXIX, 172: »Grupperne paa Slotsbroen saa vi da ogsaa, de interesserer mig ikke«. Og: »Vi saa ogsaa Fr. W. Mont. af Drake. Det er væmmeligt.« — Grupperne paa slotsbroen: 8 forsk. grupper udf. af Friedrich Drake (1805–82) o. a. Ty. billedhugger, elev af Rauch. — D.'s. monument for Friedr. Wilh. III afb. G. Pauli, Das 19. Jahrh. I: Dehio, Gesch. d. dtsch. Kunst II p. 224 fig. 310.
81. Rauchs mon. for Frederik d. st. paa Unter den Linden afsl. 1851.
82. Formodentlig Chr. Jürgensen Thomsen (1788–1865).
83. Wilh. Kaulbach (1805–74). Ty. historiemaler.
84. Marchesis Frands: Pompeo Marchesi (1789–1858). Ital. billedhugger, udf. 1846 et monument for Kejser Franz I i Wien. — Schwanthalers Brønd: Ludw. v. Schwanthalers »Brunnen auf der Freieung« m. statuen Austria. — Theophilus Hansen (1813–91) byggede 1849 ff, delvis sammen m. Ludw. v. Förster (1797–1863), arsenalet i Wien. Sml. det i note 68 anf. brev fra B. til Bravo 1852 26/8. — Joseph von Führich (1800–76). Ty. maler. Bosat i Wien fra 1834.
85. Chr. Hansen (1803–83) arkitekt, ældre broder til Theophilus Hansen. Opf. 1854–57 marinearsenalet i Triest.
86. Tizians Assunta (Mariæ himmelfart) i Frari-kirken og La presentazione al tempio (Mariæ tempelgang) i Accademia.
87. B. til J. M. Thiele, Rom 1854 16/1. KB Ny kgl. saml. 1540 fol.
88. B. til Bravo, Livorno 1854 30/3. KB Ny kgl. saml. 1857 fol. I.
89. A. Andréi, Herman Wilhelm Bissen. »Revue artistique et littéraire« tome 17 (1er et 15 novembre 1869) p. 331–346. Som indledning gives en oversigt over kunstens historie i Danmark.
90. B. til Bravo, Belleville 1854 11/4. KB Ny kgl. saml. 1857 fol. I. Marie Bissen til B. 1854 9/4.
91. Indbydelsen til oprejsning af et mindesmærke for Oehlenschläger udsendt 1850 22/2 (underskrevet af Abrahams, Collin, Hauch, Holst, Hvidt, Høyen, Koch, Madvig, Mynster, Thiele, brodrene Ørsted); se Flyveposten 1850 12/3 og Fædrelandet 1850 11/3. — Mon. f. Oehlenschläger omtales første gang i et brev fra B. til Bravo 1850 18/6, sammen med mon. f. Rye og Krieger, som han ved samme tid havde faaet bestilling paa. I 1852 26/12 skriver han igen til Bravo: »... dann soll ich ein Monument für Schouw, eine Büste Christian des 8 modeliren, und so habe ich Öhlenschlägers Monument, so Du siehst ich habe die Hände voll.« KB Ny kgl. saml. 1857 I fol. — Busten af Christian VIII blev ikke udført.
92. B. til Bravo 1854 11/4, 24/5 (»Schouw angefangen«), 8/8 (»Schouw bald fertige«). KB Ny kgl. saml. 1857 I fol. — Scholls dagbog (Thorv. mus.): »1856 Professor Schouws Buste angefangen d. 6. März 56. bis d. 8. May 56.« Bissens regnskaber 1855 sept., okt. (Holm), dec. — Fædrelandet 1857 29/4 p. 405 (om afløringen) og 1858 29/10 (om regnskabet; i komiteen sad bl. a. Andræ, H. N. Clausen, J. G. Forchhammer og F. Hegel). Villads Christensen, København 1840–57 (Kbh. 1912) p. 39 og p. 40 note 1. Pladsen ved universitetet var først i 1853 blevet brolagt.
93. Abrahams til Bravo 1854 28/2. KB Ny kgl. saml. 1557 fol. (Krohn's autografsaml.): »Mit unsrem Plane zu einer Statue für Oehlenschläger sind wir so weit, dass die Bronzefigur gemacht werden kann; das Geld ist da. Ich freue mich darauf wie ein Kind, oder, *fra di noi*, wie ein Vater; denn wäre ich nicht gewesen, meine liebe Landsleute, Freunde, Mitcomitirten u. s. w. wären darüber eingeschlafen und hätten sich damit begnügt die Nachtmütze über die Ohren zu ziehen und fromme Wünsche aufzusenden ...«
94. Fædrelandet 1853 19/6. Ibidem 1853 27/6.
95. N. C. L. Abrahams og H. P. Holst til B. 1854 1/2. Abrahams til samme (udat.). Sml. J. M. Thiele til B. 1854 30/1. Omtaler den i anledn. af Holbergs 100-aars dødsdag (29/1) paabe-

- gyndte indsamling til et monument for denne og stiller B. den mulighed for øje, at han ogsaa kan komme til at udføre dette. 1851 stiftedes en »kvindelig Forening til Hovedstadens Forskionnelse med Værker af Billedhuggerkonsten«. Den fik indsamlet henvend 1800 rdl., som den skænkede til monumentet for Oehlenschläger; dermed ophørte dens virksomhed (Villads Christensen, København 1840–57 (Kbh. 1912) p. 29). »Det norske Selskab« i Christiania besluttede i 1860 at bekoste fodstykket til O.s statue. ORS Rolf Olsen, Chria., til B. 1860 15/3. I Glyp. arkiv syv originale kvitteringer (1856–59) fra B. til Abrahams. Sml. Ekstra-bladet 1941 23/7.
96. Chr. Winther til G. Chr. Freund 1855 6/11 og 1859 14/12. KB G. Chr. Friends arkiv. Utilg. 242. Abrahams til Bravo 1855 26/2. KB Ny kgl. saml. 1557 fol. (Krohns autografsaml.) I følge Høyens oeuvrelister skal modelleringen af Oehlenschläger være tilendebragt 15. dec. 1855. Høyens papirer. KB Ny kgl. saml. 1553 fol. kapsel 13. Sml. Abrahams til Bravo 1855 18/11: »Das Modell zur Oehlenschläger-Statue ist beinahe fertig und gefällt mir ausserordentlich. Es ist ein lebhafter, sprechender Porträtbild in diesen ungeheuren Proportionen, und wird sich einst in Bronze auf öffentlichem Platze prächtig produzieren.« KB Ny kgl. saml. 1557 fol. (Krohns autografsaml.)
97. B. til Bravo 1856 3/4. KB Ny kgl. saml. 1857 I fol. Sml. samme til samme 1857 22/5; 1858 7/2 (O. forhaabentlig færdigstøbt i foraaret 59); 1858 3/7 (B. vil ikke rejse til Rom, før O. er færdig); 1858 25/8 (»O. bedeutend vorgerückt«); 1860 30/10 (Ville har gjort O. fertig). Ibidem. Fædrelandet 1857 24/7 p. 696 (Der vil ikke blive begyndt paa støbningen af O. for Moses er færdig). Abrahams til Bravo 1861 15/8. KB Ny kgl. saml. 1557 fol. I.
98. Afsl. fandt sted 1861 21/10. Overflytningen til Kongens nytorv 1874 15/10. Fædrelandet 1861 21/10 og 25/10; 1862 25/2, Tillægsblad no. 47. B. til N. L. Høyen 1861 31/2 (fra Rom). Glyp. arkiv: »Vilhelm har haft Brev fra Stein junior, hvori han siger, Øhlenschlägers Fodstykke er for lille. Derom bryder jeg mig dog kun lidt, da heele hans Dannelse jo er modern, og han altsaa seer paa Sligt med moderne Mønstre for Øine. Dog kan jeg ikke nægte, at det vilde glæde mig, om jeg kunde faac ham at see. —«
99. N. L. Høyen til B. (i Rom) 1862 8/1.
100. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. V. Til Ferd. Pettrich?
101. Samtiden dømte anderledes med hensyn til Byron-statuen. Sml. Wolfgang Menzel [Thorvaldsen og hans Værker] »Reise nach Italien im Frühjahr 1825«. Cit. Kjøbenhavnsposten 1835 29/3: »... hans Byron begynder egentlig en ny Konst, idet den løser den hidtil uop-løste Opgave, at forlige vor moderne Klædedragt med den plastiske Skjønhed, hvilket efter min Mening aldeles ikke er skeet ved vore hidtil havte Statuer af Generalerne Ziethen og Blücher og den smagløse Goethe i Frakke«.
102. B. til J. M. Thiele 1854 16/1. KB Ny kgl. saml. 1540 fol. Sml. B. til Bravo 1854 8/8. KB Ny kgl. saml. 1857 I fol. (»Filoctet für Paris in Arbeit«). P. Petersen til B. Altona 1855 22/1.
103. Høyens papirer. KB Ny kgl. saml. 1553 fol. kapsel 13.
104. Henri Lechat, Pythagoras de Rhégion. (Diss. Lyon 1905) p. 22 ff og 57 ff. Roschers Lexicon III 2 p. 2311–2343.
105. Repr. Alfred Kamphausen, A. J. Carstens (Neumünster i. H. 1941) p. 117 fig. 43. Hovedstilling, krop, h. arm og ben som i Bissens Philoktet, v. haand og arm derimod strakt op i luften, omviklet med en flig af kappen. Dette motiv genfindes i en sen tegning af Bissen (Glyp. I. N. 2104), dat. »16. Decbr. 67«, et udkast til et rundrelief formentlig med en Prometheus-fremstilling.
106. Laokoon: Brunn-Bruckmann Taf. 236. Julius Lange, Laokoonhovedet. Kunstbladet 1898. Optrykt i Menneskefiguren i Kunstens Historie (Kbh. 1899) p. 54. — Marsyas: Brunn-Bruckmann Taf. 208.
107. Antoinette Bissen til B., Belleville 1855 18/2. Heinrich Bissen til samme 1855 30/3.

108. Pas udstedt København 1855 1/5 og paa tilbagerejsen viseret i Belgien 23/5. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. I. Sml. C. C. Rafn til Bravo 1855 14/4. KB Ny kgl. saml. 1557 fol. Krohns autografsaml. B. til samme 1855 15/8. KB Ny kgl. saml. 1857 fol. I («Ich war 14 Tage in Paris und kriegte in dieser Zeit mit genauer Noth meine beiden Figuren aufgestellt . . .»). E. J. Delécluze, Les Beaux-Arts dans les deux Mondes en 1855 (Paris 1856), p. 318.
109. Linde, Medd. ang. Kbh.s Univ. 1849–56 (Kbh. 1860) p. 963. 1853 11/2 havde man bifaldet, at træ-piedestalerne erstattedes med murede (efter Bindsbølls tegning). 1856 27/10 indberettede consistorium at have modtaget de to figurer som gave fra den i 1843 nedsatte comite, samt at de var opstillet i vestibulen. — Sml. Selmers Univ.s Aarbog 1837 p. 124 og 1843 p. 28 og 152. Abrahams til Bravo 1855 18/11. KB Ny kgl. saml. 1557 fol. Krohns autografsaml. (Apollo og Minerva opstillet: »Der Kopf der Minerva scheint mir zu klein, doch mag es der Helm sein, welcher drückt«).

Ved indvielsen og kongens besøg i dec. 1853 maatte man nøjes med at opstille gipsmodellerne. (Marie Bissen til B. 1853 27/12. N. L. Høyen til samme 1854 22/1. Dette havde Const. Hansen taget Bissen meget fortrydeligt op, hvilket fremgaar af følgende brev fra P. C. Skovgaard til Const. Hansen, Neapel 1854 10/9 (Const. Hansens arkiv, pakke VII. KB): »Det gjorde mig ogsaa meget ondt Deres bitre Yttringer om Bissen, jeg forstaar dem ikke, jeg forstaar ikke, hvorfor Bissen bliver bedømt med en saa overordentlig Strængthed af de fleste af de Kunstnere jeg sætter Pris paa, hvem nægter, at han har Mangler? men hvem kan nægte, at han er en særdeles dygtig Kunstner, en ærlig og honet Personlighed og den gode Sag oprigtig hengiven. Gud give jeg kunde sige det sidste om vor gode Ven Marstrand. Hvorfor Statuerne ikke er færdige, veed jeg ikke? men der maa vel være Grunde, jeg vil ogsaa minde Dem om, at da vi i Julen saae Statuerne paa Piedestalerne, da yttrede De selv, at Bissen ikke kunde have Aarsag til at være tilfreds, og De lastede selv Bindsbøll for saadan som han havde gjort dem; ere Figurerne for magre, saa ere de ogsaa modellerede i et magert tomt Rum, og nævn mig nogen af vore Kunstnere, der kan sige sig fri for at sligt ikke skulde kunne indøve Indflydelse paa ham; De taler om despotisk Professorformening, og haarde Domme, det kan da ikke gjælde Bissen, for jeg veed, at han har djærvt tilbagevist et ubeføiet Angreb paa Dem. Det er smerteligt og ulykkeligt den Splid og Splittelse der findes mellem de gode Kræfter, derfor triumferer det Slette allevegne.

Jeg har ærgret mig meget over den Medfart De har lidt, men jeg maa tilstaae det, kjære Hansen, jeg har ofte ærgret mig over Deres egen Handlemaade, jeg har ofte fundet den saa lunefuld og inconsequent, at jeg ikke har kunnet undre mig over, at det er faldet tilbage paa Dem selv. Jeg vil haabe, at jeg betragtes saa meget af Dem som Ven, at jeg nok, i en alvorlig Stemning, tør tale saaledes til Dem. — Den 12te. Endnu et Ord — De siger: at De ikke vil lade Dem tvinge til at kalde et Arbejde mesterligt, naar Manglerne deri ere lige saa store som i Deres egne, hvorfor ikke? Jeg troer, jeg skal kunne udpege store Mangler i Deres Billeder, men jeg har havt paa denne Reise, den store Glæde baade som Deres Ven og som dansk Kunstner, at see, at Vestibulen aldeles knuser Kaulbachs store udbasunerede Billeder, men det er da heller ikke noget videre, nei bedre er det, at Italiens store Kunstnere, navnlig Correggio, ikke knuser Vestibulen, men ere tværtimod venlige nok til at anerkjende endog et temmelig nært Slægtskab«. Sml. N. L. Høyen til samme 1849 15/8. Ibidem. — Om Bindsbølls piedestaler se endvidere M. G. Bindsbøll til B. 1853 29/3. N. L. Høyen til samme 1854 22/1.

110. Flyveposten 1848 30/11 og 20/12. — Sml. Jonas Collin til komiteens medlemmer 1849 18/6. RA Jonas Collins privatarkiv, pakke C. For al dokumentation vedr. denne sag henvises, naar intet andet er angivet, engang for alle til denne vigtige kilde.
111. L. Kramer til J. Collin 1856 18/1. Collin til komiteen 1855 13/11.
112. Meddelt Collin 1857 24/9.

113. Collin til Holm 1855 1/11. Udkast til skr. fra Collin og Holm til Skrike, Hartmann, Kramer, Smidt og Funck 1855 2/11. Skr. m. kontrakt fra komiteen til B. 1855 16/11.
114. [Jonas] C[ollin] til E. Collin [1856] 5/2.
115. Overhofmarskalk Levetzau til J. Collin 1856 28/1. Medd. Bissen af Collin 29/1. Collins ansøgn. til overhofmarskallatet var dat. 26/1. — Der var givet slotsforvalter Stouenberg ordre til at udlaane uniformen m. m. for et tidsrum af 2–3 uger. — Museumsinspektør, cand. mag. Gudmund Boesen, Rosenborg, har venligst tilstillet mig følgende oplysninger: »Sammen med Frederik VI's øvrige Dragter kom der til Rosenborg efter hans Død bl. a. hans Uniform som Chef for Kongens Regiment; det var den eneste af de afleverede Uniformer, hvormed der fulgte en Frakke, der endnu fandtes her 1877; den nævntes da i Inventaret som en gl. blaa Overkjole. Den maa imidlertid derefter være gaaet til Grunde, idet det i Marginen er tilføjet, at den mangler. Da Bissen modellerede Statuen har denne Frakke altsaa været paa Rosenborg og kan have tjent som Forbillede.«
116. Collin og Holm til komiteen 1856 11/1. — Collin og Holm til Moltke og Treschow 1856 11/6. — Holm til Collin 1856 19/6. — En medvirkende aarsag til beslutningen om at lade statuen udføre i bronze i stedet for i marmor kan det have været, at man netop ved samme tid i Berlin bestemte sig til at lade de sex stærkt forvitrede marmorfigurer af Frederik den stores generaler paa Wilhelmsplatz erstatte med bronzekopier. Paa grundlag af en af Rauch afgiven erklæring var det i 1855 overdraget billedhuggeren Aug. Kiss — en personlig bekendt af Bissen — at drage omsorg for arbejdets udførelse. Se Kurt Bimler, August Kiss. Ein Bildhauer aus Oberschlesien. (Kattowitz 1915. Sonderabdruck aus der Monatsschrift »Oberschlesien«) p. 53 ff. — Sml. J. Collin til J. Bravo »1859 i Julen«. KB Ny kgl. saml. 1557 fol. I Bissens atelier er Thorv.'s statue udf. i marmor. Collins idé at anbringe den i gaarden ved graven modsætter Bissen sig af hensyn til marmoret, der ikke kan taale at staa ude.
117. Rejsepas for H. W. Bissen m. familie udstedt i Kbh. 20/6, viseret i Paris til hjemrejsen 28/7 1856. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. I. Sml. RA Akad. forsaml. 1856 7/7. — BZ XXX. — B. til Bravo, november 1856. KB Ny kgl. saml. 1857 fol. I.
118. KB Ny kgl. saml. 1857 fol. I. Sml. samme til samme 1856 3/4; 1858 3/7, 1858 25/8. Ibidem. Sml. Fædrelandet 1857 24/7 p. 696.
119. Collin til Holm 1856 6/12.
120. Holm til Collin 1857 5/10. Komiteen til indenrigsministeriet 1857 6/10. Indenrigsmin. til komiteen 1857 12/12. Collin til komiteen 1857 17/12.
121. Breve fra Wegener til Collin 1857 8/10, 11/10, 22/10. W. gør bl. a. opmærksom paa, at man næppe »officielt« kan sige, at Fr. VI »regjerede« i 55 (næsten 56) aar. Denne indskrift kom derfor til at lyde: »Han styrede Riget som Kronprins og som Konge i henved 56 Aar«. — Statuen med de originale inscriptioner repr. Før og Nu VI 1920 p. 119. — Holm til komiteen 1858 1/5.
122. Kvittringer fra Kjerstrup af 12/8 og 27/8 1858; fra Ludvigsen og Hermann 14/9 1858.
123. Fædrelandet 1858 14/9 p. 883. Sml. Fædrelandet 1843 13/1 sp. 8970. — Da H. V. Kaalund i 1839 havde skrevet et digt »Ved Fr. VI's Død« og tilbød det til Fædrelandet, afslog Orla Lehmann det med motiveringen: »Nu er vi alle Kosmopoliter!« Otto Borchsenius, H. V. Kaalund (Kbh. 1918. 2. udg.) p. 18.
124. Holm til Collin 1855 30/10.
125. Dansk Folkeblad 1841 4/6 p. 48.
126. Th. Oppermann, Thorvaldsen III (Kbh. 1930) p. 78. Afb. p. 74. Ligeledes i den nyeste tid Leo Swane i Da. biogr. Lex. XXIV (Kbh. 1943) p. 18.
127. Friedr. u. Karl Eggers, C. D. Rauch V (Berl. 1891), Taf. 10.
128. Et udvalg af H. W. Bissens breve til Vilh. Bissen offentliggjort af Francis Beckett i Kunstbladet 1923–24. Samlingen, der skal have omfattet ca. 100 breve, er senere benyttet af Oscar

Bloch til udarbejdelsen af hans bog: H. V. Bissen og hans Hjem. Breve og Erindringer 1857–1868 (Kbh. 1927). Originalerne er desværre forsvundet. Tabet opvejes dog i nogen grad af B's breve til Bravo (KB Ny kgl. saml. 1857 fol. I). Vilh. Bissens breve til faderen findes blandt dennes papirer i KB.

129. Skr. fra bygningsdirektøren til B. 1854 11/9. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. II.
130. Skr. fra domainedirektoratet til B. 1857 17/11. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. II. — B. til domainedirektoratet 1857 18/11. RA Bygn. Domaine Journ. 1857 No. 18 b. »Af de i Domainedirektoratets ærede Skrivelse af 17de d. omtalte 18 Statuer til Dronningens Trappe paa Christiansborg Slot, henstaaer følgende 15 i mit Atelier, fertig til Aflevering: Dronningerne Thyra Dannebod, Margrethe, Philippa og Dagmar; dernæst Gudron, Sigrid, Amymone, Thora Borgahjort, Andromeda, Alviltra, Atalante, Nanna, Brynhilde, Anthiope og Ingeborg.

For følgende 6 af disse Statuer har jeg modtaget Betaling, 400 Rdl. for hver af dem; for Thyra Dannbod, Philippa, Dagmar, Gudron, Amymone og Anthiope.

De 3 manglende Statuer: Alceste, Electra og Andromache venter jeg at fuldende til Slutningen af næste Sommer 1858.

At jeg, skjønt jeg har forsømt i rette Tiid, at melde mig, mit Arbeide saaledes ikke har kunnet blive opført i Bugettet, alligevel, inden næste April, kan modtage 800 Rdl. derfor er jeg meget taknemmelig.

Ærbødigt Bissen.

Sml. skrivelse fra »Ministeriet for Monarchiets fælles indre Anliggender« til B. 1858 4/5. Skrivelse fra finansministeriet 1859 16/4 til samme. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. I.

131. Dateringerne efter Bissens og Høyens lister bl. Høyens papirer. KB Ny kgl. saml. 1553 fol. kapsel 13.
132. Frølich-bogen p. 372.
133. BZ XIII, 100.
134. Ved slotsbranden 1884 brændte dronningens trappe ikke, men statuerne flyttedes ud og molesteredes ret stærkt under transporten. Se Vilh. Bissen til Emil Bloch 1884 5/10. Kunstmuseets arkiv: »Af Figurerne paa Dronningens Trappe er de fleste ogsaa reddede, men i en sorgelig Tilstand. Nogle af dem troer jeg dog at kunne faa lappede.« Maleren Gottfred Rump samlede under branden dronning Margrethes hoved uskadt op tillige med alle stumperne af overdelen, der laa spredt over trappen, medens underdelen stod uskadt paa sin plads. Se brev fra G. Rump til Emil Bloch i kunstmuseets arkiv.
135. Høyens papirer. KB Ny kgl. saml. 1553 fol. kapsel 13.
136. Lovenskjold (inspektør v. kunstforeningen i Chria.) til B. 1857 11/9. Brevet eftersendt til Brahesborg. Sammen med valkyrien var ogsaa en Amor udst. — E. Tidemand til B. 1857 6/10(?). — Kunstforen. i Chria. til B. 1857 16/10. Sender 25 sp. for valkyrien. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. II. — I Glyptotekets skitsesamling findes fem brændtlersudkast til en valkyrie (kat. nos. 246–50) m. dateringer fra 28. dec. 1855 til 1. jan. 1856.
137. Kunstbladet 1923–24 p. 27. — Skitsen til Idun, dat. 19. maj 1856 (Glyp. kat. no. 251).
138. Kunstbladet 1923–24 p. 21.
139. Kunstbladet 1923–24 p. 46.
140. Oscar Bloch, H. V. Bissen (1927) p. 183. Brev af 25/8 1858.
141. Oscar Bloch, H. V. Bissen (1927) p. 184. Brev af 26/10 1858.
142. Oscar Bloch, H. V. Bissen (1927) p. 196 og 202. Breve af 17/2 og 1/5 1860.
143. P. Moltke til B. 1858 4/7, 14/7, 14/10. — Koncept til Bissens svar 1858 9/7. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. V. B.'s første udkast til statuen er dateret saa tidligt som »22 Juli 54« (Glyp. I. N. 2030).
144. B. til Orla Lehmann 1858 12/7. RA Orla Lehmanns arkiv D 3. — Sml. B. til Vilh. Bissen 1858 26/7. Oscar Bloch, H. V. Bissen (1927) p. 180. — Vilh. Bissen til B. 1858 6/8. — B. til J. Bravo 1858 25/8. KB Ny kgl. saml. 1857 fol. I: »Ich modellire eben jetzt den alten Graven Moltke, ganze Figur. Seine Bauern setzen ihm das Denkmal in Ertz und Granit!«.

145. Udateret koncept fra B. til [grev P. Moltke]. KB Ny kgl. saml. 2047 fol.: »... (jeg) tillader mig dog endnu engang at fremsætte mit tidligere gjorte Tilbud, at udføre en heel Statue af Greven ...« Statuen vil koste 4000 rdl. og være færdig i løbet af 1½ aar, kolossalbusten 1900 rdl. og leveres efter 6 à 9 maaneder.
146. Kunstbladet 1923–24 p. 49. — Lorentzen (Bregentved) til B. 1859 4/9. — Fædrelandet 1859 9/9 p. 862. — Ill. Tid. 1859 2/10 p. 2 og 4 (afb.).
147. Louis Ussing til G. Chr. Freund 1858 8/7. KB. Utilg. 242.
148. Dagbladet 1858 6/7. Sml. artikler 9/7 og 12/7.
149. Orla Lehmanns Efterladte Skrifter. Udg. af Carl Ploug. IV (Kbh. 1874) p. 71–77.
150. Henrik Bramsen i »Danmark« 1942 II 7 p. 217. Samme, Dansk Kunst fra Rokoko til vore Dage (Kbh. 1942) p. 228 ff. — Denne forfatters fremstilling af Fredericia-monumenterne er desuden misvisende, idet han omtaler Landsoldaten som staaende paa krigergraven i Fredericia og udgørende et monumentalt anlæg sammen med denne.
151. Dagbladet 1858 12/7.
152. Inden afsløringshojtideligheden havde pastor Pontoppidan holdt en tale ved krigergraven, hvorfra optoget, hvori saas »Militairetaten, Amtets civile Autoriteter, Kommunalbestyrelser og Sogneforstanderskaber«, begav sig videre til Prinsens Port, hvor statuen var placeret tæt ved det sted, hvor tropperne kom ind efter sejren. Orla Lehmann anf. st. — Sml. Fredericia Avis 1933 4/7.
153. Fædrelandet 1858 8/7.
154. Flyveposten 1858 10/7.
155. H. N. Clausen til Orla Lehmann 1858 13/7. RA Orla Lehmanns arkiv A. 3. Tillæg.
156. Orla Lehmann til B. 1858 23/7. — Vedr. Landsoldaten skal endnu følgende brevcitat anføres. O. Westengaard til N. L. Høyen, Fredericia 1859 2/6. KB Ny kgl. saml. 1537 fol. II: »Kjære Oncle! ... Pladsen om Bissens Landsoldat er nu beplantet omtrent som Bissen selv ønskede det. Brolægningen, hvortil Constantin Hansen havde gjort et Par smukke Tegninger, er derimod ikke blevet udført af Mangel paa Penge; men med Tiden skeer det nok, da Borgerne ere patriotiske.« Planen realiseredes ikke.
157. Trykt indbydelse i J. F. Schouws papirer. KB Ny kgl. saml. 1529 fol. III: »De i Anledning af Conferentsraad Ørsteds Embedsjubilæum sammentraadte Comiteer give sig hermed den Ære, at indbyde Herr *Etatsraad Schouw* til at møde Torsdagen den 7de November Kl. 12 paa Fasangaarden, hvor denne Gaard og den af Herr Professor Bissen forfærdigede Büste ville blive overgivne til Jubilaren. — Den 3de Novbr. 1850. Paa Comiteens Vegne. Bech. Forchhammer.« — G. F. Hetsch til H. C. Stilling 1850 9/11. Trykt i Personalhist. tidsskr. XLIX 9 rk. 1. bd. 1. hæfte 1928 p. 11. — Linde, Medd. ang. Kbh. Univ. 1849–56 (Kbh. 1864) p. 235. — Haavard Rostrup, Nyerhvervelser til Glyptotekets moderne Afdeling 1931–36 (Kbh. 1937) p. 6.
158. Molly Bech til B. 1851 9/9. Medaillonens rimeligvis paabeg. omkring d. 20. aug. 1851. Sml. brev fra Nanny Bech til samme.
159. I Glyp. kat. nos. 86–87. Dat. »6. Juli 51«. — Peter Henrik Bech (1822–87). Kap. i Hanved 1851. Præst i Stenbjerg 1853–64. P. i Lem 1865. P. i Tranebjerg 1880–87. Søn af Herm. Bech og Marie Amalie Callisen. 1° ~ 11/10 1853 Hertha Louise (1826–56), datter af Claus Chr. Thomsen. — 2° ~ 1860 Héloïse (Marie) (1821–90), datter af købmand i Rudkøbing Philip Fischer. — H. Bech til B. 1851 17/8 (Hanved). Sml. samme til samme 1862 10/9. — Henrik Bech ejede følgende værker af Bissen: faderens buste, moderens bustemedailon, medaillonerne af ham selv og af hans »kjære Louise«.
160. Const. Hansen til Orla Lehmann 1853 11/5. RA Orla Lehmanns privatarkiv.
161. Dat. 25. April 51. — Sml. G. Chr. Freund til B. (i brev fra Amalie Møller, Anna og Vilh. B.) 1851 27/10: »Ronci ... begynder ... først paa Fru Oxholm.«

162. Skr. fra finansministeriet 1851 18/7 i anledn. af at baron Hambro i London har ønsket at faa en buste af kongen af B's haand som pendant til den buste af Chr. VIII af Thorvaldsen, han allerede besad. Hans Majestæt har under 15/7 resolveret at imødekomme ønsket, og B. skal faa nærmere besked om, hvornaar kongen vil sidde for ham. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. II. G. Chr. Freund til B. [1852] 4/2 (under breve fra den nærmeste familie): »Ronsi har ogsaa begyndt paa Sponneks Büste, som efter hvad vi nu kan see ikke har en Plet, han troer af den samme Block at faae Kongens Büste.« — G. Chr. Freund til sine forældre 1852 12/12. KB Utilg. 242: »... i Morgen reiser han [ø: B.] ud til Grevinde Danner, han skal modellere hendes Büste.« B. til Bravo 1852 26/12. KB Ny kgl. saml. 1857 fol. I: »... als ich vor einigen Tagen von Frederiksborg zurückkam, wo ich gewesen um die Gräfin Danner zu modelliren. Die Arbeit ist vollendet und Du kannst mich gratuliren . . . Ich soll die Gräfin 2 mahl in Marmor ausführen!! — Die Büste des Finanzministers [Sponnecks] ist schon fertig und nach London abgeschickt, die Büste des Königs wird auch bald fertig, Hambros ist aber noch zurück.« Marie Bissen til B. 1853 24/11: »Malthe sagde mig, at Kongen var saa ganske overordentlig Fornöiet med Grevindens Byste.« — R. Secher Malthe til B. 1853 7/12: »Ronzi blev den 22. November færdig med at punctere Hambroes Buste, og jeg begyndte den samme Dag at hugge paa den, og saa vidt jeg nu kan see, da er den af ligesaa godt Marmor, som Grevinde Danners Buste.«
163. Se H. Lehmann, Hans Puggaard (Kbh. 1888) p. 56–68.
164. B. til J. Bravo 1854 8/8. KB Ny kgl. saml. 1857 fol. I. — Breve fra Charlotte Sunnerdahl, Emil Sunnerdahl og J. G. Sunnerdahl til B. 1855–57. — C. Westrup, Helsingborg, til B. 1856 23/9, 6/12. — Koucept til skrivelse fra B. til fru Sunnerdahl [1856 23/5]. KB Ny kgl. saml. 2047 fol.
165. Orla Lehmann til B. 1857 2/2. »Kjære Bissen. — Til en Sandsteens Gravmonument over min Fader vilde jeg gerne have en lille Medaillon af ham efter vedlagte smukke Stik. Idet jeg spoger Dem, om De vil paatage Dem dette lille Arbeide, bemærker jeg, at det skulde være af fint hvidt Marmor, 10 Tommer i Diameter og uden nogen Slags Kant eller Ramme. Da jeg tillige handler som Commissionær for Andre, vilde det være mig kjært, om De med Svaret kunde opgive mig Prisen. Frederiks Hospital d. 2. Fbr. 1857. Deres hengivne Orla Lehmann.« Det omtalte stik er af den franske portrætstikker G.-L. Chrétien (1754–1811). Westergaard no. 7036. O. H. Clementsen no. 59. Martin Christian Gottlieb Lehmann (1775–1856). Dr. phil. Dir. for det naturhist. museum. Deputeret i generaltoldkammer og kommercekollegiet. Dod 4/10 1856, begr. i Set. Petri urtegaard.
166. Louis Rothe til B., St. Croix 1854 11/4. »... Efter at vor Gouverneurs Kone Fru Feddersen født Deegen i Slutningen af forrige Aar var blevet bortrevet af Døden besluttede den herværende Communalbestyrelse som en Aerkjendelse af den Kjærlighed og almindelige Høiagtelse den Afdøde havde vundet i dette Samfund ved en Subscription af smaa Bidrag fra Mange at tilveiebringe Midler til ved et Monument i den herværende Danske Kirke at bevare Mindet om den Afdøde . . . I Henseende til Valget af Sujettet for Basreliefet, behøver jeg blot at anføre for Dem, at den Afdøde var en ædel høihjertet Quinde, en kjærlig og forstandig Hustru og Moder, og at hun ved disse Egenskaber og det Exempel hun i hendes ophøiede Stilling afgav, har havt en velgjørende Indflydelse paa dette Samfund . . .« Direktør V. Thorlacius-Ussing har velvilligst stillet et ham tilh. fotografi af dette gravmæle til min raadighed.

II

1858–1868

1. Peter Petersen til B. 1860 19/12.
2. Chr. Constantin Olsen 1829–96 — Edv. Harald Bentzen 1833–1914 — Jens Chr. Deichmann

- 1832-97 — Lauritz T. M. Prior 1840-79 — Johannes Hermannsen 1842-64 — Andreas Stephan Mygind Paulsen 1836-1915 — Heinrich Bernhard Martin Johs. Hoffmann 1844-1920 — Olaf Olsen Glosimodt 1821-1901 — Ole Henrik Fladager 1833-71 — Brynjulf Bergslien 1830-98 — C. L. Jacobsen 1835-1923. — Om Bissens norske elever se iøvrigt Arne Nygaard Nielsen, *Skulpturen i 19. og 20. Aarhundrede. I: Norsk Kunsthistorie II* (Oslo 1927) p. 295 ff. — Walter Runeberg 1838-1920. Blandt B.'s andre elever kan endnu nævnes: Peter Jacob Frederik (Friederich) Bauditz 1817-64. — Ernst Adam Bruhn 1827-64. — Johan Frederik Busch 1825-83. — Herman Frederik Funch, f. 1841. — Uncas Andreas Frederik Hammeleff 1847-1916. — Louis Hasselriis 1844-1912. — Frederik Oscar Leopold Thylstrup, f. 1848. — Hans Voigt 1813-65.
3. Fædrelandet 1858 8/7. »Comiteen bestaaer af General Moltke, Oberst Steenstrup, Capitain Falkenberg, Amtmand Lehmann, Cancelliraad Borgemester Mourier, Formanden for Eritso Sogneforstanderskab og Professor Bissen ...«
 4. Bissens papirer. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. I. Sml. H. N. Clausen til Orla Lehmann 1858 13/7. RA Orla Lehmanns arkiv A. 3, tillæg. (Beretningen om Landsoldaten skal trykkes og sælges til fordel for Bülow's monument). Orla Lehmann til B. 1858 9/7. Samme til samme 1858 23/7.
 5. B. til Orla Lehmann 1858 29/7. RA O. L.s arkiv D. 3. (Papirer vedr. Mindesmærket for General Bülow og Mindestotten paa Skamlingsbanken 1858-62). Sml. Orla Lehmann til gross. V. Petersen, Odense 1858 4/8. KB Ny kgl. saml. 1557 fol. (Krohns autografsaml.): »Det gjælder ikke blot at faae det Fornødne til et Monument for Bülow, men ogsaa et saadant Overskud, at deri kan ligge en passende Anledning og en god Begyndelse til at faae et Mindesmærke for Idsted Slaget — det største, som de Danske have leveret siden Brovalla-Slaget, og et saadant (f. Ex. en Bronceløve paa Flensborg Kirkegaard) anseer jeg for en hellig Gjæld.«
 6. En række tegnede udkast i Ny Carlsberg Glyptotek (I. N. 2506 og 2514) viser forskellige andre stillinger, blandt andet en liggende, alle paafaldende ubehjælpsomt tegnet.
 7. Om Piræusløven, se Reinach, *Rép.* II 2 714^b. To opklæbde fotos i Statens kunsthist. fotografisaml. (47 52/53). Cfr. Løven fra Knidos, Overbeck, *Gesch. d. gr. Plastik*² II 147; ⁴ II 189. — Ligeledes Adolf Stahr, *Herbstmonate in Oberitalien* (Oldenb. 1860) p. 440 ff (Venedig okt. 1858).
 8. F. Bertouch til B. 1854 6/2. Har undersøgt løven for C. C. Rafn (1795-1864), der i 1856 i sine »*Antiquités de l'Orient*« publicerede sine studier over runeindskriften paa Piræus-løven. Sml. C. C. Rafn til B. 1855 3/4. Koncept fra B. til C. C. Rafn. Udat. KB Ny kgl. saml. 2047 fol.
 9. Afb. f. ex. Leo Planiscig, Donatello (Wien 1939) fig. 14. Fra 1810 til 1885 opstillet foran Palazzo della Signoria.
 10. Orla Lehmann til B. 1858 29/8.
 11. Henriette Bülow til Orla Lehmann 1858 2/11. RA O. L.s arkiv D. 3. Skelettet til Bülow's buste opbygget 20/11. Oscar Bloch, H. V. Bissen p. 184.
 12. Skrivelse fra Bülowkomiteen (konciperet af Orla Lehmann) 1858 1/12. RA O. L.s arkiv. D. 3. — Indkommet var 6329 rdl. 25 sk. Tilskud gives til: Bülow's grav paa Dybbøl kgd.; fodstykke til gravmon. i Fredericia; mindesten paa Fredericia mark, hvor Rye faldt. Alligevel et overskud paa ca. 3000 rdl., der foreslaaes anvendt til et »Seiersmonument for Isted Slaget«. »Men til at lede et saadant almindeligt Nationalforetagende har nærværende Comitee vistnok en for local Character. Den skal derfor foranledige, at en Comitee i Hovedstaden stiller sig i Spidsen for det Værk, hvis værdige Gjennemførelse vil udkræve en udbredt og vedholdende Samvirken mellem mange gode Kræfter.« *Fædrelandet* 1858 7/12 p. 1180. Sml. *ibidem* 1859 24/2 p. 190.
 13. O. Westengaard til N. L. Høyen, Fredericia 1859 2/6. KB Ny kgl. saml. 1537 fol. II.

14. Flyveposten 1859 11/7. Busten afb. Festskrift i Anledn. af Fredericiaslagets 50-Aarsdag 6. Juli 1849–1899 (Aarhus 1899) p. 12. — Den triumfbue, der indrammer monumentet paa virkningsfuld maade, hørte ikke med til den oprindelige plan, men er først tilføjet senere. Det har ikke været muligt at opklare, hvem der har givet tegning til den. Fredericia-kenderen, mag. Hugo Matthiessen har velvilligst oplyst, at endnu i hans barndom var navnet paa den lokale murermester, der havde opført triumfbuen, almindelig bekendt i byen, men det er nu gaaet af minde. — Bülow's grav paa Dybbøl kirkegaard smykkedes med en simpel, men smuk granitstele. Afb. H. Boeck, Danske Mindesmærker og Kriegergrave i Sønderjylland (Kbh. 1940) p. 38. Hans Helgesen jordedes efter eget ønske i »Kæmpehøjen« paa Flensborg gamle kirkegaard og kun en almindelig navneplade markerer stedet, hvor han hviler. Boeck, anf. st. p. 201 og 232 (afb.).
15. Skrivelse fra Comiteen for Bülow's Monument til d'Herrer Professor Clausen; Etatsraad, Bankdirektor H. P. Hansen; Kammerherre, Major Haxthausen af Artilleriet; Generalmajor Hegermann-Lindencrone af Cavalleriet; Borgerrepræsentant, Handskemager Larsen; Capitain Lütken af Soetaten; Kammerherre, Overpræsident Lyttichau; Grosserer H. Puggaard og Oberst Wilster af Infanteriet 1858 1/12. RA O. L.s arkiv D. 3.
16. Gen. Moltke til overpræsident v. Rosen 1858 9/12. RA A. v. Rosens privatarkiv. C. Sager vedr. Rejsningen af et Mindesmærke paa Flensborg Kirkegaard (Istedløven) 1858–62. — Biskop Boesen, Borgmester Jensen, Kammerherre Oberst Steinmann og Overpræsident v. Rosen til Løvekomiteen 1858 14/12. Ibidem. Udkast til trykt indbydelse 1858 23/12. Ibidem. v. Rosen til komiteen 1858 28/12. Ibidem.
17. Subskriptionsindbydelse fra Comiteen for Mindesmærket paa Flensborg Kirkegaard. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. I: »Indbydelse. Kirkegaarden i Flensborg er bleven et af de mindrigeste Steder i vort Fædreland. I lange Rækker ere her vore Krigere jordede, som faldt paa slesvigsk Jordbund, navnlig paa Isted-Hede. De enkelte Hvilesteder har Hans Majestæt Kongen ladet betegne ved Mindestene; men et større, blivende Mindesmærke savnes — et talende Vidne for Efterslægten om, hvor dybt Nationen har erkjendt og følt Værdien af de udførte Bedrifter og de bragte Offere. — Det vil være Almeenheden bekjendt, at Indsamlingen til et Minde for »Seierherren ved Fredericia« har bragt et Overskud, som er bestemt til at gjøre de første Skridt til Opreisning af *et National-Mindesmærke for de Faldne paa Flensborgs Kirkegaard*; og forvissede om Folkets Stemning havde de Undertegnede forenet sig for at tilbyde deres Medvirksomhed til at bringe denne Tanke til Udførelse. — En Model-Skizze af medundertegnede Bissen fremstiller en Løve — Sindbilledet paa Folkeandens Kraft, og derhos det fælles Skjoldmærke for Danmark og Slesvig — i opret siddende Stilling paa et Fodstykke af tilsvarende Størrelse: den første beregnet paa en Høide af 5 Alen, støbt i Bronze, det andet, af Granit, paa en Høide af 4 Alen. Fra det høitliggende, fredlyste Sted i Slesvigs Hovedstad vil det kolossale Mindesmærke være synligt i en viid Omkreds. Paa Fodstykket anbringes Brystbilleder, af hvilke de 3 skulle forestille Schleppegrell, Helgesen og Læssøe, som hvile paa Kirkegaarden. Modelleringen, hvortil Pengemidlerne allerede haves, vil ufortøvet blive paabegyndt. — Et historisk Mindesmærke af denne Charakter vil først og fremmest hente sin Betydning derfra, at det reises ved Bidrag af det hele Folk, og til dets værdige Gjennemførelse udkræves ikke ringe Midler; Udgiften er anslaaet til omtrent 12.000 Rd. Vi henvende derfor vor Indbydelse til Medborgere af alle Stænder og Klasser, og anbefale navnlig Sagens Fremme til Communalbestyrelser og Sogneforstanderskabers patriotiske Medvirksomhed. Det er en Selvfølge, at Bidrag af ethvert Beløb modtages, og at der derfor vil vorde aflagt offentlig Regnskab i Forbindelse med de til Bülow's Monument indkomne Bidrag, hvoraf en Deel, som allerede bemærket, vil blive anvendt til nærværende Foretagende —«. Sml. Fædrelandet 1859 31/1. Ibidem 1859 1/6. — Om Løvemontimentet se endvidere Oscar Bloch, H. V. Bissen (Kbh. 1927) p. 89–90, 101, 107, 110–111, 184, 197–200.

Fritz Graef, *Der Löwe von Idstedt u. die Kriegergräber auf dem alten Kirchhofe in Flensburg.* »Zeitschr. d. Gesellschaft f. Schleswig-Holsteinische Geschichte« Bd. 65 (Neumünster i. H. 1937) p. 254 ff. Hector Boeck, *Danske Mindesmærker og Kriegergrave i Sønderjylland* (Kbh. 1940) p. 201–228.

18. Sml. Julius Lange, *Billedkunst* (Kbh. 1884) p. 482–84. Statuen afsløredes først 8/8 1876. — Sml. Oscar Bloch, *anf. st.* p. 187, 188, 190, 197.
19. *Kunstbladet* 1923–24 p. 48. Sml. BZ XXIX, 118–22, 124–26, 128, 130–34.
20. B. til Bravo 1859 21/3. KB Ny kgl. saml. 1857 fol. I.
21. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. Passet er stemplet: Jeumont 2/6; Marseille 6/6; Rome (pour Paris) 18/6; Débarqué à Marseille 20/6. — RA Akad. Journ. 1857–71. (1859 12/5. Rejse-tilladelsen fra slutn. af maj til beg. af juli til en rejse til Paris og London). — Oscar Bloch, *anf. st.* p. 99.
22. Oscar Bloch, *anf. st.* p. 100 ff. *Kunstbladet* 1923–24 p. 49.
23. Vilh. Bissen til B. 1859 28/7.
24. Orla Lehmann til overpræsident Lüttichau 1859 6/9. RA O. L.s arkiv D. 3. Sml. *Fædrelandet* 1860 6/2. Det hedder bl. a. i Lehmanns skrivelse: »Løven vil endskjønndt stedse liggende (sic), faae een fra den første lille Model, noget forandret Stilling, som vi antage vil vinde almindeligt Bifald.«
25. Oscar Bloch *anf. st.* p. 198–99. Sml. Friedrich Bissen til B. 1859 2/11 og 7/11. Vilh. Bissen til B. 1859 29/11.
26. B. til Orla Lehmann 1860 1/2. RA O. L.s arkiv D. 4. Sml. B. til Bravo 1860 3/2. KB Ny kgl. saml. 1857 fol. I: »Solange ich an dem Löwen arbeitete, konnte ich nicht schreiben. Du magst glauben, dass ich, wenn ich den ganzen Tag auf dem Gerüste gehangen und mit den Leitern und Treppen[?] herumgeschlept hatte, Abends so müde war, dass ich meine Gedanken weder sammeln noch aufs Papier bringen konnte, denn ausser, dass meine Hände zitterten, waren meine Finger so aufgeschwollen von Frost und steif dass ich kaum vermogte die Feder zu halten. Gottlob! dies ist nun vorbei, vorgestern erst wurde die Bestie fertig und heute sind schon meine Kräfte gemag wiedergekehrt, also Muth gefasst!«. Den originale gipsmodel til Løven (støbt 15/3 1860) eksisterer ikke mere. Den henstod i mange aar i et skur paa materialgaardens grund, hvor den efterhaanden gik til grunde. I et brev fra T. C. Thomsen til B. 1862 25/9 omtales »Modellen til Løven som De skjænkede mig ...«
27. RA Orla Lehmanns arkiv D. 3. (Gjenpart af Forhandl. vedr. Bülow's Monument). I et af komiteens møder, d. 29/12 1859, meddeltes det, at overskudet, naar alle udgifter fradroges, var 4300 rdl. Lehmann fremsatte nu det forslag, at der til monumenterne i Fredericia anvendtes 610 rdl. — heraf 100 til opstilling og jernlænker til de sex (af kapt. Falkenberg erobrede) feltkanoner, som af det gjorde krigsbytte forventedes udlaant af militæretaten (opst. 1861). Endvidere at 150 rdl. anvendtes til en sten til Bülow's grav paa Dybbøl kirkegaard, 200 rdl. til mindetavlen i Kolding over de faldne fra 20/4 og 23/4 1849 (udført af Bissens medarbejder A. Paulsen), samt 500 rdl. »efter indkommet Andragende« til et monument for general Hedemann paa hans grav paa Garnisons kirkegaard i Kbh. — dette sidste udførtes af Bissen selv. Endelig tilføjedes følgende protokollat: »Amtmand Lehmann bemærkede, at Borgmester Lunn i Aabenraa for flere Aar siden havde henledt hans Opmærksomhed paa en Idee, som formeentes at kunne fremmes, nemlig for de borgerlige Forkæmpere i Slesvig for den Sag, der havde været Krigens Gjenstand og høist vigtige Støtte at reise et Mindesmærke som formeentlig maatte bestaae af en høj Obelisk paa den øverste Tinde af Skamlingsbanken, som den dansk-slesvigske Sags rette Domicil og Samlingsplads.« Støtten rejstes efter tegninger af Meldahl og med Bissen som mellemmand mellem arkitekten og stenhuggerfirmaet Kullgrens enke i Uddevalla. Selve rejsningen besørgedes 1863

- af stenhugger Klewing fra Flensborg. Sml. Jakob Petersen, Skamlingsbanken 1843–1943 (Kbh. 1943) p. 119 ff. Skrivelse fra Ivar Kullgren, Uddevalla (Bernh. Bergren) til B. 1860 25/7. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. I. — Orla Lehmann til B. 1859 30/12. Referat af mødets beslutninger og bestilling paa gravmælet for Hedemann: »Monumentet for Hedemann fandt megen Modstand og det bør derfor være aldeles beskedent.« Samme til samme 1860 20/4. Samme til borgmester Mourier i Fredericia 1860 24/11 RA O. L.'s arkiv. A 3. Tillæg): Hedemanns mon. er nu færdigt. — Flensborg-komiteen gav afkald paa det lovede tilskud, saaledes at Bülow-komiteen frit kunde disponere over resten af overskudet. Orla Lehmann til gen. Moltke og B. (koncept) [1860] RA O. L.s arkiv D. 4.
28. Ifølge et notat i en lille lommebog, vistnok med Thomsens haand. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. IV. Den samlede arbejdstid opgøres her til 82 uger. Sml. B. til Orla Lehmann 1860 20/8: »Med Løven gaar det endnu heldigt frem. Det 3de store Stykke er i Arbeide og Thomsen mener, at han kan blive fertigt med det heele, forinden Vinteren og Kulden indfinde sig. — Kraags Medaillon var nok fertigt inden De reiste? Hedemanns er nu ogsaa fertigt, ligesaa Helgesons og Schleppegrels. Disse skal have Lighed. Derimod arbeider jeg endnu paa Læssøe og det med Families, Slægts og Venners Hjelp . . .« RA O. L.s arkiv D. 4. Fædrelandet 1861 31/7 p. 714. Sml. J. P. Kobke til B. 1862 9/6. (Medaillonerne skal sendes til Flensborg senest d. 10. juni). — Lovemonumentets fire portrætmedailloner (Krogh, Læssøe, Helgesen, Schleppegrell) afb. efter de af G. A. Paris forfærdigede afstøbninger i »Borgerforeningen«, Flensborg, hos Hector Boeck anf. st. p. 223.
29. Hector Boeck anf. st. p. 224 ff. — Flensborg Avis 1912 25/7 (meddelt af arkivar A. Holst-Jørgensen). Berl. Tid. 1922 18/10. Nationaltidende 1937 26/12 og 1939 24/7. Berl. Aftenavis 1941 10/1. Sml. H. N. Clausen, Optegnelser om mit Levned og min Tids Historie (Kbh. 1877) p. 474 (om indvielsen 1862 25/7). Samme, Fædrelandske Forhold og Anliggender. Udg. Johs. Clausen (Kbh. 1881) p. 146 ff. Alex Thorsøe, Kong Fr. VII's Regering II (Kbh. 1889) p. 830. — Dagbladet 1862 28/7 (no. 172). — I 1872 søgte Edmund Gosse forgæves efter det sted paa Flensborg kgd., hvor Løven havde staaet. Se Edmund Gosse, To Besøg i Danmark (Kbh. 1912) p. 17–18. — P. v. Hedemann-Heespen, Die Herzogtümer Schleswig-Holstein u. die Neuzeit (Kiel 1926) p. 623. — Afb. Knud Fabricius, Sonderjyllands Hist. IV pl. XVII (v. p. 96). Ill. Tid. III 1862. Schultz, Danmarks Historie IV p. 731. Om Lovemonumentet se endvidere: Personallhist. Tidsskr. 1925, 10. rk. 2. bd., p. 176, no. 11. — »I Hiemmet« VI, 1860 11/2, p. 44 f. — Fædrelandet 1862 17/7, p. 667; 1862 25/7, p. 700; 1862 28/7 og 2/8, p. 723; 1864 26/2, 7/3, 8/3 og 14/3 (om ødelæggelsen). N. Neergaard, Under Junigrundloven (Kbh. 1892–1916), II p. 571.
30. Cit. efter C. N. Schnittgers Erinnerungen eines alten Schleswigers. Hrsg. v. H. A. Chr. Philippson (Schleswig 1904). Anhang vom Herausgeber p. 291 ff.: Der Bildhauer Hermann Wilhelm Bissen (p. 296).
31. G. Chr. Freund til moderen 1864 8/3. KB G. Chr. Friends arkiv. Utilg. 242.
32. Johannes Helms (1828–95). Fra 1867 Martin Hammerichs afløser som rektor ved Borgerdydskolen paa Kristianshavn. Medkæmper fra Fredericia og Isted, forfatteren til »Jeg elsker de grønne Lunde.«
33. Cit. efter udgaven Kbh. 1909 p. 161.
34. H. N. Clausen i Berl. Tid. 1859 22/12. Sml. samme forfatters Fædrel. Forh. og Anl. p. 738 ff og Optegnelser p. 455–60. Høyen i Fædrelandet 1860 no. 24. Andre artikler imod i Fædrelandet 1859 19/12 og Dagbladet 1859 20/12. — Da Frederik VII bad H. N. Clausen sætte sig i spidsen for en nationalsubskription, mente han dog at maatte afslaa det, og det blev i stedet A. W. Moltke, der kom til at staa i spidsen for komiteen. Denne traadte i virksomhed 1860 8/1.
35. B. til Bravo 1860 3/2. KB Ny kgl. saml. 1857 fol. I. Samme til samme 1860 30/10. Ibidem. Bravo til B. 1860 24/11.

36. Oscar Bloch anf. st. p. 200, 202 — BZ XXXI, 98–99 og 188. Skitser dat. 1860 17/3, 30/3, 18/5, 20/5, 1/6 (Glyp.) Busten dat. »5. Juni 60«.
37. B. til Bravo 1860 30/10. KB Ny kgl. saml. 1857 fol. I. Sml. samme til samme 1860 3/7. Ibidem. — H. C. Andersens digt: Johanne Louise Heibergs Statue af V. Bissen (Omkring dit Billed her i Marmorstenen). Trykt i Ill. Tid. III no. 115, 1861 8/12 (Saml. Skr. XII, p. 445. — No. 7 af »Til Forskjellige«). Sml. Birger Frank Nielsen, H. C. Andersen Bibliografi (Kbh. 1942) p. 265 no. 832. Johanne Luise Heiberg, Et Liv gjenoplevet i Erindringen. 3. udg. II (Kbh. Kria. 1913), p. 414. Sml. [Aage Friis] Fra det Heibergske Hjem (Kbh. 1940), p. 415 ff. — Johanne Luise Heiberg og A. F. Krieger. En Saml. Breve 1860–89. Udg. af Aage Friis og P. Munch. (Kbh. Kria. 1914–15), I p. 21 (sml. noten p. 340); II p. 181 og p. 359 (om fru Heibergs misfornøjelse med busten. 1882 26/7: »Den uførtrodne Jacobsen lader i denne Tid min Buste hugge i Marmor for at skjænke den til Theatret. Skade, at jeg saa ilde kan lide denne Buste af Bissen . . . «). A. F. Kriegers Dagbøger 1848–80. Udg. af Elise Koppel, Aage Friis og P. Munch (Kbh. Kria. 1920–43), II p. 175.
38. Marmoret skaffet 1864. Se telegram til B. fra Lazzerini, Carrara 1864 5/9 m. koncept til B's svar. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. III. Fig. omtales her som »la morta«! Sml. Bravo til B. 1863 5/12. — Ang. marmorudførelsens varighed se liste i KB Ny kgl. saml. 2047 fol. II (1865 30/6–1866 5/5), samt regnskabsbog 1865–68. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. IV (Ronci fra 29. juli til 1. juli uden nærmere ang. af aar). — Fr. Krieger til baron Rosenørn-Lehn, direktør for galleriet paa Chr.borg 1879 24/11. Kunstm. arkiv. Da. Kunstv. VI.
39. Georg Brandes, Saml. Skr. XIV (1904) p. 450. Jul. Lange til G. B. 1862 27/1: Bissen har i Vatikanet dadlet statuen af Euripides, men rost statuen af Demosthenes. — Glyptotekets exemplar af Demosthenesfiguren, se Fr. Poulsen, Den hellenistiske Kunst (Kbh. 1938) p. 32 ff.
40. Saa tidligt som i maj 1858 havde Bissen fattet den plan at udføre en statue af H. C. Ørsted: » . . . foruden flere Buster jeg vil modellere for min egen Fornøjelse agter jeg at modellere en Statue af H. C. Ørsted, 8 Fod høj, saa stor, at den kan staae foran Universitetet, thi jeg er sikker paa at man dog engang vil sætte ham et Minde, og saa er det færdigt!« B. til Vilh. B. 1858 29/5. Cit. Oscar Bloch anf. st. p. 178. — Skitser til samme dat. 1858 11/6, 12/6 i Glyp. Orig.model i Aalborgmus. »27. Ap. 61.« Afløret i den gl. polytekniske læreanstalt i St. Pederstræde 1880 27/10. Sml. Jul. Lange, Billedkunst (Kbh. 1884) p. 484 ff.
41. Vilh. Klein, Architectportraiter. KB Ny kgl. saml. 3055 4° p. 33 noten.
42. Nicolaj Bøgh, Erindringer af og om J. A. Jerichau (Kbh. 1884) p. 243 ff. — Jul. Lange, Billedkunst (Kbh. 1884) p. 486 ff.
43. Se herom: E. H. Bentzen til B. 1862 14/1. Chr. Const. Olsen til B. 1862 24/1. — N. L. Høyen til J. M. Thiele [1862 jan.] KB Ny saml. 1540 fol. — B. til J. M. Thiele 1862 29/1. Ibidem. (»Det vilde maaskee see ud som jeg vilde trænge mig frem ved mit Arbeide, men det er aldeles ikke Tilfældet. Statuen er kun gjort til min egen Tilfredsstillelse! og det skal glæde mig, hvis Jerichau kan gjøre noget bedre.«) — J. M. Thiele til B. 1862 15/2. — Samme til samme 1862 20/2 KB Ny kgl. saml. 1857 fol. II (NB. Ligger under breve til Bravo). — Samme til Bravo 1862 26/2. Ibidem. — N. L. Høyen til B. 1862 4/3. — P. Petersen til B. 1862 6/3. — B. til P. Petersen, koncept bagpaa brev fra Bravo til B. 1862 18/3. (»Hvad du skriver om J., han er saa givet i sin gode Ret til at gjøre det, han gjør. Jeg har jo ogsaa gjort Skizze af Kongen [o: Frederik VII] og s. v. uden at være opfordret dertil —, og den sidste Statue af Ørsted har jeg jo modeleret paa samme Maade. Der er aldeles ingen, der er forpligtet til at tage Notits af den. — Det skulde glæde mig om han kan gjøre noget bedre af denne vanskellige Opgave.«)
44. Koncept. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. V.
45. Kunstbladet 1923 p. 50. Bissens breve vedr. denne sag, hvortil der i det følgende refereres, er offentliggjort i uddrag af Oscar Bloch, anf. st. p. 191–95. Vilh. Bissens breve til faderen

- findes i dennes papirer. KB Ny kgl. saml. 3341 4°. Se *Iliaden* I. sang, v. 488 (oversat af Christian Wilster. Ny udg. v. A. Kragelund. Kbh. 1930).
46. Her følger en lille pennetegning af en siddende Achilles, støttende v. haand paa jorden og pressende h. haand mod sin tinding. Sml. Sergels explosivt dramatiske Achilles-skitse i Nationalmuseum, Stockholm. Kat. 1929 no. 494 (pl. 21).
47. Dat. 13/10, 22/10 og 28/10 1859. Alle i Glyp. (Kat. no. 180, 181, 182).
48. Ares Ludovisi, se Brunn-Bruckmann no. 388. Sml. navnlig arm- og benstillingen: de fremstrakte arme med hænderne samlede paa det venstre optrukne knæ. Det er samme stillingsmotiv som Bissens Achilles.
49. Afb. Haavard Rostrup, Franske Billedhuggere fra det 19. og 20. Aarhundrede (Kunst i Danmark. Kbh. 1938) fig. 13-14. Gipsmodellen udst. Paris 1862. — Jean-Baptiste Carpeaux (1827-75).
50. Hvad man i Danmark mente om Carpeaux paa den tid, har man et morsomt udtryk for i Chr. Winthers rædselsslagne beskrivelse af »La Danse« foran den store opera, i et brev til Const. Hansen af 20. okt. 1869. Se Breve fra og til Chr. Winther, udg. af F. L. Liebenberg (Kbh. 1880) p. 182-85. Til gengæld stillede den toneangivende franske kritik sig yderst afvisende overfor dansk kunst. I anledning af verdensudstillingen 1867, hvor bl. a. Bissen deltog med en række arbejder m. Achilles paa førstepladsen (sml. bilag D), modtog saaledes han og den danske billedhuggerkunst følgende salut af den kendte kritiker Paul Mantz (*Gazette des Beaux-Arts* 1867 II p. 22): »Quant à la sculpture, il ne reste plus dans la patrie de Thorwaldsen que M. Herman-Vilhelm Bissen, qui nous était déjà connu, et M. Prior, dont la catalogue n'a pas cru prononcer le nom. Dans un groupe en marbre, *l'Amour et Psyché*, M. Prior mêle Thorwaldsen et Canova; la correction de son dessin est d'une banalité parfaite. Décidément cet art académique a beaucoup vieilli. La même aventure arrive à M. Bissen, qui est membre de l'Académie des beaux-arts de Copenhague et qui appartient à une école surannée. Tout doit venir à son heure. Son *Achille furieux*, son *Jeune Mendiant*, auraient peut-être eu du succès en 1820. C'est calomnier l'art antique que d'emprunter son idéal à la Grèce et de rester insignifiant, inexpressif, ennuyeux. Disons-le franchement: nous ne sommes pas contents de nos amis les Danois. . . « Og senere: »Le Danemark existe à peine«. (Ibidem p. 344).
51. *Vedr. Achilles*: Fædrelandet 1860 18/12 p. 1222 (»*Sir Morton Peto*, der afreiser herfra i Aften, skal have benyttet sit Ophold her til at gjøre ret betydelige Bestillinger hos flere af vore dygtigste Kunstnere — Bissen, Marstrand, Skovgaard og Exner«). Om Peto, sml. Schultz' Danmarks Historie IV (Kbh. 1942) p. 762. — Bravo til B. 1861 12/2 (har givet tegningen af Achilles til Lazzarini, for at han kan finde en smuk blok). — J. M. Thiele til Bravo 1861 14/2. KB Ny kgl. saml. 1857 fol. II (»Bissen er et Billede paa Sundhed og Tilfredshed; han gaer med hvert nyt Arbeide et Skridt frem paa sin herlige Kunstnerbane. Den siddende Achilles, som han nu modelerer for Sir Morton Peto, er maaske det Allerskjønneste, jeg har seet fra hans Haand, — ret [et] værdigt Sidestykke til Thorvaldsens Merkur«). Friedr. Bissen til B. 1861 28/2 (gratulerer til bestillingen fra baron Peto, »den wir sehr gut kennen«). — Antoinette Bissen til B. 1861 3/4. — Jul. Lange i Ill. Tid. 1861 22/9 no. 104 p. 413-14 (afb.): »Saa snart Modellen var færdig, maatte den sendes til Carrara for at punteres, og den vil formodentlig blive udført i Rom under Kunstnerens eget Tilsyn«. — Alessandro og Giuseppe Lazzarini til B. 1862 29/9 og 1863 29/9. — B. til J. M. Thiele 1862 4/3. Thorvald. mus. arkiv. (»Det lader nemlig til, at Du er i den Tro, at Statuen [ø: Achilles] kan udstilles [ø: paa verdensudst. i London s. a.], men dette er dog ikke Tilfældet, da den endnu er i Carara for at punteres, og desuden var Figuren istykker, da den kom til Carrara, hvorfor den nu efter Sammensætningen, ikke seer saaledes ud, at den kan tage sig ud paa en Udstilling. . . . Min Søn har nemlig Lyst til at udføre Achilles for mig, og jeg vilde derfor, naar jeg kunde komme hened

for at lægge sidste Haand paa Figuren, lade den komme hertil, men hvis ikke, saa maatte jeg jo lade den komme hjem. Jeg vilde takke Dig saa meget, dersom Du vilde skrive mig herom, dog maatte det være snart, thi Statuen bliver fertig i Carrara i denne Maaned, og saa maatte jeg jo tage min Bestemmelse«. Vilh. Bissen til B. udateret [1862]. — Samme til samme 1862 26/5 (»Achilles er da blevet bragt op i Kolbergs Værksted, men jeg har ikke pakket den ud. . .«). Samme til samme 1862 1/7 (arbejdet paa Achilles paabegyndt). Samme til samme 1862 3/8 (»Før til Foraaret eller midt i Vinter i alfald vil der ikke blive noget for dig at gjøre ved Achilles, da den er altfor langt tilbage«). Samme til samme 1863 17/1 (»Jeg glæder mig til at fange Snoge med dig om et Par Maaneder og til den Tid tænker jeg ogsaa at Achilles skal være temmelig nær ved at være færdig«). Samme til samme 1863 6/3 (»Achilles er temmelig vidt fremrykket, saa jeg længes efter dig for at du kan corrigere den, og jeg kan komme til at begynde paa det forlængede Ben, der endnu staar fra Tandjernet. Pletterne ere ikke slemme, nu den er bleven glat«). Samme til samme 1863 25/3 (»Hvad Achilles angaaer, da synes jeg ikke, at Benet er for kort eller for tyndt og kiler derfor paa før at gjøre det færdigt, der vil ellers enda blive en hel Deel for dig at gjøre, men jeg tænker da, at jeg ogsaa skal kunne arbejde en Deel paa den paa samme Tid som du«). Sml. Oscar Bloch anf. st. p. 209-10. — Bravo til B. 1864 18/5 (Lazzerini skal punktere Achilles). — Samme til samme 1865 5/8 (Lazzerini vil afsende Achilles i løbet af august maaned). Samme til samme 1866 12/1 (»Ich bin neugierig zu erfahren, welcher von beiden Achilles der bessere Marmor ist«). — Vilh. Bissen til B. 1866 24/5 (Achilles [og Hylas] udst. i Stockholm). Sml. L. A. Smith til B., Stockholm 1866 18/8. — [Bissen] til Sir Morton Peto (koncept) 1866 7/11. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. II: »Professor Bissen presents his Compliments to Sir Morton Peto B^t and begs to inform Sir Morton that two Statues of Achilles are now ready and the choice left to Sir Morton, Professor Bissen is himself unable to say which of the 2 is to be chosen. Copenhagen 7. Novbr. 1866«. Formentlig konciperet af Høyen.

De to Achilles-statuer udbødes til salg paa Bissens dødsboauktion (sml. bilag E). Aldøde bogtrykker Thomas Prior, der har udarbejdet en levnedbeskrivelse over sin fader billedhuggeren Lauritz Prior, har velvilligst stillet følgende brevuddrag desangaaende til min disposition. Lauritz Prior til sin broder købmand Theodor Malling i Hamburg 1869 15/11: »Af det medfølgende Katalog over de Ting, som skal sælges d. 15. Decbr. vil Du først se, at der er to Statuer af Achilles, som skal sælges, begge fuldførte Arbeider. De ere af noget forskjellig Værdi, og den bedste er Nr. 2. Denne maa, som den bedste af de to Statuer, betragtes som et af Bissens bedste Arbeider, et Arbeide som jeg vilde ønske, at man kunde erhverve her for Akademiet; men da jeg ikke troer, at man tænker derpaa, saa vil den vel gaae ud i privat Eie. Jeg skal give Dig et lille Billede af disse to Arbeiders Historie. Da Bissen havde gjort Modellen i Leer, kom Hage og førte Morton Peto til Bissen; han bestilte den i Marmor, naturligtvis paa Hages Anbefaling, som ogsaa havde ført Peto til flere af vore Malere af det rene Vand. Det heed sig i Førstningen, at Bissen skulde have 1000 £ for at gjøre den i Marmor til Peto, men senere beløb nok Summen sig kun til 4000 Rdl. ialtfald efter hvad jeg underhaanden har hørt igjennem unge Bissen. — Bissen sadte da strax Arbeidet i Værk og sendte Modellen til Italien, hvor den blev paabegyndt først i Carrara, senere i Rom, hvor unge Bissen huggede paa den (her er stadig Tale om Nr. 2 i Fortegnelsen). Der viiste sig imidlertid nogle ubetydelige Pletter i Marmoret. Pletter som vi alle vare enige om gjorde ikke ringeste Skade; men den gamle Bissen havde faaet den fixe Idee, at Englænderen, den store Morton Peto skulde have en aldeles pletfri Figur, hvorfor han foreløbig standsede Arbeidet og fik en nye Blok Marmor i Carrara, som Marmorhandleren imidlertid ikke anbefalede, men Bissen vilde have den, da han troede, den var god, og den anden (Nr. 1 i Cataloget) blev begyndt; men der kom en saa slem Plet paa hele den venstre Side af Figuren, at gamle Bissen igjen tog tiltakke med den første (Nr. 2), som ved Siden af den anden saa aldeles pletfri ud.

Nr. 2 blev da sendt til Danmark, og gamle Bissen stod selv en heel Vinter og huggede paa den, hvorimod Nr. 1 blev fuldført i Italien og kom senere hertil. Under alt dette gik Morton Peto fallit. Bissen havde faaet 2000 Rdl. a conto, hvorimod alle Malerne havde faaet alle deres Penge og afleveret deres Arbeider forinden Fallitten. Peto kunde ikke betale mere, og Bestillingen gik tilbage, imod at Bissen beholdt de 2000 Rdl. og begge sine Figurer. Her kommer et Point hvor det havde været kjont af den store Hage, dersom han havde kjøbt Figuren, men det tænkte han naturligviis ikke paa, og nu lader det jo til, at han vil gjøre noget for at redde Æren, da det dog er ham, som har været Aarsag i, at Bissen udsadte sig for store Omkostninger som de 2000 Rdl. han langtfra fik dækkede.

Achilles Nr. 2 er baade sine 4 og 5000 Rdl. værd, men jeg forstaaer ikke rigtig, hvorfor Hage anbefaler den til 5000, naar Bissen oprindelig kun skulde have 4000 for den. Nr. 2 er som sagt udført i Marmor af gamle Bissen selv, som huggede smukt; den har derfor dobbelt værdi og er den bedste. Nr. 1 er ved Siden af ikke nær det værd, men maa dog betragtes som et udmærket smukt Arbeide, rigtignok dygtig plettet, hvorimod Pletterne i Nr. 2 aldeles intet har at betyde. — Se det er lidt af Achilles Historie, jeg troer imidlertid, at der hverken bliver budt 3, 4 eller 5000 for nogen af Figureerne, men derom kan man jo ikke have nogen Mening. — Om de andre Arbeider skal jeg kun sige, at dem er der intet ved, da de fleste ere gamle, halvfærdige, casserede Marmorfigurer. Nr. 3 i Fortegnelsen »Hylas« er casseret, fordi det var for blødt Marmor, men den kunde blive kjønt alligevel, naar der blev kostet 400 Rdl. til Fuldførelsen, som den er er den kun halvfærdig. Nr. 4 er en Amor men ogsaa casseret, fordi Marmoret var for blødt, og kan ikke forsendes, naar Stiverne tages fra Armene, tages de bort, troer jeg de falde af, saa blødt er Marmoret. Nr. 5, en Paris, duer slet ikke og er ligesom Nr. 6, Tiggerdrengen ogsaa halvfærdige Arbeider; Tiggerdrengen troer jeg ikke feiler noget i Marmoret, den blev i sin Tid sadt tilside af Mangel paa Liebhave, da den allerede var gaaet ud i Verden i flere Exemplarer. De følgende Numre er uden Værdi for Eder, Basreliefferne nogle smaa daarlige Ting, som ere huggede af Begyndere.« Efterskrift, samme brev 17/11: »Jeg talte idag med unge Bissen, som fortalte mig, at han næsten havde isinde at lade Achilles sælge for, hvad de kunde faae for den. Idet mindste vilde han lade den gaae for 2500 Rdl., som vare Omkostningerne, han troede ikke der vilde blive budt mere. Pas derfor paa Hage, dersom Pontoppidan vil give ham i Commission at byde paa den, men vær forresten selv forsigtig med, hvad Du yttre om, hvad jeg siger; thi hvad Bissen sagde til mig, var noget, han sagde uden Opfordring, men altsaa dog vist ikke Meningen, at det skulde fortælles til mulige Liebhave. Hage taler naturligvis for Bissens Enke, som jeg forresten ønsker maa faae saa meget som mueligt for hans Sager.« Samme til samme 1869 15/12: »Blot et Par Ord vil jeg sende Dig, da det maaske kan interessere Dig at høre, hvorledes Auctionen gik over Bissens Ting. De to Achilles'er bleve slet ikke solgte, det høieste Bud paa Nr. 1 (den daarligste) var 1100 Rdl., som ikke blev tilslaaet, og den anden kom slet ikke frem. For 2000 Rdl. vare de blevne tilslaaede hver af dem, og for denne Pris kan de vist faaes underhaanden. En lille Amor blev solgt for 550 Rdl., som den ikke var værd, da Marmoret var daarligt, de andre Ting blev der ikke budt for.«

52. Pas udstedt Kbh. 1861 8/10. Stemplet: Wien 17/10. Peschiera 23/10. Efter en udflugt til Neapel i April 1862 viseredes passet til hjemrejse over Civitavecchia og Genua 5/5; afrejsen fandt sted den 6. maj. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. I. Den 15. samme maaned var B. igen hjemme i Kbh. Se Oscar Bloch anf. st. p. 132. — Sml. RA Akad. journ. 1861 12/10. Sagprotokol 1857–71. — F. W. Treschow til B. 1861 9/9. Friedr. Bissen til B. 1861 7/10. — J. M. Thiele til J. Bravo 1861 20/11. KB Ny kgl. saml. 1857 fol. II.
53. B. til N. L. Høyen 1861 31/12 og 1862 1/2. Glyp. arkiv. Høyen til B. 1862 8/1 og 4/3.
54. K. Kluge u. K. Lehmann-Hartleben, Die antiken Grossbronzen der römischen Kaiserzeit (Berl. Lpz. 1927) II p. 105 ff. Sml. ibid. p. 33, 40, 49–50. Ifølge disse forfattere er Victoria-

- statuen en romersk (sen-augustæisk?) omdannelse af en græsk figur fra slutn. af 4. aarh. f. Kr. Medens selve statuen er et smukt eksempel paa den antike voxudsmeltningssteknik, er de senere tilføjede vinger (som Bissen især fæster sig ved) groft arbejde, muligt fra III. aarh. e. Kr. — Victoria fundet 1826; de sammen m. den fundne buster er: et flavisk kvindeportræt, et mandsportræt fra Severus' tid, fire, opr. lueforyldte, mandsportrætter fra diokletiansk tid.
55. B. til J. M. Thiele 1862 29/1. KB Ny kgl. saml. 1540 fol.
 56. KB Ny kgl. saml. 3341 4°. — Digt af Carl Ploug i Fædrelandet 1862 16/8. »Johanne Bissen. Født i Nakskov 15de Februar 1836, død i Rom 29de Juli 1862«.
 57. Kunstbladet 1924 p. 75–76.
 58. Pas udst. Kbh. 1863 4/4. Stempleet i Marseille (til Civitavecchia) 13/4. Viseret til Carrara 20/4. Viseret til tilbagereisen 14/5. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. I. Sml. RA Akad. journ. 1863 23/3. Sagprotokol 1857–71.
 59. Regning fra T. C. Thomsen til B. (Veises Büste i Bronze) 1861 12/9. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. III. — Oscar Bloch anf. st. p. 207. — Fædrelandet 1863 9/4 og 1866 5/11. Afsløringen fandt sted, uden højtidelighed, 4/11. — Skrivelse fra komiteen for Weyses monument til B. 1866 27/11. Takker for Bissens »opofrende Taalmodighed«. Blandt underskriverne mærkes Gade og Hartmann. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. II. — Begge buster senere flyttet fra deres oprindelige pladser og anbragt, Schouw ved universitetet, Weyse ved Frue kirke.
 60. Oscar Bloch anf. st. p. 206. — Brændtlersskitsen, dat. »R. 18. Nov. 41«, i Glyp. kat. no. 235. Sml. bronzexpl. nu i kunstmuseet, dat. »13 Oct 35«. Se p. 38, note 56.
 61. B. til Bravo 1863 4/2 og 5/2. KB Ny kgl. saml. 1857 fol. I: »Wenn Du Vilhelm siehst könntest Du ihm sagen dass ich gestern den Hirten, den er schon angefangen gesehen hat, zusammen geschlagen habe, um ihn von neuem aufzubauen, aber dass ich zuerst eine Statue von Tordenskjold modelliren werde, diese ist nemlich bestellt, und so verdiene ich wenigstens meinen Taglohn. . .« Sml. Vilh. Bissen til B. 1863 16/2: »Det gjorde mig ondt at se, at du har slaet Hyrdeengen sammen, da jeg var hjemme, synes jeg næsten den var færdig. Hvad er det for en Tordenskjold du skal gjøre, er den colossal? Skal den gøres, inden du reiser?«
 62. Oscar Bloch anf. st. p. 208. — B. til Vilh. Bissen, udat. koncept. KB Ny kgl. saml. 2047 fol.
 63. Ill. Tid. 1870 13/3 no. 546 p. 204.
 64. 1862 4/10 og 10/12. Glyp. kat. no. 136–37.
 65. B. til Bravo 1863 4/2 og 5/2. KB Ny kgl. saml. 1857 fol. I.
 66. Oscar Bloch anf. st. p. 209. — B. til Bravo 1863 27/5.
 67. Regning fra gipseren Langeli 1863 22/11: »Formet en Statue over Leer Tordenskjold. . . Formet og støbt en Sabel til Tordenskjold. . .« F. Becketts notater. Glyp.s arkiv. — Sml. R. Puggaard til B. 1863 15/10. Ibidem.
 68. Redaktør Georg E. Petersen, Trondhjem, til B. 1863 4/12. Forespørgsel vedr. muligheden for at erhverve en afstøbning af Tordenskjold. Sagen udsat paa grund af krigen 1864. — Samme til samme 1865 17/1. Ny forespørgsel m. forklaring af sagens gang. Endelig bestilling. Puggaard har givet tilladelse til, at der tages endnu en afstøbning. — Koncept fra B. 1865 30/6. KB. Ny kgl. saml. 2047 fol. V. Tordenskjold geng. Ill. Tid XI, no. 546 (1870 13/3. — Ciseleret af E. Bentzen). Vilh. Bissens regnskaber. Glyp.s arkiv: »Jan. 1874. Tordenskjold til Trondhjem. 1. Tegning til Piedestalen. 1875. April 29. begyndt Støbning i Bronze. Eugène for begge Armene 6 Dage. Noël for en Uge ved Benene. Mai 22. Aarsleff for Ciselering af Armene. Juni 16. Aarsleff for Ciselering af Benene. 1876. 29. Jan. Transport til Damp[skibet].«
 69. K. F. Wiborg, Konstustillingen i 1841 (Kbh. s. a.) p. 17 (afb.). Theobald Stein udførte 1860 en statuette af Tordenskjold. Afb. Johs. Stein, Billedhuggeren Th. Stein (Kbh. 1923) p. 105. Der kan endvidere henvises til N. Dajons buste i Holmens kirke (1823). O. H. Fladager udst. i 1857 en Tordenskjold.

70. Jul. Lange, Billedkunst (Kbh. 1884) p. 478 ff.
71. KB Ny kgl. saml. 2047 fol.
72. P. Petersen til B. 1863 28/5. Ligeledes 23/6, 9/7, 23/7, 2/8, 5/10. — Sml. B. til Bravo 1863 27/5. KB Ny kgl. saml. 1857 fol. I. — Albrecht Rosengarten, (1809/10–1893). Fra 1842 virksom i Hamburg. Opførte Schröder Stift i Hamburg 1852–53, samt Schrödersche Grabkap. auf d. Petrikirchhof sstds. 1862–63; sidstnævnte nedrevet 1908. Engelen skæbne har ikke kunnet opklares.
73. Glyp. kat. 207–208: »16. Juni 63«. Ligeledes kat. no. 209–210: »25. Juli« og »26. Juli«.
74. B. til Bravo 1863 21/7. KB Ny kgl. saml. 1857 fol. I. — Videre O. H. Schröder til B. 1863 1/10; samme til samme 1864 21/3 og 31/5. — Bravo til B. 1863 5/12.
75. N. L. Høyens mindetale over Bissen. Se J. L. Ussing, N. L. Høyens Levned (Kbh. 1872) p. 374. Bissens regnskaber 1865–68. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. Engelen til Hamburg i arbejde juli 1865–juli 1866. I Vilh. Bissens regnskaber, Glyp. arkiv, følgende oplysninger om opstillingen og afleveringen af statuen: »1866. 11. August reist fra Kjøbenhavn til Hamborg for at stille Engelen op. 19. reist fra Hamborg til Frankfort. . .«
76. BZ 58.
77. Fædrelandet 1864 11/6. — Sml. Fædrelandet 1864 16/6. Opraab fra en komité til afhjælpning af nøden blandt de krigsramte i Dybbøl by og sogn; underskrevet af Bissen og de tre præster Bülow (Dybbøl), Lassen (Adelby) og Karstensen (Broager), hvilken sidste var en nær ven af Bissen og boede hos ham under krigen.
78. Vilh. Bissen til B. 1864 juni–juli. (»Gaaseby, 1 Mil Vest for Hals ved Limfjorden«. Senere Fyn). Vilh. Bissen var officersaspirant i hæren fra 14/3 til 24/9 1864. Se hans regnskabsudskrifter 1863–68 i Glyp.s arkiv. Efter faderens ønske lykkedes det ham i sept. at blive hjempermitteret mod at skaffe en stillingsmand. Se Vilh. Bissens breve til B. aug.–sept. 1864.
79. Bravo til B. 1864 18/5. Sml. F. W. Treschow til B. 1864 13/4. — Rejsepas for B. og Rudolph Bissen udstedt i Kbh. 1864 16/7 (viseret i Peschiera 25/7). KB Ny kgl. saml. 2047 fol. I. B. til baronesse Stampe 1864 19/7. KB Ny kgl. saml. 1732 fol. (»Jeg reiser i Eftermiddag til Carrara. . .«). B. til Bravo 1864 1/8, Carrara. KB. Ny kgl. saml. 1857 fol. I (»Wir reisen Morgen von hier, über Livorno, Genua nach Paris, wo wir uns einige Tage ausruhen und dann zu Hause eilen.«) — A. Andréi i Revue artistique XVII (1er et 15 nov. 1869) p. 343. — Om broderen Henry Bissen og dennes hjem i Belleville, se brev fra Hans og Chr. Puggaard til Orla Lehmann 1860 21/1. RA O. L.'s arkiv. Beskrivelse af haven med volieren til »alle Slags Dyr, sorte Svaner, chinesiske Ænder, Nigerhøns og Fasaner«, samt af vinterhaven, »næsten det interessanteste, jeg har seet i Paris«, med mange sjældne planter og træer. »I dette Liebhabereri for Dyr og Blomster har Uhrmageren megen Lighed med Billedhuggeren«. — Ang. hjemkomsten, se Vilh. Bissen til B. (1864) 15/8 (forbavset over at faderen saa snart er kommet tilbage fra Carrara).
80. Dagbladet 1863 21/11, 26/11, 30/11. Fædrelandet 1863 21/11, 30/11. Sml. Nicolaj Bøgh, Erindringer af og om J. A. Jerichau (Kbh. 1884) p. 249 note 1.
81. Marstrands forskellige tegnede udkast til en saadan rytterfigur gaar sikkert tilbage til denne skitse og ikke omvendt. Sml. Karl Madsen, Vilh. Marstrand (Kbh. 1905) p. 269. Sml. BZ 198.
82. Paa en egenhændig oevvfortegnelse blandt Høyens papirer. KB Ny kgl. saml. 1553 fol. Kapsel 13: »Dronning Philippa — 30. Sept. 56. — Skizze til Fred. VII til Hest i Sept.«
83. B. til Vilh. Bissen 1863 14/3. Cit. efter Oscar Bloch anf. st. p. 209. — Sml. Vilh. Bissen til B. 1863 25/3: ». . . jeg glæder mig til at komme hjem, [det skal] fornøie mig at komme i Lag med den store Hest. . .« Fædrelandet 1864 3/2. »Danske Kvinders Guldkrands til Kong Frederik den Syvende«. Indsamlingen har givet et overskud paa ca. 8.500 rdl. Ialt indkommer 11.333 rdl. 16 sk. Kransen kostede 3000 rdl., af overskudet skal ca. 700 rdl. bruges til en

- ny gitterport i kapellet, resten hensættes paa rente som grundfond for et nationalmonument for Kong Frederik den syvende. Sml. Ill. Tid. 1863 20/12 no. 221 p. 95 (afb.)
84. Ill. Tidende 1863 13/12 no. 220 p. 81–82. — Sml. Bravo til B. 1863 5/12. KB Ny kgl. saml. 1857 fol. I: »Deine Reiterstatue für den verstorbenen König kann jetzt zur Ausführung kommen, schmiede das Eisen so lange es glüht«.
85. Nikolaj Bøgh anf. st. p. 247 ff.
86. Denne skitse findes nu i museet i Aalborg.
87. Kurt Bimler, August Kiss (Sonderabdruck aus der Monatsschrift »Oberschlesien«. Kattowitz 1915) p. 47 og 51. — Kiss var elev af Rauch, personlig bekendt af Bissen og i særlig grad berømt for sine heste-fremstillinger.
88. Vilh. Bissens udskrevne regnskaber 1863–68. Glyp.s arkiv. »1863. 10. Juli. For Fader begyndt Fr. VII til Hest. — 3. October atter begyndt paa Frederik. — 15. November begyndt paa Skitzen til Frederik VII. — 1864. 19. Jan. Støbt Skitzen til Frederik og begyndt paa den store igjen indtil 14. Marts . . . 24. Septbr. Atter begyndt paa Frederik 7 indtil 1865. 20. Marts Frederik 7 færdig 14. Dec. 65«. H. W. Bissens regnskaber 1865–68. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. IV: »1865 15/12 begyndte Iversen at forme Fr. VII«. Den skitse, der støbtes d. 19. jan. 1864 er den samme, der nu tilhører Odense museum. I Vilh. Bissens regnskaber findes endvidere følgende: »1866. 18. April begyndt at restaurere Fr. 7. — 3. Juni flyttet den ud i Gaarden. — 1869. Jan. 4. Skitze af Fr. VII støbt. — Mai 19. Rytterstatuen af Fr. VII. — Juli 6. Forandring ved Hestens Hoved. — Septbr. 8. Ole for at skaffe Stige til Rytterstatuen paa Amalienborg. — Septbr. 18. Analysering af Legeringen i Rytterstatuen«. Sml. From Møller til B. 1864 (skrivelsen urigtigt dateret 1863) 4/1. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. II. (Bissen kan i morgen henvende sig til afdøde Kong Frederik VII's kammertjener, assessor Lassen paa Christiansborg og faa adgang til kongens garderobe). Major Vilh. Siemsen, amtsforvalter i Ebeltoft, til B. 1866 15/6 (glæder sig til under sit besøg i Kbh. i beg. af august at se Fr. VII's statue ganske færdig). — Bravo til B. 1866 22/8 (svar paa brev af 31/7): ». . . erfuhr ich mit Vergnügen dass du nach Ach u. Weh endlich doch mit der Reiterstatue Fr. VII zu Stande gekommen bist«. Koncept fra B. til broderen Heinrich (Henry) Bissen. Udat. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. V. (Rytterstatuen færdig i dobbelt naturlig størrelse efter tre aars arbejde sammen med Vilhelm).
89. Vilh. Bissens skitse tilh. Frederiksborg museet (kat. 6700). Den er betegnet »D 29. Dec. 1868«. Sml. A. F. Kriegers Dagbøger 1848–80 (Kbh. Kria. 1920–43), IV p. 222 (1868 15/12: »Det er idag besluttet, at Bissens Frederik VII skal udløres uden Concurrence. . .«).
90. Berl. Tid. 1873 6/10. Ill. Tid. 1873 26/10 no. 735 p. 33 (afb.) og p. 35. At begejstringen ikke var udelt, viser følgende bemærkning i sidstnævnte artikel: »Lad da Rytterstøtten staa paa sin Plads! Ingen Kritik kan jo gjøre den anderledes. . .« — Statuen overdroges kommunen. Omkostningerne var ca. 66.000 kr., tilvejebragt ved offentlig indsamling i København og omegn, $\frac{1}{3}$ af beløbet udgjordes dog af overskuddet fra de danske kvinders indsamling til guld-egekransen til Fr. VII's kiste. Som et kuriosum kan det nævnes, at der af arkitekt Th. Stuckenberg (1835–1901) i Ill. Tid. 1868 5/1. p. 125 f., var fremsat et »Forslag til Benyttelse af Frederikskirken til et Mindesmærke for Kong Frederik VII, Grundloven og de faldne Krigere.« Denne plan, der saaledes søgte at slaa mange fluer med eet smæk, gik ud paa »at benytte hine Levninger som Fodstykke til en kolossal Rytterstatue af Kong Frederik, udført efter Bissens i denne Tidendes Nr. 220 afbildede Skizze, idet deres nederste ubeskadigede Deel bevaredes og tillige forsynedes med Mindetavler med Navnene paa de i 1848–50 faldne Krigere og paa den grundlovgivende Rigsdags Medlemmer, medens Hovedopgangene vilde blive prydede med fire Copier efter den i sin Tid af Thorvaldsen modellerede Løve, som ikke dengang fik den paatænkte Anvendelse«. Projektet afb. p. 126. Det udstilledes paa Chlb. 1868.

91. Bissens regnskaber 1863 19/12: »Iversen for Basrelieffet til Castrum doloris. . . 12 Rdl.« KB Ny kgl. saml. 2047 fol. IV. Sml. III. Tid. 1863 20/12 no. 221 (afb.).
92. Sml. Nicolaj Bogh, Erindringer af og om J. A. Jerichau (Kbh. 1884) p. 221 ff.
93. Se afbildning i »Ord och Bild« IV 1895 p. 108.
94. Sml. Vilh. Wanscher i »Politikens« kronik 1927 23/12.
95. *Om Fr. VII i Odense*: Oscar Bloch anf. st. p. 211–12 (1866 3/10. Skitse udf. Venter at sagen vil gaa i orden til efteraaret. Vil arbejde paa den om vinteren). Fædrelandet 1866 5/11 (efter Fyens Stiftstidende). Statuen skal koste 4500 rdl. og være 7 fod og 6 tommer høj. Fædrelandet 1866 12/11. Statuens oprejsning vedtaget m. 17 stemmer mod 2. Odense kommune yder et bidrag en gang for alle, stort 1000 rdl. — B. til Vilh. Bissen 1866 22/11 (koncept). KB Ny kgl. saml. 2047 fol. V: »Til Fr. VII har jeg begyndt at treffe nogle Forberedelser og tænker at begynde paa ham i næste Uge. . .«. Oscar Bloch anf. st. (1866 23/11 Fr. VII til Odense opbygges i næste uge. Arbejder paa den i december). Kunstbladet p. 78 (arbejder paa Fr. VII i jan. 1867). Koncept fra B. til broderen Heinrich (Henry) Bissen. Udat. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. V. (Rytterstatuen af Fr. VII færdig i dobbelt nat. st., udført af Vilh. og ham selv. Venter paa at blive støbt. Arbejder paa statue af samme til Odense og derefter til Frederiksborg.) Oscar Bloch anf. st. p. 217; Kunstbladet 1924 p. 117 (1867 14/3. »Med Fr. VII gaacer det jævnt fremad, og jeg haaber endnu at fuldende ham til Enden af April.«) Oscar Bloch anf. st. p. 218; Kunstbladet 1924 p. 118 (1867 11/4. Arbejder stadig paa figuren). Statuen fuldendt i model 1867 14/7 (signatur paa bronzen). Afsloret 1868 5/6. III. Tid. IX 1868 21/6 p. 325 (afb.). Referat efter Fyens Stiftstidende. Statuen støbt hos Lauritz Rasmussen, Kbh. — C. T. Engelstoft, Odense Byes Historie (2. udg. Odense 1880) p. 510. Statuen opr. placeret m. h. side mod raadhuset og omgivet af et lille cirkulært anlæg m. gitter, afb. Engelstoft p. 502–3. Sml. J. Lauritzen, Odense og nærmeste Omegn i Billeder. (Kbh. 1874) p. 8. H. St. Holbeck, Odense Bys Historie (Odense 1926) p. 622 (afb. visende den opr. placering ca. 1870). — *Om Fr. VII i Hillerød*: B. til Vilh. Bissen 1866 22/11 (koncept). KB Ny kgl. saml. 2047 fol. V: ». . . næsten havde jeg glemt, at man i Frborg ogsaa vil reise en Statue af Fr. VII omtrent som den til Odense, dog vil de her kun have ham som F. VII uden politisk Betydning.« Sml. Oscar Bloch anf. st. p. 212 (1866 23/11: »der skal ogsaa rejses en Statue af ham i Frederiksborg, næsten ganske som den til Odense, og jeg tænker at kunne benytte Alt af den første, undtagen Hovedet og den ene Arm.«) — Udat. koncept fra B. (KB Ny kgl. saml. 2047 fol. V). Til statuen af Fr. VII til Fr.borg laante B. af grevinden »den røde hue« og andre genstande (snoren og dolken). Skitse i Glyp. dat. »8. Nov. 66«, kat. no. 141. Vilh. Bissens regnskaber. Glyp.s. arkiv: »1875. Frederik den VII til Frederiksborg. Nov. — 1880. Septbr. 20. Reise til Hillerød. — Ole rensat den. — Plinten støbt fuld af Cement.« Sammes regnskabsbog, ligeledes i Glyp. (1876–77. Ciseleret af A. Paulsen). Rejst 1880. Soklen fornyet 1927. — *Om Fr. VII i Køge*: Distriktslæge Henrik Johan Matthiesen, Køge, til B. 1867 15/2: »Det er Deres Ekvester Statue som har fremkaldt Tanken og som vi helst vilde have.« Samme til samme 1867 2/3, 19/3: Beder om fotografi af Odense-statuen. Thielemann har ogsaa givet tilbud. Samme til samme 1867 21/7 (m. paaskrevet svarkoncept af Bissen). — Sml. koncept af B. bag-paa tryksag dat. 1867 1/10. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. I (B. sender fotografi af Odense-statuen). Samme til samme 1867 23/6. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. II (introducerer skolelærer Petersen fra Valløby, sadelmager Kristensen og snedker Petersen fra Køge, som er de egentlige ophavsmænd til planen om en statue af Fr. VII paa torvet i Køge). Vilh. Bissens regnskaber. Glyp.s. arkiv: »Februar 1869. Fr. VII til Kjøge. 13. Frederik 7 Hoved til Kjøge. Støbning af Hovedet.« Støbt hos Lauritz Rasmussen, Kbh. Afsloret 1869 5/6.
96. *Om Carl XIV Johans monument*: Skr. fra komiteen for Carl Johans mon. i Chria. til B. 1866 31/12. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. II (opfordring til at deltage i konkurrencen ved foreløbig indsendelse af en tegning. »En Ekvesterstatue af Bronze paa et Fodstykke af Granit« agtes

rejst foran den nylig opførte stortingsbygning. Beregnet til 20.000 speciedaler ved subscription over det hele land). B. til komiteens formand stiftsprovst P. A. Jensen, febr. 1867 (koncept, muligt af N. L. Høyen). KB Ny kgl. saml. 2047 fol. V: »Deres Høiærværdighed! Jeg har modtaget den ærede Skrivelse fra Comitéen for Carl Johans Monument og er villig til at imodekomme dens Opfordring og indsende en Tegning. Men jeg savner, her i Kiøbenhavn, de nødvendige Hielpemidler for rigtigt at kunne sætte mig ind i den ikke lette Opgave; jeg behøver et godt Portrait — heel Figur og Brystbillede — af Kongen, helst fra den Periode i hans Liv, da han blev Grundlægger af Unionen, og det vilde desuden interessere mig, at have en Afbildning af de Portraitstatuer, som Fogelberg og Schwanthaler have udført. Da jeg antager, at Comitæen baade bedre og lettere vil kunne skaffe mig saadanne Hielpemidler — det være sig i Tegning, Kobberstik eller Photographie — end jeg vil være istand til, saa er det min ærbødige Begiæring, at den vil have den Godhed, at sende mig til Afbenyttelse saa gode Afbildninger, som det er muligt for den at erholde, og jeg skal da, efter bedste Evne, udkaste en Tegning til det forlangte Monument. Kbhvn. Febr. 1867. Ærbødigtst. — Høiærværdige Provst P. A. Jensen«. Sml. Fædrelandet 1867 26/2. P. A. Jensen til B. 1867 21/5. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. II (sender billeder af Carl Johan. Som medkonkurrenter har meldt sig: Molin, den i vinter afd. Qvarnstrøm, 4 af vore folk, dog ikke Middelthun. Fra Jerichau, der ogsaa var indbudt, hørtes intet nærmere). Komiteen til B. 1867 15/7. Ibidem (P. A. Jensen er afgaaet ved døden, og korrespondancen vedr. Carl Johans mon. er forsvundet. Kopi af brev til Molin med forespørgsel om, hvorvidt der med ham er truffet nærmere aftale om monumentets udførelse). B. til komiteen (udateret koncept, egenhændigt). KB Ny kgl. saml. 2047 fol. V (»Skjønt jeg ikke har modtaget nærmere Oplysning om, hvorvidt der af afdøde Stiftsprovst Jensen er underhandlet med Professor Mollin angaaende Carl Johans Monumentet og hvorlangt disse Underhandlinger maatte være komne, saa afsender jeg dog medfølgende Udkast til samme Monument og indfrier saaledes mit givne Lofte. Disse Udkast ere ikke saa gjennemført som jeg maatte ønske, men, da det er uvist om Konkursen endnu er aabnet, eller om Bestillingen alt er gjort, saa vilde jeg ikke opofre meere Tiid paa dem. Jeg skal imidlertid, dersom der ikke skulde være truffen nogen Overenskomst med Pr. Mollin, med Fornøjelse yderligere gjennemføre den af Skizzerne, som den ærede Komitee maatte udpege som den, den foretrækker. — Jeg anbefaler No. 1 og No. 2, hvori Kongen er fremstillet hilsende sine nye Undersaater. No. 4 viser ham som General og i No. 3 taler han til Folket, hvilket dog maaske er mindre heldigt. — No. 1 vilde jeg kunne udføre for 35.000 Rdl. dansk, hvori jeg vilde kunne levere No. 2 for 31.000 Rdl., fordi jeg dertil vilde kunne benytte Hesten af en Rytterstatue, jeg har udført af Fr. VII. — I alle Tilfælde ønsker jeg Skizzerne tilbagesendt, saasnt Bestillingen er gjort. Ærbødigtst.« (sstds. en variant af samme). — I KB Ny kgl. saml. 2047 fol. II findes yderligere vedr. Carl Johan monumentet uddrag af et brev fra Norge desangaaende; heri hævdes det, at Bissen som »Nordens største Billedhugger« bør have monumentet overdraget uden konkurrence. Tillige svarkoncept fra B., hvori han gaar ind paa de fremsatte ideer til reliefferne paa siderne af fodstykket: »Grundlovens Given paa Eidsvold« og »Dens Stadfæstelse i Stortinget d. 4. November«. Det særegne individuelle i de enkelte figurer kan kun opnaaes gennem portrætlighed, og Bissen udbeder sig derfor afbildninger af de paagældende. — Advokat B. Dunker til B. 1868 21/2 (sender efter anmodn. af Chr. Winther billedmateriale af Johan Collett og af stortingspræsident Christie til brug for monumentet). — Bissen havde raadført sig med Orla Lehmann og modtog i den anledning fra denne en længere (udateret) skrivelse med overskriften »Strøtanker til nærmere Overveelse« (KB Ny kgl. saml. 3341 4°). Den viser, ligesom hans af Henny Glarbo udgivne brevveksling med Konstantin Hansen, i hvor høj grad han i sin kunstbetragtning var »frihedsmænd« i det sene attende aarhundredes forstand med dettes kærlighed til talende attributer, der aabner mulighed for sindrige fortolkninger — den figur, han i tanken udmaler sig, har

meget tilfælles med f. ex. Houdons Washington. Skont Bissen ikke i sine skitser har taget hensyn til Lehmanns »strøtanker«, hidsættes de dog her som et bidrag til belysning af national-liberalismens litterære kunstopfattelse og som et supplement til Henny Garbos bog:

»Opgaven kan ikke være den størstmulige Forherligelse af Carl Johan, hverken som enkelt historisk Personlighed eller som Stifter af et Dynasti, men saa klart og skjønt som muligt at udtrykke Tanken hos dem, som reise Monumentet — her altsaa det norske Folk. Hvad det norske Folk ønsker udtrykt ved Monumentet, kan ikke være tvivlsomt. Det er Gjenophøielsen af Norge til et souveraint Rige — Norges Selvstændighed og Frihed, og det saaledes, at det er Folket, som selv har vundet disse Goder, men Kongen antaget og beskyttet. Som Feltherre tilhører Carl Johan Frankrige, tildeels — og det knapt nok — Sverige, men ikke Norge, som i denne Egenskab kun kjender ham som Fjende. Han maa derfor fremstilles som Regent, og det væsentligen som borgerlig Konge. Derfor bør han ikke være tilhest (i et Land, som kun kjender Norbakker, kravlende paa Fjeldstier) og heller ikke i Uniform, men staaende i en borgerlig Kongedragt.

Rigets Selvstændighed betegnes klarest ved et Vaabenskjold med den norske Love — ikke Ponte-Corvos Vaaben, ikke det fransk-norske, men det norske Vaaben. Rigets Frihed betegnes ved d: 17de Mai, saaledes som Grundloven efter Foreningen med Sverige modificeredes d: 4 November. Ingen af dem har han givet, men kun antaget og beskyttet dem. Han har hele sit Liv fnyset mod 17de Mai, men Normændene have urokeligen fastholdt den, som Symbolet paa, at det er Folket selv, som har givet sig sin Frihed, og først efterat C. J. havde antaget Grundloven, *valgt* ham til Konge. Grundloven 4. Novbr. betyder ikke Norges Frihed, men dets Forening med Sverige. *Den* var C. J.s Værk og skal naturligviis udtrykkes. Altsaa en staaende Figur — ikke givende, men »antagende«, beskyttende og overholdende — lægger sin Haand paa en Lovbog, hvorpaa

{	17. Mai	}
	4. November	

 er stærkt indskrevet og som hviler paa en Pjeddestal, hvorimod der er støttet et Vaabenskjold med den norske springende Love med Hellebarden.

Han skal naturligviis fremtræde som Konge. Af Kongemagtens vedtagne Attributer høre Kronen, Sceptret og Rigsæblet nærmest til Kongemagten af Guds Naade — det fra Arilds Tid nedarvede hellige Kongedømme. Kongekaaben derimod tilkommer ogsaa den folkevalgte Konge og er meget brugelig for en Billedhugger. At være bevæbnet sømmer sig hver fri Mand og er som Kraftens Attribut særlig skikket for en Konge. Altsaa et Sværd ved Siden, ikke som Deel af en Uniform med Ordenstegn og desl., men et kort Sværd i Bælte om Livet som Magtens og Villiens og Mandighedens Symbol.

Den vedtagne Kroningsdragt er den spanske Ridderdragt: Sko, Strømper, Knæbeenklæder og — en Silkehemise, som er for kold for et nordisk Klima og seer latterlig ud paa en Mand. Den norske Fjeldbondes Klædning er Sko, Strømper, Knæbeenklæder og — en Kofte, som er simpel, værdig, lig Franklins Costume og som desuden med en liden Idealisering kan bringes i Lighed, enten med den pyntelige civile Hofkjole eller med den militaire Frakke, saaledes som ogsaa C. J. bar den. Over det Hele en mægtig Kongekaabes rige Folder, paa det blottede Hoved en Laurbærkrands. Vil man have mere Pynt, kan Sværdet hænge i et stærkt Livschærf, Olafordenens Kjæde om Halsen, og Kongekronen staae foran Bogen paa Pjedestalen.

I Normændenes Tanke handles her ikke om Skabelsen af et nyt Rige, men om Gjenoprettelsen af en ældgammel Throne. Man kunde maaskee tilbyde for en særlig Betaling at udføre for Fodstykket tre Basreliefer (paa den fjerde Side kommer Indskriftspladen) med Hakon Adelstein, Oluf den Hellige, Olaf Trygvason, Sverre eller desl. — O. L.«

I den endelige konkurrence deltog foruden svenskeren Molin og franskmænden Louis Rochet (1813–78) ogsaa nordmændene Chr. Borch og Brynjulf Bergslien, der begge havde

- været Bissens elever. Sidstnævnte fik arbejdet overdraget og udførte 1868–72 den rytterstatue, der i 1875 afsløredes paa slotspladsen i Oslo. Monumentet viser ret stærk paavirkning fra Bissens Frederik VII, men hesten er bedre. Det støbtes i Vilh. Bissens støberi i Valby. Afb. Arne Nygaard Nilssen, Skulpturen i 19. og 20. Aarh. »Norsk Kunsthistorie« II (Oslo 1927) p. 306.
97. Johs. Fibiger, *Mit Liv og Levned* (Kbh. 1898) p. 358.
98. *Om Brøndsteds monument*: fru Augusta Marie Hall, født Brøndsted til B. 1860 2/2. — Bissens regnskaber: »1859 Jan. Kjerstrup-Brøndsteds M. 25 [rdl.]. — Bendsen for Vasen paa Br:M 5. — Marts. Kjerstrup. Brøndsteds M 15. — Kjerstrup har arbejdet paa Brødsteds M. 66 Dage. . . — April 2. Ronci. Brøndsteds Buste. 10. — 1860, Marts 22. for Brøndsteds Monument 195. 2. 8. — 1861. Mai 26. Bendtsen Brøndsteds M. 100.« KB Ny kgl. saml. 2047 fol. IV. Afb. Gravminder fra Københavns og Frederiksbergs Kirkegaarde. Udg. af Foreningen til Hovedstadens Forskønnelse. Med Indledn. af J. Werner (Kbh. 1912) p. 28. Sml. Ivar Bentsen i Arkitektens ugehæfte 1942 18/9 aarg. XLIV p. 205–7 (Liste over Bindsbolls arbejder. »1856. Professor Oluf Brøndsteds Gravmæle, Assistens«. [Bindsbolls sidste Tegning, fra 27. Maj 1856]. Sml. David d'Angers' portrætmedaillon af Brøndsted fra 1831; afb. Haavard Rostrup, Franske Billedhuggere fra det 19. og 20. Aarh. (Kunst i Danmark. Kbh. 1938) fig. 11. H. E. Freunds gravrelief over Friederike Brun, afb. Th. Oppermann (Kbh. 1916) p. 125.
99. Tanken om at rejse et gravminde for J. A. Krafft maa være fremsat faa aar efter dennes dod. Forskellige forhold, som vi nu ikke mere kan gore rede for, maa imidlertid have stillet sig hindrende i vejen for realiseringen heraf. I slutningen af 40'erne skaffede J. M. Thiele, muligt ved N. A. Holtens hjælp, de fornødne pengemidler til veje, men med udførelsen havde det altsaa endnu lange udsigter. Bissens regnskaber: »1847. Febr. Fra Justitsraad Thiele til et Monument over Kraft. . . 100 [rdl.] — 1847 Noveb. Fra Thiele for Krafts Monument. . . 100.« KB Ny kgl. saml. 2047 fol. IV. — Vilh. Bissen til B. 1860 21/11: »Var det ikke omtrent saaledes at Krafts Monument skulde see ud? eller vil du maaskee ikke hellere i næste Brev sende en lille Tegning som jeg kan holde mig til, det er jo 200 Rdl. det hele maae koste, og være af Travertin?« [Tegning af stele m. indsat portrætmedaillon]. »Noget smallere i Forhold til Hoide, ikke sandt?« — Samme til samme, udateret: »Jeg har gjort en Tegning af Krafts Monument og faaet et Overslag af en Stenhugger. . .«
100. Bissens regnskaber: »1867. Mai 16. Bentzen paa Puggaards Medaillon 50 [rdl.]« KB Ny kgl. saml. 2047 fol. IV.
101. Afb. Th. Oppermann, H. E. Freund (Kbh. 1916) p. 121.
102. *Om Ingemanns monument*: fru Lucie Ingemann til B. 1860–62. (Frabeder sig at faa sit eget portræt paa graven). Fædrelandet 1863 9/10 (»Stenen, der er af svensk Granit, er 3 Al. 6 T. høi, med Fod og Capitæl . . . Medaillonen med Billedet er af Professor Bissen, som har forestaaet den hele Udførelse. Tegningen er given af Bygningsinspcteur Prof. Chr. Hansen. Stenen er hugget og opstillet af Billedhugger Kjerstrup.«) Sml. III. Tid. 1864 3/1 no. 223 p. 118. (Afb. — Medaillonen 15 tommer i diam.). Fædrelandet 1864 5/6 (afsluttende regnskab fra komiteen). *Om Ingemanns buste*: Hans Harder til B. 1859 23/5. Fru Ingemann til B. 1860–62. A. Rothe til B. 1862–64. Sml. V. Thorlacius-Ussing i »Danmark« 1944 no. 4 p. 107 (afb.) og p. 115.
103. Bissens regnskaber: »1866. Dec. 10. Gudmondson . . . for at ciselere Tjellesen Smidts Medaillon 7 Rdl. 3 M.« KB Ny kgl. saml. 2047 fol. IV. Sml. Aug. Schrøder, Meddelelser om Faaborg Kjøbstad (1866) p. 468. V. Thorlacius-Ussing, Faaborg Kirkes Inventar. I: Fynske Aarbøger. Udg. af Hist. Samfund for Fyens Stift I (Odense 1939) p. 116–17 (afb.).
104. B. til Vilh. Bissen 1866 22/11 (koncept): ». . . ligeledes skal jeg nu begynde paa Paulis Monument til Vor Frue Kirke, de har 2100 R. . . « KB Ny kgl. saml. 2047 fol. V. Sml. Oscar Bloch anf. st. p. 212. Kunstbladet 1924 p. 117. En skitse (forarbejde i brændtler) udf. allerede 1865

- 21/12 (Glyp. kat. no. 211). BZ 196–197. Bissens regnskaber: »1867. Juli 9. for Transport af Marmoret til Paulis Monument. . . 109.55. — 1867. Aug. 15. Nielsen paa Paulys M. 5. — Dec. 22. Bentzen paa Paulys M. 100.« KB Ny kgl. saml. 2047 fol. IV.
105. Oscar Bloch anf. st. p. 217.
106. Se afb. hos Johs. V. Jensen og Aage Marcus: Thorvaldsens Portrætbuster (Kbh. 1936) pl. 60 og 62.
107. G. Brandes, Saml. Skr. XV 1905 p. 134–37. Afb. f. ex. Vilh. Andersens Litteraturhistorie III. p. 430. — Danske Stormænd. Udg. af L. F. la Cour og Knud Fabricius (Kbh. 1912) p. 420.
108. Afb. Haavard Rostrup, Franske portrætbuster fra det XVIII. aarh. (Kbh. 1932) pl. XL.
109. En korrespondance mellem B. og Thomander giver oplysning om sagens gang. B's breve til Thomander findes i Lunds universitetsbibliotek. Frøken Selma Colliander, Lund, har venligst meddelt mig de her publicerede afskrifter. Thomanders svar i KB Ny kgl. saml. 3341 4°. B. til Thomander 1860 8/7:

Kjöbenhavn d. 8e Juli 1860.

Höiärvärdige Herr Biskop.

Da jeg i disse Dage er Herre over min Tid, tillader jeg mig at minde Deres Höiärvärdighed om det gode Tilsagn, De har givet mig, engang ved Leilighed at offre mig saa megen Tid, at jeg kan modellere Deres Buste. Jeg behöver en 6–8 Dage til dette Arbeide, naar De kan skjænke mig 1 Time eller lidt mere om Dagen. Dersom altsaa Deres Höiärvärdighed skulle have Lyst og Leilighed til nu at indfri det givne Löfte, saa skulde jeg være meget taknemmelig, om De vilde have den Godhed, ved et Par Linier at underrette mig derom. Jeg skulde i saa Fald komme Dagen efter Modtagelsen af Deres ærede Svar, eller naar De maatte bestemme det.

Med særdeles Höiagtelse

Deres Höiärvärdigheds
ärbödige
Bissen

Thomander til B. 1860 18/7 (»Det är mer end ädelmodigt af Dem att De vill arbeta på min odödlighet, för hvilken jag själf ingenting kan uträtta«.)

B. til Thomander 1860 21/7:

Kjöbenhavn d. 21 Juli 1860.

Höiärvärdige Herr Biskop.

Jeg har rigtig modtaget Deres Höiärvärdigheds meget ærede skrivelse af 18 d. M. og takker Dem saa mange gange fordi De vil være saa god at sidde for mig. Naar jeg kun maa være heldig med mit Arbeide, saa er jeg vis paa, at gjøre et godt verk ved at opbevare Deres Höiärvärdigheds Billede for kommende Slægter. —

Altsaa den 19 August skal jeg have den Ære at indfinde mig i Deres Bolig i Lund, medbringende Leer og alt hvad der hörer til.

Jeg beder saalænge at anbefale mig paa det bedste til Bispinden og er med særdeles Höiagtelse

Deres Höiärvärdigheds
taknemlig forbundne
Bissen.

Thomander til B. 1860 28/7 (gentager indbydelsen til den 29. august.)

B. til Thomander 1860 13/9:

Kjöbenhavn d. 13e Septbr. 1860.

Höiärvärdige Herr Biskop.

Först takker jeg Biskopen og Biskopinden og Fröknerne paa det hjerteligste for all den Venlighed, De viste mig i den Tid jeg var i Deres gjæstfrie Hus, og dernest takker jeg Biskopen endnu engang, fordi De har satt mig i Stand til at opstille Deres Buste i den Række

af Buster af Mænd »nach meinem Herzen«, som jeg efterhaanden har samlet. Den staar nu der midt imellem dem, som en Konge, en Herre! og er til Glæde for alle dem, der seer den, og hvad der glæder mig især er at Pr. Höyens, der kjender Biskopen saa godt, finder at jeg har været heldig i at opfatte Deres Personlighed, hvorpaa jo alt kommer an.

Saasnaart det lader sig gjøre, skal jeg tillade mig at sende Biskopinden og Pastor Kolliaander en Afstøbning.

I det jeg beder Biskopen at hilse Deres Familie og Pastor Kolliaander og Hustru og de Mænd, hvis Bekjentskab jeg havde den Fornöielse at gjøre under mit Ophold hos Dem, er jeg

Deres taknemlig forbundne
Bissen.

Professor Höyens beder at hilse saa meget.

B. til Thomander 1860 22/12:

Kjöbenhavn d. 22 Decbr. 60.

Höiærværdige Herr Biskop.

Endeligt bliver det mig muligt at sende Dem 2 Afstøbninger af Deres Buste. Den ene har jeg bestemt til Fru Biskopinden og Fröknerne, og den Anden til Herr Pastor Kolliaander og jeg haaber at De vil modtage dem, som en lille Tak for sidst. De andre bestilte Afstøbninger skal blive afsendt, saasnaart det lader sig gjøre. Marmoret til Deres Buste har drillet os nu snart i 3 Maaneder, men endelig synes det dog at ville blive skikkeligt, saa at Busten kan blive fertig til Foraaret.

I det jeg ønsker Biskopen og Familie en glad Juul og alt Godt til det nye Aar, er jeg med stor Höiagtelse

Deres ærbødig forbundne
Bissen.

Thomander til B. 1861 24/1 (»Tack och heder för det oöfverträffliga sätt hvarpå De besörjt och besörjer min Bildning. Hela världen förundrar sig öfver att De kunnat göra mig till en så utmärkt människa. Hvad skall man då väl säga när man får se mig i marmor? — Under julen voro min familj och jag ute hos svärsonen. De kan tänka huru jag rodnade och bleknade, rodnade i köttet och bleknade i gipsen, när jag kom hem och fick se mitt andra jag, och mitt andra jag smålog saa eget emot mig. . . . Prof. Bissen utöfvar ett förfärligt tyranni i mitt hus. Jeg får näppeligen med handen röra vid mine grånande lockar utan att det ropas: »Låt vara! det har Bissen förb[j]udit.«

Thomander til B. 1861 19/6 (takker for marmorbusten. »Vid hemkomsten från visitatser möttes jag af en vida bättre biskop än jag, nemligen af den som De nu har gjort odödlig.« Beder om en afstøbn. af [Vilh. Bissens] Garibaldi).

B. til Thomander 1861 10/7:

Kjöbenhavn d. 10e Juli 1861.

Höiærværdige Herr Biskop.

Min bedste Tak for Deres venlige Brev og de venlige Hilsner fra Deres Familie. Jeg har været forhindret i at efterkomme Biskopens Ønske, at lade Dem vide, hvad mit Tilgodehavende for Deres Buste m. m. er. Det er, som Biskopen maaske husker: for Busten i Marmor 500 Rdl. og for Indpackningen, Kassen o.s.v. 4 Rdl. Afstøbningen af Garibaldi's Buste koster med Kassen 4 Rdl.

I det Haab, at disse Linier maa treffe Dem og Deres Familie i bedste Velgaaende, beder jeg Dem at bringe Dem Alle saa mange Hilsner og ikke at forglemme Pastor Colliander og Hustru, og er jeg med særdeles Höiagtelse

Deres
meget hengivne Bissen.

Afstøbningen af Garibaldi's Buste skal jeg sende een af Dagene.

Sml. J. Colliander, Landskrona til B. 1861 8/2. — Biskop Thomander døde 1865 9/7. Sml.

»I Hiemmet« VIII, 1862, p. 185 ff. Artikel om Thomander (m. portræt).

110. 1862. Ny Carlsberg Glyptotek kat. no. 573. Afb. Haavard Rostrup, Franske billedhuggere fra det 19. og 20. aarh. (Kunst i Danmark. Kbh. 1938) fig. 24.
111. Originalmodellen dat. 4/10 1861. Sml. enkedronningens hofdame, frøken D. Rosen til B. 1861 10/10 (Sorgenfri): »Med stor Glæde erfarede Hendes Majestæt Dronningen at den rare Buste er vel arriveret til Byen — og at den nu forhaabentlig vil blive heldig fuldført. Jeg kan ikke nægte mig den Fornøjelse at sige Dem, at Hendes Majestæt er særdeles tilfreds med Busten og overordentlig paaskjønner, at De i saa kort Tid har fuldendt den; forhaabentlig vil De nu finde en skjøn Marmorblok i Rom. . .« Samme til samme 1862 20/1: »Det glæder mig meget at have en Anledning til at sende Dem en Hilsen til det fjerne, men skjønne Rom, hvor De forhaabentlig tilbringer ret glade Dage med Deres Familie — Anledningen er Hendes Majestæt Dronningens Buste, som siden et Par Uger er fuldendt i Gyps og nu ogsaa er bleven sendt til Allerhoistsamme foruden det Exemplar der er opstillet i Hendes Majestæts Skole og derved har opnaaet sin egentlige Bestemmelse. — Glæden over dette smukke Arbejde var almindelig! — Da Busten nu først i dens hvide Form rigtig kan bedømmes, ere imidlertid mange forskjellige Domme komne frem; men hvad der er vigtigere end dette, da de jo aldrig kunne undgaaes, er det Indtryk, som Hendes Majestæt selv og de nærmere Staaende, derved have faaet. — Ved Siden af den meget slaaende Lighed, er Indtrykket af en altfor dyb Alvor, og noget colosalt i alle Træk overveiende — og tillige savnes der lidt den smukke, ranke Holding, som Hendes Majestæt stedse har havt og endnu bevarer. — Maaske er det Sløret der udøver et vist Tryk — og at Busten derved kommer til at gjøre det omtalte Indtryk! — Mit Anliggende er nu idag, om De muligvis kunde foranledige at Udarbejdelsen af Marmorbusten, som efter hvad man har sagt os er temmelig avanceret i Deres Atelier, maatte standses — indtil Deres Hjemkomst, da De maaske ved endnu et Par Gange at see Dronningen med Lethed kunde undgaae disse Mangler. Busten, hugget i Marmor, vil jo faae blivende og varig Interesse, og det vilde derfor glæde Hendes Majestæt om den kunde blive saa fuldkommen som muligt. Man kan desuden ikke nægte, at Hendes Majestæt befandt sig mindre vel, da De var paa Sorgenfri — og at derved maaskee det alvorligere Udtryk er fremkommen. Da Hendes Majestæt er overbeviist om, at det ogsaa vil være Dem kjert, at Busten naaer det høieste Maal, har Allerhøistsamme ikke villet undlade at udtale dette Ønske! — Forhaabentlig misforstaaes det ei.« — E. H. Bentzen til B. 1862 14/1 (dronningens buste formet af Iversen og punkteret af Deichmann; tre afstøbninger af den taget). Samme til samme 1862 1/3 (arbejdet paa dronningens buste standset efter ordre). Koncept fra B. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. IV (efter ændringer fremsendes regning paa Caroline Amalies buste: 800 rdl.). Sml. Nanny Bech (datter af Herman Bech; lærerinde ved Caroline Amalies asyl, hvor Peter Outzen Boisen var bestyrer) til B. 1863 13/2: efter Boisens død 1862 21/8 har indsamlingen til dronningens buste maattet afsluttes, skønt der manglede 20 rdl. — Det synes altsaa, som om der var udført et marmorexemplar til dronningen og et til skolen. Sidstnævnte exemplar er for faa aar siden overgaaet til Ny Carlsberg Glyptotek som depositum.
112. Johs. V. Jensen og Aage Marcus, Thorvaldsens Portrætbuster (Kbh. 1926) pl. 50.
113. Ida Wilde døde den 26. februar 1863. Busten paabegyndtes sidst paa aaret 1862 og fuldendtes den 29. januar 1863, samme dag som busten af prinsesse Louise, Christian IX's dronning. J. M. Thiele, Af mit Livs Aarbøger II (Kbh. 1917) p. 184 ff. Oscar Bloch, H. V. Bissen (Kbh. 1927) p. 207. Thiele til Bravo 1863 8/5. KB Ny kgl. saml. 1857 fol. II. Vilh. Bissens regnskaber (Glyptotekets arkiv): »18. August. [For Fader begyndt] Fru Wilde i Marmor«. Sml. Elisa Selmer til B. 1864 25/3. Udst. Chlb. 1864.
114. Begge signeret og dat. 1866 20/8 (»20. Aug. 66«). Udf. til bedstefaderen, bankier John Raphael (1802–77) i London. — Oscar Bloch, anf. st. p. 152 (brev fra Anna Bissen 1866 17/8). Sml. J. J. Exners maleri: Jenny Adler, født Raphael, med sine døtre Ellen, Hanna og Emma. 1868. Afb. E. F. S. Lund, Danske malede Portrætter (Kbh. 1900) VII¹ pl. v. tillæggets p. I.

115. Grev Erhard Friis var født den 1. juli 1848 og døde den 21. marts 1867. Busten dat. 1867 12/4 (»12.Apr.67«). I et brev til Vilh. Bissen bemærker B. koldsindigt: »Jeg har maattet modellere en Buste af en afdød Søn af Grev Frijs til Jullinge, som næsten har taget mig 14 Dage — men jeg har jo derved fortjent 500 Rd. netto.« B. til Vilh. B. 1867 11/4. Cit. Kunstbladet 1924 p. 118. Oscar Bloch, anf. st. p. 218. Sml. Vilh. Bissens regnskaber (Glyptotekets arkiv): »1867. 2. Juni reist til Kjøbenhavn. Hugget den unge Grev Frijs (for Fader) i Marmor, flyttet Atelieret og reist til Rom 16. October. . .«. Bissens regnskaber 1867 27/12: »Af Greve Friis for Marmor Buste 800 [rdl.]« KB Ny kgl. saml. 2047 fol. IV.
116. Gipsmodellen dat. 1865 9/10 (»9.Oct.65«). Bissens regnskaber 1866 28/4: »Glosimodt for Svertrups Buste 155 [rdl.]«. Sml. ibidem 1867 18/6: »for Treschows Buste til Svertrup 500 [rdl.]«.
117. Georgine Frederikke Harhoff til B. 1864 24/2. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. II (Bissen indbydes til at bo »som Giæst i vort Huus«, naar han skal udføre hendes mands buste.) — Busten dat. »Ringsted 11.April 64«. — F. Vermehren til B. 1864 25/6 og 17/7 (ang. marmorudførelsen. Prisen var 525 rdl.). — Om Harhoff se Skandinavisk Folkemagasin 1865 9/4. I anledn. af sit 50 aars-embedsjubilæum var han 1864 blevet udnævnt til konferensraad, og jurisdictionens beboere havde ved frivillige bidrag ladet Bissens buste opstille i raadhusets tingstue, hvor den afsløredes paa jubilæumsdagen. Forøvrigt karakteriseres H. ved denne lejlighed som »mere frygtet end elsket«, »stræng og haard«, sparsommelig og arbejdsom. I 1838 var der rejst anklage imod ham »for at have misbrugt sin Embedsmyndighed til Krænkelse af Enkeltmands Huusfred, forbunden med Ejendomstab, personlig Mishandling og Livsfare.« Se Kjøbenhavnsposten 1838 2/11 (XII. aarg. no. 302).
118. Regning fra Söderköpings Vattenkuranstalt fra 24/8 til 13/9 1866. Sml. RA Akad. journ. Sagprotokol 1857–71: 1866 22/8 har min. bevilget Bissen en rejse til Sverrig i den resterende del af ferien. — Skr. fra akad. til B. 1866 28/8. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. I. — Vilh. Bissen til B. 1866 13/10. (B. hjemkommet fra Söderköping, hvor han har maattet afbryde sit badeophold; til næste aar skal han atter derop — »saa vil jeg ønske, at ikke Fr. VII No. 2 igjen kommer iveien og forsinker dig«). — BZ XXVIII. — Oscar Bloch, anf. st. p. 153–55.
119. Finansmin. til B. 1864 28/10 (opsiges til frallytning af materialgaarden, »der ventes solgt i Løbet af næste Aar«, til oktober 1865. KB. Ny kgl. saml. 2047 fol. I. Samme til samme 1865 12/1 (fristen udsættes til april 1866). KB. Ny kgl. saml. 2047 fol. II. Se endvidere RA Kunstakad. arkiv. Sagprotokol 1857–71. 1864 16/11 (No. 155); 1865 26/7 (No. 124); 1866 2/3 (No. 30); 1866 24/5 (No. 110); 1868 25/9 (No. 158. Boligen meldes færdig). Sml. Bissens regnskaber 1867 1/6: »Betalt for Skydedor i den nye Bolig — 82 [rdl.]«. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. IV. Oscar Bloch, anf. st. p. 218 ff. Univ. aarbog 1864–71, II, p. 532–33; III, p. 67–68.
120. I skoleraadets forsamling 1864 10/5 var Bissen, sammen med Simonsen, valgt til at lede undervisningen i modelskolens afdeling B, i modellering og maling efter levende model, indtil 1867 10/5. RA Kunstakad. arkiv. Skoleraadets journ. 1865 no. 73. Skoleraadets koncept 1864 11/5.
121. Oscar Bloch, anf. st. p. 156 (brev til Vilh. Bissen 1866 19/9). B. havde fra 1850 haft et atelier i Via della Purificazione. Dette blev først opgivet efter hans død i 1868. Se Vilh. Bissens regnskaber (Glyp. arkiv) 1868: »2. Septbr. færdig med Indpakningen af Faders Sager, som skulde sendes til Kjøbenhavn, da Studiet i Rom ophæves.« Ligeledes Marie Bissen til Kunstakad. 1868 27/7 (ang. hendes afd. mands kunstsager i Rom, at hidsendes). RA Akad. journ. Sagprotokol 1857–71.
122. *Om Bissens død*: J. M. Thiele, Af mit Livs Aarbøger II (Kbh. 1917) p. 193 f. — Fædrelandet 1868 10/3. — Berlingske Tidende 1868 10/3. — G. Chr. Freund til sin Moder 1868 2/4. KB Utilg. 242. — *Om Bissens jordfærd og mindefesten paa Charlottenborg*: Fædrelandet 1868 16/3; 17/3 (begravnelsesdagen); 30/3 (referat af mindefesten d. 29. s. m.). Ill. Tid. IX 1867–68 no. 445 p. 233. Berl. Tid. 1868 30/3. J. L. Ussing, N. L. Hoyens Levned (Kbh. 1872) I,

p. 368–74. Mindefesten afholdtes i antiksalen, der var udsmykket under ledelse af arkitekten Vilhelm Petersen. Overfor en af C. Peters i hast forfærdiget kolossalbuste af den afdøde var anbragt den til Schrøders kapel i Hamburg bestemte statue af den bedende engel.

Regnskab og Repartition i Boet efter afdøde Professor Vilhelm Bissen og efterlevende Enke Marie Cathrine Bissen (Glyp.s arkiv). — Bissen efterlod sig i aktiver og kontanter imellem 26 og 27.000 rdl. Sammenligningsvis kan det anføres, at den tyske billedhugger August Kiss ikke alene havde kunnet skænke staten bronzestatuen Sankt Georg og dragen til en værdi af 72.000 mark, men ogsaa indstifte flere legater, bl. a. eet paa 300.000 mark, hvoraf renterne skulde anvendes til indkøb af moderne tysk kunst til Nationalgalerie, Berlin (Kurt Bimler, August Kiss. »Oberschlesien« 1915 p. 64).

Skrivelse med bilag fra kunstdrejermester Peter Bissen 1791.

(Tilh. fru Mary Claussen, Flensborg).

Hochgeeh[r]ter Herr Vetter!

Ich kann nicht unter lassen Sie mit mein Schreiben beschwerlich zu fallen, indem ich doch gerne wolte das wir beiderseit von unser Lehn noch mahl was krichten. ich hette nicht so lange da mit gewarth. allein mein lieber Vetter es hatt mir betrübt gegangen. ich bin in Drey Viertel Jahr nicht aus dem bett gewesen, ich habe ehland am hitzigen Fieber gelegen, und da ich eben wieder. würde meine Frau wieder krank, sonsten hette ich schon lange mahl hin gereiset, um zu sehen ob wir noch was kriegen können, allein mein lieber Vetter, ich habe hier mit ein geschikten atvocaten da von gesprochen, der sagt das Geld müste uns werden. allein es könte mir nichts helfen, das ich hinreiste indem ich keine Briefe davon hette. mein lieber Vetter könte mir dazu verhelfen, wenn Sie nur so gut sein wolten mir mahl besuchen, so wolten wir beide mahl hin Reisen. Der adveecat hat mir versichert, das uns was helfen könne, den weil es scho[n] so lange her ist, so mus ein Stück Lant, was da mahl hatt 10 Rdl mitte [= Miete] gegeben. das gildt nun gewis 20 Rdl. weil es alles ungleich teuerrr ist als da mahl. also saget er da Vettels sein Lehn hat 2 Rdl getahn so mus es gewis schon 10 bis 12 R Tahler thun. Darum wünsche ich das mein lieber Vetter doch mahl zu mir käme, es muste die Reise noch wehrt sein, wenn mein Lieber Vetter nicht kömt so kriegen wir beiderseits nichts. Den ich habe hin geschrieben, nach dem Amtschreiber in Ebsdorf, und eine anfrage getahn nach unsern Lehne, allein er schreibt mir, das sich gahr kein Lehn von Bissen da findet, sondern ein Bispingisches, deswegen kann ich da nichts bey anfangen, weil sie die Nahmen verendert haben, und da mahl haben sie doch Bissen geheisen, so gut als wir, als mein lieber Vetter ist da gewesen, also scheint es mir als wen Sie uns wollen ganz da von helfen, und es wehre doch vor uns und unse Kinder, eine grosse Hülfe, wen wir es kriegen können den wer weis wie viel es schon in bringen thut, ich wünsche das mein Lieber Vetter doch über kömt. ich schicke Sie auch die ab schrift von den Brif den ich von Ebsdorf gekricht

Lüchow
d 10 August
1791

übrigens verbleibe
Ihro
auf Richtiger Vetter
Peter Bissen
Kunst Drechsler Meister

Anl. A.

Copia Schreibens des Amtschreibers Chapputeau zu Ebstorff an den Drechslermstr Pissen in Lüchow

Gehrter Freund!

Auf dessen an mich abgelassenes vom 22ten vorigen Monaths gebe in Antwort, daß sich keine Lehns Acten von Bissen in hiesiger Registratur finden.

Es findet sich aber ein so genantes Bispingisches Lehn, so aus einigen Wiesen zwischen Münster und Detlingen belegen, bestehet, welches auch noch die Bispinge in Besitz haben, wovon ich den Stamm Baum so bey den Acten lieget, hiemit Copeilich anschliesse.

In wieferne derselbe dieses Schema genealogicum nun gebrauchen könne da es Bispinge und keine Bissen sind, über lasse ich denselben und verbleibe dessen

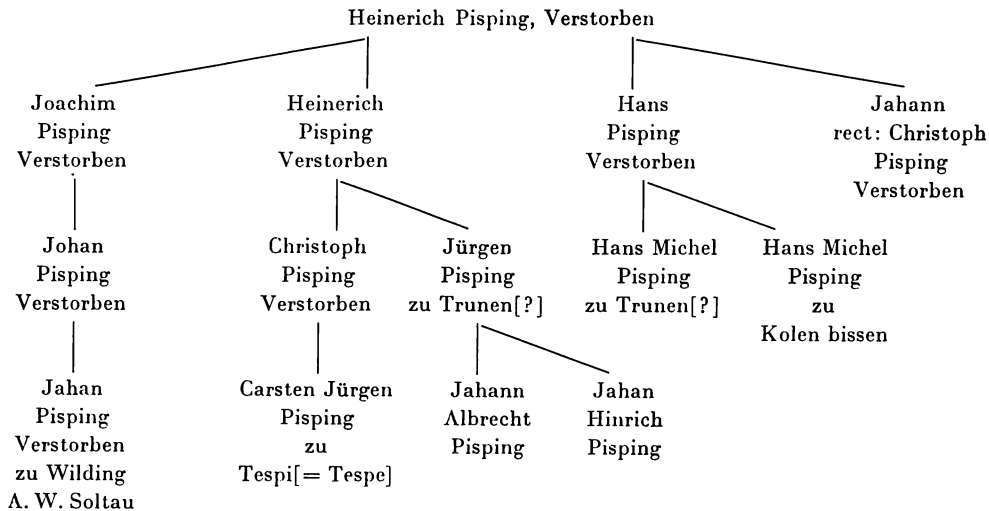
Vor Schreiben und
 Cop: werden von der Post
 ausgelegt 8 gg:
 Ebstorf
 den 3ten Merz
 1791.

Freund
 [?] Chapputeau

N
 Hat noch eine Anlage sub lit.
 B welche die Copey des Stam-
 baums erhält so der Herr Amtschrei-
 ber Chapputeau dem Drechsler
 mstr Bissen zugeschickt hat.

Litr. B.

Copey des von dem Herrn Amtschr. Chapputeau in Ebsdorf dem Drechslermstr Bissen in Lüchow zugesandten Stamm Baums

Hier ist Pisping geschriben das ist unrecht abgeschriben es heist Bisping

2. *Christian Gottlieb Wilhelm B.* 1756 ²/₁₁—1849 ³⁰/₇ 3. Anna Maria B., Gre

Anna Margaretha Dorothea, f. Elfeldt, 1763 ²⁴/₁₀—1848 ¹⁴/₆
ler af Skomager i Slesvig Johann Heinrich Wilhelm E.
og Sophia Dorothea, f. Thamsen.

telmine B., 1793 ²⁴/₆—1858 ¹⁶/₃ ~ m. Georg Johann Hamrich, Rendsborg, d. 1861

¹⁷/₆, Slesvig; ~ 1° m. Sophia Catharine, f. Siemsen, 1793—1831 ¹⁰/₁. — 2° m. Henr

elm B. 2. Johann Hermann B.

328 ¹⁶/₁—1895 ²⁴/₄; ~ m. Chr. W. A. Petersen, Slesvig.

²/₁₀—1868 ¹⁰/₃; ~ 1° 1835 ¹²/₁₀ m. Emilie Hedevig, f. Møller, 1808 ¹⁰/₅—1850 ¹²/₁₂.
Datter af Peder Christen Møller, Høsterkøb, 1771—1828,

H. W. Bissens egenhændige kladde til selvbiografisk brev og
oeverfortegnelse indtil 1853.

(Glyptotekets arkiv og KB Ny kgl. saml 2047 fol. II).

Ifølge Deres saa forbindtlige Opfordring tillader jeg mig herved at meddele Dem et Par Notitser til at fuldstændiggjøre den for mig saa smigrende Artikel, som De har været saa god at tilsende mig, og som herved med Tak følger tilbage.

Jeg er fød 1798 i Slesvig. Det er min Broder, som blev født i Gelting. I 1824 skiltes vi ad, jeg for at gaae til Italien, han for at gaae til Paris. Siden den Tid have vi ikke gienseet hinanden, før i Paris i Efteraaret 1851, da jeg havde den Glæde, at leve nogle faa Uger sammen med ham.

Min første Konstnerdannelselse har jeg faaet ved Akademiet i Kiøbenhavn. Det var endnu som Akademiets Elev, at jeg udførte de i Hr. Monglades Artikel omtalte Decorationsarbejder i Slotskirken. I 1823 vandt jeg den store Priis, og gik i 1824 som pensionaire til Rom. Thorvaldsens Arbejder gjorde en meget stor Virkning paa mig. Det var efter Thorvaldsens dessein, at jeg modellerede den colossale Statue af Guttenberg, som blev støbt i Paris af Crozatier og som blev opstillet i Mainz.

Efter min Hiemkomst til Fædrelandet i 1834 blev jeg optaget som Medlem af Konstakademiet. Valkyrien var mit Receptionsarbejde.

Det var kort efter min Hiemkomst, at man overdrog mig den store Frise paa Galleriet i Ridder-salen paa Christiansbg. (omtrent 1^{metr} hoi, 86^{metr} lang). Min Opgave var, at fremstille Ceres og Bacchus, som paa deres Toge fra Olympen bringer Civilisationens Goder til den raee Menneskeslegt. Den blev færdig modelleret i Løbet af 5 Aar, paa samme Tid som flere andre Arbejder fuldendtes af mig.

For at styrke mit Helbred og opfriske Øie og Sind ved den antike Herlighed, tog jeg i Efteraaret 1841 til Rom og blev der et heelt Aar. Min Familie ledsagede mig, men jeg havde den Sorg, at Døden berøvede mig et kiært Barn. Da jeg siden 1845 stadigt har holdt et Værksted i Rom, har dette ogsaa været en Anledning for mig til gientagne Gange at tilbringe Vinteren der, og jeg staaer netop nu i Begreb med at gientage et af disse Vinterbesøg. [I stedet for dette stykke havde B. først skrevet: Jeg har gientagne Gange besøgt Rom. I 1841–1842, i Vintrene 1845–46 og 1851–52, forfriskede jeg mit Sind og mit Øie ved Synet af Roms antike Herlighed, og jeg staaer netop i Begreb med at tiltræde endnu engang Reisen derhen. Paa den første af disse Reiser ledsagedes jeg af Kone og Børn; men jeg havde den Sorg at miste et kiært Barn i Rom, og jeg har de følgende Gange været der ene.]

— Ifølge det Hværv, som Thorvaldsen i sin sidste Villie havde overdraget mig, forestod jeg Udførelsen af de 3 colossale Statuer ved Hovedindgangen til Christiansbg: Nemesis, Minerva og Æsculap, hvortil Thorvaldsen havde efterladt Skizzer. Den fjerde — Herkules — var bleven fuldendt af Thorvaldsen selv, kort før hans Død. De ere alle fire støbte i Bronze af Dalhof her i Kiøbenhavn.

Min huuslige Lykke leed ved min elskede Hustrues, Emilie Hedvig Møllers Sygdom; hun blev efter lange Lidelser bortkaldt i December 1850. To Sønner og een Datter har jeg tilbage fra dette Ægteskab, min ældste Søn vil være Billedhugger som sin Fader.

I 1850 blev jeg ved Director Skiftet valgt til Akademiets Directeur og forestod denne Post i den lobbestemte Tid, 3 Aar. Alt tidligere var jeg af Kg Christian VIII bleven hædret med Dannebrogordenens Ridderkors.

I Sommeren 1852 indtraadte jeg i mit andet Ægteskab med Marie Sonne, Søster til tvende hæderlige Kunstnere, den ene Maler, den anden Kobberstikker.

Foruden de paa den hermed følgende Liste opførte Arbeider, har jeg udført endeel mindre Reliefs deels af mythologisk, deels af bibelsk Indhold. Ligeledes har jeg udført nogle og fyrgetyve Portraitbuster, hvoriblandt adskillige af vore meest anseete Lærde, Kunstnere og Embeds mænd f. Ex. Physikeren H. C. Ørsted og Broderen den Lovkyndige A. S. Ørsted; Botanikeren Schouw, Præsten Grundtvig, Biskopperne R. Møller og Mynster, Advocat Treschow, Billedhugger Freund osv.

Jeg overlader det aldeles til Dem, hvorvidt De vil benytte disse Materialier. Naar en Kunstner opfordres til at levere en Liste over sine Arbeider, er han maaskee ikke selv saa stræng i at vælge og udstøde, som en mere upartisk Dommer vilde være; dersom jeg har været noget for fuldstændig, torde det maaskee tiene til min Undskyldning, at det interesserede mig, at vise, at Konsten ikke savner Beskiæftigelse i mit Fødeland, uagtet det hverken er stort eller rigt.

Med særdeles Hoiagtelse.◊

Liste over W. Bissens betydeligere arbeider. 1827–1853.

(Hvor Materialet ikke særlig er angivet, er Modellen kun afstøbt i Gibs).

1827. Hectors Liig, omgivet af hans sørgende Familie.	Hautrelief i Konstakademiets Samling.
1829. En Blomsterpige	Marmor. Til Prinds Frederik, vor nuværende Konge.
1831. En Blomsterpige, samme Motiv varieret.	Marmor. Hr. Hambro, senior i Kbhvn.
1832. Torvaldsens Buste, colossal.	Marmor. Privat Subscr. foræret til Konstakademiets Smlg. (overstreget: til Konstforeningen, Kbhvn.)
— Ceres, staaende med Ax i Haanden.	Marmor. Banquier Donner i Altona.
1833–34. (Arbeidet paa Guttenberg for Thorvaldsen).	
1835. Valkyrien, som rækker Drikkehornet.	Receptionsarbeide. I Konstakademiet. Figur under naturlig Størrelse.
Frisen til Christiansborg Riddersal, see Brevet.	
1837. A. S. Ørsteds siddende Portraitstatue.	Modelleret ifølge privat Subscription, men Udførelsen i Marmor standset ved Tidsforholdene. Figurer til en Fronton paa Seminariebygningen i Fyen. Terra cotta.
— Theologien siddende mellem Grupper af yngre Mænd, som forbereder sig til at udbrede dens Lærdomme.	
1839–39. Cephalus }
Atalante }
Psyche }	Marmor. Til en Havepavillon hos Hr. Banquier Bauer i Altona.
1840. Narcissus, lænende sig til en Træstamme.	Marmor.
1841. Paris med Æblet.	Marmor. Til Hr. Bernus i Frankfurth am Mayn. Denne Figur var alt modelleret i Rom i 1832 og Udførelsen i Marmor begyndt; men et uheldigt Stykke Marmor standsede Arbeidet, og den maatte i Kiøbenhavn omarbejdes i nyt Marmor. Denne og de følgende med NB. betegnede Figurer høre til en Række af Figurer der er bestemt til Dronningens Trappe i Christiansborg.
1842. Antiope NB., som Amazone, med Buen i Haanden. Meer end naturlig Størrelse.	

1842. En Quinde, som, efter Badet, sætter sit Haar.
Amor sliber sin Piil.
Fiskerdrengen, anglende.
1843. Apollo Musagetes — mere end naturlig }
Storrelse. }
Minerva, Tankens Gudinde. Mere end }
naturlig Storrelse. }
1844. Lille nøgen knælende Engel, som holder en Muslingskal. Døbefont.
1845. Victoria paa en Quadriga.
Dronning Dagmar. NB. (Waldemar Seiers Hustru).
Friheden. Quindelig Relieffigur i naturlig Storrelse.
1846. Hylas, som skal hente Vand.
Amynone, overrasket ved Neptuns Komme. NB.
Skizze til Tycho Brahe.
Jæger }
Hyrdepige }
Agerdyrker }
Fiskerpige }
1848. Amor, som skyder.
1849. Gruppe af tvende kyskende Børn.
1850. Gudrun i sin Sorg over Sigurds Drab. (Efter de historiske Sange i Edda). NB.
General Ryes colossale Byste.
1851. Orestes, i det Øieblik han første Gang seer Moderens Furier. Efter Æschylos.
[Tilføjet senere].
(1851). Amor spænder sin Bue.
(1851). Soldater, som begrave deres faldne Kammerat. Hautrelief med 3 legemsstore Figurer.
Hans [afdøde] Hustrues Portraitstatue i siddende Stilling, naturl. Storrelse.
- Marmor. Til Advokat Treschow.
Marmor. (Grev Putbus. Kongen af Würtemberg).
Marmor. Var paa Udstillingen i London 1851.
Marmor, til Vestibulen i Universitetsbygningen.
Marmor. Til General Sundt.
Bronce. Støbt af Dalhof i Kiøbenhavn. Staaer over Forsiden af Thorvaldsens Museum.
Til Dronningens Trappe.
Marmor. Gravminde over Johannes Hage, der døde i en temmelig ung Alder, men som var en af de første og talentfuldste til at give vor Journalistik en mere practisk og frisindet Retning.
Marmor.
Til Dronningens Trappe.
Udførelsen standset ved Tidsforholdene.
4te Figurer til Prinds Frederiks*) Palais.
*) Han er Cousin til Kongen.
Sommeren tilbragtes, ligesom i 1844, i Græfenberg, for mit og min Kones Helbreds Skyld. I 1846-47 udføres ogsaa de 3 colossale Figurer efter Thorvaldsens Skizzer, som ere omtalte i Brevet.
Marmor. Til Baron Blixen Finecke.
Til Dronningens Trappe.
Bronce. Paa hans Gravminde paa Garnisons Kirkegaard. Støbt af Holm i Kiøbenhavn.
Marmor. Modellen var paa Udstillingen i London 1851.
Bronce. Støbt af Holm i Kiøbenhavn. Sat paa det store Gravminde over de Faldne i Slaget ved Fredericia 1849, 6. Juli.

1852. Den danske Landsoldat. Colossal Model. Bronze. Støbt af Holm i Kiöbenhavn. Bestemt til Seiersmindet i Fredericia.
Thyra Dannebod. Gorm den Gamles Dronning. NB. Til Dronningens Trappe.
1853. Moses med Lovens Tavler, colossal Model. Bestemt til at støbes i Bronze og opstilles foran Frue Kirkes Forside. Den tilsvarende Figur: David, bliver udført af Professor Jerichau.

Det er ikke lykkedes at genfinde den artikel, som den i Bissens brev omtalte »Hr Monglade« havde skrevet, og hvortil ovenstaaende oplysninger skulde benyttes; maaske er den ikke blevet trykt. Opmærksomheden skal dog henledes paa det faktum, at der blandt Bissens papirer (KB Ny kgl. saml. 3341 4°) findes en 1853 17/10 dat. skrivelse fra redaktionen af det franske tidsskrift »Le Biographe universel« (Revue générale biographique, nécrologique, scientifique et littéraire. Réd. E. Pascallet et C. Latour, 8e année, 2e série), hvori det meddeles, at Bissens »notice biographique« vil fremkomme i et af de første numre. Hverken Bibliothèque nationale eller andre af Paris' biblioteker ejer dog, saa vidt vides, den paagældende aargang af det omtalte tidsskrift.

BILAG D

H. W. Bissens egenhændige anmeldelse til verdensudstillingen i Paris 1867.

(KB Ny kgl. saml. 2047 fol. III)

»H. V. Bissen.

Frederiksholms Canal No 28.

10 Pakkasser.

	Salgsværdi (Rd.)
Den vrede Achilles } i Marmor	4500
Een Tiggerdreng } i Marmor	800
Geheimeraad Halls Buste i Marmor	800
A. Hages Buste i Marmor	500
Monrads Buste i Marmor	500
C. Ploughs Buste i Marmor	500
O. Lehmanns Buste. Marmor	500
Bjornstjerne Bjørnsen Buste, Gips Model	200
A. Munks Buste, Gips	200
Biskop Thomanders Gipsmodel	200
H. V. Bissen den 9 ^{de} Maertz 1867.«	

Sml. A. Andréi i Revue artistique XVII, 1er-15 nov. 1869, p. 343 ff:

»L'Exposition universelle de 1867 possédait de Herman-Wilhelm Bissen un petit mendiant en marbre qui est un chef-d'oeuvre de grâce naïve, de science et d'expression; Achille furieux, statue en marbre d'une élégance et d'une virilité admirable; puis huit bustes en marbre de MM. Hall, Hage, Monrad, Ploug, Lehmann, Bjørnstjerne Bjørnsen, Munch, Thomander, Thomsen. Ces bustes ont été donnés par le statuaire à la Société danoise de Paris; quant au mendiant en marbre, il est resté la propriété du frère de l'artiste, qui possède aussi une réduction du monument de Frédéricia, du Lion détruit par les Prussiens et Oreste fuyant, statue en plâtre exposée en 1855.«

H. W. Bissens dødsboauktion 1869.

Fortegnelse over en betydelig Samling Billedhuggerarbejder, for største Delen udførte i Marmor af afdøde Professor *H. V. Bissen*, samt flere Arbejder af *Thorvaldsen*, *Hermann Freund* og *Christian Freund*, i Marmor og Gips, hvilke bortsælges ved offentlig Auction den 15de December d. A., Formiddag Kl. 10, i Professor Bissens Atelier ved Frederiksholms Canal Nr. 28.

Arbejderne ere til Eftersyn paa Auctionsstedet hver Sognedag Kl. 9—3. Betalingen erlægges til Høiesteretsadvocat Brock, S^t. Annæplads Nr. 3, hvor Cataloger erholdes. Kbh. 1869.

H. V. Bissens Arbejder. (Alle i Marmor.)

Statuer.

1. Den vrede Achilles, 5'3" høi (færdigt Arbeide).
 2. Samme Statue, ligel.
 3. Hylas paa Veien til Kilden, 5'6" høi (ufuldendt; Fuldførelsen vil koste 400 Rd.)
 4. Amor som Bueskytte, 3'2" høi (ufuldendt; Fuldførelsen 100 Rd.) [Tilskrevet m. blæk: 515 rdr].
 5. Paris med Æblet i Haanden, 5'6" høi (ufuldendt; Modellen mangler). [Tilskrevet m. blæk: Hertzog. 150 rdr].
 6. Tiggerdrengen, 3'8" høi (ufuldendt; Fuldførelsen 200 Rd.)
- Buster.
7. Kong Frederik VII'des Buste; naturlig Størrelse (færdigt Arbeide).
 8. Biskop Thomanders Buste, naturlig Størrelse, (færdigt Arbeide) [tilskrevet m. blæk: 305 rdr].
 9. Baron Nicolais Buste (ufuldendt).

Basrelieffer.

10. Den gode Hyrde (færdigt Arbeide). [70 rdr. Mægler Smidth]. Smith.
11. Samme Fremstilling (ufuldendt). [10 rdr. Rosenfalck].
12. En af de kloge Jomfruer gaar Brudgommen imøde med den brændende Lampe (færdigt Arbeide). [60—].
13. Samme Fremstilling, ligel. [23—].
14. Samme Fremstilling (ufuldendt). [5— Rosenfalck].
15. Dødens Genius, ligel. [16— do.].

Professor Herm. Friends Arbejder.

16. Pomona, en Herme i Marmor (færdigt Arbeide).
17. Hovedet af den mediciske Venus (Copi i Marmor). [71— Smidt]
18. Dødens Genius, Relief (færdigt Arbeide). [25— From-Møller].
19. Tidens Genius, Relief (ufuldendt).
20. Nemesis, Relief (beskadiget). [10— Ottesen].
21. En tilhyllet Kvindé, som læser. Bestemt til et Gravmonument, (ufuldendt).
22. Et Gravmonument i Sandsteen, 4'9" høit, (færdigt Arbeide).
23. Et mindre Gravmonument med Ornamenter i Relief (færdigt Arbeide).

Christian Freunds Arbejder.

24. Actæon forfølges af sine Hunde, Gruppe i Marmor, 4'3'' høi, (færdigt Arbejde).

25. En ung Pige efter Badet, Statue i Marmor, 3'9'' høi, ligel.

[26—47: afstøbn. efter antikker: vaticanske torso, Juno Ludovisi (maske), Jupiter (maske). Farnesiske Hercules (buste). Antinous fra Vaticanet (buste). Thalia, Melpomene, Minerva, Alexander, Hercules fra Neapel (buster). Ca. 1900 svovlaftryk af gemmer (den Stoschske Samling).]

[48—64: En række af afstøbn. efter Thorvaldsens værker m. vedføjede nr. i mus.]

65. Billedhugger Rauchs Portraitstatue i Gibs, af en ubekjendt.

66. En Copi i Gibs af Thorvaldsens liggende Löve, 5 Alen lang, i sin Tid modelleret for at opstilles i Bronze paa Toldboden, — er til Eftersyn i Thorvaldsens Musæums Kjælder, naar man henvender sig til Custode Hr. Wilkens.

67. En lille romersk Tyr i Bronze, af V. Bissen. (efter expl. i kunstmus. bibl.).

Priser (efter expl. i landsarkivet. Opr. = forgæves optraad.).

1. Opr. — 2. Forbi. — 3. Opr. — 4. 515 Rdl. Advokat Liebe. — 5. 150—. Billedh. Hertzog. — 6. Opr. — 7. Opr. — 8. 305 Rdl. Redakt. Ploug. — 9. 4 Rdl. Mægl. Em. Smith. — 10. 70 Rdl. Em. Smith. — 11. 10 Rdl. Billedh. Rosenfalk. — 12. 60 Rdl. R. Puggaard. — 13. 23 Rdl. Hofjægerm. Beck, Valdbygaard. — 14. 5 Rdl. Rosenfalk. — 15. 16 Rdl. D. — 16. Opr. — 17. 71 Rdl. E. Smith. — 18. 25 Rdl. Kapt. From Møller. — 19. — 20. 10 Rdl. Blomsterm. Ottesen. — 21. 8 Rdl. Rosenfalk. — 22. Opr. — 23. Opr. — 65. 2 Rdl. Gertner. — 66. Opr. — 67. 91 Rdl. Fru M. Hage. — [68. tilf. m. blæk: Marmorarbejde af afd. Kolberg. 50 Rdl. Rosenfalk.]

Landsarkivet for Sjælland. Løsøreauk.forretninger 1869. (H. V. Bissen 15/12 1869).

KRONOLOGISK FORTEGNELSE

OVER

HERMANN WILHELM BISSENS ARBEJDER

Nærværende fortegnelse omfatter alle de arbejder af H. W. Bissen, til hvilke forfatteren (i 1945) har kendskab. Af tegninger er dog kun medtaget de vigtigste af dem, der er fremdraget efter afslutningen af den i »Der Bildhauer H. W. Bissen als Zeichner« (From the Collections of the Ny Carlsberg Glyptothek III, Kbh. 1942, p. 335 ff.) givne fortegnelse.

Billedhuggerværkerne er opført under det aar, i hvilket de er modelleret, saaledes at ogsaa evt. senere udførte repliker i marmor og bronze maa søges herunder. Til gipseksemplarer er der kun taget hensyn i følgende tilfælde: 1° naar det drejer sig om den originale gipsmodel eller et af kunstneren selv gennemarbejdet eksemplar. 2° naar det drejer sig om eksemplarer i offentligt tilgængelige samlinger. 3° naar det paagældende eksemplar er det eneste kendte eller ved sin proveniens har haft betydning med hensyn til identificering eller tilskrivning.

Maalene er i meter, højden angivet først. Da mange af kunstværkerne er maalt under vanskelige forhold, kan der ikke i alle tilfælde garanteres fuldstændig nøjagtighed.

Vedrørende forkortelser, se p. 6. BR = H. W. Bissens regnskabsbøger i KB Ny kgl. saml. 2047 fol. IV. — Høyen = N. L. Høyens efterladte papirer i KB Ny kgl. saml. 1553 fol., kapsel 13. — Henvisninger til Glyptotekets katalog gælder, naar intet andet bemærkes, den sidste udgave fra 1937.

1. 1814. *En kosak*. Statuette. Træ. Forsvundet. Omtalt I, p. 8.
2. Ca. 1815. *Christian Gottlieb Wilhelm Bissen* (1766–1849). Kopist i Slesvig, H. W. Bissens fader. Tegning. Sort og hvidt kridt. Oval (udklippet og opklæbet). 0,450 × 0,360. Tilh. fru Mary Claussen, Flensborg. Omtalt og afb. I, p. 3.
3. Ca. 1815. *Anna Margaretha Dorothea Bissen*, f. *Elfendeil* (1763–1848). H. W. Bissens moder. Tegning. Sort og hvidt kridt. Oval (udklippet og opklæbet). 0,450 × 0,360. Tilh. fru Mary Claussen, Flensborg. Omtalt I, p. 3; afb. p. 2.
4. Ca. 1815. *Antoinette Dorothea Friederica Bissen* (1803–78). H. W. Bissens yngste søster. Tegning. Sortkridt. 0,249 × 0,172. Tilh. fru Mary Claussen, Flensborg. Afb. I, p. 5.
5. Ca. 1815/16. *Christian Friedrich Callisen* (1777–1861). Provst i Hütten, senere generalsuperintendent i Slesvig. Tegning. Sortkridt? Oval. Omtalt I, p. 9–10. / Repr. A. Halling, Beyträge zur Familiengeschichte des Geschlechtes Callisen (Glückstadt 1898), v. p. 187.
6. Ca. 1815/16. *Christian Callisen* (1742–1836). Justitsraad, højesteretsadvokat i Glückstadt. Tegning. Sortkridt? Oval. Omtalt I, p. 10. / Repr. A. Halling, Beyträge zur Familiengeschichte des Geschlechtes Callisen (Glückstadt 1898), v. p. 121.
7. Ca. 1816. *Heinrich Callisen* (1740–1824). Konferensraad, professor, generaldirektør for kirurgien. Tegning. Sort og hvidt kridt. Oval. 0,485 × 0,355. Tilh. salgsschef H. Bech, Kbh. Omtalt I, p. 14; afb. p. 15. / Repr. A. Halling, Beyträge zur Familiengeschichte des Geschlechtes Callisen (Glückstadt 1898), v. p. 65.
8. Ca. 1816. *Det indre af Slesvig domkirke*. Maleri.olie paa lærred. 0,500 × 0,400. Tilh. fru Mary Claussen, Flensborg.
9. Ca. 1816. *En biskop foran alteret*. Maleri.olie paa lærred. 0,600 × 0,500. Tilh. fru Mary Claussen, Flensborg.
10. 1817. *En mand, der læser et brev*. (Iført kalot og slobrok sidder han ved et bord, hvorpaa en kaffekop og en kaffekande af metal. T. v. en vinduesramme). Maleri.olie paa lærred. 0,378 × 0,295. Bet. bagpaa: »H. W. Bissen 1817«. Tilhorte oktober 1938 grosserer E. Rostgaard-Sørensen, Kbh.
11. Ca. 1816/18. *Selvportræt?* Maleri.olie paa lærred. 0,260 × 0,200. Tilh. fru Mary Claussen, Flensborg. Omtalt I, p. 16–17; afb. p. 9.
12. Ca. 1816/18. *Selvportræt?* Maleri.olie paa lærred. 0,300 × 0,250. Heitabu-mus., Slesvig. Muligt er dette eller det foreg. billede identisk med det af J. L. Lund malede portræt af den unge Bissen, der i 1824 var udstillet paa Charlottenborg. Sml. I, p. 37.

13. Ca. 1818. *Selvportræt*. Maleri. Olie paa lærred. 0,260×0,184. Bet. med blæk bag paa blændrammen: »H. V. Bissen. Malet af ham selv. 20 Aar gammel.« Tilh. fru ingeniør Else Kampmann, Kbh. Repr. »Kunstbladet« 1898, p. 276. Sml. E. F. S. Lund, Da. malede Portr. I, p. 34.
14. Ca. 1818/19. *Selvportræt*. Maleri. Olie paa kobber. 0,240×0,179. Tilh. fru dr. Alma Pål, f. Bissen, Kbh. Omtalt I, p. 16–17; afb. p. 19. / Repr. »Kunst« V, 1903. Bissen-udst. 1941, kat. no. 110.
15. 1819. *Model, staaende mandlig, set fra ryggen*. Tegning. Tilk. store sølvmedaille. Graat papir. Sort og hvidt kridt. 0,630×0,450. Bet. »Dajon« og »O«. Tilh. Kunstakad. Omtalt I, p. 18; afb. p. 21. / Sml. BZ, kat. no. 1–2. Udst. som anonym paa udst. af modeltegninger fra akademiets modelskole. Kunstforen. 1942, no. 29. Sml. Charl. 1820.
16. 1819. *Josef forestiller sin fader for kong Pharao*. (Efter 1. Mosebog, 47. kap. 7. v.). Maleri. Udf. til konkurrencen om den mindre guldmedaille, men ikke fuldendt. Forsvundet. Omtalt I, p. 23.
17. 1819. *Scene fra Oehlenschlägers »Axel og Valborg«*. Maleri. Forsvundet. Omtalt I, p. 23. / Udst. Charl. 1820. F. C. Olsen i »Dansk Folkekalender« 1842, p. 29.
18. Ca. 1819/20. *Scene fra Oehlenschlägers »Hakon Jarl«*. Maleri. Olie paa lærred. 0,284×0,244. Tilh. fabrikejer, dr. Bøje Benzon, Kbh. Omtalt og afb. I, p. 23–24. / Bissen-udst. 1941, kat. no. 111.
19. 1820–21. *Jesus og den cananæiske kvinde*. Maleri. Olie paa lærred. 1,000×0,900. Tilh. fru Mary Claussen, Flensborg. Billedet skal være en del eftermørknet, og farverne beskrives saaledes: I baggrunden grønt og gulbrunt. Figurerne fra venstre — rød kappe; brun kappe, grøn underkjortel; blaa changerende kappe, hvid underkjortel (Jesus); gulbrun kappe, mørkegrøn kjole, grønt hovedklæde (kvinden); de tre baggrundsfigurer i henholdsvis gult, grønt og blaat. Omtalt I, p. 24; afb. p. 22.
- 19 a. Ca. 1820–21. *J. G. Otto* (1760–1846). Bagermester. Maleri. Olie paa lærred. 0,411×0,303. Tilh. grosserer Otto Piper, Kbh. Tilskrevet paa grundlag af en familietradition, ifølge hvilken B. skal have været en hyppig gæst i Otto's gaard i Store Kongensgade (nuværende no. 12).
20. 1821. *Ossian med Malvine og Alpin*. Maleri. Forsvundet. Omtalt I, p. 21.
21. 1821. *Jakob, som modtager Josefs blodige kjortel*. Relief. Tilk. lille guldmedaille. Gips. 0,895×1,050. Tilh. Kunstakad. Omtalt I, p. 24 ff.; afb. p. 27. / Udst. Charl. 1822, kat. no. 93.
22. 1821. *Orpheus, som er kommen tilbage fra underverdenen, uden at have faaet sin Eurydice med sig*. Statue. Gips. Forsvundet. Omtalt I, p. 26–27. / Udst. Charl. 1822, kat. no. 94.
23. 1821. *Heinrich Callisen* (1740–1824). Konferensraad, professor, generaldirektør for kirurgien. Herme. Gips. 0,420 h. Tilh. Kirurgisk akademi, Kbh. (Univ. norm.-anatomiske instituts auditorium). Et exemplar tilhørte ca. 1900 Hauptpastor Otto Schnittger, Slesvig. En moderne afstøbning i piédoucheform opstillet i univ. medicinsk-anatomiske institut, Kbh. Omtalt I, p. 27 f.; afb. p. 29. / Udst. Charl. 1822, kat. no. 95 (»En Buste efter Naturen«). Udst. af Skulptur fra 18. Aarh. Kunstforen. 1919, no. 21. Udst. af Lægeportrætter. Det kbh. medicinske Selskabs Udst. 1922, no. 46. — Sml. A. Halling, Beyträge zur Familiengeschichte des Geschlechtes Callisen (Glückstadt 1898), p. 80.
24. 1821–22. *Fire seraffer*. Relieffer. Stuk. Christiansborg slotskirke. Anbragt i kuppelsviklerne. *Nærmest alteret*: a. Seraf med palmegren og bog. b. Seraf med kors og kalk. *Nærmest indgangen*: c. Seraf med harpe. d. Seraf med basun. Omtalt I, p. 31 ff.; afb. p. 30, 32 (c) og 33 (d).
25. 1822–23. *Kristus velsigner de smaa børn*. Relief. Gips. 0,970×2,040. Christiansborg slotskirke. Anbragt for enden af sidegangen paa kanalsiden nærmest altret. Omtalt I, p. 34–36. / Udst. Charl. 1823, kat. no. 118.
26. 1822–23. *Kristus opvækker Lazarus*. Relief. Gips. 0,970×2,040. Christiansborg slotskirke. Anbragt for enden af sidegangen paa slotssiden nærmest indgangen. Omtalt I, p. 34–36; afb. p. 35. / Udst. Charl. 1823, no. 119.
27. 1823–24. *Kongernes tilbedelse*. Relief. Gips. 0,970×2,040. Christiansborg slotskirke. Anbragt for enden af sidegangen paa kanalsiden nærmest indgangen. Omtalt I, p. 34–36; afb. p. 34. / Udst. Charl. 1824, kat. no. 156.
28. 1823–24. *Jesus som tolvaarig i templet*. Relief. Gips. 0,970×2,040. Christiansborg slotskirke. Anbragt for enden af sidegangen paa slotssiden nærmest altret. Omtalt I, p. 34–36. / Udst. Charl. 1824, kat. no. 157.
29. 1823–24. *Fire engle med tavler og skriftruller*. Medaillon-relieffer. Gips. Christiansborg slotskirke. a. Siddende engel m. skriftrulle (anbragt over evangelisten Marcus, t. v. for indgangen). b. Siddende engel m. skriftrulle (anbragt over evangelisten Lucas, t. h. for indgangen). c. Knælende engel m. skriftrulle v. sin højre side (anbragt over evangelisten Johannes, t. h. for altret). d. Knælende engel m. tavle v. sin venstre side (anbragt over evangelisten Matthæus, t. v. for altret). Omtalt I, p. 34–36; afb. p. 10 (a). / Udst. Charl. 1824, kat. nos. 158–161.
30. 1823. *Kristus velsigner de smaa børn*. Relief. Gips. 0,735×1,200. Sæby kirke, Horns herred. Omtalt I, p. 36; afb. p. 37. / »2 Reliefs til Holtens kirke. 1823« (Høyen).
31. 1823. *Kristus opvækker enkens søn af Nain*. Relief. Gips. 0,740×1,270. Sæby kirke, Horns herred. — Et gips-exemplar tidligere i kunstakademiet? Omtalt I, p. 36; afb. p. 37.
32. 1823. *Kristus helbreder Jairi datter*. Relief. Skitse. Pibeler. 0,330×0,430. Kunstmus. (Sk. Inv. 708. Gave fra

- overlærer Jørgen H. Koch april 1915). Omtalt I, p. 40; afb. p. 39. / Skitse til følgende. Sml. Kunstmuseets aarskrift II, p. 205; IV, p. 120. Kat. 1944, no. 1046.
33. 1823. *Kristus helbreder Jairi datter*. Relief. Gips. 1,035 × 1,555. Kunstakad. Omtalt I, p. 39–40. / Tilkendt store guldmedaille 1823. Udst. Charlb. 1824, kat. no. 155.
34. 1824. *Siddende Venus*. Skitse. Forsvundet. Omtalt I, p. 54 og 55.
35. 1824. *Liggende puddel*. Kunstnerens hund »Biton«. Statuette. Brændtler. »Rom 2. Nov.« (eller »20 Nov.« ?). 0,110 × 0,190. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 261. Gave fra Jørgen Roed før 1889). Omtalt I, p. 58; afb. p. 44. / Sml. Glyp. kat. no. 261. Bissen-udst. 1941, kat. no. 70.
36. 1824. Samme. Statuette. Brændtler. Forsvundet. Omtalt I, p. 58.
37. 1824. *Sex smaa basrelieffer forestillende scener af menneskelivet*. Det første afstøbt i gips, de andre i ler. Forsvundet. Omtalt I, p. 58 ff.
38. Ca. 1824. *Modelstudie*. Siddende nøgen kvindelig model, set forfra. Tegning. Blyant. 0,274 × 0,204. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 2551). Omtalt I, p. 62; afb. p. 61.
39. 1824–25. *Just Mathias Thiele (1795–1874)*. Forfatter. Herme. Gips (bronzeret): Frederiksborg (I. N. A. 2309. Gave fra Nat.mus. 2. afd.). — *Marmor*: Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1962. Gave, anonym, 1938. Har tilh. J. M. Thiele). Hugget i Rom 1825–26. 0,457 h. — Efter Glyptotekets eksemplar udførtes i 1940 tre gipsafstøbninger, hvoraf de to skænkedes til henholdsvis Bakkehuset og Den kgl. kobberstiksamling. Omtalt I, p. 62 ff.; afb. p. 63. / Udst. Charlb. 1826 (Gips. Kat. no. 188) og 1828 (Marmor. Kat. no. 216). Bissen-udst. 1941, kat. no. 32. — Sml. J. M. Thiele, Af mit Livs Aarbøger. Udg. af Carl Dumreicher (Kbh. 1917) II, p. 228; afb. og urigtigt betegnet som et arbejde af Th. Stein. Rikard Magnussen (Billedhuggerminder. Kbh. 1933, p. 59) omtaler et andet, ufuldendt marmorexemplar; dettes skæbne er ikke bekendt. V. Thorlacius-Ussing i Festskrift til Frederik Poulsen 1941, p. 119 ff., fig. 2–3.
40. 1824–25. *Sovende bacchantinde*. Statue. Ler. Tilintetgjort af kunstneren selv. Sml. tegn. i kobberstikslg. (bly. 0,243 × 0,400. BZ 43. J. L. Lunds auk. 1867 13/5, no. 545). Omtalt I, p. 60 ff.; afb. p. 59.
41. 1825–26. *En gammel tigger med en lille dreng (»Belisarius«)*. Statuegruppe. Gips. Ca. 1/2 legemsstørrelse. Forsvundet. Et expl. har tilh. grev Rantzau-Breitenburg. Omtalt I, p. 68 f.; afb. p. 69. / Udst. Rom 1825. Charlb. 1829, kat. no. 139. Repr. i konturstik af C. E. Sonne. »23. Nov.« [1825] (Høyen).
42. 1826. *L. Bødtcher (1793–1874)*. Digter. Herme. Gips, brunt patineret. 0,625 h. Thorv. mus. (købt 1926 af L. Dølleris). Et expl. tidl. i kunstakad. Omtalt I, p. 69 f.; afb. p. 71.
43. 1826. *N. C. L. Abrahams (1798–1870)*. Filolog. Herme. Gips: Tilh. kaptajn F. J. H. S. Abrahams, Kbh. Originalmodel? 0,513 h. Restaureret af billedhugger Gunnar Hansen 1939. Et expl. (bronzeret) m. stærkt beskaaret herme (0,452 h.) tilh. overretssagfører A. Salomonsen, Klampenborg. Et expl. afhændt til staten 1871 af Vilh. Bissen (Sk. Inv. 180), brændt 1884. Omtalt I, p. 69 f.; afb. p. 73. / Bissen-udst. 1941, kat. no. 1. V. Thorlacius-Ussing i Festskrift til Frederik Poulsen 1941, p. 123 f.
44. 1826–27. *Hectors lig omgivet af hans sørgende familie*. Relief. Gips. Originalmodel. 0,780 × 1,580. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 73. Købt 1882. Kat. no. 73). Et expl. tidl. i kunstakad. Omtalt I, p. 72, 78–82; afb. p. 79. / Udst. Rom 1827. Charlb. 1828, kat. no. 215. Kjøbenhavnsposten 1828 22/4. BZ XVIII, 50–53. BZ 69–70. Sml. Glyp. I. N. 2108, 2109, 2110 og 2111.
45. 1827. *Landskab fra Italien*. Maleri. Olie paa papir, opklæbet paa lærred. 0,190 × 0,277. »R. d 15 M 27«. Kunstmus. (I. N. 3301). Afb. I, p. 77. / Bissen-udst. 1941, kat. no. 112. Hvis »R« skal læses som Rom og »M« som marts eller maj, bliver dateringen gaadefuld: den 15/3 1827 rejste B. fra Salerno til Annunziata, den 15/5 fra Nikastro til Pedace i Calabrien. Sml. BZ XX. Tegnet udkast i BZ XIII, 133 og 136.
46. 1828–29. *Odysses dræber bejlerne*. Relief. Gips: Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 70. Købt 1886. Kat. no. 70). Originalmodel. 0,420 × 1,570. Brændtler: Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 71. Gave fra Vilh. Bissen. Kat. no. 71). 0,390 × 0,470. Polykromt. Den opr. bemaling odelagt ved et uheld, inden relieffet kom i Glyps besiddelse, men rekonstrueret af Vilh. Bissen. — Tilh. fru ing. Else Kampmann, Kbh. 0,385 × 1,453. Polykromt (bagger. blaa, dragterne røde, støvet rosa, vissentgrønne og graablåa, en enkelt i midten hvid. Hjelmbuske røde og gule). — Tilh. fabrikkejer, dr. scient. Boje Benzon, Springforbi. Polykromt (bemaling og forgyldning moderne). Omtalt I, p. 85, 94, 96; afb. p. 95. / F. C. Olsen i Dansk Folkekalender 1842, p. 34. V. Thorlacius-Ussing i From the Coll. of the Ny Carlsberg Glyp. II, 1938, p. 243. Et tegnet forarbejde (bly og farve) solgt auk. Victor Hansen, 2. afd. 1915 20/4, kat. no. 68. Sml. auk. F. S. Bang 1877 5/11, kat. no. 61 (»En antik Frise med kæmpende Krigere«. Bly).
47. 1828–29. *Blomsterpige (I)*. Statue. Marmor. 1,200 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 3. Købt 1886. Kat. no. 7). Omtalt I, p. 86 ff.; afb. p. 85. / Hugget 1829–31 paa bestilling af prins Frederik (Frederik VII). Udst. Rom (Pal. Caffarelli) 1829. Berl. Kunstblatt II, 1829, p. 30 ff. Charlb. 1832, kat. no. 204. Solgt paa grevinde Danners auk. 1874 19/6, kat. no. 160 til etatsraad J. W. Heymann. Solgt paa Heymanns auk. 1886 25/2, kat. no. 207 til Carl Jacobsen (780 rdl.).
48. 1828–29. *Flora*. Skitse. Forsvundet. Omtalt I, p. 87 f. / BZ 72.

49. 1829. *Glædebringernes triumftog*. Relief. Forsvundet. Omtalt I, p. 94.
50. 1829. *Achilles forbinder den saarede Patroklos*. Relief. Ukendt. Det er usikkert, om dette relief overhovedet er kommet til udførelse. Omtalt I, p. 100.
51. 1829–30. *Kristus trøster kvinderne paa vejen til Golgatha*. Relief. Ukendt. Omtalt I, p. 86, 93 f.
52. 1829–30. *Kristus vasker apostlenes fødder*. Relief. Gips. Originalmodel. 0,360×1,150. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 72. Købt 1886. Kat. no. 72). Omtalt I, p. 85 f., 97; afb. p. 95.
53. 1830. *Prins Christian Frederik* (Christian VIII). Buste. Marmor. Efter Thorvaldsen? Ukendt. Omtalt I, p. 100. / Udf. til J. Hambro, London. Udst. Charl. 1832, kat. no. 203.
54. 1830–31. *Blomsterpige* (II). Statue. Ca. 1,200 h. Hugget i marmor til J. Hambro, London. Ukendt. Omtalt I, p. 89. / Udf. i marmor 1831–33. Udst. Charl. 1833, kat. no. 247. Sml. Glyp. kat. no. 7.
55. 1830–31. *Hertug Christoph af Württemberg* (1515–68). Herme. Marmor. »Bissen Rom 1831«. Walhalla, Regensburg. Omtalt I, p. 102; afb. p. 101.
56. 1831. *D. C. Blunck* (1799–1853). Maler. Herme. Gips. Originalmodel. 0,587 h. »R d 20 Juni (?) 31«. Kunstmus. (Sk. Inv. 697. Købt paa Vilh. Bissens auk. 1915, kat. no. 46. Urigtigt bet. som »J. A. Jerichau?«). Omtalt I, p. 102 f.
57. 1831. *Bertel Thorvaldsen* (1768–1844). Billedhugger. Herme. Gips: Thorv. mus. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1308. Udlaant til Maribo mus.). 0,650 h. Et expl. tilh. tidl. kunstakad., et andet tidl. i statens saml. (Sk. Inv. 202. Købt 1871 af Vilh. Bissen. Brændt 1884). Marmor: Kunstakad. Hugget 1831–32 paa bestilling af »en Forening af Kunstvenner i Kjøbenhavn«. Udst. Charl. 1833, kat. no. 223. En kopi udf. af A. Jahn til Donner, Altona 1833, tilh. familien Donner, Preetz, Holsten. Bronze: Kunstmus. (Sk. Inv. 267. Fra Christiansborg 1884. Kat. no. 1055). 0,660 h. Frue kirke; udst. Thorv. mus. 1918. Begge expl. rimeligvis udf. af J. B. Dalhoff (en gipsafstøb. henstod i ca. 60 aar hos zinkstøberfirmaet D. i St. Kongensgade; tilh. 1940 O. Lembke, Kbh.). 1844 udst. C. V. Lødberg (1815–44) paa Charl. en formindsket bronzekopi, støbt af L. Jensen. Auk. N. P. Nielsen 1872 29/5 (købt af malermester Hacke). Auk. Winkel & Magnussen maj–juni 1940, kat. no. 318, afb. p. 35. 0,320 h. Tilh. prof. E. Utzon-Frank, Kbh. — 1915 2/12 tilbød hofjægmester Cederfeld de Simonsen som værge for lehnsgrevinde Petersdorff et bronzeexpl., der angaves at have staaet paa Einsiedelborg siden ca. 1840, som gave til Thorv. mus.; afslaaet efter besigtigelse (Th. mus. A. Journ. no. 7 A–1915, Lb. no. 52). Omtalt I, p. 102 ff. / Kjøbenhavnsposten 1833 6/5. S. Trier, Thorvaldsen (Kbh. 1903) p. 54; sml. ibid. p. 56. Ill. Tid. 1918, p. 49. V. Thorlacius-Ussing i Festskrift til Fr. Poulsen (Kbh. 1941) p. 124 ff., fig. 4. — Sml. Chr. Christensens medlemsarbejde 1837 (en medaille i anledn. af »Thorvaldsens Arbeiders Hidsendelse« m. Th.s portræt efter B. paa aversen).
58. 1831. *Selvportræt*. Herme. Gips: Kunstmus. (Sk. Inv. 102. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel. 0,502 h. Fuldendt af H. A. Kümmel. Bronze: Kunstmus. (Sk. Inv. 399. Erhv. 1900. Ny støbning. Udlaant til Viborg stats-skole 1937). Omtalt I, p. 100 og 104. / Afb. Ill. Tid. 1898 30/10, p. 74 (Francis Beckett).
59. 1831. *Orpheus, der ved sin harpe søger at bevæge Pluto og Proserpina til at gengive ham Eurydice*. Relief. Gips: Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 79. Købt 1878 af Vilh. Bissen. Kat. no. 79 m. den urigtige datering »1840«). Originalmodel. 0,480×0,950. Aalborg mus. (Kat. 1913, no. 96. Gave fra R. S. Malthé). Marmor: Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 80. Udf. i Carrara 1880 paa bestilling af Carl Jacobsen. Udlaant til Kbh.s byret 1943. Kat. no. 180). 0,470×0,940. Omtalt I, p. 105. / Modelleret okt.–nov. 1831. Sml. BZ 124.
60. 1831–40. *Paris med vblet*. Statue. Gips: Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 9. Erhv. 1886. Kat. no. 11). Originalmodel? 1,800 h. »30(?) April 40«. Ribe mus. »Kjøbh. 30 April 40«. Marmor: Hugget første gang 1833–36. Dette expl. solgtes ufuldendt ved B.s dødsboauktion (se bilag E). Hugget anden gang af Johann Scholl sommeren 1841. Dette expl. tilh. skibsreder Marius H. Nielsen, Solgaarden, Vallo strand pr. Køge, der har erhvervet det i Wiesbaden. 1,810 h. Sign. og dat. paa bagsiden af plinten: »BISSEN. KOPENH. — 1841«. Tidl. ejere: H. Bernus du Fay, Frankfurt a. M. Alexander Freiherr von Bernus, Stift Neuburg b. Heidelberg, der i 1887 24/11 tilbød fig. til den kgl. malerisaml. Kbh. (se kunstmus. brevarkiv). Baron Erlanger, Ingelheim (se Th. Oppermann til Carl Jacobsen 1901 7/10. Glyp.s arkiv. Sml. Glyp. kopibog I, 1897–1907, p. 304 og 308). En replik udf. af Vilh. Bissen 1903 til Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 10. Kat. no. 12). En formindsket kopi af O. Evens udst. Charl. 1846. Omtalt I, p. 106 ff.; afb. p. 108–9. / Modelleret første gang 1831–33. Ommodelleret 1838 og igen (to gange) 1839/40. Dansk Kunstblad 1836, I, sp. 123 f. BR 1840 febr.–april: »Model til Paris«. Scholls dagbog, Thorv. mus. 1841 3/4 og 8/5 til 25/5. F. C. Olsen i Dansk Folkekalender 1842, p. 38 f. Udst. paa univ. julen 1843, kat. no. 3.
61. 1832. *Herakles og Iphikles med slangerne*. Relief. Gips: Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 74. Erhv. 1886. Kat. no. 73 a m. den urigtige datering »1834«). 0,450×0,520. Marmor: Tilh. godsejer J. A. Wichfeld, Engestofte pr. Maribo. 0,430×0,520 (indfældet i væggen m. malet træramme prydet m. akantus og kymation). En kopi udf. af N. P. Leth solgt auk. 1889 18/2, kat. no. 7 (købt af klædehandler Nielsen for 76 rdl.). Omtalt I, p. 107 og 116; II, p. 25. / Udst. Charl. 1834, kat. no. 248. Vundet i kunstforen. af kammerherreinde Wichfeld. BZ XIII, 139, 140 f., 146.
62. 1832–33. *Amor*. Statuette. Bronze. Hjemsendt fra Rom marts 1833. Ukendt. Omtalt I, p. 116.
63. 1832. *Den barmhjertige samaritan*. Relief. Marmor. Udf. af H. A. Kümmel efter B.s udkast. Städt. Krankenhaus »Lindens«, Hannover (Ricklinger Strasse 1). Omtalt I, p. 118; afb. p. 119. / BZ XIII, 34 og 40. Ligeledes Glyp. I. N. 2452.

64. 1833. *Ceres med æ i haanden*. Statue. *Gips*: Et expl. opstillet i første marskalstaffel paa det gamle Christiansborg. Maaske identisk m. »en hovedløs figur«, som efter branden 1884 tilligemed de 18 statuer fra dronningens trappe afgaves til statens kunstsaml. (Sk. Inv. 286), men som senere er forsvundet. *Marmor*: Tilh. Baronin Agnes von Donner, Schloss Bredeneck, Lehmkuhlen, Holsten. Hugget 1833–34. Omtalt I, p. 118 ff.; afb. p. 121. / Modelleret juni–sept. 1833 paa bestilling af C. Donner, Altona. Udst. Charl. 1836, kat. no. 216 (gips).
65. 1833–34. *Jæger*. Skitse. Forsvundet. Et gipsepl. tilhørte Const. Hansen. Omtalt I, p. 128 f.; afb. p. 130 og 131.
66. 1833. *Johann Gutenberg* (ca. 1397–1448). Bogtrykker. Skitse til monumentet i Mainz. *Gips*. 0,549 h. Thorv. mus. Et andet expl. tilh. tidl. afd. Federigo Paulsen, Palermo (Th. mus. J. no. 316/1931). Paa forsiden af soklen skitseret et relief (G. opfinder de løse typer), paa siderne angivet inskriptioner. Thorv. mus. ejer endvidere en lille skitse i gips til relieffet »Pressens opfindelse« (0,392×0,495); denne skyldes dog nok Thorvaldsen selv. Omtalt I, p. 132; afb. p. 135. / Blandt Thorvaldsens tegninger findes et udkast i bly og sepia (0,140×0,192) til relieffet »G. opfinder de løse typer«. Ibidem tegning af staaende mand (Thorv. mus. no. 78. Bly. 0,146×0,088), som maaske kan sættes i forbindelse med Gutenberg-statuen.
67. 1833–34. *Monument for Johann Gutenberg*, Mainz. Udf. af B. i Thorvaldsens navn og under hans ansvar. *Gips*: Thorv. mus. Statuen 3,502 h., reliefferne (»Opfindelsen af de løse typer« og »Opfindelsen af bogtrykpressene«) 0,915×1,177. *Bronze*: Mainz. Støbt hos Crozatier, Paris. Afsl. 1837 14/8. Omtalt I, p. 129 ff.; II, p. 28 ff. / Modell. febr.–maj 1834; det sidste relief fuldendt juni s. a. Dansk Kunstblad II, 1837, sp. 110 f. Aloys Ruppel, Die Errichtung des Mainzer Gutenberg-Denkmal. Kleiner Druck d. Gutenberg-Gesellschaft Nr. 28 (Mainz 1937).
68. Ca. 1833–34. *Den bundne Prometheus*. Statuette. Brændtler. 0,260 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 182. Kat. no. 183). BZ XIII, 38–39.
69. Ca. 1833–34. *Den bundne Prometheus*. Statuette. Brændtler. 0,270 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1198). V. fod mangler.
70. 1834. *C. G. W. Bissen sen.* (1766–1849). Kunstnerens fader. Buste. *Gips*: Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 2557). Bronzeret. 0,425 h. Et expl. (hvidmalet) tilh. fru Mary Claussen, Flensborg. Et expl. tidl. i statens saml. (Sk. Inv. 185. Købt 1871 af Vilh. Bissen. Brændt 1884). I 1944 udførtes paa dr. Bøje Benzons bekostning to afstøbninger, hvoraf den ene skænkedes til Ansgarskolen, Slesvig. *Marmor*: Thielemann til B., Rom 1847 29/8: »Jeg fik i Sommer fat paa et lille net Stykke Seravazzo-Marmor, som jeg lod den herværende Afstøbning af Deres Faders Büste punctere i, og jeg begyndte ogsaa at udføre den, indtil den fuldendte [Pun]ctering af Hylas afbrød mig.« Omtalt I, p. 140; II, p. 31 f. / Afb. Medd. fra Ny Carlsberg Glyp. I, 1944, p. 5.
71. 1834–35. *Ida Thiele som barn* (1830–63). Datter af J. M. Thiele og Sophie Holten. Buste. *Gips*: Tilh. fru Mary Wilde, Kbh. 0,355 h. Et expl. tidl. i statens saml. (Sk. Inv. 212. Købt af Vilh. Bissen 1871. Brændt 1884). *Bronze*: Tilh. overretssagfører Frank Wilde, Aarhus. Ny støbning, udf. hos Laur. Rasmussen, Kbh. Omtalt I, p. 143. / Bissen-udst. 1941, kat. no. 33. Dansk Kunstblad I, 1836, sp. 123 f. Sml. Købkes portræt af Ida Thiele som to-aarig (Kunstmus. aarsskr. I, p. 11 og 13).
72. 1834–35. *Johanne (Hanne) Thiele som barn* (1833–92). Yngste datter af J. M. Thiele og Sophie Holten. Buste. *Gips*: Et expl. tidl. i statens saml. (Sk. Inv. 172. Købt 1871 af Vilh. Bissen. Brændt 1884). *Marmor*: Tilh. fru Mary Wilde, Kbh. 0,337 h. *Bronze*: Tilh. overretssagfører Frank Wilde, Aarhus. Ny støbning, udf. hos Laur. Rasmussen, Kbh. Omtalt I, p. 143. / Bissen-udst. 1941, kat. no. 34. Dansk Kunstblad I, 1836, sp. 123 f.
73. 1834–35. *Valkyrie*. Statuette. Medlemsstykke til kunstakad. *Gips*: Tilh. dir. Johs. Thiele, Kbh. Originalmodel? Overmalet. *Bronze*: Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 4. Erhv. 1890. Kat. no. 8). 0,940 h. Omtalt I, p. 143. / Udst. Charl. 1835, kat. no. 206. Dansk Kunstblad I, 1836, sp. 123 f. Udf. i biscuit i originalstørrelse hos Bing og Grøndahl (1853); ogsaa i mindre format. Solgt paa verdensudst. London 1862. Se [Harald Bing] Porcellænsfabriken Bing og Grøndahl 1853–1903 (Kbh. 1903), p. 43 og 83.
74. 1834. *Hertuginde af Montebello*. Gift med den franske gesandt i Kbh., Napoléon-Auguste Lannes, duc de Montebello (1801–74). Buste. *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 152. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel. 0,630 h. *Marmor*: udf. 1835 (ukendt). *Bronze*: Kunstmus. (Sk. Inv. 465. Købt 1905). Ny støbning. Omtalt I, p. 152; afb. p. 149. / Dansk Kunstblad I, 1836, sp. 12–13 og 123 f. BR 1835 1/12: »For et Buste af Hertuginde af Montebello 225 r.«
75. 1834. *N. A. Holten* (1775–1850). Statsgældsdirektør og dir. f. Øresunds toldkammer. Herme. *Gips*: Et expl. tidl. i statens saml. (Sk. Inv. 176. Brændt 1884). En afstøbning paa Kronborg. *Marmor*: Tilh. grosserer P. Schram, Kbh. 0,542 h. Tilh. kontorchef Knud Holten, Charl. 0,536 h. Omtalt I, p. 152 ff.; afb. p. 151. / Udst. Charl. 1837. Bissen-udst. 1941, kat. no. 10, afb. pl. II. Dansk Kunstblad I, 1836, sp. 123 f. (udf. i marmor 1835–36). BR 1836 24/2; 28/2: »For et Büste af Conferentzraad Holdten 400 r.«
76. 1834. *P. von Scholten* (1784–1854). Generalguvernør paa St. Thomas. Buste. *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 123. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel. 0,666 h. Et andet expl. tidl. i statens saml. (Sk. Inv. 124. Brændt 1884). Et bronzeret expl. tilh. grevinde Adelgunde Trampe, Kbh. 0,743 h. Bet. paa soklen: »1840«. Et tilsvarende expl. paa

- Gaunø (repr. H. Lawaetz, P. v. Scholten. Kbh. 1940, v. p. 15, men urigtigt bet. som »marmorbuste«). *Marmor*: udf. 1835–36 (ukendt). Omtalt I, p. 152 og 154; II, p. 34. / Dansk Kunstblad I, 1836, sp. 123 f. BR 1836 2/4: »For et Marmor Buste af General Scholten 220 r.« Regning fra Barsugli til B. 1838 jan. okt.: »12 af Støbning Guvnor Siolding.« Regning fra Wilms enke til B. 1838 okt.: »forfordiget 4 Pakasser ver til 2 Byster v. Scholten.« KB Ny kgl. saml. 2047 fol. III.
77. 1835? *Siddende kvinde*. Studie til portrætstatuen af Emilie Bissen? Skitse. Brændtler. 0,130 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1187). Hoved og v. underarm mangler.
78. 1835. *Fru Emilie Hedvig Bissen, f. Møller* (1808–50). Kunstnerens første hustru. Skitse til portrætstatue. Brændtler. 0,140 h. »28 MR 35«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 112. Kat.no.111). Omtalt I, p. 157; afb. p. 159. / Bissen-udst. 1941, kat. no. 71.
79. 1835. *Sokrates*. Statuette. Brændtler. 0,186 h. »F 28 Mrz 35«. Kunstmus. (Sk. Inv. 813. Gave fra boet efter Emil Bissen 1925. Kat. 1944, no. 1048). Kunstmus. aarsskr. XI–XII, p. 287.
80. 1835. *Hest*. Statuette. Brændtler. 0,180 × 0,160. »F 5 Junj 35«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 256. Kat. no. 257).
81. 1835. *Hest*. Statuette. Brændtler. 0,140 × 0,170. »d 8 Junj 35«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 257. Kat. no. 258). H. underben mangler.
82. 1835. *Homer (?)*. Statuette. Ubrændt ler. 0,182 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1870. Købt 1932. Tidl. ejer overførster P. E. Müller. Kat. no. 143 a).
- 82 a. 1835? *Ossian (?)*. Statuette. Ubrændt ler. 0,154 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1869. Købt 1932. Tidl. ejer overførster P. E. Müller. Kat. no. 188 d). Formentlig udf. som pendant til foreg. nummer.
- 82 b. 1835? *Orpheus (?)*. Statuette. Ubrændt ler. 0,151 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1868. Købt 1932. Tidl. ejer overførster P. E. Müller. Kat. no. 188 c). Formentlig udf. samtidig med de to foreg. numre.
83. 1835. *Sovende dreng*. Statuette. Brændtler. 0,098 × 0,130. »19 Junj 35«. Tilh. salgschef H. Bech, Kbh.
84. 1835. *C. H. Donner* (1774–1854). Etatsraad, grosserer. Buste. Gips: Kunstmus. (Sk. Inv. 135. Købt 1871 af Vilh. Bissen). 0,590 h. *Marmor*: Tilh. Baronin Agnes von Donner, Schloss Lehmkuhlen ved Preetz, Holsten. *Bronze*: Kunstmus. (Sk. Inv. 461. Købt 1905). Ny støbning. Omtalt I, p. 156; afb. p. 157. / Udf. i marmor 1836. C. H. Donner til B. 1836 9/8. Sml. Dansk Kunstblad I, 1835–36, sp. 123.
85. 1835. *F. G. Stammann* (1799–1871). Arkitekt. Buste. Ukendt. Omtalt I, p. 156.
86. 1835. *Hermann Bech* (1789–1842). Toldkammerdeputeret. Herme. Gips: Tidl. i statens saml. (Sk. Inv. 174. Brændt 1884). *Marmor*: Sparekassen for Kbh. og omegn. 0,520 h. Omtalt I, p. 154; afb. p. 153. / Dansk Kunstblad I, 1836, sp. 123 f. Regning fra F. Antonetti til B., dat. aug. 1835: »Afstøbt fra Leer en Byste af Etadsraad Beck.« KB Ny kgl. saml. 2047 fol. III. — Rimeligvis hugget 1842–49. B. til Høyen 1842 19/3. Glyp.s arkiv. BR 1848 marts: »Seehusen. Bechs Buste. 10 r.«; april (Hallager); okt. (Ussing). H. Bech til B. 1849 6/3.
87. 1835. *Fru Sophie Thiele, f. Hollen* (1806–35). Buste. Tilintetgjort. Et expl. tidl. i statens saml. (Sk. Inv. 155. Købt 1871 af Vilh. Bissen. Brændt 1884). Omtalt I, p. 155. / Regning fra F. Antonetti til B., dat. aug. 1835: »[afstøbt fra Leer en Byste af] Fru Thiele«. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. III. Sml. H. C. Andersen: † Sophie Thiele. Trykt i Kbh.sposten 1835 22/4, no. 96, p. 384 (Birger Frank Nielsen no. 265, p. 72).
88. 1835. *Fru Emilie Hedvig Bissen, f. Møller*. Herme. Gips: Kunstmus. (Sk. Inv. 210. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Retoucheret afstøbning. Et andet expl. tilh. dr. Bøje Benzon. *Bronze*: Kunstmus. (Sk. Inv. 602. Udlaant til Struer statsgymnasium 1939). Ny støbning. Omtalt I, p. 156 f. / Regning fra F. Antonetti til B., dat. aug. 1835: »Afstøbt fra Leer en Byste af Herr Bissens Kone.« KB Ny kgl. saml. 2047 fol. III.
89. 1835. *Anna Margrethe Dorothea Bissen, f. Elfendeil* (1763–1848). Kunstnerens moder. Buste. Gips: Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 2558. Erhv. 1943). 0,420 h. Bronzeret. Et andet expl. (hvidmalet) tilh. fru Mary Clausen, Flensborg. Et expl. tilhørte ca. 1900 Hauptpastor Otto Schnittger, Slesvig. I 1944 udførtes paa dr. Bøje Benzons bekostning to afstøbninger, af hvilke den ene skænkedes til Ansgar-skolen, Slesvig. Omtalt I, p. 140 og 156; II, p. 31 og 35. / Afb. Medd. fra Ny Carlsberg Glyp. I, 1944, p. 5.
90. 1835? *P. C. Møller* (1771–1828). Melhandler, gaardejer. Kunstnerens svigerfader. Buste (moderne kostume). Gips, sortmalet. 0,575 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 2554. Erhv. 1943). Omtalt I, p. 140; afb. p. 139; II, p. 32. / Sml. Medd. fra Ny Carlsberg Glyp. I, 1944, p. 5 ff.
91. 1835. *Hyrdedreng*. Statuette. Bronze. 0,207 h. »13 Oct 35«. Kunstmus. (Sk. Inv. 605. Købt 1907 af Rudolf Bissen. Kat. 1944, no. 1049). Støbt af Barch (Barth?) i Heidelberg paa foranledning af Bernus du Fay. Omtalt II, p. 38.
92. 1835. *Siddende fiskerpige*. Statuette. Brændtler. 0,160 h. »9 D. 35«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 214. Kat. no. 216).
93. 1835. *Hygæa*. Statuette. Brændtler. 0,160 h. »22 Dec 35.« Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 148. Kat. no. 144). V. underarm mangler.
94. 1835–41. *Ceres og Bacchus bringer civilisationens gaver til menneskene*. Relieffrise udf. til riddersalen i det gamle

Christiansborg. Brændt 1884. Gips. Ca. 0,850 × 97,000. Opsætningen paabeg. 1837. Et parti af frisen (Bacchus og Ariadne paa triumfvognen) udst. Charl. 1838, kat. no. 245. Fuldf. 1841. Partiel rekonstruktion i Glyp., udf. under Vilh. Bissens ledelse af R. Andersen og L. Brandstrup 1897. 0,850 × 28,390 (I. N. 75. Kat. no. 74). Ligeledes partiel rekonstruktion i den gamle Glyptoteksbygning paa Ny Carlsberg, Valby. Udf. af L. Brandstrup og S. Madsen, polychromien ved Aug. Jerndorff. En afstøbning af denne del tilh. Ny Carlsberg Glyp. (Kat. no. 75). Sml. Carl Jacobsens haandkatalog 1907 (Glyp.s bibliotek). Omtalt I, p. 146 ff., p. 202 f.; afb. p. 205. / Dansk Kunstblad I, 1836, sp. 12–13; II, 1837, sp. 168; III, 1838, sp. 73. Tillæg til Kunstbladet 1838, no. 15, sp. 30 (N. L. Høyen). Carl Jacobsen i Architecten 1912, p. 457 ff.

95. Ca. 1835–40. *Bacchant og bacchantinde*. Relief. Gips. Originalmodel 0,850 × 1,050. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 76. Købt 1886. Kat. no. 76). Den eneste bevarede del af den originale Ceres- og Bacchusfrise; ikke opsat paa grund af pladsmangel. Omtalt I, p. 150; afb. p. 203.

96. 1835–36. *Vase med relieffer*. Sovende Silen omgivet af amoriner; æsel med vinsæk. Hankene prydet med gedebukkehoveder. Biscuit. 0,245 h. 0,300 diam. To expl. tilh. Den kgl. porcelænsfabrik, Kbh. Omtalt I, p. 158. / BR 1836 7/5: »Modtaget for en Vase til Conferentzraad Brandis 40 r.«; ibid. 22/10: »Modtaget fra Porcelains Fabrikken for en Vase 100 r.« Dansk Kunstblad I, 1836, sp. 123 f. Udf. i gips. Dansk Kunstblad II, 1837, sp. 64 og 208. Udst. Charl. 1837. Bortloddet i kunstforen. 1838 4/1 (biscuit). Sml. tegnet udkast i Glyp. (I. N. 2518).

97. 1835–36. *Edv. Storm (1749–94)*. Forfatter, skolemand. Portrætmedaillon, profil t. v. Gips: Efterslægtsselskabets skole, Kbh. Originalmodel? Forsiden bemalet med terrakottafarve. 0,580 diam. I gammel sort træramme med forgyldt æggstav. Bronze: Tilh. samme. 0,738 diam. (m. støbt ramme). Omtalt I, p. 158. / BR 1836 7/5: »Et Buste af Storm 50 r.« Ibidem: »For en Medalion Buste af Digteren Storm 50 r.« Dansk Kunstblad I, 1836, sp. 123 f. Bissen-udst. 1941, kat. no. 30. Edv. Storm var medstifter af det filantropisk-moralske »Selskab for Efterslægten« (1786).

98. 1835–36. *J. P. Mynster (1775–1854)*. Sjællands biskop. Herme. Gips: Kunstmus. (Sk. Inv. 179. Købt 1871 af Vilh. Bissen). 0,510 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1309. Udlaant til Maribo mus. 1913–42). Kgl. bibl., Kbh. Aalborg mus. (Kat. 1913, no. 91. Ikke forefundet v. gennemgang af museet juli 1939). Marmor: Tilh. fru Jo Paulli, Kbh. 0,515 h. — Hos prof. J. Oskar Andersen, Kbh. findes en buste i gips forestillende J. P. Mynster i ornat, udf. af Vilh. Bissen 1898 paa basis af faderens buste (købt paa Vilh. Bissens auk. 1915); et marmorexpl. af samme tilh. Frederiksborg. Omtalt I, p. 159 f.; afb. p. 160, 161 og 163. / Udst. Charl. 1837. Bissen-udst. 1941, kat. no. 18. BR 1836 6/4: »For en Buste af Biskop Münster 200 r.« Dansk Kunstblad I, 1836, sp. 123 f. (præpareret i marmor 1836).

99. 1835–36. *A. S. Ørsted (1778–1860)*. Jurist, statsminister. Herme. Gips: Kunstmus. (Sk. Inv. 181. Købt 1871 af Vilh. Bissen. Kat. 1944, no. 1069). Originalmodel? 0,560 h. Marmor: Viborg landsret. 0,560 h. Brændtler: Frederiksborg (Inv. no. 4914. Erhv. 1935/36. Kat. 1943, no. 2921 b). 0,530 h. Bronze: Kunstmus. (Sk. Inv. 421. Erhv. 1901. Udlaant til retssalen i Toftlund 1933). Ny støbning. Omtalt I, p. 160 og 162. / Udst. Charl. 1837. Dansk Kunstblad I, 1836, sp. 123 f. (præpareret i marmor 1836).

100. 1835–36. *Baronesse Nicolaij*. Datter af den russiske gesandt i Kbh. Buste. Ukendt. / Regning fra F. Antonetti til B. 1836 28/1: »Afstøbt fra Leer en Byste af Baron Nicolais Datter.« KB Ny kgl. saml. 2047 fol. III. Regning fra G. Barsugli til B. 1837 29/12: »2 Büster af den Russiske Ministers Datter.« Ibidem. BR 1836 6/4: »Modtaget for en Buste af Baronesse Nicolai 200 r.« Dansk Kunstblad I, 1836, sp. 123 f. (udf. i gips). Sml. fortegn. no. 147.

101. 1836. *Grev J. L. Moltke (1819–36)*. Søn af A. W. Moltke-Bregentved og Frederikke Louise komtesse Knuth. Buste. Marmor: Tilh. lehnsgreve Chr. Moltke, Bregentved. 0,538 h. Sammesteds en mindre marmorreplik af ringe kvalitet (0,410 h. Moderne kopi?). Bronze: Thurehyholm. Tilh. lehnsgreve Chr. Moltke, Bregentved. 0,520 h. Støbt af Dalhoff, ciseleret af Lodberg. Omtalt I, p. 166 f.; afb. p. 167. / Udst. Charl. 1838 (bronze). Bissen-udst. 1941, kat. no. 17 (marmor). Dansk Kunstblad I, 1836, sp. 123 f. (præpareret i marmor og paabeg. i bronze). BR 1836 14/5: »For en Buste af den afdøde Grev Ludvig Moltke 200 r.«; 15/5: »Dalhoff. Paa Grev Ludvig Moltkes Buste 60 r.«; 15/6: »[Dalhoff] Paa Samme 40 r.«

102. 1836. *A. S. Ørsted*. Statuette. Brændtler. 0,278 × 0,255. »Fr: d. 3. Apr. 36.« Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1201).

103. 1836? *A. S. Ørsted?* Statuette. Brændtler. 0,155 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 2032).

104. 1836? *Stol*. Ubrændt ler. 0,150 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 2040). Ryglænet afbrudt, et stykke mangler. Restaureret 1940. Formentlig udf. som skitse til den siddende portrætstatue af A. S. Ørsted. Sml. fortegn. no. 102, 103 og 116.

105. 1836. *Fru Sophie Thiele med datteren Hanne paa armen*. Statuette. Brændtler. 0,115 h. »25 Sept 36.« Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 113. Kat. no. 112). Omtalt og afb. I, p. 155. / Bissen-udst. 1941, kat. no. 74.

106. 1836. *Fru Sophie Thiele med døtrene Ida og Hanne*. Statuette. Gips. 0,222 h. Kunstmus. (Sk. Inv. 737. Tilbyttet museet 1919 fra amtsforvalter Alexander Wilde mod en bronzefastøbning af statuetten. Kat. 1944, no. 1051).

107. 1836. *Fru Sophie Thiele med døtrene Ida og Hanne*. Statuette. Gips. 0,262 h. Kunstmus. (Sk. Inv. 738. Erhv. paa samme maade som foreg. no. Kat. 1944, no. 1052). Kunstmus. aarskr. VI, p. 138.

108. 1836. *Fru Sophie Thiele med dotrene Ida og Hanne*. Statuette. Gips: Hirschsprungs mus. (Kat. no. 2202). Frederiksborg (Inv. no. 6156). Auk. Winkel og Magnussen 1940 6/11, kat. no. 153. *Brændtler*: Tilh. frøken Bodil Giersing, Kbh. 0,180 h. Bissen-udst. 1941, kat. no. 73. *Bronze*: Kunstmus. (Sk. Inv. 654. Gave fra frøken Sophy Lønborg 1909. Kat. 1944, no. 1053). 0,172 h. Støbt af Dalhoff, ciseleret af Lodberg. Raadhus-udst. 1901, kat. no. 1928. Udf. ca. 1919 til »Dansk Kunsthandele. Auk. Martin Dessau 1922 2/10, kat. no. 76 (købt af grosserer Søren Jensen). Udf. i biscuit paa den kgl. porcelænsfabrik. Omtalt og afb. I, p. 155.
109. 1836. *Rikke Møller*. Marie Frederikke Henriette Møller som barn (1828–1901). Senere gift med overretsprokurator Chr. Michael Winther. Datter af landskabsmaleren J. L. Møller. Buste. Gips: Et expl. tidl. i statens saml. (Sk. Inv. 156. Købt 1871 af Vilh. Bissen. Brændt 1884). *Marmor*: Tilh. frøken Charlotte Winther, Kbh. 0,455 h. Omtalt I, p. 167; afb. p. 169. / Dansk Kunstblad I, 1836, sp. 123 f. (i gips 1836). Udf. i marmor 1852–53. C. M. Winther til B. 1852 9/7. BR 1852 aug.: »Ronci Rikke Møllers Buste 8 r.«; okt.: »Ronci paa den lille Rikkes B. 10 r.«; 1853 april: »Ronci for at sætte Rikke Møller paa foden 5 r.«; maj: »for Rikke Møllers Buste 125 r.«. Bissen-udst. 1941, ikke i kataloget. — Sml. regning fra G. Barsugli til B. 1837 29/12: »1 [Buste] af Professor Møller. Rbd. 1.3.« Formodentlig skrivfejl for »Professor Møllers datter«. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. III.
110. 1836. *Fiskerpige*. Statuette. Brændtler. 0,170 h. »2 Nov. 36«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 249. Kat. no. 217). Medstangen mangler.
111. 1836. *J. H. Koch jun. som barn (1829–1919)*. Ældste søn af arkitekt J. H. Koch. Senere overlærer i Randers. Buste. Gips: Et expl. tidl. i statens saml. (Sk. Inv. 186. Købt 1871 af Vilh. Bissen. Brændt 1884). *Marmor*: Tilh. ing. Jørgen H. Koch, Kbh. 0,390 h. Omtalt I, p. 167 f.; afb. p. 171. / Dansk Kunstblad I, 1836, sp. 123 f. Udf. i marmor for 1842; B. til N. L. Høyen 1842 19/3 (Glyp.s arkiv). Regning fra Antonettis enke til B. 1842 april: »Ægte Form af en lille Portraitbuste af Etatsraad Kochs søn 5 r.« KB Ny kgl. saml. 2047 fol. III. Bissen-udst. 1941, kat. no. 13.
112. 1836. *P. F. Koch som barn (1832–1907)*. Næstældste søn af arkitekt J. H. Koch. Senere højesteretsjustitiarius. Buste. Marmor. 0,365 h. Tilh. arvingerne efter ing. Svend Koch, Kbh. Omtalt I, p. 167 f. / Dansk Kunstblad I, 1836, sp. 123 f. Bissen-udst. 1941, kat. no. 14.
113. 1836. *Fru Ida Koch, f. Wulff (1806–76)*. Gift 1828 med arkitekt J. H. Koch. Buste. Gips: Et expl. tidl. i statens saml. (Sk. Inv. 171. Købt 1871 af Vilh. Bissen. Brændt 1884). *Marmor*: Tilh. fru A. Koch, Kbh. 0,576 h. Omtalt I, p. 168; afb. p. 172. / Regning fra F. Antonetti til B. 1836 24/12: »Afstøbt en Byste fra Leer af Frue Koch.« KB Ny kgl. saml. 2047 fol. III. B. til N. L. Høyen 1842 19/3 (Glyp.s arkiv): beder om at faa sendt til Rom »Fru Kochs og Kochs Drenges alle 3 saa ogsaa Jørgens Marmorbuste.« Regning fra Johann Scholl 1842 maj: »Fru Kochs Buste u. Sohn für Formen u. Abgüsse 16 r.« KB Ny kgl. saml. 2047 fol. III. Regning fra Antonettis enke til B. 1842 april: »Ægte Form af Etatsrinde Kochs Portraitbuste 8 r.« Ibidem. Udf. i marmor v. C. Peters 1843–44. BR 1843 26/8, 1844 maj. Bissen-udst. 1941, kat. no. 12.
114. 1836. *Fru Ane Kirstine Møller, f. Hansen (1768–1844)*. Kunstnerens svigermoder. Buste (moderne kostume). Gips: Et expl. tidl. i statens saml. (Sk. Inv. 182. Købt 1871 af Vilh. Bissen. Brændt 1884). Tilh. maleren H. Erhard-Hansen, Hillerød (bronzeret). Ny Carlsberg Glyp., to expl., det ene sortmalet, 0,450 og 0,436 h. (I. N. 2555 og 2556. Erhv. 1943). Omtalt I, p. 140, 214 og II, p. 32. / Regning fra F. Antonetti til B. 1836 24/12: »Afstøbt Bissens Svigermoder fra Leer.« KB Ny kgl. saml. 2047 fol. III. Regning fra G. Barsugli til B. 1840 28/4: »En Büste af Deres Svigermoder.« Ibidem. Fra samme jan. 1838 til oct. 1838: »1 Form af Deres Svigermoder.« Ibidem. Sml. Medd. fra Ny Carlsberg Glyp. I, 1944, p. 5.
115. 1836? *Amalie Møller (1801–86)*. Kunstnerens svigerinde. Buste. Ukendt. / »Buster, hvis Aarstal jeg ei veed . . . Svigerinden.« (Høyen).
116. 1836–37. *A. S. Ørsted*. Statue, siddende (antikt kostume). Gips: Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 5. Erhv. 1882. Kat. no. 9). Originalmodel. 1,500 × 0,700 × 1,310. Carlsberg mus., Valby (gave fra Glyp. 1934). Nasjonalgalleriet, Oslo. *Marmor*: Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 6. Udf. af Vilh. Bissen 1885. Kat. no. 10). *Bronze*: En forstørret kopi opst. i Ørstedsparken, Kbh. Bekostet af Albertina-legatet. Afsl. 1902 27/8. Støbt hos Laur. Rasmussen, Kbh. Udf. i biscuit som statuette. Omtalt I, p. 160 ff.; afb. p. 165; II, p. 35 ff. / Udst. Charl. 1838, kat. no. 243. Dansk Kunstblad I, 1836, sp. 123 f.; III, 1838, sp. 73; Tillæg til Kunstbladet no. 15, sp. 30 (N. L. Høyen). F. C. Olsen i Dansk Folkekalender 1842, repr. i radering af E. C. W. Eckersberg. Johan H. Langaard, Norsk og fremmed skulptur i Nasjonalgalleriet (Oslo 1937), no. 245 (gave fra expeditionsskretær Bulls arvinger). — Regning fra model J. Berg til B. 1837 3/7: »For Stilling som Model til S. T. Hr. Conferentsraad Ørsteds Figur i 8 Timer a Time 1 mark 8 sk.: 2 Rbdl.« KB Ny kgl. saml. 2047 fol. III. BR 1843 29/1: »Fra Kunstforeningen for Conferentsraad Ørsteds lille Statu modtaget 100 r.«
117. Ca. 1836. *Prinsesse Maria af Anhalt-Dessau (1814–95)*. Datter af landgreve Wilhelm af Hessen-Kassel og Christian VIII's søster Charlotte. Buste. Ukendt. Et expl. tidl. i statens saml. (Sk. Inv. 154. Købt 1871 af Vilh. Bissen. Brændt 1884). / Regning fra F. Antonetti til B. 1836 24/12: »Afstøbt fra Leer Prindsesse Marias Buste.« KB Ny kgl. saml. 2047 fol. III. Udkast til regning fra B.: »Til Deres Kongelige Højhed Prindsesse Charlotte, for at modellere og i Gips afstøbe Prindsesse Marias Buste: 200 Rd. Kiøbenhavn d. 18 April 1837«. KB Ny kgl. saml.

- 2047 fol. V. BR 1838 2/1: »For Prindsessen af Desaus Gibs Buste 202 r.« Kunstbladet I, 1836, sp. 123 f. Busten findes ogsaa bet. som »Prinds Vilhelms Datter«.
118. 1836? *Buchwald*. Buste. Ukendt. / »(i Kiel) Buchwald. 36.« (Høyen). Regning fra Wilms enke til B. 1837 26/9: »Til Grev Bogvalts Byste en Pakasse.«; do. 1837 7/11: »Pakasser til 2 Byster Bogvalt.« Regning fra G. Barsugli til B. 1837 9/11 m. følgende egenhændige paategning af B.: »Herr Buchwalds Regning. betalt d. 13 Februar 1838.« KB Ny kgl. saml. 2047 fol. III. BR 1838 3/2: »For Herr Buchwalds Gibs Buste modtaget 200 r.« — Maaske Johann Heinrich von Buchwald (1787–1876), lektor i Kiel 1828–54.
119. 1837. *Frontongruppe til statsseminariet i Skaarup, Fyn*. »Theologien siddende mellem grupper af yngre mænd, som forberede sig til at udbrede dens lærdomme.« Relief. Brændtler. Ca. 1,500×7,000. Omtalt I, p. 168–70, 171–72; afb. p. 175. / »1837. Modell. om Foraaret til at brænde i Leer; de skulde være opsatte samme Foraar, men kom først om Aaret efter« (Høyen). BR 1837 18/10: »For en Frontespis til et Seminarium i Skaarup 200 r.« F. C. Olsen i Dansk Folkekalender 1842, p. 38.
- 119 a. 1837. *Bornemann*. Buste. Ukendt. / Regning fra Wilms enke til B. 1837 13/2: »1 Pakasse til Bornemanns Byste« (F. Becketts notater. Glyp.s arkiv). Regning fra F. Antonetti til B. 1837 26/4: »Afstøbt fra Leer til Gibs en Byste af Bornemann.« KB Ny kgl. saml. 2047 fol. III. — Maaske Fred. Chr. Bornemann (1810–61), prof. jur.
120. 1837. »*Prinsesse Wilhelmine*«. Buste. Ukendt. / Regning fra F. Antonetti til B. 1837 26/4: »1 Buste af Prinsesse Wilhelmine afstøbt fra Leer til Gibs« (F. Becketts notater. Glyp.s arkiv). — Muligt Wilhelmine Marie (1808–91), datter af Frederik VI og Marie af Hessen. Gift m. hertug Carl af Slesvig-Holsten-Sønderborg-Glücksborg 1838 19/5, efter at hendes første ægteskab m. prins Frederik (VII) var blevet opløst i 1837. Thorvaldsen har udf. en buste af hende 1819–20.
121. 1837. *Udkast til Goethe-monument*. Skitse. Brændtler. 0,300 h. »Marz 37«. Forarbejde til (ikke udf.) monument til Frankfurt a. M. Paa fodstykket relieffer m. motiver fra Goethes værker: Die Leiden des jungen Werthers. — Wilhelm Meisters Lehrjahre. — Faust. — Iphigenia auf Tauris. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 114. Kat. no. 113). Omtalt I, p. 172 ff.; afb. p. 177. / Sml. BZ XIII, 138: »d. 9. Marz 37«. Bissen-udst. 1941, kat. no. 78.
122. 1837. *Liggende dreng med rangle*. Kunstnerens søn Vilhelm, f. 1836. Statuette. Brændtler. 0,060×0,110. »1 Maj 37«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 215. Kat. no. 218).
123. 1837. *Døbefont* (m. figurgruppe: Kristi daab). Skitse. Brændtler. 0,110 h. »21 Maj 37«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 189. Kat. no. 189).
124. 1837. *Døbefont* (m. englerelieffer paa soklen). Skitse. Brændtler. 0,090×0,060. »Fr 22 Mai 37«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 191. Kat. no. 190).
125. 1837. *Døbefont* (m. Johannes døberen). Skitse. Brændtler. 0,140 h. »F 24 Maj 37«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 190. Kat. no. 191).
126. 1837. *Udkast til gravmæle* (m. relief: »En af de kloge jomfruer«). Skitse. Brændtler. 0,170×0,070. »23 M 37«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 187. Kat. no. 193).
127. 1837. *Badende pige*. Statuette. Brændtler. 0,170 h. »9 Juni 37«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 216. Kat. no. 219). / Knidisk type; sml. fortegn. no. 330.
128. 1837. *Bacchantinde*. Statuette. Brændtler. 0,184 h. »K d. 22 Junj 37«. Kunstmus. (Sk. Inv. 814. Gave fra boet efter Emil Bissen. Kat. 1944, no. 1050). / Kunstmus. aarsskr. XI–XII, p. 287.
129. 1837. *Bacchus* (m. thyrsosstav). Statuette. Brændtler. 0,160 h. »25 Juni 37«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 149. Kat. no. 145).
130. 1837. *H. E. Freund* (1786–1840). Statuette. Brændtler. 0,136 h. (m. fodstykke 0,191 h.). »F 20 July 37«. Hirschsprungs mus. (Kat. no. 2203). Omtalt I, p. 220; afb. p. 227. / Th. Oppermann, H. E. Freund (Kbh. 1916), p. 173, no. 19. Bissen-udst. 1941, kat. no. 72.
131. 1837. *Ydun rækker en olding æblerne*. Reliefuldsmykning af en solytemaskine, udf. af J. B. Dalhoff. Se Afbildninger af Guldsmed-Arbejder, udførte af J. B. Dalhoff. Sml. Dansk Kunstblad III, 1838, sp. 136.
132. 1837. *Artemis*. Statuette. Brændtler. 0,180 h. »3 Oct. 37«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 150. Kat. no. 146).
133. 1837. *En tyr*. Statuette. Brændtler. 0,130×0,160. »Fr: d. 16 Oct. 37«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 258. Kat. no. 259).
134. 1837. *En ko*. Statuette. Brændtler. 0,100×0,140. »Fr: d. 16 Oct. 37«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 259. Kat. no. 260). / Halen mangler.
135. 1837. *Haabet* (?) Statuette. Brændtler. 0,180 h. »K. 22 Oct. 37«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 227. Kat. no. 230). / Sml. Thorvaldsens i 1818 modellerede statue.
136. 1837. *Meleager*. Statuette. Brændtler. 0,180 h. »d. 21 Nov: 37«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 152. Kat. no. 147).
137. 1837. *Jægerinde* (»Diana«). Statuette. Brændtler. 0,175 h. »24 Nov 37«. Hirschsprungs mus. (Kat. no. 2209).
138. 1837? *Jæger* (h. haand løftet til spydkast). Statuette. Brændtler. 0,170 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1375).

- Købt 1907 af Ch. Been). / En brændtlersfigur af en jæger omtalt i brev fra Bernus du Fay til B. 1837 21/9; cit. I, p. 174. Sml. Raadhus-udst. 1901, kat. no. 1936.
139. 1837. *Amor* (skydende m. buer). Statuette. Brændtler. 0,190 h. »K. d. 25. Nov. 37.« Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 145. Kat. no. 148). / Buen mangler. Slank »lyspippisk« type. Paa B.s dødsboauk. solgtes en ufuldendt marmorfigur m. samme motiv. Se bilag E. Sml. fortegn. no. 309.
140. 1837? *Jæger*. Statuette. Brændtler. 0,173 h. »28 Nov. 37(?)«. Hirschsprung's mus. (Kat. no. 2204). / V. underarm mangler.
141. 1837? *Froken Brown* (Braun). Buste. Gips. 0,557 h. Kunstmus. (Sk. Inv. 167. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Formentlig datter af den engelske legationssekretær i Kbh. Omtalt I, p. 258. / »Frk. Brown (Chargé d'Aff. fra Engell.) 37?« (Høyen. Aarstallet tilf. af Vilh. Bissen). BR 1838 26/5 (»For Frøken Browns Buste i Gibs 200 r.«). Regning fra G. Barsugli til B. 1838 jan.-okt.: »1 Forloren Form af den Elggelske [sc. engelske] Frøgen. 1 God Form — Chais d'Affires(?)«. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. III. Se ogsaa BR 1846 febr. (»2 Buster af Frøken Braun«). Sml. N. L. Høyen til B. 1853 26/8, hvori omtales »den engelske Gesandtskabs Secretair Brown«, der med familie opholdt sig paa Nysø. Sml. fortegn. no. 278.
142. 1837-38. *Siddende barn*. Statuette. Brændtler. 0,064 h. Tilh. kontorchef P. E. Müller, Kbh. Afb. I, p. 273. / Muligt kunstnerens ældste søn Vilhelm. Bissen-udst. 1941, kat. no. 76.
143. 1837-38. *Gravmæle for fru Emilie Augusta Wolff, f. Zinn* (d. 2/12 1836). Relief: siddende Caritas m. tre børn. Gips: Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 81. Købt 1886. Kat. no. 81). Originalmodel. 0,580 × 0,460. Marmor: Frederiksberg kgl., 2. afd., no. 56. 0,544 × 0,420. — Originalmodellen har antydninger af et relief (englen v. graven?) indridset i den sokkel, hvorpaa kvindefiguren sidder; dette findes ikke paa marmorrelieffet. / BR 1838 9/10: »For et Monument over Fru Wolff, marmor Basrelief 200 r.« Sml. regning fra Joh. Scholl til B. 1842 maj: »Für Arbeiten an dem Monument Basrelief Caritas dem Hallager per Carita: 5 r.« KB Ny kgl. saml. 2047 fol. III. Muligt identisk med et af Høyen nævnt, men ellers ukendt »Gravmæle for Ficks Svogere — »Ficks Svoger: en Caritas«. Sml. dog Elise Fich, f. Hertz til B., dat. Aarhus 1853 11/4 (poststemplets dato).
144. 1838-39. *Cephalus*. Statue. Marmor. Baur's landhus, Blankenese v. Altona. Gipsmodellen skal være skænket af kunstneren til mus. i Kiel, men findes ikke længere der. Omtalt I, p. 178 ff.; afb. p. 178. / Modell. 1838-39, udf. i marmor v. Joh. Scholl 1840-41, paa bestilling af G. Fr. Baur, Altona. Dansk Kunstblad III, 1838, sp. 162. Udst. Charlb. 1841, kat. no. 247. Se ogsaa fortegn. no. 146 og 297.
145. 1838-39. *Atalante*. Statue. Marmor. Baur's landhus, Blankenese v. Altona. Gipsmodellen skal være skænket af kunstneren til museet i Kiel, men findes ikke længere der (gl. fotografi i Glyp.s billedsaml.). Omtalt I, p. 178 ff.; afb. p. 179. / Modell. 1838-39, udf. i marmor v. Joh. Scholl 1841-42, paa bestilling af G. Fr. Baur, Altona. Dansk Kunstblad III, 1838, sp. 162. Se ogsaa fortegn. no. 146.
146. 1838-39. *Psyche prøver odden paa Amors pil*. Statue. Gips: Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 7. Erhv. 1886. Kat. no. 13). Originalmodel. 1,590 h. Marmor: Baur's landhus, Blankenese v. Altona. Ny Carlsberg Glyp. Kopi udf. af Vilh. Bissen 1904 (I. N. 8. Kat. no. 14). En lille gengivelse i elfenben af H. Voigt paa Jægerspris; en anden af Chr. A. Müller udst. Charlb. 1848. En kopi i bronze af J. H. Krøllpfeifer udst. Charlb. 1850. Omtalt I, p. 178 ff.; II, p. 38. / Modell. 1838-39, udf. i marmor v. Joh. Scholl 1840-41, paa bestilling af G. Fr. Baur, Altona. Udst. Charlb. 1841, no. 246. Udst. p. universitetet i julen 1843, kat. no. 2. F. C. Olsen i Dansk Folkekalender 1842, p. 39 f. C. N. Schnittgers Erindringer eines alten Schleswigers. Hg. v. H. A. C. Philippsen (Schleswig 1904), p. 293 (Anhang). Tilligemed fortegn. no. 144 og 145 tilbudt kunstmus. og Ny Carlsberg Glyp. 1922; tilbudt Glyp. igen 1936. Kopier af den originale kontrakt mell. Baur og B. i kunstmuseets og Ny Carlsbergfondets arkiver.
147. 1838. *Baron Nicolaij*. Paul Nicolaij (egt. von Nicolay; navneforandring 1828) (1777-1866). Russisk gesandt i Kbh. Buste (draperet). Gips. 0,666 h. Kunstmus. (Sk. Inv. 196. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Støbt over bronze? Et ufuldendt marmorexpl. solgt ved B.s dødsboauk. Se bilag E. / BR 1838 26/4: »Baron Nicolais Gibs Buste betalt med 200 r.«; 1839 1/12: »Af Baron Nicolai Resten paa hans Marmor Buste 223 r.« Regning fra G. Barsugli til B. 1838 jan.-okt.: »1 Forloren Form af den Russiske Minister.« Regning fra Wilms enke 1838 okt.: »Forferdiget 2 Pakasser til Baron Nicolais Byster.« KB Ny kgl. saml. 2047 fol. III. Sml. Hørgårder i Finland III (udg. af G. Nicander o. a. Helsingfors 1929): Karelen. K. K. Meinander, Monrepos, p. 14-15 (afb. en marmorbuste af Paul Nicolaij d. æ. »troligen af Göthe«). Sml. ibid. p. 8: »Då han flyttade hit från Köpenhamn, medförde han en stor samling konst-saker, i synnerhet i skulptur, men fartyget led skeppsbroit och den värdefulla samlingen gick förlorad. Många av konstverken paa Monrepos härstamma dock från hans tid.« Sml. fortegn. no. 100.
148. 1838. *Solon*. Statuette. Brændtler. 0,210 h. »SOLON«. »1 Januar 38«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 153. Kat. no. 151). Omtalt I, p. 182. / Udkast til (ikke udf.) statue til det gamle raadhus i Kbh. Bissen-udst. 1941, kat. no. 79. — Sml. fortegn. no. 149.
149. 1838. *Lykurg*. Statuette. Brændtler. 0,220 h. »LYCORGUE«. »2 J 38«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 154. Kat. no. 152). Omtalt I, p. 182. / Udkast til (ikke udf.) statue til det gamle raadhus i Kbh. Bissen-udst. 1941, kat. no. 80. — Sml. fortegn. no. 148.

150. 1838. *Frederik VI* (1768–1839) i *kroningsdragt*. Statuette. Brændtler. 0,311 h. »16 Jan 38«. Hirschsprungs mus. (Kat. no. 2207). Paa forsiden af soklen skitseret et relief. Omtalt I, p. 192 f.; afb. p. 193.
151. 1838. *Ingeborg*. Statuette. Brændtler. 0,190 h. »INGBORG.« »4 F. 38«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 91. Kat. no. 90). Omtalt I, p. 185, 187. / Udkast til statue til dronningens trappe, Christiansborg.
152. 1838. *Sigrid*. Statuette. Brændtler. 0,190 h. »SIGRID.« »6 F 38«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 92. Kat. no. 91). Omtalt I, p. 185, 187. / Udkast til statue til dronningens trappe, Christiansborg.
153. 1838. *Amymone*. Statuette. Brændtler. 0,190 h. »AMYMONE.« »7 FEBR 38.« Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 92. Kat. no. 92). Omtalt I, p. 185, 187. / Udkast til statue til dronningens trappe, Christiansborg.
154. 1838. *Andromeda*. Statuette. Brændtler. 0,200 h. »ANDROMEDA.« »11 F 38«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 94. Kat. no. 93). Omtalt I, p. 185, 187. / Udkast til statue til dronningens trappe, Christiansborg.
155. 1838? *Andromeda*. Statuette. Brændtler. 0,200 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 95. Kat. no. 94). / Udkast til statue til dronningens trappe, Christiansborg. H. haand mangler.
156. 1838. *Antiope*. Statuette. Brændtler. 0,200 h. »ANTIOPE.« »12 Feb 38«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 96. Kat. no. 95). Omtalt I, p. 185, 187. / Udkast til statue til dronningens trappe, Christiansborg.
157. 1838. *Andromache*. Statuette. Brændtler. 0,200 h. »ANDROMACE.« »15 F 38«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 97. Kat. no. 96). Omtalt I, p. 185 f. / Udkast til statue til dronningens trappe, Christiansborg. Sml. BZ XIII, 100 (»d. 14 Febr. 30«).
158. 1838? *Andromache*. Statuette. Brændtler. 0,230 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 98. Kat. no. 97). / Udkast til statue til dronningens trappe, Christiansborg.
159. 1838? *Andromache*. Relief. Gips. 0,110 × 0,050. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1185).
160. 1838? *Kvinde i antik dragt med barn paa armen (Andromache?)*. Statuette. Brændtler. 0,150 h. Tilh. arvingerne efter ing. Svend Koch, Kbh. / Bissen-udst. 1941, kat. no. 77.
161. 1838. *Thora Borgarhjort*. Statuette. Brændtler. 0,190 h. »THORA« (tilf. m. blyant »Borgahiort«). Hirschsprungs mus. (Kat. no. 2206). / Udkast til statue til dronningens trappe, Christiansborg.
162. 1838. *Gudrun*. Statuette. Brændtler. 0,200 h. »GUDRON.« »17 F 38«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 99. Kat. no. 98). Omtalt I, p. 185 ff. / Udkast til statue til dronningens trappe, Christiansborg.
163. 1838. *Brynhilde*. Statuette. Brændtler. 0,210 h. »BRYNHILDE.« »20 F.« Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 100. Kat. no. 99). Omtalt I, p. 185, 187. / Udkast til statue til dronningens trappe, Christiansborg.
164. 1838. *Alvitra*. Statuette. Brændtler. 0,200 h. »ALWILTRA.« »23 F 38«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 101. Kat. no. 100). Omtalt I, p. 185, 187. / Udkast til statue til dronningens trappe, Christiansborg.
165. 1838. *Atalante*. Statuette. Brændtler. 0,210 h. »ATALANTE.« »26. F 38«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 102. Kat. no. 101). Omtalt I, p. 185, 187. / Udkast til statue til dronningens trappe, Christiansborg.
166. 1838? *Atalante*. Statuette. Brændtler. 0,200 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1214). / Udkast til statue til dronningens trappe, Christiansborg.
167. 1838. *Thora Borgarhjort*. Statuette. Brændtler. 0,190 h. »THORA B.« »28 F 38«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 103. Kat. no. 102). Omtalt I, p. 185, 187. / Udkast til statue til dronningens trappe, Christiansborg.
168. 1838. *Barneseng*. Udf. af G. C. Hilker efter B.s tegninger. Udst. Charlb. 1838. Dansk Kunstblad III, 1838, sp. 88. B.s originale tegninger til sengens udsmykning tilh. billedhuggerinden, fru Helen Schou, Kbh.
169. 1838. *Dronning Philippa*. Statuette. Brændtler. 0,203 h. »PHILIPPA.« »7 Mar. 38«. Tilh. fuldmægtig Poul Helsted, Kbh. / Udkast til statue til dronningens trappe, Christiansborg. Bissen-udst. 1941, kat. no. 81.
170. 1838. *Alkestis*. Statuette. Brændtler. 0,200 h. »ALCESTE.« »9. Marz 38«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 104. Kat. no. 103). Omtalt I, p. 185, 187. / Udkast til statue til dronningens trappe, Christiansborg.
171. 1838. *Knud den store*. Statuette. Brændtler. 0,224 h. »KNUDE.« »16 Mrz 38«(?). Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1858. Erhv. 1932. Tidl. ejer overfører P. E. Müller. Kat. no. 230 a). Omtalt I, p. 188 f. / Udkast til (ikke udf.) statue til Christiansborg. Raadhus-udst. 1901, kat. no. 1930.
172. 1838. *Valdemar Sejv*. Statuette. Brændtler. 0,218 h. »VALDEMAR II.« »18, MARZ 38«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1863. Erhv. 1932. Tidl. ejer overfører P. E. Müller. Kat. no. 230 b). Omtalt I, p. 188 f. / Udkast til (ikke udf.) statue til Christiansborg. Raadhus-udst. 1901, kat. no. 1930.
173. 1838. *Dronning Dagmar*. Statuette. Brændtler. 0,210 h. ». . . AR.« »20 MAERZ 38«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 105. Kat. no. 104). Kopi udf. for Dansk kunsthandel ca. 1919, et expl. i Carlsberg mus. Omtalt I, p. 185 f. / Udkast til statue til dronningens trappe, Christiansborg.
174. 1838. *Paris*. Statuette. Brændtler. 0,240 h. »K. 31 MR 38.« Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 184. Kat. no. 153).
175. 1838. *Orpheus*. Statuette. Brændtler. 0,210 h. »7 April 38«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 155. Kat. no. 154).

176. 1838. *Narcissus*. Statuette. Brændtler. »19 Apr 38«. Forsvundet. Omtalt I, p. 180; afb. p. 181 (efter gl. fotografi i Glyp.s billedsamling).
177. 1838. *Diskoskaster*. Statuette. Brændtler. 0,200 h. »23 Apr. 38«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 156. Kat. no. 155).
178. 1838. *Nanna*. Statuette. Brændtler. 0,200 h. »NANNA«. »6 MAR 38«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 106. Kat. no. 105). Omtalt I, p. 185, 187. / Udkast til statue til dronningens trappe, Christiansborg.
179. 1838. *Dronning Margrethe*. Statuette. Brændtler. 0,210 h. »MARGARETE«. »13 MAY 38«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 107. Kat. no. 106). Kopi udf. for Dansk kunsthandel ca. 1919, et expl. i Carlsberg mus. Omtalt I, p. 185 f. / Udkast til statue til dronningens trappe, Christiansborg.
180. 1838. *Thyra Danebod*. Statuette. Brændtler. 0,210 h. »THYRA. D«. »16 MAII«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 108. Kat. no. 107). Kopi udf. for Dansk kunsthandel ca. 1919, et expl. i Carlsberg mus. Omtalt I, p. 185 f. / Udkast til statue til dronningens trappe, Christiansborg.
181. 1838? *Thyra Danebod*. Statuette. Brændtler. 0,220 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1205). / Udkast til statue til dronningens trappe, Christiansborg.
182. 1838. *Esbern Snare*. Statuette. Brændtler. 0,225 h. »ESBE . . . SNARRE«. »20 MI 38«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1864. Erhv. 1932. Tidl. ejer overfører P. E. Müller. Kat. no. 230 c). Omtalt I, p. 188 f. / Udkast til (ikke udf.) statue til Christiansborg. Raadhus-udst. 1901, kat. no. 1930.
183. 1838. *Absalon*. Statuette. Brændtler. 0,231 h. »APSELON«. »28 Maj 38«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1860. Erhv. 1932. Tidl. ejer overfører P. E. Müller. Kat. no. 230 d). Omtalt I, p. 188 ff.; afb. p. 191. / Udkast til (ikke udf.) statue til Christiansborg. Raadhus-udst. 1901, kat. no. 1930.
184. 1838. *Ingeborg*. Statuette. Brændtler. 0,190 h. »15 Juni(?) 38«. Hirschsprungs mus. (Kat. no. 2205. Dat. her læst som »15 Jan. 38«). / Udkast til statue til dronningens trappe, Christiansborg.
185. 1838. *Paris*. Statuette. Brændtler. 0,230 h. »31 August 38«. Tilh. fru ing. Else Kampmann, Kbh. / Raadhus-udst. 1901, kat. no. 1931.
186. 1838. *Dronning Philippa*. Statuette. Brændtler. 0,200 h. »PHILIPPA«. »6 Sept: 38«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 109. Kat. no. 108). Kopi udf. for Dansk kunsthandel ca. 1919, et expl. i Carlsberg mus. Omtalt I, p. 185 f. / Udkast til statue til dronningens trappe, Christiansborg.
187. 1838. *Elektra*. Statuette. Brændtler. 0,210 h. »ELEKTRA«. »Sept 22. 38«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 110. Kat. no. 109). Omtalt I, p. 185, 187. / Udkast til statue til dronningens trappe, Christiansborg.
188. 1838? *Elektra*. Statuette. Brændtler. 0,240 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 111. Kat. no. 110). / Udkast til statue til dronningens trappe, Christiansborg.
189. 1838. *Vesta*. Statuette. Brændtler. 0,204 h. »VISTA«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1859. Erhv. 1932. Tidl. ejer overfører P. E. Müller. Kat. no. 144 a). Omtalt I, p. 188 f. / Udkast til (ikke udf.) statue til Christiansborg. Raadhus-udst. 1901, kat. no. 1929.
190. 1838. *Pax*. Statuette. Brændtler. 0,203 h. »PAX«. »2 . . .«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1861. Erhv. 1932. Tidl. ejer overfører P. E. Müller. Kat. no. 144 b). Omtalt I, p. 188 f. / Udkast til (ikke udf.) statue til Christiansborg. Raadhus-udst. 1901, kat. no. 1933.
191. 1838? *Pax* (eller *Abundantia*?). Peplosklædt kvindeskikkelse m. cornucopia i v. arm. Statuette. Brændtler. 0,122 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1866. Erhv. 1932. Tidl. ejer overfører P. E. Müller. Kat. no. 188 a). II. underarm mangler.
192. 1838. *Pax(?)*. Himationklædt, vinget kvindeskikkelse m. palmegren i v. arm. Statuette. Brændtler. 0,120 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1867. Erhv. 1932. Tidl. ejer overfører P. E. Müller. Kat. no. 188 b). II. arm mangler.
193. 1838-39. *Froken Raben*. Buste. Ukendt. BR 1839 april: »Modtaget for Froken Rabens Marmorbuste 450 r.«
194. 1839. *Frihed, Retfærdighed og Sandhed*. Relieffigurer til den af G. F. Hetsch tegnede, af J. B. Dalhoff udf. guldpokal, der som folkegave overrakte T. Algreen-Ussing (1797-1872) den 22. april 1839. Frederiksborg (I. N. B 2328 a. Kat. 1943, no. 6777). / Udst. »Fra 48« (Kbh. 1893), kat. no. 381 a. Afb. N. Dalhoff, J. B. Dalhoff (Kbh. 1915/16), p. 259.
195. 1839. *Narcissus*. Statue. Gips. Forsvundet. Omtalt I, p. 180. / »modell. for Baur om Sommeren 1839« (Høyen). BR (regnskabsbog for 1860'erne): »Udgift for Modell til Narcis [4.-31. dec. 1840]«. Udst. paa univ. julen 1843, kat. no. 1. B. til Bravo 1854 30/3: »Ich habe vor 12 Jahren eine Statue, den Narcis, er ist so gross als der Fischerjung, über M[arseille] nach Rom bekommen . . .«. KB Ny kgl. saml. 1857 fol. I. F. C. Olsen i Dansk Folkekalender 1842, p. 38 f. Th. Oppermann til Carl Jacobsen, Hamborg 1901 12/10. Glyp.s arkiv.
196. 1839. *Henrik Flindt Møller* (1804-80). Kunstnerens svoger. Statuette. Brændtler. 0,136 h. »F 21 July 39«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1957. Købt 1938 af den fremstillede svigerdatter, enkepastorinde Laura Møller, Kbh.). To gipsafstøbninger, den ene patineret som originalen, udf. 1938. Omtalt I, p. 220. / Bissen-udst. 1941, kat. no. 75, afb. pl. V. Sml. Tilskueren okt. 1938, p. 221 ff.

197. 1839. »Prinsen af Hessen-Philippsthalts datter«. Buste. Ukendt. Regning fra Wilms enke til B. 1839 13/9: »1 Pakasse til Prens Philopstaels daters Bystes«. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. III.
198. 1839. Saxo. Statuette. Brændtler. 0,207 h. »SAXO GRAMATICO«. »24 Decr 39«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1865. Erhv. 1932. Tidl. ejer overførster P. E. Müller. Kat. no. 230 c). Omtalt I, p. 189. / Udkast til (ikke udf.) statue til Christiansborg. Raadhus-udst. 1901, kat. no. 1932.
199. 1839. Frederik VI's *castrum doloris*. Reliefuldsmykning. Ikke bevaret. Omtalt I, p. 192. / BR 1840 20/1. Sml. tegnede udkast i Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 2499).
200. 1839. *Portrætmedaillon udført til prins Friedrich af Hessen-Kassel (1771–1845)*. Ukendt. / Prinsen var fra 1836 statholder med bolig paa Gottorp. BR 1839 31/12: »For en Marmor Medalion til Schleswig 300 r.« Sml. koncept til regning fra B. til prins Friedrich, dat. dec. 1839, indlagt i brev fra C. G. W. Bissen sen. til B. 1839 21/12. Om afleveringen af medaillon, se samme til samme 1840 20/5. Sml. regning fra Antonettis enke til B. 1845 nov.: »To Afstøbninger af Priads Friedrich til Hessen 6 r. Forgyldning af samme 8 r.« (F. Becketts notater. Glyp.s arkiv).
- 200 a. 1830'erne? *Aktaion*. Statuette. Brændtler. 0,190 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 151. Kat. 184). I Glyp.s katalog er yderligere opført under no. 185 en statuette af Aktaion (0,180 h.). Denne figur, som ikke kan paavises i museets inventarprotokol, forefandt ikke ved revision i april 1940. Sml. fortegn. no. 297.
201. Ca. 1839–40. *Hans Henrik (Henni) Koch som barn (1836–1903)*. Yngste søn af arkitekt J. H. Koch. Senere soofficer. Buste. Gips: Et expl. tidl. i statens saml. (Sk. Inv. 211. Købt 1871 af Vilh. Bissen. Brændt 1884? Manglede ved revision febr. 1933). Marmor: Tilh. departementschef H. H. Koch, Kbh. 0,380 h. Omtalt I, p. 167 f. / B. til N. L. Høyen 1842 19/3. Glyp.s arkiv. Bissen-udst. 1941, kat. no. 15.
202. Ca. 1839–40. *De tre horaer*. Statuettegruppe. Brændtler. 0,170 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 180. Kat. no. 187). / To af figurerne mangler en haand. En gengivelse i elfenben af P. Petersen paa Jægerspris, udst. Charlb. 1840. Sml. tegning til dekorativt ur (Ny Carlsberg Glyp. I. N. 2521).
203. 1840. *Kunstnerens fader C. G. W. Bissen sen., siddende*. Statuette. Brændtler. 0,070 h. Tilh. fru Mary Claussen, Flensborg. Afb. I, p. 141; omtalt II, p. 32.
204. 1840. *Amor sliber sin pil*. Statuette. Brændtler. 0,120 h. »FRI: 7. IUNJ 40.« Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 157. Kat. no. 156). / Sml. B. til N. L. Høyen 1842 19/3. Glyp.s arkiv.
205. 1840. *Amor spiller paa lyre*. Statuette. Brændtler. 0,140 h. »Kiøb. 10 Junj 40«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 158. Kat. no. 157).
206. 1840. *Poseidon*. Statuette. Brændtler. 0,190 h. »K 17 Junj 40«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 159. Kat. no. 158). Omtalt I, p. 306; afb. p. 297. / Bissen-udst. 1941, kat. no. 82.
207. 1840. *Staaende kriger med sværd*. Statuette. Brændtler. 0,250 h. »Frih: 8. Aug: 40«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 160. Kat. no. 159). / Bissen-udst. 1941, kat. no. 83.
208. 1840. *Staaende kriger med sværd*. Statuette. Brændtler. 0,250 h. »FRED. 14 Aug: 40«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 161. Kat. no. 160).
209. 1840. *Staaende kriger med skjold*. Statuette. Brændtler. 0,248 h. »FRE. 15 Aug: 40«. Tilh. dr. Bøje Benzon, Stokkerup pr. Springforbi. / Raadhus-udst. 1901, kat. no. 1934 (»Mars«). Bissen-udst. 1941, kat. no. 84.
210. 1840. *Danserinde*. Statuette. Brændtler. 0,150 h. »24 Dec 40«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 228. Købt 1902 af fru Afzelius, Svendborg. Kat. no. 231). / Inspireret af danserinden Augusta Nielsen (1822–1902), gift Afzelius.
211. 1840–41. *To relieffer udført til F. G. Stammann, Hamborg*. Ukendt. Brændtler? Se BR (regnskabsbog mrk. 1865–68): »tvende basrelieffer til Stamann begyndte febr: 3; vollendte 19 Februar [1840]«. Ibid.: »Udgift for Modell. Til Staman Basrelieffer 14/2–17/2 1841«. Sml. F. G. Stammann til B. 1845 7/6. KB A. Bondes autografsaml. Regning fra Wilms til B. 1845 4/11: »Oct. 1845 sendt til Hartzen i Hamborg: Tree brende Medallionger.« BR (løst bilag indlagt i regnskabsbog 1841–43). Muligt identisk med de to følgende numre.
212. 1840–41? *To ryttere*. Relief. Gips. Originalmodel. 0,880 × 1,320. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 77. Købt 1882 af Villi. Bissen. Kat. no. 77). / Sml. notat i Carl Jacobsens haandkatalog 1907 (Glyp.s bibl.): »Modellerede paa Bestilling af en Vognmand eller Hestehandler i Altona«. Sml. fortegn. no. 211.
213. 1840–41? *En vognstyrrer*. Relief. Gips. Originalmodel. 0,880 × 1,320. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 78. Købt 1882 af Villi. Bissen. Kat. no. 78). Sml. fortegn. no. 211 og 212.
214. 1840–42. *Graumæle for grevinde Bertha Sophie Moltke, f. Bille-Brahe (1774–1833)*, gift 1791 med grev Gebhard Moltke, senere Moltke-Hvitfeldt (1764–1851), der var gift første gang med Birte Huitfeldt (1768–88). Svindingeugd., Fyn. Sandstensstele (2,520 × 1,100) m. indsatte relieffer af marmor. Forsiden: Adskillelsen (Gebhard Moltke ved sin hustrus dødsleje). 0,540 × 0,680. Foroven i gavlfeltet et kors; forneden korngn og segl. Bagsiden: Gensynet (Gebhard Moltke føres af dødsengen til sine to forudgangne hustruer). 0,545 × 0,700. Foroven i gavlfeltet en sommerfugl; forneden en krans af palmeblade m. flagrende baand. Omtalt I, p. 198; afb. p. 196–97. / BR 1840 11/9: »Paa et Monument over Grevinde Moltke 500 r.«; 1841 15/4: »Paa et Munoment over Grevinde Moltke 600 r.«; 1842 nov.: »Fragt for Steen til Grev Moltkes Monument 23 r.« F. C. Olsen i Dansk Folkekalender 1842, p. 39.

215. 1840–42. *Gravmæle for pastor Jens Frederik Boesen* (1765–1839). Vigerslev kgd., Fyn. Sandstensstele (1,880 h.) m. indsat relief af marmor: Den gode hyrde (skyggende m. v. haand over brynene). 0,480×0,335. Gavlfelt m. palmetdekoration og cherubin. Omtalt I, p. 198 f. / BR 1840 dec.: »For et Munoment over Pastor Boesen i Fyen 300 r.«; *ibid.* (i regnskabsbog mrk. 1865–68): »[begyndte] May 8 Monumentet til Boesen; [vollendete] 6 April — Basrelieffet; det øvrige 8 May [1840].« To marmorexpl. (det ene ufuldendt) solgt paa B.s dødsboauk. (sml. bilag E). F. C. Olsen i Dansk Folkekalender 1842, p. 39. Sml. fortegn. no. 216, 261 og 333.
216. 1840–42. *Gravmæle for pastor Jens Hornsyld* (1757–1840). Trinitatis kirkeplads, Kbh. Sandstensstele (1,840 h.) m. indsat relief af marmor: Den gode hyrde (samme som paa J. F. Boesens gravmæle). 0,480×0,345. Gavlfelt m. palmetdekoration og cherubin. Omtalt I, p. 199. / BR 1841 25/7: »For Hr. Hornsyls Monument modtaget 250 r.« Et marmorexpl. af relieffet tidl. i familien Hages besiddelse; brændt paa Oremandsgaard 1933. Sml. BR 1843 27/5: »Peters for et Basrelief den gode Hyrde 40 r.« Sml. fortegn. no. 215, 261 og 333.
217. 1840–42. *Gravmæle for grosserer J. J. Petzholdt* (1766–1836). Assistens kgd. (A 109). Sandstensstele (1,970 h.) m. indsat relief af marmor: Handelen, 0,305×0,430. Omtalt I, p. 199 ff.; afb. p. 200–1. / BR (i regnskabsbog mrk. 1865–68): »begyndte [1840] April 6 Monumentet til den gamle Petzholdt; 22. Monumentet til gamle Petzholdt i Sandsteen.« BR 1841 30/1: »Paa Petzholdernes Munoment modtaget 100 r.«; 1/4: Resten af Petzholdernes Monument betalt 1000 r.« F. C. Olsen i Dansk Folkekalender 1842, p. 39. Sml. Ph. Weilbachs papirer (Blandede optegnelser. KB Ny kgl. saml. 2308³ 4°): »Bindeshøll anordnede Mindesmærket over Petzholdt.« — Paa det Petzholdt'ske familiegravsted er der desuden i muren ud til Kapelvej anbragt tre brændtlersrelieffer; det største er en Caritas-fremstilling (0,365×0,385), en moder omgivet af tre børn, de to andre forestiller en fløjtespillende og en harpe-spillende genius (henholdsvis 0,205 og 0,215 diam.). Caritas-relieffet viser lighed med B.s stil, og det er sandsynligt, at ogsaa denne del af udsmykningen kan henføres til ham. En kopi i marmor af Caritas-relieffet findes paa fru M. C. Marstrands grav, sml. fortegn. no. 661.
218. 1840–42. *Mindestøtte for maleren Fritz Petzholdt* (1805–38). Assistens kgd. (A 109). Sandstensstele (1,980 h.) m. indsat relief af marmor: Malerkunsten, 0,290×0,430. Omtalt I, p. 199 f.; afb. p. 199 og 201. / BR (i regnskabsbog mrk. 1865–68): »Arbejde i Marmor. begyndt 1840 Marz 16. F. Petzholdts Monument.«; *ibid.*: »begyndte May 7. F. Pezhold M. i Marmor.« Sml. fortegn. no. 217.
219. 1841. *Liggende dreng, der tegner*. Statuette. Brændtler. 0,070×0,190. »K. 11 IAN: 41.« Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 229. Kat. no. 232).
220. 1841. *Rebekka ved brønden*. Statuette. Brændtler. 0,155 h. »K. IAN: 17 41.« Tilh. fuldmægtig Theodor Petersen, Gentofte.
221. 1841. *Veritas*. Statuette. Brændtler. 0,205 h. »VERITAS« (paa bogrullen »BIBLIA«). »20 IAN 41«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1862. Erhv. 1932. Tidl. ejer overfører P. E. Müller. Kat. no. 160 a). / Raadhus-udst. 1901, kat. no. 1935.
222. 1841. *Liggende bacchantinde*. Statuette. Brændtler. 0,100×0,240. »31. IAN 41.« Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 162. Kat. no. 161). / Samme motiv som B.s første figur, se fortegn. no. 40.
223. 1841? *Liggende bacchantinde* (m. begge arme udstrakt langs siderne). Statuette. Brændtler. 0,100×0,240. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 163. Kat. no. 162). / Bissen-udst. 1941, kat. no. 86.
224. 1841? *Liggende bacchantinde*. Statuette. Ubrændt ler. 0,080×0,162. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 2034). / Skaaret af ved knæene. V. arm og h. haand mangler.
225. 1841. *Rebekka ved brønden*. Statuette. Brændtler. 0,160 h. »K. 2. FEBR: 41«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 230. Kat. no. 233).
226. 1841. *Odysseus*. Statuette. Brændtler. 0,220 h. »K 14 FEBR 41«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1843. Gave fra J. Rump. Kat. no. 163, urigtigt bet. som »Hephaistose»). Et bronzeexpl. udf. til Dansk kunsthandel ca. 1919; et expl. tilh. dr. Bøje Benzon. Sml. auk. 1921 2/3, kat. no. 1; do. 1921 5/10, kat. no. 83.
227. 1841. *H. E. Freund* (1786–1840). Billedhugger. Herme. Gips: Kunstmus. (Sk. Inv. 103. Købt 1871 af Vilh. Bissen. Kat. 1944, no. 1068). Originalmodel. 0,575 h. »22. FEBR: 41«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1258). Kunstakad. Marmor: Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 50. Kat. no. 50). Fuldf. af G. Chr. Freund 1887. Bronze: Kunstmus. (Sk. Inv. 398. Købt 1900. Udlaant til Bavnehøjens skole 1934). Ny støbning. Omtalt I, p. 203. / Udst. Charlb. 1841, kat. no. 248–50. Bissen-udst. 1941, kat. no. 7. Th. Oppermann, H. E. Freund (Kbh. 1916), p. 173, no. 17.
228. 1841. *Hyrdepige*. Statuette. Brændtler. 0,170 h. »F 22 M 41«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 231. Kat. no. 234).
229. 1841. *N. L. Høyen* (1798–1870). Kunsthistoriker. Herme. Gips: Kunstmus. (Sk. Inv. 89. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel. 0,533 h. »29 Marz 41«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 51. Kat. no. 51). Kunstakad. Kunstforeningen, Kbh.
- Samme. Buste (piédouche). Gips: Frederiksborg (Inv. no. A 345. Kat. 1943, no. 6709). Marmor: Kunstmus. (Sk. Inv. 567. Købt 1906 af oberstinde Westengaard efter tilbud fra F. Meldahl. Kat. 1944, no. 1064). 0,620 h. Testamentarisk gave fra Birgitte Høyen, f. Westengaard til oberst Otto Westengaard 1878 26/8. KB Ny kgl. saml. 1552 fol.

- Et marmorexpl. skænket til kunstakad. af oberst O. Westengaard og hustru 1887 (RA Kunstakad. journ. 1887, no. 19, skr. af 4/11 1887). *Bronze*: Kunstmus. (Sk. Inv. 419. Udlaant til Politigaarden 1934). Ny støbning. Omtalt I, p. 203. / Udst. Charl. 1841, kat. no. 248-50 (gips). Charl. 1853 (marmor). Raadhus-udst. 1901, kat. no. 1937 (gips). Repr. Kunstbladet 1898, p. 170. En forstørrelse udf. af Vilh. Bissen, se Kunstakad. aarsberetn. 1898-99, p. 11.
230. 1841. *Christian Waagepetersen (1787-1840)*. Vinhandler, hofagent. Herme. *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 206. Købt 1871 af Vilh. Bissen. Hidtil som anonym). Originalmodel. 0,520 h. »30 MARTS 41«. Tilh. Waagepetersens eft., Kbh. Bymuseet (gave 1941). Omtalt I, p. 203. / Udf. efter dødsmaske. Regning fra G. Barsugli til B. 1841 jan.-marts: »1 Form af en Maske af Etatsraad Waagepetersen« (F. Becketts notater. Glyp.s arkiv). BR 1841 28/5: »For en Buste af Waagepetersen 200 r.« Udst. Charl. 1841, kat. no. 248-50. Bissen-udst. 1941, kat. no. 36.
231. 1841. *Rasmus Møller (1763-1842)*. Biskop. Herme. *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 189. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel. 0,504 h. Maribo mus. (gave fra Maribo byraad. Hidtil som »ubekendt kunstner«). S. Nikolajkirke, Nakskov. *Marmor*: Maribo stiftskirke (landemodesalen bag altret). 0,510 h. *Bronze*: Kunstmus. (Sk. Inv. 420. Købt 1901). Ny støbning. Omtalt I, p. 203 f.; afb. p. 206-7. / BR 1842 okt. og 1843 27/2 (Rosenfalk). Sml. Nicolaj Bogh, Chr. Winther. III (Kbh. 1901), p. 425. Udst. Charl. 1841. Kunstforen. 1843.
232. 1841. *Frontongruppe til herregarden Sofiendal ved Randers*. Relief. Ukendt. Formentlig i brændtler. Nedrevet 1875. Omtalt I, p. 204; afb. p. 175. / Regning fra Joh. Scholl til B. 1842 april: »Für Arbeiten an Hr. Baron von Rosenkrantz vom Architekten Hr. Jacobsen erhalten: 50 rdl.« KB Ny kgl. saml. 2047 fol. III. Tegning i Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 2502. Bly. 0,149 × 0,348). Sml. BZ, 132. — Se Danske Herregaarde ved 1920. III, p. 540 ff.
233. 1841. *Hyrdedreng m. hund*. Statuette. Brændtler. 0,190 h. »R: 18 Nov. 41«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 232. Kat. no. 235). / Sml. fortegn. no. 576.
234. 1841. *Apollo Musagetes*. Statuette. Brændtler. 0,230 h. »R. d 9^e Dec 41«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 164. Kat. no. 164). Omtalt I, p. 212. / Nøgen. Begge arme mangler.
235. 1841. *Pallas Athena*. Statuette. Brændtler. 0,230 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 165. Kat. no. 166). Omtalt I, p. 212.
236. 1841-42. *Pallas Athena*. Statuette. Brændtler. 0,240 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 2027. Købt 1940 paa Finlandshjælpen's kunstauk., kat. no. 285; afb. p. 39. Tidl. ejere Carl Jacobsen og Vagn Jacobsen). / Bissen-udst. 1941, kat. no. 87. Afb. paa J. Roeds portræt af B.; se I, p. 142.
237. 1841-42. *Pallas Athena*. Statuette. Brændtler. 0,290 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 181. Kat. no. 167).
238. 1841-42. *En af de kloge jomfruer* (Matth. 25, 1-13). Relief. *Gips*: Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 82. Købt 1886. Kat. no. 82). Originalmodel. 0,480 × 0,240. Kunstmus. (Sk. Inv. 698. Købt paa Vilh. Bissens auk. febr. 1915, kat. no. 229. Kat. 1944, no. 1057). 0,480 × 0,240. *Marmor*: Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 84. Købt paa Puggaards auk. nov. 1882. Kat. no. 83). 0,480 × 0,240. Sml. fortegn. no. 239.
239. 1841-42. *Gravmæle for kunstnerens svigerfader P. C. Møller (1771-1828)*. Birkerød kgd. Sandstensstele (1,900 h.) m. indsat relief af marmor: En af de kloge jomfruer. 0,540 × 0,305. Gavlfelt m. palmetdekoration og cherubin. Andre expl. af relieffet. *Gips*: Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 83. Gave fra Vilh. Bissen. Kat. 1910, no. 88). 0,545 × 0,295. *Marmor*: Anbragt som gravrelief paa monument for Cathinka Ancker († 12/10 1898), Vestre kgd. (F. 10-18). Udf. af Vilh. Bissen 1898-99 paa bestilling af Carl Jacobsen (se korrespondance i Glyp.s arkiv). Afb. Gravminder fra Kbh.s og Fr.bergs Kirkegaarde (Kbh. 1912), p. 27. — Paa B.s dødsboauk. solgtes tre marmorrelieffer m. samme fremstilling; se bilag E. Sml. et af H. E. Freund 1837-38 udf. relief, afb. From the Coll. of the Ny Carlsberg Glyp. II, 1938, p. 239 (Glyp. kat. no. 350-350 a).
240. 1841-42. *Amor sliber sin pil*. Statue. *Gips*: Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 13 a. Købt 1882. Kat. 1888, no. 9). Defekt. Originalmodel? 0,820 × 0,380 × 0,500. »R 13^d DEC 41«. *Marmor*: BR 1841 27/11 (»Betalt for et Stykke Marmor til den lille Amor 18 Scudi«); 1842 23/1 (»Sauli for at hugge Amor 20 Sc.«). Udf. til Christian VIII 1842 (B. til Høyen 1842 19/3, Glyp.s arkiv: »Amor er allerede temlig fremmet i Marmor.« J. M. Thiele til B. 1842 19/3, KB Ny kgl. saml. 1857 fol. II: »Scholl har for et Par Dage siden meldt mig, at Amor til Dronningen er færdig.«). Udf. igen til samme 1843 (J. M. Thiele til Bravo 1843 24/6, KB Ny kgl. saml. 1857 fol. II: »Jeg havde forleden den Fornoielse at kiøbe for Hs Majestæt Kongen Bissens lille Amor, bestemt til en Forøring.« J. Bravo til B. 1843 19/7. Sml. BR 1843 juni: »Thielemann d. 1. Amor 10 r.«). Udf. til kongen af Württemberg 1847 (J. Bravo til B. 1847 23/11. Samme til samme 1849 1/1: Thielemann færdig m. Amor, der skal afsendes til Stuttgart m. det første.). Et expl. solgt til grev Blome, Heiligenstedten 1847 (Poel til B. 1847 3/10 og 1848 20/2. J. Bravo til B. 1848 24/2). Udf. igen 1849 (J. Bravo til B. 1849 4/4: Thielemann gaaet i gang m. et nyt expl. af Amor i marmor, der skal være færdigt i beg. af maj eller slutn. af april. Samme til samme 1849 23/11: meldes færdig). Et expl. tilh. den danske gesandt i London, grev F. D. Reventlow 1850 (F. D. Reventlow til B. 1850 11/4). Et expl. solgt til hertugen af Glücksborg 1853 (J. Bravo til B. 1853 4/8). Kopi udf. til Carl Jacobsen af Vilh. Bissen 1901; Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 13. Kat. no. 19). *Reduktioner i bronze, biscuit etc.*: Udf. af H. Voigt i elfenben til Frederik VII; Jægerspris (udst. Charl. 1845). Kopi i bronze udf. af Carl Holm (udst. Charl. 1849). Udf. i biscuit til Kgl. porcelænsfabrik af J. Johs. Vilh. Seehusen. Et expl. bortloddet ved kunstudst. 1865, se Fædrelandet 1865 26/5. Omtalt I, p. 213 og p. 220; II, p. 43

og p. 53. / Udst. Charl. 1843, kat. no. 239. Kunstakad. udst. juni 1845. Stockholm 1850 (Emil Hultmark: Kungl. Akad. för de fria Konsterna Utställningar 1794–1887. Stockh. 1935, p. 30). Verdensudst. London 1851 (F. D. Reventlows expl.). Sml. Ny Portefeuille 1843, I, p. 120; II, p. 155.

241. 1842. *Pige med haandten*. Statuette. Brændtler. 0,180 h. »R. 2 IAN: 42.« Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 233. Kat. no. 236).

242. 1842. *Apollo Musagetes (nøgen)*. Statuette. Brændtler. 0,230 h. »R 10 IAN 42«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 166. Kat. no. 165). / Bissen-udst. 1941, kat. no. 88.

242 a. 1842? *Apollo* (iført kort chiton). Statuette. Brændtler. 0,190 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1190).

242 b. 1842? *Apollo* (langt gevandt). Statuette. Brændtler. 0,250 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1189). / Mangler hoved og arme.

242 c. 1842? *Apollo*. Statuette. Brændtler. 0,210 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1202). / Paabegyndt skitse. Nøgen.

243. 1842. *Siddende hyrdedreng med hund*. Statuette. Brændtler. 0,140 h. »R. 12 Januar. 42«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1855. Købt 1932. Kat. no. 235 a).

244. 1842. *Pige, der sætter sit haar* (eller: Nymfe, der binder sit haar). Statue. Gips: Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 14. Erhv. 1886. Kat. no. 15). Originalmodel. 1,750 h. »R. 16 Marts 41« (sc. 1842). Aarhus mus. (købt af Vilh. Bissen 1906. Kat. 1917, no. 196). *Marmor*: Tilh. kammerherre F. W. Treschow, Brahesborg v. Assens. 1,747 h. (købt af kunstneren 1842). Nivaagaard (»Venus, som binder sit Haar«. Kat. 1908, no. 9). Et expl. solgt til kongen af Württemberg 1857. Kopi udf. til Carl Jacobsen 1905 af Vilh. Bissen; Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1334. Kat. no. 16). Omtalt I, p. 213; afb. p. 215; II, p. 43. / BR 1842 27/3 og 8/4; 1843 15/4 (Rosenfalk), 4/1 (do.). B. til Høyen 1842 19/3, Glyp.s arkiv. J. Bravo til B. 1849 4/4 og 23/11. B. til Bravo 1849 18/12, KB Ny kgl. saml. 1857 fol. I. Samme til samme 1852 16/9, ibidem. J. Thielemann til B. 1854 27/8 (arbejder i Rom 1852–54 paa et expl. af nymfen). Endnu i efteraaret 1857 henstod dette expl. i B.s atelier i Rom; Bravo solgte det da til kongen af Württemberg. B. til Bravo 1857 10/9, 21/10 og 6/12, KB Ny kgl. saml. 1857 fol. I. J. Bravo til B. 1857 7/10. Sml. samme til samme 1853 5/9 (har i Stuttgart tilbudt kongen det færdige expl. af nymfen). — Udst. Charl. 1845, kat. no. 284 (F. W. Treschows expl.). Sml. Ny Portefeuille 1843, I, p. 120.

245. 1842. *Jæger med hund*. Statuette. Brændtler. 0,180 h. »Rom 16 Mai 1842(?)«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1181).

246. 1842. *W. F. Treschow* (1786–1869). Jurist og politiker. Herme. Gips: Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1259). 0,580 h. Et expl. tidl. i statens saml. (Sk. Inv. 93. Købt 1871 af Vilh. Bissen. Brændt 1884). Frederiksborg (Inv. no. 2302. Erhv. Vilh. Bissens auk. 1915. Dep. hos rigsadvokaten). *Marmor*: Tilh. expeditionsskretær F. Helland, Kbh. 0,578 h. BR 1844 febr. (»Af Groseer Sass for Etatsraad Thræshovs Buste 300 r.«). Udf. paany i marmor 1863–64. F. W. Treschow til B. 1864 8/6: »At De har begyndt paa min Faders Buste, og at Marmoret tegner godt, har glædet mig meget at høre.« B. til Bravo 1863 27/5, KB Ny kgl. saml. 1857 fol. I (Gl. Treschows buste hjemkommen fra Rom). J. Bravo til B. 1863 11/7 og 5/12. Omtalt I, p. 213; afb. p. 217; II, p. 43. / BR 1842 14/4, 12/5 og 2/6; 1843 17/10–1/12 (Thielemann); 1844 13/1 (samme). Udst. Charl. 1843 og 1864. Sønderjysk udst. Charl. 1937, kat. no. 418. Bissen-udst. 1941, kat. no. 35. Ny Portefeuille 1843, I, p. 120.

247. 1842. *Antiope*. Statue. Gips. Originalmodel. 2,040 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 30. Kat. no. 33). Sml. Kunstmus. Sk. Inv. 269. Fra Christiansborg 1884. Omtalt I, p. 214 og 216; afb. p. 218; II, p. 43 f. / BR (paa løs seddel): »6/8 [1842] 10 Skudi for at støbe Jægerinden.« Udst. Charl. 1843, kat. no. 243.

248. 1842. *Fiskerdreng*. Statue. Gips: Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 11. Købt 1886. Kat. no. 17). Originalmodel. 1,540 h. »[AR]ICCIA 1. August 41« (sc. 1842). Maribo mus. 1,550 h. »ARICCIA 1 August 41« (vistnok gave fra Carl Jacobsen). Carlsberg mus. (gave fra Glyp. 1934). To afstøbn. tidl. i de kgl. saml. i Berlin (sml. Aug. Kiss til B. 1843 29/7. *Marmor*: Kunstmus. (Sk. Inv. 332. Gave 1893 fra gehejmecetsraad, dr. jur. F. Krieger. Kat. 1944, no. 1054). 1,430 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 12. Udf. 1888 af Vilh. Bissen. Kat. no. 18). Et expl. udf. 1853 til kongen af Württemberg (B. til Bravo 1853 22/11. KB Ny kgl. saml. 1857 fol. I. Koncept fra B., KB Ny kgl. saml. 2047 fol. V). Et expl. udst. i New York 1854, men beskadiget under transporten. Se herom: B. til Bravo 1853 24/8, KB Ny kgl. saml. 1857 fol. I. J. Bravo til B. 1853 5/9. S. Malthe til B. 1854 26/1. Essen & Kasch til B. 1855 19/9. Det beskadigede expl. endelig solgt 1859 for 600 rdl. B. til Bravo 1859 21/3, KB Ny kgl. saml. 1857 fol. I. — Figuren hugget to gange af Thielemann, først i Kbh., senere i Rom. J. Bravo til B. 1849 4/4 og 23/11. B. til Bravo 1850 27/10, KB Ny kgl. saml. 1857 fol. I. J. Bravo til B. 1852 3/8 (Thielemann helt færdig med fiskeren). B. til Bravo 1852 26/8, KB Ny kgl. saml. 1857 fol. I (Thielemann færdig med fiskerdrengen). Thielemann til B. 1854 27/8. Sml. BR 1845 sept. (Rosenfalk); 1845 dec.; 1846 jan., febr., marts; 1850 dec. (Thielemann); 1851 april. Omtalt I, p. 216; II, p. 43. / En brændtlersstatuette m. samme motiv omtalt i brev fra Bernus du Fay til B. 1837 21/9, cit. I, p. 174. Reduktion i elfenben af Hans Voigt paa Jægerspris (udst. Charl. 1847). Udst. Charl. 1843, kat. no. 244. Kunstakad. udst. juni 1845. Verdensudst. London 1851 (marmor). New York 1854. I Ny Portefeuille 1843, I, p. 181 nogle maadelige vers om figuren.

249. 1842. *Johannes*. Statuette. Brændtler. 0,200 h. »FR: 29 Sept. 42«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 211. Kat. no. 194

- m. gal dato »1841«). Ligesom de følgende fire numre skitse til tre (ikke udf.) statuer til Christiansborg slotskirke. Omtalt I, p. 198.
250. 1842. *Markus*. Statuette. Brændtler. 0,190 h. »29 Sept«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 209. Kat. no. 195). Sml. fortegn. no. 249.
251. 1842. *Markus*. Statuette. Brændtler. 0,270 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 207. Kat. no. 196). Sml. fortegn. no. 249.
252. 1842. *Markus*. Statuette. Brændtler. 0,250 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 208. Kat. no. 197). Omtalt I, p. 198; afb. p. 195. Sml. fortegn. no. 249.
253. 1842. *Matthæus*. Statuette. Brændtler. 0,270 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 210. Kat. no. 198). Sml. fortegn. no. 249.
254. 1842-43. *Gravmæle for Herman Bech (1789-1842)*. Assistens kgd. (C 796). Marmorstele (1,715 h.) bærende en gavlpnydet *adricula* (0,705 × 0,710), i hvis trekantfelt en flyvende due m. olieblad i næbbet. Paa soklen en egekrans. Relief af marmor forestillende »Kvinderne ved graven paaskemorgen«. Andre expl. af relieffet. *Gips*: Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 86. Købt 1882 af Vilh. Bissen. Kat. no. 84). Originalmodel. 0,450 × 0,610 (m. den arkitektoniske indramning 0,710 × 0,730). »K. 31. O. 42«. Et andet expl. er af Herman Bechs søn, præsten Heinrich Bech, indmuret i den nordl. kormur i Stenbjerg kirke, Angel. Omtalt I, p. 219 f.; afb. p. 221. / BR 1843 14/1; 1844 2/1 og 8/1 (Kjerstrup), 9/1 (Hertzog); 1848 april (Kjerstrup). — 1843 14/11-25/11 gelænderet nedhugget, 1/12 (»Jorden udgravet til Bechs monument«); 1844 13/5 bogstaver og gelænder (F. Becketts notater. Glyp.s arkiv). Sml. Ny Portefeuille 1843, I, p. 120.
255. 1842. *Fiskerdreng, der tager en fisk af snøren*. Statuette. Brændtler. 0,140 h. »K. 16 Dec: 42«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 237. Kat. no. 241, fejlagtigt bet. som »Fischermädchen«). Omtalt I, p. 258. / Det forekommer tvivlsomt, hvorvidt man — med Carl V. Petersen — tør betragte denne figur som udf. i forbindelse med statuerne til prins Frederik af Hessen (sml. fortegn. no. 299-302). Se ogsaa Glyp. kat. no. 252 (fortegn. no. 485).
256. 1843. *Fiskerdreng, der tager en fisk af snøren*. Statuette. Brændtler. 0,160 h. »R: 14 APR: 43«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 234. Kat. no. 237). / Fiskestangen mangler.
257. 1843-44. *Gravmæle for H. E. Freund (1786-1840)*. Assistens kgd. (E 538). Stele af mørkerød, poleret granit (2,100 h.), m. indsat relief af bronze: Den afdøde kunstner staaende foran en Athena-herme (0,496 × 0,320). Paa siderne bronzerelieffer forestillende en laurbærkrans og billedhuggerredskaber m. haandsløjfe. Omtalt I, p. 220 ff.; afb. p. 223 og 225; sidereliefferne afb. I, p. 431 og II, p. 152. / BR 1843 8/6: »Støberen for Friends Monument 6 r. 3 m.«; 1844 24/4: »Thieleman Friends Gravminde 20 r.«; 1845 april; nov. (»smaa Udgifter med Friends Monument paa Kirkegaarden«). — Th. Oppermann, H. E. Freund (Kbh. 1916), p. 173, no. 18 og p. 12 (afb.). C. Friis, Assistenskirkegaarden paa Nørrebro (Slagelse 1868), p. 20: nævner G. Chr. Freund som medarbejder (regnskaberne nævner dog ikke hans navn i denne forbindelse). Paa grundlag heraf har Aug. Nielsen i sin fejlfulde fortegnelse i Hist. Medd. om Kbh. III³, 1938-39, p. 164 opført monumentet som et arbejde af G. Chr. Freund uden at nævne B.
258. 1843. *Athena*. Statue. *Gips*: Aalborg mus. (Kat. 1913, no. 4. Gave fra Vilh. Bissen). Originalmodel. 2,580 h. »1 AUGUST 43«. *Marmor*: Københavns universitets vestibule. Paa den af Bindsøll tegnede sokkel ses følgende inskription: »Modelleret af Prof. W. Bissen 1843. Fuldført af ham 1855. Udførelsen i Marmor bekostet ved frivillige Sæmmeskud af Studenter og Medborgere.« Udf. i biscuit hos Bing og Grøndahl i to forskellige størrelser. Omtalt I, p. 212 og 222 ff.; afb. p. 228; II, p. 45. / H. N. Clausen til B. 1841 26/8. N. L. Høyen til Const. Hansen 1843 (?) 15/8, KB Const. Hansens arkiv, pakke VII: ». . . Minerva Statue af Bissen, der alt staaer paa sin Plads. Det er 8te Dage siden den blev opstillet, og Bissen er nu i Færd med at begynde paa den tilsvarende Figur Apollo Musagetes. Disse to Figurer have netop den samme Høide, som de ere angivne til i Deres og Hilckers Tegninger, og det er ikke usandsynligt, at de, naar Decorationen er færdig, kunne komme til at ombytte den hvide Gipsfarve med en lys Bronze. — De veed maaskee, at Bissen modellerer dem paa Stedet . . . « BR 1844 29/1; 1846 maj (Zillen); 1847 jan.; 1849 aug.; 1850 jan., okt., dec. (Ronci); 1851 jan., april, juni (Ronci); sept. (Rosenfalk); 1854 okt.; 1855 okt. (»Kjerstrup for Opsætningen af Minerva og Apollo og andre Ting 53 r.«). Sml. Jørgen Larsen, H. N. Clausen. Hans Liv og Gerning. I (Kbh. 1945), p. 425.
259. 1843. *Apollo*. Statue. *Gips*: Aalborg mus. (Kat. 1913, no. 5. Gave fra Vilh. Bissen). Originalmodel. 2,400 h. *Marmor*: Københavns universitets vestibule. Inskription paa soklen som foregaaende no. Udf. i biscuit hos Bing og Grøndahl i to forskellige størrelser. Omtalt I, p. 212 og 222 ff.; afb. p. 229; II, p. 44 f. / BR 1844 29/1; 1846 juli (»Tomsen for at sammensætte Apollo 5 r.«), aug., sept., okt., nov.; 1847 jan., juni-dec.; 1848 marts (Hertzog); 1849 aug.; 1850 jan., sept., nov. (Hertzog); 1851 april, juni, sept. (Hertzog); 1852 sept. (Hertzog); 1854 okt. (Hertzog); 1855 okt. Se ogsaa foregaaende no.
260. 1843? *Nemesis*. Relief i træramme. Gips. 0,140 × 0,100. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1193).
261. 1843-44. *Gravmæle for Rasmus Møller (1763-1842)*. Maribo kgd. Sandstensstele (1,573 h.) m. indsat relief af marmor: Den gode hyrde (0,560 × 0,342). Gavlfelt m. palmetdekoration og cherubin. Rejst 1844 19/6. Omtalt I, p. 199. / BR 1843 27/5: »Peters et Basrelief den gode Hyrde 40 r.«; 1844 26/5 (Kjerstrup). Sml. BR 1848 jan. I mod-sætn. til reliefferne paa Boesens og Hornsylds monumenter (fortegn. no. 215 og 216) skygger hyrden her ikke m.

- haanden over sine bryn, men holder m. h. haand om en hyrdestav, medens han støtter v. mod hoften. Samme relief (m. afvigende steleform) anvendt til »Westengaards Monument« (fortegn. no. 333).
262. 1843-44. *Døbefont med knælende engel*. Skitse. Brændtler. 0,170 × 0,060. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 188. Kat. no. 192).
263. 1843-44. *Døbefont med knælende engel*. Statue. Gips: Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 15. Kat. no. 20). Originalmodel? 0,820 h. »K. 15. Feb. 44«. *Marmor*: Middelfart kirke. 0,815 h. (soklen 0,575 h.). »WB«. Det af J. B. Dalhoff udf. muslingskalformede daabsfad af sølv bærer en indgraveret flyvende due og følgende inskription: »Skjænket til Middelfart Kirke Anno 1845 / Af Hs. Exel: General-Leutenant Christian Ulrik v. Sundt.« Den graa sandstensokkel har følgende inskription: »Denne Døbe Fond / Har General Lieutenant / Christian Ulrich Sundt / Skjænket Middelfart Kirke / i Aaret 1845 / Til venlig Minde om sit Ophold her i Byen / udi i sin Alderdom.« Omtalt I, p. 232 ff.; aflb. p. 233. / BR 1844 10/2, 18/5, 10/6 (Peters), 23/6; 1845 jan., maj (»Guldsmiden for Faddet til en Døbefont 90 r.«); 1846 sept.-dec.
264. 1844. *Christian Rønnenkamp* (1785-1867). Legatstifter, godsejer. Buste. Gips: Kunstmus. (Sk. Inv. 117. Købt 1871 af Vilh. Bissen). 0,613 h. »27 APR 44«. *Marmor*: Tilh. lehnsharonesse Jessy Howden-Rønnenkamp Holck, Næsbyholm pr. Glumsø. 0,625 h. — 1 expl. brændt 1884. 1 expl. solgt v. Villh. Bissens auk. 1915, kat. no. 45. En kopi i zink af E. Bentzen opst. i parken v. Næsbyholm 1868. Omtalt I, p. 247; aflb. p. 251. / BR 1845 april, okt. (Peters); 1846 april, maj. okt. — Bissen-udst. 1941, kat. no. 27.
265. 1844. *Fru Caroline Hansine Louise Meidell, f. Meisler* (1805-44). Gift 1843 m. justitsraad, bibliotekssekretær C. B. Meidell. Buste. Gips: Kunstmus. (Sk. Inv. 607. Gave fra arvingerne efter frøken L. Meidell 1907. Kat. 1944, no. 1070. Modelleret efter dødsmaske 1844). 0,505 h. Ibidem (Sk. Inv. 890). *Bronze*: Kunstmus. (Sk. Inv. 621). Ny støbning. / BR 1845 marts: »For Fru Meidells Buste 200 r.« A. T. Gløersen, Slægten Meidell (Chria. 1903), p. 70.
- 265 a. 1844? *Badende pige*. Statuette. Brændtler. 0,210 h. »Gr: 31 Maj« (sc. Gräfenberg). Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 224. Kat. no. 226).
- 265 b. 1844? *Badende pige, siddende*. Statuette. Brændtler. 0,130 h. »Gr. 3 Juni« og »GR: 3 IUNI«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 225. Kat. no. 227). / Bissen-udst. 1941, kat. no. 95.
266. 1844. *En haand*. / BR 1844 10/6: »Halager for at pontere En Haand 10 r.« Ibid.: »Gibseren for at støbe Haanden 1 r.«; 1844 nov.: »Kjerstrup for en Haand 7 r.«; dec.: »Thieleman for at hugge en Haand 30 r.« 1845 jan.: »For en marmor Haand 60 r.« — En B. tilskr. (kvindelig) haand af marmor tilh. dr. med. Oscar Horn, Kbh. I B.s regnskaber og korrespondance findes der flere vidnesbyrd om, at han oftere har paataget sig slige opgaver. F. Ex.: »1852 11/9 for 2 Marmorhænder 50 rdl.« (KB Ny kgl. saml. 2047 fol. II). Blixen-Finecke til B. 1852 24/10: »Saasart min Haand er færdig, er De vel saa god at lade den, vel indpakket, bringe hen til min Bopæl i Amaliegaden (i den Classenske Gaard) . . .«. 1853 12/1: »for en Marmorhaand — 25 rdl.« (KB Ny kgl. saml. 2047 fol. II). Sml. W. Levetzau til B. 1853 12/4 (sender 70 rdl. for et udført arbejde, som vil bidrage til sat berede min sørgende Broder . . . trøstende Glæde). Videre BR 1850 dec. (»Ronci. Kerrs haand 6 r.«); 1851 jan. (»Malthe. Hugo Kerrs haand 30 r.«); 1851 sept.; 1852 dec. (»Ronci for Levetzaus Haand 10 r.«); 1853 jan. (»Malthe for Levetzaus Haand 50 r.«); 1853 marts (»Ronci for Levetzaus Haand 5 r.«); 1855 dec. (»for 2 Hænder hugget i Marmor for B. F. 100 r.«); 1860 20/6 (»fru Kerrns Haand 20. saa skyldes 20 r.«).
267. 1844. *Vincenz Priessnitz* (1790-1851). Badelæge. Buste. Gips: Kunstmus. (Sk. Inv. 129. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel. 0,600 h. »5. AUG. 44«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1240). *Bronze*: Kunstmus. (Sk. Inv. 475. Udlaant til Kbh.s politigaard 1934). Ny støbning. Omtalt I, p. 240 f.; aflb. p. 241. / BR 1845 nov. og 1847 febr. Udst. Charl. 1846, kat. no. 312 (»Buste af Vandlæge Priesnitz«). Vistnok udf. saavel i bronze som i marmor af B. selv (sml. udat. koncept, KB Ny kgl. saml. 2047 fol. V). Originalmodellen viser spor af stedfunden marmorhugning.
268. 1844. *Tiggerdreng*. Statue. Ukendt. Tegnet udkast i Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 2501). / »To Gange modelleret, første Gang 1844«. »1844. Foraaet: Tiggerdrengen 1ste Gang modelleret« (Høyen). Udst. Charl. 1845, kat. no. 285. Kunstakad. udst. juni 1845. Kjøbenhavnsposten 1845 24/5. Auk. Vilh. Bissen 1915 23/2, kat. no. 220 (originalmodel). Sml. fortegn. no. 313.
269. 1844-45. *Victoria i en kvadrige*. Skitse til den monumentale bronzegruppe paa Thorvaldsens museum. Gips. 0,580 h. (hestene 0,350 × 0,250). Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 143. Kat. no. 114). Omtalt I, p. 243 ff. / Sml. Thorvaldsens skitser, Müllers kat. I, no. 48 og no. 125.
270. 1844-45. *Thorvaldsens vaaben*. Thor med hammeren paa højre skulder, venstre haand støttet mod hoften. Indskrift: »Frihed og Kjærlighed til Fædrelandet«. Kopieret af vaabenmaler O. Larsen efter tegning af B. Frederiksborg. / J. M. Thiele, Thorvaldsens Biographie IV, p. 105. Sigurd Trier, Thorvaldsen (Kbh. 1903), p. 225 (aflb.).
271. 1845-48. *Victoria i en kvadrige*. Gruppe. Bronze. 3,380 × 4,320 × 4,155. Thorvaldsens mus. Omtalt I, p. 243 ff.; aflb. p. 245. / Støbt af J. B. Dalhoff. BR 1845 april; 1846 april (»Ussing og Ring for at eftergae Victoria 8 r.«); nov.-dec. (Saabye, Evens, Ussing, Berglund. Ciselering); 1847 jan.-dec.; 1848 jan. (»Opstillingen af Victoria 21 r. 3 m. 8 sk.«); marts (»Fielskov Victoria 140 r.«).

272. 1845. *Dronning Dagmar*. Statue. Gips. Originalmodel. 2,140 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 31. Kat. no. 34). Sml. Kunstmus. Sk. Inv. 274. Fra Christiansborg 1884 (*defekt*). En afstøbning tilh. Carlsberg mus. En kopi i marmor udf. af H. P. Pedersen-Dan opst. i dronningeporten, Christiansborg. Omtalt I, p. 246 ff.; afb. p. 248–49. / BR 1845 marts: »Herzog for Dronning Dagmar 15 r.«
273. 1845–46. *Monument for dr. Stedman*. Marmor. S. Pauls kirke, Frederikssted, S. Croix. Omtalt I, p. 247; II, p. 48. / W. Beech til Rothe 1845 11/1. KB Ny kgl. saml. 3341 4°. BR 1845 okt., dec.; 1846 jan.–dec. (Marup, Hallager, Kjerstrup, Peters); 1845 okt. (*Paa det vestindiske Monomet modtaget 300 r.*); 1846 nov. (ligeledes).
274. 1845–46. *Alexandra, storfyrstinde af Rusland (1825–44)*. Gift 1844 m. landgreve Frederik af Hessen-Kassel. Buste. Ukendt. Omtalt I, p. 258. (*Marup for at sauge en Blok til den russiske Prindsesses Buste 1 r. 2 m.*); 1846 febr., april, nov. (Thielemann); 1846 maj (Kjerstrup), juni (Thielemann). Betalt 1846 nov. (500 r.). W. von Lindholm til B. 1846 30/8 (busten afleveret). Sml. J. Bravo til B. 1860 14/1: »Vor 6 Wochen kam hier die Büste der Prinzessin, Gemahlin des Prinzen Friederich von Hessen an, die unter deiner Aufsicht gepackt sein soll. Sie ist prächtig erhalten angelangt u. ich sage dir mein Compliment.«
275. 1845–46. *Gravmæle for Johs. Dam Hage (1800–37)*. Relief »Frihedens« i arkitektonisk indramning. Gips: Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 87. Erhv. 1882. »Tilhyttet mod Figuren fra Hvitfeldt Monumentet ved hr. Malthes«. Carl Jacobsens notat i haandkatalog 1888, Glyp. Kat. 85). Originalmodel. 2,830 h.; relieffet alene 1,870 × 0,980. En del af den arkitektoniske indramning ødelagt ved et uheld. Marmor: S. Hans kirke, Stege. Marmorstele m. relief (*Frihedens*) og palmetbekronning prydet m. akantus og to falke. Ca. 4,000 × 1,423. Omtalt I, p. 258. / »Frihedens 1845 for Reisen til Rom« (Høyen). BR 1846 jan.–dec.; 1847 jan.–april, maj–juni; 1848 3/2 (Kjerstrup), marts (Peters). Betalt 1846 okt. (500 r.). A. Hage til B. 1852 28/5 (Kjerstrup har opholdt sig i Stege i 24 dage indtil 1851 5/10 i anledn. af opsætningen af »Frihedens«). Sml. H. Hage, Johannes Hage (Kbh. 1854), p. 144. Danmarks Kirker, Præste Amt, p. 226.
276. 1846. *Amor, der spænder sin bue*. Statuette. Brændtler. 0,150 h. »10 IAN 46«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1182). Buen mangler.
277. 1846? *Amor, der spænder sin bue*. Statuette. Brændtler. 0,120 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 147. Kat. no. 150). Buen mangler.
278. 1846. »*Froken Braun*«. Buste. Ukendt. / BR 1846 februar. Formentlig identisk med den i 1837 omtalte »Froken Brown«. Omtalt I, p. 258. Sml. fortegn. no. 141.
279. 1846. *Hylas*. Statue. Gips: Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 17. Erhv. 1886. Kat. no. 21). Originalmodel. 1,760 h. »R. 27. F. 46«. Marmor: Nationalmus., Stockholm (Kat. 1929, no. 403. Gave fra P. O. Winquist 1860). Dette expl. havde i flere aar staaet ufuldendt i B.s atelier i Rom, da det købtes af P. O. Winquist i 1859. B. til Bravo 1859 27/4, KB Ny kgl. saml. 1857 fol. I. Sml. Vilh. Bissen til B. 1858 3/12. — Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 18. Erhv. 1887. Kat. no. 22). B. til Bravo 4/2 (Vilhelm skal give Zauli 200 r. for den punkterede Hylas, der er blevet standset p. gr. af pletter i marmoret; statuen skal bringes til B.s studio), KB Ny kgl. saml. 1857 fol. I. Solgt som ufuldendt paa B.s dødsboauk. 1869, kat. no. 3 (sml. bilag E); fuldf. af Vilh. Bissen 1887 paa bestilling af Carl Jacobsen og erhv. til Glyp. Omtalt I, p. 250 ff.; afb. p. 253; II, p. 48 f.
280. 1846. *Amynone*. Statue. Gips. Originalmodel. 2,010 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 32. Kat. no. 35). Sml. Kunstmus. Sk. Inv. 281. Fra Christiansborg 1884. Omtalt I, p. 247 og 258. / BR 1846 juni (Thielemann); juli (Thomsen).
281. 1846. *Theseus*. Statuette. Brændtler. 0,170 h. »8. Oct. 46«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 167. Kat. no. 168). Omtalt I, p. 264. / V. underarm mangler.
282. 1846. *Theseus*. Statuette. Brændtler. 0,170 h. »18 Oct. 46«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 168. Kat. no. 169).
283. 1846? *Theseus*. Statuette. Brændtler. 0,180 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1035. Kat. no. 170). / V. underarm mangler.
284. 1846. *Tycho Brahe*. Statuette. Brændtler. 0,230 h. (incl. sokkel 0,370 h.). »18. Oct 46«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 115. Kat. no. 115). Omtalt I, p. 262 f.; afb. p. 263.
285. 1846. *Tycho Brahe*. Statuette. Brændtler. 0,230 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 116. Kat. no. 116).
286. 1846. *Tycho Brahe*. Statuette. Brændtler. 0,230 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 117. Kat. no. 117).
287. 1846. *Tycho Brahe* (med korslagte arme). Statuette. Brændtler. 0,215 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 2028. Erhv. 1940. Skal have tilhørt billedhuggeren A. M. Jahn). / Sml. A. Jahn til B. 1859 1/2.
288. 1846. *Tycho Brahe* (med baret). Statuette. Brændtler. 0,210 h. Tilh. fuldmægtig Poul Helsted, Kbh. Tidl. ejer fhv. amtsforvalter G. Bull. / Bissen-udst. 1941, kat. no. 91.
289. 1846? »*Jagende Diana*«. Statuette. Ukendt. / Se J. C. Ficks auk. 1865 13/11, kat. no. 58: »Skitse til en jagende Diana. 7'' h. Brændt Leer« (købt af billedhugger G. Chr. Freund for 6 r. 4 m.).
290. 1846. »*Diana*«. Statue. Ukendt. / »Slaaet i Stykker« (Høyen). BR 1846 nov.–dec.: »Peters. Jægerinden 50 r.« — »Model Jægerinden 4 r.«
291. 1846. *Theseus*. Statuette. Brændtler. 0,260 h. »d. . . 1 (?) Dec. 46.« Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 169. Kat. no. 171).

292. 1846. *Philoktet paa Lemnos*. Statuette. Brændtler. 0,230 h. »16. Dec: 46.« Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 171. Kat. no. 172). Omtalt I, p. 264.
293. 1846-47. *Hyrinde*. Statuette. Gips. 0,580 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 251. Kat. no. 243).
294. 1846-47. *Hyrinde*. Statuette. Brændtler. 0,170 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 252. Kat. no. 244). / H. haand mangler.
295. 1846-47. *Agerdyrker* (eller høstmand). Statuette. Brændtler. 0,180 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 250. Kat. no. 242). Omtalt I, p. 259; afb. p. 261. / Bissen-udst. 1941, kat. no. 89.
296. 1846-47. *Jæger*. Statuette. Gips. 0,600 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 246. Kat. no. 238).
297. 1846-47. *Jæger*. Statuette. Brændtler. 0,180 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 247. Kat. no. 239). / Muligt skal denne figur retteligt opfattes som en skitse til Cephalus, fortegn. no. 144. Sml. ogsaa Aktaion, fortegn. no. 200 a. Bissen-udst. 1941, kat. no. 90.
298. 1846-47. *Fiskerpige*. Statuette. Gips. 0,600 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 248. Kat. no. 240).
299. 1846-47. *Hyrinde*. Statue. Gips. Schloss Adolphseck a. d. Fulda. Omtalt I, p. 258 og 260. / BR 1846 maj-juli (Hertzog); 1847 jan.-marts (ligeledes); 1847 nov.: »Tomsen for at opstille 4 Statuer til Prinds Fredrig 20 r.« Th. Oppermann til Carl Jacobsen, dat. Fulda 1901 7/10 (Glyp.s arkiv): »I Dag var jeg paa Adolphseck. De fire Statuer af Bissen synes mig meget smukke i Komposition og Holdning, desværre ere de meget ødelagte ved hensynsløs Istandsættelse og gjentagne Overhvidtninger; de gaa deres fuldstændige Odelæggelse i Møde.« Fotografier i Glyp.s billedsamling. Sml. fortegn. no. 300-2.
300. 1846-47. *Agerdyrker* (eller høstmand). Statue. Gips. Schloss Adolphseck a. d. Fulda. Omtalt I, p. 258; afb. p. 259. / BR 1846 juli: »Ussing for at anlægge Agerdyrkeren til Prinds Frederik 25 r.«; 1847 marts (Thomsen).
301. 1846-47. *Jæger*. Statue. Gips. Schloss Adolphseck a. d. Fulda. Omtalt I, p. 258. / BR 1846 aug. (Melchior).
302. 1846-47. *Fiskerpige*. Statue. Gips. Schloss Adolphseck a. d. Fulda. Omtalt I, p. 258. / BR 1846 aug. (Peters).
303. 1846-47. *Minerva*. Efter Thorvaldsens skitse. Statue. Bronze. Prins Jørgens gaard, Christiansborg. Støbt af J. B. Dalhoff 1847. Omtalt I, p. 242. / BR 1846 juni (Zillen); do. (Rosenfalk). Sml. C. A. Clemmensen, Lauritz Rasmussen 1854-1929 (Kbh. 1929), p. 23.
304. 1846-47. *Nemesis*. Kolossalhoved. Gips. Originalmodel. 0,760 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 49. Købt 1886. Kat. no. 53). / Eneste bevarede del af originalmodellen til fortegn. no. 305.
305. 1846-47. *Nemesis*. Efter Thorvaldsens skitse. Statue. Bronze. Prins Jørgens gaard, Christiansborg. Støbt af J. B. Dalhoff. Omtalt I, p. 243. / BR 1846 aug. (Chr. Freund); okt. (Thomsen); nov.-dec. (Freund); 1847 jan.-juni.
306. 1846-47. *Æskulap*. Kolossalhoved. Gips. Originalmodel. 0,800 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 48. Købt 1886. Kat. no. 52). / Eneste bevarede del af originalmodellen til fortegn. no. 307.
307. 1846-47. *Æskulap*. Efter Thorvaldsens skitse. Statue. Bronze. Prins Jørgens gaard, Christiansborg. Støbt af J. B. Dalhoff. Omtalt I, p. 242 f. / BR 1847 april: »Banket Leer til Æskulap 4. 4. — En Skitse af Æskulap 2 r. — Zillen Æskulap 10 r. — En Smæde Reg: Æskulap 7 r.« — 1847 juni-dec. — 1847 12/11: »T. C. Thomsen formet og støbt Æskulap samt transporteret den til Dalhoffe (Francis Becketts notater. Glyp.s arkiv).
308. 1847. *Orestes*. Statuette. Brændtler. 0,210 h. »22 Jan. 47.« Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 172. Kat. no. 174). Omtalt I, p. 264. / V. arm mangler.
309. 1847. *Amor, der skyder med bue*. Statuette. Brændtler. 0,190 h. »27. Januar 47.« Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 146. Kat. no. 149). / Sml. fortegn. no. 139, der er af en anden og slankere type end denne.
310. 1847. *Orestes*. Statuette. Brændtler. 0,190 h. »13° Marz 47.« Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1186). / Hoved og arme mangler.
311. 1847-48. *J. H. Koch* (1787-1860). Arkitekt, hofbygmester. Buste. Gips: Kunstmus. (Sk. Inv. 118. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel. 0,610 h. Frederiksborg (I. N. 6443. Erhv. 1941). Hvidmalet. 0,615 h. *Marmor*: Tilh. fru A. Koch, Kbh. 0,625 h. *Bronze*: Kunstmus. (Sk. Inv. 431. Købt 1902). Ny støbning. Omtalt I, p. 168; afb. p. 173. / BR 1847 april (»Melkjor Kochs Buste 20 r.«); 1848 2/10 (G. Chr. Freund); 1849 maj (Melchior); 1848 okt. (»for Kochs Buste 200 r.«). Udst. Charlh. 1849, kat. no. 197 b. Bissen-udst. 1941, kat. no. 11.
312. 1847-48. *Liggende løve*. Statue. Gips, m. spor af forgyldning. 1,100 × 2,530 × 1,120. Christiansborg (modelkammeret). Udf. som fri (spejlvendt) kopi efter Thorvaldsens løve til Schwarzenbergs monument. Omtalt I, p. 264; II, p. 50 f. / BR 1847 maj (»Wilms for Stillads til Løven 50 r.«); 1847 juni-dec. (Ussing); 1848 febr. (Ussing). Finansmin. til B. 1852 24/4, KB Ny kgl. saml. 2047 fol. II (anviser til udbetaling 1350 r. »dels i Anledning af Opstillingen af Gruppen Victoria med en Quadriga paa Thorvaldsens Museum, dels for Modelleringen af en colossal Løve til den nye Trappe ved Kjøbenhavns Toldbod.« Et expl. solgt paa B.s dødsboauk. 1869, kat. no. 66 (se bilag E). Andre dokumenter vedr. denne sag: RA Havnevesenets arkiv, referatprotokol no. 6, 1847-53 (skr. nos. 57, 65, 87, 121), korrespondanceprotokol no. 6 (skr. nos. 61, 87, 113, 150). Ibidem skrivelse fra generaloldkammeret til havneadministrationen 1847 8/7. Sml. Den kgl. havneadministrations referatprotokol no. 5, 1845, sag no. 55 (arbejdet

m. ombygning af landingstrappen synes, efter mangeaarige forhandlinger, at være paabegyndt sommeren 1845). Se desuden RA Generaltoldkammerets arkiv. Forestillinger og Resolutioner 1846–48 vedk. Canal-, Havne- og Fyrvesenet. Forestilling no. 12, 1847 8/6 (m. egenhændig paategning af Christian VIII 1847 23/6. Løverne opgives. Tegning til gelænderet udf. af Hetsch).

313. 1847. *Tiggerdreng*. Statue. Gips. Originalmodel. 1,260 h. »K. 2. Juni 47«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 19. Erhv. 1886. Kat. no. 23). Et ufuldendt marmorexpl. solgt ved B.s dødsboauk. 1869, kat. no. 6 (se bilag E). Omtalt I, p. 266 f.; aflb. p. 267. / Udf. i marmor i to expl. fra 1850. B. til Bravo 1849 18/12; 1850 27/10, KB Ny kgl. saml. 1857 fol. I. B. til Bravo 1854 24/5: »Die einzige Arbeit, die noch zu machen wäre, sind die beiden Bette Jungen, und diese sind von einem so schlechtem Marmor: weisser Petulia und dazu noch voller Pflücken, dass ich schwerlich die Hoffnung hegen darf, sie zu verkaufen« (ibidem). Villi. Bissen til B. 1857 1/11: »den Tiggerdreng som du troede næsten var færdig er næppe præpareret, og den punkterede Amor staaer endnu i Kassen . . .« Samme til samme 1858 25/6: »Tiggerdrengen er næsten saa vidt, som jeg kan gjøre den . . .« Samme til samme 1858 4/9: »Den Tid jeg ikke har modelleret, har jeg hugget paa den anden Tiggerdreng, og Ryggen er omtrent saa vidt, som den var, da Thielemann havde forladt den.« Samme til samme 1858 30/9: »[Tiggerdrengen] næsten præpareret, paa Hænderne og Fødderne nær.« Udst. Charlb. 1863, kat. no. 200. Sml. Fædrelandet 1863 19/5. Udst. Stockholm 1866. Se Emil Hultmark, anf. st. p. 30. Verdensudst. Paris 1867 (sml. bilag D). Sml. fortegn. no. 268.

314. 1847. *Frontonudsmykning af Kompagnihuset i Aalborg*. Relief. Forsvundet. / Den paatænkte udsmykning af »Guds Legems Lavs Kompagnihus« i Aalborg omtales i et brev fra P. L. Michelsen til B. 1847 24/6; muligt er den dog ikke kommet til udførelse. Sml. J. Bendtzen, Guds Legems Lav i Aalborg (Kbh. 1900), p. 46 (huset nedrevet 1889). C. Klitgaard, Aalborg Købmænd gennem 500 Aar (Aalb. 1931), p. 180 (aflb. efter fotografi fra 1847, uden udsmykning af frontespicen). Om nedrivningen ibid. p. 240 ff.

315. 1847–48. *Amor, der skyder med bue*. Statue. Gips: Aalborg mus. (Kat. 1913, no. 140. Gave fra billedhugger R. S. Malthé). Originalmodel. 1,020 h. »22 MAI 48«. Punkteret til marmorhugning. *Marmor*: muligt udst. Charlb. 1857, kat. no. 181 (»Amor. Figur i Marmor«) og 1865, kat. no. 317 (400 rdl. Vundet i tombola af bager C. Lorentzen). Paa B.s dødsboauk. 1869, kat. no. 4 solgtes en ufuldendt marmorfigur m. samme motiv (se bilag E). Sml. B. til Bravo 1850 27/10, KB Ny kgl. saml. 1857 fol. I (»Der stehende Amore skal have en træbue tilføjet i marmorexpl.). *Bronze*: Kunstmus. (Sk. Inv. 18 i). Savnes 1884, formodes brændt eller stjaalet. Kopi i bronze af Carl Holm udst. Charlb. 1849. Omtalt I, p. 268 og 279. / »Vinteren 1847–48« (Høyen). BR 1847 sept. (Ronci); nov. (»For at skjære en Steen til den lille Amor 9 r.«); 1848 jan.–febr. (Ronci); aug. (Hallager).

316. 1847–49. *Gravmæle for H. F. J. Estrup (1794–1846)*. Marmorstele m. indfældet relief: Afskeden. 1,584 × 0,768 (foroven) og 0,798 (forned). Undløse kirke (opsat til vaabenhuset). Omtalt I, p. 269; aflb. p. 268; II, p. 51. / Indtil 1940 stod gravmælet paa Estrups grav paa kirkegaarden, men flyttedes da efter at være restaureret til sin nuværende plads. Ved denne omflytning forsvandt imidlertid den m. akantusmotiver rigt dekorede overligger og kun selve stelen m. relieffet bevarede. Det beror sikkert paa en fejltydning, naar relieffet hos Trap II, p. 461 kaldes »Hectors Afsked med Andromache«. — BR 1848 marts (Fjeldskov); 1848 13/9 (Daniel); 1849 okt. (»Bissens Reise Estrups Momt. 16 r.«) og udst. »Estrups Monument 1000 r.« Sml. Anna Christina Estrup, f. Scavenius til B. 1850 30/5 (beder B. sende en mand, der kan forgylde bogstaverne paa monumentet).

317. 1847–48. *N. F. S. Grundtvig (1783–1872)*. Præst og digter. Buste. Gips: Kunstmus. (Sk. Inv. 840. Gave 1927 fra departementschef V. Aagesen; købt af denne paa Vilh. Bissens auk. 1915, kat. no. 6 eller 7. Kat. 1944, no. 1058). Originalmodel? 0,580 h. Et andet expl. tidl. i statens saml. (Sk. Inv. 67. Købt 1871 af Vilh. Bissen. Brændt 1884). Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1238). Rigsdagen. Aalborg mus. (Kat. 1889, no. 90). *Marmor*: Studentereforen. (tidl. dep. i kunstmus. 1880–1927 af Grundtvigs arvinger. Sk. Inv. 223 og muscets brevarkiv). 0,592 h. Frederiksborg (Kat. 1943, no. 7740. Udf. 1908–9 af Villi. Bissen). En tegning efter busten sstds. (I. N. 3045. Brunt papir, sort og hvidt kridt. 0,505 × 0,405) skyldes ikke B. selv. Marmorbuste af E. H. Bentzen udst. 1879 (formentlig efter B.s model). Ellfebensbuste af O. Glosimodt udst. 1856 (formentlig kopi efter B.). Omtalt I, p. 269 ff.; aflb. p. 270–71. / BR 1848 juni (Hallager); juli (»Paa Grundtvigs marmor Buste 50 r.«); dec. (Ring); 1850 juli–aug. Udst. Charlb. 1848, kat. no. 200. Bissen-udst. 1941, kat. no. 8. Kunstmus. aarsskr. XIII–XV, 1926–28, p. 196. Vilh. Saxtorph, Portræter af N. F. S. Grundtvig (Kbh. 1932), p. 35 ff. (aflb.). Da. biogr. lex. VIII, 1936, p. 379–80.

318. 1848. *Orestes*. Statuette. Brændtler. 0,220 h. »7 IAN 48«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 173. Kat. no. 175). Omtalt I, p. 264.

319. 1848. *Orestes*. Statuette. Brændtler. 0,140 h. ». (?) IAN: 48«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 174. Kat. no. 176). Omtalt I, p. 264.

320. 1848. *Udsmykning af Christian VIII's castrum doloris*. Relief. Forsvundet. Udsmykningen kendes gennem et lithograferet mindeblad (Hoffenbergs stentryk), kgl. biblioteks billedsamling. Kisten stod paa en reliefsmykket basis, paa langsiden englerelieffer omkring et relief m. en bibelsk scene. Sml. radering (W. Hansens & Stanges Etabl.). Set fra modsat side. Relief: Arbejderne i vingaarden? Paa kortsiderne engle omgivende inskriptioner. Omtalt I, p. 279. / BR 1848 april (»Eleverne for C: d 8 Catafalk 200 r.« »Tomsen for at stole Catafalken 130 r.« »For Christian

d. 8 Catafalk 1000 r.». Sml. »Regning for Modeleringen, Afformningen og Udstøbningen af Basreliefferne til Kong Christian den Ottendes Katafalk«, KB Ny kgl. saml. 2047 fol. V.

321. 1848–49. *Gravmæle for lægen J. C. J. Gundelach-Møller* (1797–1845). Assistsens kgd. (D 93). Sandstensstele (2,270 h.) med palmetrydret overligger og indsat relief af marmor: Sørgende Hygæa. 0,455 × 0,378. Andre Expl. af relieffet. *Gips*: Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 89. Købt 1886. Kat. 1910, no. 94). Originalmodel? 0,505 × 0,385. En gentagelse i større maale ligeledes i Glyp. (I. N. 88. Købt 1888 af R. S. Malthe. Kat. no. 88). 0,970 × 0,750. Angives modelleret ca. 1855 (?). *Marmor*: Anbragt paa gravmæle over brigadelæge Marcus Rasmus With († 1848) paa den nedlagte Krist kgd. i Oslo. 0,470 × 0,380. I arbejde 1851. Thor Olsen til B., Chria. 1851 28/2 (ang. Withs monument, kun relieffet mangler). C. Borch til B. 1851 15/8. Afsl. 1851 25/6. H. E. Fearnley til B. 1851 26/5. Afb. i Aarsberetn. for Foreningen til Norske Fortidsmindesmærkers Bevaring 1927, p. 25. Omtalt I, p. 279 og 283. / BR 1848 juni: »Møller Gundelaks Monument at slibe 3 r.«; do.: »Modtaget for Gundelak Møllers Monument 300 r.« Afb. Gravminder fra Kbh.s og Fr.bergs Kirkegaardene (Kbh. 1912), p. 28. Sml. for palmetbekroningens vedk. II. E. Friends monument for konferensraad Bugge og hustru, Assistsens kgd. (afb. Gravminder etc. p. 25); for Hygæa-relieffets vedk. m. H. E. Friends monument for lægen Herman Treschow Gartner, Garnisons kgd. (afb. ibidem). Sml. Glyp. kat. no. 326. — Oplysninger vedr. Withs monument i Oslo meddelt af kunsthistorikeren Henning Gran, Oslo.

322. 1848. *Lehnsgreve Preben Bille-Brahe* (1773–1857). Godsejer. Buste. *Gips*: Et expl. tidl. i statens saml. (Sk. Inv. 99. Købt 1871 af Vilh. Bissen. Brændt 1884). *Marmor*: Opsat i det Bille-Braheske gravkapel v. Horne kirke, Fyn. Ca. 0,600 h. Inskription paa soklen: »Preben Bille Brahe byggede Kapellet i Aaret 1824«. Omtalt I, p. 280. / Originalmodellen skal have været sign. »24 Sept 48« (Høyen). BR 1849 marts: »Malthe Bille Brahes Buste at punktere 25 r.«; maj: »Bille Brahes marmor Buste med Consol 600 r.«

323. 1848. *Hother Hage*. Død som barn. Buste. *Gips*: Et expl. tidl. i statens saml. (Sk. Inv. 160. Købt 1871 af Vilh. Bissen. Brændt 1884). Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 2562. Erhv. 1943 fra Taarbæk skole). Terrakottafarvet. 0,395 h. *Marmor*: Nivaagaard (Kat. 1908, no. 3, p. 77). Omtalt I, p. 279. / BR 1848 12/11 (»Byste af Hages Barn. Zillen 10 r.«); 1849 jan. (do.); april (»For Hages Barns Buste 300 r.«). Afb. p. Wilh. Marstrands billede af fru Ville Hage m. hornene (1850); Karl Madsen, W. M. (Kbh. 1905), p. 161.

324. 1848. *Greve F. D. Reventlow* (1792–1851). Gehejmekonferensraad, Danmarks gesandt i London. Buste. *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 134. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel. 0,634 h. »17 NOV: 48«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1236). *Marmor*: Frederiksborg (I. N. 2372. Erhv. fra Sverrig. Kat. 1943, no. 8053). 0,650 h. »H. B. 49«. Omtalt I, p. 284; II, p. 53. / BR 1849 april (»Saugskjæderen Reventlaus Buste 3 r.«); aug. (»For Reventlaus Buste 250 r.«); nov.–dec. (»Borch. Reventlaus Buste 40 r.«). Udst. Charl. 1849, kat. no. 197. Sml. Det nationalhistoriske Museum paa Frederiksborg. Udvalg af Museets Erhvervelser 1913–25. Katalog udarbejdet til Udstillingen paa Charlottenborg November 1925 af Otto Andrup (Kbh. 1925), p. 144, no. 349.

325. 1848. *To børn, der kysser hinanden*. Statuettegruppe. Brændtler. 0,090 h. »30 D. 48.« Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 238. Kat. no. 245). Omtalt I, p. 280. / Bissen-udst. 1941, kat. no. 92.

326. 1848. *To børn, der kysser hinanden*. Statuettegruppe. Brændtler. 0,140 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1215).

327. 1848. *To børn, der kysser hinanden*. Statuettegruppe. Brændtler. 0,110 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1216).

328. 1849. *Barnebuste*. Ukendt. Tidl. i kunstmus. (Sk. Inv. 209. Købt 1871 af Vilh. Bissen). *Gips*. »d. 5 Febr. 1849«. Manglede ved revision februar 1933.

329. 1849. *To børn, der kysser hinanden*. Gruppe. *Gips*: Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 23. Erhv. 1886. Kat. no. 27). Originalmodel? 0,720 h. Randers mus. (Erhv. 1915 paa Vilh. Bissens auk., kat. no. 219). *Marmor*: Udf. til baron Blixen-Finecke og af denne skænket til prinsesse Alexandra i anledning af hendes bryllup. Et expl. tilh. (1923) friherre Carl von Blixen-Finecke, Näsbyholm, Skaane. Se Svenska Slott och Herresäten vid 1900-Talets Början. Ny Föjld, Häft 11 (Stockh. 1923), p. 86. Kopi udf. af Vilh. Bissen 1897, Carlsberg. »II. V. Bissen inv. 1853 — V. Bissens sculpt. 1897.« Omtalt I, p. 280; II, p. 52. / B. til Bravo 1849 ff., KB Ny kgl. saml. 1857 fol. I. Udf. i cristolamarmor, Rom 1850–54. B. til Bravo 1850 27/10; 1851 2/2; 1852 16/9; 1853 24/7 (Thielemann skal have den færdig, til B. selv kommer til Rom); [1854] 11/10 (Gruppen hjemkommet til Kbh.); 1856 3/4 (Blixen-Finecke har betalt gruppen, mod at modellen bliver tilintetgjort). Bravo til B. 1856 7/4 (har sammen m. Saabye og Thielemann overværet, at en af B.s gipsmodeller blev slaet i stykker). Sml. koncept fra B. 1854 15/9 (Gruppen kommet til Kbh.: »Jeg har selv hele forrige Winter arbejdet paa den«). Brev fra B. dat. jan. 1851 m. referat af arbejdets gang, KB Ny kgl. saml. 2047 fol. V. BR 1850 jan. (»Ronci paa Blixen-Finckes Gruppe 6 r.«); juli-aug. (»Modtaget paa den lille Børne Gruppe 500 r.«).

330. 1849. *Badende pige*. Statue. *Gips*. Originalmodel? 1,615 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 2597). Ufuldendt i visse partier: benene, armene og haaret. Andre steder bærer spor af en paabegyndt gennemarbejdning m. tandjern og fil. Alle fingre paa h. haand afslaaet. Omtalt I, p. 280 f.

331. 1849–50. *Gravmæle for grosserer Isaac Levysohn* († 6/1 1849). Gl. mosaisk kgd. Palmetkronet stele (1,945 h.) m. indsat relief af marmor: Dødens genius med slukket fakkel ved en meta. 0,440 × 0,270. Andre expl. af relieffet. *Gips*: Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 85. Købt 1886. Kat. 1910, no. 90). Originalmodel. 0,445 × 0,275. Kunstmus. (Sk. Inv.

706. Købt paa Vilh. Bissens auk. 1915, kat. no. 335: »Freund, Dødens Engel«. Kat. 1944, no. 1056). 0,460 × 0,275. Omtalt I, p. 283 f. / BR (i regnskabsbog mrk. 1865–68: »Basreliefet til Levisons Monument. Jacobsen. begyndt 1849 April 8. [Arbejde i Marmor]»; 1849 okt. (Hallager); nov.–dec. (Kjerstrup, Stramboe); 1850 jan. (»Levisons Monument 500 r.«); do. (»Opætning af Levisons Monument 4 r. 2 m.«). Afb. Gravminder etc. p. 27. Sml. H. E. Friends relief til fru H. C. Bugges gravmæle, Assistens kgd., til fru S. D. Frosts gravmæle sstds. og til Simon Hempel Plougs gravmæle i Faaborg. Glyp. kat. no. 328. Gravminder etc. p. 25. Fynske Aarb. udg. af Hist. Samfund f. Fyens Stift I, 1939, fig. 14. Et ufuldendt marmorexpl. solgt paa B.s dødsboauk. (sml. bilag E).
332. 1849. *Badende pige*. Statue. Gips. Originalmodel. 1,550 h. »K 30 APR 49«. Kunstmus. (Sk. Inv. 715. Købt 1917 af kunstgipser Ferdinandsen, der igen havde købt den af Vilh. Bissens arvinger. Kat. 1944, no. 1059). Omtalt I, p. 280 f.
333. 1849. »*Westengaards Monument*«. Gravmæle for N. L. Høyens moder Inger Margrethe Høyen, f. Schrøder (1763–1847), hendes datter Else Marie Westengaard (1800–47) og datterdatter Anna Margrethe Sick (1821–47) samt svigersøn sogneprest L. C. D. Westengaard (1795–1853). Sandstensstele m. akanthus-palmet dekoration og indsat relief af marmor: Den gode hyrde. Reliefet af samme type som det til Rasmus Mollers gravmæle anvendte (sml. fortegn. no. 261). / BR 1848 juni (»Herzog den gode Hyrde 30 r.«); 1849 juni (»Kjerstrup Westengaards Monument 20 r.«); sept. (»Westengaards Monument 300 r.«). Identificeret med velvillig bistand af museumsinspektør, mag. art. V. Hermansen og konservator Egmont Lind.
334. 1849. *Badende pige*. Statuette. Brændtler. 0,190 h. »19 IUNI 49«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 217. Kat. no. 220).
335. 1849. *Badende pige*. Statuette. Brændtler. 0,180 h. »1. IULI 49«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 218. Kat. no. 221). / Sml. fortegn. no. 330.
336. 1849. *Kvindeligt idealhoved*. Maske. Brændtler. 0,180 × 0,110. »Bissen 1849«. Rønne mus. (testamentarisk gave fra M. Lange 1943). Auk. Winkel og Magnussen 1940 8/5, kat. no. 329.
337. 1849? *Maske*. Tørret ler. 0,330 × 0,220. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1282). Ikke forefundet ved revision april 1940.
338. 1849–50. »*Frøken Tutins*«. Buste. Gips: Kunstmus. (Sk. Inv. 695. Købt paa Vilh. Bissens auk. 1915, kat. no. 24, repr. p. 9, »ubekendt Dame«). Originalmodel. 0,488 h. Et andet expl. tidl. i statens saml. (Sk. Inv. 168. Købt 1871 af Vilh. Bissen. Brændt 1884). Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1239). Udf. i marmor 1849–50. / BR 1849 nov.–dec. (»Halager Frøken Tutins Buste 5 r.«); marts (»Halager for at sætte Frøken Tytins Buste paa Fod 6 r.«); 1850 april (»Frøken Tutins Buste 500 r.«). Udst. Sønderjysk udst. Charlb. 1937, kat. no. 414.
339. 1849–50. *Salomos dom*. Frontongruppe. Relief. Farvet gips. 0,350 × 1,550. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 212. Kat. no. 214). Udkast til (ikke udf.) udsmykning af C. F. Hansens raad- og domhus paa Nytorv. Stemmer nøje overens m. en af Thorvaldsen given skitse, se Glyp. kat. no. 474. Omtalt I, p. 287; II, p. 54. / Sml. Francis Beckett, Københavns Raadhus (Kbh. 1908), p. 2 og 5–7 (afb.).
340. 1849–50. *Valdemar Sejrs giver jyske lov*. Frontongruppe. Relief. Farvet gips. 0,260 × 1,200. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 144. Kat. no. 143). Udkast til (ikke udf.) udsmykning af C. F. Hansens raad- og domhus paa Nytorv. Omtalt I, p. 288; II, p. 54. / Sml. Francis Beckett, Københavns Raadhus (Kbh. 1908), p. 2 og 5–7 (afb.).
341. 1849–50? *Kristi opstandelse*. Frontongruppe. Relief. Gips. 0,440 × 1,780. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 213. Kat. no. 215). Udkast til (ikke udf.) gavluudsmykning af C. F. Hansens slotskirke, Christiansborg. Sml. en af Thorvaldsen 1835 udf. skitse i Thorv. mus. (Müllers kat. I, no. 561). Midtergruppen i B.s udkast svarer nøje til Thorvaldsens skitse.
342. 1840'erne? *Frederik VI* (1768–1839). Statuette. Gips. Originalmodel. 0,480 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 139. Kat. no. 126). Omtalt I, p. 344; afb. p. 341. / Bissen-udst. 1941, kat. no. 85.
343. 1850. *Landsoldaten* (gaaende fremad). Statuette. Brændtler. 0,240 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 121. Kat. no. 121). Omtalt I, p. 296. / Udst. »Fra 48« (Kbh. 1893), kat. no. 1251. Afb. Kunstmus. aarskr. II, p. 7.
344. 1850. *Landsoldaten*. Statuette. Brændtler. 0,283 h. »50. 12. Febr.« Kunstmus. (Sk. Inv. 722. Gave fra arvingerne efter billedhugger N. J. Fjeldskov og hustru 1918. Kat. 1944, no. 1060). Omtalt I, p. 295 f. og p. 306; afb. p. 296. / Raadhusudst. 1901, kat. no. 1938. Kunstmus. aarskr. V, p. 170.
345. 1850. *Uffe hin Spage*. Statuette. Brændtler. 0,270 h. »15 F. 50«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 118. Kat. no. 118). Omtalt I, p. 295. / Udst. »Fra 48« (Kbh. 1893), kat. no. 1252. Afb. Kunstmus. aarskr. II, p. 5.
346. 1850. *Uffe hin Spage*. Statuette. Brændtler. 0,290 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 119. Kat. no. 119). Omtalt I, p. 295. / Udst. »Fra 48« (Kbh. 1893), kat. no. 1252. Afb. Kunstmus. aarskr. II, p. 5.
347. 1850. *Landsoldaten* (uden hue). Statuette. Brændtler. 0,260 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 120. Kat. no. 120). Omtalt I, p. 296. / Udst. »Fra 48« (Kbh. 1893), kat. no. 1251. Afb. Kunstmus. aarskr. II, p. 7.
348. 1850. *Landsoldaten*. Statuette. Brændtler. 0,260 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 122. Kat. no. 122). Omtalt I, p. 296. / Udst. »Fra 48« (Kbh. 1893), kat. no. 1251. Afb. Kunstmus. aarskr. II, p. 7.
349. 1850. *Landsoldaten*. Statuette. Gips. Originalmodel. Konkurrenceskitse. 0,520 h. »12. M 50«. Ny Carlsberg

Glyp. (I. N. 123. Kat. no. 123). Omtalt I, p. 295 og p. 297 f. / Udst. Charl. 1850 (»Den danske Landsoldat, som efter Kampen ved Fredericia sejrende svinger en Bøgegren, idet han sætter Foden paa et Stykke af det erobrede Belejringsskylts. Skizze«). Bissen-udst. 1941, kat. no. 97. Afb. Kunstmus. aarsskr. II, p. 9.

350. 1850. *Gudrun*. Statue. Gips. Originalmodel. 2,050 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 33. Kat. no. 36). Sml. Kunstmus. Sk. Inv. 273 (defekt). Fra Christiansborg 1884. Omtalt I, p. 281; afb. p. 281. / Fuldført maj 1850 (Høyen).

351. 1850. *Monument for general Olaf Rye* († 6/7 1849). Garnisons kgd., Kbh. Portrætbuste, draperet og m. sværdrem over brystet. Bronze. Ca. 0,800 h. Sokkel af poleret norsk granit, smykket paa forsiden m. et bronzerelief forestillende et draget sværd omgivet af en laurbærkrans. Andre expl. af busten. *Gips*: Aalborg mus. (Kat. 1913, no. 226 angiver dette expl. som originalmodellen. Sortpatineret. Købt 1905). Aarhus mus. (Kat. 1917, no. 194). Maribo mus. Odense mus. »10 MAI 50« (I. N. 319. Erhv. 1899 af H. Rasmussen). Randers mus. (dep. i statsskolen 1933). En reduktion i elfenben paa Jægerspris. Omtalt I, p. 294; II, p. 55. / Støbt og ciseleret af C. F. Holm. Afsl. 1852 4/5. Jerngelænderet udf. af jernstøber Bock. Inskriptionen indhugget af Kjerstrup, se G. Chr. Freund til B. 1851 1/10-2/10 og 8/10, KB Ny kgl. saml. 3341 4°, under breve fra den nærmeste familie). Inskriptionen forfattet af B. S. Ingemann; efter andre kilder dog af H. P. Holst. — BR 1850 juni (»For General Ryes Monmt. 800 r.«); okt. (Holm); 1851 april (Holm); juni (»Rye Monument 300 r.«); juni (Borch); aug. (»Borch for Ryes Monument 163 r. 2 m. 12 sk.«); aug. (»Transport af Ryes og Kriegers Monumenter.«); sept. (»Paa Ryes Monument 250 r.«); do. (»Holm for Ciceleringen af Ryes Buste og Støbningen af Ryes Krands 250 + 35 r.«); 1852 maj (»Gitter 300 r.«). Udst. Charl. 1851, kat. no. 360 (bronze). Udst. »Fra 48« (Kbh. 1893), kat. no. 1278: »Buste i Gips. Model til Busten paa Garnisons Kgd. Metalstøber Oluf Schieltved.« Afb. Gravminder etc. p. 30.

352. 1850. *H. C. Ørsted* (1777–1851). Fysiker. Buste. *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 205. Købt 1871 af Villh. Bissen. Kat. 1944, no. 1071). 0,620 h. »5 JUNI 50«. Aarhus mus. Frederiksborg (I. N. 327. Købt af Villh. Bissen for 1885). *Marmor*: Polyteknisk læreanstalt (afb. J. T. Lundbye, Den polytekniske Læreanstalt 1829–1929, p. 68). Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1878. Erhv. 1934 fra familien Ørsted. Kat. no. 53 a). Studenterforeningen. *Bronze*: Videnskabernes selskab. Støbt af C. F. Holm aug. 1851 for 150 rdl.; opstillet i nov. s. a., betalt i aug.–sept. m. 200 rdl. Kunstmus. (Sk. Inv. 442. Erhv. 1904. Udlaant til Haderslev seminarium 1921). Ny støbning. — En kopi i zink (herme paa konsol) udf. af J. B. Dalhoff og 1859 opstillet i parken v. Næsbyholm (N. Dalhoff, J. B. D. Kbh. 1915–16, p. 323). Udf. i biscuit 1850 af H. Olrik for den kgl. porcellænsfabrik; et expl. paa Frederiksborg (Kat. 1943, no. 6370.) Omtalt I, p. 361 f.; afb. p. 359; II, p. 65. / BR 1850 juli–aug. (Freund); nov. (»for H. C. Ørstedes Buste i Marmor 300 r.«). Udst. Charl. 1853.

353. 1850–51. »*Den danske Landsoldat efter Seiren*«. Statue. Forarbejde i halv størrelse til monumentet i Fredericia. Gips. Originalmodel. 2,200 h. Kunstmus. (Sk. Inv. 32. Gave fra kunstneren 1854–55. Kat. 1944, no. 1061). Underdelen odelagt ved slotsbranden 1884, men rekonstrueret af Villh. Bissen 1912. Omtalt I, p. 294; II, p. 55 f. / BR 1850 juli–aug.; 1851 april (»for Forarbejde til Landsoldaten 500 r.«); do. (»Wille. Landsoldatens Gevær og Sabel 10 r.«). Udst. Charl. 1851, kat. no. 326. Udst. »Fra 48« (Kbh. 1893), kat. no. 1250 (gipsafstøbning af B.s modelstudie til Landsoldaten, tilh. brygger Carl Jacobsen). Afb. Kunstmus. aarsskr. II, p. 2. F. Beckett i Ill. Tid. XL, p. 74.

354. 1850–51. *Orestes flygter for furierne*. Statue. *Gips*: Ribe mus. (Erhv. 1896). »K. 17. Nov. 1850«. Originalmodellen tidl. i statens saml. (Sk. Inv. 33. Brændt 1884). Et expl. tidl. paa Brahesborg (F. W. Treschow til B. 1851 30/11; 1854 24/2; 1855 24/11); et andet tilhørte B.s broder, urmager Heinrich Bissen i Paris (B. til Bravo 1854 11/12, KB Ny kgl. saml. 1857 fol. I). *Marmor*: Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 20. Erhv. 1887. Kat. no. 24). 1,840 h. Udf. af Villh. Bissen efter et noget beskadiget gipsepl. i privateje. Sml. Villh. Bissen til Lazzarini, Carrara, 1885 15/5: »Come vederete della polizza qui accluso vò ho spedito l'Oreste, che spero arrivera in buono stato, il gesso essendo l'unico che esiste.« (Glyp.s arkiv). Omtalt I, p. 284 ff.; afb. p. 285. / Udst. verdensudst. London 1851; do. Paris 1855. Charl. 1856, kat. no. 253. Den nordiske industri- og kunstudst. 1888, kat. no. 440.

355. 1850. *Drengbuste*. Gips. 0,510 h. »3. Dec. 50«. Kunstmus. (Sk. Inv. 893. Inventariseret 1933).

356. 1850–52. *Gravmæle for kaptajnlojtnant Chr. Krieger* (1809–49). Næstkommanderende paa lineskibet »Christian VIII«. Holmens kgd. Pille af rød, poleret granit (1,230 h.), hvorpaa marmorpude med krans og sværd. 0,235 × 0,360 × 0,360. Omtalt I, p. 294. / J. M. Thiele til B. 1850 12/5, paa bagsiden koncept til skrivelse fra B. til J. Nebelong: »Jeg har nemlig faaet Bestilling paa et Monument over en Kaptajn Krieger, som faldt ved Ekernfælde . . .« Sml. J. Nebelong, Chria., til B. 1851 1/3. G. Chr. Freund til B. 1852 3/1 (Kriegers mon. næsten færdigt). Fundamentet lagt 1851 23/10 (F. Becketts notater. Glyp.s arkiv). BR 1850 juli–aug. (Malthe); sept.–okt. (Kjerstrup); dec. (Malthe); 1851 febr. (»for Kriegers Krands 10 r.«); april (Malthe do.); juni (Malthe); aug. (do.); do. (transport); 1852 okt. (»Resten for Kriegers M. 100 r.«). Sml. gravmælet over brødrene Dalgas, fortegn. no. 395.

357. Ca. 1850. *Medea dræber sine børn*. Gruppe. Brændtler. 0,280 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 183. Kat. no. 186). Omtalt I, p. 438; afb. p. 432.

357 a. Ca. 1850–53. *Adam Oehlenschläger* (1779–1850). Digter. Ståtuette. Brændtler. 0,165 h. Tilh. bankasserer R. Koch, Kbh. Omtalt I, p. 328; afb. p. 329. / Bissen-udst. 1941 (ikke i kat.).

358. 1851. »*Danmark med en krans i haanden*«. Allegorisk figur udf. i anledn. af troppernes hjemkomst. Ikke bevaret. Omtalt I, p. 313. / B. til Bravo 1851 2/2, KB Ny kgl. saml. 1857 fol. I.

359. 1851. *Sejrens engel*. Relief. Marmor. 1,012 h. Bredde forneden: 0,580; foroven: 0,550. Anbragt paa monumentet over krigere døde paa lazarettet i Odense i krigen 1848–50. Assistsens kgd., Odense. Sandstenssoklen udf. af stenhugger Kleving, Flensborg, efter tegning af J. Herholdt. Omtalt I, p. 294. / Opst. i maj(?) 1852. Afsl. 6/7 1852. W. Petersen til B., Odense 1851 3/4 (sender Klevings tegning til korrektur). Monumentkomiteen i Odense til B. 1851 1/4 (relieffet bestilles), KB Ny kgl. saml. 2047 fol. II. H. C. Helweg til B., Odense 1851–52. Bille-Brahe til B. 1852 22/1. Udat. koncept fra B., KB Ny kgl. saml. 2047 fol. V. BR 1852 maj (Kjerstrup); juli (for Monument til Odense 300 r.); do. (Freund). Sml. J. Lauritzen, Odense og nærmeste Omegn i Billeder (Odense 1874), p. 118 og 121 (afb.). Sml. fortegn. no. 372.
360. 1851. *Frøken Maggie (Margaret) Kerr* (1838–1919). Buste. Gips: Kunstmus. (Sk. Inv. 164. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel. 0,490 h. »20 April 51«. Marmor: Ubekendt. Formentlig i England. Bronze: Kunstmus. (Sk. Inv. 619. Udlaant til Bavnehøjens skole 1934). Ny støbning. / Vilh. Bissen har givet dateringen: »25 Aug. 51« (Høyen). BR 1851 juni (for Maggy Kerrs Buste 200 r.); aug. (»Ronci for at sette Maki Kerrs [p]aa [f]od[en] 2 r.«); sept. (»Fjeldskov for at hugge M. Kerrs Buste 75 r.«); 1853 maj (Fjeldskov); 1854 sept. (»Resten for M. Kerrs Buste 200 r.«). Sml. Caroline Kerr til B. 1858 23/3 (ang. to marmorbuster til England). J. Bravo til B. 1853 3/3. Busterne synes først afhentede 1866: Caroline Kerr til B., Hotel Phønix 1866 6/12. — Om den rige vestindiske enke, fru Caroline Kerr, f. Schlegel, og hendes datter, »den unge, smukke, men svagelige Maggies, se Helga Stemann, F. Meldahl og hans Venner. I (1827–54), Kbh. 1926, p. 132 f.; 142; 189 og noten p. 241. Margaret Kerr ægtede sidst i 50'erne Lt. Col. James Halkett, Coldstream Guards († 1868). Sml. fortegn. no. 361.
361. 1851. *Hugo Kerr*. Buste. Ukendt. Et expl. tidl. i statens saml. (Sk. Inv. 184. Købt 1871 af Vilh. Bissen. Brændt 1884). / BR 1851 febr. (»forskud paa H. Kerrs Buste 200 r.«); do. (Ronci); do. (»Strambo. Fodden til Fru Kerrs Buste 10 r.«); sept. (»for Hugo Kerrs buste i Marm. og for marmor Haand 250 r.«). Sml. fortegn. no. 360.
362. Ca. 1851–53. »Kerrs gravmæle«. Ukendt. / Se udat. brev fra Egede Glahn til B. (originalen i F. Becketts papirer, Glyp.s arkiv): »Igaar Aftes traf jeg Fru Kerr og gav hende de Oplysninger om Priserne paa de forskjellige Størrelser af Monumentet, Professoren havde meddelt mig. Fru Kerr vilde gaa indtill 2000^r, saaledes, at Basrelieffet blev saa stort som den sidste Skizze. Den hele øvrige Masse maatte da gjerne være simplere Steen. Ogsaa af den Grund vilde Fru Kerr ikke bestemme sig for et Monument til 3000^r, at dette, da Massen skulde forskrives, vel ikke kunde blive færdigt til Foraaret; — og at dette maa blive Tilfældet ligger hende meget paa Hjerte. Med Hoiagtelse ærbødigst Egede Glahn. — ST. Hr. Prof. Ridder Bissen, Direktør for Akademiet for de Skj. Kstr.«
363. 1851. *Fru Ellen Oxholm, f. O'Kelly* (1813–51). Gift m. kammerherre Harald Oxholm til Taarnholm. Buste. Gips: Kunstmus. (Sk. Inv. 158. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel. 0,568 h. »25 April 51«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1237. Retoucheret afstøbn., benyttet til hugning). Marmor: Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 2584. Erhv. 1944. Tidl. ejer højfjærgermester A. Oxholm, Langeskov). Bronze: Kunstmus. (Sk. Inv. 479). Ny støbning. Omtalt I, p. 362; afb. p. 361. / BR 1851 sept.; 1852 juni–juli, aug. G. Chr. Freund til B. 1851 27/10, KB Ny kgl. saml. 3341 4° (Breve fra den nærmeste familie). Bissen-udst. 1941, kat. no. 19. Medd. fra Ny Carlsberg Glyp. II, 1945, p. 29 f.; afb. p. 31.
364. 1851. *Moses*. Statuette. Brændtler. 0,310 h. »6 Mai 51«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 197. Kat. no. 199). Omtalt I, p. 316.
365. 1851. *Amor, der spænder sin bue*. Statue. Gips. Originalmodel. 0,965 h. »15 MAI 51«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 16. Købt 1888. Kat. 1910, no. 19). Pilen mangler, ligeledes spidsen af h. vinge. Restaureret 1940. / B. til Bravo 1852 16/9 (»Das Stük Marmor behält also L[azzerrini] bis auf Weiter, ich habe einen kleinen Amor hier, den er mir daraus machen soll . . .«). Muligt udst. Charib. 1857, kat. no. 181 (»Amor. Figur i Marmor») og 1865 (»Vundet i Tombola af Bager C. Lorentzen«).
366. 1851. *Hans Puggaard* (1788–1866). Grosserer. Buste. Gips: Kunstmus. (Sk. Inv. 116. Købt 1871 af Vilh. Bissen. Kat. 1944, no. 1074). Originalmodel. 0,640 h. »18 Juni 51«. Marmor: Tilh. de Puggaardske stiftelser; hos gross. Hans Tegner, Kbh. 0,631 h. Bronze: Kunstmus. (Sk. Inv. 443. Købt 1904). Ny støbning. Omtalt I, p. 363 ff.; afb. p. 363. / Bissen-udst. 1941, kat. no. 20.
367. 1851. *Gravmæle for brigadeløge Marcus Rasmus Wilh* (* 25/6 1788 † 24/1 1848). Krist kgd., Oslo. Afsl. 1851 25/6. Se nærmere under fortegn. no. 321. / Afb. og omtalt i Årbok f. Foren. til norske fortidsmindesmærkers bevaring 1927, p. 25 og 30. Thor Olsen til B. 1851 28/2.
368. 1851. *Moses*. Statuette. Brændtler. 0,270 h. »3 Juli 51«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 196. Kat. no. 200). / Statuen svarer mest til denne skitse.
369. 1851. *P. H. Bech* (1822–87). Præst. Portrætmedaillon. Gips. Originalmodel. 0,255 diam. »6 Juli 51«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 67. Købt 1886. Kat. no. 86). To expl. i familieje. Et expl. i større format (0,320 diam.) tilh. salgschef H. Bech, Kbh. Omtalt I, p. 362; II, p. 65.
370. 1851. *Frøken Hertha Louise Thomsen* (1826–56). Gift 1853 m. pastor P. H. Bech. Portrætmedaillon. Gips. Originalmodel. 0,255 diam. »8 Juli 51«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 68. Købt 1886. Kat. no. 87). To expl. i familieje. Omtalt I, p. 362; II, p. 65.
371. 1851. *W. C. E. Spønneck* (1815–88). Rigs greve, finansminister. Buste, draperet. Gips. Afstøbning? 0,702 h.

- »13(?) Juli 51«. Kunstmus. (Sk. Inv. 100. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Omtalt I, p. 363; II, p. 66. / Vilh. Bissen: »13 Juli 51« (Høyen). Udf. i marmor 1852. B. til Bravo 1852 16/9 (busten færdig og sendt til London). Samme til samme 1852 27/12, KB Ny kgl. saml. 2047 fol. I. BR 1852 maj-juni (Ronci); sept. (Krollpeifer); okt.-nov. (»for at sætte Sponnecks Buste paa fodene«); dec. (»for Grev Sponnecks Buste. Rest. 300 r.«); 1853 jan. (Ussing).
372. 1851. *Sejrens engel*. Relief. Marmor (norsk). Anbragt som mindesmærke for krigerne fra 1848–50 i Asminderød kirke. Samlet højde fra gulvet: 2,125. Relieffet: 0,685×0,415. Omtalt I, p. 294. / Mindesmærket udf. af R. S. Malthe efter tegning af J. Herholdt. Monumentkomiteens formand, provst Bentzien til B. 1851 21/7, KB Ny kgl. saml. 2047 fol. II. G. Chr. Freund til B. 1851 27/10, KB Ny kgl. saml. 3341 4° (Breve fra den nærmeste familie). BR 1853 febr. (»Kjerstrup. Forskud paa Monumentet til Asminderød 15 r.«). Relieffet er det samme som det til krigermonumentet i Odense anvendte, sml. fortegn. no. 359.
373. 1851. »Soldater, som begrave deres faldne kammerat«. Relief. Bronze (paa granit). 1,700×2,010. »15 August 1851«. Anbragt paa krigergraven i Fredericia. Indviet 1853 6/7. En i 1916 udf. gipsafstøbning tilh. kunstmus. (Sk. Inv. 877. Kat. 1944, no. 1062). Et andet expl. tidl. i statens saml. (Sk. Inv. 4. Brændt 1884). Omtalt I, p. 308 ff.; afb. p. 309; II, p. 57. / BR 1851 sept. (»Forskud paa Gravmonumentet i Fredericia 1000 r.«); 1852 april (do. 6000 r.); do. (Saabye, Holm, With). Støbt af C. F. Holm 1852. Se udat. koncept i KB Ny kgl. saml. 2047 fol. V (m. tegning af gravhøjen). Regning fra C. F. Holm til B. 1852 1/9, KB Ny kgl. saml. 2047 fol. III. Sml. Kunstmus. aarskr. II, p. 11 og 13 (afb.).
374. 1851. *Fru Marie Amalie Bech, f. Callisen (1788–1878)*. Gift 1814 m. Herman Bech. Portrætmedaillon. Marmor. 0,327 diam. Tilh. salgschef H. Bech, Kbh. Omtalt I, p. 362; afb. p. 369. / Rimeligvis paabeg. ca. 20/8 1851. Molly Bech til B. 1851 9/9.
375. 1851. *Fru Emilie Hedvig Bissen, f. Møller (1808–50)*. Kunstnerens første hustru. Portrætstatue, siddende. Gips: Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1947. Gave fra dr. scient. Bøje Benzon 1937). Originalmodel. 1,295 h. »Kjöh. d. 5. Sep. 51«. Marmor: Kunstmus. (Sk. Inv. 341. Kat. 1944, no. 1063). Bet.: »Fru Emilie Bissen. Modelleret af II. V. Bissen 1851. Udført i Marmor af V. Bissen 1896«. Omtalt I, p. 290 ff.; afb. p. 291 og 293; II, p. 55. / Udst. Sønderjysk kunstudst. Charl. 1937, kat. no. 408. Bissen-udst. 1941, kat. no. 39.
376. 1851. *Moses*. Statuette. Brændtler. 0,290 h. »14 Sept 51«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 198. Kat. no. 201). / Begge underarme mangler.
377. 1851. *Frederik VII (1808–63)*. Buste (m. kappe og sværdrem). Gips: Kunstmus. (Sk. Inv. 95. Købt 1871 af Vilh. Bissen. Kat. 1944, no. 1072). 0,730 h. »21. Sept. 51«. Jægerspris (to expl.). Marmor: Jægerspris (opst. i slotshaven paa sokkel af graa- og rødflammet granit m. inskription: »Opreist / 7 August 1865 / Af / Grevinde Danner«). Sml. grevinde Louise Danner til B. 1864 29/6. Jægerspris (havesalen). 0,725 h. Jægerspris (trappen). Ca. 0,720 h. En kopi udf. af Th. Stein paa Ordruphøj (Johs. Stein, Th. Stein, Kbh. 1923, p. 137). Bronze: Jægerspris. Ca. 0,700 h. Hinnerup (rejst 1869 6/10). Kunstmus. (Sk. Inv. 444. Købt 1904. Udlaant til Teatermus. 1933). Ny støbning. — Udf. i biscuit hos Bing og Grøndahl. Udf. i galvanoplast af zinkstøber Møller 1863 (se Fædrelandet 1863 23/12, no. 299). Omtalt I, p. 363; II, p. 66. / Udf. i marmor til J. Hambro 1852–54. BR 1851 sept. (»Som forskud paa Kongens B. 500 r.«); 1852 aug. (Ronci); 1853 april (»Paa Kongens Buster 800 r.«); maj (Fjeldskov). Finansmin. til B. 1851 18/7, KB Ny kgl. saml. 2047 fol. II. B. til Bravo 1852 16/9, KB Ny kgl. saml. 1857 fol. I. C. Peters til B. 1853 8/12 (Ussing arbejder paa kongens buste). G. Chr. Freund til B. 1854 26/1 (Ussing næsten færdig m. kongens buste). Et marmorexpl. skænket af grevinde Danner til studenterforen. 1863 (se Fædrelandet 1863 6/6, p. 522). Udst. Charl. 1854, kat. no. 201. Trap VII, p. 194. Et marmorexpl. solgt paa B.s dødsboauk. kat. no. 7 (sml. bilag E).
378. 1851. *J. F. Schouw (1789–1852)*. Botaniker, politiker. Buste. Gips: Kunstmus. (Sk. Inv. 79. Købt 1871 af Vilh. Bissen). 0,622 h. »22 Sept: 51«. Frederiksborg (Inv. no. A 340. Købt af Vilh. Bissen for 1885. Kat. 1943, no. 7365). Universitetet (akad. lærerforsaml. sal. Inv. no. 48). Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1310. Udlaant til Maribo mus.). Marmor: Studenterforeningen. 0,640 h. (Gave fra H. W. Bissen 1863. Studenterforen. seniorat til B. 1863 2/5, KB Ny kgl. saml. 2047 fol. I). Kopi i biscuit udf. paa den kgl. porcellænsfabrik; et expl. paa Frederiksborg (Kat. 1943, no. 7366). / BR 1852 maj (Ronci, Ussing); juni (»for fødderne til Schouw og fr Oxholm 10 r.«); juli (»for at sætte Schouw Buste paa foden 5 r.«); 1853 jan. (Ussing). Udst. Charl. 1853 (marmor).
379. 1851. *J. Hambro (1780–1848)*. Bankier. Buste (draperet). Gips. Originalmodel. 0,782 h. »London d. 16: Oct: 51«. Kunstmus. (Sk. Inv. 199. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Omtalt I, p. 313. / G. Chr. Freund til B. 1852 3/1 (»Hambroes Bysteform er kommet, den var lidt itu paa Brystet, men Hovedet selv var heel.«). Sml. fortegn. no. 398.
380. 1852. *Badende pige*. Statuette. Brændtler. 0,200 h. »3. MR. 52«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 219. Kat. no. 222). / Bissen-udst. 1941, kat. no. 93.
381. 1852. *Den danske Landsoldat*. Kolossalhoved. Gips. Originalmodel. 0,670×0,460. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1306. Sml. kat. no. 123). Omtalt I, p. 304 og 312; afb. p. 305. / Eneste bevarede del af modellen til statuen i Fredericia.
382. 1852–58. *Den danske Landsoldat*. Statue. Bronze. 3,750 h. Granitfodstykket 2,500 h. Fredericia. Støbt af C. F. Holm. Afsl. 1858 6/7. Omtalt I, p. 298 ff., 354 og 356; afb. p. 299, 301 og 303; II, p. 56 og 65. / Modelleret april–

dec. 1852. Sml. udat. og usign. koncept blandt B.s papirer, KB Ny kgl. saml. 2047 fol. III: »den 16 April var jeg færdig med alle Forberedelser til Paabegyndelsen af Landsoldaten i Leer. — den 28 August begyndte Prof. Bissen at fuldføre og gjøre den færdig.« BR 1852 april (Malthe); juli (do.); sept. (»Paa Landsoldaten 1000 r.«); do. (Malthe); 1854 maj (»Ville for Geværret til Landsoldaten 35 r.«); 1855 aug. (»Engmann paa Landsoldaten 25 r.«); okt. (»Til Cicileringen af Landsoldaten 200 r.«); do. (Engmann); 1856 april (»Til Cicileringen af Landsoldaten 300 r.«); do. (»Til Model til Landsoldaten 7 r.«); okt. (»Holm. Rest for Støbningen af Landsold. 500 r.); dec. (»Ved Ploug til at cicelere Landsoldaten for 150 r.«); 1857 jan. (Olsen); do. (»Dahlhof for den nye Bøgegreen til Landsol. 18 r.«); sept. (»Kleving paa Landsoldatens fodstykke 200 r.«). B. til Bravo 1852 26/8, KB Ny kgl. saml. 1857 fol. I: »Der Landsoldat wurde gleich nach meiner Ankunft angefangen und hat sich keine Linie gesenkt. . . Er wird bald fertig seyn.« B. var vendt hjem fra sit vinterophold i Italien 1852 13/4. B. til Bravo 1852 26/12 (først for nylig blevet færdig m. Landsoldaten), ibidem. Udkast til Landsoldatens fodstykke af M. G. Bindesholl, dat. »24(?) Aug. 1851«, Akad.s saml. af arkitekturtegninger A 5012³. Berl. Tid. 1849 24/7. Udst. Charl. 1857 (i gaarden). Fødrelandet 1857 27/3 og 18/5. Seirsmindet i Fredericia (Kbh. 1858). Fødrelandet 1858, no. 155. Dagbladet 1858 6/7, 9/7 og 12/7. Flyveposten 1858 10/7. Øre-Sund 1858 17/7. I Hjemmet 1858, no. 29. Vort Forsvar 1899 9/7. Aftenposten 1912 10/7. Fredericia Avis 1933 4/7. Fredericia Museum 1930 (særtryk af Vejle Amts Aarbøger), p. 7. F. Henriksen, Mennesker og Oplevelser. Ny udg. (Kbh. 1932), p. 41 og 43. Folk og Værn 1944, no. 8 (L. Rostrop Bøyesen). Repr. i lithografi af A. Birch, Chr. M. Tegners lith. inst. (fol.); et expl. solgt J. C. Ficks auk. 1865 13/11, kat. no. 534. Reduktioner i gips i Kolding mus., Randers mus. og Ribe mus.

383. 1852. *Moses*. Statuette. Brændtler. 0,530 h. »30 April 52«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1184).

384. 1852. *Philoktet* (m. bøjet hoved). Statuette. Brændtler. 0,170 h. »9 Mai 52«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 170. Kat. no. 173).

385. 1852. *Fru Marie Cathrine Bissen, f. Sonne* (1809–92). Kunstnerens anden hustru. Buste. Gips: Kunstmus. (Sk. Inv. 151. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel. 0,550 h. »25 MAI 52«. Et andet expl. tidl. i statens saml. (Sk. Inv. 157. Brændt 1884). Bronze: Kunstmus. (Sk. Inv. 480). Ny støbning.

386. 1852. *Moses*. Statuette. Brændtler. 0,260 h. »R(?) 19 Juni 52«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 193. Kat. no. 202). / V. underarm mangler. B. var ikke i Rom juni 1852.

387. 1852? *Moses*. Statuette. Brændtler. 0,270 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 192. Kat. no. 203).

388. 1852? *Moses*. Statuette. Brændtler. 0,240 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 194. Kat. no. 204).

389. 1852? *Moses*. Statuette. Brændtler. 0,290 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 195. Kat. no. 205).

390. 1852? *Moses*. Statuette. Brændtler. 0,260 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 199. Kat. no. 206).

391. 1852? *Moses*. Statuette. Brændtler. 0,167 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1192).

392. 1852? *Tre udkast til Moses*. Auk. F. G. Hertzog 1892 15/11, kat. no. 172. — Ukendte.

393. 1852? *David*. Statuette. Brændtler. 0,150 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 205. Kat. no. 212). / Muligt udf. som pendant til Moses.

394. 1852? *David*. Statuette. Brændtler. 0,260 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 206. Kat. no. 213). / Sml. foreg. no.

395. 1852–53. *Gravmæle for brødrene Ernesto Dalgas* († 1850 12/9) og *Carlo Dalgas* († 1850 31/12). S. Michaelis kgd., Slesvig. Marmorpille, hvorpaa krans og sværd. 1,000×0,420×0,420. / Samme form som gravmælet for Krieger, fortegn. no. 356. BR 1852 juli; 1853 jan., april, maj (Kjerstrup). Sml. Rigmor Bendix, Carlo Dalgas (Kbh. 1901), p. 130–31. Marie Bissen til B. 1854 12/1: »Dalgassernes Monument er ikke kommet bort, Skipperen som skulde have det turde ikke komme her, da han var bange for at fryse inde.«

396. 1852–53. *Dronning Thyra Danebod*. Statue. Gips. Originalmodel. 2,110 h. »30. IAN: 53.« Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 34. Kat. no. 37, m. gal datering). Sml. kunstmus. Sk. Inv. 270 (defekt). Fra Christiansborg 1884. Afstøbn. paa Carlsberg mus. Kopi i marmor af H. P. Pedersen-Dan i dronningeporten, Christiansborg. Omtalt I, p. 319. / B. til Bravo 1852 26/8, KB Ny kgl. saml. 1857 fol. I: »Ich bin den Sommer über übrigens fleissig gewesen, ich habe ausser dem Landsoldaten, eine Figur für das Schloss, die Thyra Dannebod und drei Büsten modellirt, die Figuren sind freylich noch nicht ganz fertig.« BR 1853 aug.

397. 1853. *Grevinde Louise Danner, f. Rasmussen* (1815–74). Gift 1850 m. Frederik VII. Buste. Gips: Kunstmus. (Sk. Inv. 94. Købt 1871 af Vilh. Bissen. Kat. 1944, no. 1073). Originalmodel? 0,710 h. »5. Jan. 53«. Jægerspris (»lille museum«). Teatermus. Marmor: Jægerspris (havesal). 0,680 h. Jægerspris (parken); opst. 1865. Bronze: Kunstmus. (Sk. Inv. 445. Udlaant til Frederiksborg 1922. I. N. 2797. Kat. 1943, no. 6704). Omtalt I, p. 363. / G. Chr. Freund til sine forældre 1852 12/12, KB Utilg. 242 (B. skal den følgende dag til grevinden for at modellere hendes buste). B. til Bravo 1852 26/12, KB Ny kgl. saml. 1857 fol. I (»als ich vor einigen Tagen von Frederiksborg zurückkam, wo ich gewesen um die Gräfin Danner zu modelliren. . .«). BR 1853 marts (Ronci); maj (do.); aug. (Malthe); okt. (do.); 1854 dec. (Deichmann); 1855 jan. (Kjerstrup); april (Malthe); juni (do.); juli (Kjerstrup); aug. (»For Grevinde Daners Buste 800 r.«). Udst. Charl. 1854, kat. no. 202.

398. 1853. *J. Hambro* (1780–1848). Bankier. Buste (draperet). Gips: Kunstmus. (Sk. Inv. 200. Købt 1871 af

Vilh. Bissen). 0,693 h. »17 FEB. 53«. *Marmor*: Hambros Bank, London. Frederiksborg (I. N. A 2354. Modtaget 1916 som gave fra konferensraad C. L. Smidt af firmaet Smidt & Lemaire. Kat. 1943, no. 10448). 0,687 h. Omtalt I, p. 363. / BR 1853 aug. (Ronci); okt. (»Ronci. Hambro. feilhugget 10 r. — Ronci. Hambroe. N° 2. 10 r.«); 1854 maj (»Ronci for at sette Hambro paa foden 5 r.«); juli (»Rest for Hambros Buste 500 r.«); 1855 febr. (Olsen); juli (Kjerstrup); aug. (»for Hambroes Buste 800 r.«); do. (Olsen). B. til Bravo 1852 27/12, KB Ny kgl. saml. 1857 fol. I. C. Peters til B. 1853 8/12 (Malthe arbejder paa den). R. S. Malthe til B. 1854 23/3. Smidt til B. 1857 20/12. Sml. Otto Andrup, Udvalg af Frederiksborg-museets Erhvervelser 1913–25 (Kbh. 1925), no. 326. Udst. Charl. nov. 1925. Sml. fortegn. no. 379.

399. 1853. *Badende pige*. Statuette. Brændtler. 0,200 h. »5. M. R. 53«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 222. Kat. no. 223).
400. 1853. *Badende pige* (m. begge hænder lagt over issen). Statuette. Brændtler. 0,210 h. »6. MR 53«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 221. Kat. no. 224). / Bissen-udst. 1941, kat. no. 94.

401. 1853. *Baron Henrik Stampe* (1794–1876). Besidder af baroniet Stampenborg, Nysø. Buste. *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 72. Købt 1871 af Vilh. Bissen). 0,585 h. »14 Marz 53«. *Marmor*: Nysø. 0,600 h. / Sml. Christine Stampe til B., Nysø 1850 2/10: »Men hvad der endnu meere ligger mig paa Hiertet, er Stampes Byste giort af Dem, pendant til min, som Thorvaldsen haver giordt, NB jeg maa først vide hvad jeg skulde give derfor? for at vide om jeg faar raad dertil? . . . Stampe er lidt sær, og jeg er ikke sikker paa, jeg faar ham til at sitte for Dem, jeg vilde altsaa spørge Dem om, dersom De paatager Dem dette Arbeide: om De da ikke kunde benytte til Anlægget, et meget godt Portrait tegnet af Constantin Hansen, saa at Stampe ikke behovede at sitte for Dem uden til Slutning og kort, hvortil jeg da maaske nok fik ham overtalt?« G. Chr. Freund til B. 1854 26/1 (Olsen hugger paa Stampe). Christine Stampe til B. 1854 19/9. BR 1853 sept. (Ronci); 1855 jan. (»For Baron Stampes Buste 300 r.«).

402. 1853. *Fru Signe (Casperfine Andresine) Puggaard, f. Andréa, adopt. Brandt* (1824–97). Gift 1843 m. R. Puggaard. Buste (moderne kostume). *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 145. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel. 0,634 h. »21. Marz 53«. Ny Carlsberg Glyp. (Udlaant til Maribo mus. for 1909). Bakkehuset. *Marmor*: Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 53. Gave fra fru Signe Puggaard 1888. Kat. no. 55). 0,638 h. En kopi udf. af Vilh. Bissen ca. 1903–4 tilh. grosserer Hans Tegner, Kbh. *Bronze*: Kunstmus. (Sk. Inv. 446. Erhv. 1904). Ny støbning. / BR 1853 febr. (»Ronci Puggaards Buste 6 r.«); do. (»Ussing paa Puggaards Buste 30 r.«); maj (Ronci); juni (Ussing); juli (»for Puggaards Buste 300 r.«); 1856 juni (»Glosimodt for fru Puggaards Buste 100 r.«). Udst. Charl. 1857. Bissen-udst. 1941, kat. no. 23.

403. 1853. *Baron Adam Christopher Holsten-Carisius* (1793–1879). Buste. *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 130. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel. 0,592 h. »8(?) April 53«. Et expl. tilh. lehnsbaron H. Berner-Schilden-Holsten, Langesø. Se: Lehnsbaron H. Berner-Schilden-Holstens Slegtebog. Udarbejdet af H. B. Schilden-Holsten og Albert Fabritius (Kbh. 1940), I, p. 181 (afb.). BR 1853 april (»for Baron Holsteins Buste 200 r.«).

404. 1853. *Badende pige*. Statuette. Brændtler. 0,200 h. »8. AR 53«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 220. Kat. no. 225).

405. 1853. *Kammerherre P. B. Scavenius* (1795–1868). Godsejer. Buste. *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 892, Kat. 1904, no. 101). Originalmodel. 0,604 h. »23 Apr: 53«. *Marmor*: Tilh. kammerherre S. Scavenius, Klintholm. 0,605 h. *Bronze*: En forstørret kopi, udf. af Edv. Bentzen, rejst 1870 i Gjorslev park (udst. Charl. 1870). / Paa P. B. Scavenius' gravmæle, Holtug kgd., en portrætmedaillon i marmor, profil t. v., udf. efter B.s buste. BR 1853 juli (Brix); 1854 sept. (»Deichmann for at punktere Scavenius 25 r.«); 1855 jan. (»Kjerstrup for at sætte Scavenius paa foden 5 r.«); april (»for Scavenius Buste Marmor 500 r.«). R. S. Malthe til B. 1853 7/12. G. Chr. Freund til B. 1854 26/1 (»Bentzen maser med Scavenius«). Bissen-udst. 1941, kat. no. 28 (marmor).

406. 1853. *Ukendt mand*. Herme. Gips. »23 April 53«. Kunstmus. (Sk. Inv. 213. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Manglede ved revision i febr. 1933. Formentlig identisk med fortegn. no. 405.

407. 1853–59. *Moses*. Statue. *Gips*: Aalborg mus. (Kat. 1913, no. 46. Afgivet af Frue kirkes protektorat 1891). Originalmodel. 3,540 h. *Bronze*: Frue kirke, Kbh. Afsl. 1859 24/10. Udf. i biscuit hos Bing og Grøndahl. Omtalt I, p. 316 ff.; alb. p. 317; II, p. 59. / Modelleret 1853. Støbt 1857–58 af T. C. Thomsen. C. A. Clemmensen, Lauritz Rasmussen 1854–1929 (Kbh. 1929), p. 23 anfører urigtigt J. B. Dalhoff som støberen. Sml. III. Tid. 1859 23/10, p. 32. BR 1853 marts (Malthe); nov. (»Paa Moses første Betaling 2000 r.«); 1857 febr. (»Paa Moses 3000 r.«); 1858 jan. (»for Moses 1400 r.«); marts; 1859 jan. (Deichmann); 1859 u. d. (»Udlagt for Transport af Fodstykket til Moses 24 r. 0 m. 10 sk.«); aug. (»for at transportere Pjdestall til Moses fra Toldboden til Frue kirke 54 r. 0 m. 10 sk.«); 13/8 (»for at opstille fodstykke til Moses 7 r. 2 m.«); 27/8; 10/9, 19/9; 25/10 (»Rest for Moses. 1200 r.«); 4/12 (»for at slibe fodstykket til Moses«).

408. 1853. *Fru Ane Marie Elise Grundtvig, f. Carlsen* (1813–54). Gift 1851 m. N. F. S. Grundtvig. Buste. *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 150. Købt 1871 af Vilh. Bissen). 0,573 h. »23 MAI 53«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1242). Omtalt I, p. 362. / R. S. Malthe til B. 1854 17/2 (vil i næste maaned beg. paa den). BR 1853 sept. (Ronci); 1855 marts (»fra Prinsesse Louise paa fru Grundtvigs Buste 250 r.«); juni (»for fru Grundtvigs Buste 250 r.«). Sonderjysk kunst-udst. Charl. 1937, kat. no. 415.

409. 1853. *Baronesse Sophie Hedevig Zeuthen, f. komtesse Schulin* (1810–66). Gift 1829 m. baron C. F. Zeuthen. Buste. *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 169. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel. 0,550 h. »25 MAI 53«. *Marmor*:

- Tilh. grev W. C. S. Schulin-Zeuthen, Sophienholm pr. Tølløse. 0,535 h. *Bronze*: Kunstmus. (Sk. Inv. 478). Ny støbning. / BR 1855 april (»for Baronesse Zeuthens Buste 500 r.«).
- 409 a. 1853. *G. E. Brock* (1816–78). Højesteretsadvokat, politiker. Buste. *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 81. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel. 0,614 h. »Juni 53«. Et expl. brændt 1884. *Marmor*: Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1964. Erhv. 1938. Tidl. ejer kaptajn J. Brock, Kbh.). 0,617 h. »H. V. Bissen 1857«. Bet. foran paa plinthen: »Fra Medlemmer af Folkethinget«. *Bronze*: Kunstmus. (Sk. Inv. 891). Ny støbning. Omtalt I, p. 368 f.; aflb. p. 367. / »1. Juni 53« (Høyen). Hother Hage til B. 1857 12/11. BR 1857 juli-aug. (Paulsen Islænder, Bentzen); nov. (»for Brocks Buste 500 r.«). Bissen-udst. 1941, kat. no. 4 (marmor).
410. 1853. *Gaaende løve*. Statuette. Brændtler. 0,160 × 0,200. »Sk 29. Juli 53«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 260. Kat. no. 262). Omtalt I, p. 378.
411. 1853. *Carl Berling* (1812–71). Bogtrykker, kammerherre. Buste (draperet). *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 218. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel. 0,717 h. »31. Oct. 53«. Jægerspris. *Marmor*: Kopi udf. af Th. Stein, paa Ordruphøj (se Johs. Stein, Th. Stein. Kbh. 1923, p. 137). *Bronze*: Kunstmus. (Sk. Inv. 447. Erhv. 1904). Ny støbning.
412. 1853. *C. C. Zahrtmann* (1793–1853). Admiral, minister. Buste. *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 122. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel. 0,595 h. »10. Nov. 53«. *Marmor*: Sokortarkivet. 0,593 h. / Udf. efter galvanoplastisk afstøbning af dødsmasken. BR 1854 sept. (Malthe); okt. (»for Zahrtmanns Buste 500 r.«); do. (»Kjerstrup Zahrtmanns Bustefod 10 r.«); 1855 jan. (do.). Koncept i KB Ny kgl. saml. 2047 fol. V. Sml. C. H. Donner til B. 1853 24/4. R. S. Malthe til B. 1853 7/12. G. Chr. Freund til B. 1854 26/1 (Ronci færdig m. punkteringen). Fru S. E. Zahrtmann til B. 1854 4/11 og 8/6. Maric Bissen til B. 1854 28/1. B. til Donner jun. 1854 15/9 (busten færdig i marmor); koncept i KB Ny kgl. saml. 2047 fol. V. — Det fremgaar af korrespondancen, at familien ikke var tilfreds m. busten. Bissen-udst. 1941, kat. no. 38 (marmor).
413. 1854. *Afrodite*. Statuette. Brændtler. 0,200 h. »R. 16 J. 54«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 175. Kat. no. 177). / Afb. Kunstbladet 1924, p. 117.
414. 1854? *Afrodite?* Statuette. Brændtler. 0,210 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 176. Kat. no. 178).
415. 1854. *Grev F. M. Knuth-Knuthenborg* (1813–56). Udenrigsminister. Buste. *Gips*. 0,600 h. »18 FEB 54«. Frederiksberg (I. N. A 104. Erhv. fra enkedronning Caroline Amalies dødsbo. Kat. 1943, no. 7364). / Sml. fortegn. no. 430.
416. 1854. *Grev A.W. Moltke-Bregentved* (1785–1864). Premierminister. Statuette. Brændtler. 0,180 h. »22 Juli 54«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 2030). Omtalt II, p. 64.
417. 1854? *Grev A.W. Moltke-Bregentved*. Statuette. Brændtler. 0,235 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 2031). / Skitse m. sokkel.
418. 1854. *P. A. Heise* (1830–79). Komponist. Portrætmedaillon. *Gips*. Originalmodel. 0,250 diam. »17. August. 54«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 69. Erhv. 1886. Kat. 1910, no. 74).
419. 1854. *J. F. Schouw* (1819–1852). Botaniker. Buste (moderne kostume). *Bronze*. Granitsokkel m. bronze-relieffer (egekrans, bøge- og piniegren). Universitetspladsen, Kbh. Støbt af C. F. Holm. Opst. 1857. Omtalt I, p. 328; II, p. 60; reliefferne aflb. II, p. 86 og 94. / Modellen dat. »27. Aug. 1854« (Høyen). B. til Bravo 1854 8/8, KB Ny kgl. saml. 1857 fol. I. BR 1855 sept.–dec.; dec. (»Modtaget paa Schouws M. af Hegel 400 r.«); 1856 jan. (»for Transport af Steenen til Schouws Monument 5. r. 2 sk. for Steenen betalt til Puggaard 400 r.«); marts (Scholl, Holm); juni; 1857 april (opstillet). Scholls dagbog, Thorv. mus., 1856 6/3–8/5.
420. 1854. *Gravmæle for guvernørinde Johanne Feddersen, f. Deegen* (1816–53). Gift 1840 m. den senere guvernør i Dansk vestindien H. D. F. Feddersen. Christianssted, S. Croix. *Marmor*. Stele kronet af gesims m. voluter; i gavlfeltet en blomsterkrans. Indsat portrætrelief (en face, moderne kostume); over relieffet to rosetter. Af inskriptionen fremhæves: »Dette Minde sattes den uforglemmelige / Afdøde af hengivne og taknemmelige / Medborgere og Medborgerinder paa St Croix.« Omtalt I, p. 368; II, p. 66. / L. Rothe til B. 1854 11/4. BR 1854 sept. (»forskud paa M. til Vestindien 400 r.«); do. (Kjerstrup, Bentzen); nov. (Bentzen); dec. (»Resten for fru Feddersens M. 400 r.«); do. (Kjerstrup); 1855 maj (Bentzen). Sml. H. Lawaetz, P. v. Scholten (Kbh. 1940), p. 218, fodnoten.
421. 1854. »*Auditeur Petersens medaillon*«. Ukendt. / BR 1854 dec.: »for Auditeur Petersens Medaillon 200 r.« Sml. BR 1854 okt. (»Fladager for at punktere fru Petersen(?) 20 r.«). Muligt Caroline Charlotte Christiane Petersen, f. Brorson († 14/7 1853), gift 1852 m. auditør Th. E. Petersen. Sml. Adresseavisen 1853 18/7, no. 165.
422. 1854–55. *Den saarede Philoktet*. Statue. *Gips*: Aalborg mus. (Kat. 1913, no. 156. Købt 1895). Originalmodel? 1,950 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 21. Erhv. 1882. Kat. no. 25). Aarhus mus. (Kat. 1917, no. 195. Købt af Vilh. Bissen 1891). *Marmor*: Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 22. Kat. no. 26). 1,990 h. Udf. af Vilh. Bissen 1886 paa bestilling af Carl Jacobsen. *Bronze*: Kunstmus. (Sk. Inv. 241 a. Købt 1881. Kat. 1944, no. 1065). 1,910 h. Udf. i bronze 1881 hos bronzestøber Holm (skrivelse fra Vilh. Bissen 1881 16/4, kunstmus. arkiv). Omtalt I, p. 334 ff.; aflb. p. 333 og 335; II, p. 61. / Modellen skal have været dat. »12 Febr. 55« (Høyen). B. til Bravo 1854 8/8 og 1855 13/3, KB Ny kgl. saml. 1857 fol. I. BR 1855 april (»Til Indpakningen af Filoctet 66 r. 3 m. 4 sk.«). Vilh. Bissen til Rosenørn-Lehn 1879 4/12 (udlaaner originalmodellen til den kgl. malerisaml.), kunstmus. arkiv. Udst. verdensudst. Paris 1855.

423. 1854–55. *Adam Oehlenschläger*. Statuette. Brændtler. 0,200 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 141. Kat. no. 124.) / Afb. Kunstbladet 1923, p. 21.
424. 1854–55. *Adam Oehlenschläger*. Statuette. Brændtler. 0,200 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 142. Kat. no. 125).
425. 1854–55. *Adam Oehlenschläger*. Statuette. Brændtler. 0,157 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 2033).
426. 1854–55. *Adam Oehlenschläger*. Statuette. Brændtler. 0,400 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1217).
427. 1854–55. *Adam Oehlenschläger*. Statuette. Brændtler. 0,180 h. Tilh. generalkonsulinde Johan Hansen, Kbh.
428. 1854–55. *Adam Oehlenschläger*. Hoved. Gips. 1,180 h. Aalborg mus. (Kat. 1913, no. 7. Gave fra Vilh. Bissen.) / Eneste bevarede del af originalmodellen til statuen fortegn. no. 429.
429. 1854–61. *Adam Oehlenschläger*. Portrætstatue, siddende (moderne kostume). Bronze. Det kgl. teater, Kbh. Støbt af T. C. Thomsen. Opr. opstillet paa Sct. Annæ plads; afsl. 1861 21/10. Flyttet til pladsen foran det kgl. teater 1874 15/10. En bronzereduktion i statuetteform tilh. Frederiksborg; et andet expl. af samme tilh. det kgl. teater. Ogsaa udf. i biscuit. Omtalt I, p. 328 ff.; afb. p. 331; II, p. 60–61. / Modelleret 1854–55. Originalmodellen dat. »15 Dec. 55.« (Høyen). B. til Bravo 1855 15/8, KB Ny kgl. saml. 1857 fol. I: »Ich arbeite an Öhlenschläger bis ich abends kaum auf den Beinen stehen kann; er soll zum Herbst fertig seyn.« BR 1854 okt.; 1855 sept.; dec. (Thomsen); 1856 jan.; febr. (Thomsen); 1858 maj; nov. (Paulsen Islænder); 1859 (do.); marts; april (Paulsen Isl.). Sml. III. Tid. 1860, I, p. 146 (afb.). C. A. Clemmensen, Lauritz Rasmussen 1854–1929 (Kbh. 1929), p. 23.
430. 1855. *Grev F. M. Knuth-Knuthenborg*. Buste. Gips. Kunstmus. (Sk. Inv. 61. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel. 0,611 h. »K. 20 Mr. 55«. *Marmor*: Knuthenborg. 0,625 h. *Bronze*: Kunstmus. (Sk. Inv. 477). Ny støbning. / BR 1855 maj (Deichmann); juli (do.); nov. (»Dreieren for foden til Knuth 5 r.«); do. (»Kjerstrup for at sætte Grev Knuths Buste paa foden 10 r.«); dec. (»for Grev Knuths Buste i Marmor 500 r.«); 1856 jan. (Olsen). Sml. Danske Herregaarde v. 1920, II, p. 10 (afb.). Danske Slotte og Herregaarde (Kbh. 1943), p. 302. — Den i Huseby kirke, Lolland, anbragte buste af F. M. Knuth (gips, bronzeret; ca. 0,910 h.), der med urette har været anset for et arbejde af B., er sign. og dat. »C. Borch K 6/57«. Et bronzeexpl. af samme opst. i Knuthenborg park. Sml. fortegn. no. 415.
431. 1855. *R. C. Puggaard* (1818–85). Grosserer; ældste søn af Hans Puggaard. Buste (moderne kostume). *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 136. Købt 1871 af Vilh. Bissen). 0,663 h. »K 6. APR. 55«. *Marmor*: Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 52. Gave fra fru Signe Puggaard 1888. Kat. no. 54). 0,668 h. Et expl. udf. af Vilh. Bissen ca. 1903–4 tilh. grosserer Hans Tegner, Kbh. *Bronze*: Kunstmus. (Sk. Inv. 448. Købt 1904). Ny støbning. / B. til Bravo 1855 13/3: »P[uuggaard] . . . ich werde in der nächsten Woche eine Büste von ihm anfangen . . .« BR 1855 okt.–nov. (Deichmann); 1856 april (»Kjerstrup for 2 fødder til R. P. og S. P. Buster 10 r.«, se. Rudolph og Signe Puggaards). Sml. Helene Nyblom, Livserindringer, p. 118. Udst. Charl. 1857. Bissen-udst. 1941, kat. no. 22 (marmor).
432. 1855. *Baron C. F. Zeuthen* (1794–1850). Godsejer. Buste. *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 188. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel. 0,630 h. »8. Apr. 55«. *Marmor*: Tilh. grev W. C. S. Schulin-Zeuthen, Sophienholm pr. Tølløse. / Sml. udat. koncept fra B., hvori han gør undskyldning for pletter i marmoret og tilbyder et afslag paa 100 rdl. samt at udf. en ny buste i bedre marmor, KB Ny kgl. saml. 2047 fol. V. Ligeledes korrespondance mellem B. og baronesse Zeuthen (1855 21/9, 1856 16/3); hun betegner busten som »miraculeus vellykket«. 1856 18/3 kvitterer B. for modtagelsen af 500 rdl. for baron Zeuthens buste, KB Ny kgl. saml. 2047 fol. II. BR 1855 aug. (»Fladager for B. Zeutens Buste 25 r.«); nov. (»Kjerstrup for at sætte Baron Zeuthen paa foden 10 r.«); dec. (Fladager); 1856 april (»for Baron Zeuthens Buste 500 r.«).
433. 1855. *Grev A. W. Moltke-Bregentved*. Buste (draperet). *Gips*: Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1249. Købt 1886). Originalmodel. 0,732 h. »9(?) Apr. 55«. Frederiksborg (I. N. 332. Kat. 1919, no. 3050). Kunstmus. (Sk. Inv. 97. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Et andet expl. tidl. i statens saml. (Sk. Inv. 45. Brændt 1884). Thurebyholm. Rigsdagen. *Marmor*: Tilh. lehnsgreve Chr. Moltke, Bregentved, 0,704. Tilh. grev Erik Moltke, Kbh. Tilh. baron Chr. Bille-Brahe, Hillerød. 0,715 h. *Bronze*: Vemmetofte (loftsmagasinet), 0,710 h. Kunstmus. (Sk. Inv. 416. Købt 1901. Udlaant til rigsdagen 1924). Ny støbning. Omtalt I, p. 352. / »19 Apr. 55« (Høyen). Udf. i marmor 1856–58. Koncept fra B. til A. W. Moltke, KB Ny kgl. saml. 2047 fol. V. BR 1856 marts (Bentzen); do. (»Kjerstrup for at sætte Moltkes Buste paa foden 6 r.«); 1856 maj (»for Grev Moltkes Buste 800 r.«); 1859 jan. (Ronci); febr. (Ronci, Paulsen, Bentzen); marts (Paulsen, Ronci); april (Bentzen); maj (do.); 18/9 (»Indpakket G. M. b. 3 m.«); 11/12 (»for Grev M. B. 800 r.). Udst. Charl. 1857 (marmor). Bissen-udst. 1941, kat. no. 16 (originalmodel). Sml. fortegn. no. 608.
434. 1855. *Adam Vilhelm Moltke jun.* (1852–60). Ældste søn af lehnsgreve Frederik Moltke til Bregentved og Caroline von der Maase. Buste. *Gips*: Et expl. tidl. i statens saml. (Sk. Inv. 159. Købt 1871 af Vilh. Bissen. Brændt 1884). *Marmor*: Tilh. grev Erik Moltke, Kbh. 0,390 h. / »29 April 55« (Høyen). Koncept fra B. til Fr. Moltke 1855 4/10 (busten meldes færdig), KB Ny kgl. saml. 2047 fol. V. BR 1855 maj, aug., okt., nov. (Bentzen); 1855 okt. (»for den lille Moltkes Buste i marmor 400 r.«). Udst. Charl. 1857.
435. 1855. *Sven Magnus Sunnerdahl* (1786–1854). Brukspatron. Buste (draperet). *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 190. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel. 0,693 h. »5 Juli 55«. Et andet expl. tidl. i statens saml. (Sk. Inv. 191. Brændt 1884). *Marmor*: Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 2053. Erh. 1941 fra Sverrig. Tidl. ejer konsul Curt Westrup,

Hälsingborg). 0,694 h. Omtalt I, p. 367 f.; aflb. p. 364. / »15 Aug. 54« (Høyen). Busten og gravmonumentet (se fortegn. no. 440) meldes færdige 1856 23/5. Koncept fra B. i KB Ny kgl. saml. 2047 fol. V. BR 1854 nov. (»Beddens paa . . . Sønderdals Buste 30 r.«); 1855 febr. (Malthe); 1856 april (Olsen); juni (»Paa Sunderdahls Buste og M. 750 r.«). Bissen-udst. 1941, kat. no. 31 (marmor).

436. 1855–57. *Mindesmærke for maleren Johan Thomas Lundbye* (1818–48). Stele (2,545 h.) af rød poleret granit m. indsat relief af bronze: Den afdøde staaende i infanterist-uniform. Bet.: »Bedsteds«. 1,000 × 0,550. Paa foden af soklen bronzerelief forestillende en malerstol m. palet og pensler. 0,345 × 0,427. Garnisons kirke. Støbt af C. F. Holm. Omtalt I, p. 310; aflb. p. 311. / BR 1855 okt. (»Udlagte til Lundbys Mont. til Holm — tilbagebetales af Roed: 200 r.); 1856 sept. (»for transporten af Lundbys . . . M. fra Christiania 29 r.«); do. (»paa Lundbys M. fra Sparekassen 138 r. 3 m. 4 sk.«); 1857 febr. (Kjerstrup); maj (»for Lundbys Mo. for at hugge hollet 20 og for at fastsette Basreliefferne 20 r.«); juli (»Kjerstrup for at opsette Lundbys M. 8 r.«); 17/11 (»Paa Lundbys Monument 100 r.«). Sml. tegnede udkast af M. G. Bindeshøll i kunstakad. saml. af arkitekturtegninger, no. A 5017 a og b, samt i KB Ny kgl. saml. 2047 fol. II. Se BZ 137–38, samt Glyp. I. N. 2503–5. Fædrelandet 1858 4/3 p. 227 (rejst v. sammenskud af venner; udf. uden vederlag af B.). Fr. Weilbach, Garnisons Kirke (Kbh. 1929), p. 53.

437. 1855. *Sølvopsats*. Ukendt. / 1855 5/11 sender Den københavnske Sø-Assurance Forening B. 30 rdl. for kunstnerisk medvirken v. en af guldsmed Dragsted udf. sølvopsats. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. II. Sml. de to følgende nos.

438. 1855. *Bacchant* (tænkt bærende en skaal). Statuette. Brændtler. 0,210 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 254. Kat. no. 255). / Tilligemed fortegn. no. 439 skitse til en for R. C. Puggaard udf. bordopsats i sølv. BR 1855 nov.: »for at modellere til et Bordopsats til P. 30 r.« Sml. fortegn. no. 437 og 439.

439. 1855. *Havfrue* (tænkt bærende en skaal). Statuette. Brændtler. 0,160 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 255. Kat. no. 256). / Sml. fortegn. nos. 437 og 438.

440. 1855–57. *Gravmæle for brukspatron S. M. Sunnerdahl*. Stele m. indsat reliefmedaillon (profilportræt t. v.) af marmor. Gråmanstorp kgd., Klippan v. Hälsingborg. Rejst marts 1857. Omtalt I, p. 368; aflb. p. 365. / Fru Sunnerdahl til B. 1855–56. C. Westrup til B. 1856 23/9 og 6/12. BR 1855 dec.; 1856 febr. (Kjerstrup); 1856 marts (»Fladager for Sunderdahls Medaillon og Krandsene 25 r.«); aug. (»for Transport af Sunderdahls M. 15 r.«); 1857 marts (»for Sunderdahls M. Rest 395 r. 5 m. 6 sk.«).

441. 1855. *Valkyrie* (m. vinger, h. arm løftet, holder en snip af kjolen m. v. haand). Statuette. Brændtler. 0,240 h. »28. D. 55«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 239. Kat. no. 246).

442. 1855. *Valkyrie* (som foregaende). Statuette. Brændtler. 0,240 h. »30 D. 55«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 240. Kat. no. 247).

443. 1855. *Valkyrie* (m. vinger, frontalt staaende m. hævet h. haand). Statuette. Brændtler. 0,170 h. »11. D. 55.« Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 241. Kat. no. 248).

444. 1855–56. *Gravmæle for godsejer Alexander von Ross* (1784–1853). Gl. kgd., Nykøbing F. Forsvundet. / Har formentlig kun været en beskeden marmorplade m. inskription. Se breve fra datteren, frøken Petrine Ross (kendt som forfatter under det af Sibbern opfundne pseudonym Fr. Gadkjær) til B. 1854 11/9; 1855 4/2; 1857 6/4.

445. 1855–56. *Gravmæle for grosserer Christian Mortensen Broberg* (1776–1852) og hustru *Anna Cosine, f. Edsleff* (1774–1851). Paa bekostning af sønnen gross. C. A. Broberg (1811–86) rejst paa Gentofte kgd., men graven sløjft og monumentet borttaget før 1918. / B. til Bravo 1855 13/3, KB Ny kgl. saml. 1857 fol. I: »Der eine Blok ist für Broberg zu einm Monument über seinen Eltern . . .«. BR 1856 marts (Kjerstrup); april (do.); maj (»Scholl paa Punkteringen af Br. M. 30 r.«); juni (Kjerstrup, Scholl); nov. (»for Grosserer Brobergs M. 1000 r.«). Scholls dagbog, Thorv. mus.: »[1856] Monument Broberg. Basrelief Genius angefangen 13 May bis 2 July.« Bravo til B. 1856 3/6; »[1855] 19 Juli. An Lazzerini für Marmor (Broberg) — 85 sc. 90«. / Sml. gravmælet for Levysøhn, fortegn. no. 331.

446. 1855–56? *Frederik VI*. Statuette. Brændtler. Ukendt. Omtalt I, p. 342. / »Skitse til en Statue af Frederik den 6te; 12'' hoi, brændt Leer.« Auktionsdirektør, justitsraad J. C. Ficks auk. 1865 13/11, kat. no. 57 (købt af billedhugger Freund for 2 rdl. 8 sk.). Sml. auk. G. Collin 1886 31/5, kat. no. 10 (købt af Freund); »Frederik den sjette. Portraitstatue. Blyant.« Sml. tegnet udkast i Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 2513).

447. 1855–58. *Frederik VI*. Statue. Gips: Odense mus. (I. N. 328. Fremskaffet for museets indvielse 1885 af R. S. Malthe. Kat. 1886, no. 2). Originalmodel. 2,420 h. »7 Juni 56«. Bronze: Frederiksberg have. Støbt af T. C. Thomsen. Afsl. 1858 10/9. Omtalt I, p. 337 ff.; aflb. p. 343 og 345; II, p. 62–63. / BR 1856 juni (»Paa Frederik VI. Statue 500 r.«); do. (»for Modell til Frederik VI 7 r.«); dec. (Thomsen); 1857 jan. (do.); april (Paulsen, Deichmann); okt. (»for at opstille Fr. VI paa fodstykket 7 r. 2 m.«); 1859 febr. (»Rest for Frederik VI 231 r. 2 m. 12 sk.«). — Sokkel af norsk granit. Udkast til fodstykke blandt M. G. Bindeshølls tegninger i kunstakad. saml. af arkitekturtegninger, no. A. 5011², m. paaskriften: »ikke udført«. Vedr. fodstykket se koncept fra B. 1857 18/5, KB Ny kgl. saml. 2047 fol. V. J. E. de Coninck til B., Chria. 1857 5/6 og 31/7.

448. 1856. *Valkyrie* (hælder i drikkehorn, uden vinger, lang kjortel). Statuette. Brændtler. 0,240 h. »1 Jan: 56«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 242. Kat. no. 249). / Samme motiv som B.s medlemsstykke, fortegn. no. 73.

449. 1856? *Valkyrie* (skjold paa v. arm, uden vinger, lang kjortel). Statuette. Brændtler. 0,220 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 243. Kat. no. 250).
450. 1856. *Alfred Hage* (1803–72). Godsejer, politiker. Buste. *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 115. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel. 0,677 h. »15 Febr: 56«. Rigsdagen. *Marmor*: Nivaagaard (Kat. 1908, no. 1, p. 77). *Bronze*: Kunstmus. (Sk. Inv. 449. Købt 1904. Udlaant til østre landsret 1923). Ny støbning. / BR 1858 juni (Fladager); okt. (»for Hages Buste. Marmor. 300 r.«); 1859 18/9. Punkteret af Prior maj 1858. — Fru Hage fik busten til sin fødselsdag 1856 18/2 og var meget begejstret for den. Udst. Charlb. 1859. Et marmorexpl. udst. verdensudst. Paris 1867 (sml. bilag D).
451. 1856. *Valkyrie*. Statue. Ukendt. Omtalt I, p. 350. / Fuldført »17. April 1856« (Høyen). BR 1856 marts (»Til Modell til Valkyrien 8 r. 4 m.«); juni–aug. (Ronci); dec. (»For en photographie af mig og Valkyrien, 5 for mig og 2 for Valkyrien — 7 r.«); 1857 jan.; juli (»Kjerstrup for Amor og Valkyrien til Christiania 4 r. 1 m.«); okt. (»for Valkyrien fra Christiania 50 r.«). — »Valkyrien 1856–57. Valkyrien til Skotl.« (Høyen).
452. 1856. *Orla Lehmann* (1810–70). Politiker. Buste. *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 76. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel. 0,667 h. »16 Martz 56«. *Marmor*: Rigsdagen. 0,665 h. Inskription senere tilføjet. Skænket af Orla Lehmanns dattersøn Ove Rode 1920 (repr. Tilskueren 1933, II, p. 339). Studenterforeningen; udf. af Vilh. Bissen 1870. *Brændtler*: Den gamle amtsgaard, Vejle; anbragt i udvendig niche mod Orla Lehmannsgade. *Bronze*: Kunstmus. (Sk. Inv. 417. Købt 1901. Udlaant til østre landsret 1923). Ny støbning. / BR 1856 april (»Deichmann forud paa Lehmanns Buste 15 r.«); juni (»Deichmann f. Punktering af O. Lehmanns B. 15 r.«); 1857 jan. (»for Lehmanns Buste 400 r.«); do. (Olsen). Udst. Charlb. 1857 (marmor). Stockholm 1866; se Emil Hultmark, anf. st. p. 30. Verdensudst. Paris 1867 (marmor; sml. bilag D). — Marmorbusten paa raadhuset i Fredericia, der med urette har været henført til B., skyldes dennes elev A. Paulsen. / Sml. Fredericia Avis 1860 24/5 og Nord. Billedmagazin 1867 1/12.
- 452 a. 1856? *Badende pige*. Statue. Gips. 1,450 h. »21 APR. 56(?)«. Maribo mus. / Sml. fortegn. no. 503.
453. 1856. *Ydun*. Statuette. Brændtler. 0,180 h. »19 MAI 56«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 244. Kat. no. 256). Udf. i biscuit. Omtalt I, p. 351. / Kunstbladet 1923, p. 26 f. (afb.).
454. 1856. *D. G. Monrad* (1811–87). Biskop, politiker. Buste. *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 137. Købt 1871 af Vilh. Bissen. Kat. 1944, no. 1075). 0,620 h. »15 Juni 56«. Et andet expl. tidl. i statens saml. (Sk. Inv. 46. Brændt 1884). Rigsdagen. Maribo mus. (Gave fra enkefru Gudmand Høyen). 0,640 h. *Marmor*: Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 54. Gave fra fru Alfred Hage 1888. Kat. no. 57). 0,620 h. Rigsdagen, kopi udf. af Niels Hansen. Bet. »I Grønlandsk Marmor Niels Hansen 7. 3. 1934.« *Bronze*: Kunstmus. (Sk. Inv. 383. Købt 1899. Udlaant til østre landsret 1923). Ny støbning. / BR 1856 juni (Bentzen); aug. (do.); okt. (do.); 1857 jan. (»fra Hage for Monrads Buste 500 r.«). Udst. Charlb. 1857. Stockholm 1866 (marmor); se Emil Hultmark, anf. st. p. 30. Verdensudst. Paris 1867 (marmor; sml. bilag D). Afb. Moderne Skulptur i Ny Carlsberg Glyp. (Kbh. 1934), p. 5. »Danmark« 1942, 7, p. 217. Henrik Bramsen, Dansk Kunst fra Rokoko til vore Dage (Kbh. 1943), p. 233. — I 1882 udstillede O. Evens paa Charlb. en buste af D. G. Monrad, muligt identisk m. den, der nu findes i Maribo domkirke.
455. 1856. *Emile Bissen*. Son af kunstnerens broder Heinrich Bissen. Portrætrelief, profil t. v. Gips. 0,380 diam. »10(?) Juli 56«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 2560. Erhv. 1943 fra Taarbæk skole). / Modelleret i Paris 1856. G. Hamrich til B. 1856 12/11 og 1857 17/6.
456. 1856. *Heinrich Bissen* (f. 1801, d. i Paris). Urmager. Kunstnerens yngste broder. Portrætrelief, profil t. h. Gips. 0,385 diam. »H. Bissen 14(?) Juli [1856]«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 2559. Erhv. 1943 fra Taarbæk skole). / Modelleret i Paris 1856. G. Hamrich til B. 1856 12/11 og 1857 17/6.
457. 1856. *Dronning Philippa*. Statue. Gips. Originalmodel. 2,100 h. »30. Sept 56«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 36. Kat. no. 39). Sml. kunstmus. Sk. Inv. 277 (defekt). Fra Christiansborg 1884. Afstøbning paa Carlsberg mus. Kopi i marmor af H. P. Pedersen-Dan i dronningeporten, Christiansborg. Omtalt I, p. 347–48. / BR 1856 okt. (»for Modell til Dronning Philippa 6 r.«); 1857 jan. (»for Dronning Philippa 2000 r.«).
458. 1856. *Frederik VII*. Skitse. Ukendt. / »Skizze til Fred. VII til Hest i Sept. [1856]«. (Høyen).
- 458 a. 1856? »*Fru Wicksons*«. Buste. Ukendt. / BR 1856 sept.: »for Fru Wicksons Buste 125 r.«
459. 1856–57. *Grev Preben Bille-Brahe* († 21/9 1857). Buste (draperet). *Gips*: Frederiksborg (I. N. 5558). 1,100 h. »26 Oct: 56«. *Marmor*: Tilh. baronesse Lilli Bille-Brahe, Holgershaab, Falster. 0,730 h. Tidl. paa Svanholm (afb. Danske Herregaarde v. 1920, I, p. 285). *Bronze*: Hvedholm, Fyn. Støbt 1857. Rejst af grevskabets beboere 1858 1/5 (afb. Danske Herregaarde v. 1920, II, p. 140). Anbragt paa en 3,500 h. sokkel af norsk granit. / »Bille Brahe no. 1: »26. Oct. 56«. Bille Brahe no. 2: »20 Mai 57.« (Høyen). Koncepter vedr. denne sag 1857 16/6 og 27/10, KB Ny kgl. saml. 2047 fol. V. Sml. Kistrup til B. 1857 24/1. BR 1857 febr. (»Paa Bille Brahes M. 1000 r.«); okt.; 2/11 (»Rest for B. B. Monument 1000 r.«).
460. 1856. »*Sokapitain Wulff*«. Muligt Chr. Nicolay Wulff (1810–56) eller dennes broder Peter Wulff (1808–81). Buste. Gips. Et expl. tidl. i statens saml. (Sk. Inv. 177. Købt 1871 af Vilh. Bissen. Brændt 1884). / »1 Nov. 56« (Høyen). Sml. Topsøe-Jensen og Marquard, Den da. Soetat. II, p. 741 og 743.
461. 1856. *Fru Amalie Brock, f. Bjerring* (1821–72). Gift 1848 m. G. E. Brock. Buste. *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv.

149. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel. 0,580 h. »3. Dec. 56«. *Marmor*: Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1965. Erhv. 1938. Tidl. ejer kaptajn Jørgen Brock, Kbh.). 0,565 h. »II. V. Bissen 1858«. *Bronze*: Kunstmus. (Sk. Inv. 612). Ny støbning. Omtalt I, p. 369; aflb. p. 366. / BR 1858 juni (»Bendsen forud paa fr. Brocks Buste 25 r.«); do. (»Schulze for at punktere fr. Br. 25 r.«); nov. (»for fru Brock 300 r.«). Udst. Charlb. 1859 (marmor). Bissen-udst. 1941, kat. no. 5 (marmor).
462. 1856. *Dronning Margrethe*. Statue. Gips. Originalmodel. 2,100 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 35. Kat. no. 38). Denne statue blev især stærkt beskadiget under slotsbranden 1884, men restaureres umiddelbart efter af Vilh. Bissen. Sml. kunstmus. Sk. Inv. 275 (»Stumper af Figur fra Dronningens Trappe«). Fra Christiansborg 1884. Afstøbning paa Carlsberg mus. Kopi i marmor af H. P. Pedersen-Dan i dronningeporten, Christiansborg. Omtalt I, p. 347-48. / »26/12 1856« (Høyen). BR 1856 dec. (»Model til Dr. Margarethe 5 r.«).
463. 1856-57. *L. N. Hvidt* (1777-1856). Nationalbankdirektør, politiker. Herme. Gips. 0,570 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1255). / BR 1856 aug. (»Scholl paa Hvids Buste 35 r.«); do. (»for 2 Bustefødder til Monrad og Vidt 10 r.«); sept. (»Paa Viiths Buste 300 r.«); okt. (»Bendsen . . . for at have hjulpen Glosimodt og fuldendt Hvids B. . . ialt 50 r.«); nov. (»Rest for Hvids Buste 200 r.«); 1857 april (Bentzen). Scholls dagbog, Thorv. mus.: »[1856] Hvidts Büste in Marmor angefangen 3 July bis 7 October.« Sml. Troels Lund m. fl. til B. 1857 22/3. Udst. Charlhb. 1857 (marmor). Sonderjysk kunstudst. 1937, kat. no. 411 (gips).
464. 1857. *Christoffer Puggaard* (1823-64). Geolog, dr. phil. Yngste søn af Hans Puggaard. Buste. *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 178. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel. 0,645 h. »27 Janu: 57«. *Marmor*: Tillh. fru direktør K. With, Kbh. 0,630 h. Et andet expl. tilhørte 1913 sognepræst Sophus Müller, Skovshoved (se brev fra denne i kunstmus. arkiv). *Bronze*: Kunstmus. (Sk. Inv. 476. Erhv. 1905?). Ny støbning. / BR 1857 april (Fladager); juli (do.); okt. (»for Christoffer P. Buste 300 r.«). Bissen-udst. 1941, kat. no. 25 (marmor).
465. 1857. *Sigrid*. Statue. Gips. Originalmodel. 2,010 h. »4 Febr 57«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 41. Kat. no. 41). Sml. kunstmus. Sk. Inv. 276 (defekt). Fra Christiansborg 1884. Omtalt I, p. 348 ff.; aflb. p. 349. / Se »Nord og Syde« 1857, II, p. 4; aflb. mell. p. 178 og 179.
466. 1857. *C. E. F. Weyse* (1774-1842). Komponist. Buste (draperet). *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 694. Købt paa Vilh. Bissens auk. 1915, kat. no. 10). Originalmodel? Benyttet til udførelse i bronze og marmor. 0,767 h. Studentereforeningen. Frederiksborg (I. N. 342. Købt af Vilh. Bissen for 1885. Kat. 1919, no. 2552). 0,770 h. *Marmor*: Kgl. teater. Kopi skænket af J. C. Jacobsen 1882/3. — Udf. i bronze i forstørret maalestok 1861-63. Sml. fortegn. no. 553. / Modelleret enten »22 Febr. 1857« eller »28 Febr. 1857« (Høyen). BR 1857 okt.; 1860 febr.; 1862 11/8 (»Af Holm modtaget paa Weises Buste«).
467. 1857. *Gravmæle for M. C. G. Lehmann* (1775-1856). Orla Lehmanns fader. Portrætmedaillon, profil t. h. Marmor. 0,271 diam. Set. Petri urtegaard, Kbh. En gipsafstøbning udf. til Glyp. dec. 1944 (I. N. 2595). Omtalt I, p. 368; II, p. 66. / Orla Lehmann til B. 1857 2/2. BR 1858 juli (»Kapitain Lehmann for faderens Medaillon til V. — 50 r.« Overstregtet og overført til sept. s. a.). Sml. Medd. fra Ny Carlsberg Glyp. II, 1945, p. 30 f.; aflb. p. 39.
468. 1857. *Thora Borgarhjort*. Statue. Gips. Originalmodel. 2,030 h. »29(?) April(?) 57«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 40. Kat. no. 42). Sml. kunstmus. Sk. Inv. 272 (defekt). Fra Christiansborg 1884. Omtalt I, p. 348 og 350.
469. 1857. *Emil Brock*. Søn af G. E. Brock. Barnebuste. *Gips*: Et expl. tidl. i statens saml. (Sk. Inv. 217. Købt 1871 af Vilh. Bissen. Brændt 1884). *Marmor*: Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 2599. Erhv. 1945. Tidl. ejer sekretær Gustav Brock). 0,455 h. / Modelleret »2 Mai 57« (Høyen). Udf. i marmor af Edv. Bentzen 1857-58. BR 1857 okt. (Bentzen); nov. (»Dreier Møller for lille Brocks fod . . . 3 r.«); dec. (Bentzen); 1858 jan. (do.); marts (»for lille Brocks Buste 250 r.«). Sml. Oscar Bloch, H. V. Bissen, p. 174. Kunstbladet 1923-24, p. 29.
470. 1857? *Kassandra*. Statuette. Brændtler. 0,230 h. »9 Mai . . .« Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 185. Kat. no. 179). Kunstbladet 1923, p. 27 f. (aflb.).
471. 1857. *Grev Preben Bille-Brahe*. Buste. / »Bille-Brahe no. 2: »20 Mai 57.«« (Høyen). Sml. fortegn. no. 459.
472. 1857. *Nanna*. Statue. Gips. Originalmodel. 2,040 h. »20. Maj 57«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 38. Kat. no. 43). Sml. kunstmus. Sk. Inv. 279 (defekt). Fra Christiansborg 1884. Omtalt I, p. 348.
473. 1857. *Brynhilde*. Statue. Gips. Originalmodel. 2,090 h. »12 Juni. 57.« Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 39. Kat. no. 44). Sml. kunstmus. Sk. Inv. 285. Fra Christiansborg 1884. Omtalt I, p. 348.
474. 1857. *Ingeborg*. Statue. Gips. Originalmodel. 2,000 h. »25. Juli«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 37. Kat. no. 40). Sml. kunstmus. Sk. Inv. 282. Fra Christiansborg 1884. Omtalt I, p. 348. / »25/7 1857« (Høyen). Afb. i træsnit efter tegning af H. Olrik i »Hviletimer« 1860, no. 16/17, p. 235.
475. 1857. *Alvira*. Statue. Gips. Originalmodel. 2,020 h. »9 Sept: 57«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 44. Kat. no. 45). Sml. kunstmus. Sk. Inv. 271 (defekt). Fra Christiansborg 1884. Omtalt I, p. 348.
476. 1857. *Atalante*. Statue. Gips. Originalmodel. 2,010 h. »11 Oct: 57.« Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 42. Kat. no. 46). Sml. kunstmus. Sk. Inv. 268 (defekt). Fra Christiansborg 1884. Omtalt I, p. 216 og 348; aflb. p. 219.
477. 1857. *Andromeda*. Statue. Gips. Originalmodel? 2,100 h. »8. Nov. 57«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 43. Kat.

- 1910, no. 46. Kat. 1937, p. 10). En del beskadiget. Sml. kunstmus. Sk. Inv. 283. Fra Christiansborg 1884. Omtalt I, p. 348 og 350.
478. 1857. *J. N. Madvig* (1804–86). Filolog. Buste. *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 88. Købt 1871 af Vilh. Bissen. Kat. 1944, no. 1076). Originalmodel. 0,645 h. »8. Nov: 57«. Universitetet (Inv. no. 49. Akad. lærerforsaml. sal). Ibidem (Inv. no. 172. Filol.-hist. laboratorium). Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1244). Rigsdagen. *Marmor*: Studenterforeningen; kopi udf. af Vilh. Bissen. *Bronze*: Svaneke. Afsl. 1874 7/8 paa Madvigs 70-aarsdag (sml. Ill. Tid. 1874 27/9, no. 783). En forstørret kopi, udf. af Vilh. Bissen, opst. paa universitetspladsen 1887. Kunstmus. (Sk. Inv. 374. Købt 1899. Udlaant til østre landsret 1923). Ny støbning. / Udf. i marmor 1858. Punkteret af Paulsen Islænder 1858 jan. BR 1857 nov. (»Paa Madvigs Buste 250 r.«); dec. (Paulsen Islænder, Fladager); 1858 marts; 1859 1/11. Udst. Charl. 1871 af Foreningen »Fremtiden«, kat. no. 191 (gips). Raadhusudst. 1901, kat. no. 1939. Sml. Oscar Bloch, H. V. Bissen, p. 174. Kunstbladet 1923–24, p. 29.
479. 1857. *Ole Rømer* (1644–1710). Astronom. Buste (18. aarh.s kostume, allongeparyk). Gips. 0,790 h. »26 Novbr. 57«. Kunstmus. (Sk. Inv. 201. Købt 1871 af Vilh. Bissen. Udlaant til Kronborg 1925). To afstøbninger udf. til saml. paa Rundetaarn og til statsbibl. i Aarhus.
480. 1857. *Carl Ploug* (1813–94). Digter, politiker. Buste. *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 64. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel. 0,658 h. »21 Dec: 57«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1247). *Marmor*: Tilh. fru Marie Ploug, Kbh. 0,640 h. Nivaagaard (Kat. 1908, no. 7, p. 77). Studenterforeningen; kopi udf. af Vilh. Bissen. *Bronze*: Kunstmus. (Sk. Inv. 418. Købt 1901. Udlaant til østre landsret 1923). Ny støbning. / Et marmorexpl. udst. Stockholm 1866; se Emil Hultmark, anf. st. p. 35. Do. verdensudst. Paris 1867 (sml. bilag D).
481. 1857. *Alkestis*. Statue. Gips. Originalmodel. 2,020 h. »24 Decbr: 57«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 45. Kat. no. 47). Sml. kunstmus. Sk. Inv. 280 (»Defekt. Nederste Halvdel af Figur fra Dronningens Trappe»). Fra Christiansborg 1884. Omtalt I, p. 348 f. / »Den øverste Del af Figuren odelagt under eller efter Slotsbranden 1884 og genfremstillet af Vilh. Bissen efter Skitsen« (Carl Jacobsen i haandkatalog 1907. Glyp.s bibl.).
482. 1858. *W. F. Treschow* (1786–1869). Jurist, politiker. Buste (draperet). *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 92. Købt 1871 af Vilh. Bissen). 0,730 h. Afstøbning: hovedet, indtil lige under hagen, efter den 1842–43 udf. herme (se fortegn. no. 246). Et expl. tilhorte Kr. Zahrtmann. *Bronze*: Brahesborg (opst. i parken). 0,830 h. »9 Jan. 58«. Sokkel af rød, norsk granit m. inskription (2,400 h.). Vemmetofte (opst. i parken). Ca. 0,830 h. »9 Jan: 58«. Granitsokkel m. inskription (1,075 h.). / Paabeg. dec. 1857 (Oscar Bloch, H. V. Bissen, p. 174. Kunstbladet 1923–24, p. 29). F. W. Treschow til B. 1858 4/2 (sender 700 rdl. som forskud paa »den af mig bestilte Byste af min Fader«). Samme til samme 1858 23/5 (Kjerstrup skal rejse til Brahesborg). C. C. Olsen til B. 1862 24/1 (»T. C. Thomsen har formet Excellence Treschows Buste, som han skal støbe i Bronce«). BR 1858 febr. (»forskud paa Træschous Buste 700 r.«); marts; maj (»Kjerstrup. Transport af Træshous Monument til Toldboden 11 r. 1 m. 11 sk.«); juni (»paa Træchous Buste 400 r.«); 1864 12/3; 1865 3/2 (»For Treschows store Buste 800 r.«). Udst. Charl. 1864, kat. no. 167.
483. 1858. *Christian Winther* (1796–1876). Digter. Buste. *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 60. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel. 0,642 h. »1. Febr: 58«. 1 expl. brændt 1884. Frederiksborg (I. N. 330. Købt af Vilh. Bissen før 1885). Aalborg mus. (Kat. 1913, no. 60. Gave fra Vilh. Bissen). *Marmor*: Studenterforeningen. 0,640 h. *Bronze*: Kunstmus. (Sk. Inv. 450. Erhv. 1904. Udlaant til Haderslev seminarium 1921). Ny støbning. / Sml. Nicolaj Bøgh, Chr. Winther. III (Kbh. 1901), p. 173.
484. 1858. *Elektra*. Statue. Gips. Originalmodel. 2,000 h. »5. F. 58«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 47. Kat. no. 48). Sml. kunstmus. Sk. Inv. 284. Fra Christiansborg 1884. Omtalt I, p. 349.
485. 1858. *Fiskerdreng, der tager en fisk af krogen*. Statuette. Brændtler. 0,160 h. »8 F 58«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 235. Kat. no. 252). Sml. fortegn. no. 255.
486. 1858. *J. C. Hauch* (1790–1872). Digter. Buste (draperet). *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 74. Købt 1871 af Vilh. Bissen. Kat. 1944, no. 1077). Originalmodel? 0,670 h. »8. Febr. 58«. *Marmor*: Frederiksborg (I. N. A 337. Gave fra danske mænd og kvinder i anledningen af hundredaarsdagen for digterens fødsel. Kat. 1943, no. 6707). 0,690 h. Kgl. teater; kopi, skænket af J. C. Jacobsen 1882/83. *Bronze*: Kunstmus. (Sk. Inv. 407. Købt 1900. Udlaant til Haderslev seminarium 1921). Ny støbning. Et forstørret bronzeexpl. (tidl. opstillet paa Carlsberg, rejst 1890 i Sorø akademis park af Carl og Otilia Jacobsen; sml. Carl Jacobsen i »Ny Carlsberg Glyptoteks Tilblivelse«. Kbh. 1906, p. 16). Omtalt I, p. 424. / Se Hauch og Ingemann. En Brevveksling. Udg. af M. Hatting (Kbh. 1933), p. 3 og 6, samt noten p. 147. Udst. Charl. 1871 af Foreningen »Fremtiden«, kat. no. 138. Raadhus-udst. 1901, kat. no. 1940. Paris 1928, kat. no. 274. — Allerede i 1851, efter rejsen til Norge m. studenterne i juni, hvor ogsaa Hauch deltog, havde B. udf. digterens portrætbuste. BR 1851 juli: »forskud paa Hauchs Buste 500 r.«; do.: »Ronei for at sette Hauchs Buste paa foden 5 r.« Denne tidligere buste er nu ukendt.
487. 1858. *Ydun*. Statue. *Gips*: Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 24. Erhv. 1886. Kat. 1912, no. 27). Originalmodel. 0,990 h. »21 Marts 1858«. *Bronze*: Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1972. Erhv. 1939. Auk. A. Fønnesbech; Winkel & Magnussen 1939 6/12, kat. no. 244). 0,975 h. Omtalt I, p. 351. / Udst. Stockholm 1866. Paris 1889. Auk. Kbh. 1912 10/12, kat. no. 81. Auk. Hagen og F. Clausen, Kbh. 1916 21/11, kat. no. 72 (købt af glarmester Hansen, Møntergade 9).

488. 1858. *Andromache*. Statue. Gips. Originalmodel. 2,000 h. »5 Mai 58«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 46. Kat. no. 49 m. gal datering). Sml. kunstmus. Sk. Inv. 278 (defekt). Fra Christiansborg 1884. / Omtalt I, p. 349 ff.; aflb. p. 348.
489. 1858. *Jørgen Sonne* (1801–90). Maler. Buste. Gips: Kunstmus. (Sk. Inv. 109. Købt 1871 af Vilh. Bissen. Kat. 1944, no. 1078). Originalmodel. 0,597 h. »7 MAI 58«. Bronze: Kunstmus. (Sk. Inv. 379. Erhv. 1899. Udlaant til Bavnehøjens skole 1934). Ny støbning.
490. 1858. *Christian Jürgensen Thomsen* (1788–1865). Arkæolog, museumsmand. Buste. Gips: Kunstmus. (Sk. Inv. 73. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel. 0,674 h. »14 Mai 58«. Frederiksborg (I. N. A 328. Købt af Vilh. Bissen for 1885. Kat. 1943, no. 6710). Marmor: Nationalmus. Bekostet 1860 af rigsdagens medlemmer. Bronze: Kunstmus. (Sk. Inv. 463. Købt 1905. Udlaant til Struer statsgymnasium 1939). Ny støbning. / Udf. i marmor af Edv. Bentzen 1862–63. Edv. Bentzen til B. 1862 14/1. Regning fra samme til B. 1863 31/3. Regning fra Kjerstrup til B. for arbejde i 1862: »For en Granit Piedestal til Hr. Conferentsraad Thomsens Buste. — Indhugget 112 Stk. Bogstaver med Forgyltning.« KB Ny kgl. saml. 2047 fol. III. Udst. Charl. 1871 af Foreningen »Fremtiden«, kat. no. 154. Ill. Tid. 1862 19/1 og 4/2. T. Jørgensen, Tscherning (Kbh. 1938), p. 321. Se ogsaa bilag D.
491. 1858. *Tycho Brahe*. Kolossalbuste. Gips, patineret. 0,680 h. Kgl. bibliotek. Omtalt I, p. 377. / Forarbejde til statuen fortegn. no. 510 eller del af originalmodellen? Sml. Oscar Bloch, H. V. Bissen, p. 178–79 (B. til Vilh. Bissen 1858 29/5: »Der skal ogsaa ved det nye Observatorium, man nu er i Færd med at indrette, udfores en kolossal Buste af Tycho Brahe, som jeg snart skal begynde.«). Sml. fortegn. no. 510.
492. 1858. *Wilh. Marstrand* (1810–73). Maler. Buste. Gips: Kunstmus. (Sk. Inv. 356. Købt 1897 af Vilh. Bissen. Kat. 1944, no. 1082). 0,660 h. Et andet expl., muligt originalmodellen, tidl. i statens saml. (Sk. Inv. 101. Købt 1871 af Vilh. Bissen. Brændt 1884). Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1311. Udlaant til Maribo mus.). Aarhus mus. (Kat. 1917, no. 204. Købt 1877 af Vilh. Bissen). Rest af sign. paa v. skulder: ». . . 58«. Frederiksborg (I. N. 329. Købt af Vilh. Bissen for 1885). Kunstakad. Randers mus. Bronze: Kunstmus. (Sk. Inv. 394. Købt 1900. Udlaant til Bavnehøjens skole 1934). Ny støbning. / Modelleret maj–juni 1858. Oscar Bloch, H. V. Bissen, p. 177 og 180. Udst. Charl. 1871 af Foreningen »Fremtiden«, kat. no. 192.
493. 1858. *H. C. Ørsted* (1777–1851). Statuette. Brændtler. 0,250 h. »11. Juni 58«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 124. Kat. no. 127).
494. 1858. *H. C. Ørsted*. Statuette. Brændtler. 0,230 h. »12. Juni 58«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 125. Kat. no. 128). Afb. I, p. 385.
495. 1858. *H. N. Clausen* (1793–1877). Politiker. Buste. Gips: Kunstmus. (Sk. Inv. 85. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel. 0,594 h. »21. Juni 58«. Universitetet (I. N. 168. Teol. laboratorium). Carlsberg mus. (bronzeret); gave fra Glyp. 1934. Marmor: Studenterforeningen. 0,595 h. Bronze: Kunstmus. (Sk. Inv. 451. Købt 1904. Udlaant til rigsdagen 1933). Ny støbning. En forstøret kopi udf. til universitetspladsen af Vilh. Bissen; afsl. 1878 14/11 (ikke 1880). / H. N. Clausen, Optegnelser etc., p. 469. Udst. Stockholm 1866; Emil Hultmark, anf. st. p. 30. Charl. 1871 af Foreningen »Fremtiden«, kat. no. 140.
496. 1858? *Badende pige*. Statuette. Brændtler. 0,260 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 223. Kat. no. 228).
497. 1858? *Badende pige*. Statuette. Brændtler. 0,220 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 226. Kat. no. 229).
498. 1858? *Badende pige*. Statuette. Brændtler. 0,095 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 2036). / Restaureret 1940.
499. 1858? *Badende pige*. Statuette. Brændtler. 0,230 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1211). / V. haand mangler.
500. 1858? *Badende pige*. Statuette. Brændtler. 0,190 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1212).
501. 1858? *Badende pige* (eller Atalante?). Statuette. Brændtler. 0,140 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1213). / H. haand mangler.
502. 1858? *Hoved af en paabegyndt statuette af badende pige*. Skitse. Brændtler. 0,130 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1199).
503. 1858–60. *Badende pige*. Statue. Gips: Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 25. Erhv. 1886. Kat. no. 28). Originalmodel. 1,450 h. »21. APR. 59(?)«. Aarhus mus. (Kat. 1917, no. 197. Købt 1893 af gipser Nielsen, Kbh.). Carlsberg mus. (Gave fra Glyp. 1934). Maribo mus. (Gave fra Carl Jacobsen. Sml. fortegn. no. 452 a). Randers mus. (Købt 1922/23). Marmor: Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 26. Kat. no. 29); udf. af Vilh. Bissen 1888. Omtalt I, p. 351 f.; aflb. p. 353. / Paabeg. marts 1858. Omarbejdet febr.–maj 1860.
504. 1858–59. *Badende pige, der klæder sig af*. Statue. Gips. Originalmodel. 1,460 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1263). Omtalt I, p. 351. / Udf. som pendant til fortegn. no. 503.
505. 1858–59. *Grev A. W. Moltke til Bregentved*. Statue. Gips: Odense mus. (I. N. 358. Fremskaffet til museets indvielse 1885 19/4 af R. S. Malthé. Kat. 1886, p. 63, no. 1). Originalmodel. 2,230 h. Bronze: Bregentved slotspark. Granitfodstykke (2,120 h.). Inskription paa bagsiden: »Reist / af / Bondestanden / paa / Bregentved Grevskab / og / Egede Gods / 1859.« Afsl. 1859 6/9. Omtalt I, p. 352; aflb. p. 355 og 357; II, p. 64–65. / Koncepter fra B. (1858), KB Ny kgl. saml. 2047 fol. V (arbejdet paabeg. sommeren 1858). Sml. skitse dat. »22 Juli 54«, fortegn. no. 416. BR 1859 jan. (»Paa A. V. Moltkes Statue 2071 r. 1 m. 3 sk.«); do. (Paulsen); febr.–marts (Paulsen, Ronci); aug.

- (øtil Olsen for Fodstykke til Moltke 20 r.); 10/11 (øUdbetalt til Kjerstrup for Regning for Opsættelsen m. m. af Grev M. St. 65 r.); do. (øRest for Gr. M. St. 1925 r.); 16/11 (øModtaget de 65 resterende Rdl. for Gr. M. M.).
506. 1858–59. *F. R. II. Bülow* (1791–1858). General. Kolossalbuste (draperet). Bronze. »INR: 59« (?). Granitfodstykke. Fredericia. Afsl. 1859 6/7. Triumfbuen opf. 1880. Omtalt I, p. 372 ff.; II, p. 67 f. / BR 1858 dec. (øPaa Bylows Monument 1000 r.); 1859 april (øPaa Gl. Bylows Buste 1500 r.); maj (Paulsen); 20/11 (øSchulze for Gamle Bülows Buste 20 r.). Sml. Flyveposten 1859 11/7. Afb. Festskrift i Anledn. af Fredericiaslagets 50-Aarsdag 6. Juli 1849–1899 (Aarhus 1899), p. 12.
507. 1859. *Jørgen Roed* (1808–88). Maler. Buste. *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 108. Købt 1871 af Vilh. Bissen. Kat. 1944, no. 1079). Originalmodel. 0,620 h. »19 Januar 59«. *Bronze*: Kunstmus. (Sk. Inv. 389. Købt 1900. Udlaant til Randers mus. 1937). Ny støbning.
508. 1859. *P. C. Skovgaard* (1817–75). Maler. Buste. *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 111. Købt 1871 af Vilh. Bissen. Kat. 1944, no. 1080). Originalmodel. 0,614 h. »22. Januar 59«. Aarhus mus. (Kat. 1917, no. 202. Købt 1877 af Vilh. Bissen). Frederiksborg (I. N. 343. Købt af Vilh. Bissen for 1885). Randers mus. *Bronze*: Kunstmus. (Sk. Inv. 378. Erhv. 1899. Udlaant til Bavnehøjens skole 1934). Ny støbning.
509. 1859. *Alfred August Puggaard* (1857–59). Søn af R. Puggaard. Buste (krave om halsen). *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 696. Købt paa Vilh. Bissens auk. 1915, kat. no. 44, som »ubekendt barn«). Originalmodel. »5 Febr. [5]9«. *Marmor*: Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 2058. Erhv. 1941. Tidl. ejer gross. Vilh. Tegner, Kbh.). 0,394 h. / »5 Febr. 59« (Høyen). R. Puggaard til B. 1859 27/1. BR 1861 juli (øPaa Puggaards Barnebuste 25 r.); 16/9 (øRest for lille Puggaards Buste 40 r.). Bissen-udst. 1941, kat. no. 24 (marmor).
510. 1859. *Tycho Brahe* (1546–1601). Statue. *Bronze*. »26. Mai 1859«. Københavns observatorium. Afsl. 1876 8/8. Omtalt I, p. 377. / Modelleret foraaet 1859. Oscar Bloch, H. V. Bissen, p. 187 (øT. B. bliver nok en Statue saa stor som Fr. VI, og kommer til at staa foran det nye Observatorium, Chr. Hansen skal bygge paa Bastionen ved Rosenborg.« Jan. 1859); ibidem p. 190 (øT. B. færdig om ca. 14 Dage«. 1859 27/4). Støbt af L. Rasmussen 1866. B. til Vilh. Bissen 1866 3/10 (Oscar Bloch, anf. st. p. 211) og 22/11 (KB Ny kgl. saml. 2047 fol. V): »Rasmussen begynder snart at støbe Thyco Brahe . . .« Sml. Clemmensen, anf. st. p. 27. Blandt M. G. Bindesbølls arbejder (fortegnelse i kunstakad. saml. af arkitekturtegninger, Charl.). nævnes ogsaa soklen til Tycho Brahe, m. tilføjelsen: »Bissens Skitse. Udst. Charl. 1870, kat. no. 292 (brønse). Sml. fortegn. no. 491.
511. 1859. *Istedløven*. Skitse til Flensborg-monumentet (soklen m. antydning af reliefferne). Ubrændt ler. 0,247 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 2038). Restaureret 1940. / Rimeligvis det første udkast. Muligt allerede udf. nov.–dec. 1858. Sml. B. til Vilh. Bissen 1858 20/11 (cit. Oscar Bloch, H. V. Bissen, p. 184 f.).
512. 1859. *Istedløven*. Statuette. Vox. 0,260 h. »2. Juli 59«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 126. Kat. no. 129). En gipsafstøbn. udf. 1940. Lille kopi i sølv udf. 1942 af billedhugger Elo. Omtalt I, p. 378; afb. p. 377. / Modelleret i Paris som forarbejde til Flensborg-monumentet. Bissen-udst. 1941, kat. no. 98 (gips).
513. 1859? *Istedløven*. Skitse til Flensborg-monumentet. Brændtler. 0,460 h. (incl. soklen). Hirschsprungeske saml. (Kat. no. 2208). / Udst. kunstforen. jan. 1892; tilbudt Carl Jacobsen af J. F. Skovgaard 1892 15/1 (Glyp.s arkiv). Et tegnet udkast i Glyp. (I. N. 2506 og 2514).
514. 1859. *B. S. Ingemann* (1789–1862). Digter. Buste. *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 59. Købt 1871 af Vilh. Bissen. Kat. 1944, no. 1081). Originalmodel. 0,610 h. »25. Juli 59«. Frederiksborg (I. N. 335. Købt af Vilh. Bissen før 1885). *Marmor*: Sorø akademi. 0,610 h. Tilsendt Ingemann og opst. i hans dagligstue efteraaet 1860. Sml. V. Thorlacius-Ussing i »Danmark« IV, 1944, 4, afb. p. 107, omtalt p. 115. *Bronze*: Kunstmus. (Sk. Inv. 406. Købt 1900. Udlaant til Haderslev seminarium 1921). Ny støbning. Omtalt I, p. 420 og 424. / H. Harder til B. 1859 23/5. Lucie Ingemann, f. Mandix til B. 1860–62.
515. 1859. *Badende pige*. Statuette. Brændtler. 0,130 h. »5 Oct. 59«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1209).
516. 1859. *Badende pige*. Statuette. Brændtler. 0,130 h. »9 Oct. 59«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1210).
517. 1859. *Badende pige*. Statuette. Brændtler. 0,210 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1208). / Fødder og basis mangler. Skal opr. have været dat. »9. Oct. 59«.
518. 1859. *En kvinde, der spejler sig*. Statuette. Brændtler. 0,220 h. »9 Oct. 59«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 245. Kat. no. 253). / Afb. Kunstbladet 1923–24, p. 79.
519. 1859. *Achilles*. Statuette. Brændtler. 0,140 h. »13 Oct 59«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 177. Kat. no. 180). Omtalt I, p. 394. / Afb. Kunstbladet 1923–24, p. 76.
520. 1859. *Achilles*. Statuette. Brændtler. 0,200 h. »22 Oct 59«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 178. Kat. no. 181).
521. 1859. *Achilles*. Statuette. Brændtler. 0,160 h. »28. O:t 59«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 179. Kat. 182). / Bissen-udst. 1941, kat. no. 96.
522. 1859–60. *Istedløven*. Monument for de i slaget ved Isted den 25. juli 1850 faldne danske krigere. Støbt i bronze af T. C. Thomsen 1860–62. Afsl. 1862 25/7 paa den gamle kgd. i Flensborg. Statuens højde ca. 3,750. Soklen (ca. 3,440 h.) var tegnet af J. D. Herholdt og udf. i svensk granit m. fire indsatte bronzemedallioner (0,700 diam.)

m. profilportrætter af generalerne Krogh og Schleppegrell og obersterne Helgesen og Læssøe. Monumentet nedrevet efter krigen 1864. Løven ført til Berlin og 1878 opst. i gaarden til den dav. officersskole i Lichterfelde. En senere udf. bronzekopi opst. ved Wannsee. De fire medailloner førtes 1899 fra Berlin til et officerscasino i Magdeburg, hvorfra de 1919 afgaves til mus. i Kiel. Gipsafstøbninger af medaillonerne paa Frederiksborg (I. N. A 2057-60. Købt 1911-12 af G. A. Paris, Flensborg, hvis fader selv havde taget afstøbningerne. Kat. 1943, no. 8258-61). Do. i Borgerforeningen, Flensborg. Et tredje sæt tidl. i Aalborg mus. (Kat. 1905 og 1913, no. 221. Ikke forefundet v. revision 1938). — Reduktioner af monumentet i bronze, messing og gips udf. af H. C. Brix og Dittmar: Frederiksborg (Kat. 1919, no. 3692). Tøjhusmus. Kolding mus. Ribe mus. (mrk. Stenders kunstforlag). En reduktion i kallipasta, ligeledes udf. af Brix & Dittmar, paa Jægerspris. Do. paa Rosenborg. En kopi i træ af løven alene solgt v. auk. Winkel & Magnussen 1945 7/3, kat. no. 993. Omtalt I, p. 372-82; afb. p. 381; II, p. 67-70. / BR 1859 7/8 (for Jern til Løven 2 r. 2 m. 2 sk.); 13/8 (for 4 Læs Leer til Løven 20 r.); do. (for at banke Leer til Løven 2 r.); 4/11 (Paa Løven. (ialt 1500 rdl.) 500 r.); 1860 16/1 (Paa Løven 1500 r.); 15/2 (Paa Løven 1000. Modtaget 4000 r.); 24/3 (faaet paa Løven 1000); 3/4 (Riedel for Jern til Løvens Afstøbning 59 r. 5 m. 4 sk.); 12/6 (Paa Løven 1000); 20/6 (Klingsey og Levin for Gips til Løven 148 r. 3 m.); 21/7 (faaet paa Løven 1000); 25/8 (faaet paa Løven 1000); 17/9 (faaet paa Løven 1000 r. — (for Metal 51222 r. 3 m. 4 sk.); ialt modtaget 17.622 r. 3 m. 4 sk.); 21/9 (Rest for Løven for Modelleringen og Cisleringen 777 r. 4 m. 12 sk.); 27/9 (Paulsen); 29/9 (Løven faaet til Metal 960 r. 5 m. 4 sk. tidligere faaet 1000); 8/10 (Paulsen); 4/11 (faaet og udbetalt for Metal 2658 r. 4 m. faaet tillige paa Forskud 500 r.); 1861 7/1 (Paa Løven 1000); 12/4 (faaet paa Løven 1000); 25/5 (Udlagt for Cecileringen af Løven. Deichmann 15 r.); 9/7 (Prior for Cicileringen paa Løven 50 r.). H. Boeck, Danske Mindesmærker og Krigergrave i Sønderjylland (Kbh. 1940), p. 201-28 (afb.). Samme i Thyras Vold, XVIII, no. 213, 1938 15/7, p. 1 (afb.); XX, no. 229, 1939 15/11, p. 1 (afb.); XX, no. 230, 1939 15/12, p. 7 (afb.); XX, no. 231, 1940 15/1, p. 5 ff. (afb.). A. Holst Jørgensen i Ill. Tid. 1919 22/6 og 20/7. Samme i Thyras Vold XIX, no. 220, 1939 12/2, p. 5 ff. (afb.). Berl. Tid. 1941 10/1. Politiken 1945 24/8 og 25/8.

523. 1859-60. *Gravmæle for general H. C. G. F. Hedemann (1792-1859)*. Garnisons kgd., Kbh. Stele af granit (2,840 h.) m. indsat relief af bronze (0,385 diam.), portrætmedaillon profil t. h. »25 Juli. 60«. »Reist af Medborgeres«. Omtalt II, p. 70. / Orla Lehmann til B. 1859 30/12. Regning til B. fra S. C. Iversen 1860 9/8, KB Ny kgl. saml. 2047 fol. III: »Formet en Medaljong over Leer; — Hedeman.« B. til Orla Lehmann 1860 20/8, RA Orla Lehmanns arkiv D 4. BR 1860 30/11 (Paa Bylows og Hedemanns Monumenter 700 r.); 30/12 (for Marmorblok paa Hedemanns Grav 34 r.); 1861 23/8 (Nielsen. for en Steen til Hedemanns M. — 28 r.).

524. 1850'erne. »Simmelkjærs monument«. Gravmæle. Ukendt. / BR 1853 april; 1856 sept. (for transporten [af] . . . Simmelkjærs M. fra Christiania 29 r.); do. (af Simmelker paa hans Monument 100 r.); 1857 jan. (Kjerstrup paa Simmelk. Kors(?) 20 r.); febr. (Simmelkjærs Kors(?) 30 r.); maj (fra Simmelkjær, udlagt for hans Monument 186 r. 5 m.); do. (for Opstillingen af Simmelkjærs M. 10 r.). Muligt planter paa Set. Croix Carl Gerhard S. † 1852 28/11 (Richter 1020)?

525. 1850'erne. *Gravmæle for kunstnerens forældre, C. G. W. Bissen († 1849) og Anna Margaretha Dorothea Bissen, f. Elfendil († 1848)*. Michaëlis kgd., Slesvig. Marmorstele m. palmette-anthemion og rosetter. 2,000 h. Omtalt I, p. 280. / For anthemiets form, se H. Möbius, Die Ornamente der griechischen Grabsteine klassischer u. nachklassischer Zeit (Berl. 1929), pl. 15 b, 16 b, 21 a. Sml. gravmalerne for Isaac Levysohn (fortegn. no. 331), Emilie Bissen (fortegn. no. 526) og Johanne Bissen (fortegn. no. 636). BR 1850 jan. (Faders Monument 5 r.); juni (Evens for Faders og Moders Monument 15 r.); sept. (for Granitsteen til Besteforeldrenes Gr. 4 r. 1 m. 8 sk.); do. (Modell til Besteforeldrenes Gr. 3 r.); 1858 jan. (Kjerstrup forældrenes M. 20 r.); febr. (Kjerstrup Monumentet over mine forældre 25 r.); marts. G. Hamrich til B. 1856 12/11. Antoinette Bissen til B. 1857 28/3. Friedrich Bissen til B. 1859 7 (ell. 2)/11. Samme til samme 1860 8/1 (forældrenes gravsten ankommet og opstillet under ledelse af den gamle Schmädel).

526. 1850'erne. *Gravmæle for Emilie Hedvig Bissen, f. Møller († 1850)*. Assistens kgd., Kbh. (A 535). Marmorstele m. palmette-anthemion og rosetter. 2,420 h. Omtalt I, p. 280. / Samme form som gravmælet over B.s forældre (fortegn. no. 525). Det er sandsynligt, at det i 1850 paabeg. monument til forældrenes grav efter Emilie Bissens død i dec. s. a. er blevet anvendt til hendes grav, medens B. saa i slutn. af 50'erne igen er begyndt paa et lign. til gravstedet paa Slesvig kgd.

527. 1859-60. *Gravmæle for P. O. Brøndsted († 1842)*. Assistens kgd., Kbh. (F 2). Marmorstele (2,290 h.) m. udhugget portrætrelief, profil t. v. (0,750 × 0,685). Nedenunder mænderfrise m. guttae. Nederst paa soklen en vase m. tre liljer. Andre eksemplarer af relieffet. *Gips*: Tilh. universitetets arkæologiske laboratorium i nationalmuseet. *Marmor*: Tilh. godsejer F. M. Treschow, Fritzochus, Larvik, Norge. Kopi? 0,800 × 0,690. Tilh. godsejer Nils Treschow, Hjuleberg, Halland, Sverrig. Kopi. Se: Svenska slott och herresäten vid 1900-talets början. Halland I. Ny följd, häft 21 (Stockh. 1923), p. 40 og 39. Omtalt I, p. 419; afb. p. 407; II, p. 81. / Sml. udkast til Brøndsteds gravmæle af M. G. Bindesbøll, dat. Kbh. 1856 27/5. Akad. saml. af arkitekturtegninger, KS 379. Sml. Arkitekten 1942 (ugehæfte), XLIV, p. 205 (afb.) og 206. BR 1859 jan. (Kjerstrup — Brøndsteds M. — 25 r.); do. (Bendsen for Vasen paa BR: M. 5 r.); marts (Kjerstrup); 2/4 (Ronci); april-maj (Kjerstrup, Bentzen); 1860 22/3 (for Brøndsteds Monument 195 r. 2 m. 8 sk.); 1861 26/5 (Bentzen). Udat. regning fra Kjerstrup til B., KB Ny kgl. saml. 2047

- fol. III. Fru Augusta Marie Hall, f. Brøndsted til B. 1860 2/2 (erfarer, at monumentet over hendes fader er »færdigt og sat«).
528. 1860. *Fru Ville Heise, f. Hage* (1838–1912). Portrætmedaillon. Ukendt. / Anna Bissen til Vilh. Bissen 1860 3/1 (F. Becketts notater. Glyp.s arkiv). »Nu er Heises her i Byen, og jeg ser Ville hver Dag, da hun kommer og sidder for Fader; han modellerer nemlig en Pendant til Heises Medaillon.« Sml. Oscar Bloch, H. V. Bissen, p. 109.
529. 1860. *J. P. E. Hartmann* (1805–1900). Komponist. Buste. *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 63. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel. 0,630 h. »22 Fbr: 60«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1312. Udlaant til Maribo mus.). Ribe mus. *Marmor*: Studentersangforeningen. Afsl. v. fest paa skydebanen. Se: Studentersangforeningen gennem 100 Aar (Kbh. 1939), p. 43–44. Kgl. teater. Kopi, udf. af Vilh. Bissen? Skænket af komponistens familie 1904/5. *Bronze*: Kunstmus. (Sk. Inv. 410. Købt 1900. Udlaant til østre landsret 1923). Ny støbning. / BR 1859 13/3 og 19/3; 1860 19/5 (»Bentzen Rest for Hartmanns Buste 25 r.«); 1/6 (»Møller for Hartmanns fod 5 r.«). Sml. H. C. Andersens Brevveksling med Edv. og Henriette Collin. Udg. af C. Behrend og H. Topsøe-Jensen (Kbh. 1936), V, p. 259. Axel Sørensen, Studentersangforeningens Historie (Kbh. 1889), p. 108–12.
530. 1860. *Edvard Sonne* (1804–78). Kobberstikker. Buste. *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 104. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel. 0,630 h. »25. Fbr: 60«. *Bronze*: Kunstmus. (Sk. Inv. 430. Købt 1902). Ny støbning. Omtalt I, p. 424.
531. 1860. *J. L. Heiberg* (1791–1860). Digter. Buste (draperet). *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 349. Gave fra P. Købke 1897. Kat. 1944, no. 1083). 0,700 h. »6. Martz 60«. Et andet expl. (muligt originalmodellen) tidl. i statens saml. (Sk. Inv. 192. Købt 1871 af Vilh. Bissen. Brændt 1884). Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1257). Frederiksborg (I. N. 4901. Gulmalet. Gave fra fru Heibergs arvinger). Ibidem (I. N. 331). *Marmor*: Studenterforeningen (testamentarisk gave fra fru Heiberg). 0,695 h. Kgl. teater (gave fra J. C. Jacobsen 1882/83); kopi, udf. af Vilh. Bissen. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 55. Kat. no. 58). 0,720 h. Udf. af Vilh. Bissen 1901. Frederiksborg (I. N. A 1874. Kat. 1943, no. 6925). Udf. af Vilh. Bissen 1908/9. *Bronze*: Kunstmus. (Sk. Inv. 380. Købt 1899. Udlaant til Haderslev seminarium 1921). Ny støbning. Omtalt I, p. 384 og 424. / BR 1860 2/4 (»for Heibergs Buste 200 r.«); 28/5 (»Iversen for Heibergs form 12 r.«); 18/10 (»Bentzen Rest for Heibergs Buste 15 r.«); 1861 21/1 (»for Heibergs Buste af Et. Borneman 800 r.«). Sml. Nicolaj Bogh, Chr. Winther. II (Kbh. 1901), p. 67 ff. Afb. Vilh. Andersen, Litt. Hist. III, p. 430. Danske Stormænd, udg. af L. F. La Cour og Knud Fabricius (Kbh. 1912), p. 420. Johanne Luise Heiberg, Et Liv gjenoplevet i Erindringen. 4. rev. udg. (Kbh. 1944), II, p. 304. Sml. ibid. II, p. 364; III, p. 133–34 (Heibergs buste i marmor skænket fru Heiberg 1860 24/12 af en kreds af venner med Madvig og Bornemann i spidsen); IV, p. 437. J. L. Heibergs Gadeviser. Udg. af Foreningen »Fremtiden« v. Knud Hendriksen (Kbh. 1945). — Af et brev fra F. Krieger til B., dat. 20/3 u. a., fremgaar det, at det egentlige initiativ til bustens udførelse i marmor var udgaet fra Madvig. Udst. Charl. 1861, kat. no. 325 (originalmodellen). Stockh. 1866; Emil Hultmark, anf. st. p. 30. Charl. 1871 af Foreningen »Fremtiden«, kat. no. 136. Paris 1878. Raadhus-udst. 1901, kat. no. 1941.
532. 1860. *Skuespillerinde Johanne Luise Heiberg* (1812–90) som *Melpomene*. I antikt kostume, m. dolk i h. haand. Statuette. Brændtler. 0,140 h. »17 Mts 60«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 128. Kat. no. 130).
533. 1860. *Johanne Luise Heiberg*. Moderne kostume. Statuette. Brændtler. 0,140 h. »20 Mts 60«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 129. Kat. no. 131).
534. 1860. *Chr. Hansen* (1803–83). Arkitekt. Buste. *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 106. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel. 0,613 h. »6. Apr: 60«. *Bronze*: Kunstmus. (Sk. Inv. 429. Købt 1902). Ny støbning.
535. 1860. *F. Meldahl* (1827–1908). Arkitekt. Buste (draperet). *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 91. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel. 0,716 h. »18 Apr: 60«. Kunstakad. Akad. arkitektforen., Kbh. *Marmor*: Tilh. overhofmesterinde, lehnsgrevinde Inger Wedell, Frijsborg. En kopi udf. af Max Hansen i privateje. *Bronze*: Kunstmus. (Sk. Inv. 397. Købt 1900. Udlaant til Randers mus. 1937). Ny støbning. / BR 1860 11/7 (»for Meldahls ægte Form og 6 Afstøbninger — 45 r.«); 21/7 ff. (Bentzen); 24/11 (»for Pr. Meldahls B. 805 r. 1 m.«). Sml. Helga Stemann, F. Meldahl og hans Venner. III (Kbh. 1929), p. 101 og 288. Marmorbusten ankommet til Frijsborg 1860 24/11. Kunstmus. arkiv DK no. 637/1927. Sml. C. E. Frijs-Frijsborg til B. 1860 25/11.
536. 1860. *Constantin Hansen* (1804–80). Maler. Buste. *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 107. Købt 1871 af Vilh. Bissen. Kat. 1944, no. 1084). Originalmodel. 0,640 h. »28. Apr: 60«. Aarhus mus. (Kat. 1917, no. 203. Købt 1877 af Vilh. Bissen). Kolding mus. (gave 1919 fra dir. Const. Hansen). *Bronze*: Kunstmus. (Sk. Inv. 390. Købt 1900. Udlaant til Bavnehøjens skole 1934). Ny støbning.
537. 1860. *Martin Hammerich* (1811–81). Skolebestyrer. Buste. *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 75. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel. 0,683 h. »29 Apr: 60«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1248). Frederiksborg (I. N. 336. Købt af Vilh. Bissen for 1885). *Marmor*: Vestre Borgerdydskole, Kbh. 0,680 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 56. Kat. no. 59). Udf. af Vilh. Bissen 1901. *Bronze*: Kunstmus. (Sk. Inv. 432. Købt 1902. Udlaant til Viborg statsskole 1937). / Sml. A. Ingerslev, Nik. Krossing og Jul. Lange til B. 1861 26/10. B.s svarkoncept, KB Ny kgl. saml. 2047 fol. V. Jul. Lange til B. 1861 26/11. E. H. Bentzen til B. 1862 14/1. BR 1860 marts (Ronci, Bentzen).
538. 1860. *Johanne Luise Heiberg*. Statuette. Brændtler. 0,230 h. »18 MAI 60«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 130. Kat. no. 132).

539. 1860? *Johanne Luise Heiberg*. Statuette. Brændtler. 0,210 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 132. Kat. no. 133). / Afgående type: v. haand paa brystet, bog i h. haand.
540. 1860. *Johanne Luise Heiberg*. Statuette. Brændtler. 0,230 h. »20 Mts(?) 60«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 127. Kat. no. 134). Kopi udf. til Dansk Kunsthandel ca. 1919; et bronzeepl. (mrk. DK) i teatermus., et andet tilh. generalkonsulinde Johan Hansen, Kbh. Afb. I, p. 384. / Bissen-udst. 1941, kat. no. 99.
541. 1860. *Johanne Luise Heiberg*. Statuette. Brændtler. 0,240 h. »1 IUI(?) 60«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 131. Kat. no. 135).
542. 1860. *Johanne Luise Heiberg*. Buste (moderne kostume). *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 144. Købt 1871 af Vilh. Bissen. Kat. 1944, no. 1085). 0,690 h. »5 Juni 60«. Teatermus. (bronzeret). *Marmor*: Frederiksborg (I. N. A 379 a. Gave fra J. C. Jacobsen 1886/87. Kat. 1943, no. 9626). 0,705 h. Kgl. teater. Udf. 1882 af Vilh. Bissen, gave fra J. C. Jacobsen 1882/83. *Bronze*: Kunstmus. (Sk. Inv. 466. Købt 1905. Udlaant til Bavnehøjens skole 1934). Ny støbning. Omtalt I, p. 384 f.; afb. p. 383; II, p. 71. / BR 1863 19/12 (»For Indpakningen af Heibergs(?) og Frues B. 1 r.«). Afb. Et Liv etc. 4. rev. udg. II, p. 320.
543. 1860–68. *Johanne Luise Heiberg, f. Pätges* (1812–90). Gift 1831 m. J. L. Heiberg. Statue (moderne kostume). *Gips*: Hovedet af originalmodellen tilh. Aalborg mus. (Kat. 1913, no. 197. Erhv. vistnok 1896). 0,510 h. Afstøbninger af hele figuren: Ribe mus. »8. Nov. 60«. Aarhus mus. (Kat. 1917, no. 199. Købt 1894 af billedhugger E. Bentzen). 1,810 h. *Marmor*: Hugget 1865–68. Brændt paa Christiansborg 1884. Kopi udf. af Vilh. Bissen opst. 1892 22/11 i kgl. teater. Omtalt I, p. 384 ff.; afb. p. 387; II, p. 71. / BR 1860 11/11 (»for fru Heibergs Statue 1000 r.«); i regnskabsbog 1865–68 (»Ronci fra 29. juli til 1. juli d. følgende Aar«); 1864 sept. (Iversen); 1865 21/11 (»Paa fru Heiberg 1200 r.«); 1867 dec. (»af Krieger paa fru Heiberg 550 r.«); 1868 22/2 (»fra Krieger. Rest for fru Heiberg 410 r.«). Udst. Charl. 1868, kat. no. 274. Raadhus-udst. 1901, kat. no. 1942. Afb. Ill. Tid. 1861, no. 115. Carl G. Laurin, Nordisk Konst. II (Stockh. 1923), p. 34.
544. 1860. *J. H. Thomander* (1798–1865). Svensk biskop. Buste. *Gips*: Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 57. Købt 1886. Kat. no. 60). Originalmodel. 0,710 h. »14. Septbr. 60«. Kunstmus. (Sk. Inv. 141. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Et expl. brændt 1884 (Sk. Inv. 48). Københavns universitet (I. N. 169. Teologisk laboratorium). Lunds universitet (teologisk fakultet). Thomandershuset, »Kulturen«, Lund. Thomanderska studenthemmet, Lund. Thomanders sommervilla Fornhem v. Ramlösa. Nordiska mus., Stockholm (gave fra bispinde Thomander 1880. Se Fædrelandet 1880, no. 187). *Marmor*: Akademiska föreningen, Lund (købt v. Carl Ploug paa B.s dødsboauk. 1869, sml. bilag E; skænket foreningen som gave fra studenterforen., Kbh. Se Carl Ploug til M. Weibull 1870 16/2, KB Ny kgl. saml. 3426 4^e. Samme til samme 1870 9/4 (ibid.). M. Weibull til C. Ploug 1870 8/3, KB Ny kgl. saml. 3316 4^e). »Kulturen«, Lund (arv efter Irk. Ida Warholm 1933). *Bronze*: Kunstmus. (Sk. Inv. 375. Erhv. 1899). Ny støbning. — Oplysningerne vedr. expl. i Sverrig skyldes frøken Selma Colliander, Lund, og fhv. museumsdirektør Axel Gauffin, Stockholm, henvisningen til korrespondancen mell. Carl Ploug og M. Weibull cand. mag. frk. E. Bockelund, Kbh. — Omtalt I, p. 424 ff.; afb. p. 413; II, p. 82–83. / BR 1861 21/5 (Bentzen); 25/6; 28/7 (»for Thomanders Buste i Marmor 1016 r. Rest.«); 1868 22/1 (Hammeløf). Udst. Stockh. 1866; Emil Hultmark, anf. st. p. 30. Originalmodellen udst. verdensudst. Paris 1867 (sml. bilag D). Sønderjysk Kunstudst. Charl. 1937, kat. no. 412.
545. 1860. *Fru Bertha Magdalene Weis, f. Schönheyder* (1828–1902). Gift 1847 m. A. S. Weis (broder til C. M. Weis). Buste. *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 161. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel. 0,568 h. »20 Septbr 60«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1241). Aarhus mus. (Kat. 1917, no. 205. Gave 1908 fra mollejer E. Weis). / A. Weis til B. 1860 20/12; 1861 1/4 og 6/9; 1862 23/11. BR 1860 23/12 (»fra Veis i Aarhus 200 r.«); 1861 16/4 (»for fru Weis Buste 200 r.«).
546. 1860. *Fr. A. Schönheyder* (1801–72). Etatsraad. Buste. *Gips*. Originalmodel. 0,638 h. »21 Septbr 60«. Kunstmus. (Sk. Inv. 83. Købt 1871 af Vilh. Bissen). / BR 1860 12/10 (»for Justitsraad Schönheyders Buste 200 r.«).
547. 1860. *C. F. Allen* (1811–71). Historiker. Buste. *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 70. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel. 0,633 h. »12. Novbr: 60«. Universitetet (I. N. 33. Akad. lærerforsaml. sal. Skænket af Irk. Johanne Allen efter 1929). Ibidem (I. N. 52. Konsistoriums kontor). *Marmor*: Frederiksborg (I. N. A 1873. Kat. 1943, no. 10682); udf. af Vilh. Bissen 1908/9. 0,640 h. *Bronze*: Kunstmus. (Sk. Inv. 462. Erhv. 1905. Udlaant til statsseminariet i Tønder 1934). Ny støbning.
548. 1860. *Fru Ville Heise, f. Hage* (1838–1912). Gift 1859 m. P. A. Heise. Buste (moderne kostume). *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 165. Købt 1871 af Vilh. Bissen. Kat. 1944, no. 1086). Originalmodel? 0,620 h. »20 Novbr: 60«. Et andet expl. tidl. i statens saml. (Sk. Inv. 166. Brændt 1884). Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1313. Udlaant til Maribo mus. 1913). *Marmor*: Nivaagaard (Kat. 1908, no. 2, p. 77). *Bronze*: Kunstmus. (Sk. Inv. 618). Et andet expl. opst. paa graven paa Holmens kgd. / Ville Heise til Elise Ploug 1860 6/3: »Jeg begriber ikke, hvor B. vil lave mit Moppefjæs . . .« Johanne Michelsen (Hage) til Johs. Hage [efteraar 1860]: »Hendes Buste er yndig og ligner fortræffeligt . . .« (medd. af cand. mag. frk. E. Bockelund). Udat. koncept fra B. til Vilh. Bissen, KB Ny kgl. saml. 2047 fol. V (»et vanskeligt lille Hoved«). Udf. i marmor af E. H. Bentzen 1862–63; se regning fra denne til B. 1863 31/3, KB Ny kgl. saml. 2047 fol. III. BR 1861 22/6 (»for fru Heises Buste 15 r.«). Udst. Charl. 1863 (marmor).
549. 1860. *H. F. Møller* (1804–80). Kunstnerens svoger. Buste. *Gips*. »8. Decbr. 60«. Tillh. enkepastorinde Laura

Møller, Kbh. / Udf. i anledn. af H. F. Møllers sølvbryllup. Pendantbusten af hans kone Sofie Møller, f. Jeppesen (1816–80), er odelagt tilligemed de originale gipsforme til begge busterner. Vilh. Bissen til B. 1860 21/11: »Anna fortæller, du vil modellere Onkel Hendrik til Bryllupsdagen . . .« Omtalt og afb. i Tilskueren 1938, p. 226 og 227, samt p. 230–31.

550. Ca. 1860–61. *Gravmæle for maleren J. A. Krafft* (1798–1829). Rom, Cimetero acattolico. Stele af marmor m. indsat marmorrelief. Portrætmedaillon, profil t. v. Omtalt I, p. 419; afb. p. 409; II, p. 81. / BR 1847 febr. og nov. Vilh. Bissen til B. 1860 21/11. Tre pennetegninger i Vilh. Bissens skitsebog, Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 2007).

551. 1861. *C. M. Weis* (1809–72). Departementschef. Buste. *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 77. Købt 1871 af Vilh. Bissen. Kat. 1944, no. 1087). Originalmodel. 0,610 h. »17 Febr: 61«. *Bronze*: Kunstmus. (Sk. Inv. 376. Erhv. 1899. Udlaant til Aarhus mus. 1923). Ny støbning.

552. 1861. »*Frokken Lehmanns*«. Buste. Ukendt. / Regning fra S. C. Iversen til B. 1861 24/2: »Frokken Lemanns Byste over Leer 3 r.« KB Ny kgl. saml. 2047 fol. III. Muligt Orla Lehmanns datter, Rota Margrethe L. (1846–1918), g. 1866 m. G. B. Rode.

553. 1861–63. *C. E. F. Weyse* (1774–1842). Komponist. Kolossalbuste (draperet). *Bronze*. Sokkel af norsk granit m. bronzerelief forestillende en lyre. Universitetspladsen v. Frue kirke. Støbt af T. C. Thomsen. Afsl. 1866 4/11. Omtalt I, p. 402; II, p. 75. / Regning fra S. C. Iversen til B. 1861 24/2: »Formet over Leer; Weises Byste.« KB Ny kgl. saml. 2047 fol. III. T. C. Thomsen, kontrakt 1861 12/9 (forpligter sig til at støbe »Weises Buste i Bronze efter Professor Bissens Model i Gips for 1000 r.«), ibid. C. C. Olsen til B. 1862 24/1 (hovedet støbt af T. C. Thomsen; brystet støbt i december, men maatte gøres om). BR 1862 11/8 (»Af Holm modtaget paa Weises Buste 100 r.«; flere udbetalinger); 19/9 (»Buste af Holm 50 r.«); 1863 1/10; 1866 14/12 (»Glosimodt for Lyren til Weises Buste 10 r.«). Udst. Charl. 1864, kat. no. 166 (bronze). Afb. »Danmark« 1943, III, 10, p. 307. Den opr. opstilling, se »Punch« 1876 9/8, p. 252.

554. 1861. *Fru A. M. Weis*, f. Schonheyder (1829–1875). Gift 1849 m. C. M. Weis. Buste. *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 162. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel. 0,580 h. »21: Apr: 61«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1235). *Bronze*: Kunstmus. (Sk. Inv. 611). Ny støbning.

555. 1861. *H. C. Ørsted* (1777–1851). Statue. *Gips*: Aalborg mus. (Kat. 1913, no. 6. Gave fra Carl Jacobsen). Originalmodel. 2,660 h. »27. Ap. 61«. Aarhus mus. (Kat. 1917, no. 198. Købt 1901 af Vilh. Bissen). *Bronze*: Afsl. 1880 27/10 i den gamle polytekniske læreanstalts gaard i Sct. Pederstræde; nu opst. i polyteknisk læreanstalts gaard i Sølgade. En bronzeafstøbning opst. paa Gaasetorvet i Rudkøbing 1920. Støbt hos Laur. Rasmussen. Omtalt I, p. 386 og 388; II, p. 71. / Udst. London 1862. Raadhuss-udst. 1901, kat. no. 1944 (gips, tilh. Vilh. Bissen).

556. 1861. *Den vrede Achilles*. Statue. *Gips*: Odense mus. (I. N. 332. Erhv. før 1885. Kat. 1886, p. 63, no. 4). Originalmodel. 1,750 h. »Kjøbenhavn 30 Juni 1861«. *Marmor*: Tidl. i statens saml. (Sk. Inv. 245. Gave fra grosserer R. Puggaard 1881. Brændt 1884). Sml. bilag E. Henstod i det Schimmelmannske palæ indtil overdragelsen til den kgl. skulptur- og malerisaml. Flytningen ledet af R. S. Malthé. Skr. fra malerisaml. til kirke- og undervisningsministeriet, dat. 1882 27/11 (kunstmus. arkiv). — Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 27. Erhv. 1882. Kat. no. 30). 1,740 h. Omtalt I, p. 390–96; afb. p. 389, 391, 393; II, p. 72–74. / Første marmorexpl. hugget 1861–63, andet 1864–66. BR 1861 april (»Rest. for Achilles 1000 r.«); 1866 24/1 (»Fragt for Achilles og Hebe fra Amsterdam til Kjö: 76 r. 4 m. 8 sk.«). Udst. Stockholm 1866; se Emil Hultmark, anf. st. p. 30. Verdensudst. Paris 1867. Sml. bilag D. Ny III. Tidning, Stock., 1866 (afb. — Protest fra damerne i Filipstad. Artikel af Johan Jolin). Carl G. Laurin, Nordisk Konst. II (Stockh. 1923), p. 31 (afb.), p. 35 og 344.

557. 1861. *Frøken Johanne (Hanne) Michelsen (adopt. Hage)* (1836–62). Gift sept. 1861 m. Vilh. Bissen. Buste (moderne kostume). *Gips*. 0,655 h. »31 (?) August. 61«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 2561. Erhv. 1943 fra Taarbæk skole).

558. 1861–62. *Enkedronning Caroline Amalie* (1796–1881). Buste (draperet). *Gips*: Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 58. Købt 1887. Kat. no. 61). 0,705 h. »4. Oct. 61«. Kunstmus. (Sk. Inv. 355. Kat. 1944, no. 1088). Et andet expl. (Sk. Inv. 44) brændt 1884; et tredje (Sk. Inv. 96. Købt 1871 af Vilh. Bissen) ikke forefundet ved revision 1933. *Marmor*: Tilh. Børneasylet i Rigensgade, dep. i Ny Carlsberg Glyp. 1942 (I. N. 2061). 0,690 h. Inskription (indhugget af F. Kjerstrup 1862): »Enkedronning Caroline Amalie 1862«. Omtalt I, p. 426; afb. p. 414–15; II, p. 84. / Formet af S. C. Iversen og punkteret af Deichmann: E. H. Bentzen til B. 1862 4/1. Samme til samme 1862 1/3. Regning fra F. Kjerstrup til B. for 1862, KB Ny kgl. saml. 2047 fol. III. Regning fra E. H. Bentzen til B. 1863 31/3: »Udført Marmorarbejde for Hr. Professor Bissen: Enkedronningen . . . 150 r.«; ibid. Sml. Nanny Bech til B. 1863 13/2 (har maattet afslutte indsamlingen til dronningens buste, skønt der manglede 20 r.). BR 1862 23/5 (»for Dronningens Buste 100 r.«); 30/8 (Ronci); 1863 19/1 (»For Dronningens Buste 800 r.«). Udst. Sønderjysk Kunststudst. Charl. 1937, kat. no. 410 (gips).

559. 1861. *J. Bravo* (1797–1876). Maler, kunstagent. Buste (draperet). *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 131. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel. 0,625 h. »24. Novbr. 61«. / Udf. i Rom. B. til Bravo 1861 19/9, KB Ny kgl. saml. 1857 fol. I. Udst. Charl. 1871 af Foreningen »Fremtiden«, kat. no. 193.

560. 1862. *P. A. Heise* (1830–79). Komponist. Buste (draperet). *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 65. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel. 0,628 h. »R. 31 Januar 62«. Frederiksborg (I. N. 534. Købt af Vilh. Bissen). *Marmor*: Nivaa-

- gaard (Kat. 1908, no. 8, p. 77). Studentersangforeningen. Kgl. teater (kopi, skænket 1901/2 af fru V. Heise, f. Hage). *Bronze*: Kunstmus. (Sk. Inv. 411. Købt 1900. Udlaant til Haderslev seminarium 1921). Et expl., støbt hos Thiébaud frères, Paris, opst. paa graven paa Holmens kgd. / Ville Heise til A. Hage 1862 14/1: »Professoren [sc. H. W. Bissen] laver en Buste af Heise, som jeg skal have til min Fødselsdag.« Samme til Carl Ploug [1862] 30/1: »Busten var da aldeles mageløs . . .« (Medd. af cand. mag. frk. E. Bockelund).
561. 1862. *Vilh. Bissen* (1836–1913). Kunstnerens ældste søn. Buste. *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 216. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel. 0,658 h. »9. Martz 62. H. V. BISSEN fec.« *Bronze*: Kunstmus. (Sk. Inv. 385. Erh. 1899. Udlaant til Randers mus. 1937).
- 561 a. 1862. *Gunni Busck* (1798–1869). Præst. Buste. *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 140. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel. 0,613 h. »30 Mai 62«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 60. Købt 1886. Kat. no. 63). / Udf. hos Gunni Busck i Brøndbyvester. G. Busck til B. 1862 5/6. Julie Busck til B. 1862 24/5. BR 1862 10/7 (»Betalt fra Pastor Busck. For en fast Form af hans Buste og 4 Afstøbninger 16 r. 2 m. 8 sk.«). Sml. H. Bech, Gunni Busck (Kbh. 1869), p. 229.
562. 1862. *Frøken Benedicte Ulfspærre Treschow* (1841–1917). Datter af kammerherre F. W. Treschow. Gift 1878 m. maleren Lorenz Frølich. Buste (moderne kostume). *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 153. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel. 0,617 h. *Marmor*: Brahesborg v. Assens. 0,615 h. *Bronze*: Kunstmus. (Sk. Inv. 613). / F. W. Treschow til B. 1862 7/8. Samme til samme 1864 8/6. BR 1862 22/8 (»Gudmønsen paa Frøken Treschows B. 15 r.«); 1862 16/6 (»For Frøken Treschows B. 800 r.«). Sml. dog Oscar Bloch, H. V. Bissen, p. 175 (1858 6/2).
563. 1862. *Kristen Karstensen* (1809–82). Præst. Buste. *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 138. Købt af Vilh. Bissen). Originalmodel. 0,620 h. »27. Juli 62«. Middelfart mus.
564. 1862. *Tordenskjold* (1690–1720). Statuette. Brændtler. 0,190 h. »4 Oct 62«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 133. Kat. no. 136).
565. 1862. *Tordenskjold*. Statuette. Brændtler. 0,230 h. »10 Dec: 62«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 134. Kat. no. 137).
566. 1862? *Tordenskjold*. Statuette. Brændtler. 0,190 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 135. Kat. no. 138).
567. 1862? *Tordenskjold*. Statuette. Brændtler. 0,240 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 136. Kat. no. 139).
568. 1862? *Tordenskjold*. Statuette. Brændtler. 0,240 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 137. Kat. no. 140).
569. 1862? *Tordenskjold*. Statuette. Brændtler. 0,220 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1183).
570. 1862? *Tordenskjold*. Statuette. Brændtler. 0,230 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1195).
571. 1862. *Andreas Munch* (1811–84). Norsk digter. Buste. *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 62. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel? 0,626 h. »11 Oct. 62«. Et andet expl. tidl. i statens saml. (Sk. Inv. 47. Brændt 1884). Et expl. skænket af B. til Konstforeningen i Oslo 1863 (se Fædrelandet 1863 11/6, p. 535). Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 2026. Gave fra malerinden frk. Anna E. Munch 1940). 0,645 h. *Marmor*: Tilh. malerinde frk. Anna E. Munch (testamentet af ejerinden til universitetsbibl. i Oslo). Angives hugget af O. Glosimodt. 0,630 h. *Bronze*: Kunstmus. (Sk. Inv. 409. Købt 1900). Ny støbning. Udf. i biscuit; et expl. i Norske forening, Kbh. / B. til Vilh. Bissen 1862 9/10 (»Jeg har modelleret Professor Munck i disse Dage . . .« F. Becketts notater. Glyp.s arkiv). Et gipsexl. udst. verdensudst. Paris 1867 (sml. bilag D).
572. 1862. *J. S. Fibiger* (1793–1861). Generalmajor. Buste. *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 127. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel. 0,660 h. »23 D. 62«. Frederiksborg (I. N. 333. Købt af Vilh. Bissen for 1885). Kolding mus. *Marmor*: Tøjhusmus. 0,655 h. Bekostet af artilleriets officerer og embedsmænd. / BR 1863 4/10 (»Dreieren for Foden til Fibigers 5 r.«); 6/11 (»Reitzel for Fibigers Buste 110 r.«); 1864 12/1 (»For Fibigers Buste 400 r.«). Premierløjtnant Müllertz til B. 1865 28/10 (busten opst. paa rustkammersalen i tøjhuset), KB Ny kgl. saml. 2047 fol. II. Udst. Charlb. 1864. Bissen-udst. 1941, kat. no. 6.
573. 1862–63. *Gravmæle for B. S. Ingemann* (1789–1862). Sorø kgd. Stele af svensk granit (2,400 h.), tegnet af Chr. Hansen, m. indsat portrætmedaillon, en face, af bronze (0,400 diam.). »Denne Mindesteen / Reistes ham af Hengivne, Erkendtlige Samtidige. Omtalt I, p. 420; II, p. 81. / Medaillonens støbt hos Laur. Rasmussen. Regning fra denne til B. 1863 14/7, KB Ny kgl. saml. 2047 fol. III. Lucie Ingemann til B. 1860–62. A. Rothe til B. 1862–64. III. Tid. 1864 3/1, no. 223, p. 118. Fædrelandet 1863 9/10; 1864 5/6.
574. 1863. *Prinsesse Louise af Hessen-Cassel* (1817–98). Gift 1842 m. Christian IX. Buste (draperet). *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 143. Købt 1871 af Vilh. Bissen). 0,653 h. »29 Januar . . .« (1863). Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1256). »29 Jan . . . 6.« *Marmor*: Kgl. slot, Oslo (udf. febr. 1863 som brudegave til prinsesse Alexandra fra Nørre Jyllands mænd og kvinder. Sml. B. til Bravo 1863 4/2, KB Ny kgl. saml. 1857 fol. I). Frederiksborg (I. N. A 356. Kat. 1943, no. 8971). 0,660 h. Udf. af Vilh. Bissen 1883–86. Kunstmus. (Sk. Inv. 352. Købt 1897. Kat. 1944, no. 1066. Udf. af Vilh. Bissen 1897). Udf. i biscuit hos Bing og Grøndahl. Sml. Vilh. Bissens udskrevne regnskaber (Glyp.s arkiv): »1863. 22 [november] begyndt paa Copi af Dronningens Byste til Bing.« Omtalt I, p. 422; II, p. 84. / BR 1862 24/5 (»Deichmann for Cisilering af Modelleren til Pr. Louise 8 r. 1 m. 8 sk.«); 1863 9/3 (»Gudmønsen — for Ponteringen af Prinsesse Louises Buste 50 r.«); 1/4 (»For Prinsesse Louises Buste 800 r.«).
575. 1863. *Fru Ida Wilde, f. Thiele* (1830–63). Gift 1850 m. kaptajnlojtnant Alexander Wilde. Buste (moderne

kostume). *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 147. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel. 0,574 h. »29 J. 63«. Bakkehuset. *Marmor*: Tilh. grosserer P. Schram, Kbh. 0,587 h. *Bronze*: Kunstmus. (Sk. Inv. 601. Udlaant til Aarhus mus. 1923). Omtalt I, p. 427 f.; afb. p. 417; II, p. 84. / BR 1863 7/4 (»Barner for Fr[u] W[ildes] B[uste] 25 r.«); 1864 30/3 (»For Fru Wildes Buste 600 r.«). Udst. Charl. 1864, kat. no. 172 (marmor). Bissen-udst. 1941, kat. no. 37, pl. III (marmor). Sml. Oscar Bloch, H. V. Bissen, p. 207.

576. 1863–68. *Hjydrdreng*. Statue. *Gips*: Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 28. Erhv. 1886. Kat. no. 31). Originalmodel. 1,720 h. Aarhus mus. (Kat. 1917, no. 201. Købt 1899 af Vilh. Bissen. Defekt). *Marmor*: Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 29. Kat. no. 32). Udf. af Vilh. Bissen 1889. Omtalt I, p. 402 ff.; afb. p. 397; II, p. 75. / Modelleret allerede i efteraaret 1862, men atter slaaet ned. Paabeg. igen jan. 1863, men ikke fuldført v. kunstnerens død. Sml. fortegn. no. 233.

577. 1863. *Lehns greve C. E. Krag-Juel-Vind-Frijs* (1817–96). Godsejer, minister. Buste (draperet). *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 90. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel. 0,702 h. *Marmor*: Tilh. overhofmesterinde, lehns grevinde Inger Wedell, Frijsborg. 0,705 h. *Bronze*: Kunstmus. (Sk. Inv. 452. Erhv. 1904. Udlaant til rigsdagen 1933). Ny støbning. — En støbt cementkopi opsat paa Frijsborgs façade. / BR 1864 20/6 (»Paa Grev Friis og Kones Buster 1000 r. Rest 600«); 1867 22/7 (»Barner for Grev Friis 50 r.«); 27/12 (»Af Greve Friis for Marmor Buste 800 r.«). Sml. Oscar Bloch, H. V. Bissen, p. 208–9 (modelleret febr.–marts 1863). Udst. Charl. 1864, kat. no. 171 (marmor).

578. 1863. »*Kleins Buste*«. Ukendt. / BR 1863 9/3: »Glosimoth for Kleins Buste 100 r.«

579. 1863. *Kammerherre F. W. Treschow* (1811–69). Godsejer. Buste (draperet). *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 194. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel. 0,675 h. »19 Mrts 63«. *Marmor*: Brahesborg v. Assens. / BR 1863 4/11 (»Andersen paa Treschows Buste 10 r.«); 1864 febr. (Bentzen); 28/2; 2/5; 30/5 (»Rest for Treschows Byste og for at sætte den og Gr. Faders paa Foden . . . 70 r.«); 19/10 (Bentzen); 1865 9/12 (»Barner Rest for Treschows B. 10 r.«). Sml. Oscar Bloch, H. V. Bissen, p. 209. Udst. Charl. 1864, kat. no. 169 (marmor). Reitzels fortegn. p. 41 har fejlagtigt »C. A. R. Treschow«.

580. 1863. *Lehns grevinde Thyra Valborg Krag-Juel-Vind-Frijs, f. Haaffner* (1821–81). Gift 1847 m. C. E. Krag-Juel-Vind-Frijs. Buste (draperet). *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 170. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel. 0,665 h. »1 APR: 63«. *Marmor*: Tilh. overhofmesterinde, lehns grevinde Inger Wedell, Frijsborg. 0,670 h. — En støbt cement-kopi opsat paa Frijsborgs façade. / Sml. F. Meldahl til B. 1860 24/12, samt flere breve 1860–62. BR 1864 24/5 (»Bentzen Rest for Grevinde Frijs Buste 75 r.«); 30/5 (»Barner for at preparere Grevinde Frijs Buste 30 r.«). Sml. Oscar Bloch, H. V. Bissen, p. 208–9. Udst. Charl. 1864 (marmor).

581. 1863. *Engel* (m. palmegren i h. haand). Statuette. Brændtler. 0,220 h. »16 Juni 63«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 200. Kat. no. 207).

582. 1863. *Engel* (m. palmegren i v. haand). Statuette. Brændtler. 0,220 h. »16 Juni 6«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 201. Kat. no. 208).

583. 1863. *Engel* (m. h. haand fremstrakt). Statuette. Brændtler. 0,210 h. »25 Juli«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 202. Kat. no. 209).

584. 1863. *Engel* (m. foldede hænder). Statuette. Brændtler. 0,260 h. »26 Juli«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 203. Kat. no. 210).

585. 1863? *Engel*. Statuette. Brændtler. Ukendt. / Solgt v. auk. 1867 21/5, kat. no. 209 b: »Staaende Engel. Terrakotta«. (Tilføjet m. blæk i kunstmus. expl. af auktionskataloget).

586. 1863. *C. C. Hall* (1812–88). Minister. Buste (draperet). *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 193. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel. 0,747 h. »28 September 63«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1314. Udlaant til Maribo mus.). Rigsdagen. *Marmor*: Rigsdagen. 0,730 h. Gave fra familien. *Bronze*: Kunstmus. (Sk. Inv. 381. Købt 1899. Udlaant til rigsdagen 1924). / BR 1864 18/7 (Bentzen); 10/9 (do.); 22/12 (»For Halls Buste 800 r.«); 1865 4/2. Sml. Augusta Marie Hall, f. Brøndsted, til B. [1863] 21/9. A. F. Kriegers dagbøger. Udg. af Elise Koppel, Aage Friis og P. Munch (Kbh. Kria. 1920–43), II, p. 317–18 (1863 20/9: busten udf. paa initiativ af Treschow. »Jeg saae den idag — den synes mig triviel.«). Et marmorexpl. udst. verdensudst. Paris 1867 (sml. bilag D). Udst. Charl. 1871 af Foreningen »Fremtiden«, kat. no. 139 (gips). Udst. »Fra 48« (Kbh. 1893), kat. no. 189 (marmor. Tilhørte sekretær O. Hall. Identisk m. rigsdagens marmorexpl.). Raadhus-udst. 1901, kat. no. 1945.

587. 1863–68. *Tordenskjold* (1690–1720). Statue. *Bronze*: Kors-urtegaarden v. Holmens kirke. »25 April 64«. Støbt hos Laur. Rasmussen. Afsl. 1878 21/10. Et andet expl. udf. 1874–76, opst. i Trondhjem (se Arne Nygaard Nilssen, Skulpturen i 19. og 20. Aarh. »Norsk Kunsthistorie« II, Oslo 1927, p. 296). Omtalt I, p. 403 ff.; afb. p. 399; II, p. 75 f. / Modelleret febr.–nov. 1863. Støbt i gips nov. 1863. Originalmodellen brændt 1884. Henstod indtil 1882 i det Schimmelmannske palæ (nu Odd Fellow-palæet) i Bredgade, men skænkedes af R. Puggaard til Den kgl. maleri- og skulptursamling. Tilbudt af R. Puggaard gennem J. Sonne ved skr. af 5/10 1882. Sml. skr. af 27/11 1882 fra malerisaml. til kirke- og undervisningsministeriet (kunstmus. arkiv). Udst. Charl. 1864, kat. no. 165 (gips). Ligeledes 1870, kat. no. 291 (bronze. »Foræret af Hr. Grosserer R. Puggaard til Kjøbenhavns Kommune«).

588. 1863–67. *Bedende engel*. Statue. Marmor. Udf. til gravkapel i »Heinrich Schröders mildtätige Stiftungs, Ham-

- burg (kapellet nedrevet 1908). Omtalt I, p. 406; aflb. p. 400–401; II, p. 76. / Støbt i gips maj 1864. Marmorhugningen tilendebragt okt. 1867. BR juli 1865–juli 1866, regnskabshog mrk. 1865–68 (paa englen arbejder Andersen † 7/12 1865, Barner, Bentzen etc.). Udst. Charl. 1868, kat. no. 277 (gips). Ligeledes ved mindefesten for B., Charl. 1868 29/3 (sml. II, p. 85–86).
589. 1863. *Udsmykning af Frederik VII's castrum doloris*. Relief. Ukendt. / BR 1863 19/12 (»Iversen for Basrelieffet til Castrum doloris 12 r.«); 1864 17/1 (»For Basrelieffet til Castrum doloris 355 r.«); 30/5 (»[Bentzen] for Hjælp med Basrelieffet til Castrum doloris 70 r.«).
590. 1863–64. *Frederik VII til hest*. Monumentudkast. Statuette. Gips: Odense mus. (I. N. 368. Fremskaffet for 1885 af R. S. Malthe. Kat. 1886, p. 63, no. 3). 1,340 h. »d. 19 Jan 1864«. Randers mus.? (ikke forefundet 1943). Omtalt I, p. 410 ff. / Udst. Charl. 1864, kat. no. 174. Aflb. III. Tid. V, 1863 13/12, p. 81. Sml. skitse af Vilh. Bissen (gips. 0,490 h. »D 29 Dec 1868«), Frederiksborg (I. N. A 2305. Kat. 1943, no. 6700).
591. 1863–64. *Frederik VII til hest* (m. h. haand i siden). Monumentudkast. Statuette. Gips. 0,920 h. Aalborg mus. (Gave fra Vilh. Bissen 1892. Kat. 1913, no. 135; bet. her som den første skitse til monumentet). Omtalt I, p. 411.
592. 1863–73. *Frederik VII*. Rytterstatue. Bronze. 5,250 × 5,500; plinten 0,210 × 1,940 × 4,500. Christiansborg slotsplads. Fuldendt og støbt i eget støberi af Vilh. Bissen. Postamentet tegnet af J. D. Hierholdt (5,800 × 7,600 × 10,100). Afsl. 1873 6/10. Reduktion i gips udf. af Mule & Carlson; et expl. paa Jægerspris. Omtalt I, p. 409–12; aflb. p. 403 og 405; II, p. 77. / Modellen færdig 1865 14/12. Bronzestøbningen tilendebragt maj 1873.
593. 1863. *Kammerherreinde Andrea Bjørn Treschow, f. Rothe* (1814–85). Gift 26/3 1836 m. F. W. R. Treschow. Buste (draperet). Gips: Kunstmus. (Sk. Inv. 146. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel. 0,630 h. »8 MAR 64«. *Marmor*: Brahesborg v. Assens. 0,605 h. / BR 1865 22/12 (»for Fru Treschows B. 500 r.«). F. W. Treschow til B. 1864 8/6. Udst. Charl. 1864, kat. no. 170 (marmor). Sønderjysk Kunstudst. Charl. 1937, kat. no. 413 (gips).
594. 1864? »*Von Oppen-Schilden*«. Buste. Ukendt. Muligt af kammerherreinde Rosalie Friccius von Oppen-Schilden, f. v. Schilden (1786–1864), gift m. kammerherre C. A. R. v. Oppen-Schilden. Deres søn var hofjægermester Rudolph v. Oppen-Schilden (1824–96). / Sml. kammerherre v. Oppen-Schilden til B., Haseldorf 1864 10/4: »I Følge Begjæring af Hofjægermester von Oppen-Schilden tillader jeg mig i en Kiste mærk. P. B. Kjøbenhavn, herhos at tilsende Deres Velbaarenhed 1 Photographie, som De skal have eragtet nødvendig for at anfærdige en Buste af den Dame, af hvilken han vil have overleveret Dem Masken. / Med største Hoiagtelse har jeg den Ære at tegne som / Deres Velbaarenheds / ærbødige / v. Oppen-Schilden. Kammerherree. Sml. Danmarks Adels Aarbog XLIII, 1926, II, p. 39.
595. 1864. *Conrad Johan Chr. Harhoff* (1785–1871). Byfoged og borgmester i Ringsted. Buste. Gips: Kunstmus. (Sk. Inv. 121. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel. 0,656 h. »Ringsted 11. April 64«. *Marmor*: Tinghuset i Ringsted. 0,652 h. Opst. juli 1864 (se F. Vermehren til B. 1864 25/6 og 17/7). Marmor kopi (moderne kostume) af Vilh. Bissen i familieej. Omtalt I, p. 428 ff.; aflb. p. 425; II, p. 85. / BR 1865 27/1. Bissen-udst. 1941, kat. no. 9 (marmor).
596. 1864. *Jens Baggesen* (1764–1826). Digter. Buste. Gips: Kunstmus. (Sk. Inv. 68. Købt 1871 af Vilh. Bissen). 0,710 h. »12. MAI 64«. 1 expl. brændt 1884. *Marmor*: Studenteforeningen. 0,670 h. Skænket af A. F. Krieger 1879. / Udf. paa grundlag af Albert Jacobsons portrætmedaillon. Synes at have været i arbejde allerede 1863. J. Bravo til B. 1863 5/12. Sml. udat. regning (koncept) fra B., stilet til »afdøde Grevinde A. Baggesens Bø«. KB Ny kgl. saml. 2047 fol. II. BR 1864 12/5; 1865 12/2 (Bentzen); 8/6: »Krieger for J[ens] B[aggesens] B. 500 r.« Oscar Bloch, H. V. Bissen, p. 207.
597. 1864. *A. W. Moltke* (1785–1864). Portrætmedaillon. Profil t. h., kappe om skulderen. Gips. 0,580 × 0,420. »10 Juni 64«. Bregentved. / Fr. Moltke-Bregentved til B. 1864 13/5.
598. 1864? »*Morvilles*«. Barnebuste. Ukendt. Et expl. tidl. i statens saml. (Sk. Inv. 183. Købt 1871 af Vilh. Bissen. Brændt 1884). / BR 1866 24/5: »af Schotlender for Morvilles Buste form og Afstøbning 14 r.«
599. 1864. *Helene Roed* (1843–1926). Datter af maleren J. Roed. Gift 1864 m. docent, senere professor C. R. Nyblom. Buste. Gips: Kunstmus. (Sk. Inv. 208. Købt 1871 af Vilh. Bissen). 0,597 h. »8 Sept(?) 64«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1315. Udlaant til Maribo mus.). *Marmor*: Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 61. Kat. no. 64). Udf. 1902 af Vilh. Bissen. *Bronze*: Kunstmus. (Sk. Inv. 464. Købt 1905). Ny støbning. / Originalmodellen tilhørte J. Roed. Se denne til B. 1865 22/11; KB Ny kgl. saml. 2047 fol. III. Sml. Helene Nyblom, Livsminder fra Danmark (Kbh. 1923), p. 148.
600. 1864. *Silen twinges til at spaa*. Relief. Gips. Originalmodel. 0,550 × 0,920. »29. Sept. 64«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 90. Købt 1882 af Vilh. Bissen. Kat. no. 89). Omtalt I, p. 404.
601. 1864. *H. C. Andersen* (1805–75). Digter. Buste. Gips: Kunstmus. (Sk. Inv. 66. Købt 1871 af Vilh. Bissen. Kat. 1944, no. 1089, m. gal dato »1861«). Originalmodel? 0,630 h. »H. V. BISSEN fec. 11. Oct. 64«. *Marmor*: Kgl. teater (gave fra Ny Carlsbergfondet 1930. Tidl. i Ny Carlsberg Glyp. I. N. 59. Kat. 1927, no. 62). Udf. af Vilh. Bissen 1902. *Bronze*: Kunstmus. (Sk. Inv. 382. Erh. 1899. Udlaant til Haderslev seminarium 1921). Ny støbning. Udf. i biscuit hos Bing & Grøndahl maj 1865; et expl. paa Frederiksborg (I. N. A 4757. Kat. 1943, no. 6372. Ogsaa her m. gal datering af B.s buste). / I H. C. Andersens dagbøger findes følgende oplysninger vedr. bustens tilblivelse

(medd. af bibliotekar, dr. phil. Helge Topsøe-Jensen): 1864 30/9. »Besøg af Bissen, der vil gjøre min Buste, jeg skal til ham første Gang i Morgen Formiddag.« 1/10. »Stod for Bissen, kaldt at staa med bar Hals.« 3/10. »Jeg stod fra 10 til 11¹/₂ for Bissen, der sagde, at Vorherre havde givet sig Tid til at skabe mit Hoved aparte frem for de fleste Andres.« 8/10. »Meget nerveus, svært at naa hen til Bissen.« (KB Collinske saml. 7 4°). Sml. H. C. Andersens Brevveksling med Edv. og Henriette Collin. V, p. 330. Udst. Charl. 1871 af Foreningen »Fremtidens«, kat. no. 137. Paris 1878, kat. no. 275. / Naar der i Dansk biografisk lex. I (1933), p. 341–2 anføres et portrætrelief af B. forestillende H. C. Andersen, skyldes det nok en forveksling m. den af Edv. Bentzen i 1870 udst. medaillon.

602. 1864. *Frøken Bolette Puggaard* (1844–1929). Datter af R. Puggaard. Gift 1864 m. komponisten Emil Hartmann. Buste (moderne kostume). *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 148. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel. 0,598 h. »30. Octobr. [64]«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1316. Udlaant til Maribo mus.). *Marmor*: Tilh. 1938 konsul J. P. Hartmann, Mont St Amand, Gand. Et expl. skænket R. Puggaard af Hans Puggaard 1865. Sml. R. Puggaard til B. 1865 24/5. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 62. Kat. no. 65). Udf. af Vilh. Bissen 1902. *Bronze*: Kunstmus. (Sk. Inv. 600). Ny støbning.

603. 1864. *N. W. Gade* (1817–90). Komponist. Buste. *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 84. Købt 1871 af Vilh. Bissen. Kat. 1944, no. 1090). Originalmodel? 0,660 h. »22. Nov. 64«. Teatermus. *Marmor*: Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1351. Gave fra professorinde Mathilde Gade. Kat. no. 67). 0,660 h. Skænket Gade 1866 af medlemmer af »Musikforeningen«. Kgl. teater; kopi udf. af Vilh. Bissen 1891. *Bronze*: Kunstmus. (Sk. Inv. 359. Købt 1897. Udlaant til Haderslev seminarium 1921). Ny støbning. / BR 1866 20/12 (»Bentzen for Gades B. 105 r.«). Udst. Kunstforen. 1867 (marmor). Se Fædrelandet 1867 13/3. Udst. Charl. 1871 af Foreningen »Fremtidens«, kat. no. 194.

604. 1864. *O. Evens* (1826–95). Billedhugger. Buste. *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 114. Købt 1871 af Vilh. Bissen). 0,626 h. »27. N. 64«. *Bronze*: Kunstmus. (Sk. Inv. 384. Erhv. 1899. Udlaant til Randers mus. 1937). Ny støbning.

605. 1864. *J. H. T. Fibiger* (1821–97). Præst. Buste. *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 139. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel. 0,657 h. »9(?) Decbr 64«. Kolding mus. (testamentarisk gave fra dr. phil. Fr. E. Trojel 1935). Omtalt I, p. 418.

606. 1864. *Ernst Wilster* (1808–81). Generalmajor. Buste. *Gips*. Originalmodel. 0,640 h. »22 Dec: 64«. Kunstmus. (Sk. Inv. 125. Købt 1871 af Vilh. Bissen).

607. 1865. *Max Müller* (1808–84). Oberst. Buste. *Gips*. Originalmodel. 0,690 h. »11 Janur:(?) 65«. Kunstmus. (Sk. Inv. 126. Købt 1871 af Vilh. Bissen).

608. 1865. *A. W. Moltke* (1785–1864). Buste (ordensdragt som elefantridder). *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 707. Købt paa Vilh. Bissens auk. 1915, kat. no. 4. Kat. 1944, no. 1091). 0,735 h. »6 Apr. 65«. Hovedet afstøbning efter busten fortegn. no. 433, kroppen ny; blikket drejet (ser mod venstre). *Bronze*: Det Moltkeske gravkapel, Karise kirke. Ca. 0,900 h. / Fr. Moltke til B. 1865 21/2. B.s svarkoncept, KB Ny kgl. saml. 2047 fol. V. Udat. regning (ca. 1866) fra Laur. Rasmussen til B. for støbning i bronze og montering af excellencens Moltkes buste: 600 rdl. (F. Becketts notater. Glyp.s arkiv). BR 1866 21/4 (»for Grev Moltkes Buste i Bronze 1200 r.«); 26/4 (»for 2 Exemplarer af A. V. Moltkes Buste i Marmor 1200 r.«); 10/12 (»Gudmønsen har for Moltkes Buste at ciselere faaet 77 r. 3 m.«).

609. 1865. *J. J. Jansen* (1801–78). Tandlæge. Buste. *Gips*. Originalmodel? 0,643 h. »5 Juni 65«. Kunstmus. (Sk. Inv. 133. Købt 1871 af Vilh. Bissen).

610. 1865. »*Admiral Bothes(?)*. Buste. Ukendt. / BR 1865 22/6: »for Admiral Bothe Buste 300 r.« Skal muligt læses Rothe. Admiral C. A. Rothe (1767–1834)? Sml. fortegn. no. 654.

611. 1865. *Bjørnstjerne Bjørnson* (1832–1910). Norsk digter. Buste. *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 87. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel. 0,683 h. »1. Aug: 65«. Aalborg mus. (Kat. 1913, no. 219). Kristianssands kunstforenings galleri (Kat. 1936, no. 172. Gave fra skuespillerparret Laura og Sigvard Gundersen 1902). *Marmor*: Aulestad, Norge. *Bronze*: Kunstmus. (Sk. Inv. 408. Købt 1900. Udlaant til Struer statsgymnasium 1939). Ny støbning. / BR 1866 10/1. Originalmodellen udst. verdensudst. Paris 1867 (sml. bilag D).

612. 1865. *Harald Ulrik Sverdrup* (1813–91). Norsk præst og politiker. Buste (draperet). *Gips*. Originalmodel? 0,708 h. »9 Oct. 65«. Kunstmus. (Sk. Inv. 142. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Ogsaa udf. i marmor. Omtalt I, p. 428; afl. p. 423; II, p. 85. / BR 1865 19(?)12 (»Tylstrup — 20 r. Rest for Svertrups B.«); 1866 26/4 (»for Pastor Sverdrup 500 r.«); 28/4 (Glosimodt); 1867 18/6.

613. 1865. *L. N. Hvidt* (1777–1856). Nationalbankdirektør, politiker. Buste. *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 120. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel. 0,647 h. »26 Nov: 65«. To expl. brændt 1884. Frederiksborg (I. N. A 346. Købt af Vilh. Bissen for 1885. Kat. 1943, no. 7368). Bymus., Kbh.s raadhus. *Marmor*: Tilh. dispachør L. N. Hvidt, Kbh. (Afb. Kunst i Privateje, II, 1945, p. 259). 0,655 h. Borgerrepræsentationens formandsværelse, Kbh.s raadhus. Børsen, Kbh. (opst. 1928). Æresholigen paa Carlsberg. *Bronze*: Kolossalbuste udf. af Vilh. Bissen efter B.s model. Ørstedsparken. Afsl. 1877 27/10. Udf. i biscuit af II. Olrik for den kgl. porecelensfabrik; et expl. paa Frederiksborg (I. N. A 4712. Kat. 1943, no. 7369). / BR 1866 28/1 (»Gudmønsen paa Ilvids Buste 30 r.«); 4/4 (»Gudmønsen. Rest for Hvids Buste 55 r.«); 17/4 (»for Hvids Buste 500 r.«). Udst. »Fra 48« (Kbh. 1893), kat. no. 366 (tilhørte enkefru E. Hvidt). Formentlig det samme expl., som nu tilh. dispachør L. N. Hvidt.

614. 1865. *J. C. Jacobsen* (1811–87). Brygger. Buste (draperet). *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 198. Købt 1871 af Vilh. Bissen). 0,728 h. »20 Dech: 65«. Carlsberg mus. (Gave fra Ny Carlsberg Glyp. 1934. Sml. Glyp. I. N. 1264). Rigsdagen. *Marmor*: Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 66. Kat. no. 66). 0,710 h. Udf. af Vilh. Bissen. Frederiksborg (I. N. A 152 a. Gave fra Christian IX. Kat. 1943, no. 9250). Udf. af Vilh. Bissen. Afb. Det nationalhist. Museum paa Frederiksborg 1878–1928 (Kbh. 1928), p. 14. Københavns raadhus. Videnskabernes selskab. Kolossalbuste. 0,940 h. Udf. af Vilh. Bissen paa grundlag af B.s buste (bestilt 1898, afleveret 1899). *Bronze*: Carlsbergfondet. Carlsberg bryggeriernes aftapningsanstalt, Valby. Kunstmus. (Sk. Inv. 453. Købt 1904. Udlaant til Bavnehøjers skole 1934). Nye støbninger. / BR 1866 2/1, 10/1–6/3, 19/4 (»Ronci for foden til Jacobsens Buste 5 r.«); 1/8 (»for Jacobsens Byst 800 r.«). (Sml. Vilh. Bissens udskrevne regnskaber, Glyp.s arkiv: »1866. 10 Marts begyndt Jacobsen for Fader i Marmor færdig den 18 April . . .« Udst. Raadhus-udst. 1901, kat. no. 1943 (gips).
615. 1865. *Troen*. Statuette. Brændtler. 0,330 h. »21 D. 65.« Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 204. Kat. no. 211). / Med kors og kalk i hænderne. Studie til den allegoriske relief-figur paa Just Paullis monument, fortegn. no. 635.
616. 1865–67. *Christian I, Christian III, Frederik II, Christian IV*. Fire relieffer, udskaaet i egetræ efter B.s modeller. Universitetets festsal. Anbragt i paneelfelter paa begge sider af kongestolen paa salens østlige langside. Omgivet m. rammer af egeløv. Felterne 1,340 × 1,020; selve relieffernes højde ca. 0,690. / Skr. fra konsistorium til B. 1865 16/9, KB Ny kgl. saml. 2047 fol. II (anmoder B. og Høyen om at føre tilsyn m. udførelsen af medaillonerne til universitetets festsal paa hver side af den kgl. stol: Chr. I, Chr. III, Fr. II og Chr. IV). Ligelydende skr. fra konsistorium til Høyen 1865 16/9, KB Ny kgl. saml. 1552 fol. Koncept til svar fra Høyen og B. 1865 19/9, ibidem. N. L. Høyen til B. (udat.) m. angivelse af forbilleder. Sml. H. N. Clausen til B. 1866 20/4. Hist. Medd. om Kbh. III. rk., 1. bd., p. 460 (tegnet af B. og opsat efteraaret 1867). Univ. aarbog III, p. 64 ff. BR 1866 21/4: »for 2 Modeller til Universitetet 200 r.«; 1866 1/11: »for Fr. II og Chr. IV 150 r.« Træskærerarbejdet muligt udf. af V. Fjeldskov. Sml. dog B. Bergslien til B. 1866 14/7 (anbefaler billedskærer Magelsen). Trap I, p. 411. Sml. Vilh. Bissens auk. 1915, kat. no. 100 og 101 (Chr. IV og Fr. II, overnaturlig størrelse).
617. 1866. *J. G. Forchhammer* (1794–1865). Geolog og kemiker. Buste. *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 69. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel. 0,672 h. »25 Jan. 66«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 63. Erhv. 1886. Kat. no. 68). Universitetet (I. N. 47. Akad. lærerforsaml. sal). Mineralogisk mus. (bronzeret. Univ. I. N. 95. Fortegn. 1888 over kunstværker tilh. univ. no. 28). Polyteknisk læreanstalt (se J. T. Lundbye, Den polytekniske Læreanstalt 1829–1929, p. 98). Frederiksborg (I. N. 338. Købt af Vilh. Bissen før 1885). *Marmor*: Mineralogisk mus. (Univ. I. N. 93). Udf. af Vilh. Bissen ca. 1893. / BR 1866 17/11 (Bentzen); 1867 10/12. Udst. Charlb. 1867. Sønderjysk Kunstudst. 1937, kat. no. 416 (gips).
618. 1866. *Japetus Steenstrup* (1813–97). Naturforsker. Buste. *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 82. Købt 1871 af Vilh. Bissen). 0,667 h. »1. Febr: 66«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 64). En afstøb. i hermeçon tilh. universitetet (store udvalgsværelse). 0,560 h. *Marmor*: Zoologisk mus. (Univ. I. N. 138. Skænket af J. C. Jacobsen okt. 1866. Univ. aarbog 1864–71, p. 606. Fortegn. 1888 over kunstværker tilh. univ. no. 80). 0,668 h. Mineralogisk mus. (Univ. I. N. 94). Udf. af Vilh. Bissen. *Bronze*: Kunstmus. (Sk. Inv. 360. Købt 1897. Udlaant til Haderslev seminarium 1921). Ny støbning. Udf. i bronze i forstørret maalestok af Vilh. Bissen 1898. / BR 1866 22/8 (Olsen); 15/10 (»faaet hos Jacobsen for Pr. Steenstrup Buste 500 r.«). Udst. Charlb. 1867. Raadhus-udst. 1901, kat. no. 1947 (gips). Bissen-udst. 1941, kat. no. 29 (marmor).
619. 1866. *Grev Preben Bille-Brahe* (1773–1857). Buste (draperet). *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 98. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel? 0,730 h. »11. FEBR. 66«. *Bronze*: Hvedholm park. Granitsokkel. / BR 1866 16/4, 10/5 (Tylstrup); 9/10 (Bentzen); 13/12 (»for Bille Brahe B. 800 r.«).
620. 1866. *Louis Urban Jürgensen* (1806–67). Urmager. Buste. *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 197. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel. 0,674 h. »2 Marts 66«. Urban Jürgensen mus. i Bienne, Svejts. / Modelleret til Polyteknisk læreanstalt. Se C. G. Hommel til B. 1866 24/4. Sml. fortegn. no. 621–22.
621. 1866. *A. Marschall* (1783–1842). Pianofabrikant. Buste. *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 195. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel. 0,703 h. »12 Ma . . .« Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1246). »12 Marts 66«. / Modelleret til Polyteknisk læreanstalt. Se C. G. Hommel til B. 1866 24/4. Sml. fortegn. no. 620 og 622.
622. 1866. *Christian(?) Drewsen* (1799–1896). Papirfabrikant. Buste (draperet). *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 132. Købt 1871 af Vilh. Bissen). 0,707 h. »20 Marts 66«. / Modelleret til Polyteknisk læreanstalt. Se C. G. Hommel til B. 1866 24/4: »Vi ønsker Afstøbning af Buster af H. C. Ørsted, J. F. Schouw, G. Forchhammer, J. Collin, Thorvaldsen (Kunstakademiets Model), foruden de 3 som De efter Comitens Henstilling har modelleret: A. Marschall, U. Jørgensen, Drewsen.« BR 1866 12/5 og 24/5: »for U. Jørgensens og Marschalls B. 400 r. Drewsens Byst 200 r.« Saml. fortegn. no. 620–21.
623. 1866. *A. W. Moltke* (1785–1864). Buste (draperet). *Bronze*. Ca. 0,800 h. »29 Juli(?) 66«. Vemmetofte park. Soklen 1,075 h. / BR 1866 21/4 (»for Grev Moltkes Buste i Bronze 1200 r.«); 23/4 (Jacobsen); 18/9 (Gudmondsen); 10/12 (»Gudmondsen har for Moltkes Buste at ciselere faaet 77 rdl. 3 m.«); 18/12; 1868 25/1 (»Benzden for Punkteringen af Moltkes 50 r.«). Sml. Vilh. Bissens udskrevne regnskaber, Glyp.s arkiv: »1866. 1 Juli begyndt Copi af gamle Moltke (for Fader)«.

624. 1866. *Ellen Adler* (1860–1930). Datter af grosserer D. B. Adler. Senere gift m. lægen, professor Chr. Bohr. Barnebuste. *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 204. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel. »20. Aug. 66«. *Marmor*: Tilh. prof. Harald Bohr, Kbh. 0,490 h. Omtalt I, p. 428; afb. p. 419; II, p. 84. / BR 1867 10/2 (Gudmonsens). Bissen-udst. 1941, kat. no. 3 (marmor).
625. 1866. *Hanna Adler* (f. 1859). Søster til foregaaende. Senere rektor. Barnebuste. *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 203. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel. »20. Aug. 66«. *Marmor*: Tilh. prof. Harald Bohr, Kbh. 0,488 h. Omtalt I, p. 428; afb. p. 419; II, p. 84. / BR 1866 9/10 (Tylstrup); 20/11 (do.); 1867 21/4 (Olsen); 25/9 (»for Buserne af Grosserer Adlers Børn 800 r.«). Bissen-udst. 1941, kat. no. 2 (marmor).
626. 1866. *Frederik VII.* Statuette. Brændtler. 0,210 h. »8 Nov 66«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 138. Kat. no. 141). / Skitse til statuen i Hillerød, fortegn. no. 630. B. til Vilh. Bissen 1866 22/11, KB Ny kgl. saml. 2047 fol. V (koncept): »Til Fr. VII har jeg begyndt at træffe nogle Forberedelser og tænker at begynde paa ham i næste Uge.«
627. 1866? *Frederik VII.* Statuette. Ubrændt ler. 0,215 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 2029). / H. arm og fod mangler.
628. 1866? *Frederik VII.* Statuette. Brændtler. 0,165 h. Auk. J. Rump 1932 29/4, II, kat. no. 7 (købt tilbage af boet for 24 kr.).
629. 1866–67. *Frederik VII.* Statue. *Gips*: Aalborg mus. (Kat. 1913, no. 3. Gave fra R. S. Malthé). Originalmodel. 2,490 h. *Bronze*: Odense, opst. paa Flakhaven foran raadhuset. 2,670 × 0,735 × 0,700. »14 Juli 67«. Sokkel af svensk granit (2,600 h.). Støbt hos Laur. Rasmussen. Afsl. 1868 5/6. En kopi opst. 1884 paa torvet i Grenaa. Omtalt I, p. 416; II, p. 78. / Modelleret nov. 1866–juli 1867. Udst. Raadhus-udst. 1901, kat. no. 1946.
630. 1866–80. *Frederik VII.* Statue. *Bronze*. Torvet i Hillerød. Afsl. 1880. Genrejst 1927 (ny sokkel af sandsten). Udførelsen skyldes Vilh. Bissen. Ciseleret af A. Paulsen 1876–77. Inskription: »Dette Minde reistes ham / Af Mænd og Kvinder / I Frederiksborg Amt 1880.« Og: »Genrejst af Hillerød Byraad / 1927«. Omtalt I, p. 416; II, p. 78. / Sml. fortegn. no. 626.
631. 1866. *Rasmus Nielsen* (1809–84). Filosof. Buste. *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 71. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel. 0,670 h. »[22. November 66«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1243). Frederiksborg (I. N. 344. Afstøbning efter kunstmus. expl. 1898/99). Ibidem (I. N. 989). 1 expl. brændt 1884. *Marmor*: Universitetet (I. N. 46. Akad. lærerforsaml. sal. Skænket af J. C. Jacobsen ved skr. af 15/10 1883. Tilhørte fru Rasmus Nielsen til hendes død 1893). 0,670 h. Se Univ. aarbog. 1888. Fortegn. over kunstværker tilh. univ. no. 67). Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 65. Kat. no. 69). Udf. af Vilh. Bissen 1902. *Bronze*: Kunstmus. (Sk. Inv. 386. Købt 1899. Udlaant til Viborg stats-skole 1937). Ny støbning. / B. til Vilh. Bissen 1866 22/11, KB Ny kgl. saml. 2047 fol. V (koncept): »Hvad Arbeidet angaar da har jeg modelleret H. Herz og R[asmus] N[ielsen], den sidste bestilt af J. [se. J. C. Jacobsen].« BR 1867 8/3 (Tylstrup); 21/4 (Bentzen).
632. 1866. *Henrik Hertz* (1798 ell. 97–1870). Digter. Buste. *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 78. Købt 1871 af Vilh. Bissen. Kat. 1944, no. 1092). Originalmodel. 0,590 h. »25 Nov: 66«. Studenterforeningen. *Bronze*: Kunstmus. (Sk. Inv. 428. Købt 1902. Udlaant til Haderslev seminarium 1921). / Paabeg. 1866 22/11. H. Hertz til B. 1866 21/11. Se ogsaa under Rasmus Nielsen, fortegn. no. 631.
- Samme (draperet)*. Kopi udf. af Vilh. Bissen. *Gips*: Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1317. Udlaant til Maribo mus.). 0,720 h. »6. October 1874«. *Marmor*: Kgl. teater (skænket af J. C. Jacobsen 1882/3).
633. 1866. *J. F. Vermehren* (1823–1910). Maler. Buste. *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 112. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel. 0,650 h. »12 Decbr. 66«. *Bronze*: Kunstmus. (Sk. Inv. 391. Erh. 1900. Udlaant til Viborg katedral-skole 1937).
634. 1866–67. *Gravmæle for frivillig, cand. theol. Hans Tjellesens Schmidt* († 1864). Faaborg kgd. Stele af sandsten (ca. 2,300 h.) m. indsat portrætmedaillon, en face, af bronze (0,380 × 0,360). Inskription: »Danske Mænd og Kvinder / satte den sønderjydske / Frivillige denne Mindesten«. Omtalt I, p. 420. / BR 1866 10/12 (»Gudmonsens . . . for at ciselere Tjellesens Smidts Medaillon 7 r. 3 m.« Aug. Schrøder, Medd. om Faaborg Kjøbstad (1866), p. 468. V. Thorlacius-Ussing i Fynske Aarboget, udg. af Hist. Samf. f. Fyens Stift. I, 1939, p. 116–117 (afb.). H. T. Physant, Hans Tjellesens Schmidt. Faaborg byhistoriske Arkivs Publ. II (Faaborg 1940), afb. p. 3, omtalt p. 26. Sml. Berl. Tid. 1943 14/8 (afsl. 1867 28/7 m. tale af kaptajn Edv. Nielsen). Stelen udf. af N. H. Bondrop (1834–89)).
635. 1866–67. *Mindesmærke for stiftsprovst J. H. Paulli* (1809–65). Frue kirke, Kbh. Relief. *Marmor*. Foroven en allegorisk kvindefigur »Troens«, fornedet portrætmedaillon, en face t. h., omgivet af palmegrene. Samlet højde: 3,280 h. »Troens»: 1,000 h. Portrætmedaillonen: 0,325 diam. Omtalt I, p. 420 f.; afb. p. 411; II, p. 81 f. / B. til Vilh. Bissen 1866 22/11, KB Ny kgl. saml. 2047 fol. V (koncept). BR 1867 9/7–22/12 (Nielsen, Bentzen). Oscar Bloch, H. V. Bissen, p. 212 og 217 (1866 23/11 og 1867 14/3; omtales af B. som »den tassedede kompositione«). Kunstbladet 1924, p. 117. Afb. Vill. Lorenzen, Vor Frue Kirke (Kbh. 1927), p. 149. BZ 196–97.
636. 1866–67. *Gravmæle for Johanne Bissen, f. Hage* (1836–62). *Marmor*. Rom, Cimitero acattolico. Udf. af Vilh. Bissen efter tegning af B. / Sml. Vilh. Bissen til B. 1866 13/10. Samme steleform som fortegn. no. 331 og 525.
637. 1867. *C. F. Holm* (1796–1879). Departementschef. Buste. *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 119. Købt 1871 af Vilh. Bissen). 0,625 h. »29 Jan. 67«. *Bronze*: Kunstmus. (Sk. Inv. 433. Købt 1902). Ny støbning.

638. 1867. *Grev Erhard Carl Chr. Julius Krag-Juel-Vind-Frijs* (1848–67). Buste (draperet). *Gips*: Halsted kloster, Lolland. »12 Apr: 67«. Defekt. Et expl. tidl. i statens saml. (Sk. Inv. 187. Købt 1871 af Vilh. Bissen. Brændt 1884). *Marmor*: Halsted kloster. 0,635 h. Omtalt I, p. 428; afb. p. 421; II, p. 85. / BR 1867 27/12. Sml. Vilh. Bissens udskrevene regnskaber, Glyp.s arkiv: »1867 2 juni . . . Hugget den unge Grev Frijs (for Fader) i Marmor.« Udf. juni-okt. 1867.
639. 1867. *Hans Puggaard* (1788–1866). Handelsmand. Portrætmedaillon, profil t. v. *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 699. Købt paa Vilh. Bissens auk. 1915, kat. no. 231. Kat. 1944, no. 1067). 0,415 diam. »28. Apr. 67«. *Marmor*: Opr. anbragt paa gravmålet, Holmens kgd. Tilh. De Puggaardske legater, grosserer Hans Tegner, Kbh. 0,358 diam. *Bronze*: Anbragt paa gravmålet Holmens kgd. i stedet for marmor-relieffet. Kopi udf. af billedhuggeren Rudolph Tegner. / BR 1867 16/5 (»Bentzen paa Puggaards Medallion 50 r.«). Afb. Gravminder fra Kbh.s og Fr.bergs kgd. (Kbh. 1912), p. 28. Udst. Bissen-udst. 1941, kat. no. 21 (marmor).
640. 1867. *Fru A. V. Cridland, f. Schönheyder* (f. 1841). Gift 1865 m. generalbefuldmagtiget for det danske gas-kompagni J. R. L. Cridland, England. Buste (moderne kostume). *Gips*. 0,580 h. »25 Juni 67«. Kunstmus. (Sk. Inv. 163. Købt 1871 af Vilh. Bissen). / Tidl. bet. som »Froken Schönheyder«. Sml. fortegn. no. 642.
641. 1867–69. *Frederik VII.* Statue. *Bronze*. Granitsokkel (ca. 2,760 h.). Torvet i Køge. Inskription: »Opreist af / Taknemmelige / Mænd og Kvinder / I Kjøge og Omegn / Paa Grundlovens / 20 Aarsdag / Den 5. Juni 1869.« Støbt hos Laur. Rasmussen. Afsl. 1869 5/6. Omtalt I, p. 416; II, p. 78. / Modellen udst. paa udstillingen »Fra 48« (Kbh. 1893), kat. no. 22 (tilhorte Vilh. Bissen). En skitse(?) med bjørneskindshue i privateje (muligt af Thielemann).
642. 1867. »*Fru Kridke*«. Buste. Ukendt. / BR 1867 1/11: »for Fru Kridkes b. 200 r.« Skal muligt læses »Fru Kridk.« og saaledes være identisk m. fortegn. no. 640.
643. 1867. *Grev J. G. Moltke* (1746–1818). Buste (18. aarh.s kostume m. piskeparyk og kalvekrøs). *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 173. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel. 0,815 h. »10 Nov: 67«. *Marmor*: Universitetsbibl., 2. afd. Opst. 1869, bevilget af min. 1869 18/3 (se Univ. aarbog 1864–71, p. 528). *Bronze*: Det Moltkeske gravkapel, Karise kirke.
644. 1867. *Georg Hilker* (1807–75). Dekorationsmaler. Buste. *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 105. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel. 0,617 h. »7 Decbr 67«. *Bronze*: Kunstmus. (Sk. Inv. 396. Købt 1900. Udlaant til Struer statsgymnasium 1939). Ny støbning.
645. 1867. *Peter Petersen* (1810–92). Medaillør. Buste. *Gips*: Originalmodel. 0,593 h. »17 Decbr: 67«. Kunstmus. (Sk. Inv. 113. Købt 1871 af Vilh. Bissen).
646. 1868. *J. D. Herholdt* (1818–1902). Arkitekt. Buste. *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 110. Købt 1871 af Vilh. Bissen). 0,610 h. »24 Januar 68«. *Marmor*: Tilh. fru Louise Herholdt, Kbh. 0,620 h. Kopi, udf. af Vilh. Bissen ca. 1904–5. *Bronze*: Kunstmus. (Sk. Inv. 395. Købt 1900. Udlaant til Struer statsgymnasium 1939). Ny støbning.
647. 1868. *O. C. Hammer* (1822–92). Kaptajnlojtnant. Buste. *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 80. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel. 0,633 h. »8. Febr: 1868«. Frederiksborg (I. N. A 4554. Gave fra cand. polyt. H. Kjølens. Kat. 1943, no. 8400. Sortmalet). Tønder mus.
648. 1868. *I. H. Ruben* (1789–1868). Fabrikant. Buste. *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 128. Købt 1871 af Vilh. Bissen). Originalmodel. 0,637 h. »14 Fbr 68«. *Marmor*: Tilh. prof. C. E. Bloch, Kbh. 0,642 h. Omtalt I, p. 428 og 430; afb. p. 427. / Bissen-udst. 1941, kat. no. 26 (marmor).
649. Ca. 1868. *Carl XIV Johan* (1764–1844). Udkast til ryttermonument. Skitse. *Gips*. 0,520 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 140. Kat. no. 142). Omtalt I, p. 416 f.; II, p. 78 ff.
650. Ca. 1868. *Carl XIV Johan*. Udkast til rytterstatue. Skitse. Brændtler. Defekt. Oslo bymuseum. En gips-afstøbn. udf. af G. Vigeland. Omtalt I, p. 417. / Afb. Norsk Aftenposten 1936 25/1.
651. 1868. *Kristian Mantzius* (1819–79). Skuespiller. Buste. Ufuldendt. *Gips*: Kunstmus. (Sk. Inv. 86. Købt 1871 af Vilh. Bissen. Kat. 1944, no. 1093). Originalmodel. 0,545 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1245). Teatermus. (to expl., det ene bronzeret). Frederiksborg (I. N. 2303. Erh. v. paa Vilh. Bissens auk. 1915, kat. no. 37). Aalborg mus. (Kat. 1913, no. 61. Gave fra Vilh. Bissen). Kolding mus. (Gave fra billedhuggerinden Anne Marie Carl-Nielsen). *Marmor*: Kgl. teater. Kopi, udf. 1913/15 af Vilh. Bissen paa undervisningsministeriets bekostning. *Bronze*: Kunstmus. (Sk. Inv. 377. Købt 1899. Udlaant til Struer statsgymnasium 1939). Ny støbning. / Kunstnerens sidste arbejde. Sml. Vilh. Bissen til Emil Bloch 1898 11/5, Kunstmus. brevarkiv: »[Mantzius' buste] ikke sat paa Fod, men staar paa Leerophygningen med de tilfældige smaa Klumper, saaledes som Fader havde forladt den, da han blev syg.«

Udaterede.

652. »*Grev Rantzau*« (Høyen). Portrætbuste. Ukendt.
653. »*Baron Rosenthals*«. Portrætbuste. Ukendt. Et expl. tidl. i statens saml. (Sk. Inv. 175. Købt 1871 af Vilh. Bissen. Brændt 1884).

654. »Rothe«. Portrætbuste. Ukendt. Sml. udat. skrivelse fra enkefru B.(?) Rothe til B. omhandlende »min salig Mands Buste«. Sml. fortegn. no. 610.
655. Laur. Skau (1817–64). Politiker. Portrætbuste. Ukendt. I Høyens papirer nævnes to forskellige buste af Skau blandt B.s arbejder. Portrætmedaillonerne paa Skamlingsbanken og Haderslev kgd. (1893) synes derimod at skyldes Vilh. Bissen.
656. Ukendt barn. Portrætbuste. Gips. 0,375 h. »29 A . . . 5 . . .« Nysø. Tilskr. B. ifølge gammel familietradition.
657. Ukendt ung pige. Portrætbuste. Bronze. Kunstmus. (Sk. Inv. 620. Udlaant til Bavnehøjens skole 1934).
658. Ukendt ung pige. Portrætbuste. Gips. Kunstmus. (Sk. Inv. 215. Købt 1871 af Vilh. Bissen. Brændt 1884).
659. Ukendt ung pige. Portrætbuste. Gips. Kunstmus. (Sk. Inv. 214. Købt 1871 af Vilh. Bissen. Manglede ved revision febr. 1933).
660. »Den unge Moltkes Gravmæle« (Høyen). Ukendt.
661. »Fru Marstrands Gravmæle« (Høyen). Saavel gravmælet over fru Petra Ottilia Marstrand, f. Smith (1778–1847) som gravmælet over fru Margrethe Christine Marstrand, f. Weidemann (1824–67), begge paa Assistens kgd., har af forskellige forfattere været henført til B., men — som det synes — med urette. Det første (F 931) er efter tegning af Wilh. Marstrand (i familieej) rimeligvis udf. af O. Evens; det andet (E 610), der er en kopi i ændret format (marmor; 0,370 × 0,375) efter Caritas-relieffet paa det Petzholdt'ske familiegavsted (sml. fortegn. no. 217), skyldes vistnok ogsaa en af B.s elever snarere end ham selv. Se C. Friis, Assistentskirkegaarden paa Nørrebro (Slagelse 1868), p. 20. Aug. Nielsen i Hist. Medd. om Kbh. (1938–39) III, 3, p. 164 og 162. Dansk biografisk lex. XV (1938), p. 350.
662. »Gravmæle for Ficks Svogers« (Høyen). Ukendt. Rimeligvis identisk m. fortegn. no. 143. Sml. dog Elise Fich, f. Hertz til B. 1853 11/4 (poststemplet).
663. Allegorisk kvindefigur. Rimeligvis »Troens« (sml. fortegn. no. 635). Statuette. Brændtler. 0,180 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 2035).
664. Polyhymnia. Statuette. Brændtler. 0,290 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1806. Erhv. auk. 1926 10/6, kat. no. 235. Kat. no. 185 a). Tilskrivningen forekommer ikke helt sikker.
665. Staaende satyr med vindruelase. Statuette. Brændtler. 0,175 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 2037). Restaureret 1940.
666. Hyrdedreng, der spiller paa fløjte. Statuette. Brændtler. 0,150 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 253. Kat. no. 254). Fløjten mangler.
667. Jæger. Statuette. Brændtler. 0,170 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1375).
668. Dansende bacchantinde. Statuette. Brændtler. 0,170 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1194). H. arm og en del af fodstykket mangler.
669. Mandlig figur. Skitse. Ubrændt ler. 0,240 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1206). V. arm mangler.
670. Mandlig figur i antikt draperi. Skitse. Brændtler. 0,220 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1204). Hoved og h. haand mangler.
671. En mand med en dreng i antike kostumer. Skitse. Brændtler. 0,170 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1203). Drengens hoved mangler.
672. Mandlig figur i antikt kostume. Skitse. Brændtler. 0,260 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1191). H. arm mangler.
673. Kvindefigur i græsk kostume. Skitse. Brændtler. 0,180 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1188). Armene mangler.
674. Io, omflakkende. Skitse. Brændtler. 0,190 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1218).
675. Den blinde kong Oidipus ledes af datteren Antigone. Statuettegruppe. Brændtler. 0,184 h. Tilh. fuldmægtig Poul Helsted, Kbh. Bissen-udst. 1941, kat. no. 100. Tilskrivningen skal gaa tilbage til Vilh. Bissen. Ogsaa Th. Stein har udf. en skitse m. samme motiv.
676. Hoved af en nereide fra et paabegyndt relief. Skitse. Brændtler. 0,120 × 0,110. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1200).
677. Udkast til et taffelur (m. kvindefigur). Skitse. Brændtler. 0,120 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1207).
678. Muse. Statuette. Auk. H. Olrik 1890 24/2 (Andre kunstneres arbejder: no. 2).
679. Figur. Brændtler. 0,215 h. Auk. J. Rump, II, 1932 29/4, kat. no. 5 (købt tilbage af boet).
680. Statuette. Gips. Auk. 1867 21/5, kat. no. 9 (tilføjet m. blyant i kunstmus. expl.: »gik ind«).
681. To karyatider. Gips. Auk. S. Puggaard 1886 22/2, kat. no. 34–35.
682. Siddende hund. Statuette. Brændtler. 0,040 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1871. Kat. no. 262 a).
683. Vildso med unger. Statuette. Brændtler. 0,050 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1872. Kat. no. 262 b).
684. Hvilede ged. Statuette. Brændtler. 0,030 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1873. Kat. no. 262 c).
685. Amor og Psyche. Relief. Ubrændt ler. 0,210 × 0,185. Kunstmus. (Sk. Inv. 818. Gave fra boet efter Emil Bissen

1925. Kat. 1944, no. 1047). Sml. kunstmus. aarskr. XI–XII, p. 287. Auk. Louise af Danner 1874 19/6, kat. no. 160.
686. *Englehoved*. Relief. Skitse. Brændtler. 0,110 × 0,120. »25. Juli«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1196).
687. *Englehoved*. Relief. Skitse. Brændtler. 0,110 × 0,120. »26«. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1197).
688. *Bacchus og Ariadne omgivet af dansende bacchanter*. Relief. Gips. 0,130 × 0,590. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 186. Kat. no. 188). Endnu et expl. tilh. Glyp., et tredie i Aarhus mus.
689. *Dekoratív vase med bacchantrelief*. Model. Træ og vox. 0,320 h. 0,140 diam. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1279).
690. *Model til bæger med relief*. Amor eller Hymen forener en mand og en kvinde. Træ og vox. 0,220 h. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1180). Hovedet af manden og det meste af midtfiguren mangler. Sml. tegning m. samme motiv og paaskriften »Composition til et Basrelief for Kong Christian den Ottende til Hertugen af Augustenborgs Solvbrudflup.« »1815« (?). 0,195 × 0,161. Tilh. billedhuggerinden, fru Hlenen Schou, Kbh. Auk. J. Rump, III, 1932 2/6, kat. no. 241. Ligeledes tegn. i Den kgl. kobberstiksaml.; BZ 109.
691. *Siddende kvinde i antikt kostume*. Galvanoplast, fædlet i bronze. 0,570 h. (incl. soklen 0,960 h.). Hirschsprungs mus. (Kat. no. 2210). Figuren angives at stamme fra en lampe. Et expl. tidl. i kunstindustrimus., Kbh.
692. *Lampe*. Udført i sølv til en russisk storfyrste. Bronzeafstøbning (fra Wien). Kunstmus. (Sk. Inv. 606. Købt 1907 af Rudolf Bissen. Manglede ved revision febr. 1933).
693. *Themaskine og thekande*. Udst. store nordiske udst. 1888. Se Karl Madsen i Tidsskr. f. Kunstindustri 1888, p. 145. Aksel Rode, Niels Skovgaard (Kbh. 1943), p. 135 f. Sml. tegnet udkast til sølvtepotte (Glyp. I. N. 2482). Sml. BZ 187. / B. har desuden givet tegning til forskelligt husgeraad, saasom gaffer og lamper, hvoraf en del stadig findes i familieeje.
694. *Sølvskab*. Kunstindustrimus. Opmaalt 1930 af arkitekt Bruus-Jensen. Tegningen i kunstakad. saml. af arkitekturtegn., Charlb.

Udført i marmor paa grundlag af andres modeller.

695. *Jonas Collin (1776–1861)*. Finansdeputeret. Buste. Landbohøjskolen. Udst. Charlb. 1843. Et gipseexpl. tilh. Det kgl. landhusholdningsselskab. 0,620 h. En afstøbn. i Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 1248. Erhv. 1941. Støbt i den originale form af kunstgipsen W. Ferdinandsen). Efter H. E. Freunds herme (Glyp. I. N. 304. Kat. no. 334). Sml. mindre brændtlersexpl. (0,500 h. Bemalet); sign. »Siersted 2«. Tilh. journalist Michael Drewsen, Kbh. — H. N. Siersted udst. Charlb. 1832–34 (Reitzels fortegn. p. 614).
696. *Frederik VI siddende, i kroningsdragt*. Statuette. Tilh. Iehns greve Chr. Moltke, Bregentved. Efter Thorvaldsen (afb. Th. Oppermann, III, p. 77). Sml. Scholls dagbog, Thorv. mus.: »1849. König Friedrich für Bissen. Angefangen 15 Juny.« BR 1847 marts: »En Mand for at sauge Fredrig 6. Skitze 1 r. 3 m.«; 1849 juli-aug.: »Scholl paa Fredrig 6 Skizze 50 r.«; do.: »Ronci for Fredrig 6tes Skizze 5 r.« Udst. Charlb. 1850. Solgt ved A. W. Moltke-Bregentveds auk. 1864 17/6, kat. no. 17 (købt af grev F. Moltke-Bregentved for 110 rdl.). Omtalt I, p. 339.
697. *A. C. Kierulff (1782–1846)*. Politimester i København. Buste. 0,565 h. Frederiksborg (I. N. A 578. Gave fra geheimeraadinde Kierulff, f. Larsen. Kat. 1943, no. 10525). Efter billedhuggerinden Adelgunde Vogt, f. Herbst (udst. Charlb. 1841). KB Ny kgl. saml. 2047 fol. V (koncept til regning for B.). BR 1849 juli-aug.: »Malthe Kjerulfs Buste 25 r.«; 1850 marts: »Malthe for at sætte Kjerulfs Buste paa Fod 5 r.«; do. »Kjerulfs Buste 450 r.« Omtalt I, p. 284.
698. *Ludvig Holberg (1684–1754)*. Herme. Nivaagaard (Kat. 1908, no. 5, p. 77). Efter Thorvaldsen (afb. Johs. V. Jensen og Aage Marcus, Thorvaldsens Portrætbuster. Kbh. 1936, pl. 72). BR 1863 jan.: »Hoffman for Holbergs Buste 15 r.«; 1863 20/9: »For Holbergs Buste 300 r.«
699. *Adam Oehlenschläger (1779–1850)*. Herme. Nivaagaard (Kat. 1908, no. 6, p. 77). Efter Thorvaldsen (afb. Johs. V. Jensen og Aage Marcus, Thorvaldsens Portrætbuster. Kbh. 1936, pl. 73–74). En tegning efter Thorvaldsens buste i teatermus., tilskr. B., men næppe egenhændig.
700. *J. F. Classen (1725–92)*. Generalmajor. Buste. Universitetsbibl., 2. afd. Efter Johs. Wiedewelt (bronze i Tojhusmus.). Sml. Th. Oppermann til M. Engelsted 1915 1/2, Glyp.s arkiv (kopibog no. 6). Afb. Fortegnelse over H. V. Bissens og Vilh. Bissens efterladte Arbejder (1915), p. 21.
701. *P. H. Classen (1738–1825)*. Geheimeraad. Buste. Universitetsbibl., 2. afd. Efter Albert Jacobson (udst. Charlb. 1826). Sml. Th. Oppermann til M. Engelsted 1915 1/2, Glyp.s arkiv (kopibog no. 6). BR 1867 2/9: »Bentzen paa Classens B. 50 r.«; 7/10: »Hammelev for Soklen til Classens Buste 10 r.«; 1/12: »Bentzen Rest for Classens Buste 50 r.«; 1868 2/1: »for Classens Buste 100 r.«

NØGLE TIL KRONOLOGISK FORTEGNELSE OVER H. W. BISSENS ARBEJDER

Med * henvises til afbildninger.

- Abrahams, N. C. L., Nr. 43* (herme).
- Absalon, Nr. 183* (statue).
- Abundantia(?), Nr. 191 (statuette).
- Adler, Ellen, Nr. 624* (buste).
- Adler, Hanna, Nr. 625* (buste).
- Adskillelsen, se Afskeden.
- Afrodite, Nr. 413-414 (statuette).
- Afskeden (adskillelsen), Nr. 214, 316 (relief).
- Agerdyrker, Nr. 295* (statuette), 300* (statue).
- Akhilles, Nr. 50 (relief), 556* (statue).
- Aktion, Nr. 200a.
- Alexandra, storfyrstinde, Nr. 274 (buste).
- Alkestis, Nr. 170 (statuette), 481 (statue).
- Allegorisk figur, Nr. 358, 663 (statuette).
- Allen, C. F., Nr. 547 (buste).
- Alpin, se Ossian (Nr. 20).
- Alvitra, Nr. 164 (statuette), 475 (statue).
- Amor, Nr. 62, 139, 204-05 (statuette), 240 (statue), 276-77, 309 (statuette), 315, 365 (statue), 685 (og Psyche), 690 (relief); se ogsaa 146.
- Amoriner, Nr. 96 (relief).
- Amymone, Nr. 153 (statuette), 280 (statue).
- Andersen, H. C., Nr. 601 (buste).
- Andréa, se Puggaard.
- Andromache, Nr. 157-158 (statuette), 159 (relief), 160(?) (statuette), 488* (statue).
- Andromeda, Nr. 154-155 (statuette), 477 (statue).
- Anhalt-Dessau, se Maria.
- Antigone, Nr. 675 (statuette-gruppe).
- Antiope, Nr. 156 (statuette), 247* (statue).
- Apollo, Nr. 234, 242-242c (statuette), 259* (statue).
- Arbejderne i Vingarden(?), Nr. 320 (relief).
- Ariadne, Nr. 688 (relief).
- Artemis, Nr. 132 (statuette).
- Asklepios, se Askulap.
- Atalante, Nr. 145* (statue), 165-66 (statuette), 476*, 501(?) (statue).
- Athena, Nr. 235-37 (statuette), 257 (herme), 258*, 303 (statue).
- Axel og Valborg, Nr. 17 (maleri).
- Bacchant, Nr. 95* (og bacchantinde; relief), 438 (statuette), 688-89 (relief).
- Bacchantinde, Nr. 40* (sovende; tegning), 95* (og bacchant; relief), 128, 222-24 (liggende), 668 (dansende) (statuette).
- Bacchus, Nr. 129 (statuette), 688 (og Ariadne; relief).
- Baggesen, Jens, Nr. 596 (buste).
- Barn, Nr. 142 (statuette), 328, 656 (buste); se ogsaa Born.
- Barneseng, Nr. 168.
- Bech, H., Nr. 86* (herme), 254* (gravmæle).
- Bech, M. A., f. Callisen, Nr. 374* (portrætmedaillon).
- Bech, P. H., Nr. 369 (portrætmedaillon).
- Bech, se ogsaa Thomsen.
- »Belisarius«, Nr. 41* (statuegruppe).
- Berling, Carl, Nr. 411 (buste).
- Bille-Brahe, Preben, Nr. 322, 459, 471, 619 (buste); se ogsaa Moltke, B. S.
- Biskop foran alteret, Nr. 9 (maleri).
- Bissen, A. M. D., f. Elfendeil, Nr. 3* (tegning), 89 (buste), 525 (gravmæle).
- Bissen, Antoinette Dorothea Friederica, Nr. 4* (tegning).
- Bissen, C. G. W. sen., Nr. 2* (tegning), 70 (buste), 203* (statuette), 525 (gravmæle).
- Bissen, C. G. W. jun. (Vilhelm), Nr. 122, 142*(?) (statuette), 561 (buste).
- Bissen, Emilie, Nr. 455 (portrætrelief).
- Bissen, Emilie, f. Møller, Nr. 77(?)-78* (skitse), 88 (herme), 375* (portrætstatue), 526 (gravmæle).
- Bissen, Heinrich, Nr. 456 (portrætrelief).
- Bissen, H. W., Nr. 11*-14* (maleri), 58 (herme).
- Bissen, Johanne (Hanne), f. Michelsen, adopt. Hage, Nr. 557 (buste), 636 (gravmæle).
- Bissen, M. C., f. Sonne, Nr. 385 (buste).
- Bissen, Vilhelm, se Bissen, C. G. W. jun.
- Biton, Nr. 35*-36 (statuette).
- Bjerring, se Brock.
- Bjørnson, Bjørnstjerne, Nr. 611 (buste).
- Blixen-Finecke, C. F., Nr. 266 (haand).
- Blomsterpige (I), Nr. 47* (statue).
- Blomsterpige (II), Nr. 54 (statue).
- Blunck, D. C., Nr. 56 (herme).
- Boesen, J. F., Nr. 215 (gravmæle).
- Bordopsats, Nr. 438 (skitse).
- Bornemann, F. C.(?), Nr. 119a (buste).
- »Bothé, admiral« (?), Nr. 610 (buste).
- Brahe, Tycho, Nr. 284*-288 (statuette), 491 (kolossalbuste), 510 (statue).
- Braun, se Brown.
- Bravo, J., Nr. 559 (buste).
- Broberg, A. C., f. Edsleff, Nr. 445 (gravmæle).
- Broberg, C. M., Nr. 445 (gravmæle).

- Brock, A., i Bjerring, Nr. 461* (buste).
- Brock, Emil, Nr. 469 (buste).
- Brock, G. E., Nr. 409a* (buste).
- Brorson, se Petersen.
- Brown, Irøken, Nr. 141, 278 (buste).
- Brynhilde, Nr. 163 (statuette), 473 (statue).
- Brøndsted, P. O., Nr. 527* (gravmæle).
- Buchwald, J. H. von (?) Nr. 118 (buste).
- Busck, Gunni, Nr. 561a (buste).
- Bülow, F. R. H., Nr. 506 (buste).
- Bæger, Nr. 690 (model).
- Bødtker, L., Nr. 42* (herme).
- Børn, Nr. 25, 30* (relief), 325-27 (statuettegruppe), 329, 357 (gruppe).
- Callisen, C. F., Nr. 5 (tegning).
- Callisen, Chr., Nr. 6 (tegning).
- Callisen, H., Nr. 7* (tegning), 23* (herme).
- Callisen, se ogsaa Bech.
- Caritas, Nr. 108* (statuette), 143, 217, 661 (relief).
- Carl XIV Johan, Nr. 649-50 (udkast).
- Carlsen, se Grundtvig.
- Caroline Amalie, enkedronning, Nr. 558* (buste).
- Castrum doloris, Nr. 199 (Frederik VI), 320 (Christian VIII), 589 (Frederik VII).
- Cephalus, Nr. 144* (statue), 297 (skitse?).
- Ceres, Nr. 64* (statue), 94 (relief-frise).
- Christian I, Nr. 616 (relief).
- Christian III, Nr. 616 (relief).
- Christian IV, Nr. 616 (relief).
- Christian VIII (Christian Frederik), Nr. 53 (buste), 320 (castrum doloris).
- Christoph, hertug af Württemberg, Nr. 55* (herme).
- Classen, J. F., Nr. 700 (buste).
- Classen, P. H., Nr. 701 (buste).
- Clausen, H. N., Nr. 495 (buste).
- Collin, Jonas, Nr. 695 (buste).
- Cridland, A. V., f. Schönheyder, Nr. 640, 642(?) (buste).
- Dagmar, dronning, Nr. 173 (statuette), 272* (statue).
- Dalgas, Carlo, Nr. 395 (gravmæle).
- Dalgas, Ernesto, Nr. 395 (gravmæle).
- Danmark, Nr. 358 (allegorisk figur).
- Danner, Louise, f. Rasmussen, Nr. 397 (buste).
- Danserinde, Nr. 210 (statuette).
- David, Nr. 393-394 (statuette).
- Deegen, se Feddersen.
- Diana, Nr. 289 (statuette), 290 (statue); se ogsaa Jægerinde (Nr. 137).
- Diskoskaster, Nr. 177 (statuette).
- Donner, C. H., Nr. 84* (buste).
- Dreng, Nr. 83 (sovende), 122 (liggende), 219 (statuette), 335 (buste).
- Drewsen, Christian(?), Nr. 622 (buste).
- Døbefont, Nr. 123-25, 262-63*.
- Dødens genius, Nr. 331 (relief).
- Edsleff, se Broberg.
- Elektra, Nr. 187-188 (statuette), 484 (statue).
- Ellendeil, se Bissen.
- Engle, Nr. 24* (fire seraffer; pendentifrelief), 29* (medaillonrelief), 124 (relief), 262 (skitse), 263 (statue), 320, 359, 372 (relief), 581-85 (statuette), 588* (statue), 686-87 (relief).
- Esbern Snare, Nr. 182 (statue).
- Estrup, H. F. J., Nr. 316* (gravmæle).
- Evens, O., Nr. 604 (buste).
- Feddersen, Johanne, f. Deegen, Nr. 420 (gravmæle).
- Fibiger, J. H. T., Nr. 605 (buste).
- Fibiger, J. S., Nr. 572 (buste).
- »Ficks svoger«, Nr. 143, 662 (gravmæle).
- Figur, Nr. 679.
- Fiskerdreng, Nr. 248 (statue), 255-56, 485 (statuette).
- Fiskerpige, Nr. 92, 110, 298 (statuette), 302 (statue).
- Flensborgmonumentet, Nr. 511-513, 522.
- Flora, Nr. 48 (skitse).
- Forchhammer, J. G., Nr. 617 (buste).
- Fredericimonumenterne, se Bülow, Landsoldaten og »Soldater, som begrave deres faldne kammerat«.
- Frederik II, Nr. 616 (relief).
- Frederik VI, Nr. 150* (statuette), 199 (castrum doloris), 342*, 446 (statuette), 447* (statue), 696 (statuette).
- Frederik VII, Nr. 377 (buste), 458 (skitse), 589 (castrum doloris), 590-91 (statuette), 592* (rytterstatue), 626-28 (statuette), 629-30, 641 (statue).
- Freund, H. E., Nr. 130* (statuette), 227 (herme), 257* (gravmæle).
- Frihed, Nr. 194 (relieffigur), 275 (relief).
- Frijs, Grev C. E. Krag-Juel-Vind-, Nr. 577 (buste).
- Frijs, Grev E. C. C. J. Krag-Juel-Vind-, Nr. 638* (buste).
- Frijs, Thyra Valborg Krag-Juel-Vind-, f. Halfner, Nr. 580 (buste).
- Frontongruppe, Nr. 119*, 232*, 339-41.
- Frontonudsmykning, Nr. 314.
- Frolich, se Treschow.
- Gade, N. W., Nr. 603 (buste).
- Ged, Nr. 684 (statuette).
- Glædebringernes triumftog, Nr. 49 (relief).
- Goethemonument, Nr. 121* (skitse).
- Gravmæler, Nr. 126, 143, 214-18, 239, 254, 257, 261, 275, 316, 321, 331, 333, 356, 362, 367, 395, 420, 440, 444-45, 523-27, 550, 573, 634, 636, 660-62.
- Grundtvig, A. M. E., f. Carlsen, Nr. 408 (buste).
- Grundtvig, N. F. S., Nr. 317* (buste).
- Gudrun, Nr. 162 (statuette), 350* (statue).
- Gundelach-Møller, J. C. J. Nr. 321 (gravmæle).
- Gutenberg, Johann, Nr. 66*-67 (monument).
- Haabet(?), Nr. 135 (statuette).
- Haand, Nr. 266.
- Haffner, se Frijs.
- Hage, Alfred, Nr. 450 (buste).
- Hage, Hother, Nr. 323 (buste).
- Hage, Johs. Dam, Nr. 275 (gravmæle).
- Hage, se ogsaa Bissen og Hcise.
- Hakon Jarl, Nr. 18* (maleri).
- Halkett, se Kerr, Maggie.
- Hall, C. C., Nr. 586 (buste).
- Hambro, J., Nr. 379, 398 (buste).
- Hammer, O. C., Nr. 647 (buste).
- Hammerich, Martin, Nr. 537 (buste).
- Hansen, Christian, Nr. 534 (buste).
- Hansen, Constantin, Nr. 536 (buste).
- Hansen, se ogsaa Møller.
- Harhoff, C. J. C., Nr. 595* (buste).
- Hartmann, J. P. E., Nr. 529 (buste).
- Hartmann, se ogsaa Puggaard.

- Hauch, J. C., Nr. 486 (buste).
 Havrue, Nr. 439 (statuette).
 Hedemann, H. C. G. F., Nr. 523 (gravmæle).
 Heiberg, J. L., Nr. 531 (buste).
 Heiberg, Johanne Luise, f. Pätges, Nr. 532-33, 538-40*, 541 (statuette), 542* (buste), 543* (statue).
 Heise, P. A., Nr. 418 (portrætmedaillon), 560 (buste).
 Heise, Ville, f. Hage, Nr. 528 (portrætmedaillon), 548 (buste).
 Hektor, Nr. 44* (relief).
 Helgesen, Hans, Nr. 522 (portrætmedaillon).
 »Hephaistos«, se Nr. 226.
 Herakles, Nr. 61 (relief).
 Herholdt, J. D., Nr. 646 (buste).
 Hertz, Henrik, Nr. 632 (buste).
 Hessen-Kassel, prins Friedrich af, Nr. 200 (portrætmedaillon); se ogsaa Alexandra, Louise og Maria.
 Hessen-Philippsthal, prinsesse af, Nr. 197 (buste).
 Hest, Nr. 80-81 (statuette).
 Hilker, Georg, Nr. 644 (buste).
 Holberg, Ludvig, Nr. 698 (herme).
 Holm, C. F., Nr. 637 (buste).
 Holsten-Carisius, A. C., Nr. 403 (buste).
 Holtén, N. A., Nr. 75* (herme).
 Holtén, se ogsaa Thiele.
 Homer(?), Nr. 82 (statuette).
 Horaer, de tre, Nr. 202 (statuettegruppe).
 Hornsylv, Jens, Nr. 216 (gravmæle).
 Hund, Nr. 682 (statuette); se ogsaa Biton.
 Hvidt, L. N., Nr. 463 (herme), 613 (buste).
 Hygæa, Nr. 93 (statuette), 321 (relief).
 Hylas, Nr. 279* (statue).
 Hymen, Nr. 690 (relief).
 Hyrde, den gode, Nr. 215-16, 261, 333 (relief).
 Hyrdedreng, Nr. 91, 233, 243 (statuette), 576* (statue), 666 (statuette).
 Hyrdepige, Nr. 228 (statuette).
 Hyrdinde, Nr. 293-94 (statuette), 299 (statue).
 Hostmand, se Agerdyrker.
 Høyen, I. M., f. Schröder, Nr. 333 (gravmæle).
 Høyen, N. L., Nr. 229 (herme).
 Idealhoved, Nr. 336 (kvindeligt; maske).
 Ingeborg, Nr. 151, 184 (statuette), 474 (statue).
 Ingemann, B. S., Nr. 514 (buste), 573 (gravmæle).
 Io, Nr. 674 (skitse).
 Iphikles, Nr. 61 (relief).
 Istedløven, Nr. 511 (skitse), 512* (statuette), 513 (skitse), 522* (monument).
 Jacobsen, J. C., Nr. 614 (buste).
 Jairi datter, Nr. 32*-33 (relief).
 Jakob, Nr. 21* (relief).
 Jansen, J. J., Nr. 609 (buste).
 Jeppesen, se Møller.
 Jesus, se Kristus.
 Johannes, Nr. 249 (statuette).
 Johannes doberen, Nr. 125 (skitse).
 Jomfru, kloge, Nr. 126, 238-239 (relief).
 Josef, Nr. 16 (maleri).
 Jürgensen, L. U., Nr. 620 (buste).
 Jæger, Nr. 65 (skitse), 138, 140, 245, 296-97 (statuette), 301 (statue), 667 (statuette); se ogsaa Aktaion og Cephalus.
 Jægerinde, Nr. 137 (statuette), 290 (statue); se ogsaa Diana.
 Karl XIV Johan, se Carl.
 Karstensen, Kristen, Nr. 563 (buste).
 Karyatider, Nr. 681(?).
 Kassandra, Nr. 470 (statuette).
 Katakalk, se Castrum doloris.
 Kerr, Caroline, f. Schlegel, Nr. 266 (haand); se ogsaa 360 ff.
 Kerr, Hugo, Nr. 266 (haand), 361 (buste), 362 (gravmæle).
 Kerr, Maggie, Nr. 360 (buste).
 Kierulff, A. C., Nr. 697 (buste).
 Klein, Nr. 578 (buste).
 Knud den store, Nr. 171 (statuette).
 Knuth-Knuthenborg, F. M., Nr. 415, 430 (buste).
 Ko, Nr. 134 (statuette).
 Koch, H. H. (Henni), Nr. 201 (buste).
 Koch, Ida, f. Wulff, Nr. 113* (buste).
 Koch, J. H. sen., Nr. 311* (buste).
 Koch, J. H. jun., Nr. 111* (buste).
 Koch, P. F., Nr. 112 (buste).
 Kongernes tilbedelse, Nr. 27* (relief).
 Kosak, Nr. 1 (statuette).
 Krafft, J. A., Nr. 550* (gravmæle).
 Krag-Juel-Vind-Frijs, se Frijs.
 Kridke, se Cridland.
 Krieger, Chr., Nr. 356 (gravmæle).
 Kriger, Nr. 207-209 (statuette).
 Kristi Daab, Nr. 123 (figurgruppe).
 Kristi opstandelse, Nr. 341 (frontonrelief).
 Kristus og den cananæiske kvinde, Nr. 19* (maleri).
 Kristus velsigner de smaa børn, Nr. 25, 30* (relief).
 Kristus opvækker Lazarus, Nr. 26* (relief).
 Kristus som tolvaaig i templet, Nr. 28 (relief).
 Kristus opvækker enkens søn af Nain, Nr. 31* (relief).
 Kristus helbreder Jairi datter, Nr. 32*-33 (relief).
 Kristus trøster kvinderne paa vejen til Golgatha, Nr. 51 (relief).
 Kristus vasker apostlenes fødder, Nr. 52* (relief).
 v. Krogh, Christoph, Nr. 522 (portrætmedaillon).
 Kvadrige, se Victoria.
 Kvinde, Nr. 19* (cananæiske; maleri), 38* (modelstudie; tegning), 77 (skidende; skitse), 160 (i antik dragt; statuette), 518 (der spejler sig; do.), 663 (allegorisk; do.), 673 (i græsk kostume; skitse), 677 (skitse), 691 (siddende; i antikt kostume; galvanoplast).
 Lampe, Nr. 692.
 Landskab fra Italien, Nr. 45* (maleri).
 Landsoldaten, Nr. 343-44*, 347-49 (statuette), 353 (statue), 381* (kolossalhoved), 382* (statue).
 Lannes, se Montebello.
 Lazari opvækkelse, Nr. 26* (relief).
 Lehmann, M. C. G., Nr. 467 (gravmæle).
 Lehmann, Orla, Nr. 452 (buste).
 Lehmann, Rota Margrethe(?), Nr. 552 (buste).
 Levtzau, Nr. 266 (haand).
 Levysøhn, I., Nr. 331 (gravmæle).
 Louise af Hessen-Kassel, prinsesse, Nr. 574 (buste).
 Lundbye, J. T., Nr. 436* (mindesmærke).
 Lykurg, Nr. 149 (statuette).
 Liæssø, Frederik, Nr. 522 (portrætmedaillon).
 Love, Nr. 312 (statue), 410 (statuette); se ogsaa Istedløven.
 Madvig, J. N., Nr. 478 (buste).
 Malvine, se Ossian (Nr. 20).
 Mand, Nr. 10 (læsende et brev;

- maleri), 15* (staaende; model; tegning), 406 (ukendt; herme), 669-72 (skitse).
- Mantzius, Kristian, Nr. 651 (buste).
- Margrethe, dronning, Nr. 179 (statuette), 462 (statue).
- Maria af Anhalt-Dessau, prinsesse, Nr. 117 (buste).
- Markus, Nr. 250-252* (statuette).
- Marschall, A., Nr. 621 (buste).
- Marstrand, W., Nr. 492 (buste).
- Marstrand, fru, Nr. 661 (gravmæle).
- Matthæus, Nr. 253 (statuette).
- Medea dræber sine børn, Nr. 357* (gruppe).
- Meidell, C. H. L., f. Meisler, Nr. 265 (buste).
- Meisler, se Meidell.
- Meldahl, F., Nr. 535 (buste).
- Meleager, Nr. 136 (statuette).
- Melpomene, Nr. 532 (statuette).
- Michelsen, Hanne, adopt. Hage, se Bissen, Johanne.
- Minerva, se Athena.
- Model, Nr. 15* (staaende, mandlig), 38* (siddende, kvindelig) (tegning).
- Moltke, A. V. jun., Nr. 434 (buste).
- Moltke, A. W. sen., Nr. 416-17 (statuette), 433 (buste), 505* (statue), 597 (portrætmedaillon), 608, 623 (buste).
- Moltke, B. S., f. Bille-Brahe, Nr. 214 (gravmæle).
- Moltke, Gebhard, Nr. 214* (relief).
- Moltke, J. G., Nr. 643 (buste).
- Moltke, J. L., Nr. 101* (buste).
- »Moltke, den unge«, Nr. 660 (gravmæle).
- Monrad, D. G., Nr. 454 (buste).
- Montebello, hertuginde af, Nr. 74* (buste).
- Morville, Nr. 598 (buste).
- Moses, Nr. 364, 368, 376, 383, 386-91 (statuette), 392 (udkast), 407* (statue).
- Munch, Andreas, Nr. 571 (buste).
- Muse, Nr. 678 (statuette); se ogsaa Polyhymnia.
- Müller, Max, Nr. 607 (buste).
- Mynster, J. P., Nr. 98* (herme).
- Møller, A. K., f. Hansen, Nr. 114 (buste).
- Møller, Amalie, Nr. 115 (buste).
- Møller, H. F., Nr. 196 (statuette), 549 (buste).
- Møller, P. C., Nr. 90* (buste), 239 (gravmæle).
- Møller, Rasmus, Nr. 231* (herme), 261 (gravmæle).
- Møller, Rikke, Nr. 109* (buste).
- Møller, Sofie, f. Jeppesen, Nr. 549 (buste).
- Nain, inkens søn af, Nr. 31* (relief).
- Nanna, Nr. 178 (statuette), 472 (statue).
- Narcissus, Nr. 176* (statuette), 195 (statue).
- Nemesis, Nr. 260 (relief), 304 (kolossalhoved), 305 (statue).
- Nercide, Nr. 676 (relief).
- Nicolaj, Paul, baron, Nr. 147 (buste).
- Nicolaj, baronesse, Nr. 100 (buste).
- Nielsen, Augusta, se Nr. 210.
- Nielsen, Rasmus, Nr. 631 (buste).
- Nyblom, se Roed.
- Nymfe, Nr. 244 (statue).
- Odysseus, Nr. 46* (dræber bejlerne; relief), 226 (statuette).
- Oehenschläger, Adam, Nr. 357a*, 423-427 (statuette), 428 (hoved), 429* (portrætstatue), 699 (herme).
- Oidipus, Nr. 675 (statuettegruppe).
- O'Kelly, se Oxholm.
- Olympen og Jordelivet, se Ceres og Bacchus.
- von Oppen-Schilden, R. F., f. von Schilden(?), Nr. 594 (buste).
- Orestes, Nr. 308, 310, 318-319 (statuette), 354* (statue).
- Orpheus, Nr. 22 (statue), 59 (relief), 82b(?), 175 (statuette).
- Ossian, Nr. 20 (maleri), 82a(?) (statuette).
- Otto, J. G., Nr. 19a (maleri).
- Oxholm, Ellen, f. O'Kelly, Nr. 363* (buste).
- Paris, Nr. 60* (statue) 174, 185 (statuette).
- Paulli, J. H., Nr. 635* (relief).
- Pax, Nr. 190-192(?) (statuette).
- Petersen, C. C. C., f. Brorson(?), Nr. 421 (portrætmedaillon).
- Petersen, Peter, Nr. 645 (buste).
- Petzholdt, Fritz, Nr. 218* (gravminde).
- Petzholdt, J. J., Nr. 217* (gravmæle).
- Philippa, dronning, Nr. 169, 186 (statuette), 457 (statue).
- Philoktet, Nr. 292, 384 (statuette), 422* (statue).
- Pige, Nr. 127 (badende; statuette), 241 (med haanden; do.), 244* (sættende sit haar; statue), 265 a-b (badende; statuette), 330, 332 (do.; statue), 334-35, 380, 399-400, 404 (do.; statuette), 452a (do.; statue), 496-501 (do.; statuette), 502 (do.; skitse), 503*-04, 515-17 (do.; statue), 657-59 (buste).
- Ploug, Carl, Nr. 480 (buste).
- Polyhymnia, Nr. 664 (statuette).
- Posidon, Nr. 206* (statuette).
- Priessnitz, Vincenz, Nr. 267* (buste).
- Prometheus, Den bundne, Nr. 68-69 (statuette).
- Psyche, Nr. 146 (statue), 685 (relief).
- Puddel, se Biton.
- Puggaard, A. A., Nr. 509 (buste).
- Puggaard, Bolette, Nr. 602 (buste).
- Puggaard, Christoffer, Nr. 464 (buste).
- Puggaard, Hans, Nr. 366* (buste), 639 (portrætmedaillon).
- Puggaard, R. C., Nr. 431 (buste).
- Puggaard, Signe, f. Andréa, adopt. Brandt, Nr. 402 (buste).
- Påiges, se Heiberg.
- Raben, frøken, Nr. 193 (buste).
- »Rantzau, greve, Nr. 652 (buste).
- Rasmussen, se Danner.
- Rebekka, Nr. 220, 225 (statuette).
- Retfærdighed, Nr. 194 (relieffigur).
- Reventlow, F. D., Nr. 324 (buste).
- Rode, se Lehmann.
- Roed, Helene, Nr. 599 (buste).
- Roed, Jørgen, Nr. 507 (buste).
- »Rosenthal, barone, Nr. 653 (buste).
- Ross, Alexander von, Nr. 444 (gravmæle).
- Rothe, C. A.(?), Nr. 610, 654 (buste).
- Rothe, se ogsaa Treschow.
- Ruben, I. H., Nr. 648* (buste).
- Rye, Oluf, Nr. 351 (monument).
- Rømer, Ole, Nr. 479 (buste).
- Rønneknamp, Chr., Nr. 264* (buste).
- Salomos dom, Nr. 339 (frontongruppe).
- Samaritan, Den barmhjertige, Nr. 63* (relief).
- Sandhed, Nr. 194 (relieffigur).
- Satyr, Nr. 665 (statuette).
- Saxo, Nr. 198 (statuette).
- Seavenius, P. B., Nr. 405 (buste).
- von Schilden, se von Oppen-Schilden.

- Schlegel, se Kerr.
- Schlepppegrell, F. A., Nr. 522 (portrætmedaillon).
- Schmidt, H. T., Nr. 634 (gravmæle).
- Scholten, P. von, Nr. 76 (buste).
- Schouw, J. F., Nr. 378, 419* (buste).
- Schrøder, se Høyen.
- Schulin, se Zeuthen.
- Schönheyder, Fr. A., Nr. 546 (buste).
- Schönheyder, se ogsaa Cridland og Weis.
- Sejrens engel, se Engle (Nr. 359, 372).
- Sejrsfirspand, se Victoria.
- Serafer, se Engle.
- Sick, Anna Margrethe, Nr. 333 (gravmæle).
- Sigrid, Nr. 152 (statuette), 465* (statue).
- Silen, Nr. 96, 600 (relief).
- Simmelkjær, C. G.(?), Nr. 524 (gravmæle).
- Skau, Laurids, Nr. 655 (buste).
- Skaarup-fronton, se Frontogruppe (Nr. 119).
- Skovgaard, P. C., Nr. 508 (buste).
- Slesvig domkirke, Nr. 8 (maleri).
- Sofëndal-fronton, se Frontogruppe (Nr. 232).
- Sokrates, Nr. 79 (statuette).
- »Soldater, som begrave deres faldne kammerate«, Nr. 373* (relief).
- Solon, Nr. 148 (statuette).
- Sonne, Edvard, Nr. 530 (buste).
- Sonne, Jørgen, Nr. 489 (buste).
- Sonne, se ogsaa Bissen.
- Sponeck, W. C. E., Nr. 371 (buste).
- Stammann, F. G., Nr. 85 (buste).
- Stampe, Henrik, Nr. 401 (buste).
- Stedman, dr., Nr. 273 (monument).
- Steenstrup, Japetus, Nr. 618 (buste).
- Stol, Nr. 104.
- Storm, Edv., Nr. 97 (portrætmedaillon).
- Sunnerdahl, S. M., Nr. 435* (buste), 440* (gravmæle).
- Sverdrup, H. U., Nr. 612* (buste).
- Solvopsats, Nr. 437.
- Solvskab, Nr. 694.
- Thescus, Nr. 281–283, 291 (statuette).
- Thiele, Ida, Nr. 71 (buste), 106–07 (statuette).
- Thiele, J. M., Nr. 39* (herme).
- Thiele, Johanne (Hanne), Nr. 72 (buste), 105–07 (statuette).
- Thiele, Sophie, f. Holten, Nr. 87 (buste), 105*–08* (statuette).
- Thiele, se ogsaa Wilde.
- Thomander, J. H., Nr. 544* (buste).
- Thomsen, C. J., Nr. 490 (buste).
- Thomsen, Hertha Louise, Nr. 370 (portrætmedaillon).
- Thor, Nr. 270 (vaabenmærke).
- Thorvaldsen, Bertel, Nr. 57 (herme), 270 (vaaben).
- Thora Borgarhjort, Nr. 161, 167 (statuette).
- Thyra Danebod, Nr. 180–181 (statuette), 396 (statue).
- Tigger, se »Belisarius«.
- Tiggerdreng, Nr. 268, 313* (statue).
- Tordenskjold, Nr. 564–570 (statuette), 587* (statue).
- Treschow, A. B., f. Rothe, Nr. 593 (buste).
- Treschow, Benedicte Ullsparre, Nr. 562 (buste).
- Treschow, F. W., Nr. 579 (buste).
- Treschow, W. F., Nr. 246* (herme), 482 (buste).
- Trocn, Nr. 615 (statuette), 635 (relief), 663 (statuette).
- Troens engel, se Engle (Nr. 588*).
- Tutein, froken, Nr. 338 (buste).
- Tyr, Nr. 133 (statuette).
- Uffe hin Spage, Nr. 345–346 (statuette).
- Ukendte, forsvundne eller ikke udførte arbejder, Nr. 1, 16–17, 20, 22, 34, 36–37, 40–41, 48–51, 53–54, 62, 64–65, 76, 85, 87, 100, 115, 117–18, 119a–20, 193, 195, 197, 199–200, 211, 232, 268, 274, 278, 289–90, 314, 320, 328, 337, 358, 361–62, 392, 421, 437, 444–46, 451, 458–58a, (486), 524, 528, (549), 552–53, 578, 585, 589, 594, 598, 642, 652–55, 660, 662.
- Valdemar den anden (Valdemar Sejr), Nr. 172 (statuette), 340 (relief).
- Valkyrie, Nr. 73, 441–43, 448–49 (statuette), 451 (statue).
- Vase, Nr. 96, 527, 689.
- Venus, Nr. 34 (siddende; skitse); se ogsaa Nr. 244.
- Veritas, Nr. 221 (statuette).
- Vermehren, J. F., Nr. 633 (buste).
- Vesta, Nr. 189 (statue).
- Victoria, Nr. 269, 271* (bronzegruppe).
- Vildso, Nr. 683 (statuette).
- Vilhelmine Marie, se Wilhelmine.
- Waagepetersen, Chr., Nr. 230 (herme).
- Weis, A. M., f. Schönheyder, Nr. 554 (buste).
- Weis, B. M., f. Schönheyder, Nr. 545 (buste).
- Weis, C. M., Nr. 551 (buste).
- Westengaard, Else Marie, Nr. 333 (gravmæle).
- Westengaard, L. C. D., Nr. 333 (gravmæle).
- Weyse, C. E. F., Nr. 466, 553 (buste).
- Wickson, fru, Nr. 458a (buste).
- Wilde, Ida, f. Thiele, Nr. 575* (buste).
- Wilhelmine, prinsesse, Nr. 120 (buste).
- Wilster, Ernst, Nr. 606 (buste).
- Winther, Christian, Nr. 483 (buste).
- Winther, se ogsaa Møller, Rikke.
- With, M. R., Nr. 321, 367 (gravmæle).
- Wolff, E. A., f. Zinn, Nr. 143 (gravmæle).
- Wulff, C. N.(?), Nr. 460 (buste).
- Wulff, P.(?), Nr. 460 (buste).
- Wulff, se ogsaa Koch.
- Ydun, Nr. 131 (relief), 453 (statuette), 487 (statue).
- Zahrtmann, C. C., Nr. 412 (buste).
- Zeuthen, C. F., Nr. 432 (buste).
- Zeuthen, S. H., f. komtesse Schulin, Nr. 409 (buste).
- Zinn, se Wolff.
- Æsel, Nr. 96 (relief).
- Æskulap, Nr. 306 (kolossalhoved), 307 (statue).
- Ørsted, A. S., Nr. 99 (herme), 102–103 (statuette), 116* (statue).
- Ørsted, H. C., Nr. 352* (buste), 493–94* (statuette), 555 (statue).

REGISTER OVER KUNSTNERNAVNE

Henvisningerne gælder kun første bind. Kursiverede tal henviser til afbildninger.

- Abildgaard, N. A., 15, 18, 22, 23/24, 26, 35, 80, 198, 232, 334, 433.
- Aldenrath, H. J., 46.
- Andersen, R., 151, 354.
- Angelico, Fra Giovanni, da Fiesole, 83 f., 91 ff., 219.
- Antonetti, F., 158, 279.
- Bache, O., 354.
- Barrias, E., 386.
- Barth, J. J., 136.
- Bartolommeo, Fra (Baccio della Porta), 90.
- Barye, A.-L., 50, 104, 378.
- Beccafumi, Domenico, kaldet Mecuccio eller Mearino, 90.
- Bendz, W., 18.
- Benozzo Gozzoli, 92.
- Bentzen, E., 371, 404.
- Bergslien, B. L., 371.
- Beyer, J. G. B., 136.
- Bienaimé, L., 211.
- Bindesbøll, M. G., 129, 140, 145, 152, 158, 231, 244, 246, 261, 282, 283, 290, 292, 306, 309 f., 312, 419, 435.
- Bissen, R., 340, 396, 408, 429, 430.
- Bissen, V., VII, 180, 208, 210, 214, 251, 286, 298, 323, 327, 330, 336, 340, 347, 351 f., 354, 371, 377 ff., 386, 390, 392 ff., 396, 398, 399 ff., 402, 404, 408, 410, 412, 416, 419, 435 f.
- Bloch, C., 354, 398.
- Blunck, D. C., 16, 81, 85 f., 98 ff., 102 f., 105, 126, 129, 130, 133, 135, 139, 240, 435.
- Borch, C., 279.
- Borup, G., 404.
- Bosio, F.-J., 152, 243.
- Brandstrup, L., 151.
- Bravo, J., VIII, 16 f., 20, 45 f., 58, 99, 118, 144, 152, 154, 179, 210, 232, 237, 243, 279, 290, 295, 313, 316, 318 f., 321, 326, 328, 340, 377, 382—85 passim, 403, 406, 422.
- Brüggemann, H., 13.
- Bundsen, J., 46.
- Byström, J. N., 62.
- Böhm, J. D., 94.
- Böhndel, C. C. A., 8 f., 11, 13 f.
- Camuccini, V., 120.
- Canova, A., 62, 105, 255, 282, 284, 314.
- Carpeaux, J.-B., 395, 423, 425 f., 438.
- Carstens, A. J., 10, 13, 336, 380.
- Cavallini, P., 83 f.
- Chrétien, G.-L., 368.
- Christensen, C., 33, 50, 126, 184.
- Clemens, J. F., 13.
- Conradsen, H., 388, 398, 436.
- Cornelius, P. von, 10, 53, 84, 114, 127, 266.
- Courbet, G., 282.
- Couture, T., 327.
- Crozatier, C., 136.
- Dahl, J. C., 51, 362.
- Dajon, N., 12, 28, 35, 42, 44, 50, 98.
- Dalgas, C., 294.
- Dalgas, E., 294.
- Dalhoff, J. B., 48, 74, 158, 168, 233, 237 f., 244 f., 260, 288, 302.
- Daniel, P. S., 279.
- Dannecker, J. H. von, 173.
- Daumier, H., 282.
- David, J.-L., 24, 69.
- David d'Angers, P.-J., 70, 137, 211.
- Decamps, A.-G., 327.
- Deichmann, J. C., 371.
- Delacroix, E., 50, 104, 282, 327.
- Demetrios, 437.
- Donatello, 80, 373, 375 f., 386, 436.
- Drake, F., 324.
- Dreyer, D., 145.
- Duret, F., 105.
- Eckersberg, C. W., 12, 23 f., 31, 44, 50, 62, 94, 141, 144, 182, 193, 231, 280, 290, 310, 320.
- Eddelien, H., 210.
- Evens, O., 279, 321, 422.

- Fabritius de Tengnagel, F., 51.
 Falconet, E.-M., 281.
 Falguière, A., 386.
 Fearnley, T., 20, 313.
 Fjeldskov, V., 279, 295.
 Fladager, O., 371.
 Flandrin, H., 327.
 Forstmann, 46.
 Freund, G. Chr., 197, 243, 279,
 319, 321—24 passim, 326,
 381, 398.
 Freund, H. E., VIII, 11, 15,
 22, 25 ff., 31, 40 f., 46, 50,
 55—58 passim, 63, 64, 68,
 70, 72 ff., 76 f., 80, 82 ff.,
 87 ff., 90—93, 93/94, 96—
 103 passim, 105 f., 110—17
 passim, 121, 123 f., 126, 128,
 134, 138, 140, 143, 145 ff.,
 149, 154, 164, 170 f., 179,
 182, 191, 194 ff., 198, 202 f.,
 214, 218, 220 ff., 223, 225,
 227, 243, 255, 258, 269, 284,
 310, 418 ff., 434.
 Friedrich, C. D., 51.
 Friis, F. F., 289.
 Friis, P., 154.
 Frolich, L., 144 f., 150, 238,
 269, 321, 350.
 Führich, J. von, 84, 325.
- Gaddi, Agnolo, 93.
 Gaddi, Taddeo, 91, 93.
 Gebauer, C. D., 420.
 Geier, H., 136.
 Gemperlin, T., 262.
 Genelli, B., 10.
 Gertner, J. V., 260, 271.
 Ghiberti (Chiberti), L., 54.
 Gianelli, G. D., 28.
 Gibson, J., 211.
 Gilli, A., 380.
 Giotto, 91, 93.
 Gjelstrup, A. G., 24.
 Glosimodt, O., 371.
 Goos, C. A. A., 20.
 Grund, J. G., 185.
 Gröger, F. C., 14, 46.
- Habbe, N., 260.
 Hallager, J., 194, 279.
 Hansen, A., 354.
 Hansen, C., 325, 330, 420,
 421.
 Hansen, C. F., 86, 110 f., 113,
 146, 148, 154, 178, 180 f.,
 183, 188, 195, 197, 205,
 287 f., 414, 436.
 Hansen, Constantin, VIII, 129,
 137, 202, 213, 223, 232,
 265 f., 269 f., 283, 313, 362,
 421, 426.
 Hansen, J. M., 178.
 Hansen, T., 316, 325.
 Hanson, C. H., 46, 47.
 Harder, H., 16, 55, 64.
 Harring, P. H., 11 ff., 15 ff.,
 21—25 passim, 29, 50, 144,
 433.
 Heldt, J., 50.
 Henschel & Sohn, 132.
 Herholdt, J. D., 380, 412, 422.
 Hermannsen, J., 371.
 Hertzog, F. G., 194, 232, 247,
 258, 279, 320, 323.
 Hessemer, F. M., 176.
 Hetsch, G. F., 113, 168, 231,
 289, 330.
 Heuss, Ed. von, 131, 133.
 Hilker, G. C., 202, 223, 232,
 422.
 Hoffmann, H., 371.
 Holbeck, C. F., 398.
 Holm, C. F., 294, 300, 308,
 328, 337, 339 f., 344.
 Hopfgarten, W., 74.
 Hornbeck, C. B., 155.
 Houdon, J.-A., 49, 247, 307,
 423, 436.
 Hähnel (Händel), E., 239.
- Ingres, J.-D., 327.
- Jacobsen, C. L., 371.
 Jacobson, A., 50, 143.
 Jahn, A. M., 20, 118, 150, 158,
 194.
 Jensen, D., 194.
- Jensen, J. L., 16, 20, 35, 126,
 260, 289.
 Jerichau, J. A., 102, 145, 213 f.,
 252, 252/53, 254 f., 256 ff.,
 289 f., 295 f., 298, 310, 314,
 316, 318, 388 f., 395, 410 f.,
 430, 437 ff.
- Jerichau-Baumann, Elisabeth,
 254.
- Jochumsen, P., 50.
 Juell, J., 12, 156.
- Kaulbach, W. von, 324 f.
 Kiss, A., 411.
 Kjerstrup, F., 194, 258, 279,
 342, 352, 371.
 Klein, V., 283, 310, 386.
 Kleving (Klewing), H. A., 310.
 Koch, I. A., 84.
 Koch, J. H., sen., 68, 125,
 146, 158, 167 f., 173, 272,
 279, 287—90 passim, 347,
 368.
 Kolberg, A., 194, 196 f., 242,
 252.
 Kongslew, C. P., 148.
 Koop, A., 41, 64, 126.
 Kopisch, A., 72, 76.
 Krafft, J. A., 16—20 passim,
 22 f., 99, 144, 409, 419, 433.
 Kratzenstein-Stub, C. G., 12,
 21.
 Krohn, F. C., 33, 184, 320.
 Krollpfeifer, J. H., 279.
 Krüger, C. R., 72, 74.
 Kückler, A., 16, 18, 20 f., 30,
 34, 107, 126, 154, 210, 213.
 Kyhn, V., 321.
 Kümmel, H. A. G., 104, 118,
 154.
 Købke, C., 145.
- Langer, P. von, 43.
 Launitz, E. S. von der, 94,
 209.
 Lazzerini, Giuseppe, 396.
 Lemoyne, J.-B., 424.
 Leonardo da Vinci, 398.
 Lindau, D., 82, 98, 435.

- Lindenschmit, L., 133 f., 135.
Lodberg, C. V., 155, 158, 167.
Lorentzen, C. A., 12 f., 18.
Lorenzo Monaco, Don, 93.
Lucas, A., 140.
Lund, J. L., VIII, 8, 12, 24,
30—35 passim, 37, 39, 41,
47, 50 f., 55, 60, 67, 70, 76,
83 ff., 87, 97, 99 f., 122,
126, 133, 135, 144, 182, 242,
260, 289, 290, 433, 435.
Lund, T., 102, 105.
Lundbye, J. T., 145, 243, 256,
283, 294, 310, 311.
Lysippos, 304.
Malling, P., 38 f., 182.
Malthe, R. S., 166, 279 f.
Marchesi, P., 325.
Maria, G. de, 47.
Marshall, W. C., 314.
Marstrand, W., 203, 231, 250,
283, 289 f., 319 ff., 325 f.,
354, 421, 430.
Martens, D., 17, 68, 70, 74, 77.
Matthiä, W., 137, 202.
Matthäi, E., 51.
Melchior, C. T., 258, 279.
Meldahl, F., 421.
Mengs, R., 40, 52.
Merciä, A., 386.
Metzger, J., 47.
Meyer, E., 16, 23, 46, 53 ff.,
63, 64, 67, 74, 126, 237, 315.
Meyer, V. F., 92.
Michelangelo, 318.
Middelthun, J., 259 f.
Mino da Fiesole, 63.
Molin, J. P., 231, 260.
Monies, D., 290.
Müller, A., 214.
Myron, 336.
Møller, J. P., 13, 167.
Nadorp, F., 122.
Nardo di Cione, 93.
Nerly, F., 316.
Olrik, H., 323, 410.
Olsen, C. C., 371.
Orcagna, A., 91, 93.
Ottesen, O. D., 260.
Overbeck, F., 84, 97, 127,
131 f., 209.
Paludan, H. J., 17.
Paulsen, A., 371, 375.
Perugino, P., 92, 93.
Peters, C., 212, 233, 247, 258,
279, 300, 406.
Petersen, P., 213, 371, 406,
422.
Pettrich, Ferdinand, 68, 78,
98.
Pettrich, Franz, 51.
Petzholdt, F., 102, 126, 199 f.,
201, 219 f.
Phidias, 216, 302, 304.
Pintoricchio, Bernardino, 90.
Polyeuktos, 388.
Polyklet, 216, 250, 436.
Pradier, J., 105, 152.
Praxiteles, 216, 257.
Prior, L., 371.
Pythagoras, 335.
Raadsig, P., 213.
Raffael, 204, 266, 304, 306,
311, 312.
Rasmussen, L., 404.
Rauch, C. D., 30 f., 39, 43,
47 ff., 50 ff., 130 f., 152,
164, 172 ff., 180, 247, 306 f.,
324, 332, 346, 354, 388, 416,
436.
Richter, L., 59 f.
Rietschel, E., 137, 239, 269.
Ring, F. E., 279.
Rodin, A., 334.
Roed, J., 142, 240, 246, 283,
324, 398, 421.
Ronci, G., 247, 279, 339, 371.
Rosenberg, F., 46 f.
Rosenfalk, C. J., 150, 158,
194, 232, 279.
Rosengarten, A., 406.
Rottmann, C., 74, 76.
Rude, F., 104/05, 307, 327.
Runeberg, W., 371.
Ruskin, J., 282.
Rösel, J. G. S., 50.
Saabye, A., 246, 279, 321, 332,
435.
Saly, J., 48.
Shadow, G., 43, 48, 49 f., 51,
164, 243, 298, 307, 436.
Shadow, W., 50.
Schiller, F. B., 262.
Schinkel, K. F., 239.
Schmidt, O. J., 178.
Schnorr von Carolsfeld, J., 84,
97.
Scholl, J. F., 132.
Scholl, Ph. J. J., 194, 205,
212, 279, 300, 339.
Schulze, F., 371.
Schwanthaler, L. M. von, 97,
114, 132, 150, 174, 194, 307,
325.
Schöpf, P. (II), 243.
Seehusen, J. J. V., 279.
Seigneur, Jehan du, 104.
Sergel, J. T., 26, 50, 62, 80,
280, 418.
Signorelli, L., 83.
Simonsen, N., 33, 260, 262.
Skopas, 216, 304.
Skovgaard, N., 311 f.
Skovgaard, P. C., 145, 269 f.,
328, 421.
Sonne, C. E., 68, 69, 319, 421,
424.
Sonne, J. V., 16, 20 f., 126,
282 f., 292, 313, 319, 421.
Spengler, J. C., 13.
Spinello di Luca Spinelli, kal-
det Spinello Aretino, 93.
Stammann, F. G., 156.
Stanley, C. F., 156.
Stein, Th., VIII, 322 f., 354,
406.
Steinle, E. J. von, 207.
Stieglmayer, 135.
Stier, W., 268/69.
Stramboe, F. C., 279.

- Stüler, A., 102.
 Svendsen, 23.
 Sørensen, C. F., 260.
- Tenerani, P., 388.
- Thielemann, Th., 150, 194,
 247, 279, 313, 315 f., 346.
- Thomsen, T. C., 258, 279, 318,
 330, 340, 352, 380, 402.
- Thorvaldsen, B., VII f., 10,
 12 f., 25 f., 34, 36 ff., 43 f.,
 47, 50 f., 54, 56 f., 60—63
 passim, 65—68 passim, 79 f.,
 82 ff., 86, 88, 90, 97—100
 passim, 102—22 passim, 129,
 131—37 passim, 143 ff., 149,
 152, 159, 165, 168, 173 f.,
 176, 180 ff., 185, 189, 192 ff.,
 198, 204 f., 210 f., 213, 216,
 219 f., 227, 230 ff., 234 f.,
 237, 241—46 passim, 250,
 252, 255, 257 f., 262 ff.,
 273, 277 f., 280—84 passim,
 287, 292, 306, 308, 316, 318,
 329, 332, 334, 338/39, 344,
 346, 360, 362, 371, 376, 388,
 392, 395, 404—07 passim,
 416, 418, 422 ff., 426, 434—
 40 passim.
- Thöming, F., 118, 214, 315.
- Tieck, Fr., 47—51 passim,
 150, 185.
- Tizian, 312, 325.
- Ussing, S., 246, 258, 279, 321 ff.
- Veit, Ph., 84, 176, 207 ff.
- Vela, V., 307.
- Vermehren, F., 422.
- Vernet, H., 113, 127, 260, 327.
- Vogt, Adelgunde f. Herbst,
 232, 284.
- Wach, W., 43, 50.
- Wagner, J. M. von, 58, 93,
 149, 210, 243.
- Wegener, Th., 283.
- Weidenhaupt, A., 204.
- Weitsch, F., 50.
- Westmacott, R., 314.
- Westphal, F., 8, 20 f.
- Westphal, J. G. R., 8 f.
- Wiedewelt, J., 12, 35, 98, 180,
 194.
- Wiegmann, R., 118.
- Ziebland, G. F., 93, 98.
- Zillen, J. V., 242 f., 279.
- Zwenger, J. N., 174, 207, 209.

BILLEDER I FØRSTE BIND

	Side
H. W. Bissen: Svævende genius med kølle. Tegning. Bly. Ca. 1835. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 2519). Sml. BZ, 100 og 101	X
H. W. Bissen: Kunstnerens moder. Tegning. Sort og hvidt kridt. Ca. 1815. Tilh. fru Mary Claussen, Flensborg. Fortegn. no. 3. Fot. Hinz, Flensborg	2
H. W. Bissen: Kunstnerens fader. Tegning. Sort og hvidt kridt. Ca. 1815. Tilh. fru Mary Claussen, Flensborg. Fortegn. no. 2. Fot. Hinz, Flensborg	3
H. W. Bissen: Kunstnerens yngste søster. Tegning. Sortkridt. Ca. 1815. Tilh. fru Mary Clausen, Flensborg. Fortegn. no. 4. Fot. Hinz, Flensborg	5
Kattsund no. 5, Slesvig. Tilhørte familien Bissen ca. 1820. Fot. Kruse, Slesvig	7
H. W. Bissen (?): Selvportræt. Maleri. Ca. 1816/18. Tilh. fru Mary Claussen, Flensborg. Fortegn. no. 11. Fot. Hinz, Flensborg	9
H. W. Bissen: Siddende engel med skriftrulle. Medaillonrelief. Gips. 1823—24. Slotskirken. Fortegn. no. 29 a. Fot. Bernh. Middelboe	10
H. W. Bissen: Heinrich Callisen. Tegning. Sort og hvidt kridt. Ca. 1816. Tilh. salgschef H. Bech, Kbh. Fortegn. no. 7. Fot. Ratnowsky	15
Joh. Aug. Krafft: H. W. Bissen. Tegning. Sort og hvidt kridt. Ca. 1818/19. Tilh. fru Else Kampmann, Kbh. Fot. S. Bengtsson	16
H. W. Bissen: Selvportræt. Maleri. Ca. 1818/19. Tilh. fru dr. Alma Pål, f. Bissen, Kbh. Fortegn. no. 14. Fot. S. Bengtsson	19
H. W. Bissen: Modeltegninger. Sort og hvidt kridt. 1819. Kobberstiksaml. og Kunstakad. Fortegn. no. 15. Sml. BZ, 1—2. Fot. Ratnowsky	21
H. W. Bissen: Jesus og den cananæiske kvinde. Maleri. 1821. Tilh. fru Mary Claussen, Flensborg. Fortegn. no. 19. Fot. Hinz, Flensborg	22
H. W. Bissen: Scene af »Hakon Jarl«. Maleri. Ca. 1819/20. Tilh. dr. Bøje Benzon, Kbh. Fortegn. no. 18. Fot. S. Bengtsson	23
H. W. Bissen: Jacob modtager Josephs blodige kjortel. Relief. Gips. 1821. Kunstakad. Fortegn. no. 21. Fot. Herman Jacobsen	27
H. W. Bissen: Heinrich Callisen. Herme. Gips. 1822. Kirurgisk akad. Fortegn. no. 23. Fot. Medicinsk anatomisk institut	29
A. Kùchler: H. W. Bissen arbejder paa et relief til slotskirken. Tegning. Bly. 1821. Kobberstiksaml. Fot. Ratnowsky	30
H. W. Bissen: Pendentif-relief m. harpespillende engel. Gips. 1821/22. Slotskirken. Fortegn. no. 24 c. Fot. Bernh. Middelboe	32
H. W. Bissen: Pendentif-relief m. basunspillende engel. Gips. 1821/22. Slotskirken. Fortegn. no. 24 d. Fot. Bernh. Middelboe	33
H. W. Bissen: Kongernes tilbedelse. Relief. Gips. 1823. Slotskirken. Fortegn. no. 27. Fot. Bernh. Middelboe	34
H. W. Bissen: Lazari opvækkelse. Relief. Gips. 1822. Slotskirken. Fortegn. no. 26. Fot. Bernh. Middelboe	35

H. W. Bissen: Jesus opvækker enkens søn af Nain. Relief. Gips. 1823. Sæby kirke, Horns herred. Fortegn. no. 31. Fot. Herman Jacobsen.....	37
H. W. Bissen: »Lader de smaa børn komme til mig«. Relief. Gips. 1823. Sæby kirke, Horns herred. Fortegn. no. 30. Fot. Herman Jacobsen.....	37
H. W. Bissen: Jesus helbreder Jairi datter. 1823. Relief. Skitse. Pibeler. Kunstmus. Fortegn. no. 32. Fot. Ratnowsky.....	39
H. W. Bissen: Kunstnerens hund »Biton«. Statuette. Brændtler. 1824. Ny Carlsberg Glyp. Fortegn. no. 35. Fot. S. Bengtsson.....	44
H. W. Bissen: N. L. Høyen. Tegning. Bly. 1825. Ny Carlsberg Glyp. BZ, 45. Fot. S. Bengtsson	57
H. W. Bissen: Sovende bacchantinde. Tegning. Bly. 1825. Kobberstiksaml. Fortegn. no. 40. Fot. Ratnowsky.....	59
H. W. Bissen: Modelstudie. Tegning. Bly. Ca. 1824. Ny Carlsberg Glyp. Fortegn. no. 38..	61
H. W. Bissen: J. M. Thiele. Herme. Marmor. 1824—26. Ny Carlsberg Glyp. Fortegn. no. 39. Fot. S. Bengtsson.....	63
Ernst Meyer: De danske i Rom 1824. Tegning. Bly. Tilh. direktør Johs. Thiele, Kbh. Fot. S. Bengtsson.....	64
C. E. Sonne: Kobberstik efter H. W. Bissens »Belisarius«. 1826. Kgl. Bibl. Fortegn. no. 41. Fot. Kgl. Bibl.....	69
H. W. Bissen: Ludvig Bødtcher. Herme. Gips. 1826. Thorvaldsens mus. Fortegn. no. 42. Fot. Jonals.....	71
H. W. Bissen: N. C. L. Abrahams. Herme. Gips. 1826. Tilh. kaptajn F. J. H. S. Abrahams, Kbh. Fortegn. no. 43. Fot. S. Bengtsson.....	73
H. W. Bissen: Templet i Segesta. Tegning. Bly. 1827. Ny Carlsberg Glyp. BZ, 62.....	75
H. W. Bissen: Landskab fra Italien. Maleri. 1827. Kunstmus. Fortegn. no. 45. Fot. S. Bengtsson	77
H. W. Bissen: Hectors død. Relief. Gips. 1826—27. Ny Carlsberg Glyp. Fortegn. no. 44. Fot. Herman Jacobsen.....	79
H. W. Bissen: Blomsterpigen (I). Statue. Marmor. 1828—29. Ny Carlsberg Glyp. Fortegn. no. 47. Fot. S. Bengtsson.....	85
H. W. Bissen: Odysseus dræber bejlerne. Relief. Gips. 1828—29. Ny Carlsberg Glyp. Fortegn. no. 46. Fot. S. Bengtsson.....	95
H. W. Bissen: Kristus vasker apostlenes fødder. Relief. Gips. 1829—30. Ny Carlsberg Glyp. Fortegn. no. 52. Fot. S. Bengtsson.....	95
H. W. Bissen: Hertug Christoph af Württemberg. Herme. Marmor. 1830—31. Walhalla, Regensburg. Fortegn. no. 55.....	101
H. W. Bissen: Paris med æblet. Statue. Marmor. 1831—40. Tilh. skibsreder Marius H. Nielsen, Køge. Fortegn. no. 60. Fot. Herman Jacobsen og Haavard Rostrup.....	108—9
H. W. Bissen og H. A. Kümmel: Den barmhjertige samaritan. Relief. Marmor. 1832. Städt. Krankenhaus »Linden«, Hannover. Fortegn. no. 63. Fot. Heuer, Hannover.....	119
H. W. Bissen: Ceres. Statue. Marmor. 1833—34. Tilh. Baronin Agnes von Donner, Schloss Bredeneck, Lehmkuhlen, Holsten. Fortegn. no. 64.....	121
Saakaldt Julia Titi. Kvindeligt statue, marmor, flavisk. Vatikanet, Rom. Repr. efter W. Amelung, Vatican. Katalog I, pl. 9,56.....	121
F. Nadorp: H. W. Bissen. Tegning. Bly. 1834. Deutsches Künstleralbum, Deutsche Künstlervereinigung, Rom.....	122
D. C. Blunck: H. W. Bissen. Maleri. 1834. Frederiksborg. Fot. S. Bengtsson.....	130
Const. Hansen: Detaille af »Danske kunstnere i Rom 1837« Maleri. Kunstmus. Fot. Ratnowsky.....	131
H. W. Bissen: Johann Gutenberg. Skitse. Gips. 1833. Thorvaldsens mus. Fortegn. no. 66. Fot. Jonals.....	135

	Side
L. Lindenschmit: Dragtstudie fra 15. aarh. Tegning. Mainz. Repr. efter Gutenberg-Festschrift 1925, pl. 33,1	135
H. W. Bissen: Kunstnerens svigerfader. Buste. Gips, sortmalet, 1835? Ny Carlsberg Glyp. Fortegn. no. 90. Fot. Herman Jacobsen.....	139
H. W. Bissen: Kunstnerens fader, siddende. Statuette. Brændtler. 1840. Tilh. fru Mary Claussen, Flensborg. Fortegn. no. 203.....	141
Jørgen Roed: H. W. Bissen. Maleri. 1844. Kunstakad. Fot. S. Bengtsson.....	142
H. W. Bissen: Hertuginde af Montebello. Buste. Gips. 1834. Kunstmus. Fortegn. no. 74. Fot. Ratnowsky.....	149
H. W. Bissen: N. A. Holten. Herme. Marmor. 1834—36. Tilh. Grosserer P. Schram, Kbh. Fortegn. no. 75. Fot. S. Bengtsson.....	151
H. W. Bissen: Herman Bech. Herme. Marmor. 1835. Sparekassen for Kbh. og omegn. Fortegn. no. 86. Fot. Bernh. Middelboe.....	153
H. W. Bissen: Fru Sophie Thiele m. datteren Hanne. Statuette. Brændtler. 1836. Ny Carlsberg Glyp. Fortegn. no. 105. Fot. S. Bengtsson.....	155
H. W. Bissen: Fru Sophie Thiele m. Ida og Hanne. Statuette. Brændtler. 1836. Tilh. frøken Bodil Giersing, Kbh. Fortegn. no. 108. Fot. S. Bengtsson.....	155
H. W. Bissen: C. H. Donner. Buste. Marmor. 1835—36. Tilh. Baronin Agnes von Donner, Lehmkuhlen, Holsten. Fortegn. no. 84.....	157
H. W. Bissen: Emilie Bissen. Statuette. Brændtler. 1825. Ny Carlsberg Glyp. Fortegn. no. 78. Fot. Ratnowsky.....	159
H. W. Bissen: J. P. Mynster. Herme. 1835—36. Tilh. fru Jo Paulli, Kbh. Fortegn. no. 98. Fot. S. Bengtsson.....	160—61, 163
H. W. Bissen: A. S. Ørsted. Statue. Gips. 1836. Ny Carlsberg Glyp. Fortegn. no. 116. Fot. Herman Jacobsen.....	165
H. W. Bissen: J. L. Moltke. Buste. Marmor. 1836. Tilh. lehnsgreve Chr. Moltke, Bregentved. Fortegn. no. 101. Fot. S. Bengtsson.....	167
H. W. Bissen: Rikke Møller. Buste. Marmor. 1836. Tilh. frøken Charlotte Winther, Kbh. Fortegn. no. 109. Fot. S. Bengtsson.....	169
H. W. Bissen: J. H. Koch jun. som barn. Buste. Marmor. 1836. Tilh. ingeniør Jørgen H. Koch, Kbh. Fortegn. no. 111. Fot. S. Bengtsson.....	171
H. W. Bissen: Fru Ida Koch. Buste. Marmor. 1836—44. Tilh. fru A. Koch, Kbh. Fortegn. no. 113. Fot. S. Bengtsson.....	172
H. W. Bissen: J. H. Koch. Buste. Marmor. 1847—48. Tilh. fru A. Koch, Kbh. Fortegn. no. 311. Fot. S. Bengtsson.....	173
H. W. Bissen: Udkast til frontongruppe til herregaarden Sofieldal ved Randers. Tegning. Bly. 1841. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 2502). Fortegn. no. 232.....	175
H. W. Bissen: Frontongruppe til statsseminariet i Skaarup, Fyn. Relief. Brændtler. 1837—38. Fortegn. no. 119. Fot. Herman Jacobsen.....	175
H. W. Bissen: Udkast til Goethemonument i Frankfurt a. M. Statuette. Brændtler. 1837. Ny Carlsberg Glyp. Fortegn. no. 121. Fot. S. Bengtsson.....	177
H. W. Bissen: Cephalus. Statue. Marmor. 1838—39. Baur's landhus, Blankenese ved Altona. Fortegn. no. 144. Efter gl. fot. i Ny Carlsberg Glyp.....	178
H. W. Bissen: Atalante. Statue. Marmor. 1838—39. Baur's landhus, Blankenese ved Altona. Fortegn. no. 145. Efter gl. fot. i Ny Carlsberg Glyp.....	179
H. W. Bissen: Narcissus. Skitse. Brændtler. 1838. Forsvundet. Fortegn. no. 176. Efter gl. fot. i Ny Carlsberg Glyp.....	181
H. W. Bissen: Absalon. Statuette. Brændtler. 1838. Ny Carlsberg Glyp. Fortegn. no. 183. Fot. Ratnowsky.....	191

	Side
H. W. Bissen: Udkast til monument for Frederik VI. Statuette. Brændtler. 1838. Hirschsprungs mus. Fortegn. no. 150. Fot. Ratnowsky.....	193
H. W. Bissen: Markus. Statuette. Brændtler. 1842? Ny Carlsberg Glyp. Fortegn. no. 252. Fot. Ratnowsky.....	195
H. W. Bissen: Gebhard Moltkes monument. Marmor. 1840—42. Svindinge kgd., Fyn. Fortegn. no. 214. Fot. V. Thorlacius-Ussing.....	196—7
H. W. Bissen: Gravminde for F. Petzholdt. Marmor. 1840—42. Assistens kgd. Fortegn. no. 218. Fot. Bernh. Middelboe.....	199, 201
H. W. Bissen: Gravmæle for J. J. Petzholdt. Marmor. 1840—42. Assistens kgd. Fortegn. no. 217. Fot. Bernh. Middelboe.....	200—1
H. W. Bissen: Bacchant og bacchantinde. Relief. Gips. Ca. 1835—40. Ny Carlsberg Glyp. Fortegn. no. 95. Fot. Herman Jacobsen.....	203
Riddersalen i C. F. Hansens Christiansborg. Efter gl. fot.....	205
H. W. Bissen: Rasmus Møller. Herme. Marmor. 1841. Maribo stiftskirke. Fortegn. no. 231. Fot. Nissen, Maribo.....	206—7
H. W. Bissen: Pige, der sætter sit haar. Statue. Marmor. 1842. Tilh. kammerherre F. W. Treschow, Brahesborg v. Assens. Fortegn. no. 244. Fot. Herman Jacobsen.....	215
H. W. Bissen: W. F. Treschow. Herme. Marmor. 1842. Tilh. expeditionsekretær F. Helland, Kbh. Fortegn. no. 246. Fot. S. Bengtsson.....	217
H. W. Bissen: Antiope. Statue. Gips. 1842. Ny Carlsberg Glyp. Fortegn. no. 247. Fot. Herman Jacobsen.....	218
H. W. Bissen: Atalante. Statue. Gips. 1857. Ny Carlsberg Glyp. Fortegn. no. 476. Fot. Herman Jacobsen.....	219
H. W. Bissen: Gravmæle for Herman Bech. Marmor. 1842—43. Assistens kgd. Fortegn. no. 254. Fot. Bernh. Middelboe.....	221
H. W. Bissen: Gravmæle for H. E. Freund. Bronze, granit. 1843—44. Assistens kgd. Fortegn. no. 257. Fot. Bernh. Middelboe.....	223, 225
H. W. Bissen: H. E. Freund. Statuette. Brændtler. 1837. Hirschsprungs mus. Fortegn. no. 130. Fot. S. Bengtsson.....	227
H. W. Bissen: Athena. Statue. Marmor. 1843—55. Københavns universitet. Fortegn. no. 258. Fot. Bernh. Middelboe.....	228
H. W. Bissen: Apollo. Statue. Marmor. 1843—55. Københavns universitet. Fortegn. no. 259. Fot. Bernh. Middelboe.....	229
H. W. Bissen: Døbefonten i Middelfart kirke. Oprindelig opstilling. 1843—47. Fortegn. no. 263. Fot. Liisberg, Middelfart.....	233
H. W. Bissen: Vincenz Priessnitz. Buste. Gips. 1844. Ny Carlsberg Glyp. Fortegn. no. 267. Fot. S. Bengtsson.....	241
H. W. Bissen: Sejrsfirspandet paa Thorvaldsens museum. Bronze. 1845—48. Fortegn. no. 271. Fot. Jonals.....	245
H. W. Bissen: Dronning Dagmar. Statue. Gips. 1845. Ny Carlsberg Glyp. Fortegn. no. 272. Fot. S. Bengtsson og Herman Jacobsen.....	248—9
H. W. Bissen: Chr. Rønnenkamp. Buste. Marmor. 1844. Tilh. lehnshvorne Jessy Howden-Rønnenkamp Holck, Næsbyholm. Fortegn. no. 264. Fot. S. Bengtsson.....	251
H. W. Bissen: Hylas. Statue. Gips. 1846. Ny Carlsberg Glyp. Fortegn. no. 279. Fot. Herman Jacobsen.....	253
J. A. Jerichau: Penelope. Statue. Marmor. 1843—46. Ny Carlsberg Glyp. Fot. Benque & Kindermann, Hamborg.....	256
B. Thorvaldsen: Fyrstinde Bariatinska. Statue. Marmor. Ca. 1820. Thorvaldsens mus. Fot. Jonals.....	257

	Side
H. W. Bissen: Agerdyrkeren. Statue. Gips. 1846—47. Schloss Adolphseck a. d. Fulda. Fortegn. no. 300. Fot. Mollenhauer, Fulda.....	259
H. W. Bissen: Agerdyrkeren. Statuette. Brændtler. 1846—47? Ny Carlsberg Glyp. Fortegn. no. 295. Fot. S. Bengtsson.....	261
H. W. Bissen: Skitse til Tycho-Brahemonument. Brændtler. 1846. Ny Carlsberg Glyp. Fortegn. no. 284. Fot. S. Bengtsson.....	263
H. W. Bissen: Italiensk tiggerdreng. Statue. Gips. 1847. Ny Carlsberg Glyp. Fortegn. no. 313. Fot. Herman Jacobsen.....	267
H. W. Bissen: Gravmæle for H. F. J. Estrup. Marmor. 1847—49. Undløse kirke. Fortegn. no. 316. Gl. fot. visende den opr. opstilling paa kirkegaarden.....	268
H. W. Bissen: N. F. S. Grundtvig. Buste. Marmor. 1847—48. Studenterforen. Fortegn. no. 317. Fot. S. Bengtsson.....	270—1
H. W. Bissen: Siddende barn (Vilhelm Bissen?). Statuette. Brændtler. 1837—38. Tilh. kontorchef P. E. Müller, Kbh. Fortegn. no. 142. Fot. S. Bengtsson.....	273
H. W. Bissen: Gudrun. Statue. Gips. 1850. Ny Carlsberg Glyp. Fortegn. no. 350. Fot. S. Bengtsson.....	281
H. W. Bissen: Orestes. Statue. Gips. 1850—51. Ribe mus. Fortegn. no. 354. Fot. Ratnowsky	285
H. W. Bissen: Emilie Bissen. Statue. Gips. 1851. Ny Carlsberg Glyp. Fortegn. no. 375. Fot. S. Bengtsson.....	291, 293
H. W. Bissen: Skitse til Landsoldaten. Brændtler. 1850. Kunstmus. Fortegn. no. 344. Fot. Herman Jacobsen.....	296
H. W. Bissen: Poseidon. Statuette. Brændtler. 1840. Ny Carlsberg Glyp. Fortegn. no. 206. Fot. S. Bengtsson.....	297
H. W. Bissen: Landsoldaten. Bronze. Udstillet i Charlottenborgs gaard 1857. Efter gl. fot. i Statens kunsthistoriske fotografisamling.....	299
H. W. Bissen: Landsoldaten. Bronze. Fredericia. 1852—58. Fortegn. no. 382. Fot. Vejsholt, Fredericia.....	301, 303
H. W. Bissen: Originalmodellen til Landsoldatens hoved. Gips. 1852. Ny Carlsberg Glyp. Fortegn. no. 381. Fot. S. Bengtsson.....	305
H. W. Bissen: »Soldater, som begrave deres faldne kammerat«. Relief. Bronze. 1851. Krigergraven i Fredericia. Fortegn. no. 373. Fot. Vejsholt, Fredericia.....	309
H. W. Bissen: Mindesmærke for J. Th. Lundbye. Bronze, granit. 1855—57. Garnisons kirke. Fortegn. no. 436. Fot. Bernh. Middelboe.....	311
H. W. Bissen: Moses. Statue. Bronze. 1853—59. Frue kirke. Fortegn. no. 407. Fot. Bernh. Middelboe.....	317
H. W. Bissen: Skitse til monument for Oehlenschläger. Brændtler. Ca. 1850—53. Tilh. bankkasserer R. Koch, Kbh. Fortegn. no. 357 a. Fot. S. Bengtsson.....	329
H. W. Bissen: Oehlenschlägers monument paa St. Annæ plads. Bronze. Udf. 1854—61. Fortegn. no. 429. Efter gl. fot. i Bymuseet.....	331
H. W. Bissen: Den saarede Philoktet. Statue. Gips. 1854—55. Ny Carlsberg Glyptotek. Fortegn. no. 422. Fot. Herman Jacobsen.....	333, 335
H. W. Bissen: Udkast til monument for Frederik VI. Gips. Ca. 1840—50. Ny Carlsberg Glyp. Fortegn. no. 342. Fot. S. Bengtsson.....	341
H. W. Bissen: Frederik VI. Statue. Bronze. 1855—58. Frederiksberg have. Fortegn. no. 447. Fot. Mathias og S. Bengtsson.....	343, 345
H. W. Bissen: Andromache. Statue. Gips. 1858. Ny Carlsberg Glyp. Fortegn. no. 488. Fot. Herman Jacobsen.....	348
H. W. Bissen: Sigrid. Statue. Gips. 1857. Ny Carlsberg Glyp. Fortegn. no. 465. Fot. Herman Jacobsen.....	349

	Side
H. W. Bissen: Den badende pige. Statue. Gips. 1858—60. Ny Carlsberg Glyp. Fortegn. no. 503. Fot. Herman Jacobsen.....	353
H. W. Bissen: A. W. Moltke. Statue. Bronze. 1858—59. Bregentved park. Fortegn. no. 505. Fot. Varna, Haslev.....	355, 357
H. W. Bissen: H. C. Ørsted. Buste. Marmor. 1850. Ny Carlsberg Glyp. Fortegn. no. 352. Fot. S. Bengtsson.....	359
H. W. Bissen: Kammerherreinde Ellen Oxholm, f. O'Kelly. Buste. Gips. 1851. Ny Carlsberg Glyp. Fortegn. no. 363. Fot. S. Bengtsson.....	361
H. W. Bissen: Hans Puggaard. Buste. Marmor. 1851. Tilh. De Puggaardske Stiftelser; hos grosserer Hans Tegner, Kbh. Fortegn. no. 366. Fot. S. Bengtsson.....	363
H. W. Bissen: Sven Magnus Sunnerdahl. Buste. Marmor. 1856. Ny Carlsberg Glyp. Fortegn. no. 435. Fot. S. Bengtsson.....	364
H. W. Bissen: Portrætmedaillon fra S. M. Sunnerdahls gravmæle. Marmor. 1855—57. Grå- manstorp kgd., Klippan v. Hålsingborg. Fortegn. no. 440.....	365
H. W. Bissen: Fru Amalie Brock, f. Bjerring. Buste. Marmor. 1856—58. Ny Carlsberg Glyp. Fortegn. no. 461. Fot. S. Bengtsson.....	366
H. W. Bissen: G. E. Brock. Buste. Marmor. 1853—57. Ny Carlsberg Glyp. Fortegn. no. 409 a. Fot. S. Bengtsson.....	367
H. W. Bissen: Fru Marie Amalie Bech, f. Callisen. Portrætmedaillon. Marmor. 1851. Tilh. salgschef H. Bech, Kbh. Fortegn. no. 374. Fot. Herman Jacobsen.....	369
H. W. Bissen: Efter fotografi af M. Unna fra 1862 i Ny Carlsberg Glyp. Sml. Friedrich Bissen til B. 1862 9/11: »Eine so schöne Photographie habe ich noch nie gesehen Ich be- daure dabei, dass du so helle Hosen angehabt hast«.....	370
Løven fra Piræus. Marmor. Opstillet foran arsenalet i Venedig. Efter fot. i Ny Carlsberg Glyp.....	374
Donatello: »Il Marzocco«. Sandsten. Museo nazionale, Florens. Repr. efter L. Planiscig, Dona- tello (Wien 1939), pl. 14.....	375
H. W. Bissen: Voxskitse til Istedløven. 1859. Ny Carlsberg Glyp. Fortegn. no. 512. Fot. S. Bengtsson.....	377
H. W. Bissen: Istedløven. Bronze. Den oprindelige opstilling paa Flensborg kirkegaard 1862—64. Fortegn. no. 522. Efter gl. fot. i skitsebog BZ, XXXI.....	381
H. W. Bissen: Johanne Luise Heiberg. Buste. Marmor. 1860. Frederiksborg. Fortegn. no. 542. Fot. S. Bengtsson.....	383
H. W. Bissen: Skitse til statuen af fru Heiberg. Brændtler. 1860. Ny Carlsberg Glyp. Fortegn. no. 540. Fot. S. Bengtsson.....	384
H. W. Bissen: Skitse til statuen af H. C. Ørsted. Brændtler. 1858. Ny Carlsberg Glyp. For- tegn. no. 494. Fot. Herman Jacobsen.....	385
H. W. Bissen: Johanne Luise Heiberg. Statue. Gips. 1860. Ribe mus. Fortegn. no. 543. Fot. Ratnowsky.....	387
H. W. Bissen: Achilles. Statue. Marmor. 1861. Ny Carlsberg Glyp. Fortegn. no. 556. Fot. S. Bengtsson og Herman Jacobsen.....	389, 391, 393
H. W. Bissen: Hyrdedreng. Statue. Gips. 1863—68. Ny Carlsberg Glyp. Fortegn. no. 576. Fot. Herman Jacobsen.....	397
H. W. Bissen: Tordenskjold. Statue. Bronze. 1863—68. Kors-urtegaarden v. Holmens kirke. Fortegn. no. 587. Fot. Bernh. Middelboe.....	399
H. W. Bissen: Troens engel (eller Bedende engel). Statue. Marmor. 1863—67. Fortegn. no. 588. Efter gl. fot. i Glyp.'s billedsamling.....	400—1
Frederik VII's rytterstatue anbringes paa soklen den 27. maj 1873. Efter gl. fot. i Bymuseets billedsamling.....	403

	Side
H. W. Bissen: Frederik VII's rytterstatue. Bronze. 1863—73. Foran Christiansborg. Fortegn. no. 592. Fot. Bernh. Middelboe.....	405
H. W. Bissen: Portrætrelief fra gravmælet over P. O. Brøndsted. Marmor. 1859—60. Assistsens kgd. Fortegn. no. 527. Fot. Bernh. Middelboe.....	407
H. W. Bissen: Gravmæle over J. A. Krafft. Marmor. Ca. 1860. Cimetero acattolico, Rom. Fortegn. no. 550.....	409
H. W. Bissen: Portrætmedaillon fra J. H. Paullis monument. Marmor. 1866—67. Frue kirke. Fortegn. no. 635. Fot. Bernh. Middelboe.....	411
H. W. Bissen: J. H. Thomander. Buste. Gips. 1860. Ny Carlsberg Glyptotek. Fortegn. no. 544. Fot. S. Bengtsson.....	413
H. W. Bissen: Enkedronning Caroline Amalie. Buste. Marmor. 1861—62. Ny Carlsberg Glyp. Fortegn. no. 558. Fot. Herman Jacobsen.....	414, 415
H. W. Bissen: Fru Ida Wilde, f. Thiele. Buste. Marmor. 1863. Tilh. grosserer P. Schram, Kbh. Fortegn. no. 575. Fot. S. Bengtsson.....	417
H. W. Bissen: Hanna Adler som barn. Buste. Marmor. 1866. Tilh. professor Harald Bohr, Kbh. Fortegn. no. 625. Fot. S. Bengtsson.....	419
H. W. Bissen: Ellen Adler som barn. Buste. Marmor. 1866. Tilh. professor Harald Bohr, Kbh. Fortegn. no. 624. Fot. S. Bengtsson.....	419
H. W. Bissen: Erhard Frijs. Buste. Marmor. 1867. Tilh. lehnsgreve Niels Frijs, Halsted kloster. Fortegn. no. 638. Fot. Nissen, Maribo.....	421
H. W. Bissen: H. U. Sverdrup. Buste. Gips. 1865. Kunstmus. Fortegn. no. 612. Fot. Ratnowsky.....	423
H. W. Bissen: C. Harhoff. Buste. Marmor. 1864. Tinghuset i Ringsted. Fortegn. no. 595. Fot. S. Bengtsson.....	425
H. W. Bissen: Isak Ruben. Buste. Marmor. 1868. Tilh. professor C. E. Bloch, Kbh. Fortegn. no. 648. Fot. S. Bengtsson.....	427
Rudolf Bissen: H. W. Bissen som gammel. Maleri. 1866. Tilh. fru dr. Alma Pål, f. Bissen, Kbh. Fot. S. Bengtsson.....	429
H. W. Bissen: Relief fra H. E. Freunds gravmæle. Bronze. Fortegn. no. 257. Fot. Bernh. Middelboe.....	431
H. W. Bissen: Medea dræber sine børn. Statuette. Brændtler. Ca. 1850. Ny Carlsberg Glyp. Fortegn. no. 357. Fot. Herman Jacobsen.....	432
H. W. Bissen: Svævende genius med kande. Tegning. Bly. Ca. 1835. Ny Carlsberg Glyp. (I. N. 2519). Sml. BZ, 100 og 101.....	440

BILLEDER I ANDET BIND

H. W. Bissen: Relief fra J. F. Schouws monument. Bronze. Frue plads. Fortegn. no. 419. Fot. Herman Jacobsen.....	86
H. W. Bissen: Relief fra J. F. Schouws monument. Fortegn. no. 419. Fot. Herman Jacobsen...	94
H. W. Bissen: Relief fra H. E. Freunds gravmæle. Bronze. Fortegn. no. 257. Fot. Bernh. Middelboe.....	152

INDHOLD AF ANDET BIND

Noter og kildehenvisninger	5
Bilag	87
Kronologisk fortegnelse over H. W. Bissens arbejder	95
Nøgle til kronologisk fortegnelse	144
Register over kunstnernavne	149
Billedfortegnelse	153

